

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
Министерство образования и науки Республики Казахстан

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы
Национальная академия образования имени И. Алтынсарина

**Кері байланыс беру үшін 5-9 сыныптар оқу пәндерінің
оқу мақсаттарына сәйкес рубрикаларды құрастыру бойынша
әдістемелік ұсынымдар**

**Методические рекомендации
по составлению рубрик согласно целям обучения
по учебным предметам 5-9 классов для предоставления обратной связи**

Нұр-Сұлтан
2019

Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы Ғылыми кеңесімен баспаға ұсынылған (2019 жылдың 26 қарашадағы № 8 хаттама)

Рекомендовано к изданию ученым советом Национальной академии образования им. И. Алтынсарина (протокол № 8 от 26 ноября 2019 года)

Кері байланыс беру үшін 5-9 сыныптар оқу пәндерінің оқу мақсаттарына сәйкес рубрикаларды құрастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар. – Нұр-сұлтан қ.: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2019.- 200 б.

Методические рекомендации по составлению рубрик согласно целям обучения по учебным предметам 5-9 классов для предоставления обратной связи. - г.Нур-Султан: НАО имени И. Алтынсарина, 2019. - 204 с.

Әдістемелік ұсынымда табысты оқыту шарттарының бірі ретінде кері байланысты ұйымдастыру мәселелері қаралды. Жалпы білім беретін мектептердің мұғалімдеріне көмек ретінде 5-9 сыныптардың оқу пәндері бойынша оқыту мақсаттарына сәйкес рубрика құру бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірленді. Бұл оқу құралының мақсаты мұғалімге рубрика жасаудың механизмі мен алгоритмін ұсыну.

Әдістемелік ұсынымдар жалпы білім беретін мектептердің 5-9 сынып мұғалімдеріне, әдіскерлерге және көпшілік педагогикалық қоғамға арналған.

В методических рекомендациях рассмотрены вопросы по организации обратной связи как одного из условий успешного обучения. В помощь учителям общеобразовательных школ разработаны методические рекомендации по составлению рубрик согласно целям обучения по учебным предметам 5-9 классов. Цель данного пособия в помощь учителю представить механизм и алгоритм составления рубрик.

Данные методические рекомендации адресованы для учителей 5-9 классов общеобразовательных школ, методистов и широкой педагогической общественности.

© Ы. Алтынсарин атындағы
Ұлттық білім академиясы, 2019
© Национальная академия образования
им. И. Алтынсарина, 2019

КІРІСПЕ

Соңғы уақытта педагогикалық ғылым мен практикада бағалау жүйесі мәселелері қоғамның жіті назарында. Бағалау әрдайым болды және болады. Оқытудың бағалау компоненті әрқашан білім алушының меңгерген білімін растау үшін қолданылды. Әр бағалау жүйесі әр түрлі міндеттер қойды. Дегенмен, оқушының психоэмоционалдық жағдайы педагогтардың назарында әртүрлі деңгейде болды.

Қазақстанның білім беру жүйесі бірнеше жылдан бері жаңартылған бағдарлама аясында бағалаудың критериалды жүйесін енгізу кезеңінде. Қоғам, яғни басқа жүйеде жұмыс істеген педагогтар және сол жүйе бойынша оқыған ата-аналар қазіргі жаңартылған жүйені толық қабылдамауда немесе түсінбеуде, бұл өз кезегінде резонанстық реакция тудырды.

Критериалды бағалау жүйесін қабылдау немесе қабылдамау шешімінен бұрын бағалау процедурасын зерттеп білу, оқушыларды ынталандыруға қаншалықты мүмкіндік беретінін анықтау, педагогикалық қарым-қатынас мақсатында құндылықтарды интериоризациялауға ықпал ету қажет. Жаңартылған бағдарламаның миссиясы жеке тұлғаға бағытталған оның үйлесімді дамуы арқылы тұлғаның қателіктеріне назар аудармай, керісінше тұлғаның жетістіктері мен перспективаларына назар аудару.

Білім беру саласындағы халықаралық ғалымдар мен практиктер дәстүрлі «оқытуды бағалау» (assessment of learning) орнына «оқыту үшін бағалау» (assessment for learning) парадигмаларын ұстанады. Оқытудағы кері байланыс (feedback) жеке тұлғаның қалыптасуына және оқуға деген оң немесе теріс көзқарастың пайда болуына үлкен әсер етеді. Бұл әдістемелік құралда мұғалімге көмек ретінде рубрика құру механизмі қарастырылады.

Рубрика - бұл оқу нәтижесі бойынша ата-анаға немесе оқушыға берілетін кері байланыс түрі, бұл оқушыларға құрлымын, мақсатын, форматын және бағалау критерийлерін түсінуін көздейді. Рубрика педагогикалық қарым-қатынастың ажырамас құрамдас бөлігі ретінде, ол оқушылардың оқу жетістіктері мен қателіктерін ұғынуға, оқушының педагогпен өзара қарым-қатынас жасауына, оқуға деген мотивациясын көтеруге және білім, дағды мен шеберліктің деңгейі білуге, білім мазмұнын жақсы меңгеруге ықпал етеді. Рубриканы тек БЖБ және ТЖБ нәтижелері бойынша ғана қолдану емес, сонымен қатар бағалауды мұғалім мен оқушы арасындағы конструктивті диалогқа ауыстырады.

Осы әдістемелік құралдың мақсаты кері байланыстың мәнін зерттеу және рубрика құру бойынша мұғалімдерге арналған ұсыныстар әзірлеу болып табылады.

Міндеттер:

- Оқытуда кері байланысты ұйымдастыру шарттарын анықтау;
- Оқытудың кері байланысына психологиялық-педагогикалық талдау жүргізу;
- Мұғалімдерге көмек көрсету үшін рубрикаларды әзірлеу алгоритмін көрсету;

- 5-9 сыныптардың оқу пәндері бойынша оқыту мақсаттарына сәйкес рубрика құру бойынша әдістемелік ұсынымдар.
- 5-9 сыныптардың оқу пәндері бойынша рубрикалардың үлгілерін дайындау.

Осы құралды әзірлеу бойынша жұмыс кезең-кезеңмен өтті:

1 кезең - оқытуда кері байланысын ұйымдастыру ерекшеліктері бойынша психологиялық-педагогикалық әдебиеттерді жинау және зерттеп тану;

2 кезең – ғалымдар мен мұғалімдер қатарынан жұмыс тобының қызметін ұйымдастыру;

3 кезең - жұмыс тобының отырысында әзірленген материалдарды талқылау және бастапқы материалдармен талдамалы есепті жасау.

1 ТАБЫСТЫ ОҚЫТУ ШАРТТАРЫНЫҢ БІРІ РЕТІНДЕ КЕРІ БАЙЛАНЫСТЫ ҰЙЫМДАСТЫРУ

Педагогикалық үдерістің жоғары нәтижелілігіне негізделген табысты оқыту мұғалім мен оқушы арасындағы белсенді өзара қарым-қатынасты қамтамасыз етпей мүмкін емес. Олардың бірлескен қызметі негізінде білім алушылардың білімі, біліктілігі мен дағдылары қалыптасады. Сабақта оқытудың табыстылығының негізгі көрсеткіші мұғалім мен білім алушының белсенділігі өзара қарым-қатынасты кері байланыс жүргізу кезінде тиімді байқалады. «Feedback» ағылшын тілінен аударғанда кері байланыс «кері тамақтану» дегенді білдіреді және кең мағынада кері пікір, жауап, қандай да бір әрекетке немесе оқиғаға жауап реакциясын білдіреді. Қазақстандық мектептерде кері байланыс критериалды бағалау жүйесі аясында жүргізіледі.

Критериалды бағалау жүйесінің мазмұны келесі нұсқаулық-әдістемелік құжаттармен реттеледі:

- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 14 маусымдағы № 272 бұйрығы « Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы «Білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» [1];

- «2019-2020 оқу жылында Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін мектептерінде білім беру үдерісін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы» нұсқаулық-әдістемелік хат [2];

- Білім беру мазмұнын жаңарту аясында орта мектеп үшін критериалды бағалау және құжаттау рәсімі бойынша нұсқаулық [3];

- Бастауыш мектеп мұғалімдері үшін критериалды бағалау бойынша нұсқаулық [4];

- Негізгі және жалпы орта білім беретін мектеп мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау бойынша нұсқау: оқу-әдістемелік құрал [5];

- Сыныптар, пәндер және тілдер бойынша формативті бағалау бойынша тапсырмалар жинағы [6];

- Сыныптар, пәндер және тілдер бойынша жиынтық бағалау бойынша тапсырмалар жинағы [7];

- Сыныптар, пәндер және тілдер бойынша жиынтық бағалау бойынша әдістемелік ұсыныстар [8].

Бағалау стандарттары болып табылатын пәндік салалар бойынша күтілетін нәтижелер таксономиялық тәсілді қолдану арқылы *МЖМБС-да* ұсынылған. Таксономиялық тәсіл негізінде білім алушы білім беру деңгейін аяқтағаннан кейін білуге, түсінуге, қолдануға, талдауға, синтездеуге және бағалауға тиіс екені анықталады [9].

Пән бойынша оқу жоспарында сыныптар бойынша оқу бағдарламасының мазмұнын оқыту ұсыныстары берілген. Мұғалімдер білім алушылардың барлық оқу мақсаттарына қол жеткізгеніне және оқу бағдарламасының мазмұнын

менгергеніне көз жеткізу үшін оқу жоспарында сипатталған қызмет түрлерін пайдалана алады. Мұғалімдер мен білім алушыларда оқу процесінде қол жеткізілуі тиіс оқыту мақсаттарын біріңғай түсіне білгені маңызды. Біріңғай түсіну үшін мұғалімдер оқу жоспарында ұсынылған әр түрлі стратегияларды қолдана алады.

Оқу бағдарламасы әр пән үшін құндылықтар мен мақсаттарды белгілейді және мұғалім арсеналында болуы тиіс педагогикалық тәсілдерді қысқаша сипаттайды. Бұл құжат әр заттың мазмұны мен құрылымы туралы ақпаратты қамтиды, ал мазмұны бөлімдер, бөлімшелер және өтпелі тақырыптар бойынша берілген.

Құжатта жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында білім алушылардың оқу жетістіктерін *критериалды бағалауды өткізу тәртібі* көрсетілген. Қазіргі уақытта Қазақстанда МЖМБС сәйкес орта білім берудің оқу бағдарламалары сынақтан өткізіліп, енгізілуде және келесі бағалау процедуралары қолданылады:

- қалыптастырушы;
- жиынтық;
- тоқсан бойынша жиынтық бағалау модерациясы;
- тоқсан және оқу жылына баға қою.

Критериалды бағалау бойынша нұсқаулық жаңартылған білім беру мазмұнын енгізу шеңберінде білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау бойынша мұғалімнің қызметіне өзгерістер енгізу үшін теориялық және практикалық негіздерді анықтайды. Ұсынымдар бағалау рәсімдерінің сапасын, олардың белгіленген стандарттарға және әрбір білім алушының оқыту қажеттіліктеріне сәйкестігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Аймақтық және мектеп координаторлары үшін критериалды бағалау жөніндегі нұсқаулықта қаланың/ауданның білім бөлімдері мен мектептерде жауапты тұлғаларды тағайындау туралы ақпарат берілген. Нұсқаулықта бағалау процесін ұйымдастыру бойынша қызметтің негізгі бағыттары және координаторларға көмек көрсетуге практикалық ұсыныстар берілген.

Қалыптастырушы бағалауға арналған тапсырмалар жинағы оқу бағдарламасын оқытудың барлық мақсаттары бойынша қалыптастырушы бағалауды өткізу үшін дескрипторлары бар тапсырмалар үлгісінен тұрады. Тапсырмалар ұсынымдық сипатта болады және оқушылардың қажеттіліктері мен мүмкіндіктерін ескере отырып өзгеруі мүмкін.

Жиынтық бағалау бойынша әдістемелік ұсыныстар бөлімдер/аралық тақырыптар және тоқсан бойынша жиынтық бағалауды ұйымдастыру және өткізу тәсілдерін көрсетеді. Құжат келесі ақпаратты қамтиды:

- бөлім/өтпелі тақырып бойынша жиынтық бағалау тапсырмаларын әзірлеуге арналған ұсыныстар;
- бөлім/аралық тақырып бойынша дескрипторлары мен баллдары бар жиынтық бағалауға арналған тапсырмалардың үлгілері;
- тапсырмаларды әзірлеу және процедураны өткізу үшін тоқсан бойынша жиынтық бағалаудың ерекшеліктері;
- тоқсан бойынша жиынтық бағалау тапсырмаларының үлгілері [10].

Педагогикалық ғылым мен тәжірибенің дамуы білім беру процесіндегі кері байланыс білім беру процесінің өзі мен оның қатысушыларының жағдайы туралы ақпарат алу процесі ретінде анықталғанын көрсетеді. Жүргізілген контент-талдау (1.2 сурет) білім берудегі кері байланыс мәселелерімен бірқатар ғалымдар Б. Ф. Скиннер, Э. Торндайк, Бригго, Голдштейн, Магер, А. Густафсон, Петровская және т. б. айналысқанын көрсетті.

50-60 жылдары АҚШ ғалымдары (Р. Ф. Магер (1962), Briggs I.j. (1974), И. Голдштейн (1993) және А. Густафсон (1997) бағалауды оқудың соңғы сатысы ретінде қарастырды [11].

XX ғасырдың 60-шы жылдарында кері байланысты зерттеуге бағдарламалық оқыту негіздерін әзірлейтін шетелдік ғалымдар Б. Ф. Скиннер, Э. Торндайк көңіл бөлді. Ғалымдардың пікірінше, «кері байланыс» ұғымын кибернетиканың дамуымен және ең алдымен Норберт Винердің жұмыстарымен байланыстыру қажет, оның тұжырымдамасына сәйкес бірінші буыннан шығатын ақпарат тізбектің барлық элементтері арқылы өтіп, оған ықпал ете отырып, біріншіге қайтып келеді [12].

Кибернетикада қолданылған кері байланыс ұғымы басқа ғылымдармен, атап айтқанда, адам туралы ғылымдармен, әлеуметтік психологиямен біріктірілді.

Әлеуметтік психологияда кері байланыс феномені тұлғааралық қарым-қатынас контексінде қарастырылады, яғни субъектілік-субъектілік қатынас контексінде. Сонымен қатар, әлеуметтік психологияда кері байланыс ***мінез-құлықты түзету, диалогқа қатысушылардың уәждемесін есепке алу*** контексінде қолданыла бастады [13].

Assessment Reform Group ретінде ұсынылған Ұлыбритания ғалымдары 1999 жылы белгілі болған «оқыту үшін бағалау» тұжырымдамасын әзірледі. Авторлардың негізгі идеясы өзара толықтыратын шеңбер түрінде ұсынылды: мақсаттарды қою-өзара әрекеттесу-жетістіктер туралы деректерді жинау-қорытындылар-әр оқушымен кері байланыс. Assessment Reform Group ретінде ұсынылған Ұлыбритания ғалымдары 1999 жылы белгілі болған «оқыту үшін бағалау» тұжырымдамасын әзірледі. Авторлардың негізгі идеясы өзара толықтыратын шеңбер түрінде ұсынылды: мақсаттарды қою-өзара әрекеттесу-жетістіктер туралы деректерді жинау-қорытындылар-әр оқушымен кері байланыс. Бізге ағылшын ғалымдарының ***бағалау оқыту процесін қолдауы қажет, оқытуды нығайту, ынтасын арттырып отыру, сәтсіздіктерге емес прогресс пен жетістікке баса назар аудару керек*** деп есептейтіні ұнады. Оқушыны өзінен табысты адамдармен салыстыру, оның оқу мотивациясының төмендеуіне әкеледі. Бұл оқушы өзің дәрменсіз сезінетін салаларда оқу процесінен алыстап немесе оқуы төмендеп кетуі мүмкін [14].

П. Блэк пен Д. Уильямнің еңбектері (1989 ж) ағылшын ғалымдары тұжырымдамасының негізі болып табылады, олар тиімді оқыту мұғалім мен оқушының дұрыс ұйымдастырылған кері байланысымен анықталады деп санайды, себебі оқушылардың мотивациясы мен өзін-өзі бағалауы бағалауға байланысты [15].

Сурет 1.1

Формативті бағалау (оқыту үшін бағалау) – негізгі нәтижесі оқушының дамуы, педагог әзірлеген оқу материалын меңгеру деңгейін жақсарту болып табылатын бағыттар (бағалау реформасының тобы, 2002 ж.).

А. Джекобс бастаған американдық зерттеушілер тобы «ықтималдық секіру» деп аталатын құбылысты зерттеді. А. Джекобстың пікірінше, *оң кері байланыс әрдайым теріс пікірге қарағанда сенімді болып бағаланады*. Оң бағалау кері байланысы білім алушының "Мен-концепциясын" қолдау және онымен тұлғааралық қарым-қатынас функциясын атқарады [16, 17].

Оқытудағы кері байланысты ұйымдастыру мәселелерін зерттеу 5 үлгісін анықтады:

- Рефлекторлық (И.П.Павлов, И.М.Сеченов, П.К.Анохин, Н.А.Бернштейн),
- Бихевиористік (Б. Ф. Скиннер, Э. Торндайк, Э. Толиен және т. б.)
- Когнитивті (К. Поппер),
- Кибернетикалық (А. В. Брушлинский, Н. Винер, Е. И. Машбиц, Н. Ф. Талызина),
- Коммуникативтік (Е. Н. Матвеева, И. В. Еськова А. А. Бодалев, И. А. Мушкина, Е. И. Рогов) [18, 19, 20].

Кері байланыстың рефлекторлық моделі тірі материяда көрінісінің

процесі негізгі принципі және биологиялық жүйелердің қызметін құру ретінде сипатталады. Физиология тұрғысынан кері байланыс **ағзаның жауапты әрекеттері туралы ақпарат** ретінде қарастырылады.

Бихевиористік үлгіге сәйкес кері байланыс **«мінез-құлықты сәтті жақындату немесе қалыптастыру әдісі»** ретінде қарастырылады. Бихевиористтердің негізгі миссиясы күтілетін оперативтік мінез-құлыққа неғұрлым жақын іс-әрекеттерді оң бекіту.

Когнитивті модель кері байланысты берілген **әрекеттің орындалып жатқаны туралы ақпарат алу ретінде сипаттайды.**

Кибернетикалық модель кері байланысты реттелетін процестің **аралық және соңғы жағдайларын тікелей салыстыруды белгілейтін алдын ала берілген сигналдық белгілерге негізделген басқару тәсілі** ретінде сипаттайды.

Педагогикалық психология тұрғысынан *коммуникативтік модель* кері байланысты **қарым-қатынас құралы ретінде, қарым-қатынас әрекеті жүзеге асыратын операция ретінде анықтайды** [18].

Көрнекті педагогтар, психологтар «мұғалім – оқушы – мұғалім» өзара әрекеттесудің тұрақты және қарқынды дамып келе жатқан үрдісі ретінде кері байланысты дамытуға көңіл бөлді.

Р. С. Немов «Психологиялық сөздікте» кері байланыс ұғымына түсініктеме береді:

- жіберілген сигнал адресатқа жеткен-жетпегені және бұл сигналдың қандай әсері, сайып келгенде, психологияда жүргізілгені туралы ақпарат және мәліметтер көзін алу;

- ағзаны басқаруда кері байланыс ағзаның физикалық немесе физиологиялық әрекеттерін түзету, оларды дәл және тиімді ету үшін қолданылатын физиологиялық процесті немесе механизмді білдіреді;

- әлеуметтік психологиядағы кері байланыс бір адамның осы адамның өзіне қалай қабылдайтыны туралы ақпарат алуын білдіреді;

- теріс кері байланыс-кері байланыстың сипаттамасы, ол процесті жақсартпайды, керісінше, өзі қатысатын процесті нашарлатады [21].

Л. С. Выготский өзінің еңбектерінде адам үшін кері байланыстың генетикалық алғашқы түріне сипаттама береді, оның негізінде бастапқыда баланың санасы қалыптасады – анадан кері байланыс алады. Мұндай байланыс одан әрі өзінің кері байланыс стратегияларын және басқа адамдардан кері байланысты күтуді қалыптастырады. Кез келген тәжірибе одан әрі көрініс табады [22, 23, 24].

Егер аналық кері байланысты педагогикалық жағынан қарасақ, онда Р. Кулхави дәйексөзін айтса болады (1977), зерттелетін материал түсінікті болуы керек және тек осы жағдайда ғана танымда жіберілген олқылықтардың терең зерттелуі болады. Ғалымның ой-пікірін дамыта отырып, кері байланыстың өзі қандай да бір іс-әрекетке алып келмейді, барлығы әр жағдайда кері байланыстың сапасы мен сипаттамасына байланысты [25]. Демек, жоғарыда айтылғандардан, педагогикалық ғылымда кері байланыс педагог пен білім алушылар арасындағы тұлғааралық қатынастарды реттеушіні білдіреді деп айту керек. С. Ф. Касаткин «Кері байланыс – айтылған ақпаратқа тыңдаушылардың

санасына әсер етудің сыртқы көріністерін (сигналдарын) тіркеу, олардың себептерін анықтау және соған сәйкес сөйлеуді түзету» деп есептейді [26]. Қазіргі уақытта Қазақстанда оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесін енгізу тұжырымдамасы әзірленді ("Назарбаев Зияткерлік мектептері" дербес білім беру ұйымы»), ол мұғалімдерге кері байланысты тиімді ұйымдастыруға мүмкіндік береді:

- оқушылардың оқу жетістіктерін объективті бағалау;
- әр оқушының жеке қабілеттерін ескере отырып, жеке даму траекториясын анықтау;
- күтілетін нәтижелерге жету үшін оқушылардың қабілеттері мен дағдыларын дамытуға уәждемесін арттыру:
- оқыту мен оқытудың сапасын жақсарту;
- оқу материалдарын меңгеру сапасын және оқу үдерісін ұйымдастыру ерекшеліктерін анықтау үшін ата – ана – оқушы-мұғалім өзара байланысын жүзеге асыру бойынша жұмыс жүйесін әзірлеу.

Кері байланыс болуы тиіс:

- сабақ барысында оқылатын оқу материалының нақты, түсінікті, уақтылы және тақырыбы бойынша;
- өзара құрмет, өзара түсіністік жағдайында ұйымдастырылған;
- білім алушылардың өз танымы үдерісіне белсенді қатысуын көздейтін.

Сабақта шебер ұйымдастырылған кері байланыс:

- *мұғалімдерге* білім сапасын жақсарту, тиімді әдістер мен тәсілдерді, бағалау құралдарын қолдану; ***бағалау нәтижелерін ескере отырып, оқыту тәсілдерін түзету.***

- *оқушыларға* бағалау критерийлерін және оқу қызметіндегі үздік нәтижелерге қол жеткізу тәсілдерін білу және түсіну; рефлексия жасауға қатысу, өзін-өзі бағалау, өзара бағалау қабілетін дамыту; нақты міндеттерді шешу үшін білімді пайдалану, әртүрлі көзқарастарды білдіру, сыни ойлау.

- *оқушылардың ата-аналарына* мұғалімдермен және мектеп әкімшілігімен кері байланыс орнату; оқушылардың оқу жетістіктерінің нәтижелерін көру және білім беру үдерісінің барлық қатысушыларына белгілі, нақты анықталған, ұжымдық жасалған және белгілі ортақ бағалау критерийлерімен салыстыру.

Кері байланыс нәтижелері бойынша мұғалімдер оқушылардың білім сапасын қамтамасыз ете отырып, білім беру процесін жетілдіру бойынша кәсіби қызметті жоспарлайды. Білім алушылар үшін кері байланыс алған білімді, іскерлікті және құзыреттілікті тереңдету, пәндер бойынша оқу материалын меңгеру бойынша үздік нәтижелерге қол жеткізу үшін ынталандыру болып табылады [27].

Осылайша, кері байланыс психикалық процестердің дамуына да әсер етеді: есте сақтау, ойлау, қиял, сөйлеу, сондай-ақ белгілі бір тапсырмаларды орындау кезінде білім алушыларда жақсы нәтижелерге қол жеткізу, оқуға тұрақты қызығушылықты қалыптастыру. Кері байланыс оқушылардың табысты оқуы, оқу процесін ұйымдастырудың тиімділігі шарттарының бірі болып табылады және оқушылардың өз білімін тану үдерісіне белсенді қатысуына,

оқушылардың өз жұмысын талдау мүмкіндігі мен іскерлігіне бағытталған.

Информация для родителей по итогам суммативного оценивания за раздел/сквозную тему (рубрики)

ФИО учащегося	<i>Баламов Д.</i>		Предмет	Математика
			Класс	5
Четверть <u>4</u> Суммативное оценивание за раздел «Углы. Многоугольники»				
Критерий оценивания	Уровень учебных достижений			
	Низкий	Средний	Высокий	
Распознает виды углов по чертежу.	Затрудняется в определении видов углов. ☐	Допускает ошибки при определении тупого / острого / прямого / развернутого углов. ☐	Верно распознает виды углов (острый, тупой, прямой, развернутый) по чертежу. ☒	
Решает задачи на нахождение градусной меры угла.	Затрудняется в нахождении неизвестного угла. ☐	Допускает ошибки при использовании свойств развернутого / <u>полного угла</u> для определения градусной меры. ☒	Верно использует свойства углов, находит все неизвестные углы. ☐	
ФИО учителя: <i>Синимельников Б.М.</i>				

Сурет 1.2

Рубрика бойынша матрица бағалау критериясын және оқу жетістіктерінің деңгейін (төмен, орташа, жоғары) анықтайды. Әрқайсысын сипаттау кезінде «қиын», «кәтелеседі» етістіктері қолданылады. (Сурет 1.2)

2 5-9 СЫНЫПТАРДЫҢ ОҚУ ПӘНДЕРІ БОЙЫНША ОҚЫТУ МАҚСАТТАРЫНА СӘЙКЕС РУБРИКА ҚҰРУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫМДАР

Оқу нәтижесі бойынша ата-анаға немесе оқушыға берілетін кері байланыс нысандарының бірі рубрика болып табылады. Рубрика педагогикалық қарым-қатынастың ажырамас құрамдас бөлігі ретінде, ол оқушылардың өзіндік білім алудағы табыстары мен қателіктерін, оқушының педагогпен өзара қарым-қатынасын, оқуға деген уәждемені және білім алудағы көрінетін нәтижелерінің білім, дағды мен шеберліктің мақсатты деңгейі туралы идеалданған түсініктермен эксплициттік арақатынасының көмегімен оқыту мазмұнын жақсы меңгеруге ықпал етеді. Рубриканы қолдану арқылы тек БЖБ және ТЖБ нәтижелері бойынша ғана емес, сонымен қатар оқу үдерісінде тапсырмаларды орындау кезінде де бағалауды педагог пен оқушылар арасындағы конструктивті диалогқа ауыстырады.

Рубрикаторлар – бұл нақты өлшемдер бойынша білім алушылардың жетістіктер деңгейінің толық сипаттамасы. Әдетте рубрикаторлар кесте (матрицалар) түрінде көрсетіледі, онда әрбір критерий үшін индикаторлар (критерийлерді нақтылауға болатын маңызды көрсеткіштер) ұсынылған.

Рубрикатор-бұл өлшемдерге негізделе отырып, білім алушының прогресін бағалау үшін қолданылатын матрица түріндегі бағалау құралы. Ол оқу материалын меңгеру деңгейі бойынша әрбір сипаттаманың сапасын көрсететін (бастапқы, орта, жоғары) бағаланатын қатардан тұрады.

Рубрикаторларды құрастыру бойынша зерделенген тәжірибе негізінде жалпы білім беретін мектептердің 5-9 сыныптарының оқу жоспарлары бойынша **рубрика әзірлеу алгоритмін** ұсынамыз.

1 қадам. Пән бойынша білім алушылардың жетістіктерінің сараланған деңгейлерін анықтау (*кесте 2.1*). Мұғалім оқу процесінің материалдарын, нысандары мен тәсілдерін мұқият таңдап, материалдың әрқайсысының мақсатын айқындап, жеке оқу элементтеріне бөле отырып, сараланған тәсілде іске асыру.

Кесте 2.1. Оқытудағы кері байланыстың деңгейлік дифференциациясының сипаттамасы.

Деңгейлер	Тапсырмаларды орындау пайызы	Сипаттама
Бастапқы	0%-39%	<ul style="list-style-type: none">• пәндік терминдер мен ұғымдарды түсінеді және өз ойын айтады,• қарапайым тапсырмаларды орындайды және тікелей нұсқауларға сәйкес орындау процедуралары қажет ақпаратты әртүрлі нысандары (кестелер, графиктер және

		<p>диаграммалар) негізінде ұсынады және қарапайым қорытындыларды тұжырымдайды,</p> <ul style="list-style-type: none"> • қарапайым тапсырмаларда шаблондарды таниды
Орта	40%-84%	<ul style="list-style-type: none"> • пәндік терминдер мен ұғымдарды жеткілікті біледі және түсіндіреді, • тапсырмаларды орындайды және білімін практика жүзінде қолдана алады, • ақпаратты жинақтайды және қорытынды шығарады, алынған нәтижелерге дәлел келтіруі мүмкін • типтік тапсырмалардағы үлгілерді таниды, стандартты шешу жолдарын ұсынады және пайдаланады, • берілген тапсырмалардың шешімін табуда басқа пәндерден алған білімін, дағдысын пайдаланады.
Жоғары	85%-100%	<ul style="list-style-type: none"> • пәндік терминдер мен ұғымдар бойынша терең білімі мен түсінігін көрсетеді, • күрделі тапсырмаларды орындайды және алған білімін табысты қолданады, • ақпаратты әр түрлі көздерден жинақтайды және толық негіздеумен қорытындыларды құрастырады, нақты, алынған нәтижелерге қисынды дәйекті дәлелдер келтіреді, • күрделі тапсырмаларды шешу жолдарын біледі, бірнеше жауаптар ұсынады • әр түрлі стратегияларды пайдаланады, алынған нәтижелердің маңызы мен негізділігін бағалайды

2 қадам. Типтік оқу жоспары мен оқу бағдарламасын зерделеу, оқыту мақсаттарына талдау жүргізу, білім алу үдерісінде ерекше қиындықтар туғызатын оқыту мақсаттарын анықтау, оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаты негізінде бағалау критерийлерін құру.

3 қадам. Етістіктерді қарастыру - Блум пирамидасына сәйкес үйрену. (Кесте 2.2.)

Кесте 2.2. – Ойлау әрекетінің деңгейлері және етістіктер. Рубрика құруға арналған әрекеттер.

Ойлау әрекетінің деңгейлері	Білім алушылардың осы деңгейге жетуін көрсететін нақты іс-әрекеттері
1.Білім (Берілген жаңа түсінікті ұғу, еске ұстау, бұрынғы білімді еске түсіру).	- терминдерді, нақты фактілерді, әдістер мен рәсімдерді, негізгі ұғымдарды, ережелер мен қағидағтарды айтады.
2. Түсіну (Жаңа материалда берілетін білімді түсіну, өзінше түсіндіру немесе болжам жасауы.)	- фактілерді, ережелерді, қағидаларды түсіндіреді; - сөздік материалды математикалық өрнектерге түрлендіреді; - қолда бар деректерден болашақта туындайтын салдарларды сипаттайды.
3.Қолдану (Жаңа жағдайларда ұғымдар мен қағидаларды пайдаланады, әдісті немесе әрекетті дұрыс қолдануын көрсетеді).	- нақты практикалық жағдайларда заңдарды, теорияларды қолданады; - жаңа жағдайларда ұғымдар мен қағидаларды қолданады.
4.Талдау (Біртұтастың бөліктерін белгілеу: олардың өзара байланысын айқындау).	- біртұтастың бөліктерін ажыратады; - олардың арасындағы өзара байланысты анықтайды; - ұйымдастыру принциптерін анықтайды; - ойлау логикасындағы қателіктер мен олқылықтарды көреді; - фактілер мен салдары арасындағы айырмашылықты жүргізеді; - деректердің маңыздылығын бағалайды.
5.Жинақтау (Жеке бөлшектерден, дара ұғымдардан тұтас дүние жасау).	- шығарма, баяндама, реферат жазады; - эксперимент немесе басқа әрекеттер жоспарын ұсынады; - тапсырма сызбасын құрастырады

6.Бағалау (Жаңа ұғым, жаңа материалдың құндылығын, керектігін анықтау, пайымда).	- жазбаша мәтінді құру логикасын бағалайды; - қорытындылардың қолда бар деректерге сәйкестігін бағалайды; - қызметтің қандай да бір өнімінің маңыздылығын бағалайды.
--	--

4 қадам. Рубрика оқушыға түсінікті болуы шарт, оны әрі қарай оқуға ынталандыруы тиіс. Кері байланыстың сипаттамасын ескере отырып, рубрикада конструктивтік байланыс болуы тиіс, ол білім алушылардың белгілі бір білімдерге, дағдыларға қол жеткізу деңгейін бағдарлама ұсынымдарын ескере отырып толық көрсетуі тиіс. Конструктивті кері байланыс қателіктерді ғана көрсететін етістіктерді қолданудан бас тартуы керек. Конструктивті емес кері байланыс оқушының жіберген қателіктеріне мән беріп және де ол өз кезегінде оқушы мен ата-анаға кері әсерін береді.

5 қадам. Рубрика бөлім/тоқсандық жиынтық бағалау нәтижелері бойынша ғана емес, жазбаша жұмыстан кейін де қолданылуы тиіс. Рубрикалар оқушыларға жұмысты орындауға кіріскенге дейін белгілі болуы тиіс.

Нұр-сұлтан қаласының жоғары және бірінші санатты педагогтарымен бірлескен жұмыс тобы құрылды. Олар 16 оқу пәні бойынша қазақ және орыс тілдерінде 1741 рубрика әзірледі. Тілдерді есепке ала отырып, барлығы 57 пән қамтылды. (кесте 2.3.).

Кесте 2.3. – Жалпы білім беретін мектептердің 5-9 сыныптарының оқу пәндері бойынша әзірленген рубрикалар туралы ақпарат

№	Оқу пәнінің атауы	Сынып	Оқыту тілі	Оқу бағдарламасы бойынша бөлімдер саны	Оқыту мақсаттарының саны	Әзірленген рубрикалар саны	%
1.	Қазақ тілі	5	қазақ	10	74	40	54
2.	Қазақ тілі	6	қазақ	10	70	40	57
3.	Қазақ тілі	7	қазақ	10	71	41	57,7
4.	Қазақ тілі	8	қазақ	9	66	33	50%
5.	Қазақ тілі	9	қазақ	9	71	36	50,7
6.	Қазақ әдебиеті	5	қазақ	4	41	12	29,2
7.	Қазақ әдебиеті	6	қазақ	6	57	12	21
8.	Қазақ әдебиеті	8	қазақ	4	44	12	27,2
9.	Орыс сыныптарындағы орыс тілі	5	орыс	9	97	55	56,7

10.	Орыс сыныптарындағы орыс тілі	6	орыс	9	107	60	56
11.	Орыс сыныптарындағы орыс тілі	7	орыс	9	94	30	32
12.	Орыс сыныптарындағы орыс тілі	8	орыс	9	98	26	26,5
13.	Қазақ сыныптарындағы орыс тілі	5	орыс	9	55	32	58
14.	Қазақ сыныптарындағы орыс тілі	6	орыс	9	74	18	24,3
15.	Қазақ сыныптарындағы орыс тілі	7	орыс	9	69	20	29
16.	Қазақ сыныптарындағы орыс тілі	8	орыс	9	67	20	29,8
17.	Қазақ сыныптарындағы орыс тілі	9	орыс	8	62	31	50
18.	Ағылшын тілі	5	қазақ	10	274	22	8
19.	Ағылшын тілі	6	орыс	9	232	48	20,7
20.	Ағылшын тілі	7	қазақ	9	251	40	16
21.	Ағылшын тілі	8	орыс	9	308	40	13
22.	Ағылшын тілі	9	қазақ	9	270	16	6,0
23.	Математика	5	қазақ	11	99	34	34,3
24.	Математика	6	қазақ	11	105	41	39,0
25.	Математика	5	орыс	11	99	41	41,4
26.	Математика	6	орыс	11	105	40	38
27.	Алгебра	7	қазақ	6	62	46	74,1
28.	Алгебра	8	қазақ	6	36	21	58,3
29.	Алгебра	9	қазақ	5	28	28	100
30.	Алгебра	7	орыс	6	62	20	32,2
31.	Алгебра	8	орыс	6	36	18	50
32.	Геометрия	7	қазақ	4	51	40	78,4
33.	Геометрия	8	қазақ	4	37	16	43,2
34.	Геометрия	9	қазақ	4	39	20	51,2
35.	Физика	7	қазақ	10	67	38	56,7
36.	Физика	8	орыс	7	91	28	30,7
37.	Физика	9	қазақ	8	88	20	22,7

38.	Химия	7	қазақ	9	48	28	58,3
39.	Химия	8	қазақ	13	72	21	29,1
40.	Химия	9	қазақ	12	109	48	44
41.	Биология	7	орыс	12	67	50	74,6
42.	Биология	8	орыс	14	73	28	38,3
43.	Биология	8	қазақ	14	73	73	100
44.	Биология	9	қазақ	16	73	24	32,8
45.	География	7	қазақ	6	98	31	31,6
46.	География	8	қазақ	6	125	39	31,2
47.	География	9	қазақ	6	119	41	34,4
48.	Жаратылыста ну	5	орыс	7	63	25	39,6
49.	Жаратылыста ну	6	орыс	7	66	31	47,0
50.	Қазақстан тарихы	5	орыс	7	65	28	43,1
51.	Қазақстан тарихы	6	орыс	7	80	20	25,0
52.	Қазақстан тарихы	8	орыс	6	38	38	100
53.	Информатика	5	қазақ	6	32	12	37,5
54.	Информатика	6	орыс	6	28	19	68,0
55.	Информатика	7	қазақ	6	32	15	46,8
56.	Информатика	8	орыс	5	27	21	77,8
57.	Информатика	9	қазақ	5	29	14	48,2
Барлығы:						1741	

2.1-суретке сәйкес оқу пәндері бойынша рубрикаларды құрастырудың конструктивтік алгоритмі бойынша келесі сурет анықталды:

- Қазақ тілі (190);
- Биология (175);
- Орыс тілі Я1 (171);
- Ағылшын тілі (166);
- Математика (156);
- Алгебра (133));
- Орыс тілі Я2 (121);
- География (111);
- Химия (97);
- Физика (86);
- Қазақстан тарихы (86);
- Информатика (81);
- Геометрия (76);
- Жаратылыстану (56);
- Қазақ әдебиеті (36).

Сурет 2.1.

«Қазақ тілі» пәні бойынша 7 сынып оқушылары үшін мысал ретінде «Ғылыми фантастика» бөлімін сипаттауға болады, «7.1.1.1 мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиганың дамуы мен аяқталуын болжау» оқу мақсаттарына сәйкес келетін бағалау критерийлері анықталды (3-қосымша). Рубриканы әзірлеу барысында білім алушыларға қойылатын оқу жетістіктерінің деңгейін саралау талаптары сақталған. Атап айтқанда, бастапқы деңгейде тыңдалған мәтін үзіндісіндегі оқиганы бір-екі сөйлеммен дамытып айтады; орта деңгейде - тыңдалған мәтін үзіндісіндегі оқиганы үш-төрт сөйлеммен дамытып айтады және аяқтайды; жоғары - тыңдалған мәтіндегі оқиганың дамуы мен аяқталуын болжайды. Оқиганы өмірмен байланыстыра отырып қорытынды жасайды.

6 сынып **«Қазақ әдебиеті» пәні** оқу бағдарламасына сәйкес «Өлкені сипаттау өнері» бөлімі бойынша «6.2.4.1 әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап жазу» оқу мақсатына сәйкес төмендегідей бағалау критерийі анықталды:

Білім алушы:

- көркемдегіш құралдарды пайдаланып, мәтін жазады.

Критерийде оқушы нені білуі тиіс және оқу мақсатына жету үшін не істеу керектігі туралы толық ақпарат берілген.

Бастапқы деңгейде оқушы әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып, берілген шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын немесе кейбір кейіпкер бейнесін жалпылама сипаттап жазады. Ал *орта деңгейде* ол шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, едәуір кейіпкер бейнесін нақтырақ ашып сипаттап жазып береді. *Жоғары деңгейде* көркемдегіш құралдарды пайдаланып, шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін жан-жақты

сипаттап жазады (7-қосымша).

8 сынып «**Ағылшын тілі**» пәні (Қосымша 16) бойынша «8.3.5.1 оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін сынып тастарымен өзара қарым-қатынас жасау.» оқу мақсатына сәйкес рубрика құрылды. Әрбір оқушының жеке қабілеттері мен ерекшеліктерін ескере отырып оқу мақсатына сай бағалау критерийі жасалды. Мысалы: Басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіреді. *Бастапқы деңгей* - келісу, келіспеушілік және келісімдер кезінде өз құрдастарын түсінеді, айтылымда 1-2 сөйлеммен жауабын түсіндіреді, 4-5 минут ұзақтықта 2-3 сұрақтарға тақырып бойынша нақты емес жауап береді. Сөйлесуде, идеяларды ұсынуда, лексика мен грамматикалық құрылымды 1-2 сөйлем атайды; *орта деңгей* - әріптестерімен келісесіз бе, жоқ па деген пікірлерді талқылайды. Жауабында 3-4 түсініктеме береді. Сөйлеу кезінде 4-5 сұрақтарға жауап береді. Сіз кем дегенде айтылымды 3 минут ішінде орындайды. Өз көзқарастарын 2-3 дәлелмен суреттейді. Тиісті лексика-грамматикалық құрылымдардың жеткіліксіз қолданылғандығын көрсетеді; *жоғары деңгей* - оқушылар отбасы, басқа адамдармен қарым-қатынас, әуесқойлық пен қызығушылық, үй сияқты тақырыптар бойынша жұптасып сөйлеседі. Біріншіден, бір оқушы түсінік береді, содан кейін рөлдерді ауыстырады. Тақырып бойынша идеяларды ұсынуда, лексика мен грамматикалық құрылымды сөйлеуде қолдану кезіндегі ойын дұрыс дамытады. Көптеген сұрақтарға дұрыс жауап береді.

«**Математика**» пәні бойынша 5 сыныптың оқу бағдарламасына сәйкес «Ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану» бөлімі «5.1.2.27 ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау» оқу мақсатына бағалау критерийін шығарады. *Бастапқы деңгейде* білім алушы ондық бөлшектерді қосу және азайту алгоритмдерін біледі; ондық бөлшектерді қосады және ондық бөлшектерді азайтады. *Орта деңгейде* азайтудың қасиетін пайдаланып, тиімді тәсілмен есептейді; жай бөлшекті ондық бөлшекке айналдырып, амалдарды орындайды. *Жоғары деңгейде* санды өрнектердің мәнін табу және теңдеулерді шешу мен мәтін есептерді шығаруда тиімді тәсілдерді таңдайды, есептеуді орындайды және оны түсіндіреді (Қосымша 18).

9 сынып «**Алгебра**» пәні оқу бағдарламасына сәйкес «Тригонометрия» бөлімі бойынша «9.1.1.1 бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру» оқу мақсаты таңдалды (Қосымша 20). Білім алушы тригонометрия бөлімі бойынша қайталау жұмыстары, сабақта алған білімдерін бұрыш пен доғаның градустық және радиандық өлшемдерін анықтауға бағытталған. *Бастапқы деңгейде* тригонометриялық функцияларды жүйелі түрде анықтап, радиус-вектор оң және теріс бағыт, центрлік бұрыш, бұрыштың

радиандық өлшемі ұғымдарын түсіндіреді. *Орта деңгейде* доғаның ұзындығын есептеп, тригонометриялық шеңбермен жұмыс жасайды. *Жоғары деңгей* тригонометриялық шеңберге берілген жоғары деңгейдегі есепті шығаруға негізделген.

«Биология» пәні (8 сынып) бойынша «Жасушалық биология» бөліміндегі «8.4.2.2 прокариот және эукариот жасушалардың құрылысын салыстыру» оқу мақсатынан алынды. *Бастапқы деңгейде* білім алушы прокариот және эукариот жасушаларды біледі және оларға анықтама бере алады. *Орта деңгейде* прокариот және эукариот жасушаларды таниды және суреттен олардың құрам бөліктерін белгілейді. *Жоғары деңгейде* прокариот және эукариот жасушаларының құрылысын дұрыс нақты атап және олардың айырмашылықтарын мен ұқсастықтарын салыстырады. (Қосымша 25).

Мұғалім 7 сыныптың **«География» пәні** бойынша «Физикалық география» бөлімі «7.3.3.6 мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіреді» оқу мақсатына сәйкес бағалау критерийін анықтады (Қосымша 27). *Бастапқы деңгейде* оқушылар мұхит суының қозғалыстарының түрлерін анықтайды. *Орта деңгейде* олар мұхит суының қозғалыстарын жіктеп және толқынның сызбасын сызады. *Жоғары деңгейде* мұхит суының қозғалыстарының құрлыққа әсерін талдап, баға береді.

5 сынып **«Жаратылыстану» пәні** оқу бағдарламасына сәйкес «Ғалам. Жер. Адам» бөлімі бойынша «5.2.1.1 макро- және микроәлем нысандарын ажырата білу және мысалдар келтіру» оқу мақсаты алады (Қосымша 30). Рубриканы әзірлеу барысында білім алушыларға қойылатын оқу жетістіктерінің деңгейін саралау талаптары сақталған. *Бастапқы деңгейде* білім алушы ұсынылған нұсқалардан мега, макро және микроәлем нысандарын таңдайды, таңдаған нұсқасын түсіндіреді. *Орта деңгейде* мега -, макро - және микроәлем терминдеріне анықтама береді және мысалдарын келтіреді. *Жоғары деңгейде* мысалдардағы мега-, макро және микроәлем нысандарын зерттейді. Объектілер параметрлерін анықтайтын кластерді жасайды және мысалдар келтіреді.

Осылайша, қосымшаларда ұсынылған рубрикалар бірыңғай тұжырымдама бойынша әзірленген, оның мәні оқушылардың оқу жетістіктері бойынша толық ақпарат беру болып табылады.

Әдістемелік ұсыныстар:

1) Рубрика анық болуы тиіс (тапсырманы орындаудың бір ғана аспектісіне, мысалы, мәтін құрылымына немесе белгілі бір алгоритмге сүйенуге ғана аса назар аударылады), ал анық емес (кері байланыс тапсырманы орындау шеңберінде барлық білімдерді, дағдылар мен біліктерді бағалауға ұмтылған кезде). Анық кері байланыс оқушының назарын нақты тақырып немесе модуль

шеңберінде оқытудың мақсатты мазмұнына шоғырландыруға мүмкіндік береді, сондай-ақ барлық қателер мен дәлсіздіктерді түзету оқудың өзін-өзі бағалауы мен мотивациясына теріс әсер етуі мүмкін бастапқы оқыту кезеңдерінде өзіне деген сенімділікті дамытуға ықпал етеді.

2) Оқушылардың оқу мақсатын және бағалау критерийлерін дұрыс түсінуі рубриканың сапасы үшін маңызды болып табылады. Оқушыларды бағалау критерийлерімен және тапсырманы орындаудың жоғары (жақсы) үлгілерімен алдын ала таныстыру қажет. Бұл оларға өз жұмысын осы өлшемдер мен үлгілермен жақсы салыстыруға және алынған кері байланысты жақсы жүйелендіруге мүмкіндік береді.

3) Рубрика конструктивті болуы тиіс. Рубрикаларда жетістікті жақсарту және бекіту жолдарын ұсынусыз кемшіліктерге немесе мақтауға нұсқау болмауы тиіс, өйткені мұндай тәсіл оқытудың тиімділігін арттырмайды, ал оқушының уәждемелік әлеуеті төмендейді. Оқытудағы кері байланыс жасаудың маңызды ережелерінің бірі - одан әрі іс-қимылға нұсқаулардың болуы. Яғни, болашақта осы қателерді жою үшін қандай дағдылар мен материалдарды пысықтау керек, нақты қадамдар ұсынылуы тиіс. Білім алушыға тапсырманы дұрыс орындалмағанын түсіндіру үшін «дұрыс емес», «қате» сөздерін қолданудан аулақ болу керек.

4) Рубрика шаблонды болмауы керек, яғни бір сөздерді немесе құрылымдық үлгілерді пайдалану.

5) Рубриканың мотивациялық қызметін қолдау үшін оның элементтерінің теңгерімділігін сақтау маңызды, бұл түзетуші және оң кері байланысты теңестіруді көздейді.

Сонымен қатар, педагог психикалық үдерістердің дамуын ескеруі тиіс: есте сақтау, ойлау, қиял, сөйлеу және рубриканың білім алушыларда үздік нәтижелерге қол жеткізу мотивациясына әсері, оқуға тұрақты қызығушылықты қалыптастыру.

Егер бала немесе оның ата-анасы дұрыс бағытта қозғала ма деген түсінік болмаса, оқытуда ілгерілеу мүмкін емес. Конструктивті жауап пен тәлімгерліксіз, жетілдіру мүмкіндігі жоқ. Педагогтың міндеті-тек бағалау, мақтап, сын айту ғана емес, уақтылы, объективті және толық кері байланыс орнату.

Сонымен қатар, рубриканы құрастыру қағидалары ұсынылды: нақтылық, конструктивтілік, шынайылық, бірегейлілік, тұлғалық бағдар, теңгерімділік және диалогтық сипат.

Осылайша, рубрика ата-анаға немесе оқушыға оқу нәтижесі бойынша беріледі және оқушылардың конструктивтілігін, мақсатын, форматын және бағалау өлшемдерін түсінуін көздейді. Рубрика педагогикалық қарым-

қатынастың ажырамас құрамдас бөлігі ретінде, ол оқушылардың өзіндік білім беру табыстары мен қателіктерін, оқушының педагогпен өзара қарым-қатынасын, оқуға деген уәждемені және оқу процесіндегі көрінетін білім нәтижелері, оқыту мазмұнын жақсы меңгеруге ықпал етеді. Рубриканы қолдану арқылы тек БЖБ және ТЖБ нәтижелері бойынша ғана емес, сонымен қатар бағалауды педагог пен оқушылар арасындағы конструктивті диалогқа ауыстырады.

ҚОРЫТЫНДЫ

«Оқыту үшін бағалау» парадигмасы дәстүрлі «оқытуды бағалау» орнына жеке тұлғаның қалыптасуына оң әсер ете отырып, оқытудағы кері байланысты және оқуға оң/теріс көзқарасты қалыптасуын болжайды.

Бұл әдістемелік құралда мұғалімге көмек ретінде рубрика құру алгоритмі көрсетілген. Рубриканы біз оқу нәтижесі бойынша ата-анаға немесе оқушыға берілетін кері байланыс нысаны ретінде қарастырамыз, бұл оқушылардың конструктивтілігін, мақсаттарын, форматын және бағалау өлшемдерін түсінуін көздейді. Рубрика педагогикалық қарым-қатынастың ажырамас құрамдас бөлігі ретінде, ол оқушылардың өзіндік білім алу табыстары мен қателіктерін, оқушының педагогпен өзара қарым-қатынасын, оқуға деген уәждемені және оқу кезіндегі көрінетін нәтижелерінің білім, дағды мен шеберліктің мақсатты деңгейде меңгеруге ықпал етеді. Рубриканы қолдану арқылы тек БЖБ және ТЖБ нәтижелері бойынша ғана емес, сонымен қатар бағалауды педагог пен оқушылар арасындағы конструктивті диалогқа жиі ауыстырады.

Рубрикторларды құрастыру бойынша зерделенген тәжірибе негізінде жалпы білім беретін мектептердің 5-9 сыныптарының оқу жоспарлары бойынша рубрикаларды әзірлеу алгоритмін ұсынамыз.

1 қадам. Пән бойынша білім алушылардың жетістіктерінің сараланған деңгейлерін анықтау. Мұғалім оқу процесінің материалдарын, нысандары мен тәсілдерін мұқият таңдап, материалдың әрқайсысының мақсатын айқындап, жеке оқу элементтеріне бөле отырып, сараланған тәсілде іске асырады.

2 қадам. Типтік оқу жоспары мен оқу бағдарламасын зерделеу, оқыту мақсаттарына талдау жүргізу, білім алу үдерісінде ерекше қиындықтар туғызатын оқыту мақсаттарын анықтау. Оқу бағдарламасына сәйкес оқыту мақсаты негізінде бағалау критерийлерін құру.

3 қадам. Етістіктерді қарастыру – Блум пирамидасына сәйкес үйрену.

4 қадам. Рубрика оқушыға түсінікті болуы, оны әрі қарай оқуға ынталандыруы тиіс. Кері байланыстың сипаттамасын ескере отырып, рубрикада конструктивтік байланыс болуы тиіс, ол білім алушылардың белгілі бір білімдерге, іскерлікке қол жеткізу деңгейін бағдарлама ұсынымдарын ескере отырып толық көрсетуі тиіс. Конструктивті кері байланыс қателіктерді ғана көрсететін етістіктерді қолданудан бас тартуды болжайды. Конструктивті емес байланыс оқушының жіберген қателіктеріне мән беріледі және ол оқушы мен ата-анасына кері әсерін береді.

5 қадам. Рубрика бағалаудың тиімді тәсілі ретінде бөлім/тоқсандық жиынтық бағалау нәтижелері бойынша ғана емес, жазбаша жұмыстан кейін де қолданылуы тиіс. Рубрикалар оқушыларға жұмысты орындауға кіріскенге дейін

белгілі болуы тиіс.

Бірінші және жоғары категориялы мұғалімдер жұмыс тобымен бірлесе қазақ және орыс тілінде барлығы 16 пән бойынша 1741 рубрика құрастырылды. Тілдік пәндерді қосқанда барлығы 57 оқу пәні. Жұмыс тобының қызметі мұғалімдерге әдістемелік ұсыныстар жасау.

Қорыта келе рубрика дегеніміз бағалау критерийіне сәйкес оқу жетістіктерінің деңгейін анықтау. Әдетте рубрикалар кесте түрінде (матрица) беріледі, мұнда әр критерийге индикаторлар (критерий бойынша нақты бағалау көрсеткіштері) ұсынылған. Рубрикада оқу жетістіктерінің деңгейі бастапқы, орта, жоғары деп бөлінеді.

5-9 сыныптардың оқу пәндері бойынша ұсынылған рубрикалардағы басты миссия – білім алушылардың қателігін емес, оның оқу жетістігін көрсету сақталған.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 14 маусымдағы № 272 бұйрығы « Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы «Білім алушылардың үлгеріміне ағымдық бақылау, аралық және қорытынды аттестаттау өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы».
2. «2019-2020 оқу жылында Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін мектептерінде білім беру үдерісін ұйымдастырудың ерекшеліктері туралы» нұсқаулық-әдістемелік хат – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2018. – 388 с.
3. Білім беру мазмұнын жаңарту аясында орта мектеп үшін критериалды бағалау және құжаттау процедуралары бойынша нұсқаулық. <https://cloud.mail.ru/public/Hz4p/8ATa2pRf5> / және «Жүйелік-әдістемелік кешен» порталы (бұдан әрі-Портал) smk.edu.kz).
4. Бастауыш мектеп мұғалімдері үшін критериалды бағалау бойынша басшылық-оқу-әдістемелік әдіс.оқу құралы / "Назарбаев Зияткерлік мектептері" ДББҰ о. И. Можаяева, А. С. Шимбекова, Д. Б. Зиеденованың редакциясымен. - Астана,2016. -48 с.
5. Физика пәні бойынша формативті бағалау тапсырмалары жинағы 7-11 сынып, Нұр-Сұлтан қ., 2019, с. 16.
6. Ішкі жиынтық бағалау тапсырмалары-Дүниежүзі тарихы-9 сынып, Астана, 2016, с 26.
7. Сынып, пән және тіл бойынша жиынтық бағалау бойынша әдістемелік ұсыныстар. «Жүйелік-әдістемелік кешен» порталы smk.edu.kz).
8. «Білім берудің барлық деңгейлерінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 604 бұйрығы.
9. Аймақтық және мектеп үйлестірушілері үшін критериалды бағалау бойынша басшылық. Оқу-әдістемелік құрал-Астана, 2016.
10. Кохаева Е. Н. Формативное (формирующее) оценивание: методическое пособие/ Е.Н. Кохаева.-Астана: АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» Центр педагогического мастерства. 2014.- 66 с.
11. Винер Н. Кибернетика, или управление и связь в животном и машине. -М: Наука, 1983. - с. 29-78.
12. Арутюнян М.Ю., Петровская Л.А. Обратная связь в системе понимания человека человеком. – М., 1981. – 61 с.
13. Группа Реформы Оценивания. (2002) Оценивание для обучения: 10 принципов, Кембриджский университет, факультет образования.
14. Блэк П. и Уильям Д. Внутри черного ящика. – М., 1998.
15. Эдмунд Джекобсон книга: «Прогрессирующая релаксация», 1929.

- 17 Камнева А.М. Технология повышения психологической устойчивости у студентов – будущих спортивных менеджеров на основе применения традиционных и нетрадиционных средств физической культуры - Монография. - Министерство спорта, туризма и молодежной политики Российской Федерации. - Волгоград, 2012. – с.150.
18. Стариченко Б.Е., Коротаева Е.В., Сардак Л.В., Егоров А.Н. Методика использования информационно-коммуникационных технологий в учебном процессе. - Ч. 4. Проектирование методов управления учебной деятельностью. Учебное пособие/ Под ред. Б.Е. Стариченко/ Урал. гос. пед. ун-т. Екатеринбург, 2013. – с. 17-22).
19. Статья: Когнитивная активность в условиях действия обратной связи различного типа, 2013 год, А.Ю.Агафонов, Р.А.Сханов, М.Г.Филлипова Самарский ГУ. - 7.08.2013 г. - с. 667-668.
20. Сханов Р.А., Макаров А.В. Когнитивные ошибки и способы их исправления. - Самарский Государственный университет, 2013.
21. Немов Р.С. Психологический словарь. - М.:Владос, 2007. - с.248.
22. Выготский Л.С. Мышление и речь. Избранные психологические исследования. Изд.: Академия педагогических наук РСФСР. - Москва, 1934.
23. Выготский Л.С. Мышление и речь. Психологические исследования, Издательство: Национальное образование, 2019/www.labirint.ru/books/505750/.
24. Выготский Л.С.: Педагогическая психология //Под редакцией В.В.Давыдова. - М.: Педагогика 1991. - 480 с.- ISBN 5-7155-0358-2.
25. Коренев А.А. Обратная связь в обучении и педагогическом общении. - М.МГУ им.Ломоносова Российской Федерации. - с. 118.
26. Касаткин С.Ф. Техника обратной связи в аудитории//Новые знания, 2002 г. - № 4 – с. 31-35.
27. Концепция внедрения системы критериального оценивания учебных достижений учащихся – Астана: Автономная организация образования «Назарбаев интеллектуальные школы», 2012. – 8 с.
28. Методология системы критериального оценивания учебных достижений учащихся. - Учебно методическое пособие АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2017. – с. 31.
29. Советова Е.В. Педсовет//Практическое руководство для директора школы. - Издание второе. Ростов-на-Дону». Феникс», 2006 г. – с. 108.
30. Методология системы критериального оценивания учебных достижений учащихся. - Учебно методическое пособие. - АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2017. – с. 31.
31. Анохин П.К. Очерки по физиологии функциональных систем. - М.: Медицина, 1975. - 448 с.
32. Анохин П.К. Узловые вопросы теории функциональной системы. - М.: Наука, 1980.
33. Бёррес Фрэдерики Скіннер. Оперантное поведение/Непредвиденные обстоятельства и «суеверное» поведение. – М., 2012 - с. 3-4.
34. Блум. Таксономия образовательных целей. - Нью-Йорк. http://www.seua.am/eng/new_edu_technol/BloomElicit.htm.

35. Брушлинский А.В. Проблемы психологии субъекта - М.: Институт психологии РАН, 1994 - 109 с.
36. Ганье Р., Бриггс Л. Основы педагогического дизайна. - Нью-Йорк, 2000.
37. Гольдштейн И. Обучение в организациях: по оценке потребностей, разработка и оценка / Training in organizations: Needs assessment, development, & evaluation. – Monterey, CA: Brooks-Cole.
38. Густафсон К., Брэнч Р. Обзор учебных моделей развития. – М., 2001.
39. Магер Р.Ф. Подготовка цели программированного обучения / Сан-Франциско, Калифорния: издательство Fearon, 1960.
40. Петти Д. Современное обучение. Практическое руководство. М. Ломоносов, 2010. – с.56-57.
41. Петрушенко Л.А. Принцип обратной связи. – М., «Мысль», 1967 - 277 с. 6.
42. Рогов Е.И. Психология общения, 2018 г.
43. Скиннер Б.Ф. Наука об учении и искусство обучения // Программированное обучение за рубежом. Под редакцией И.И.Тихонова М.: Высшая школа, 1968. – с. 8.
44. Skinner, 1961 – Skinner B.F/ The control of human behavior (abstract), Нью-Йорк, 1961. P. 18-23.
45. Талызина Н.Ф. Бихевиоризм как психологическая основа программированного обучения // Управление процессом усвоения знаний. - М., 1984. - С. 251-259.
46. Талызина Н.Ф. Управление процессом усвоения знаний - М., 1984. (Торндайк, Скиннер).
47. Талызина Н.Ф. Основные принципы советской психологии // Управление процессом усвоения знаний. - М., 1984. - С. 29-44.
48. Талызина Н. Ф. Т16 Педагогическая психология: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений. - М.: Издательский центр «Академия», 1998. - 288 с.
49. Торндайк Э. Принципы обучения, основанные на психологии. Пер. с англ. Е.А.Герье. Со вступит. статьей Л.С.Выготского. Изд.3-е. М., Работник просвещения, 1930.
50. Торндайк Э. Процесс учения у человека. - М., 1935.- с. 135.

ҚОСЫМША

Қосымша 1

Қазақ тілі			
5 сынып			
«Мәдениет: тіл және қарым-қатынас» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
5.1.5.1 Тыңдалған мәтін мазмұны негізінде сұрақтарға жауап беру, көтерілген мәселе бойынша өз ойын білдіру.	Мәтінді тыңдайды, мәтін мазмұнын түсінеді. Тыңдалған мәтін мазмұны негізінде қойылған сұрақтардың бір-екеуіне жауап береді. Тыңдалған мәтін негізінде өз ойын еркін жеткізе білуі керек. Мәтіннің мазмұнын түсіне білуі керек.	Көтерілген мәселе бойынша ойын жүйелі жеткізеді, мәтін бойынша сұрақтарға жауап береді, өз көзқарасын аргументтер мен мысалдар арқылы дәлелдей алады. Мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға толық жауап беруі керек, өз ойын анық мысалдарды келтіре отырып жеткізе білуі керек.	Мәтін мазмұны негізінде берілген барлық сұрақтарға дұрыс жауап бере алады, өз ойын еркін жеткізе біледі, өз көзқарасын мысалдар келтіре отырып дәлелдейді.
5.3.4.1 Эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жазу.	Эссеге қатысты өз ойын білдіре алады, оқиғаны сипаттап жаза алады. Эссе тақырыбына қатысты оқиғаны сипаттап немесе суреттеп жаза білуі керек.	Эссе тақырыбына өз ойын білдіре алады, құрылымын сақтап, жоспарын құрастыра алады, оқиғаны сипаттап немесе суреттеп жазады. Эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жаза алуы керек.	Эссенің кіріспе, негізгі, қорытынды бөлімдерін сақтай отырып, өзіне таныс адамды, белгілі бір мекен мен оқиғаны сипаттап не суреттеп жаза алады, көлемін сақтайды.
5.4.1.1 Қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жазу.	Қазақ тілінің дыбыстар жүйесін біледі, оларды бір-бірінен ажырата алады. Үндестік заңының емлелік	Үндестік заңының емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, жазба жұмыстарын орындайды.	Қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып,

	ерекшеліктерін ескере отырып, жазба жұмыстарын орындай алуы керек.	Қазақ тілінің дыбыстар жүйесін, үндестік заңын, емлелік ерекшеліктерін ескере отырып, орфографиялық нормаға сай жаза алады.	орфографиялық нормаға сай жаза алады.
«Киіну. Сән. Талғам» бөлімі			
5.1.2.1 Әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени, тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, жарнама) көтерілген мәселені түсіндіру.	Берілген әр түрлі тақырыптағы диалог, монологтердің (ән мәтіні, жарнама) мазмұнын түсінеді. Әр түрлі тақырыптағы диалог, монологтердегі көтерілген мәселені болжай алуы керек.	Әр түрлі тақырыптағы диалог, монологтердегі (ән мәтіні, жарнама) көтерілген мәселені болжай алады. Әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, жарнама) көтерілген мәселелерді түсіне білуі керек.	Әлеуметтік-тұрмыстық, әлеуметтік-мәдени тақырыптарға байланысты диалог, монологтердегі (ән мәтіні, жарнама) көтерілген мәселені түсінеді.
5.4.2.1 Сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айта білу.	Ықпал түрлерін (ілгерінді, кейінді, тоғыспалы) біледі. Сөз ішіндегі ықпал түрлерін ажырата білуі қажет.	Сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айтады, ықпал түрлерін ажырата алады. Сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айтады, ықпал түрлерін ажырата білуі керек.	Сөз ішіндегі және сөз аралығындағы ілгерінді, кейінді және тоғыспалы ықпал заңдылықтарына сәйкес айтады, ықпал түрлерін ажырата алады.

«Отбасылық дәстүрлер мен мерекелер» бөлімі			
5.1.4.1 Тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау.	Берілген бір-екі тірек сөздер арқылы ойды анықтай алады. Тірек сөздердің мағынасын түсініп, сұрақтарға толық жауап бере алуы керек.	Тірек сөздердің мағынасын түсінеді, сұрақтарға толық жауап береді. Тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтау қажет. Нақты дәлелдер келтіре отырып, ойын жүйелі жеткізе білуі керек.	Тірек сөздер мен жетекші сұрақтар арқылы негізгі ойды анықтайды. Нақты дәлелдер келтіре отырып, ойын жүйелі жеткізе алады.
5.2.4.1 Ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыру.	Мәтіндердің мазмұнын түсінеді, түсінгенін айтып береді. Стиль түрлерін ажырата білуі керек.	Мәтіннің тақырыбын анықтай алады, түсінгенін айтып береді, стиль түрлерін ажырата алады. Ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстырып үйрене білуі керек.	Ауызекі стильдегі мәтіндердің мазмұнын, тақырыбын және тілдік құралдарын салыстыра алады.
5.3.2.1 Жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат құрастырып жазу.	Берілген кез-келген тақырыпта хат жаза алады. Хат жазу барысында ойын жүйелі жеткізуге тырысады.	Хаттың құрылымын сақтап, хат жазады, хат құрастырып жазғанда ойын жүйелі жеткізе алады.	Жанрлық ерекшеліктеріне сай ресімделуі мен құрылымын сақтап, хат құрастырып жаза алады.
«Жануарлар әлемі мен өсімдіктер дүниесі» бөлімі			
5.1.3.1 Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, негізгі және қосымша ақпаратты анықтау.	Мәтінді мұқият тыңдауға тырысады. Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсінеді. Тыңдалған мәтіннің негізгі ойын түсінуі керек. Мәтін бойынша өз ойын жеткізіп үйренуі керек.	Берілген мәтіндерден негізгі ақпараттарды анықтай алады. Нақты дәлелдер келтіре отырып, ойын жүйелі түрде жеткізуге тырысады. Дәлелдер келтіре отырып, ойын анық жеткізіп үйрену	Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсінеді, негізгі және қосымша ақпаратты анықтайды. Дәлелдер келтіре отырып, ойын анық жеткізеді.

		керек.	
5.2.3.1 Хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырату.	Кез-келген тақырыпқа хабарландыру жасай алады. Хабарландырудың жанрлық ерекшеліктерін ажыратып үйренуі керек.	Берілген тақырыптар бойынша хабарландырудың жанрлық ерекшеліктерін ажырата алады. Жанр түрлерін біледі. Хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажырата білуі керек.	Хабарландырудың құрылымы мен рәсімделуі арқылы жанрлық ерекшеліктерін ажыратады.
5.3.6.1 Мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзету және редакциялау.	Мәтіндегі орфографиялық қателерді табуға тырысады. Мәтіннен орфографиялық қателерді тауып, түзете білуі керек. Сізкпен жұмыс жасап үйрену керек.	Берілген мәтіндегі орфографиялық қателерді табады, түзетеді, сөздіктермен жұмыс жасайды. Мәтіндегі орфографиялық қателерді түзетеді және редакциялап үйренуі қажет.	Мәтіндегі орфографиялық қателерді сөздіктерге сүйене отырып, түзетеді және редакциялайды.
5.4.3.1 Омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдану.	Омоним, антоним, синонимдерді бір-бірінен ажырата алады. Омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктерін білуі керек.	Омоним, антоним, синонимдердің емлесін біледі, оларды бір-бірінен ажырата алады, мысалдар келтіре алады, ерекшеліктерін айта алады.	Омоним, антоним, синонимдерді көркемдік ерекшеліктеріне сай қолдана алады. Мысалдар келтіре алады.

Қазақ тілі			
6 сынып			
« Қазақстандағы көрікті жерлер » бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
6.3.3.1 Ұсынылған тақырып бойынша деректер жинақтай отырып, графиктік мәтін (диаграмма, кесте, сызба) түрінде құрастыру.	Ұсынылған тақырып бойынша 3-4 деректер жинақтайды. М/ы: 1. Өздері туып өскен жерлерінде қандай көрікті жерлер бар екенін; 2. Сол жерлердің табиғаты туралы т.б.	Жинақталған деректер бойынша, графиктік мәтін құрастырады. Графиктік мәтінді: М/ы: Қазақстандағы көрікті жерлер; Олардың географиялық орналасуы; Сол көрікті жерлердің саяхаттық н/е емдік қасиеттері туралы т.б мәліметтер бойынша құрастыра алады.	Графиктік мәтін құрастырады Өмірмен байланыстыра отырып, тұжырым жасайды. Графиктік мәтінді: 1. Қазақстанның қай бөлігіндегі көрікті жерлеріне саяхатшылар көп келетіні жөнінде; 2. Шетелге баратындар мен өз елімізге жұмсалатын қаржының айырмашылықтарын анықтау т.б.
6.4.1.1 Тақырып бойынша жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу.	Жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді жазады.	Жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазады.	Жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазады. Көркемдегіш тілдік құрал ретінде қолданады.
« Ұлттық және отбасылық құндылықтар » бөлімі			
6.3.2.1 Жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып мінездеме, құттықтау құрастырып жазу.	Мінездеме, құттықтау құрастырып жазады. М/Ы: Ата- әже, Сіздерді қарттар күнімен құттықтаймыз. Сіздер әрқашан аман болыңыздар. Мінездеме, құттықтау құрастыру кезіндегі жанрлық	Құрылымын сақтай отырып мінездеме, құттықтау құрастырып жазады. М/Ы. Қымбатты, Алтай ата және Сымбат әже, Сіздерді еліміздегі қарттар күніне арналған мерекемен құттықтаймыз. Әрқашан	Болашақта қолдану мүмкіндігіне ие болатын, жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай құрылымын сақтай отырып мінездеме, құттықтау құрастырып жазады. Мінездеме:

	және стильдік ерекшеліктерін айырып үйренуі қажет.	балаларыңыз бен немерелеріңіздің бағына аман болыңыздар. Біз Сіздерді жақсы көреміз. Құрылымын сақтай отырып мінездеме, құттықтау құрастырып жаза білуі керек.	Қуанышов Жандос 2008 жылыдың 5 қарашасы күні Қызылорда облысы, Қазалы ауданының «Ғани Мұратбаев» ауылында туған. Жандос 2015 жылдың қыркүйегінде ауылдың №65 мектебінің 1- сыныбына оқуға келді. Қуанышов Жандос- оқу озаты, сыныптың оқу үздігі. Барлық уақытта сынып, мектеп іс-шараларына белсенді қатысады. т.б.
6.3.6.1 Екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде орынды қолдану.	Екпін түрін (сөз екпіні) біледі, сөйлем ішінде ажырата алады М/Ы: Ата-анамызды әрқашан құрметтеу керекпіз.	Сөз екпіні, тіркес екпіндерін сөз тіркесі және сөйлем ішінде орынды қолданып, анықтай алады. М/Ы: Ата-анамызды әрқашан құрметтеу керекпіз. Атам кер төбел атты бәйгеге дайындап жатыр.	Талдау жұмыстарында екпіннің түрлерін (сөз екпіні, тіркес екпіні, логикалық екпін) сөз және сөйлем ішінде анықтап, орындай алады. М/Ы. Ата-анамызды әрқашан құрметтеу керекпіз. Атам кер төбел атты бәйгеге дайындап жатыр Әкем бүгін ауылдан келеді Әкем ауылдан бүгін келеді Бүгін ауылдан әкем келеді.
« Әлемнің жеті кереметі» бөлімі			
6.3.1.1 Эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырып, көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу.	Абзац түрлерін жүйелі құрастырып жазуға үйренеді. Эсседе берілген мәселе төңірегінде өз ойын	Эссе тақырыбынан ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырады. Көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін	Көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін айқын көрсетіп жазу арқылы өз көзқарастарын білдіреді. Эссе тақырыбынан

	тұжырымдай білуі керек.	жазады. Көтерілген мәселе бойынша келісу-келіспеу себептерін дәлелдеп үйренуі қажет.	ауытқымай, абзац түрлерін жүйелі құрастырады.
6.4.1.1.Тақырып бойынша жеке сөздер, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді орфографиялық нормаға сай жазу.	Мәтіндегі жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді қатесіз көшіріп жазады. М/Ы: Александрия шамшырағы-өз заманындағы өнер мен ғылымның ғажайып үлгісі. Биіктігі 120 метр шамасындағы үш қабаттың мұнараның бірінші қабаты орасан зор әктастан тұрғызылған.	Тақырып бойынша жеке сөздер , бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді ажырата алады. М/Ы: Бірге жазылатын сөздер: шамшырақ, әктас, жанармай т.б. Бөлек жазылатын сөздер: Фарос аралы, екінші қабат т.б. Дефис арқылы жаз.сөздер: киім-кешек, жиі-жиі.	Өмірмен байланыстыра отырып, жеке сөздер, бірге, бөлек және дефис арқылы жазылатын сөздерді қатыстырып,орфографиялық нормаға сай мәтін құрап жазады. М/Ы. Кемелер Александрия қаласына жақын жартастарға жиі-жиі соғылып, апатқа ұшырайтын болған. Александрия шамшырағының салынуы осы оқиғаларға байланысты екен.
«Тарихи тұлғалар» бөлімі			
6.1.5.1 Тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру.	Тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы сұрақтарға жауап береді. «Ә.Бөкейхан-ұлт көсемі» мәтіні Жалпы сұрақ(мақұлдауды не жоққа шығаруды талап ететін сұрақ). М/Ы: 1. Әлиханды әкесі тоғыз жасында оқуға берді ме? Жауап: Иә, әкесі Әлиханды тоғыз жасында оқуға берді.	Жалпы және нақты сұрақтарға тыңдалған мәтін бойынша жауап береді. Нақты сұрақ: 1. Әлиханды әкесі неше жасында оқуға берді? Жауап: Әкесі Әлиханды тоғыз жасында оқуға берді Жалпы сұрақ(мақұлдауды не жоққа шығаруды талап ететін сұрақ) 1. Әкесі Әлиханды сегіз жасында оқуға берді ме?	Өздігінше жұмыс орындауға дағдыланады. Тыңдалған мәтінді негізге ала отырып,жалпы және нақты сұрақтарды құрастырады, қояды. 1.Жалпы және нақты сұрақтарды құрастырады. 2.Басқа оқушыларға қояды. 3. Сұрақ жауаптары арқылы оларды бағалайды.

		Жауап: Жоқ, әкесі Әлиханды тоғыз жасында оқуға берді.	
6.4.3.1 Көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, табу сөздердің қолданыс аясын түсіну және ажырата білу.	Көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, табу сөздерді табады. Әлихан Бөкейхан <u>соңғы демі</u> біткенше халқына адал қызмет етті. Эвфемизм, дисфемизм, көнерген сөз, табу сөздердің қолдану аясын білуі керек.	Көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, табу сөздерді табады және мағынасын ажырата біледі. Әлихан Бөкейхан <u>соңғы демі</u> біткенше халқына адал қызмет етті. Соңғы демі – эфимизм. Қайтыс болғанша деген мағынаны білдіреді. Мәтіннің ішінен эвфемизм, дисфемизм, көнерген сөз, табу сөздерді ажыратып дағдылану қажет.	Тапсырмаларды орындауда көнерген сөз, эвфемизм, дисфемизм, табу сөздерді табады және мағынасын ажыратады. Синонимдік баламасын анықтайды. Әлихан Бөкейхан <u>соңғы демі</u> біткенше халқына адал қызмет етті. Соңғы демі – эфимизм. Қайтыс болғанша деген мағынаны білдіреді. Соңғы демі, ақырғы тынысы, қайтқанша т.б.
« Су- тіршілік көзі. Қазақстандағы өзен-көлдер» бөлімі			
6.1.5.1.Тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап беру, мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстыру.	Тыңдалған мәтін мазмұны бойынша сұрақтарға жауап береді. Мәтіннің мазмұнын түсіне біліп және қойылған сұрақтарға жауап құрастырып үйренуі керек.	Жалпы және нақты сұрақтарға тыңдалған мәтін бойынша жауап береді. Мәтіндегі ақпаратты шынайы өмірмен байланыстырып дағдыланады.	Шынайы өмірмен байланыстырып, қосымша деректермен толықтырады. Тыңдалған мәтін мазмұны бойынша жалпы және нақты сұрақтарға жауап береді.
6.2.1.1.Мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтау, түсіндіру.	Мәтіннен негізгі ақпаратты анықтап, түсіндіреді. «Балқаш көлінің атауы қайдан шықты?» мәтіні Негізгі ақпараттарды анықтауда төмендегідей сұрақтар қояды 1.Балқаш сөзі қандай мағынаны білдіреді?	Негізгі және қосымша ақпаратты анықтайды. Өз көзқарасын білдіре отырып түсіндіреді. Қосымша ақпарат үшін қойылатын сұрақтар: 1.Балқаш көлінің батпақты болуы неге байланысты? 2. Қазіргі кезде көлдің	Зерделеу арқылы жаңа тың мәліметтер айтады. Мәтіннен негізгі және қосымша, детальді ақпаратты анықтайды. 1. Балқаш көлі туралы жинаған аңыздар мен бөліседі. 2. Балқаш көлінің

	<p>2. Көлдiң нақты атауы туралы қай ғалым пікір айтқан? Мәтінді талдап, оның ішінен қайсы негізгі және қосымша ақпарат екенін анықтап үйренуі керек.</p>	<p>көлемі қандай? Берілген мәтіннің ішінен ақпарат түрлерін еркін анықтап, жүйелі түрде түсіндіре алуы шарт.</p>	<p>экологиялық жағдайына байланысты қосымша мәліметтер айтады.</p>
<p>6.4.4.2 Етістіктің етіс түрлері мен мен салт- сабақты етістіктердің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша және жазбаша тілдесім барысында қолдану.</p>	<p>Етістіктің етіс түрлері мен мен салт- сабақты етістіктерді анықтайды. Ұлтжанды батыр ел басына күн туған Ұлы Отан соғысының отты жылдарында белін бекем буып, ел аралап өнер көрсетіп, жинаған қаржыға ұшақ жасатып, майданға жібереді.</p>	<p>Жазбаша тапсырмалар орындау барысында етістіктің тіркесімдік мүмкіндігін қолданады.Етістіктің етіс түрлері мен мен салт-сабақты етістіктерді анықтайды. Ұлтжанды батыр ел басына күн туған Ұлы Отан соғысының отты жылдарында белін бекем буып, ел аралап өнер көрсетіп, жинаған қаржыға ұшақ жасатып, майданға жібереді. Өзгелік етіс:көрсе-т-іп,жаса-т-ып.</p>	<p>Салт- сабақты етістіктер мен етістіктің етіс түрлерін анықтайды. Етістіктің тіркесімдік мүмкіндігін ауызша тілдесім және жазбаша тапсырмаларды орындау барысында қолданады. . Ұлтжанды батыр ел басына күн туған Ұлы Отан соғысының отты жылдарында белін бекем буып, ел аралап өнер көрсетіп, жинаған қаржыға ұшақ жасатып, майданға жібереді Өзгелік етіс:көрсе-т-іп,жаса-т-ып. Сабақты етістік: белін буып,ел аралап, өнер көрсетін, ұшақ жасатып Салт етістік: Қаржыға жасатып,майданға жібереді.</p>

Қазақ тілі			
7-сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
«Ауа райы және климаттық өзгерістер» бөлімі			
7.1.1.1 Мәтін үзінділерін тыңдай отырып, оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжау.	Тыңдалған мәтін үзіндісіндегі оқиғаны бір-екі сөйлеммен дамытып айтады. Мұқият тыңдай білу, көрсетілген оқиғаның ары қарай өрбуін болжай білуі керек.	Тыңдалған мәтін үзіндісіндегі оқиғаны үш-төрт сөйлеммен дамытып айтады және аяқтайды. Оқылған оқиғаны күнделікті өмірмен байланыстырып, талдап, әр оқиғадан қорытынды шығарып дағдылануы қажет.	Тыңдалған мәтіндегі оқиғаның дамуы мен аяқталуын болжайды. Оқиғаны өмірмен байланыстыра отырып қорытынды жасайды.
7.2.1.1 Мәтіндік және графиктік (кесте, диаграмма, сурет, шартты белгілер) ақпаратты интерпретациялау.	Шартты белгі, сурет, кесте, диаграмма және мәтін түрінің бірінде берілген ақпаратты оқиды. Графиктік және мәтіндік мәліметті интерпретациялап үйрену қажет.	Шартты белгі, сурет, кесте, диаграмма және мәтін түрінің бірінде берілген ақпаратты оқып, негізгі ойды анықтайды. Өз көзқарасын білдіре отырып, интерпретациялай білу керек.	Шартты белгі, сурет, кесте, диаграмма және мәтін түрінің бірінде берілген ақпаратқа қатысты өз көзқарасын білдіре отырып, интерпретациялайды.
7.3.5.1 Оқылым және тыңдалым материалдары бойынша тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, жинақы мәтін жазу.	Материалда берілген тірек сөздер мен сөз тіркестерін сол қалпында қолданып, шағын мәтін жазады. Тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра білуі керек.	Материалда берілген бір-екі тірек сөздерді синонимдік қатармен ауыстыра отырып (мысалы, Атамекен - туған жер, Отан), шағын мәтін жазады. Тірек сөздер мен сөз тіркестерін қолдана отырып жинақы мәтін жазып үйрену керек.	Өз көзқарасын білдіріп, ұсыныс айтады. Бірнеше тірек сөздер мен сөз тіркестерін синонимдік қатармен ауыстыра отырып, (мысалы, табиғат-қоршаған орта, туған ел- Отан Атамекен), жинақы мәтін жазады.

«Көшпенділер мәдениеті» бөлімі				
7.2.4.1	Идеясы ұқсас публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбы, құрылымы, мақсатты аудиториясы, тілдік ерекшелігін салыстыра талдау.	Публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндердің тақырыбын түсініп оқиды. Публицистикалық және көркем әдебиет стиліндегі мәтіндерді ажыратып және ерекшеліктерін айыра білуі керек.	Мәтіндердің тақырыбы, құрылымы мен мақсатты аудиториясын, тілдік ерекшелігін бір-бірімен дұрыс сәйкестендіреді.	Мәтіндердің тақырыбы мен идеясын, құрылымын, мақсатты аудиториясын, тілдік ерекшелігін себепін көрсете отырып, салыстыра талдайды.
7.3.1.1	Әртүрлі жанрадағы мәтіндерді жазу үшін құрылымын ескере отырып, күрделі жоспар құру.	Мәтін құрылымының (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) біледі. Жоспар құру реттілігін үйрену керек.	Жанрына сәйкес мәтіннің құрылымын (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) ескереді, жоспар құрады. Мәтіннің құрылымын сақтай отырып күрделі жоспар құрып үйрену қажет.	Әртүрлі жанрадағы мәтіндердің құрылымын (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) ескере отырып, күрделі жоспар құрады.
«Денсаулық – зор байлық.» бөлімі				
7.1.3.1	Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсіну, ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата білу	Тыңдалған мәтіннің мазмұнын түсінеді және өз ойын айтады. Факті мен көзқарасты ұғымдарын түсіндіре алуы керек	Ұсынылған ақпарат бойынша бір-екі факті мен көзқарасты сәйкестендіреді. Мәтін негізінде факті мен көзқарасты ажырата білуі шарт	Жауабын мәтін мазмұны бойынша дәлелдейді. Ұсынылған ақпарат бойынша факті мен көзқарасты ажырата біледі
7.2.2.1	Публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін қолданылған тілдік құралдар арқылы тану.	Публицистикалық және ресми стильдердің ерекшеліктерін мәтіннен тыс, жалпы түсінік бойынша қарастырады. Публицистикалық және ресми стильдердің ерекшеліктерін білуі керек.	Публицистикалық және ресми стильдердің ерекшеліктерін мәтінде қолданылған бір-екі тілдік құралдар арқылы табады. Стиль ерекшеліктерін мәтіндегі бірнеше тілдік құралдар арқылы анықтап үйрену керек.	Публицистикалық және ресми стиль ерекшеліктерін мәтіндегі бірнеше тілдік құралдар арқылы анықтайды және талдайды.
«Сүйіспеншілік пен достық» бөлімі				
7.1.5.1	Проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер келтіре отырып, дәлелді	Мәтіндегі проблемалық сұрақты біледі.	Проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен бір-екі	Проблемалық сұрақтарға тыңдалған мәтіннен деректер

жауап беру, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстыру, талқылау.	Деректерді ұтымды пайдалану арқылы сұрақтарға жауап беріп дағдылану қажет.	дерек келтіре отырып, дәлелді жауап береді. Сұрақтарға жауап берумен қатар оны өзге жауаптарымен салыстырып және қорытынды шығарып үйрене білуі шарт.	келтіре отырып, дәлелді жауап береді, өз жауабын өзгенің жауабымен салыстырады, келісу, келіспеу себептерін талқылайды, баға береді.
7.3.4.1 Эссе құрылымы мен даму желісін сақтап, тақырыпқа байланысты берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары немесе себептеріне өз көзқарасын жазу (дискуссивті эссе).	Тақырыпқа байланысты берілген мәселені толық түсінеді. Эссенің құрлымын және даму барысын сақтап үйрену керек.	Тақырыпқа байланысты берілген мәселенің себептерін анықтайды. Эссе құрылымын (кіріспе, негізгі бөлім, қорытынды) жазу барысында ескереді. Мәселенің жағымды және жағымсыз шешілу жолдарын немесе себептерін анықтап, өз көзқарасын жазып үйренуі керек.	Берілген мәселенің оңтайлы шешілу жолдары мен себептерін анықтап, өз көзқарасын жазады, тұжырым жасайды. Эссе құрылымы мен даму желісін сақтайды.
«Музыка өнері және қазақтың киелі домбырасы» бөлімі			
7.1.2.1 Әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (ән, интервью) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдау.	Диалог, монолог, полилогтегі көтерілген мәселені айтады. Мәселеге қатысты автордың көзқарасын анықтай білу керек.	Монолог, диалог, полилогтегі көтерілген мәселеге қатысты автор көзқарасын анықтайды. Диалог, монолог, полилогтердегі қарастырылған проблемаларды талдап үйрену қажет.	Әлеуметтік-қоғамдық, оқу-еңбек тақырыптарына байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (ән, интервью) автор көзқарасы мен көтерілген мәселені талдайды, тұжырым жасайды.
7.4.4.1 Етістіктің шақ, рай түрлерін тілдесім барысында қолдану.	Тілдесім барысында өзгенің жауабынан етістіктің шақ түрлерін табады. Етістіктің шақ, рай түрлерін ажырата білуі қажет.	Етістіктің шақ, рай түрлерін бір-бірінен ажыратады. Тілдесім барысында қолдануға талпынады. Етістіктің шақ, рай түрлерін еркін қолданып үйрену	Тілдесім барысында етістіктің шақ, рай түрлерін тілдесім барысында тиімді қолданады, баға береді.

керек.

Қосымша 4

Қазақ тілі

8 сынып

Оқу мақсаты

Оқу жетістіктерінің деңгейі

Бастапқы

Орта

Жоғарғы

«Көне түркі жазбалары және қазақ жазуы. Орфография» бөлімі

<p>8.3.5.1 Оқылым және тыңдалым материалдары бойынша мәтіннің баяндау желісін сақтап, әр бөлігінен алынған ақпараттардан жинақы мәтін (аннотация) жазу.</p>	<p>Мәтін мазмұнын қысқаша баяндап жазады. Мәтіннің әр бөлігіндегі негізгі ақпаратты анықтап үйрену керек.</p>	<p>Оқылған оқиға желісін сақтайды, өз сөзімен қысқартып жазады. Мәтінді баяндау желісін сақтап аннотация жазып үйрену керек.</p>	<p>Мазмұндағы мәліметтерді негізгі, қосымша деп бөліп алады, қосымша ақпараттарды сызып тастап, негізгі ойды саралайды, автордың баяндау желісін сақтап, жинақы мәтін жазып шығарады.</p>
<p>8.4.1.1 Тақырып бойынша бас әріппен жазылатын күрделі-құрама атауларды орфографиялық нормаға сай жазу.</p>	<p>Бас әріппен жазылатын сөздерді біледі, дара атауларды нормаға сай жазады. Жалқы есімдерді іріктейді, оларды орфографияға сай жазып үйрену қажет.</p>	<p>Тақырып бойынша жалқы есімдерді іріктейді, оларды орфографияға сай жаза алады. Күрделі-құрама жалқы атауларды орфографиялық нормаға сай жазып үйрену керек.</p>	<p>Күрделі-құрама жалқы атауларды /Тіл білімі институты, Қазақстан Республикасы Ұлттық Ғылым академиясы/орфографиялық нормаға сай жазады.</p>

«Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті. Фонетика» бөлімі

<p>8.1.2.1 Әлеуметтік-қоғамдық, мәдени-тарихи тақырыптарға байланысты диалог, монолог, полилогтердегі (интервью, пікірталас үзінді) автор көзқарасы мен экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдау.</p>	<p>Диалог, монолог, полилогтерді бір-бірінен ажырата алады, түйінді ұғымдарын жуықтап біледі. Сөйлеу тіліндегі автор көзқарасын анықтап, талдап үйрене білуі керек</p>	<p>Сөйлеу тіліндегі автор көзқарасын түсінеді, талдайды. Оны заманауи тұрғыда салыстырады, Одан қорытынды шығарады. Мен автордың монологтегі көзқарасын ----- деп түсіндім. Автордың бқл пікірі бүгінгі күні де өзекті/ өзекті емес, себебі-----</p>	<p>Автор көзқарасын білдірудегі экспрессивті-эмоционалды сөздердің рөлін талдайды. Қисынды дәлелдемелер келтіреді, қарсы қойып салыстырады.Бұл үзінді монолог/полилог/диалог. Автор өз пікірін білдіруде ---- деген сияқты эмоционалды-экспрессивті</p>
--	--	--	---

		<p>----- Сондықтан ----- ----- Деген сияқты сөйлемдермен өзінің тапсырманы түсінгенін дәлелдеуге ұмтылады.</p> <p>Автор көзқарасын білдірудегі экспрессивті- эмоционалды сөздердің рөлін талдап үйрену қажет.</p>	<p>сөздерді орнымен қолданған деп ойлаймын. Өйткені ----- ----- деген сөзді/ сөз тіркестерін біз көркем шығармалардан жиі кездестіреміз, ал автордың дәл осы тіркесті/ сөзді ----- ----- деп қолдануы сөйлемге өзгеше реңк беріп қана тұрған жоқ, сол сөйлемді дұрыс ұғуға мүмкіндік беріп тұр... деген сияқты уәж айтады.</p>
<p>8.3.2.1 Жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу.</p>	<p>Публицистикалық стильдің тілдік құралы туралы біледі, жиі қолданылатын тілдік құралдармен.</p> <p>Әр адам үшін ----- құнды деп есептеймін. Ал сол құндылықтар қоғамның құндылығын туғызады. Сол замандағы әр адамның құндылығынан ----- деген ұғым туады деген сияқты жалпылама мағыналы бір-екі сөйлем құрап жазады.</p> <p>Тілдік құралдарды орынды қолданып үйрену керек.</p>	<p>Тілдік құралдарды орынды қолданып, төрт-бес сөйлем құрап жазады. Абсолюттік (мәңгілік) жалпыадамзаттық құндылықтар тұлғаға рухани-адамгершілік білім берудің негізгі өзегі болып табылады. Мәңгілік жалпы адамзаттық құндылықтар табиғи және жүре пайда болған құндылықтарды да қамтиды. Өйткені жадпыадамзаттық құндылықтар тұрғысынан алғанда олар адами қасиеттер болып табылады ... деген сияқты сөйлемдермен тақырып туралы ойын бейнелеп айтады.</p> <p>Тілдік құралдарды қолданып, мақала құрастыру қажет.</p>	<p>Тақырыбын, мақсатын, аудиториясын, мақала бөліктерін есепке ала отырып, фактілерді екшейді. Оларды абзацтарға бөледі, ойды толықтырады. Сөйлемдегі сөздердің саны 6-7-ден аспауын қадағалайды. Сөздерді стильдік ерекшеліктеріне сай қолданады.</p>

«Кәсіп пен еңбек. Болашақ мамандықтары. Лексика» бөлімі			
8.2.1.1 Тұтас және аралас мәтіндердегі (кесте, диаграмма, сызба, сурет) ақпараттарды салыстыру.	Тұтас мәтіндердегі ақпараттарды табады. Тұтас және аралас мәтіндердегі керекті мәліметтерді анықтай білуі керек.	Өртүрлі құрылымды материалдардан керекті мәліметтерді анықтайды. Түйінді ойларды шамалап іріктейді. Мәтіндердегі ақпараттарды салыстырып үйренуі қажет.	Кесте, диаграмма, сызба, сурет түріндегі мәтіндерге сыни талдау жасайды. Байланысын анықтайды. Өзара салыстырады. Нәтижесін өңдеп жеткізеді.

Қазақ тілі			
9 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
«Жаһандану мәселелері» бөлімі			
9.1.4.1 Мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтайды.	Мәтінді тыңдап, ойын шамасына қарай жеткізеді. (Электр станциялардың түтіндері ауаны ластаса, тастаған қоқыстар топырақ арқылы еніп, жер асты суларын ластайды...) Мәтіннің мақсатын анықтап үйрену керек.	Мәтіннің мақсатын анықтап, ондағы негізгі ойды болжайды. Мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтай білуі қажет.	Тұжырымды ой ұсынып, пікіріне мәтіннен дәлел келтіреді. Мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтайды.
9.3.3.1 Мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстырып, маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жазады.	Көрсетілген графиктік мәтіндегі сөздерді көшіреді. Өндірістік процесстер, электр станциялары, жанармай тасымалы. Мәтін құрылымын сақтап, бірнеше графиктік мәтіндегі деректерді салыстырып дағдылану қажет.	Мәтін құрылымын сақтап, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстырады. Маңызды тұстары мен үрдістерді анықтап жаза білуі керек.	Қорытындылап, тұжырымдайды. Мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстырады. Маңызды тұстары мен үрдістерді (тенденция) анықтап жаза біледі.
«Адам құқығы мен бостандығы» бөлімі			
9.1.1.1 Мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап береді, түпнұсқамен салыстырады.	Оқып, ойын шамасынша жеткізеді. (Адам жұмыс істегенде нені білуі керек, сол туралы айтылған мәтінде. Әр жұмыскер өзінің құқығын бірінші жақсы білуі керек деп ойлаймын...) Мазмұн бойынша дайындалған	Мазмұн бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап береді. (Еңбек келісімшарты кімде болуы керек? Еңбек келісімшарты әр жұмыскердің қолында болуы керек. Келісімшарт	Негізгі ойды анықтап, зерделейді. Мәтін мазмұны бойынша дайындалған сұрақтарға болжаммен жауап береді, түпнұсқамен салыстырады.

	сұрақтарға болжаммен жауап беріп дағдылану қажет.	айқындайды? Келісімшарт міндеттер мен құқықтарын айқындайды...). Түпнұсқамен салыстырып үйрену керек.	
9.4.4.2 Салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата біледі, түрлендіреді.	Салалас құрмалас сөйлемдер жайлы білетінін баяндайды. Салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін болжай білуі керек.	Салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін болжайды. Салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажыратып, түрлендіріп үйрену керек.	Талдап, түсіндіреді. Салалас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлерін ажырата біледі, түрлендіреді.
«Отбасы және демографиялық өзгеріс» бөлімі			
9.1.4.1 Мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтайды.	Ұсынған мәтін бойынша ойын жобалайды. (Қазақ халқының саны жылдан-жылға көбейіп келеді. Мәтінде халық санағы көрсетілген.). Мақсатын анықтап, негізгі ойды болжап үйрену қажет.	Мақсатын анықтап, негізгі ойды болжайды. Дәлел келтіріп, айқындап дағдылану керек.	Дәлел келтіріп, айқындайды. Мәтіннің мақсаты арқылы негізгі ойды анықтайды.
9.2.1.1 Тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстырады, өңдейді.	Кестедегі мәтінді болжап, баяндайды. (Кестеде екі жастың кездесіп, отбасы құрып, балалы болған шақтары баяндалады. Отбасы болғаннан кейін келіспеушілік те болады. Бірақ олар бәрін ақылмен жеңсе отбасын сақтап қалады.) Тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді сәйкестендіре білуі керек.	Тұтас емес мәтіндердегі мәліметтерді сәйкестендіреді. Мәтіндердегі мәліметтерді салыстырып, өңдеп дағдылануы керек.	Қосымша иллюстрациялайды. Тұтас емес (кесте, диаграмма, сызба, сурет) мәтіндердегі мәліметтерді салыстырады, өңдейді.
9.3.3.1 Мәтін құрылымын сақтай отырып,	Графиктік мәтіндегі деректерді	Мәтін құрылымын сақтай	Қосымша ақпарат ұсынады.

<p>бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстырады, маңызды тұстары мен үрдістерді анықтап жазады.</p>	<p>жазады. Графиктік мәтіндегі деректерді салыстыра білуі керек.</p>	<p>отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстырады. Маңызды тұстары мен үрдістерді анықтап жазып үйренуі керек.</p>	<p>Мәтін құрылымын сақтай отырып, бірнеше графиктік мәтіндегі (диаграмма, кесте) деректерді салыстырады, маңызды тұстары мен үрдістерді анықтап жазады.</p>
--	--	---	---

Қазақ әдебиеті			
5 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғарғы
«Таза, мінсіз асыл сөз» бөлімі			
5.1.4.1 Көркем шығармалардан үзінділерді мәнерлеп оқып, жатқа айта алады.	Көркем шығармалардан шағын көлемдегі үзінділерді мәнерлеп оқып, жатқа айта алады. Мәнерлеп оқып, жатқа айтып үйренуі керек.	Шығармалардан едәуір көлемдегі үзінділерді мәнерлеп оқып, жатқа айта алады. Мағынасын түсіндіреді. Автордың ойын анықтап дағдылануы керек.	Көркем шығармалардан көп көлемді үзінділерді мәнерлеп оқып, жатқа айта алады. Негізгі автордың ойын айтады.
5.2.4.1 Көркем шығармадан алған әсерін сипаттап, авторға хат, өлең жаза алады.	Көркем шығармадан алған әсерін сипаттап, қысқа көлемде авторға хат жаза алады. Аңыз мазмұнынан ерекше әсер еткен үзіндіні анықтайды және алған әсерімен бөліседі; Өз ойын хатқа түсіре білуі керек.	Шығарма мазмұны мен тақырыбы, идеясын біледі. Көркем шығармадан алған әсерлерін хатқа түсіре алады. Хаттың құрылымын сақтайды. Авторға хат, өлең жазып дағдылануы қажет.	Хат жазу дағдылары бар, әсерлерін сипаттап жазу үшін қолдауды қажет етеді. Көркем шығармадан алған әсерін жан-жақты сипаттап, авторға хат, өлең жаза алады.
5.3.2.1 Кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып бағалайды.	Эпикалық шығармада автор бейнесін анықтайды. Адал кәсіппен келген мал мен ұрлық, барымталықпен табылған дүниенің айырмашылығын ажыратады. Шығармада автор бейнесін анықтап, кейіпкерге баға бере білуі қажет.	Шығармада автор бейнесін анықтай алады, кейіпкерге баға береді. Өңгіме үзіндісіндегі кейіпкердің басты мақсатын негізге ала отырып, кейіпкер іс-әрекетіне баға береді. Кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстырып үйренуі керек.	Кейіпкерлердің барлығын шынайы өмірмен салыстырып, жан-жақты сипаттап баға береді. Шығармадағы кейіпкерлерді шынайы өмірмен салыстыра отырып, өзіндік көзқарасын білдіреді.
«Тәрбиенің қайнар бұлағы» бөлімі			
5.3.3.1 Шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан талдап, әдеби эссе	Повестен үзіндіні оқып, талдай алады. Шығармадағы	Шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы	Шығармадағы кейіпкерді өзіндік құндылығы

жазады.	кейіпкерді өзіндік құндылығы тұрғысынан жалпылама шолып, қысқаша әдеби эссе жазады. Өз ойларын ортаға салып талқылай алуы керек.	тұрғысынан талдап, өз ойларын ортаға салып талқылай алады. Бөлім бойынша композициялық талдау жасай алады. Әдеби эссе жазып үйренуі қажет.	тұрғысынан талдап, эссе құрылымын толық сақтай отыра, әдеби эссе жазады.
«Адамгершілік – асыл қасиет» бөлімі			
5.1.2.1 Әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтайды.	Шығарманың мазмұны арқылы тақырыбын ашады. Әңгіме жайында түсінігі бар, тақырыппен идеяны біледі. Шығармадағы негізгі ойды анықтап үйренуі керек.	Шығармадағы көтерілген мәселе арқылы негізгі ойды анықтайды. Әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын сюжетіне қарай, нақтырақ анықтайды. Автордың мақсатын анықтап, өз пікірін түйіндей білуі қажет.	Автордың мақсатын анықтап, өз пікірін түйіндейді. Әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын фабуласы мен сюжеттік дамуы тұрғысынан дәлелді түрде толық анықтайды.
5.2.3.1. Шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарының (теңеу, эпитет, ауыспалы мағынадағы сөздер, қайталау, өлең құрылысы) мағынасын анықтайды.	Шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарына қатысты сөз мағыналарының кейбірін тұспалдап анықтайды. Сөз мағыналарының едәуір бөлігін анықтап үйренуі керек.	Шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарына қатысты сөз мағыналарының едәуір бөлігін анықтап, түсінік қалыптастырады. Тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарына қатысты сөздерді толық дерлік анықтай білуі керек.	Шығармадағы тілдік бейнелеу, суреттеу құралдарына қатысты сөздерді толық дерлік анықтап, түсіндіру жұмыстарын жүргізеді.

Қазақ әдебиеті			
6 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
«Мен балаң жарық күнде сәуле құған...» бөлімі			
6.2.3.1. Шығармадағы көркем ауыстыруларды (троптарды: метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау) анықтайды.	Метафора, кейіптеу, метонимия, гипербола, литота, аллегория, антитеза, градация, арнау ұғымдарын түсіндіреді. Мысалдар келтіреді. Көркем ауыстыруларға өзіндік тұрғыдан анықтама жасап үйренуі керек.	Таңдау бойынша шығармадағы көркем ауыстыруларға өзіндік тұрғыдан анықтама жасайды. Жан-жақты түрде анықтама жасап дағдылануы керек.	Шығармадағы көркем ауыстыруларды толық дерлік тауып, оған жан-жақты түрде анықтама жасайды.
6.3.3.1. Шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан талдап, әдеби эссе жазады.	Шығармадағы кейіпкерлердің қарым-қатынасын айта алады. Отбасылық құндылықтарды анықтап, талдау жасай білуі керек.	Отбасылық құндылықтарды біледі, талдау жасайды. Өзара салыстырып, жан-жақты баға беріп, әдеби эссе жазып дағдылануы керек.	Шығармадағы кейіпкерлер қарым-қатынасын отбасылық құндылық тұрғысынан қарап, өзара салыстырып, жан-жақты баға беріп, әдеби эссе жазады.
«Өлкені сипаттау өнері» бөлімі			
6.1.2.1. Әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы түсіндіреді.	Әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін болжайды; әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясы арқылы ойларын жинақтайды. Әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтай білуі керек.	Әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтап, әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселені идеясын талдайды. Мәселенің идеясын шынайы өмірмен байланыстыра отырып, өзіндік баға беріп үйренуі керек.	Әдеби шығарманың жанрын, фабуласын, сюжетін анықтап, әдеби шығармада көтерілген әлеуметтік-қоғамдық мәселенің идеясын шынайы өмірмен байланыстыра отырып, өзіндік баға береді.
6.2.4.1. Әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып, шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін	Шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттай	Әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып, шығармадағы табиғат	Әдеби көркемдегіш құралдарды пайдаланып, шығармадағы табиғат

сипаттап жазады.	біледі. Әдеби көркемдегіш құралдарды пайдалана біліп үйренуі керек.	көрінісін, оқиға орнын, едәуір кейіпкер бейнесін нақтырақ сипаттап жазады. Жазушылардың шығармаларын салыстырады. Шығармадағы табиғат көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін сипаттап дағдылануы қажет.	көрінісін, оқиға орнын, кейіпкер бейнесін жан-жақты сипаттап баға береді.
6.3.4.1. Шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы сыни хабарлама жасайды.	Шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы қысқаша жобалап сыни хабарлама жасайды. Мәселенің әлеуметтік рөлі туралы ой толғап дағдылануы керек.	Шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы ой толғап, шағын көлемде қисынды сыни хабарлама жасайды. Сыни хабарлама жасап үйренуі керек.	Шығармада көтерілген мәселенің әлеуметтік рөлі туралы жан-жақты қамтылған сыни хабарлама жасайды.

Қазақ әдебиеті			
8 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
«Дананың сөзі – ақылдың көзі» бөлімі			
8.1.4.1 Көркем шығармалардан алған үзінділерді өз көзқарасын дәлелдеу үшін орынды қолданады.	Цитата мағынасын түсіндіре алады. Көзқарасын дәлелдеп үйренуі керек.	Көзқарасын шығармадан мысал келтіре отырып дәлелдей алады. Мәселе төңірегінде ой қорытындысын жасай білуі керек.	Көтерілген мәселе арқылы ой қорытындысын жасай алады.
8.2.1.1 Композицияны тұтастан бөлшекке, бөлшектен тұтасқа қарай талдайды.	Нақыл сөздің мағынасын аша алады. Нақыл сөздің мағынасын ашып талдай білуі керек.	Нақыл сөздің мағынасын ашып талдай алады, өз пікірін білдіре алады Мәселе бойынша ой қорытындысын жасап үйренуі керек.	Нақыл сөзде көтерілген мәселе бойынша ой қорытындысын жасай алады.
«Көркем әдебиет және эпикалық сарын» бөлімі			
8.1.3.1 Көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді жіктейді.	Көркем шығармадағы кейіпкерлердің портретін, мінездеулерді таба алады. Тура және жанама мінездеулерді ажырата білуі керек.	Көркем шығармадағы кейіпкерлерді сомдауда тура және жанама мінездеулерді ажырата алады. Басқа кейіпкерлермен салыстыра алуы қажет.	Басқа кейіпкерлермен салыстыра алады.
8.3.3.1 Шығарманың көркемдік идеялық құндылығын гуманистік тұрғыдан талдап, әдеби эссе жазады.	Әдеби шығарманың мазмұны бойынша эссе жаза алады. Әдеби шығарманың тақырыбын аша алуы керек.	Әдеби шығарманың тақырыбын ашады, эссе құрылымын сақтап жаза алады. Әдеби эссе жазып дағдылануы керек.	Әдеби шығарманың тақырыбын ашады, гуманистік тұрғыда талдайды, ойын мысалдармен дәлелдеп, эссе құрылымын сақтап жаза алады.
«Махаббат және абырой» бөлімі			
8.2.2.1 Автор бейнесі мен кейіпкерлер қарым-қатынасының тілдік көрінісін	Үзіндідегі кейіпкердің сипатын ашудағы көркемдегіш	Үзіндідегі кейіпкердің сипатын ашудағы	Көркем шығармада автор көтерген мәселені анықтап,

талдайды.	құралдардың түрлерін анықтай алады. Кейіпкердің сипатын ашудағы көркемдегіш құралдарды пайдаланып үйренуі керек.	көркемдегіш құралдарды табады, қолданысына талдау жасай алады. Мәселені анықтап, автор позициясына талдау жасай білуі керек.	автор позициясына талдау жасай алады.
8.3.1.1 Шығарманың тақырыбы мен идеясын осы тектес басқа шығармалармен салыстырып, тарихи және көркемдік құндылығын баға береді.	Әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтай алады. Басқа шығармалармен салыстыра алуы керек.	Әдеби шығарманың тақырыбы мен идеясын анықтап, басқа шығармалармен салыстыра алады. Тарихи және көркемдік құндылығына баға бере білуі керек.	Шығармалардың тақырыбы мен идеясын салыстырады, тарихи және көркемдік құндылығына баға береді.

Русский язык (Я2)			
5 класс			
Цели обучения/критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
<p>5.1.4.1 Определять основную мысль текста на основе вопросов.</p> <p>Критерии оценивания: Понимает и формулирует основное содержание текста. Определяет главную и второстепенную информацию. Разграничивает стили речи. Делает анализ языковых средств.</p>	<p>Рассказывает содержание художественного текста при помощи наводящих вопросов.</p> <p>Понимать и последовательно рассказывать содержание учебного текста.</p>	<p>Находит главную и второстепенную информацию в художественном произведении.</p> <p>Разграничивает стили речи: разговорный, художественный.</p> <p>Уметь определять основной смысл текста художественного произведения, ключевые слова, выражения; знать и определять стили речи: разговорный, художественный.</p>	<p>Объясняет основную мысль текста на основе уточняющих вопросов. Для выражения своих мыслей использует выразительные средства языка.</p> <p>Уметь не только последовательно, лаконично выражать свои мысли по содержанию художественного произведения, но и уметь делать анализ применяемых автором языковых средств.</p>
<p>5.2.1.1 Владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы.</p> <p>Критерии оценивания: Владеет словарным запасом. Находит в художественном тексте синонимы, антонимы, омонимы и определяет их лексическое значение.</p>	<p>Показывает глубокое понимание художественного текста, применять в речи при изложении учебного материала несколько синонимов и антонимов.</p>	<p>Владеет хорошим словарным запасом. Определяет лексическое значение слов и приводит примеры.</p> <p>Уметь составлять полный и правильный ответ на основе изученного материала, владеет активным словарем.</p> <p>Умеет определять лексическое значение слов и приводить примеры.</p>	<p>Оперировать большим словарным запасом. Находит в художественном тексте синонимы, антонимы, омонимы и объясняет их лексическое значение.</p> <p>Связывает с практической жизнью.</p> <p>Излагать последовательно, чётко, связно учебный материал. Отвечать в логической последовательности с</p>

			использованием синонимов, антонимов, омонимов, применять выражения из практики, действительности.
Раздел: «Ценности: дружба и любовь»			
<p>5.3.2.1 Определять стилистические особенности текстов художественного стиля (стихотворение); определяет принадлежность текста к типу повествования на основе характерных признаков.</p> <p>Критерии оценивания: Определяет стилистические особенности стихотворения. Раскрывает основную мысль. Называет художественно-изобразительные средства языка</p>	<p>Умеет выразительно читать стихотворение. Высказывать свое мнение о содержании стихотворения.</p>	<p>Раскрывает основную мысль текста. Определяет стилистические особенности стихотворения . Раскрывать основное содержание стихотворения, отвечать на заданные вопросы. Умеет называть выразительные средства языка, применяемые автором.</p>	<p>Классифицирует текст по принадлежности к одному из функциональных стилей. Выявляет тип текста. Раскрывает основную мысль, тему и идею стихотворения . Уметь выделять главные положения, самостоятельно подтверждать ответ конкретными примерами.</p>
<p>5.4.5.1 Писать эссе (объем 60-80 слов) по данному началу/концу, учитывая особенности текста повествования.</p> <p>Критерии оценивания: Выдерживает структуру эссе, учитывая особенности текста повествования. Использует хороший словарный запас.</p>	<p>Выдерживает структуру эссе, учитывая особенности текста повествования. Использует элементарный словарный запас. Понимать и соблюдать структуру написания эссе. Уметь за определенное время подготовить текст с использованием слов и выражений, соответствующих тематике.</p>	<p>Учитывая особенности текста- повествования, выдерживает структуру текста. Достаточно хороший словарный запас. Присутствуют незначительные ошибки, не затрудняющие передачу смысла. Соблюдать структуру подготовки эссе, учитывая особенности текста- повествования. Применять активный словарный запас, эпитеты, лаконичные выражения, используемые автором произведения.</p>	<p>Использует богатый словарный запас. Свободное и выразительное изложение мыслей. Высокий уровень грамотности по написанию эссе. Уметь излагать материал литературным языком, соблюдая структуру и последовательность изложения. Проявить творчество и самостоятельность в оценивании сюжета произведения (в зависимости от учебного материала).</p>

Предмет: Русский язык (Я2)			
6 класс			
Раздел: «В человеке все должно быть прекрасно»			
Цель обучения	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
6.3.2.1 Определять стилистические особенности текстов художественного стиля (басня), официально-делового стиля (поздравление).	Знает характеристику стилей. Понимать стиль басни, официально- деловой стиль и умеет определять в тексте. Выразительное чтение и воспроизведение басни с учетом программы, умеет отвечать на вопросы конкретно, с опорой на текст. При выполнении практической работы- распознает языковые и жанровые особенности текстов художественного и официально- делового стиля (мораль, аллегория).	Понимает и описывает стилистические особенности художественного и официально- делового стиля. Умеет подготовить небольшой текст официально- делового стиля.	Использует понятие аллегория, мораль. Определяет все ключевые слова. Демонстрирует глубокое понимание прочитанного текста; точно и ясно формулирует основную мысль.
6.4.1.1 Создавать тексты художественного стиля (стихотворение) и официально-делового стиля (поздравление).	Знает правила и принципы определения стилей текстов. При выполнении практической работы смешивает стили. Последовательно, чётко, связно, обоснованно и безошибочно излагать учебный материал.	Понимает принцип построения художественного и официально-делового стилей. Знать особенности построения художественного и официально- делового стилей.	Создает тексты художественного стиля (стихотворение) и официально-делового стиля (поздравление).

Предмет: Русский язык (Я2)			
7 класс			
Раздел: «Путешествия и достопримечательности»			
Цели обучения/критерии обучения	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
<p>7.4.1.1 Создавать тексты публицистического стиля (заметка) и официально-делового стиля (доверенность, заявление).</p> <p>Критерии оценивания: Создаёт тексты публицистического и официально-делового стилей.</p>	<p>Составляет тексты, но затрудняется при определении стилей текста.</p> <p>Необходимо повторить стили речи; знать порядок оформления различных документов официально-делового стиля; уметь применять на практике полученные знания.</p>	<p>Пишет тексты лишь одного из двух предложенных стилей речи: публицистического стиля (заметка) и официально-делового стиля (доверенность, заявление).</p>	<p>Создает тексты публицистического стиля (заметка) и официально-делового стиля (доверенность, заявление).</p>
Раздел: «Жара и холод: страна и образ жизни»			
<p>7.2.4.1 Создавать аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания) на основе личных впечатлений и наблюдений.</p> <p>Критерии оценивания: Создаёт аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания) на основе личных впечатлений и наблюдений.</p>	<p>Строит высказывание на основе личных впечатлений и наблюдений.</p> <p>Необходимо научиться излагать собственное рассуждение, аргументируя на основе наблюдения.</p>	<p>Создает высказывание с элементами описания на основе личных впечатлений и наблюдений.</p> <p>Необходимо озвучивать аргументированное рассуждение, применяя элементы описания, на основе личных впечатлений и наблюдений.</p>	<p>Аргументированно рассуждает, применяя элементы описания, на основе личных впечатлений и наблюдений.</p> <p>Например: Тезис: Дятел — это лесной лекарь, потому что он лечит деревья.</p> <p>Доказательства: Большую часть времени дятел проводит в поисках пищи. Питаются дятлы насекомыми, живущими в коре и под корой деревьев, в древесине. Дятел клювом быстро определяет по звуку дерева, где находятся</p>

			<p><i>насекомые, и извлекает их оттуда. Дятел не успокоится, пока не выберет всех вредителей. Стучит дятел, значит, будут уничтожены насекомые - и лес будет жить.</i></p> <p>Вывод: <i>Вот почему называют дятла лесным лекарем.</i></p>
<p>7.3.5.1 Составлять сложный план</p> <p>Критерии оценивания: Составляет сложный план.</p>	<p>Составляет простой план. Необходимо составлять сложный план с раскрытием темы, соблюдая правила оформления плана.</p>	<p>Составляет сложный план, раскрывая тему и оформляет план. Необходимо анализировать текст и составлять сложный план:</p> <p>Структура сложного плана:</p> <p>I. Введение</p> <p>II. Основная часть:</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>III. Заключение.</p>	<p>Планирует текст в сложной форме.</p> <p>Структура сложного плана:</p> <p>III. Введение</p> <p>IV. Основная часть:</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>III. Заключение.</p>
<p>7.4.5.1 Писать эссе (объем 100-120 слов) на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами описания.</p> <p>Критерии оценивания: Пишет эссе (объем 100-120 слов) на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами описания.</p>	<p>Пишет эссе, используя пословицы и поговорки (объем не более 60 слов). Необходимо развивать познавательные процессы (память, воображение, мышление, внимание, речь).</p>	<p>Рассуждает и описывает заданную тему эссе на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений (объем не более 80 слов). Применять творческий подход к написанию эссе на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений, соблюдая</p>	<p>Применяет творческий подход к написанию эссе на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами описания, отстаивает свою точку зрения (объем 100-120 слов).</p>

		особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами описания, отстаивает свою точку зрения (объём 100-120 слов).	
7.4.7.1 Применять знаки препинания в предложениях с вводными словами и конструкциями. Критерии оценивания: Применяет знаки препинания в предложениях с вводными словами и конструкциями.	Пишет предложения без вводных слов и конструкций. Необходимо повторить правила постановки знаков препинания при обращениях, вводных словах и вставных конструкциях, опознавать вводные слова в предложении, различать группы вводных слов по значению, графически обозначать вводные слова.	Составляет предложения с вводными словами и конструкциями. Необходимо совершенствовать умение применять полученные знания на практике. Употреблять вводные слова в речи в соответствии с ситуацией общения. Наблюдать за использованием вводных слов в текстах разных стилей.	Применяет знаки препинания в предложениях с вводными словами и конструкциями Применяет при необходимости, конструкции.
Раздел «Культура: характер и личность»			
7.1.3.1 Понимать содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов, определяя сюжетную линию или настроение стихотворения. Критерии оценивания: Понимает содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов, определяя сюжетную линию или настроение стихотворения.	Воспринимает содержание небольших прозаических произведений/ фрагментов. Необходимо развивать навыки по извлечению необходимой информации, соотносительности последовательности событий.	Интерпретирует содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов. Необходимо создавать аргументированное высказывание на основе личных впечатлений и наблюдений.	Понимает содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов, определяя сюжетную линию или настроение стихотворения.
Раздел: «Здоровый образ жизни: спорт и здоровое питание»			
7.3.2.1 Определять стилистические	Перечисляет стили речи.	Различает стили речи и типы	Правильно выбирает тексты

<p>особенности текстов публицистического стиля (репортаж о событии, заметка); определять принадлежность текста к типу рассуждение на основе характерных признаков.</p> <p>Критерии оценивания: Определяет публицистический стиль (репортаж о событии, заметка) и текст-рассуждение.</p>	<p>Необходимо формировать умение доказывать принадлежность текста репортажа к публицистическому стилю (определять речевую ситуацию, условия общения, функции общения).</p>	<p>текстов, называя характерные признаки и особенности.</p> <p>Например, стили речи: 1.научный 2.деловой 3.публицистический 4.разговорный 5.художественный</p> <p>Типы тексты: 1.описание 2.повествование 3.рассуждение.</p>	<p>публицистического стиля: репортаж о событии/заметку, текст-рассуждение, называя составные части.</p> <p>Например, репортаж: <i>В своём репортаже я хочу ознакомить вас с погодными условиями. В текущем году в селе Буланды необычайно жаркое лето. Синоптики передают температуру воздуха от 37°С до 45°С. Столбик термометра показывает 42°С. Воздух сухой и горячий.</i> <i>По прогнозам синоптиков, только в августе температура воздуха пойдет на резкое падение.</i> <i>Организована медицинская помощь пострадавшим от жары людям.</i> <i>С Вами был репортер Кадыр Орынбек! До скорых встреч!</i></p> <p>Текст-рассуждение: I.Тезис II.Доказательства тезиса III.Вывод.</p>
Раздел «Национальные традиции и праздники»			
<p>7.5.2.2 Использовать сложные предложения, выражающие условные отношения.</p> <p>Критерии оценивания: Формулирует свою мысль на основе</p>	<p>Отбирает информацию и демонстрирует понимание текста.</p> <p>Необходимо повторить правила по определению</p>	<p>Выделяет известную и неизвестную информацию, используя сложносочиненные предложения, выражающие</p>	<p>Предоставляет информацию в виде таблицы/схемы и аргументированно доказывает свою позицию, используя сложносочинённые и</p>

<p>прослушанного текста, используя сложные предложения, выражающие условные отношения.</p>	<p>смысловых отношений между частями сложных бессоюзных предложений разных видов; моделировать и употреблять в речи сложные бессоюзные предложения с разными смысловыми отношениями между частями.</p>	<p>условные отношения. Предоставлять информацию в виде таблицы/схемы и аргументированно доказывает свою позицию, используя сложносочинённые и сложноподчинённые предложения, выражающие условные отношения.</p>	<p>сложноподчинённые предложения, выражающие условные отношения.</p>
<p>Раздел: «Музыка в нашей жизни»</p>			
<p>7.2.4.1 Создавать аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе личных впечатлений и наблюдений. Критерии оценивания: Аргументированно высказывает своё мнение (рассуждение с элементами описания и/или повествования).</p>	<p>Воспринимает и пересказывает услышанную информацию с элементами описания без доказательств. Необходимо понимать значения слов учебно-образовательной тематики, содержание текста, составить вопросы и давать полные ответы.</p>	<p>Запоминает услышанную информацию и высказывает своё мнение, используя при доказательстве элементы описания. Необходимо участвовать в диалоге, определять основную мысль произведения, создавать аргументированное высказывание, опираясь на опорные слова и схемы.</p>	<p>Аргументированно рассуждает и доказывает свою точку зрения, используя элементы описания и повествования.</p>
<p>7.3.6.1 Анализировать содержание художественных произведений (поэтических, прозаических), определяя жанровые особенности и художественно-изобразительные средства. Критерии оценивания: Составляет вопросы высокого порядка по содержанию поэтических и прозаических произведений, определяет жанровые особенности и</p>	<p>Составляет вопросы низкого порядка. Необходимо развивать навыки для составления вопросов высокого порядка по содержанию текста.</p>	<p>Демонстрирует знания по составлению вопросов высокого порядка по содержанию прозаических произведений, жанров, определяет художественно-изобразительные средства.</p>	<p>Анализирует и составляет вопросы высокого порядка по содержанию поэтических и прозаических произведений, определять жанровые особенности и художественно-изобразительные средства.</p>

художественно-изобразительные средства.			
---	--	--	--

Қосымша 12

Предмет: Русский язык (Я2)			
8 класс			
Раздел: «Семья и подросток»			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	Начальный	Средний	Высокий
8.5.1.2. Образовывать действительные и страдательные причастия. Критерии оценивания: Образовывает действительные и страдательные причастия.	Называет действительные и страдательные причастия. Необходимо выучить правила графического обозначения суффиксов причастий.	Использует действительные и страдательные причастия, графически обозначая суффиксы. Необходимо научиться создавать и группировать действительные и страдательные причастия, графически обозначая суффиксы.	Образовывает и группирует действительные и страдательные причастия, графически обозначая суффиксы.
Раздел: «Спорт и отдых»			
8.2.4.1. Создавать аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков. Критерии оценивания: Создает аргументированное высказывание на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков.	Определяет при помощи ключевых слов аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков. Необходимо уметь излагать свою позицию на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков.	Демонстрирует аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков. Необходимо выстраивать собственное рассуждение на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков.	Создает и модифицирует аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков.
8.5.2.1 использовать причастные обороты и заменять их синонимичными	Называет причастные обороты в тексте, находит 1-2 примера.	Определяет причастные обороты и заменяет их	Использует и графически определяет причастные

<p>конструкциями.</p> <p>Критерии оценивания: Использует причастные обороты и заменяет их синонимичными конструкциями.</p>	<p>Необходимо сформировать умения устанавливать связь причастия с определяемым и зависимым словом; правильно определять границы причастного оборота.</p>	<p>частично синонимичными конструкциями.</p>	<p>обороты и заменяет их синонимичными конструкциями.</p>
Раздел: «Мир труда»			
<p>8.3.2.1. Определять стилистические особенности текстов официально-делового стиля (резюме).</p> <p>Критерии оценивания: Определяет стилистические особенности текста официально-делового стиля (резюме).</p>	<p>Перечисляет структуру составления резюме и его оформление.</p> <p>Структура резюме и его оформление:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Имя и контактные данные - Цель поиска - Опыт работы - Образование - Дополнительные знания и навыки - Дополнительные сведения <p>Называет 2-3 пункта.</p> <p>Распознает 1 или 2 стилей речи (художественный, официально-деловой).</p> <p>Необходимо изучить особенности всех стилей речи (художественный, официально-деловой, научный, разговорный и публицистический).</p>	<p>Находит стилистические особенности текста официально-делового стиля на примере резюме.</p> <p>Указывает все стили речи (художественный, официально-деловой, научный, разговорный и публицистический)</p> <p>Необходимо создавать резюме с указанием особенностей стиля, определять и анализировать тексты различных стилей речи (художественный, официально-деловой, научный, разговорный и публицистический).</p>	<p>Создает резюме и презентует документ официально-делового стиля.</p> <p>Определяет и анализирует тексты различных стилей речи (художественный, официально-деловой, научный, разговорный и публицистический).</p>
<p>8.4.5.1 Писать эссе (объем 120-140 слов) по предложенной проблеме, выражая свое согласие/несогласие с позицией автора, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с</p>	<p>Составляет эссе по предложенной проблеме объемом более 65 слов.</p> <p>Необходимо выучить правила написания эссе объемом более</p>	<p>Составляет эссе по предложенной проблеме объемом более 85 слов.</p> <p>Выражает свое согласие с позицией автора.</p>	<p>Представляет аргументированное эссе (объем 120-140 слов) по предложенной проблеме, выражая свое</p>

<p>элементами повествования. Критерии оценивания: Пишет эссе по предложенной проблеме, выражает свое согласие/несогласие с позицией автора, соблюдает особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования.</p>	<p>80 слов и правописания предложения различного характера.</p>	<p>Необходимо написать аргументированное эссе более 140 слов, выражая свое согласие/несогласие с позицией автора, применять особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования.</p>	<p>согласие/несогласие с позицией автора, соблюдает особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования.</p>
<p>Раздел: «Через тернии к звездам»</p>			
<p>8.3.2.1 Определять стилистические особенности текстов публицистического стиля (интервью), официально-делового стиля (автобиография); определять принадлежность текстов к смешанному типу на основе характерных признаков. Критерии оценивания: Определяет стилистические особенности текстов публицистического стиля (интервью), официально-делового стиля (автобиография); определяет принадлежность текстов к смешанному типу на основе характерных признаков.</p>	<p>Перечисляет жанры публицистического стиля речи (заметка, интервью, репортаж, очерк, статья, фельетон и др), называя более 2 жанров. Распознавать жанр автобиографии среди других жанров официально-делового стиля.</p>	<p>Показывает стилистические особенности текста публицистического стиля на примере интервью. Составлять автобиографию, называя стилистические особенности официально-делового стиля.</p>	<p>Определяет и различает стилистические особенности текстов публицистического стиля (интервью), официально-делового стиля (автобиография); определяет принадлежность текстов к смешанному типу на основе характерных признаков.</p>
<p>8.5.2.2 Использовать деепричастные обороты и заменять их синонимичными конструкциями. Критерии оценивания: Использует деепричастные обороты и заменяет их синонимичными конструкциями.</p>	<p>Перечисляет деепричастия в тексте, находит 1-2 примера. Необходимо повторить сведения о деепричастном обороте и правилах его выделения на письме.</p>	<p>Определяет деепричастные обороты и заменяет их частично синонимичными конструкциями. Необходимо повторить сведения о деепричастии, деепричастном обороте; формирование умений: 1) находить деепричастный оборот, определять его</p>	<p>Составляет и графически выделяет деепричастные обороты, заменяет их синонимичными конструкциями.</p>

		<p>границы; 2) правильно ставить знаки препинания при обособлении обстоятельств, выраженных одиночными деепричастиями, деепричастными оборотами; 3) правильно использовать в речи деепричастные обороты, уметь заменять их синонимическими конструкциями.</p>	
Раздел: «Вода – источник жизни»			
<p>8.2.3.1 Соблюдать синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления, употребления причастных и деепричастных оборотов.</p> <p>Критерии оценивания Соблюдает синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления, употребления причастных и деепричастных оборотов.</p>	<p>Пересказывает текст без причастных и деепричастных оборотов.</p> <p>Необходимо уметь находить примеры ошибочного построения синтаксической конструкции с причастными и деепричастными оборотами.</p>	<p>Использует причастный оборот при изложении текста, включающие правила согласования и управления.</p> <p>Модифицировать и последовательно излагать текст, соблюдая синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления, употребления причастных и деепричастных оборотов.</p>	<p>Модифицирует и последовательно излагает текст, соблюдая синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления, употребления причастных и деепричастных оборотов.</p>

Предмет: Русский язык (Я2)			
9 класс			
Раздел «Культура народов мира»			
Цели обучения	Уровень учебных достижений		
	Начальный	Средний	Высокий
9.1.1.1 Анализирует информацию, делает выводы, соблюдает речевые нормы.	Понимает основную и детальную информацию сообщения, определяет подтекст, цель высказывания и отношение говорящего к событиям и героям. Необходимо соблюдать речевые нормы, включать в высказывание лексические и синтаксические единицы, соответствующие стилю.	Демонстрирует усвоение основной и детальной информации сообщения, определяет подтекст, цель высказывания и отношение говорящего к событиям и героям, делает выводы. Необходимо широко применять речевые нормы, употреблять лексические и синтаксические единицы в соответствии стиля и формулировать выводы.	Демонстрирует осмысленную основную и детальную информацию сообщения, определяет подтекст, цель высказывания и отношение говорящего к событиям и героям, делает выводы, соблюдает речевые нормы, включает в высказывание лексические и синтаксические единицы, соответствующие стилю.
2. 9.3.6.1 Составляет эссе, соблюдая особенности текста.	Составляет эссе (объем 100-120 слов) по предложенной проблеме, обосновывая свое мнение и предлагая пути решения проблемы. Необходимо анализировать содержание художественных произведений, выявляя авторскую позицию и оценивая содержание произведения. Необходимо формулировать выводы и давать оценку событийной цепочке	Составляет эссе (объем 120-140 слов) по предложенной проблеме, обосновывает свою позицию. Необходимо в ходе обоснования мнения предлагать пути решения проблемы, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования/описания.	Обосновывает свое мнение и предлагает пути решения проблемы, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования/описания; пишет эссе (объем 140-160 слов) по предложенной проблеме.
Раздел: «Природные ресурсы планеты Земля»			

9.1.3.1 Составляет высказывание, используя приемы привлечения и учитывая целевую аудиторию.	Понимает содержание прозаических, драматических, поэтических произведений/фрагментов . Необходимо определять слова автора, выражающие эмоционально-оценочное отношение к героям.	Демонстрирует усвоенное содержание прозаических, драматических, поэтических произведений/ фрагментов, определять слова, с помощью которых автор выражает эмоционально-оценочное отношение к героям. Необходимо адаптировать содержание произведений к потребностям целевой аудитории.	Создает высказывание (рассуждение, убеждение), использует приемы привлечения внимания, учитывая целевую аудиторию.
9.3.2.1 Определить стилистические особенности текстов научного стиля; правильно применяет знаки препинания в сложноподчиненных предложениях.	Знает стилистические особенности текстов научного стиля (аннотация, тезисы). Необходимо анализировать тексты научного стиля и применять соответствующие знаки препинания.	Демонстрирует стилистические особенности текстов научного стиля (аннотация, тезисы), принадлежность текста к различным типам на основе характерных признаков. Необходимо изучить стилистические особенности текстов научного жанра и правила применения знаков препинания в сложноподчиненных предложениях.	Определяет стилистические особенности текстов научного стиля (аннотация, тезисы), принадлежность текста к различным типам на основе характерных признаков; правильно применяет знаки препинания в сложноподчинённых предложениях. Необходимо составлять аннотацию или тезисы неучебного текста.
Раздел: «Реальность и фантазия»			
9.2.4.1 Выразить(выразать) собственное мнение, использовать приемы привлечения информации.	Применяет высказывание (рассуждение, убеждение), используя приемы привлечения внимания и учитывая целевую аудиторию. Необходимо развивать навыки	Создает высказывание (рассуждение, убеждение), используя приемы привлечения внимания и учитывая целевую аудиторию; извлекает и	Формулирует высказывание (рассуждение, убеждение), используя приемы привлечения внимания и учитывая целевую аудиторию; извлекает и синтезирует

	успешного речевого умения в условиях межкультурной коммуникации. Формировать коммуникативные умения, научить высказывать свое мнение, используя ключевые слова информации.	синтезирует информацию Умеет высказывать свое мнение(расуждение, убеждение) не отклоняясь от темы. Необходимо продемонстрировать навыки работы с информацией.	информацию, делает выводы на основе полученных сведений, выражает собственное мнение. Умеет отстаивать свое мнение, убеждение в официальной/неофициальной обстановке, владение правилами культуры речи.
9.4.7.1 Расставить знаки препинания в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными. При этом правильно применять глаголы в соответствующих формах.	Применяет знаки препинания (1-2) в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными. Знает правила применения глаголов в соответствующих формах.	Расставляет знаки препинания в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными. Соблюдает правила пунктуации в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными.	Использует знаки препинания в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными; использует глаголы в соответствующих формах. Применяет глаголы в соответствующих формах.
Раздел: «Реальность и фантазия»			
9.2.5.1 Участвовать в дискуссии, анализировать содержание, определять авторскую позицию.	Принимает участие в дискуссии по предложенной проблеме, описывает различные точки зрения авторов. Необходимо формировать навыки работы с текстовой информацией; использовать умение читать и интерпретировать информацию текста; представлять информацию текста в различной форме	Участвует в дискуссии по предложенной проблеме, определяет различные точки зрения и формулирует пути решения проблемы.	В дискуссии по предложенной проблеме синтезирует различные точки зрения и формулирует пути решения проблемы; анализирует содержание, определяет авторскую позицию.
9.4.5.1 Написать эссе с элементами рассуждения, рассуждения с	Пишет эссе (объем 100-120 слов) по предложенной	Пишет эссе (объем 120-140 слов) по предложенной	Пишет эссе (объем 140-160 слов) по предложенной

элементами повествования/описания; правильно применять знаки препинания в сложных предложениях с разными видами связи.	проблеме. Необходимо формирование учебно-языковых, речевых и правописных умений и навыков, необходимых для того, чтобы правильно, точно и выразительно говорить, читать и писать.	проблеме, обосновывает свое мнение и предлагает пути решения проблемы. Необходимо овладение навыками и умениями понимания и анализа текстов разных видов.	проблеме, обосновывает свое мнение и предлагает пути решения проблемы; соблюдает особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования/описания; применяет знаки препинания в сложных предложениях с разными видами связи в предложениях.
Раздел: «Молодёжь и средства массовой информации»			
9.2.3.1 Определить стиль текста, анализировать высказывание и выразить свое мнение.	Соблюдает речевые нормы, включает в высказывание лексические и синтаксические единицы, соответствующие стилю. Необходимо определить стиль текста. Дать пояснение.	Извлекает и синтезирует информацию, делает выводы на основе полученных сведений. Определяет стиль речи и сферы применения текста и его основных функций.	Делает выводы на основе полученных сведений, выражает собственное мнение.
9.4.2.1 Определить знаки препинания в бессоюзных сложных предложениях, пересказать основное содержание текста.	Понимает информацию прослушанного, прочитанного и/или аудиовизуального текста. Необходимо развитие умения логически излагать свои мысли, используя литературный язык; развитие умения аргументировать, доказывать; развитие умения слушания и распределения внимания во время слушания.	Излагает информацию прослушанного, прочитанного и/или аудиовизуального текста, творчески интерпретирует содержание. Необходимо развитие умения применять полученные знания в нестандартных ситуациях; развития умения выделять главное, сравнивать, обобщать.	Анализирует информацию прослушанного, прочитанного и/или аудиовизуального текста, творчески интерпретирует содержание, правильно применяет знаки препинания в бессоюзных сложных предложениях.
9.2.4.1 Анализировать текст, дать оценку содержанию произведения.	Понимает содержание художественных произведений.	Передает содержание художественных произведений, выявляет	Анализирует содержание художественных произведений, выявляет

	Необходимо развитие монологической речи учащихся; обучение анализу публицистического текста.	авторскую позицию. Необходимо работать по плану, сверяя свои действия с целью, прогнозировать, корректировать свою деятельность.	авторскую позицию и оценивает содержание произведения.
Раздел: «Мир един: глобализация»			
9.4.2.1 Написать эссе по предложенной теме, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования/ описания.	Пишет эссе (объем 100-120 слов) по предложенной проблеме. Необходимо повторить типы речи, их признаки, повторить пройденный материал по теме текст-рассуждение, построение рассуждения.	Пишет эссе (объем 120-140 слов) по предложенной проблеме, обосновывает свое мнение. Научиться видеть в данном типе текста тезис, доказательства и вывод; научить включать в рассуждение специальные слова (во-первых, во-вторых, значит, следовательно...).	Пишет эссе (объем 140-160 слов) по предложенной проблеме, обосновывает свое мнение и предлагает пути решения проблемы, соблюдает особенности текста - рассуждения, рассуждения с элементами повествования/ описания.
Раздел: «Мы выбираем спорт»			
9.2.5.1 Составить диалог, определить стилистические особенности текстов.	Участвует в диалоге, правильно понимает реплики. Необходимо повторить типы текстов; рассмотреть стили речи ; особенности стили речи в русском языке, а также стилистический анализ текста. Необходимо развивать умение строить диалог и оформлять реплики; владение элементами анализа текста.	Принимает участие в диалоге, правильно понимает реплики и предоставляет обратную связь. Умеет вести диалог, соблюдает культуру речевого поведения.	Правильно понимает реплики в диалоге, предоставляет обратную связь и определяет стилистические особенности текстов разговорного стиля (письма, дневники), принадлежность текста к типу повествование на основе характерных признаков.
9.1.1.1 Написать письмо, используя элементы стилей.	Пишет письмо, стихотворение, использует элементы разговорного и художественного стилей	Пишет письмо, использует необходимые синтаксические конструкции для выражения своего	Использует необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения, сомнения, просьбы,

	<p>Владеет достаточным объемом словарного запаса для написания письма, умеет логически и последовательно излагать свою мысль.</p> <p>Необходимо формировать умение создавать связные высказывания различных стилей.</p>	<p>мнения, сомнения, просьбы, уверенности/, согласия/несогласия.</p> <p>Пишет письмо с соблюдением правил грамматики, пунктуации, синтаксического строя предложения.</p>	<p>уверенности/, согласия/несогласия, побуждения собеседника к высказыванию.</p> <p>Пишет текст письма с использованием элементов стилей.</p>
Раздел: «Знаменитые люди»			
9.2.3.1 Определяет принадлежность текста к различным типам.	<p>Соблюдает речевые нормы, включает в высказывание лексические и синтаксические единицы, соответствующие стилю.</p> <p>Необходимо формирование умения создавать связный текст различных типов, стилей и жанров речи.</p>	<p>Определяет стилистические особенности текстов публицистического стиля (проблемная статья), научного стиля (аннотация, тезисы, статья), официально-делового стиля (инструкция, правило, отчет, закон).</p>	<p>Использует стилистические особенности текстов публицистического стиля (проблемная статья), научного стиля (аннотация, тезисы, статья), официально-делового стиля (инструкция, правило, отчет, закон); определяет принадлежность текста к различным типам на основе характерных признаков.</p>
9.4.4.1 Создает творческие работы с использованием художественно-изобразительных средств.	<p>Пишет творческие работы (в том числе на литературные темы), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся контрастными по содержанию.</p> <p>Пишет фрагмент текста на литературные темы.</p>	<p>Составляет творческие работы (в том числе на литературные темы), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся контрастными по содержанию, с использованием в письме изобразительно-выразительных средств.</p> <p>Пишет творческую работу с использованием изобразительно-выразительных средств</p>	<p>Создает творческие работы (в том числе на литературные темы), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся контрастными по содержанию, с использованием в письме изобразительно-выразительных средств; использует глаголы в соответствующих формах.</p>

Ағылшын тілі пәні			
5 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	орта	жоғары
Home and away бөлімі			
5.2.2.1 Жеке басына қатысты мәліметтерді ұсыну туралы қарапайым сұрақтарды түсіну.	Тақырыпқа байланысты сөздерді сөздік арқылы қолданады. Сөйлеу барысында a/an-some/any, prepositions of place қолданып сұрақтарға жауап береді. Жалпы сұрақтарға жауап беріп үйренуі керек.	Тақырыпқа байланысты rooms, furniture, appliances сөздерді еркін қолданады, жалпы сұрақтарға жауап береді. Ойын қатесіз, анық жеткізіп үйренуі қажет.	Сыныптастарымен сөйлескенде оңай сөйлеседі. Ойын қатесіз, анық жеткізе алады. Грамматиканы дұрыс қолдана алады.
5.1.2.1 Сыныптастарының кері байланысын қамтамасыз ету үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын қолдану.	Тыңдалым барысында, сөздерді түсінеді және сөйлесу барысында сөздікті қолданып жұмыс жасайды. Айтылым және тыңдалым дағдыларын арттыру керек.	Тыңдалым барысында кей сөздерді сөздіктен қарайды, apartment, house, bedroom, bathroom, kitchen, dining room, living room, roof wall, window, door, small, big, beautiful, yard, floor, there is, there are, the room has, on the right, сөйлесу кезінде кідіріспен сөйлейді. Тыңдалған мәтінді еш қиындықсыз түсінуі керек.	Тыңдалған мәтінді еш қиындықсыз түсінеді, сыныптастарымен қатесіз еркін сөйлеп талдай алады.
Living things бөлімі			
5.2.1.1 Сыныптағы нұсқаулар жүйелілігін қолдаумен түсіну.	Оқушылар сөйлесу барысында, аталған сын есімдерді айқындап береді. Суреттерге қарап сын есімдерді қолдана алады. Суреттегі іс-әрекетті баяндап үйренуі керек.	Сөйлесу кезінде This is/ These are қолданады. Суретке қарап сын есімдерді қолдану арқылы, суреттегі іс-әрекетті баяндап бере алады. Сөйлескенде еркін, дұрыс ойын жеткізе алуы қажет.	Сөйлескенде еркін, дұрыс ойын жеткізеді. Сын есімдерді қатесіз қолданды. Мақсаттағы берілген тапсырманың барлығын орындай алады.

5.1.1.1	Топ ішінде мәселелерді шығармашылықпен бірлесе отырып шешу үшін айтылым және тыңдалым дағдыларын пайдалану	Тыңдалым тапсырмасындағы дене мүшелерін атап айта алады, ұлтын айқындап қолдана алады. Сырт келбетін сипаттап үйренуі керек.	Тапсырмадағы мәтінді түсінеді, дене мүшелерін және ұлтын айқындап атап бере алады. Сырт келбетін сипаттайды. Мәтінді баяндап бере алуы қажет.	Тыңдалымды оңай түсінеді, мәтіндегі адамдардың сырт келбетін, дене мүшелерін, ұлтын айқындап бере алады. Мәтінді баяндап бере алады.
Values бөлімі				
5.2.7.1	Бірқатар жалпы және оқу тақырыптарында мұғалімнің көмегі көрсетілген қарапайым сөйлесудегі сөйлеушінің ойын анықтау.	Тыңдалған аудионы түсінеді. Аудиодағы мәтінде отбасы мүшелерін атап айта алады. Аудиодағы мәтінді түсініп дағдылануы керек.	Аудиодағы мәтінді дұрыс түсінеді. Мәтіндегі отбасы мүшелерін атап айта алады және олардың күнделікті іс-әрекеттерін атап айтады. Іс-әрекеттерін осы шақты қолданып баяндап үйренуі қажет.	Тыңдалымды қиындықсыз түсінеді. Мәтінде отбасы мүшелерін айқындап атап айтады және олардың күнделікті іс-әрекеттерін осы шақты қолданып баяндайды.
5.4.5.1	Кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау.	Мәтінді түсінеді, достық түрлерін айқындап бере алады. Сын есімдерді тауып баяндайды. Жақсы қасиеттерін сын есім арқылы баяндап үйренуі қажет.	Мәтінді оқып еркін түсінеді, дос болудың жақсы қасиеттерін сын есім арқылы баяндайды. Dad/mum/aunt/cousin/father-in-law/wife /сөздерін түсінеді. Зерттеп жаза алады. Love/like/hate+ing формасын қолданып автордың негізгі ойын айқындай білуі керек.	Мәтіннің мазмұнын еркін түсінеді. Тапсырмада достықтың жақсы қасиеттерін сын есімдермен баяндайды, зерттеп жаза алады. Love/like/hate+ing формасын қолданып автордың негізгі ойын айқындайды.
5.4.3.1	Кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректемелерін түсіну.	Мәтіннің мағынасын сөздік арқылы түсінеді, берілген тапсырмадағы уақытты айтады. Осы шақтағы сөйлемдерді	Берілген мәтіннің мағынасын түсінеді, осы шақтағы сөйлемдерді айқындайды. Тапсырмадағы уақытты It's five o'clock/It's half past	Мәтінді қиындықсыз түсінеді. Осы шақтағы сөйлемдерді айқындайды және дәлелдейді. Уақытты айта біледі, сөйлеммен

	айқындай білуі керек.	two/It`s ten past three/It`s twenty to ten еш қиындықсыз айтып бере алады. Уақытты айта біледі, сөйлеммен жеткізіп үйрену қажет.	жеткізеді.
Creativity бөлімі			
5.1.3.1 Түрлі көзқарастарды құрметтеу Топтық жұмыста өз ойын анық және өткен шақты қолданып жеткізе алады. Жаңа сөздерді қолданып диалог құрай біледі. Мәтінді түсініп берілген тапсырмада бұрыс етістіктерді тауып, өз жұмысын топ арасында қорғай біледі.	Топ ішінде өз ойын айтады. Жұптық жұмыста сөздік қолданып диалог құрай біледі. Мәтінді оқу барысында, сөздікті қолдану арқылы түсінеді. Жаңа сөздерді қолдану арқылы диалог құрастырып үйренуі керек.	Берілген тапсырмада өз ойын айтып бере алады. Топтық жұмысты ұйымдастыра алады. Жұптық жұмыста action, horror, adventure, romance, science-fiction, western жаңа сөздерді қолдану арқылы диалог құрастыра алады. Берілген мәтіндегі бұрыс етістіктерді таба алады. Топ ішінде өз ойын анық жеткізе алуы қажет.	Топ ішінде өз ойын анық жеткізе алады. Өткен шақты қолданады. Басқа топтың жұмысын тексере алады. Диалог құрай біледі. Мәтінді түсініп оқып, тапсыманы қиындықсыз орындайды.
5.5.3.1 Адамдарды, жерлер мен нысандарды мәтін деңгейін де сипаттай отырып мұғалімнің қолдауымен нақты мәліметтерді жазу. Тыңдалым қай шақта тұрғанын анықтап, қай инструмент түріне жататынын анықтай алады. Өткен шақты қолданып тапсырмадағы берілген адам туралы жаза білу.	Аудиода инструмент түрін тыңдап, айқындай алады. Қай аспап түріне жататынын атап бере алады : accordion, acoustic guitar, harp, drums, saxophone , cello, piano, zhetygen, sherter, kobyuz. Тыңдалымда қай шақта тұрғанын анықтай алуы керек.	Тыңдалымда қай шақта тұрғанын анықтай алады, музыкалық аспапты атап бере алады. Суреттегі бейнеленген адамды зерттеп, атап бере алады: 1. Giuseppe Verdi. 2. James Joyce 3. William Shakespeare 4. Agatha Christie Тыңдалымдағы тапсырманы орындай алуы қажет.	Тыңдалымдағы тапсырманы орындай алады. Өткен шақты қолданып тапсырмадағы әйгілі адамдар туралы ақпарат жазып бере алады.

Reading for pleasure бөлімі			
<p>5.3.5.1 алуан түрлі жалпы және оқу тақырыптары аясында базалық деңгейде ақпарат алмасуда өзара қарым-қатынас жасауға әрекеттену.</p> <p>Топ ішінде мәтіндерді түсініп оқу және қай әдебиет түріне жататынындығын атап айтып беру. Берілген мәтіннің авторын анықтап уақиға не туралы екендігін баяндап беру.</p>	<p>Мәтінді оқу барысында сөздікті қолданып түсінеді. Қай әдебиет түріне жататындығын атап бере алады: fairy tale, science fiction, action and adventure, biography, horror, detective</p> <p>Берілген мәтіндегі авторды анықтай алуы керек.</p>	<p>Мәтінді түсініп оқиды, қай әдебиет түріне жататындығын зерттеп, анықтайды. Берілген мәтіндегі авторды анықтайды.</p> <p>1. Alexander Pushkin 2. William Shakespeare 3.. Agatha Christie</p> <p>Мәтіннің мазмұнын баяндап үйренуі қажет.</p>	<p>Топ ішінде мәтінді түсініп оқиды, әдебиет түрін атап бере алады. Мәтіннің мазмұнын баяндап береді.</p>
<p>5.2.8.1 жалпы және оқу тақырыптарын дағы бірқатар ұзақ сөйлесуді, оның ішінде әңгімелерді қолдаумен түсіну.</p>	<p>Аудиодағы тапсырма бойынша уақиға, қай елде, қай күні, кіммен болғанын айқындай алады.</p> <p>Автордың негізгі ойын анықтай алуы керек.</p>	<p>Мәтіндегі автордың негізгі ойын анықтай алады. Берілген тапсырма бойынша қиындықсыз орындайды</p> <p>Оқиғаны зерттеп, баяндап қатесіз жаза білуі қажет.</p>	<p>Автордың негізгі ойын анықтайды, оқиғаны зерттеп, баяндап қатесіз жаза алады.</p>
Fantasy world бөлімі			
<p>5.6.5.1 Жалпы таныс және оқу тақырыптарында сұрақтарды, оның ішінде <u>whose, how often, how long</u> кеңейтілген жиынтықта қолдану.</p> <p>Берілген тапсырмада тиісті күшейтпелі сын есімдерді орнына қойып дәлелдеп, жаза алады. Оларды қолданып сөйлемдер құрастырып талдай алады. Күн тәртібін тиісті жалғаулар қойып жаза алады.</p>	<p>Тапсырмада күшейтпелі сын есімдерді тауып, тиісті орнына қоя алады. Never, always, often, sometimes қолданып күн тәртібін баяндап жаза алады.</p> <p>Сын есімдерді тауып талдай алуы керек.</p>	<p>Берілген тапсырмада сын есімдерді тауып талдай алады: longer -the longest, bigger - biggest, wider - widest. Күн тәртібін жаза алады.</p> <p>Күшейтпелі сын есімді орнына қойып дәлелдеп, қатесіз жаза алуы қажет.</p>	<p>Мәтінге тиісті күшейтпелі сын есімді орнына қойып дәлелдеп, қатесіз жаза алады. Сөйлемдер құрастыра алады: at, in, on қолданып жаза алады.</p>
<p>5.3.3.1 Бірқатар жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін сөйлеммен жеткізу.</p> <p>Тыңдалымда есту арқылы қандай жануар екендігін атап, жазып береді. Тапсырмада берілген жануарларды бір-бірімен салыстыра алу. Суреттегі берілген тапсырма бойынша жануарлардың дене мүшелерін атап беру.</p>	<p>Аудиодағы дыбыстардан жануарларды атап, сөздік арқылы жазып береді: elephant, goat, dolphin, bear</p> <p>Суреттегі жануарларды бір-бірімен салыстыра алуы керек.</p>	<p>Жануарлардың түрін атап, қатесіз жазып береді. Суреттегі жануарларды бір-бірімен салыстыра алады.</p> <p>Жануарлардың дене мүшелерін атап үйренуі қажет.</p>	<p>Аудио тапсырмасын қиындықсыз орындайды. Берілген жануарларды салыстыра алады. Тапсырма бойынша жануарлардың дене мүшелерін атап бере алады. small, long, big, thin, wide.</p>

Ағылшын тілі			
7 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
«Хобби және демалыс» бөлімі			
7.1.2.1 Жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің қолдау көрсетуімен түсіну(тыңдалым).	«Хобби және демалыс» «Менің хоббиім» «Менің демалыс күндерім» тақырыптарындағы хобби атауларын, қала атауларының, спорт түрлерінің 5-6 дана сөзді қолдана отырып көрсете алады. Бөлім тақырыптарындағы хобби атауларын атап, сөйлемдер құрай алуы керек.	Бөлім тақырыптарындағы хобби атауларын, қала атауларының, спорт түрлерінің 5 және одан көп сөздерді қолдана отырып анықтайды, түсіне алады. Сөздерді қолдана отырып 2-3 сөйлемдер құрай алады. Тақырыптағы сөздердің әртүрлі сөйлем типтарында қойылатын орнын дұрыс пайдаланып үйренуі керек.	Хобби атауларын қала, атауларының, спорт түрлерінің атауларын толық қолдана отырып тақырыптардан тыс басқа да синоним сөздерді өз бетімен анықтайды, өз ойларын айту кезінде тақырыптағы сөздердің әртүрлі сөйлем типтарында қойылатын орнын дұрыс пайдалана алады, қосымша ақпараттарды өз бетінше ұсына отырып өз ойынан толықтырулар енгізіп анализ жасай алады. Басқа оқушылардың айтылған ойларын критерийлер арқылы бағалай алады.
7.4.3.1 Кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну, жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау; (оқылым).	Хобби және демалыс бөліміндегі «Менің бос уақытым» «Бірге көңіл көтерейік» тақырыптарындағы дәлел деректерді түсінеді. Автордың пікірін және көзқарасын анықтау кезінде 2-3 сөйлем арқылы жеткізеді және тақырыпқа қатысты өз	Бөлім тақырыптарындағы дәлел деректерді өздігінен түсінеді. Мәтіндегі автордың пікірін және көзқарасын анықтау кезінде 3-6 сөйлем арқылы жеткізеді және тақырыпқа қатысты өз ойын етістіктің Қазіргі шақ пен Өткен шақ мезгілдерін	«Менің бос уақытым» «Бірге көңіл көтерейік» тақырыптарындағы дәлел деректерді өздігінен оқып түсінеді. Автордың пікірін және көзқарасын анықтайды және дәлелдер, деректер келтіреді. Тақырыпқа қатысты өз ойын етістіктің

	<p>ойын 3-4 қарапайым «Автор деп айтады» «... деп жазады, ...деп ойлайды» лексикалық сөз тіркестерінен тұратын сөйлемдерді пайдалана отырып айта алады. Бөлім тақырыптарындағы дәлел деректерді өздігінен түсіне алады.</p>	<p>пайдалана отырып сөйлемдерді айта алады. Қарапайым сөз тіркестерін толық қолдана отырып «Мен жасар едім, айтар едім» лексикалық сөз тіркестерін қолдана алады. Басқа оқушылардың айтқан ойларына бақылау жүргізе алады. Айтылған ойлардың өз пікірімен сәйкестігін немесе қарама-қайшылығын салыстырып дәлелдей алуы керек.</p>	<p>Осы шақ Келер шақтарды дұрыс пайдалана отырып сөйлемнің барлық типтарында сөздердің орындарын дұрыс қоя алады. «Автор деп айтады, деп жазады, деп ойлайды», « Мен жасар едім, айтар едім» лексикалы сөз тіркестерін қолдана отырып қ сөйлемдерді саралап айта алады. Тақырыпқа қатысты деректер мен дәйектерді өз бетімен іздену арқылы қосымша ақпарат ретінде зерделей алады Басқа айтылған ойлардың өз пікірімен сәйкестігін немесе қарама-қайшылығын салыстырып дәлелдей алады.</p>
«Коммуникациялар және технологиялар» бөлімі			
<p>7.4.3.1 Кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, көпшілік таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну (оқылым).</p>	<p>Коммуникация және технология бөлімінде «Жаңа үлгідегі құрылыстар» «Ғажайып гаджеттер әлемі» тақырыптарындағы дәлел деректерді түсінеді. Автордың пікірін және көзқарасын анықтау кезінде 2-3 сөйлем арқылы өз ойын етістіктің Қазіргі шақ пен Өткен шақ мезгілдерін пайдалана отырып жеткізеді және тақырыпқа</p>	<p>Бөлім тақырыптарындағы дәлел деректерді өздігінен түсінеді. Автордың пікірін және көзқарасын анықтау кезінде 3-6 сөйлем арқылы етістіктің Қазіргі шақ пен Өткен шақ мезгілдерін пайдалана отырып жеткізеді және тақырыпқа қатысты өз ойын «Ғимарат салынды...», «Бұл жаңа технология... арқылы табылған» т.б.</p>	<p>Оқу бағдарламасындағы белгілі тақырыптардан басқа өз бетімен іздену арқылы қайнар көздерден алынған деректерді оқып, зерделеп, зерттей отырып түсінеді. Тақырыптағы айтылған автордың пікірін және көзқарасын анықтайды және дәлелдер келтіреді. Тақырыпқа қатысты өз ойын «Егер мен автордың орнында</p>

	<p>қатысты өз ойын 3-4 қарапайым «Мен келісемін/ келіспеймін.....» лексикалық сөз тіркестерінен тұратын сөйлемдерді пайдалана отырып айта алады. Автордың пікірін және көзқарасын анықтай білуі керек.</p>	<p>Ырықты, Ырықсыз етістерді пайдалана отырып сөйлемдерді айта алады. «Мен автордың пікіріне келісемін.....» «Өкінішке орай мен олай ойламаймын-меніңше.....» және сол сияқты тақырып мазмұнына сәйкес қарапайым лексикалық сөз тіркестерін пайдалу арқылы өз ойын басқалардың айтқандарымен салыстыра отырып зерделей алады. Сөйлемдерді ырықты, ырықсыз етістерді қолдану арқылы саралап айтып үйренуі керек.</p>	<p>болсам.....» «Автордың оймен келісемін/ келіспеймін.....» лексикалық сөз тіркестерінен тұраты етістіктің Осы шақ, Өткен шақ, Келер шақ мезгілдерінің түрлерін пайдалана отырып сөйлемдерді ырықты, ырықсыз етістерді қолдану арқылы саралап айта алады. Басқа оқушылардың пікірлерін өз оймен салыстыра отырып, топ ішінде талқыға салып тұжырымдама жасай алады. Критерийлерге негіздей отырып баға бере алады. Тақырыпқа анализ жасайды.</p>
<p>7.6.6.1 Көптеген жалпы таныс және оқу тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves қоса өздік және еріксіз есімдіктерді қолдану; (ағылшын тілін қолдану).</p>	<p>Коммуникация және технология бөлімінде «Жаңа үлгідегі құрылыстар» «Ғажайып гаджеттер әлемі» тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves (менің, сенің, оның, біздің, сендердің, олардың, өздігімше, өздігіңше, өздіктерінше) қоса өздік және еріксіз есімдіктердің 5 түрін пайдалана отырып мәтінге байланысты сөйлемдер құраған кезде қолдана алады.</p>	<p>Бөлім бойынша «Жаңа үлгідегі құрылыстар» «Ғажайып гаджеттер әлемі» тақырыптары бойынша mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves (менің, сенің, оның, біздің, сендердің, олардың, өздігімше, өздігіңше, өздіктерінше) қоса өздік және еріксіз есімдіктердің 5 және одан көп түрін мәтінге байланысты сөйлемдер құраған кезде қолдана алады.</p>	<p>Бағдарламадан тыс мазмұны бойынша жақын тақырыптарды қайнар көздерден өз бетінше іздену арқылы жинақтап зерделеп, зерттей келе эксперимент жасай алады. Жоғары деңгейде mine, yours, ours, theirs, hers, his, myself, yourself, themselves (менің, сенің, оның, біздің, сендердің, олардың, өздігімше, өздігіңше, өздіктерінше) қоса өздік және еріксіз есімдіктердің</p>

	Осы өздік және еріксіз есімдіктерді мәтіннің негізгі идеясын айтуда және сұрақтарға жауап беруде қолдана алады Өздік және еріксіз есімдіктерді мәтіннің мазмұнын әңгімелеп айтуда және сұрақтарға жауап беруде қолданып үйренуі керек.	Осы өздік және еріксіз есімдіктерді мәтіннің мазмұнын әңгімелеп айтуда және сұрақтарға жауап беруде қолдана алады, Басқа оқушылардың құраған сөйлемдерін талқылай алады, қателерін таба алады, өз ұсыныстарын жасай алады Басқа оқушылардың құраған сөйлемдерін талқылай алады, қателерін анықтап бағалай алуы керек.	әрқайсысына 1-2 сөйлемнен мәтінге байланысты құрайды сөйлемдер құраған кезде оларды типтеріне қарай орыналасу тәртібін көрсете алады. Осы өздік және еріксіз есімдіктерді мәтіннің мазмұнын әңгімелеп айтуда және сұрақтарға жауап береді және түсіндіре алады. Басқа оқушылардың құраған сөйлемдерін талқылай алады, қателерін анықтап бағалай алады, оларға өз ұсыныстарын жасай алады.
«Демалыс және саяхат» бөлімі			
7.3.3.1 Көпшілік жалпы және оқу тақырыптары аясында пікірін пайымдаумен жеткізу; (айтылым).	«Демалыс және саяхат» тақырыбындағы «Лондонға саяхат» «Жаңа мектептегі өмір» тақырыптары бойынша. Автордың пікірін және көзқарасын анықтай отырып 2-3 сөйлем арқылы өз ойын жеткізеді және автордың тұжырымдамасымен салыстыра алады. Тақырыпқа қатысты өз ойын 3-4 қарапайым «Мен келісемін.....» «Өкінішке орай мен олай ойламаймы-меніңше.....» лексикалық сөз тіркестерінен тұратын сөйлемдерді пайдалана отырып айта алады.	Бағдарламадағы тақырыптары бойынша өз пікірін зерделеп, пікірталас арқылы жеткізе алады. Автордың пікірін және көзқарасын анықтау кезінде 3-6 сөйлем арқылы өз ойын пайымдап және тақырыпқа қатысты өз ойын «Лондонның көрнекі жерлері ...», « Менің сыныбым және мектеп өмірім...» т.б.тақырыптарда сипаттап сәйкестендіреді және салыстыра алады. «Мен автордың орнында болсам.....» «Автордың айтқандарымен келісе	Мектеп бағдарламасынан тыс тың тақырыптар бойынша берілген ақпараттарды тыңдай отырып негізгі ойды зерделеп зерттей келе автордың пікірін дәлелдер мен деректер арқылы талқылай алады. Автордың пікірін және көзқарасы мен өз пікірі және көзқарастарының арасынан сәкестендіру мен салыстыру арқылы айырмашылық пен ұқсастықты анықтай алады. Тақырыпқа қатысты өз ойын «Менің алға қойған мақсатым.....» лексикалық

	Өз пікірін зерделеп, пікірталас арқылы жеткізе алуы керек	отырып/ келіспей отырып.....» қарапайым лексикалық сөз тіркестерді пайдалану арқылы тақырыптың негізгі идеясын аша алады Автордың пікірін дәлелдер мен деректер арқылы талқылай білу қажет.	сөз тіркесін пайдалана отырып «Қазіргі мектеп менің көңілімнен шыға ма?» «Лондонның көрнекі жерлері ...», «Менің сыныбым және мектеп өмірім...» т.б.тақырыптары бойынша сараптама жасап өз ойын бір жүйеге жұптай алады. Басқа оқушылардың ойларымен пікірталаса отырып жалпы қорытынды шығарады. Критерийлер бойынша бағалай алады.
7.4.1.1 Жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну; (оқылым).	«Демалыс және саяхат» тақырыбындағы дәлел деректерді түсінеді. Автордың пікірін және көзқарасын анықтау кезінде 2-3 сөйлем арқылы өз ойын жеткізеді және тақырыпқа қатысты өз ойын 3-4 қарапайым сөз тіркестерінің көмегімен 5-6 бөлімнен тұратын жоспар құра алады. «Менің ойымша.....» лексикалық сөз тіркесінен тұратын сөйлемдерді пайдалана отырып айта алады. Сөз тіркестерінен тұратын сөйлемдерді пайдаланып сипаттай білуі керек.	Бөлім бойынша берілген тақырыптардағы дәлел деректерді түсінеді. Автордың пікірін және көзқарасын анықтау кезінде 3 және одан көп сөйлем арқылы өз ойын етістіктің Келер шақ пен Созылыңқы Осы шақтың мезгілдерін пайдалана отырып жеткізеді және тақырыпқа қатысты өз ойын 5-7 қарапайым сөз тіркестерінің көмегімен 7-8 бөлімнен тұратын жоспар құра алады. «Менің ойымша.....» «Өкінішке орай мен олай ойламаймын-меніңше.....» лексикалық сөз тіркестерінен тұратын сөйлемдерді пайдалана	Берілген тақырыптардан тыс өз бетімен іздену арқылы қайнар көздерден алынған тақырыптарды зерделеп зерттей келе дәлел-деректерді оңай түсінеді. Автордың пікірін және көзқарасын толығымен анықтай алады және өз ойын сәкестендіре немесе салыстыра отырып анализ жүргізе алады. Өзінің ойын етістіктің Келер шақ, Созылыңқы Осы шақ, Өткен шақ мезгілдерін пайдалана отырып жеткізеді және тақырыпқа қатысты барлық бөлімдеріне жоспар құра алады. «Менің ойымдағы болашақ мектеп.....»

		отырып сипаттай алады. Оқылған ойларды пікірталас арқылы басқа оқушылардың тұжырымдамаларын талдап анализ жасай алуы керек.	лексикалық сөз тіркесін «Болашақ идеалды мектеп-ол қандай?» тақырыбына оқылған ойларды пікірталас арқылы басқа оқушылардың тұжырымдамаларын талдап анализ жасай алады. Критерийлер арқылы бағалау жұмыстарын жасай алады.
7.5.2.1 Кейбір таныс жалпы және оқу тақырыптарында өткен тәжірибесін немесе шынайы болған оқиғалар, әрекеттерді шамалы қолдаумен жазу; (жазылым).	«Демалыс және саяхат» тақырыбындағы «Лондонға саяхат» «Жаңа мектептегі өмір» тақырыптары бойынша өткен тәжірибесін тақырыптарда өткен жаңа сөздердің 5-6 пайдалана отырып әр сөзге бір сөйлемнен құрап жаза алады. Жай осы шақты пайдалана отырып мектеп күнтізбесін жасайды және сөйлемнің 3 түрлі типтарын пайдаланады. Оқушылардың жазған мәтіндерін тыңдау арқылы оларды талқылай алуы керек.	Бөлім тақырыптары бойынша өткен тәжірибесін тақырыптарда өткен жаңа сөздердің 6 және одан көбін пайдалана отырып кішігірім 2-3 абзацтан тұратын мәтін құрап жаза алады. Жай осы шақты, келер шақ пен созылықты осы шақты пайдалана отырып мектеп күнтізбесін жасайды және сөйлемнің 3 түрлі типтарын етістіктердің орналасу ережелерін ұстана отырып сөйлемдер құрайды. Басқа оқушылардың жазған мәтіндерін тыңдау арқылы оларды талқылай алады. Етістіктердің орналасу ережелерін ұстана отырып сөйлемдерді тақырыпқа сәйкестендіріп құрай білуі керек.	Берілген тақырыптардан тыс тың өз бетімен қайнар көздерден тақырыппен ортақ идеясы бар мәтіндерді зерттеп зерделеу арқылы ұштастыра отырып бір мәтінге топтастырып құрай алады. Өткен жаңа сөздер пайдалана отырып 4-5 абзацтан тұратын мәтін жаза құрап жаза алады Жай осы шақты , Келе шақ пен Созылықты осы шақты пайдалана отырып мектеп күнтізбесін жасайды және сөйлемнің 3 түрлі типтарын етістіктердің орналасу ережелерін ұстана отырып сөйлемдерді тақырыпқа сәйкестендіріп құрайды. Басқа оқушылардың мәтіндерін тыңдап , олардың пікірлерін өз ойымен сәкестендіре немесе

			салыстыра отырып пікірталас бойынша тұжырымдама жасай алады. Өртүрлі пікірлерді ұштастырып анализ жасайды, критерийлер бойынша баға қоя алады.
«Ғарыш және Жер» бөлімі			
7.1.2.1 Жалпы және оқу тақырыптарындағы ақпараттың біршама бөлігін шектеулі ортадағы ұзақ сөйлесуде мұғалімнің қолдау көрсетуімен түсіну (тыңдалым).	Ғарыш туралы ақпараттарды қабылдап түсінеді «Ғарыш және Жер» тақырыбындағы планета атауларын 5-6 данасын қолдана отырып анықтайды Оқушылардың айтқан ойларын пікірталас арқылы зерделеп, сараптап толықтыра алуы керек.	Бөлім бойынша берілген тақырыптағы планета атауларын, оларды сипаттау ақпараттарын 6 және одан көп сөздерді қолдана отырып анықтайды, басқа оқушылардың айтқан ойларын пікірталас арқылы зерделеп, сараптап толықтыра алады. Сипаттау кезінде ақпараттарды талдап, өз тұжырымын жасай білуі керек.	Мектеп бағдарламасына бөлек тың «Ғарыш және Жер» тақырыбына сәйкес келетін тақырыптарды өз бетімен қайнар көздерден ізденіп бір жүйеге топтастра отырып оқушылар арасында эксперимент жасайды. Планета мен Жер, Галактиканы сипаттау кезінде ақпараттары зерттей алады, өз тұжырымын жасай алады. Бұл тақырыптарға қатсты басқа оқушылардың айтқан ойларын синтездеп және олардың ойларын орақ бір түйінге байланыстыру арқылы өздігінше анықтайды, қорытынды анализін шығарады.
«Оқу» бөлімі			
7.4.2.1 «Оқу» (қызығып оқимыз) тақырып аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну.	Мәтіндердің 2-3 түрің анықтайды « An advert, a recipe, a shopping list». Жеміс - көкөністерді суреттей білуі қажет.	Жеміс - көкөністерді суреттейді «It's red or green and round. It's green vegetable that look like a tiny tree. It' cold and comes in many	Автордың идеясың дамытады «Cut the chicken into small pieces and try fry for about 5 minutes in hot oil – until they go brown».

		flavours» Мәтіннің бір түрің әзірлей білуі керек	Мәтінің бір түрің әзірлейді
7.6.2.1 «Оқу» тақырып бойынша саналатын және саналмайтын зат есімдер үшін too much, too many, none any, enough сөздерімен қоса есептік сан есімдерді қолдану. (Ағылшын тілін қолдану).	Оқулықта берілген мәтіннен 3-4 тағамдардың өлшемдерін атайды, сөйлемдерді бір бірімен сәйкестендіреді (There isn't much sugar - There is a little sugar) Тағамдардың өлшемдерің толық қолданып, оларды салыстыра білуі қажет.	Тағамдардың өлшемдерің толық қолданады, оларды салыстырады (there isn't much milk left but there's lot of orange juice). Есептік сан есімдерді қолдана алуы керек.	Өзі қай тағамдарды, қай өлшемде қолданатының саралайды (I haven't eaten much chocolate. Yesterday I ate too much chocolate and too many bananas.) басқа мысалдар әзірлейді.
«Көңіл көтеру және медиа» бөлімі			
7.3.3.1 «Көңіл көтеру және медиа» тақырып аясында мәдени орталар туралы пікірін пайымдаумен жеткізу (айтылым).	Көңіл көтеру орындардың 3-4 атауларын анықтайды, оқулықта берген диалогтан концертке бару сөйлемдерді ұсынады. Жұптық диалогта 5-6 сұрақ-жауап тағайындайды « Where and when shall we meet?We're going to concert tonight, remember? » Сөздердің синонимдерін ажырата алуы керек.	Диалогта берілген сөздердің синонимдерін ажыратады. Басқа жұптарда қандай сөйлемдер диалогта қолдануға болатынын түсіндіреді «Where and when shall we meet?We're going to concert tonight, remember?Can you get here in time? Wait for me» Сыныптастарының диалогтарын бағалап және сынай білуі қажет.	Тәжірибеден өткізеді құрастырған диалогты «Where and when shall we meet?We're going to concert tonight, remember? Can you get here in time ? Wait for me! I'm standing right in front of the main doors. Where are you?» Сыныптастарының диалогтарын бағалайды және сынайды.
7.3.8.1 «Көңіл көтеру және медиа» тақырыбында кейбір ұзағырақ оқиғаларды мазмұндау (айтылым).	3-4 сөлемнен тұратын мазмұн әнгімелейді « The first picture shows a nature programme and this programme is about elephants, where they live, how they live».	Теледидар бағдарламаларды мазмұнында көрсетеді, оларды кең мәлімітте салыстырады.	Жаңа бағдарлама туралы мәтін әзірлейді. Сыныптастарының мазмұндарың қайта анықтайды «Could you repeat that? I'm sorry. What did you

			say? How do you spell that?».
« Табиғи апаттар» бөлімі			
7.1.6.1 «Табиғи апаттар» тақырып бойынша ақпаратты басқаларға түсінікті болатындай етіп ұйымдастыру және ұсыну (Мазмұны).	Оқулықта берген мәтінің табиғи апаттар атауларын табады. «earthquake, shower, lightning, thunder » Ақпаратты түсінікті болатындай етіп ұйымдастыруа білуі қажет.	«Жер сілкінісі, жауын-шашын, найзағай, даул » осы табиғи апаттар қай жер бетінде болатының сәйкестендіреді. «Shara is desrt. Antarctica is very cold. » сөйлемдерді пайдаланады. Табиғи апаттар туралы мәлімет әзірлейді.	Табиғи апаттар туралы басқа мәлімет әзірлейді. « Білесін бе сен шөл дала ол тек Сахара емес ол Антарктида . » деген ақпаратты ұсынады Антарктиданы толық суреттейді « It's so cold there that it almost never rains or snows and there are no trees or bushes at all.» Сахара мен Антарктиданың градустарың салыстырады.
7.3.4.1 «Табиғи апаттар» тақырып аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау элементтерімен біраз икемділікпен сөйлеммен жауап беру (айтылым).	Тұрғылықты жерде қандай табиғи көріктілер барың 4-5 сөзбен атайды. Күтпеген комментарийлерге пайымдай алуы керек .	Аталған жерлерге неге туристар келуге құштар болатының көрсетеді және жылдың қай маусымында бұл жерге баруға болатының саралайды. « The best time of year for tourist to visit your area is autumn.» Берілген инструкция арқылы жұпта диалог әзірлей білуі қажет.	Берілген инструкция арқылы жұпта диалог әзірлейді. Сұрақ- жауапта табиғи жерлерді салыстырады , ауа райы бұл жерлерге қандай әсер тигізетінің ажыратады. « I'm absolutely sure visitors would love the sea. People would probably like our river.».
«Салауатты әдеттер» бөлімі			
7.4.5.1 «Салауатты әдеттер» тақырыптары аясында қысқаша мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтау (оқылым).	Мәтінде берілген спорт және оның коментарилерің анықтайды. Шамалы фонетикалық қателерді мақұлдайды. Сөз тіркестерін қолданып үйренуі керек.	Мәтіндегі сөз тіркестерің жаттығу орындау барысында қолданады «every day, good seats, volleyball, a class, get in shape », коментарилерді саралайды. Мәтіндердің мәнмәтінінен негізгі ойды анықтай алуы	Әр адамның спортқа қатыстысың қайта дәлелдейді , өз коментарилерің ұсынады. «Alex..(he invited me and my family to go along and see him to play), Sani...(if you exercise ,you feel much

		қажет.	better)».
7.5.6.1 «Салауатты әдеттер» тақырыпта негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолданып, сөйлемді абзацқа логикалық біріктіру (жазылым).	Спортың қай түрі туралы жазатының анықтайды. «Which sport are going to write about? Is it a team or an individual sport?» Қарапайым сөйлемдер қолданады Негізгі сабақтастырғыш жалғаулықтарды қолдана білуі керек.	«Which sport are going to write about? Is it a team or an individual sport? Is it popular in your country? What do most people think of it?» Спортың түрлерің ажыратады , көп лексикалық тіркестер қолданады. Құрастырылған мәтінді логикалық тұтастықта ұсынып үйрену қажет.	«Where can you do this sport? Can you join a team or a club?» сұрақтардың жауаптарың дамытады. Құрастырылған мәтінді логикалық тұтастықта ұсынады .
«Киім және сән» бөлімі			
7.3.6.1 жұпта, топта және барлық сыныппен жұмыста басқалардың айтқанын сөйлеммен немесе пайымдаумен біршама икемділікпен түсіндіруге әрекеттену (айтылым).	Өзі қандай киімнің түрің ұнатады , қандайын ұнатпайтының анықтайды « I like casual clothes because they're comfortable. I don't like formal clothes because they're uncomfortable» Киімдерді суреттей білуі керек.	Киімдерді суреттейді, өз талғамың көрсетеді « I prefer trendy clothes because I want to look cool». Жұпта диалог әзірлейді , күрделі сұрақ – жауап ұсына алуы қажет.	Жұпта диалог әзірлейді , күрделі сұрақ – жауап ұсынады What do think about this jeans? Do you think so?» Сыныптастарына комплимент жасайды «They're great.. It really suits you.. You look good in..»
7.4.1.1 «Киім және сән» тақырып аясында мәтіндердің негізгі идеясын түсіну (оқылым).	Қазақстандағы ер адам және әйел адам киімдерінің түрлерін табады , 3-4 түрің түсіндіреді «Trousers, dress sock» Киімді, аксессуарларды киімнің бөлшектерің ажырата алуы қажет.	Киімді, аксессуарларды киімнің бөлшектерің ажыратады. Киімдерді суреттейді «light- coloured chinos,short-sleeve tops, short collar» Мәтіндердің негізгі идеясын түсініп үйренуі керек.	Қазақстанның сән индустриясын саралайды, сән трендерің салыстырады.

Ағылшын тілі пәні			
8 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
«Our world» бөлімі			
«Daily Life and Shopping» бөлімі			
8.4.2.1 Кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, әртүрлі таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында мәтіндердегі арнайы ақпаратты түсіну (Оқылым).	Мәтін мазмұнын түсінеді және ақпаратты түсінгенін айқындау үшін 2-3 сұраққа жауап табады. Мәтінде берілген 1-2 фразалық етістіктерді (pick up, set up, take up, do up, turn up, make up, put up) атайды «Шын» немесе «жалған» мәлімдемелерді анықтай білуі қажет.	Мәтін мазмұнын нақты түсіндіреді және тапсырмада «шын» немесе «жалған» мәлімдемелерді анықтайды, нақты мәліметтерді толығырақ көрсетеді. Сауалнамада 3-5 сөздерді (card, try on, receipt, look forward, price, order, catalogue, look through, brand) көрсетеді. Мәтін мазмұнын нақты түсіндіре алуы керек.	Мәтіннің мазмұнын сенімді түрде түсіндіреді және тиісті түсінік береді. 'True' және 'False' сөйлемдерін дұрыс белгілейді, 5-8 сөздерен сауалнаманы (card, try on, receipt, look forward, price, order, catalogue, look through, brand) әзірлейді.
8.5.9.1 Жалпы таныс және оқу тақырыптарында мәтін деңгейіндегі жазбаша жұмыстарда тыныс белгілерін орта деңгейдегі сауаттылықпен қолдану (Жазылым).	Қысқа мақала жазу барысында Present Perfect Simple шағын қолданады, сөйлемдердегі 3-5 тыныс белгілерін біледі, анықтайды. Сөйлемдер, абзацтар мен өз идеяларың параграфтармен 1 - 2 негізгі коннектормен байланыстырады. Идеяларды логикалық және анық түрде жеткізе алуы керек.	Сөйлемдердегі 3-4 тыныс белгілерін анықтап, дұрыс қолданады. Жақында, белгісіз және аяқталмаған өткенді білдіру үшін қарапайым 5-6 формаларды қолданады. Идеяларды логикалық және анық түрде жеткізеді, тиісті лексиканы ұсынады. Тыныс белгілердің 2-3 ережелерін көрсетеді. Тақырыпқа байланысты	Сөйлемдер, абзацтар мен идеяларды әр түрлі байланыстырушы құрылғылардың көмегімен логикалық түрде ұйымдастырады. Сөйлемдердегі тыныс белгілерін анықтап, дұрыс тандайды, тиісті лексиканы қолданады және қосымша ұсынады. Дұрыс байланыстырушы сөздерді қолдана отырып,

		сөздерді дұрыс емле бақылаумен жазады. Сөйлемдердегі тыныс белгілерін дұрыс қолдана білуі қажет.	идеяларды дәйекті түрде байланыстырады. Тапсырмалар жиынтығында грамматика мен лексиканың кең спектрін қолданады, идеялар тапсырманың талаптарын орындайды стилі мен тіркеуі дұрыс.
8.6.16.1 Таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын қолдану (Ағылшын тілін қолдану).	Сөйлемдердегі себептерді түсіндіру үшін 2-4 жалғаулықтардың (since, as, so ... that, such a ... that) құрылымдарын біледі 1-2 абзацпен байланыстырады Себептерді түсіндіру үшін жалғаулықтарды қолданып үйренуі керек.	Таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін 5-6 жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын 2-3 абзацта қолданады since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын нақты ажыратып үйренуі қажет.	Таныс жалпы және оқу тақырыптары бойынша себептерді түсіндіру үшін әртүрлі жалғаулықтарды мысалы, since, as, so ... that, such a ... that құрылымдарын нақты ажыратады, толығырақ өз тарапынан қосып ұсынады.
«Entertainment and Media» бөлімі			
8.3.5.1 Оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серкіктестік, талқылау, келісу үшін сынып тастарымен өзара қарым-қатынас жасау (Айтылым).	Келісу, келіспеушілік және келісімдер кезінде өз құрдастарын түсінеді, айтылымда 1-2 сөйлеммен жауабын түсіндіреді, 4-5 минут ұзақтықта 2-3 сұрақтарға тақырып бойынша нақты емес жауап береді. Сөйлесуде, идеяларды ұсынуда, лексика мен грамматикалық құрылымды 1-2 сөйлемде атайды. Басымдықтарды жоспарлай	Әріптестерімен келісесіз бе, жоқ па деген пікірлерді талқылайды. Жауабында 3-4 түсініктеме береді. Сөйлеу кезінде 4-5 сұрақтарға жауап береді. Сіз кем дегенде айтылымды 3 минут ішінде орындайды. Өз көзқарастарын 2-3 дәлелмен суреттейді. Тиісті лексика-грамматикалық құрылымдардың жеткіліксіз қолданылғандығын көрсетеді.	Оқушылар отбасы, басқа адамдармен қарым-қатынас, әуесқойлық пен қызығушылық, үй сияқты тақырыптар бойынша жұптасып сөйлеседі. Біріншіден, бір оқушы түсінік береді, содан кейін рөлдерді ауыстырады. Тақырып бойынша идеяларды ұсынуда, лексика мен грамматикалық құрылымды сөйлеуде қолдану кезіндегі ойын

	және құра алуы керек.	Сынып тастарымен өзара еркін қарым-қатынас жасап үйренуі қажет.	дұрыс дамытады. Көптеген сұрақтарға дұрыс жауап береді. Дәлелді сөйлеуді белсенді түрде көрсетеді. Сөйлеуде сөздік қорын сенімді түрде қолданады. Тиісті грамматикалық құрылымдарды таңдайды.
8.4.6.1 Ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау (Оқылым).	Автордың көзқарасы мен пікірін анықтау үшін 1-2 ақпаратты түсінеді.(Мәтін не дейді?) деген сұраққа 1-2 сөйлемді атайды. (Мәтінде не айтылған?) жауапты көрсететін абзацты анықтайды. (Осы мақалада автордың мақсаты қандай?) - автордың көзқарасы мен пікірін анықтау үшін ақпаратты айқындайды. Қысқа мәтіндерде автордың пікірін анықтап үйренуі керек.	Ұзын мәтіндерді қоса, әртүрлі бейтаныс жалпы және оқу тақырыптарындағы қысқа мәтіндерде автордың пікірін немесе көзқарасын анықтау үшін 3-4 ақпаратты пайдаланады. (Мәтін не дейді?) деген сұраққа 3-4 сөйлемді даулайды. (Мәтінде не айтылған?) жауапты көрсететін абзацты ажыратады. (Осы мақалада автордың мақсаты қандай?) - автордың көзқарасы мен пікірін анықтау үшін 3-4 ақпаратты суреттейді. Автордың көзқарасын анықтап, өз пікірімен салыстыра білуі қажет.	Мәтінді оқу кезінде автордың көзқарасы мен пікірін сенімді түрде анықтайды. Тапсырманы дұрыс орындайды, сыныптастарымен көзқарасын салыстыра отырып даулайды, қосымша мәлімет жинақтайды.
«Sport, health and exercises» бөлімі			
8.2.2.1 Жалпы және оқу тақырыптарын кең ауқым бойынша біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде мұғалімнің шамалы қолдау көрсетуімен немесе өз бетінше	Жалпы және оқу бағдарламаларының кең шеңберіндегі кеңейтілген Sport, health and exercises	Тыңдалымнан нақты ақпаратты табады. Ұзартылған Sport, health and exercises туралы	Сұрақтарға нақты ақпаратты сенімді түрде табады. Тапсырманы дұрыс орындайды, оқу

<p>түсіну (Тыңдалым).</p>	<p>туралы әңгімеде нақты ақпаратты аз немесе қолдау арқылы түсінеді. Ұзартылған келіссөздерде 1-2 нақты фактілер мен бөлшектерді анықтайды. Сұрақтарға 1-2 ақпаратты айқындайды. 1-2 тапсырманы қолдаумен айқындайды. Тыңдалымнан нақты ақпаратты таба білуі керек.</p>	<p>келіссөздерде 3-4 нақты фактілер мен бөлшектерді анықтайды. Сұрақтарға 3-5 ақпаратты айқындайды. 2-3 тапсырманы орындайды. Ақпаратты өз бетінше түсінеді, дәлелдеп үйренуі қажет.</p>	<p>тақырыптарын кең ауқым бойынша саралайды, спорт туралы біршама нақты ақпаратты кеңейтілген әңгімеде өз бетінше түсінеді, дәлелдейді, қосымша ақпарат арқылы дамытады.</p>
<p>8.3.5.1 Оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастарымен өзара қарым-қатынас жасау (Айтылым).</p>	<p>Келісу, келіспеушілік және келісімдер кезінде өз құрдастарымен сөйлесуде денсаулық тақырыбына 2- 3 реплика табады. Диалогта пікір білдіретін 3-4 сөз тіркестерін, тиісті сөздік қорын қолданады, бірқатар қарапайым және грамматикалық 1-2 формаларың(Conditionals) біледі.Сұрақтарға жауап беруге тырысады. Сөз тіркестерін дұрыс қолдана алуы керек.</p>	<p>Тиісті грамматика / лексика арқылы 4-5 идеяларды суреттейді Пікір білдіруде денсаулыққа байланысты(Laughter is the best medicine, exercise regularly, eat healthy food, An apple a day takes the doctor away) сөз тіркестерін дұрыс қолданады. Сұрақтарға 2- 3 дәлел арқылы жауап береді. Идеяларды нақты ұсына білуі керек.</p>	<p>Идеяларды нақты ұсынады. Қарапайым және күрделі (Conditionals) грамматикалық формалардың бірқатарын жақсы бақылау дәрежесін көрсетеді, тиісті лексиканы қолданады. Сөйлемде сөз тіркестерін I'd prefer to be...because., I'd rather be..., I really like..., I'm not very keen on.... нақты қолданады. Күрделі сұрақтарға негіздемемен жауап береді, достарының жауагтарын бағалайды.</p>
<p>8.4.3.1 Кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында дәлел деректерін түсіну (Оқылым).</p>	<p>3-4 спорт пен спорт түрлерін анықтайды, 1-2 негізгі ойды және 3-4 маңызды емес ойларды берілген мәтіннен табады, 1 жаттығуды жеке-жеке және жұпта 1 жаттығуды</p>	<p>Кейбір ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары оқу барысында 5-6 спорт пен спорт түрлері туралы ақпарат береді, 3-4 негізгі ойды және 5--6 маңызды емес ойларды</p>	<p>Ұзақ мәтіндерді қоса, таныс жалпы және оқу тақырыптары аясында спорт пен спорт түрлері туралы толық ақпарат ұсынады, негізгі ойды және маңызды емес ойларды салыстыра</p>

	орындайды, кез-келген спорт түрін ұнатуының 2-3 себептерін атайды. Тақырыптары аясында дәлел деректерін келтіре алуы қажет.	берілген мәтіннен табады, 3 жаттығуды жеке орындайды, кез-келген спорт түрін ұнатуының 4-5 нақты себептерін ұсынады. Спорт пен спорт түрлері туралы толық ақпарат ұсына білуі керек.	берілген мәтіннен таңдайды, жаттығуларды жеке орындайды, кез-келген спорт түрін ұнатуының нақты себептерін салыстыра отырып ұсынады. Спортқа байланысты мақалдарды (A stich in time saves nine, Time waits for no man, Time is on your side, Don't give him a hard time, Time was before my time) дәлел түрде орынды пайдаланады.
--	---	--	---

Қосымша 17

Ағылшын тілі пәні			
9 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
«Қайырымдылық және қақтығыс» бөлімі			
Т 9.2.5.1 Жалпы және оқу тақырыптарының көпшілігіндегі ұзақ әңгімеде сөйлеушінің (лердің) ойын анықтау.	Бөлім тақырыптарындағы қайырымдылық жасаушы еріктілердің жұмыстары туралы түсінеді, балалар арасындағы қақтығыс себептерін мұғалімнің көмегімен түсінеді, Қазақстандағы қайырымдылық ұйымдары туралы тыңдалым барысында сөйлеушінің ойын анықтайды. Ойды анықтай білуі қажет.	Қайырымдылық тақырыбы бойынша Voluntary work can teach something useful - деген ойды анықтайды. Балалар арасындағы қақтығыс тақырыбына негізделген мәтіндегі Children should learn listening to each – other and being respectful – деген ойды анықтайды. Сөйлеушінің ойын анықтап үйренуі керек.	Қайырымдылық тақырыбы бойынша Voluntary work can teach something useful - деген ойды анықтап, осы ойды толықтырады. Балалар арасындағы қақтығыс тақырыбына негізделген мәтіндегі Children should learn listening to each – other and being respectful – деген ойды анықтап, Conflicts might have avoided, if they listen to each – other more

			carefully – деген пікірмен толықтырады.
А 9.3.5.1 Оқу тапсырмаларын орындау мақсатында басымдықтарды жоспарлау мен құру, серіктестік, талқылау, келісу үшін сыныптастары мен өзара қарым-қатынас жасау;	Тақырыпқа жоспар жасауда сыныптастарымен өзара ақылдасады, бірігіп жоспар жасайды. Қақтығыс тақырыбын талқылау кезінде серіктесінің пікірін, көмегін пайдаланады. Өз ойларымен бөлісіп, қарапайым сөйлемдерді қолдана білуі керек	Өз жоспарын сыныптастарымен бірлесе және жеке жасайды, серіктесімен салыстырады. Қайырымдылық тақырыбын талдау кезінде өз ойларымен бөлісіп, қарапайым сөйлемдерді қолданады: A charitable person likes to help others. Charity means helping people who needs money, clothes, things or food. It means that you should help the people in need from the bottom of your heart. Идеяларды нақты ұсына білуі керек.	Қайырымдылық тақырыбын талқылау және өзара қарым – қатынас жасауда сөйлемдер қолданады: It is true that helping others brings peace and happiness. There are many forms of charity in our country. A Charity is an organisation that exists to enable one group of people to help another. Серіктесінің пікірін білу мақсатында: What is charity? Are you a charitable person? – сұрақтарын қояды.
«Оқу (қызығып оқимыз)» бөлімі			
А 9.3.4.1 Жалпы және оқу тақырыптары аясында күтпеген комментарийлерге пайымдау мен және сөйлеммен белгілі бір деңгейдегі икемділікпен жауап беру.	Оқу және қызығып оқу тақырыбында Have you ever read a book in English? Do you like reading books? сұрақтарына қысқаша жауап береді. Жауабын толықтыруда қиналады. Тақырып бойынша сұрақтарға жауап бере білуі керек.	Тақырып бойынша сұрақтарға жауап береді: Do you like reading books? Have you ever read a book in English? сұрақтарына қысқаша жауап береді, When? What is it about? - сұрақтарына жауап беру арқылы толықтырады. Өз ойын жеткізіп айтады, тақырып бойынша қойылған сұрақтарға толық жауап беріп үйренуі қажет.	Кітапты қызығып оқу тақырыбына өз ойын жеткізіп айтады, тақырып бойынша қойылған сұрақтарға толық жауап береді: Do you like reading books? Have you ever read a book in English? When? What is it about? Do you have your favourite genre? Who is your favourite writer? Өз пікірін қосып, қорытынды жасайды.
«Саяхат және туризм» бөлімі			

<p>Т 9.2.4.1 Жалпы және оқу тақырыптарындағы ұзақ әңгімеде ұйғарынды мағынаның үлкен бөлігін қолдаусыз түсіну.</p>	<p>Тыңдалым барысында қала атауларын және ticket, platform, traffic, city centre сөздерін, уақытты білдіретін сөздерді: 10:30, 10:45 , Can I help you?, Have you been to France? – сияқты сұраулы сөйлемдерді қолдаусыз түсінеді. Мәтіндегі негізгі ойды мұғалімнің көмегімен түсінеді. Мәтіннің мазмұнын толық түсіне білуі керек.</p>	<p>Мәтіннің мазмұнын толық түсінеді, жеңіл сұрақтарға: Is the man buying a ticket to York? Has the woman been to France before? Does the woman want to go through the city centre? – жауап береді. Мәтіндегі негізгі ойды түсінеді, мұғалімнің көмегімен мазмұндап береді. Ұзақ әңгіме мағынасын қолдаусыз түсініп үйренуі қажет.</p>	<p>Ұзақ әңгіме мағынасын қолдаусыз түсінеді, мәтін мазмұны бойынша барлық сұраққа жауап береді, Where would the man want to buy a ticket?, What time does the train get to the station at York?, How many times has the woman been to France? Why did the woman choose the long way? – сұрақтарына қолдаусыз жауап береді және жауабын түсіндіреді.</p>
--	---	---	---

Қосымша 18

Математика пәні			
5 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Бастапқы
«Натурал сандар және нөл саны» бөлімі			
<p>5.1.2.3 Санды өрнектердің мәндерін табу үшін көбейту мен қосу амалдарының қасиеттерін қолдану.</p>	<p>Көбейтудің қосуға қатысты үлестірімділік қасиетін қолданбай, санды өрнектің мәнін табады. Көбейту мен қосу амалдарының қасиеттерін білуі керек.</p>	<p>Қосудың ауыстырымдылық және көбейтудің қосуға қатысты үлестірімділік қасиеттерін қолданып есептеуді орындайды. Көбейту мен қосу қасиеттерін қолданып есептеуді орындай алуы қажет.</p>	<p>Санды өрнектердің мәнін табуда қосудың ауыстырымдылық және көбейтудің қосуға қатысты үлестірімділік қасиеттерін тиімді қолданады және санды өрнек құрастырып мәні қалай табылғанын зерделейді.</p>
<p>5.2.2.1 Арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережесі негізінде теңдеулерді шешу.</p>	<p>Арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережесі негізінде теңдеудің</p>	<p>Арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережесін қолданып теңдеуді</p>	<p>Теңдеудің түбірін «таңдау» тәсілімен табады. Теңдеудің түбірі бойынша</p>

	белгісіз компоненттің анықтайды Арифметикалық амалдардың белгісіз компоненттерін табу ережесін білуі керек.	шешеді. Теңдеулерді шешіп үйрену қажет.	белгісіз компоненттің сан мәнін табады Тексеруді толық орындап, жауабын түсіндіреді.
5.5.1.9 Мәтінді есептерді шығару үшін формулаларды қолдану.	Мәтін есептің шарты бойынша математикалық шамаларды және қажетті формуланы анықтайды. Мәтінді есептерді шығару жолдарын білуі керек.	Есептің берілгенін қысқаша жазады, формуланы қолданып есептеуді орындайды. Формулаларды қолданып үйренуі қажет.	Формуланы қолданып мәтін есепті толық шығарады, формулада қандай да бір шаманың өзге шамалардың мәндеріне тәуелділігін анықтап, сипаттайды.
«Натурал сандардың бөлінгіштігі» бөлімі			
5.1.2.8 Натурал сандардың бөлінгіштерін мен еселіктерін анықтайды.	Натурал санның бөлінгіші мен еселігінің анықтамасын біледі, берілген сандар қатарынан бөлінгіштер мен еселіктерді табады. Бөлінгіштер мен еселіктерді айыра білуі керек.	Натурал санның бөлінгіштерінің саны шектеулі, ал еселіктері шексіз көп болатынын, берілген санның барлық бөлінгіштері осы санның өзінен аспайтынын ескеріп, бөлінгіштер мен еселіктерді табады. Натурал сандардың бөлінгіштерін мен еселіктерін анықтап үйренуі қажет.	натурал санның бөлінгіштер жұбының қасиетін пайдаланып, теңдеудің түбірін «ойлап» табады, белгісіз санның еселіктер қатарын пайдаланып, санды табады. Жауабын негіздейді.
«Жай бөлшектер» бөлімі			
5.1.1.10 Дұрыс және бұрыс бөлшектерді ажырату.	Дұрыс және бұрыс бөлшектердің анықтамасын тұжырымдайды. Дұрыс және бұрыс бөлшек құрайды. Натурал санды бұрыс бөлшек түріне келтіре білуі керек.	Бөлшектерді қысқартып, дұрыс және бұрыс бөлшек түрінде жазады. Натурал санды бұрыс бөлшек түріне келтіреді. Дұрыс және бұрыс бөлшектерді ажырата білуі керек.	Бөлшектің негізі қасиетін пайдаланып, бөлшектің алымындағы немесе бөліміндегі белгісіз айнымалыны табады, жауабын негіздейді.
5.5.2.3 Жай бөлшектерді, аралас сандарды координаталық сәуледе кескіндеу.	Координаталық сәуледе бірлік кесіндіні анықтайды. Берілген	Берілген бірлік кесінді бойынша координаталық	Бөлімдері әр түрлі бөлшек үшін бірлік кесінді таңдай

	нүктеге сәйкес келетін санды жазады. Жай бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндей білуі керек.	сәуле сызады. Жай бөлшектерді координаталық сәуледе кескіндейді. Аралас санды және бұрыс бөлшекті координаталық сәуледе кескіндеуді орындай алуы қажет.	алады. Аралас санды және бұрыс бөлшекті координаталық сәуледе кескіндеуді орындайды.
«Жай бөлшектерге амалдар қолдану» бөлімі			
5.1.2.16 Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіру.	Берілген бөлшектердің ортақ бөлімін табады. Бөлімдері бірдей бөлшектерді салыстырады. Натурал санды берілген жай бөлшекпен бөлімі бірдей жай бөлшек түрінде жазады. Бөлімдері әртүрлі бөлшектерді салыстыра алуы керек.	Жай бөлшектерді қысқартып, ортақ бөлімге келтіреді. Натурал санды аралас сан түріне келтіреді; бөлімдері әртүрлі бөлшектерді салыстырады. Жай бөлшектерді ортақ бөлімге келтіріп үйренуі керек.	Бірнеше бөлшекті бірдей бөлімге келтіреді. Жай бөлшектерді бірдей үлестердің қосындысы түрінде жазып, түсіндіреді. Бөлшектің бөлімін өзгертпей сол бөлшектен үлкен не кіші бөлшекті анықтайды.
5.1.2.21 Жай бөлшектерді, аралас сандарды көбейтуді орындау.	Жай бөлшектерді көбейту ережесін біледі. Аралас сандарды көбейтуді орында алуы шарт.	Жай бөлшекті жай бөлшекке, натурал санды жай бөлшекке. Аралас сандарды көбейтуді орындайды. Бірнеше амалдан тұратын өрнектердің мәнін тауып үйренуі қажет.	Бірнеше жай бөлшектің көбейтіндісін табады. Құрамында дәрежесі бар бөлшектерді көбейтеді. Бірнеше амалдан тұратын өрнектердің мәнін табады.
«Мәтінді есептер» бөлімі			
5.1.2.24 Санның бөлігін табу және бөлігі бойынша санды табу.	Санның (шаманың) бөлігін табу және бөлігі бойынша санды (шаманы) табуға берілген есептердің мазмұнының түсінеді, қысқаша берілгенін жазады. Берілген есептердің	Санның (шаманың) бөлігін табу және бөлігі бойынша санды (шаманы) табу ережелерін қолданып, санның бөлігін және бөлігі бойынша санды табады. Санның бөлігін табу және	Берілген есепті шығарудың әртүрлі жолдарын қарастырады, өз бетінше есепті рәсімдейді. Шығару жолын түсіндіреді.

	мазмұнынын түсінуі керек.	бөлігі бойынша санды табу ережелерін қолдана білуі керек.	
5.5.1.4 Санның немесе шаманың бөлігін табу және бөлігі бойынша санды немесе шаманы табуға арналған есептерді құрастыру және шығару.	Жиі кездесетін шамалар арасындағы байланысқа қатысты есептерді шығарады. Мысалы, уақыт - өнімділік - жұмыс, уақыт –арақашықтық - жылдамдық, аудан –периметр қабырғалардың ұзындықтары, құн – саны - баға. Бірнеше ұсынылған құрама есептің шартын жаза алуы керек.	Өздері сұрақтар құрастырады және әрекеттерін көрсету үшін бірнеше ұсынылған құрама есептің шартын жазады, шешуін табады. Есептің шартын және математикалық моделін құрастырып үйренуі қажет.	Мәтін есептің шартын және математикалық моделін құрастырады, шешу жолын түсіндіреді.
«Ондық бөлшектер және оларға амалдар қолдану» бөлімі			
5.1.2.27 Ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау.	Ондық бөлшектерді қосу және азайту алгоритмдерін біледі. Ондық бөлшектерді қосады. Ондық бөлшектерді азайтады. Жай бөлшекті ондық бөлшекке айналдырып, амалдарды орындап үйренуі қажет.	Азайтудың қасиетін пайдаланы, тиімді тәсілмен есептейді. Жай бөлшекті ондық бөлшекке айналдырып, амалдарды орындайды. Ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындай алуы керек.	Санды өрнектердің мәнін табу және теңдеулерді шешу мен мәтін есептерді шығаруда тиімді тәсілдерді таңдайды, есептеуді орындайды, түсіндіреді.
5.1.2.28 Ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейтуді орындау	Ондық бөлшекті натурал санға көбейту ережесін біледі. Натурал санды ондық бөлшекке көбейтеді. Ондық бөлшекті ондық бөлшекке көбейту ережесін біледі. Ондық бөлшекті ондық бөлшекке көбейтеді. Қосу, азайту, көбейтуге қатысты амалдарды орындап үйренуі керек.	Қосу, азайту, көбейтуге қатысты амалдарды орындайды. Өрнекті ықшамдап мәнін табады. Көбейтудің үлестірімділік қасиетін пайдаланып, есептейді. Ондық бөлшекті натурал санға және ондық бөлшекке көбейтуді орындай алуы қажет.	Ондық бөлшекті жай бөлшек түрінде көрсетіп, көбейтуді орындайды, қорытындыны дәйектейді. Күрделі амалдарды орындайды. Ондық бөлшекке байланысты теңдеулерді шешеді, өрнектің мәнін табады, мәтін есептерді шығарады және шешу жолын түсіндіреді.

<p>5.1.2.29 Ондық бөлшектерді 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 көбейту ережелерін қолдану.</p>	<p>Ондық бөлшектерді 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 сандарына көбейту ережесін біледі. Ондық бөлшектерді 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 көбейтеді. Көбейту ережесін қолданып өрнектің мәнін таба білуі керек.</p>	<p>Ондық бөлшектерді 10, 100, 1000 және 0,1; 0,01; 0,001 көбейту ережесін қолданып өрнектің мәнін табады. Құрамында ондық және жай бөлшектер бар теңдеулерді шешеді. Көбейту және бөлуге қатысты есептерді шығарып үйренуі қажет.</p>	<p>Көбейту және бөлуге қатысты есептерді шығарады. Үтір жылжыту арқылы берілген ондық бөлшекті табады, жауабын негіздейді.</p>
<p>«Жиын» бөлімі</p>			
<p>5.4.1.1 Жиын, оның элементтері, бос жиын ұғымдарын меңгеру.</p>	<p>Жиын, жиынның элементі, ішкі жиын, бос жиын, тиісті және тиісті емес терминдерін біледі. Жиындар құруға өз мысалдарын келтіреді. Жиынның элементтерін атай алады. Жиынды анықтай алуы керек.</p>	<p>Жиынды анықтайды. Жиын элементтерін табады. Жиынға тиісті элементтерді Эйлер-Венн дөңгелегімен кескіндейді. Сандар жиынын құрады. Жиынның суреттеу тәсілі арқылы берілуін сипаттайды. Жиын, оның элементтері, бос жиын ұғымдарын меңгеруі керек.</p>	<p>Жиын элементтерінің қасиеті бойынша берілген жиынның элементтерін табады. Эйлер-Венн дөңгелегімен кескінделген жиынның элементтерін анықтайды, тиісті және тиісті емес элементін табады, белгілеуімен жазады.</p>
<p>5.4.1.2 Жиындардың қиылысуы және бірігуі анықтамаларын білу.</p>	<p>Қиылысу және бірігу ұғымдарын біледі. Жиындардың бірігуін немесе қиылысуын жазу барысында U, ∩ символдарының қолданылатынын түсінеді. Жиын құрастырып, жиындардың қиылысуы және бірігуін жазып көрсете білуі керек.</p>	<p>Жиын құрастырып, жиындардың қиылысуы және бірігуін жазып көрсетеді. Жиындарға қолданылатын амалдарды Эйлер-Венн дөңгелектері арқылы бейнелейді. Эйлер-Венн диаграммаларын салуда әртүрлі геометриялық фигураларды пайдалануға болатынына көз жеткізеді.</p>	<p>Жиын атауын табады. Үш жиынның элементтерін Эйлер-Венн дөңгелектерімен кескіндейді, сұрақтарға жауап береді.</p>

		Жиындардың қиылысуы және бірігуі анықтамаларын білуі қажет.	
«Проценттер» бөлімі			
5.1.2.33 Бөлшекті процентке және процентті бөлшекке айналдыру.	Процент пен бөлшектің арасындағы байланысты түсінеді. 1%-і берілген санның өзін табады. Бөлшектерді процент арқылы өрнектей алады және керісінше орындай алады. Пайыздық қатынасын табуға есептер шығара алып үйренуі қажет.	Санның пайызын, пайызының мәні бойынша санды табуға, сондай-ақ екі санның пайыздық қатынасын табуға есептер шығара алады. Бөлшекті процентке және процентті бөлшекке айналдыра алуы керек.	Пайызбен өрнектелген нәтиженің математикалық мағынасын түсіндіре алады мәтін есептің шешу жолын түсіндіре алады. Практикалық есептердің математикалық модельдерін сипаттай алады. Шама мәндерінің пайыздық кемуін немесе артуын түсінеді.
5.1.2.34 Берілген санның процентін табу Берілген санның процентін есептейді.	Берілген санның процентін табу алгоритмін біледі. Санның процентін табады.	Шама мәндерінің кему, артуына байланысты берілген мәтін есептерді шешеді.	Санның пайызын табу ережесін қорытындылайды. Санның процентін табуға байланысты мәтін есеп құрады, шешу жолын түсіндіреді.

Қосымша 19

Алгебра пәні			
7 сынып			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
«Натурал көрсеткішті дәреже және оның қасиеттері» бөлімі			
7.1.2.1 Натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын біледі және қолданады.	Дәреже анықтамасын түсіндірді, дәреженің негізін, дәреже көрсеткішін атайды. Натурал көрсеткішті дәреже анықтамасын білуі қажет.	Берілген өрнекті бірдей көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде жазуды қолданып, есептеуді орындайды. Натурал көрсеткішті дәреже	Дәреже қасиеттерін қолданады, амалдарды орындай есептің дұрыс шешімін табады.

		анықтамасын қолдана алуы керек.	
7.4.2.3 Шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруіне байланысты олардың ауданы мен көлемі қалай өзгеретінін бағалау.	Ауданын табу үшін өрнек құрастырады, текшенің көлемін табу үшін өрнек құрастырады. Шаршы мен текшенің сызықтық өлшемдерінің өзгеруін білуі қажет.	Текшенің көлемін табу үшін өрнек құрастырып, текше көлемінің өзгергенін анықтайды, ауданының өзгергендігін анықтайды. Олардың ауданы мен көлемі қалай өзгеретінін бағалай білуі керек.	Есептің математикалық моделін құрастыра отырып, аралық есептеулер орындайды. Есеп шартына сай қорытынды жасап, тұжырымдайды.
«Бірмүшелер және оларға амалдар қолдану. Бірмүшенің дәрежесі және стандарт түрі» бөлімі			
7.2.1.2 Бірмүше анықтамасын білу, оның коэффициенті мен дәрежесін табу.	Анықтамасын біледі, санды және әріпті көбейткіштер мен олардың дәрежелерінің көбейтіндісін біледі. Бірмүше анықтамасын білуі керек.	Коэффициентін табады, дәрежесін көрсетеді. Коэффициенті мен дәрежесін таба алуы қажет.	Бірмүшені және оның элементтерін анықтай алады, коэффициентін дұрыс табады, дәрежесін дұрыс көрсетеді.
7.2.1.3 Бірмүшені стандарт түрде жазу.	Көбейтудің ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін қолданады, негіздері бірдей дәрежелерді көбейтудің қасиетін қолданады. Көбейтіндіні түрлендіре білуі қажет.	Көбейтудің ауыстырымдылық, терімділік қасиеттерін және дәреженің қасиеттерін қолданып, көбейтіндіні түрлендіреді. Бірмүшені стандарт түрде жаза алуы керек.	Берілген бірмүшенің әрбір көбейткішін (санды, әріпті) берілген дәрежеге шығарады, бірмүшелерді стандарт түрде дұрыс жазып көрсетеді.
7.2.1.4 Бірмүшелерді көбейтуді орындау және бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсету.	Коэффициенттерін көбейтеді, негіздері бірдей дәрежелердің көрсеткіштерін қосады. Бірмүшелерді көбейтуді орындай алуы керек.	Көбейтуді орындайды, шыққан өрнектің мәнін табады. Бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсете білуі қажет.	Берілген бірмүшені келесі бірмүшенің кубы түрінде жаза біледі, бірмүшені көбейткіштердің көбейтіндісі түрінде көрсете алады.
«Көпмүшелер. Көпмүшенің дәрежесі және стандарт түрі » бөлімі			
7.2.1.5 Көпмүше анықтамасын білу және оның дәрежесін табу.	Анықтамасын біледі, бірмүшелерді көпмүше	Көпмүшенің әрбір мүшесін стандарт түрге келтіріп,	Анықтамасын біледі, тең көпмүшелерді анықтай алады,

	түрінде жаза біледі, дәрежесін анықтайды. Көпмүше анықтамасын білуі қажет.	көпмүшенің бос мүшесі мен дәрежесін табады. Көпмүше дәрежесін тауып үйренуі керек.	ұқсас мүшелерді таба алады, дәрежесін анықтайды, ұқсас қосылғыштарды біріктіреді.
7.2.1.6 Көпмүшені стандарт түрге келтіру.	Бірмүшені стандарт түрге келтіре біледі. Көбейтудің терімділік, ауыстырымдылық қасиеттерін қолданып үйренуі керек.	Ұқсас мүшелерін біріктіре алады, көбейтудің терімділік, ауыстырымдылық қасиеттерін қолданады. Көпмүшені стандарт түрге келтіре алуы қажет.	Ұқсас қосылғыштарды біріктіру арқылы көпмүшені стандарт түрге келтіреді, көпмүшенің мәнін табады, шешу жолын көрсетеді, жауабын жазады.
«Көпмүшелерге амалдар қолдану» бөлімі			
7.2.1.7 Көпмүшелерді қосу және азайтуды орындау.	Қосу және азайту ережелерін біледі, жақшаларды ашу қасиеттерін қолданады. Ұқсас қосылғыштарды біріктіре алуы керек.	Жақшаларды ашады, ұқсас қосылғыштарды біріктіреді (қосады, алады). Көпмүшелерді қосу және азайтуды орындай алуы керек.	Мәтін есептерді шешуде өрнек құрастырып, жақшаларды ашып, ұқсас қосылғыштарды біріктіру арқылы теңдеуді шешуді дұрыс орындайды, жауапты стандарт түрде жазады.
7.2.1.8 Көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындау.	Көбейтіндіні көпмүше түрінде жазады, көпмүшені бірмүшеге көбейту ережесін қолданады. Бірмүшеге көпмүшені көбейту ережесін қолданып үйренуі керек.	Бірмүшеге көпмүшені көбейту ережесін қолданып, есептеуді орындайды. Көпмүшені бірмүшеге көбейтуді орындай алуы керек.	Бірмүшені көпмүшенің әрбір мүшесіне көбейтіп, жақшаларыды ашып, ұқсас қосылғыштарын біріктіру арқылы шешімін тауып, есептің жауабын жазады.
7.2.1.12 Алгебралық өрнектерді ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару және топтау тәсілдері арқылы көбейткіштерге жіктеу.	Көбейтудің үлестірімділік қасиетін қолданып, ортақ көбейткішті жақшаның сыртына шығарады. Топтау тәсілі арқылы ортақ көбейткішті анықтай алуы керек.	Топтау тәсілі арқылы ортақ көбейткішті анықтайды, ортақ көбейткішті жақшаның сыртына шығарады. Көпмүшелерді көбейткіштерге жіктей алуы қажет.	Көпмүшелерді көбейткіштерге жіктеп, топтап, ортақ көбейткішті жақша сыртына шығару арқылы теңдеулерді шешеді, шешімдерін тауып, жауабын жазады, түрлендіреді.
«Функция және функцияның графигі» бөлімі			
7.4.1.1 Функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгеру.	Айнымалылардың бір-біріне тәуелділігі функция	Өспелі, кемімелі функцияларды	Математикалық шамалардың арасындағы байланысты

	кұрайтынын түсінеді, анықтамасын біледі, тәуелді айнымалы мен тәуелсіз айнымалыны ажыратады. Өспелі, кемімелі функцияларды анықтай алуы керек.	анықтайды, графикті пайдаланып сызықтық функцияның k және b коэффициенттерін анықтайды. Функция және функцияның графигі ұғымдарын меңгере алуы қажет.	графикпен көрсетеді, график арқылы формула құрайды, жауабын негіздейді.
7.4.1.2 Функцияның берілу тәсілдерін білу;	Аргументтің мәнін таба біледі, аргументтің мәніне сәйкес функция мәнін таба алады. Кестені пайдаланып графикті сала білуі керек.	Анықталу аймағын табады, функцияның координата өстерімен қиылысуын нүктелерін табады, кестені пайдаланып графикті салады. Функцияның берілу тәсілдерін білуі қажет.	График бойынша, кесте бойынша берілген функцияның анықталу аймағын, аргументтің қандай мәнінде функцияның мәні 0-ге тең болатындығын, өсетін, кемитін сан аралықтарын табады, кестедегі берілгендерді қолданып, функцияны формула арқылы жазады, түсіндіреді.
7.4.1.3 Функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табу.	Графикпен берілген функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын табады. Функцияның анықталу облысын табуы керек.	Берілген функция үшін аргументтің мәнін таба алады, функцияның теріс, оң мәндерін анықтай біледі. Мәндер жиынын таба білуі қажет.	Берілген функцияның анықталу облысы мен мәндер жиынын таба алады.
«Сызықтық функция және оның графигі» бөлімі			
7.4.1.4 $y = kx$ функциясының анықтамасын білу, графигін салу, k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтау.	Функцияның анықтамасын біледі, функция графиктерін координаталық жазықтықты салады. $y = kx$ функциясының анықтамасын біліп, графигін салып үйренуі керек	Графигін салады. Бұрыштық коэффициенттің мәніне байланысты функцияның графигінің орналасуын сипаттайды. k коэффициентіне қатысты орналасуын анықтай білу керек.	Бұрыштық коэффициенттің таңбасын көрсетеді, берілген функцияның графигін салады, функцияның қабылдайтын оң, теріс мәндеріне сәйкес аргументтің барлық мәндерін көрсетеді, функцияны зерттейді.
7.4.1.5 $y = kx + b$ түріндегі сызықтық	$y = kx + b$ түріндегі сызықтық функцияның x -	Бұрыштық коэффициентке және бос мүшенің мәніне	Сызықтық функцияның графигі k және b мәндеріне

<p>функцияның анықтамасын білу, оның графигін салу және графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтау.</p>	<p>тәуелсіз айнымалы, k – бұрыштық коэффициент, b – бос мүше болатындығын еске түсіреді, қайта қарастырады. $y = kx + b$ түріндегі сызықтық функцияның анықтамасын білуі керек.</p>	<p>байланысты функцияның қалай орналасатынын анықтайды. -Сызықтық функциялардың графиктерінің қиылысуын, параллель орналасуын, беттесуін көрсетеді. Мыс: Графиктері қиылысатын сызықтық функцияның формуласын жазады Графиктің k және b коэффициенттеріне қатысты орналасуын анықтай алуы қажет.</p>	<p>байланысты қалай орналасатынын туралы қорытынды жасап, тұжырым жасайды. Мыс: Ордината осін $A(0; -3,5)$ нүктесінде қиятын және $y=4x-7$ функция графигіне параллель болатын сызықтық функцияның формуласын жазып, қорытынды жасайды.</p>
<p>«Сызықтық функциялардың графиктерінің өзара орналасуы» бөлімі</p>			
<p>7.4.1.8 Сызықтық функция графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздеу.</p>	<p>Графиктерді сызады, белгілейді, түзулердің өзара орналасуын анықтайды. Түзулердің өзара орналасуын анықтау білуі керек.</p>	<p>Түзулердің өзара орналасуын анықтап, бұрыштық коэффициенттер тең болған жағдайда нәтижені қорытады, бос мүшелері тең болған жағдайда қорытады, бұрыштық коэффициенттері кері болған жағдайда қорытады. Өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздей алуы керек.</p>	<p>k бұрыштық коэффициенттеріне байланысты функция графиктері параллель немесе қиылысатындығын анықтайды, графиктерінің өзара орналасуы олардың коэффициенттеріне тәуелді болатынын негіздейді, қорытынды жасайды.</p>
<p>7.4.1.9 Графигі берілген функцияның графигіне параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын табу.</p>	<p>Сызықтық функциясының графигіне параллель болатын сызықтық функцияның формуласын жазады Қиылысатын сызықтық</p>	<p>Сызықтық функциясының графигіне параллель болатын және берілген ордината нүктесінде қиятын сызықтық функцияның формуласын</p>	<p>Берілген сызықтық функцияға параллель болатын функцияның теңдеуін құра алады, қиылысатын түзудің теңдеуін құра алады жауабын</p>

	функцияның формуласын жазады. Функцияның формуласын жаза алуы қажет.	жазады. Параллель немесе қиятын сызықтық функцияның формуласын таба білуі керек.	түсіндіреді.
«Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу» бөлімі			
7.4.2.4 Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шешу.	Әрбір теңдеудегі y -ті x арқылы өрнектей алады, теңдеулер жүйесінде әрқайсысы $y = kx + b$ сызықтық функциясына келтіреді. Теңдеу графикін салады.	Теңдеу графикінің Ox , Oy өсімен қиылысу нүктелерінің координаталарын табады, екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесінің шешімін графиктік әдісті қолданып шеше алады. Екі айнымалысы бар сызықтық теңдеулер жүйесін графиктік тәсілмен шеше алуы керек.	Шешімін графиктік әдіспен шеше алады, бұрыштық коэффициенттеріне байланысты сызықтық теңдеулер жүйесінің шешімдер санын анықтайды, негіздейді.
«$y=ax^2$, $y=ax^3$ және $y = \frac{k}{x}$ ($k \neq 0$) түріндегі функциялар, олардың графиктері және қасиеттері» бөлімі			
7.4.1.10 $y = ax^2$ ($a \neq 0$) функциясының графикін салу және оның қасиеттерін білу.	Парабола - ($y = ax^2$) функция графикі болатынын біледі. Функциясының графикін салуы керек.	$y = ax^2$ функциясы $a > 0$ болғанда функция графикі абсцисса осінің жоғарғы жағында, $a < 0$ болғанда функция графикі абсцисса осінің төменгі жағында орналасатынын көрсете алады. Функцияның қасиеттерін білу қажет.	Аргументтің бірдей мәндерінде сәйкес функциялардың мәндерін салыстыра алады. $y = -x^2$; $y = -\frac{1}{2}x^2$ және $y = -2x^2$ функцияларының графиктерін салыстырып, параболаларды бір координаталық жүйесіне салады, талдайды, анықтайды.
7.4.1.11 $y = ax^3$ ($a \neq 0$) функциясының графикін салу және оның қасиеттерін білу.	Кубтық парабола – ($y = ax^3$) функцияның графикі болатынын атайды. Функциясының графикін салуы керек.	$y = ax^3$ функциясы $a > 0$ болғанда функция графикі I және III координаталық ширектерде, $a < 0$ болғанда функция графикі II және IV координаталық ширектерде орналасатынын көрсете	Графиктерін салады, коэффициенттің мәніне байланысты функция графикінің өзгеруін сипаттайды. Мыс: $y = 2x^3$ функциясының $[-2; 5]$ аралықтарындағы ең үлкен және ең кіші мәндерін

		алады. Функцияның қасиеттерін білу қажет.	тауып, талдайды, зерттейді.
7.4.1.12 $y = \frac{k}{x}$ ($k \neq 0$) функциясының графигін салу және оның қасиеттерін білу.	Гипербола – ($y = \frac{k}{x}$) функцияның графигі болатынын атайды, функциясының анықталу облысын, мәндері жиынын, таңба тұрақтылық аралықтарын таба біледі. Функциясының графигін салуы керек.	а) Анықталу аймағы нөлден өзге барлық сандар жиыны болатынын түсінеді, $D(y) = (-\infty; 0) \cup (0; +\infty)$. б) $y = \frac{k}{x}$ ($k \neq 0$) функциясының мәндерінің жиыны $E(y) = (-\infty; 0) \cup (0; +\infty)$. в) Кесте толтырып, $y = \frac{k}{x}$ функция графигін салады. Функцияның қасиеттерін білу қажет.	Функциядағы $k > 0$ болғанда функция графигі I және III координаталық ширектерде болатынын, $k < 0$ болғанда функция графигі II және IV координаталық ширектерде орналасатынын көрсете алады. -Функцияның өсу, кему аралықтарын таба біледі, функцияны зерттейді.
«Абсолютті жиілік және салыстырмалы жиілік. Жиілік кестесі» бөлімі			
7.3.3.2 Нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептеу.	Вариантаның абсолютті жиілігін есептей алады, салыстырмалы жиіліктерін есептей алады. Салыстырмалы жиіліктерін пайыз арқылы жазып есептей білуі қажет.	Салыстырмалы жиіліктерін пайыз арқылы жазып есептей біледі, жиілік кестесінің қасиеттерін дұрыс қолдана біледі. Нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептей білуі керек.	Нұсқалықтың абсолютті және салыстырмалы жиіліктерін есептейді Таңдаманы жиілік кестесі түрінде көрсетеді, жауабын түсіндіреді.
7.3.3.3 Статистикалық деректерді жинау және оны кесте түрінде көрсету.	Кестеде көрсетеді статистикалық деректерді көрсетеді. Статистикалық деректерді жинау алуы керек.	Вариациялық қатарды қолданып, варианттарының абсолютті жиілігін есептей алады, салыстырмалы жиіліктерін есептей алады. Кесте түрінде көрсете алуы керек.	Статистикалық мәліметтерді жиілік кестесі арқылы көрсете алады, шешу жолдарын көрсетеді, жауаптарын түсіндіреді.

Алгебра			
8 сынып			
«Квадрат түбір және иррационал өрнек» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
«Квадрат теңдеулер» бөлімі			
8.4.1.2 $y = a(x - m)^2$, $y = ax^2 + n$ және $y = a(x - m)^2 + n, a \neq 0$, түрдегі квадраттық функциялардың қасиеттерін білу және графиктерін салу.	$y = ax^2 + n$ квадраттық функцияның қасиеттерін қолданады, графигін салады. Параболаның симметрия осін анықтай алуы керек.	Параболаның симметрия осін анықтайды. Ох / Оу осімен қиылысу нүктелерін табады. Функциялардың қасиеттерін біліп және графигін сала білуі қажет.	Параболаның симметрия осін анықтайды. Ох / Оу осімен қиылысу нүктелерін табады. квадраттық функциялардың қасиеттерін біледі және графиктерін салады.
8.4.1.3 $y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$, түріндегі квадраттық функцияның қасиеттерін білу және графигін салу.	$y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$, түріндегі квадраттық функцияның парабола төбесін анықтайды. Квадраттық функцияның қасиеттерін білуі керек.	$y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$, парабола төбесін анықтайды, параболаның симметрия осін табады Ох, Оу осімен қиылысу нүктесін табады. Функция графигінің эскизін сала білуі керек.	$y = ax^2 + bx + c, a \neq 0$, парабола төбесін анықтайды, параболаның симметрия осін табады Ох, Оу осімен қиылысу нүктесін табады. Функция графигінің эскизін салады.
8.4.2.3 Қолданбалы есептерді шығару үшін квадраттық функцияны қолдану 8.4.3.1 Есеп шарты бойынша математикалық модель құру.	Функцияның және аргументтің сәйкес мәндерін анықтайды. Берілген функцияның мәні арқылы аргументтің сәйкес мәндерін анықтай алуы қажет.	Берілген аргументтің мәнін арқылы функцияның сәйкес мәнін, берілген функцияның мәні арқылы аргументтің сәйкес мәндерін анықтайды Есеп шарты бойынша математикалық модель құра білуі керек.	Мәтінді есептегі деректерін кестеге енгізуде формула қолдана алады, функция графигі арқылы анықтай алады. Квадраттық функцияны қолданып, қолданбалы есептерді дұрыс шығарады.
8.3.3.2 Жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беру.	Жиіліктердің интервалдық кестені толтыра алады. Жиіліктердің интервалдық кестесінің деректерін толтыра	Кестені толтыра алады Гистограмманы салады. Кестесінің деректерін жиіліктер гистограммасы арқылы беріп	Кестені толтыра алады. Гистограмманы салады. Толық мәліметтерді бере алады.

	білуі қажет.	үйренуі керек.	
8.3.3.3 Жинақталған жиілік анықтамасын білу;	Жинақталған жиіліктің анықтамасын біледі. Абсолютті және жинақталған жиіліктерді анықтай алуы керек.	Абсолютті және жинақталған жиіліктерді анықтайды. Анықтаманы дұрыс қолданып, есептей білуі қажет.	Жинақталған жиіліктің анықтамасын біледі, дұрыс қолданады, есептейді.
8.3.3.5 Дисперсия, стандартты ауытқу анықтамаларын және оларды есептеу формулаларын білу.	Дисперсияның формуласын қолданады. Дисперсияны стандартты ауытқуды есептейді. Дисперсия формуласын қолдана алуы керек.	Дисперсия формуласын қолданады, дисперсияны стандартты ауытқуды есептейді. Дисперсия мен стандартты ауытқуды дұрыс есептей алуы керек.	Дисперсия формуласын қолданады, дисперсия мен стандартты ауытқуды дұрыс есептейді. Толық мәліметті жазады.
«Теңсіздіктер» бөлімі			
8.2.2.8 Квадрат теңсіздіктерді шешу.	Квадрат теңсіздіктерді шешуде график тәсілін қолданып, осы теңсіздіктің графигін салады. Теңсіздіктің графигін сала алуы керек.	Квадрат теңсіздіктерді шешуде осы теңсіздіктің графигін салады, шартқа сәйкес шешімдерін табуда есептеулер жүргізеді. Квадрат теңсіздіктерді шешіп үйренуі қажет.	Квадрат теңсіздіктерді шешуде осы теңсіздіктің графигін салады, шартқа сәйкес шешімдерін табуда есептеулер жүргізеді. Квадрат теңсіздіктің коэффициенттері арқылы шешімдер жиынын дұрыс табады.
8.2.2.9 Рационал теңсіздіктерді шешу.	Рационал теңсіздікті шешу алгоритм бойынша нолдерін таба алады. Координаталық түзуге белгілей алуы қажет.	Рационал теңсіздіктің нолдерін таба алады, координаталық түзуге белгілей алады. Рационал теңсіздіктерді шеше білуі керек.	Рационал теңсіздіктің нолдерін таба алады. Берілген шартты қанағаттандыратын рационал теңсіздіктің шешімін дұрыс табады.
8.2.2.10 Біреуі сызықтық, екіншісі квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздіктен құралған жүйелерді шешу. 8.2.2.11 Құрамында екі квадрат теңсіздігі бар жүйелер мен жиынтықтарды шешу.	Біреуі сызықтық, екіншісі квадрат теңсіздік болатын екі теңсіздік жүйесінде сызықтық теңсіздікті шешеді. Сызықтық теңсіздікті шеше білуі керек.	Сызықтық теңсіздікті шешеді, квадрат теңсіздікті шешеді шешімдер жиынының координаталық сәуледе белгілейді. Теңсіздіктер жүйесінің шешімін дұрыс таба алуы қажет.	Сызықтық теңсіздікті шешеді, квадрат теңсіздікті шешеді шешімдер жиынының координаталық сәуледе белгілейді. Теңсіздіктер жүйесінің шешімін дұрыс табады.

Алгебра			
9 сынып			
«Екі айнымалысы бар теңдеулер, теңсіздіктер және олардың жүйелері» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	орта	жоғары
«Тізбектер» бөлімі			
9.2.3.2 Тізбектің n-ші мүшесін табу, мысалы: $\frac{1}{2 \cdot 3}; \frac{1}{3 \cdot 4}; \frac{1}{4 \cdot 5}; \frac{1}{5 \cdot 6}; \dots$	Сан тізбегінің анықтама-сының және берілу тәсілдерін біледі. Берілген формулалар бойынша тізбекті шығара алады. Тізбектің формуласын анықтай алуы керек.	Тізбектің келесі мүшесін анықтай алады, берілген мәліметтер бойынша тізбектің формуласын анықтайды. Тізбекке берілген жоғары деңгейдің есептерін талдап үйренуі қажет.	Тізбекке берілген жоғары деңгейдің есептерін талдайды, анализ жасап, қорытындысын айтады.
9.2.3.6 Геометриялық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын, сипаттамалық қасиетін білу және қолдану.	Геометриялық прогрессиялардың n-ші мүшесін, алғашқы n мүшелерінің қосындысын есептеу формулаларын қолданып есептер шығарады. Геометриялық прогрессиялардың формулаларын қолдана алуы қажет.	Геометриялық прогрессиялардың формулаларын қолданып мүшелерін еселігін қосындысын және бірінші мүшесін табады. Геометриялық прогрессияның сипаттамалық қасиетін біліп және қолдана алуы керек.	Берілген тізбек геометриялық прогрессия болатынын болмайтынын анықтайды, дәлелдейді. Тепе-теңдікті дәлелдейді. Берілген сан берілген тізбектің мүшесі болатынын анықтайды.
«Тригонометрия» бөлімі			
9.1.1.1 Бұрыштың радиандық өлшемі ұғымын меңгеру.	Тригонометриялық функцияларды жүйелі түрде анықтайды. Радиус-вектор оң және теріс бағыт, центрлік бұрыш, бұрыштың радиандық өлшемі ұғымдарын біледі.	Доғаның ұзындығын есептейді. Тригонометриялық шеңбермен жұмыс жасайды. Жоғары деңгейдегі есепті шығарып үйренуі керек.	Тригонометриялық шеңберге берілген жоғары деңгейдегі есепті шығара алады.

	Доғаның ұзындығын есептей білуі керек.		
9.2.4.2 Бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталары ($\cos \alpha$, $\sin \alpha$) мен тригонометриялық функциялардың өзара байланысын білу.	Бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталары ($\cos \alpha$, $\sin \alpha$) мен тригонометриялық функциялардың өзара байланысына қатысты қарапайым есептерді шығара алады. Бірлік шеңбердегі нүктелердің координаталарын білуі керек.	Бірлік шеңберде $\frac{y}{R}$ қатынасы кез келген α бұрышы үшін анықталатынын, яғни $\cos \alpha$, $\sin \alpha$ үшін біледі және қолданады. Тригонометриялық функциялардың өзара байланысын білуі қажет.	$\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$ негізгі тепе-теңдігін қолданып, тригонометриялық өрнектерді ықшамдай алады.
9.2.4.5 Бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табу.	Бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиыны туралы түсінеді. Тригонометриялық функциялардың анықталу облысын таба білуі керек.	Бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табуға арналған есептерді шығарады. Жоғарғы деңгейдегі есептердің шешімін анықтай алуы керек.	Бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың анықталу облысы мен мәндер жиынын табады, жоғарғы деңгейдегі есептердің шешімін анықтайды.
9.2.4.6 Бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын), периодтылығын, бірсарындылығын және таңбатұрақтылық аралықтарын түсіндіру.	Бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын), периодтылығын, бірсарындылығын және таңбатұрақтылық аралықтарын табады. Бірлік шеңбердің көмегімен тригонометриялық функциялардың жұптылығын (тақтылығын),	Бірлік шеңбердің көмегімен модульмен берілген функциялардың тақ, жұптығын, тригонометриялық функциялардың ең кіші оң периодын, таңбаларын анықтайды. Бірсарындылығын және таңбатұрақтылық аралықтарын түсіндіре білуі қажет.	Күрделі тригонометриялық өрнектердің тақ, жұптығын, ең үлкен және ең кіші мәндерін, ең кіші оң периодын анықтап, графиктерін салады.

	периодтылығын анықтап үйренуі керек.		
9.2.4.3 Бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын қорытып шығару және қолдану.	Бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын қолданып үйренеді. Тригонометриялық формулаларын қолданып есептер шығара алуы керек.	Бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын қолданып есептер шығарады. Тригонометриялық формулаларын қорытып шығарып және қолдана білуі керек.	Бұрыштардың қосындысы мен айырымының, жарты және қос бұрыштың тригонометриялық формулаларын тиімді қолданып, тригонометриялық өрнектерді түрлендіру арқылы өрнектерді ықшамдайды.

Геометрия			
7 сынып			
«Геометрияның алғашқы мәліметтері» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу деңгейінің жетістігі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
7.1.1.1 Планиметрияның негізгі фигураларын білу: нүкте, түзу 7.1.1.2 Нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын білу және қолдану.	Әр геометриялық фигура үшін дұрыс белгілеуді пайдаланады, сызба бойынша ажыратады. Планиметрияның негізгі фигураларын білуі қажет.	Әрбір екі нүкте арқылы тек бір ғана түзу сызуға болатынын негізге ала отырып есептер шығарады. Нүктелер мен түзулердің тиістілік аксиомаларын қолдана алуы керек.	Бір түзудің бойында жатпайтын ең кемі үш нүкте болғанымен, ә бір екі нүкте арқылы бір түзу жүргізуге бол тындығын негізге ала отырып, ақиқат және жалған пікірлерді таңдай алады.
7.1.1.8 Кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білу және қолдану.	Градустық шамасына сәйкес сүйір, доғал, тік, жазыңқы, толық бұрыштарды анықтайды. Кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын білуі керек.	Салу аксиомаларының барлық жағдайларын қарастырады, әр жағдай үшін кесінді ұзындығын анықтайды. Кесінділер мен бұрыштарды салу аксиомаларын қолдана алуы қажет.	Кесіндінің арасында жат ан нүктелер арқылы берілген кесінділерді қ сады және айыру арқылы берілген кесін іні өрнектейді, шешу жолын көрсетеді.
7.1.1.10 Сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін дәлелдеу және қолдану.	Тұжырымдамалардың ақиқат, жалғандығын анықтайды. Сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін дәлелдеп үйренуі керек.	Берілген шамалар бойынша белгісіз бұрыштардың градустық өлшемдерін сыбайлас және вертикаль бұрыштардың қасиеттерін қолдана отырып табады. Бұрыштардың қасиеттерін пайдалана отырып, теңдеу құрастырып білуі қажет.	Бұрыштардың қасиеттерін пайдалана отырып, теңдеу құрастырады, әр бұрыштың градустық шамасының мәні қалай табылғанын зерделейді.
«Үшбұрыштар» бөлімі			
7.1.1.13 Үшбұрыштардың түрлерін ажырату.	Үшбұрыштың түрлерінің анықтамаларын біледі, айқындайды.	Түрлеріне байланысты сызбасын көрсетеді.	Тең үшбұрыш ардың қасиеттерін пайдалана отырып, дәлелдеу жасай алады.

Геометрия			
9 сынып			
«Жазықтықтағы векторлар» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу деңгейінің жетістігі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
9.1.4.1 Вектордың, коллинеар векторлардың, тең векторлардың, нөлдік вектордың, бірлік вектордың және вектор ұзындығының анықтамаларын білу.	Векторларды ажыратады, дайын суретте коллинеар, тең, нөлдік, бірлік векторларды көрсете алады. Анықтамаларын білу керек.	Коллинеар векторларды пропорционалдылықпен жазып, мәнін табады, бірлік вектордың координаталарын жазады, вектор ұзындығының анықтамасын қолданып есептер шығарады. Анықтама қолданып есептер шығарып үйренуі қажет.	Векторлардың анықтамасын тұжырымдайды өмірмен байланыстырып мысалдар келтіреді. Мысалы, Үйден мектепке дейінгі траекторияны сызады, арақашықты көрсетеді.
9.1.4.2 Векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білу және қолдану.	Қарапайым векторларды қосады, азайтады және көбейтеді Мысалы, 1) $\overline{AB} + \overline{BC} = \overline{AC}$ 2) $\overline{AB} - \overline{AC} = \overline{BC}$ 3) $2\overline{a} - 3\overline{b}$ Векторларды қосу, векторды санға көбейту ережелерін білуі керек.	Бағытталған векторлар, қарама-қарсы бағытталған векторларды ажырата отырып, векторларды қосуда және векторларды көбейтуде параллелограмм және үшбұрыш ережелерін қолданады. Пропорционал кесінділер қасиеттерін есептерді шығаруда қолданып үйренуі қажет.	Векторларды қосу, векторларды санға көбейту $\alpha > 0 \Rightarrow \overline{b} \uparrow \uparrow \overline{a}$; $\alpha < 0 \Rightarrow \overline{b} \uparrow \downarrow \overline{a}$ жағдайларды қарастыра алады сонымен бірге пропорционал кесінділер қасиеттерін есептерді шығаруда қолданады.
9.1.4.5 Екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білу.	Екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын біледі, формуласын жаза алады	Екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын есептерді шығаруда қолданады	Есептерді шығаруда екі вектордың арасындағы бұрыштың формуласынан: вектордың ұзындығы мен

	$\cos(\bar{a} \cdot \bar{b}) = \frac{\bar{a} \cdot \bar{b}}{ \bar{a} \cdot \bar{b} }$ <p>Екі вектордың арасындағы бұрыштың анықтамасын білуі керек.</p>	$\cos(\bar{a} \cdot \bar{b}) = \frac{\bar{a} \cdot \bar{b}}{ \bar{a} \cdot \bar{b} }$ <p>Есептерді шығаруда екі вектордың арасындағы бұрыштың формуласын қолдану керек.</p>	<p>скаляр көбейтіндісін жеке-жеке таба алады, түрлендіреді және нөлдік вектор ережесін қолданады, сызбасын салып векторлардың арасындағы бұрыштың орналасуын көрсетеді.</p>
«Жазықтықтағы түрлендірулер» бөлімі			
9.1.4.9 Симметрия, параллель көшіру және бұру кезінде фигуралардың бейнелерін салу.	Симметрия ұғымын өмірмен байланыстырады, параллель көшіру мен бұруға презентация (көрнекі) жасайды. Фигуралардың бейнелерін салып үйренуі қажет.	Центрлік және осьтік симметриялардың айырмашылығын ажыратады, суретін салады. Бұру мен параллель көшіруде нүктелер қалай көшірілгенін түсінеді. Тапсырмаларды орындап, дәлелдей алуы керек.	Симметрия, параллель көшіру және бұруға сәйкес тапсырмаларды орындайды, дәлелдейді.
9.1.4.15 Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білу және қолдану.	Тікбұрышты үшбұрыштың барлық элементтерін біледі. Ұқсастық белгісін біледі. Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын білуі қажет.	Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығына байланысты сызбаны дұрыс сызады, пропорционал бөліктерді жазады. Тікбұрышты үшбұрыштардың ұқсастығын дәлелдей алуы керек.	ABC және $\frac{A_1B_1C_1}{AB} = \frac{A_1C_1}{AC}$ үшбұрыштарының және $\angle A = \angle A_1$ ұқсастығын дәлелдейді.
«Үшбұрыштарды шешу» бөлімі			
9.1.3.6 Косинустар теоремасын білу және қолдану.	Есептерді барлық элементтер белгілі болғанда бір элементін а, b немесе c элементін ғана табады, формуласын айтады. Есептерді шығару кезінде косинустар теоремасын	Есептерді шығару кезінде косинустар теоремасын қолданады, белгісіз элементтерін табады, сызбамен жұмыс жасайды. Брадис кестесін қолдана	Косинустар теоремасын дәлелдей алады, кез-келген белгісіз элементтерін таба алады, теореманы қолданып суретін сызады, белгілейді. Бір бұрышы сүйір, доғал, тік

	қолдана алуы керек.	алады. $a^2 = b^2 + c^2 - 2bc \cdot \cos \angle A$ $b^2 = a^2 + c^2 - 2ac \cdot \cos \angle B$ $c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cdot \cos \angle C$ $\cos \angle A = \frac{b^2 + c^2 - a^2}{2bc}$ Косинустар теоремасын дәлелдей алуы керек.	болған жағдайларда үшбұрыштардың қабырғаларын табады, түрлендіреді.
9.1.3.7 Синустар теоремасын білу және қолдану.	Есептептің барлық элементтері белгілі болғанда бір элементін ғана синустар теоремасы арқылы табады, формуласын жазады. $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$ Синустар теоремасын қолдана алуы керек.	Есептерді шығару кезінде синустар теоремасын қолданады, барлық белгісіз элементтерін табады, Брадис кестесін қолдана алады $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta} = \frac{c}{\sin \gamma}$ $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{b}{\sin \beta}$, $\frac{a}{\sin \alpha} = \frac{c}{\sin \gamma}$ Синустар теоремасын дәлелдей білуі керек.	Синустар теоремасын дәлелдейді, кез-келген белгісіз элементтерін таба алады, теореманы қолданып суретін сызады, белгілейді. Бір бұрышы сүйір, доғал, тік болған жағдайларда үшбұрыштардың қабырғаларын табады, түрлендіреді.
«Шеңбер» бөлімі			
9.1.1.1 Доға ұзындығының формуласын қорытып шығару және қолдану.	Доға ұзындығын - $\ell = \frac{\pi R \alpha}{180^\circ}$, әрі дөңгелек ауданын (оның бөліктерінің ауданын) анықтайды - $S = \pi R^2$, екі формуланы ажыратады. Есептерді шығару барысында формулаларды түрлендіре білуі керек.	Доға ұзындығын, дөңгелек ауданын (оның бөліктерінің ауданын) формулаларын есептерді шығару барысында осы формулаларда түрлендіру жүргізеді $\ell = \frac{\pi R \alpha}{180^\circ}$, Мысалы, Бер: α, ℓ Т/к: R Есептерді шығаруда қолдана білуі керек.	Доға ұзындығының - $\ell = \frac{\pi R \alpha}{180^\circ}$, дөңгелек ауданы - $S = \pi R^2$ формулаларын қорытып шығарады және есептерді шығаруда қолданады, дәлелдей алады. Мысалы: Шеңберге іштей сызылған бұрыш центрлік бұрыштың тең жартысына тең.
9.1.1.2 Сектор мен сегмент ауданының формулаларын қорытып шығару және қолдану.	Шеңбердің бөліктерін сектор мен сегментті ажыратады және формулаларды біледі $S = \frac{\pi R^2 \alpha}{360^\circ}$ (радиусы мен бұрышы арқылы табылатын сектордың	Сегменттің және сектордың аудандарын табу формулаларын қолданады, суретте әр бөлікті көрсетеді, Мысалы, Радиусы R-ге тең	Сегмент арқылы сектордың ауданын табады, формулаларды қорытып шығарады, қолданысын көрсетіп, есепті талдайды.

	<p>ауданының формуласы), $S = \frac{1}{2} Lr$ (Сектордың ауданының формуласы радиусы мен доғаның ұзындығы арқылы табылады). $S_{\text{сег}} = S_{\text{сект}} - S_{\text{үшбұрыш}}$ Сегменттің және сектордың аудандарын табу формулаларын қолдана алуы керек.</p>	<p>шеңбердің центрінен h қашықтығында жүргізілген хорда дөңгелекті екі бөлікке бөледі. Осы бөліктердің ауданын табыңдар. Сегмент арқылы сектордың ауданын тауып, формулаларды қорытып шығара білуі керек.</p>	$S_{\text{сег}} = \frac{1}{2} R^2 (\alpha - \sin \alpha)$ $S_{\text{сег}} = S_{\text{сект}} - S_{\text{үшбұрыш}}$
«Көпбұрыштар» бөлімі			
<p>9.1.2.1 Шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін білу және қолдану.</p>	<p>Сызбасын анық, дұрыс сызып үйренеді. Алгоритм: 1. Шеңбер сызыңыз; 2. Шеңберге іштей дұрыс төртбұрышты сызыңыз; 3. Шеңбердің радиусын анықтаңыз. Шеңбердің қасиеттері мен белгілерін есептер шығаруда қолдана алуы керек.</p>	<p>Төртбұрыштарға іштей және сырттай сызылған шеңбердің қасиеттері мен белгілерін есептер шығаруда қолданады. Мысалы, Төртбұрыштың кіші қабырғасы 5 см-ге тең. Диагональдарының арасындағы бұрыш 120°. Осы төртбұрышқа сырттай сызылған шеңбердің радиусын тап. Төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін есептер шығаруда қолданып, дәлелдей алуы қажет.</p>	<p>Шеңберге іштей және сырттай сызылған төртбұрыштардың қасиеттері мен белгілерін есептер шығаруда қолданады, дәлелдейді. Мысалы, Егер төртбұрыштың қарама-қарсы бұрыштарының қосындысы 180 градусқа тең болса, онда бұл төртбұрышқа сырттай шеңбер сызуға болатынын дәлелдейді.</p>
<p>9.1.2.5 Дұрыс көпбұрыштың қабырғаларын, периметрін, ауданын және оған іштей және сырттай сызылған шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білу және қолдану.</p>	<p>Дұрыс көпбұрыштың барлық элементтерін біледі, суретін сызады. Шеңберлердің радиустарын байланыстыратын формулаларды білуі қажет.</p>	<p>Көпбұрышты фигурасын бөліктерге бөліп, теңқабырғалы үшбұрышқа дейін толықтырып, қалған белгісіз мүшелерін белгілі формулалар арқылы табады. $A_1 A_2 = A_2 A_3 = A_3 A_4 = \dots$</p>	<p>Өмірмен байланысты шығармашылық есептер құрастырады. Кез-келген формуланы түрлендіріп, шығарады: $R = \frac{a_n}{2 \sin \frac{180^\circ}{n}}$, $r = \frac{a_n}{2 \operatorname{tg} \frac{180^\circ}{n}}$, $S = nr^2 \cdot$</p>

		$a_n = 2R \cdot \sin \frac{180^\circ}{n}$ $a_n = 2r \cdot \operatorname{tg} \frac{180^\circ}{n}$ <p>Формуланы түрлендіріп, шығара алуы керек.</p>	$\operatorname{tg} \frac{180^\circ}{n}, \quad S = \frac{nR^2}{2} \cdot \sin \frac{360^\circ}{n},$ $P = na.$ <p>Есептің шығару барысын дәлелдейді, талдайды.</p>
9.1.2.6 Үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білу және қолдану.	Медианасының анықтамасын, қасиеттерін біледі, тұжырымдайды. Үшбұрыш медианаларының қасиеттерін білуі қажет.	<p>Үшбұрыштардың қабырғалары 7, 8, 9 тең. b қабырғасына дейінгі медианасын табады. $m^2 = \frac{1}{2} \cdot (a^2 + c^2 - b^2)$</p> <p>Үшбұрыш медианаларының қасиеттерін қолдана білуі қажет.</p>	<p>Теңбүйірлі үшбұрыштың табанына жүргізілген медиананың ұзындығы 8-ге тең. Табанының ұзындығы 6-ға тең. Қалған екі медианамен осы медиана берілген үшбұрышты 6 үшбұрышқа бөледі. Әр үшбұрыштың ауданын табады, түрлендірулер орындайды, дәлелдейді.</p>

Биология			
7 сынып			
«Экожүйелер» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
7.3.1.1 Жергілікті жер экожүйесі қоршаған орта факторларының тірі ағзалардың тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттеу.	Ортаның экологиялық факторларын атайды. Экологиялық факторлардың тірі организмдердің тіршілігіне әсерін анықтайды. Ортаның экологиялық факторларының жергілікті жердегі экожүйеге әсерін сипаттап және талдай алуы керек.	Ортаның экологиялық факторларының жергілікті жердегі экожүйеге әсерін сипаттайды және талдайды. Биотикалық қатынастардың пайдасы мен зиянын атайды. Тірі ағзалардың тіршілік әрекеті мен таралуына әсерін зерттей білуі қажет.	Экологиялық факторлардың тірі ағзалардың таралуына әсерін анықтайды. Әрбір экожүйе абиотикалық факторларымен ерекшеленетінін дәлелдейді. Жауын-шашын және әрбір экожүйеде өсімдік түрі арасындағы тәуелділікті айқындайды және дәлелді мысалдар келтіреді. Температураның үш экожүйеде әртүрлі мәніне толыққанды жауап береді.
7.3.1.3 Қоректік тізбектер және қоректік торларды құрастыру.	Қоректік тізбектердің қоректік торлардан айырмашылығын анықтайды. Қоректік тізбектер құрай алуы керек.	Қоректік торлардың суретін пайдалана отырып, қоректік тізбектер құрайды; - әрбір компоненттің төменгі жағында қол қою арқылы қорек тізбегінің компоненттерін көрсетеді; - энергия ауысуын көрсете отырып, көрсеткіштерді орналастырады; Қорек тізбегіндегі продуценттердің мәнін түсіндіре білуі қажет.	Өсімдіктер мен жануарлардың мысалдарында қоректік тізбектер және қоректік торларды құрастыруда пайдаланады. Қорек тізбегіндегі продуценттердің мәнін түсіндіреді.

<p>7.3.2.1 Адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды сипаттау.</p>	<p>Адамның экожүйеге әсерін сипаттайды. Адамның экожүйеге әсер ету мысалдарын келтіреді. Экожүйенің адамға әсер ету мысалдарын келтіреді. Экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды салыстырып үйренуі керек.</p>	<p>Қазіргі және бұрынғы кездегі адам мен экожүйе арасындағы қарым-қатынастарды салыстырады. Жасанды және табиғи экожүйелерді салыстыра алуы қажет.</p>	<p>Жасанды және табиғи экожүйелерді салыстырады. Жасанды экожүйелердің адамзатсыз пайда болмағанын дәлелдейді. Мысалдар келтіреді. Адамзаттың табиғатқа кері әсерін азайту бағытында өз ұсыныстарын келтіреді.</p>
<p>«Жасушалық биология. Су және органикалық заттар» бөлімі</p>			
<p>7.4.2.2 Өсімдіктер және жануарлар жасушаларын ажырату.</p>	<p>«Органоид», «амеба», «жасұнық», «целлюлоза», «вакуоль», «пластидтер», «лейкопластар», «хлоропластар», «хромопластар» ұғымдарына анықтама береді. Өсімдік және жануарлар жасушаларын салыстыра алуы керек.</p>	<p>Өсімдік және жануарлар жасушаларын салыстырады. Ядро құрылысының ерекшеліктерін табады. Өсімдіктер мен жануарлардың жасушаларының ұқсастығы мен айырмашылықтарын анықтап үйренуі қажет.</p>	<p>Өсімдіктер мен жануарлардың жасушаларының ұқсастығы мен айырмашылықтарын анықтайды. Ағзаның өміріне қажетті жасушалардың маңыздылығы туралы баға береді.</p>
<p>7.4.1.3 Азық-түліктерде көмірсулар, нәруыздар және майлардың бар екендігін дәлелдеу.</p>	<p>Құрамында көмірсулар, ақуыздар мен майлар бар өнімдерді тізбектейді және адам ағзасында осы заттар қандай пайыздық қатынаста болатынын анықтайды. Адамның денсаулығы мен жұмысқа қабілеттілігіне әсерін анықтай алуы қажет.</p>	<p>Майлар, ақуыздар жетіспеушілігі адамның денсаулығы мен жұмысқа қабілеттілігіне әсерін анықтайды. Ағзаға маңыздылығын талдай білуі керек.</p>	<p>Көмірсулар, ақуыз және майлы заттардың мәнін және бұл заттардың ағзаға маңыздылығын талдайды.</p>

7.1.1.4 Минералды тыңайтқыштардағы азот, калий және фосфордың өсімдіктер үшін маңызын танып білу.	Органикалық және бейорганикалық (минералды) тыңайтқыштарға түсінік береді. Тыңайтқыш түрлерінің маңызын жаза алуы керек.	Өсімдіктердің жақсы өсуі үшін қажетті жағдайларды анықтайды. Органикалық және бейорганикалық (минералды) тыңайтқыш түрлерінің маңызын жазады. Өсімдіктер үшін маңыздылығын анықтай алуы керек.	Тыңайтқыштардың өсімдіктердің тіршілігіндегі рөліне баға береді. Тыңайтқыштардың қандай түрі өсімдік үшін тиімді екенін анықтайды.
«Заттардың тасымалдануы» бөлімі			
7.1.3.1 Тірі ағзалардағы қоректік заттардың тасымалының маңызын түсіндіру.	Заттар тасымалы ұғымын түсіндіреді. Тірі ағзаларда заттар тасымалы қалай жүретінін түсіндіреді. Тірі ағзалардағы заттар тасымалын сызба түрінде көрсете білуі керек.	Жануарлар мен өсімдіктер жасушалары үшін қажет заттарды атайды. Тірі ағзалардағы заттар тасымалын сызба түрінде көрсетеді. Тірі ағзалардың заттар тасымалына баға беріп және маңызын түсіндіре білуі керек.	Тірі ағзалардың заттар тасымалына баға береді және маңызын түсіндіреді. Жануарлар және өсімдіктер ағзасына түсетін заттарды қалай өзгеретіндігін түсіндіреді, талдайды.
7.1.3.2 Өсімдіктерде заттардың тасымалын қамтамасыз ететін мүшелерді танып білу.	Өсімдіктерде заттар тасымалы қалай жүретінін түсіндіреді. Заттардың тасымалын қамтамасыз ететін мүшелерді суреттен көрсете алуы шарт.	Өсімдіктерде заттар тасымалдауға қатысатын мүшелерді анықтайды. Суретте осы мүшелерді көрсетеді. Тәжірибедегі бақылау нәтижесін талдап, қорытынды жасай алуы қажет.	Тәжірибедегі бақылау нәтижесін талдайды. Олардың қандай мүшесі, бөліктері мен жүйелері қатысатынын талдайды. Қорытынды жасайды.
7.1.3.3 Тамыр және сабақтың ішкі құрылысын зерттеу.	Тамырдың қызметі мен қандай аймақтардан тұратынын түсіндіреді. Тамыр және сабақтың ішкі құрылысын білуі керек.	Тамыр аймақтарының атаулары, олардың қызметі мен құрылысының ерекшеліктерін кестеге толтырады. Қорытынды шығарады.	Тамыр және сабақтың ішкі құрылысын зерттейді. Өзара байланысын анықтайды. Үдерістердің маңызын түсіндіреді.

		Тамыр және сабақтың ішкі құрылысын зерттей алуы қажет.	
7.1.3.5 Флоэма мен ксилеманың элементтерін құрылысын салыстыру.	Жоғары сатыдағы өсімдіктер ағзасындағы басты тасымалдаушы ұлпаларды атайды. Олардың қызметтерін атайды. Флоэма мен ксилеманың өткізгіш элементтерінің құрылысын көрсете алуы қажет.	Флоэма мен ксилеманың өткізгіш элементтерінің құрылысы мен қызметінің өзара байланысын талдайды, қорытынды шығарады. Флоэма мен ксилеманың элементтерін құрылысын салыстырып, айырмашылығын көрсете білуі керек.	Флоэма мен ксилеманың элементтерін құрылысын салыстырады және айырмашылығын көрсетеді. Өткізгіш элементтердің маңызына баға береді. Олардың құрылысы мен орналасуының ерекшелігін атқаратын қызметімен сәйкестендіреді.
«Тірі ағзалардың қоректенуі» бөлімі			
7.1.2.1 Жапырақтың ішкі құрылысын сипаттау, құрылысы мен қызметі арасындағы өзара байланысты түсіндіру.	Өсімдік ағзасындағы жапырақтың қызметін атайды және сызба түрінде көрсетеді. Жапырақтың ішкі құрылысын сурет арқылы көрсете алуы шарт.	Жапырақтың ішкі құрылысын сурет арқылы көрсетеді және сипаттайды. Жапырақтың ішкі құрылысын маңызын атайды және анықтайды. Жапырақтың ішкі құрылысын талдау жүргізіп, қорытынды шығарып үйренуі керек.	Жапырақтың құрылысы мен қызметі арасындағы өзара байланысты анықтайды. Жапырақтың құрылысы атқаратын қызметіне байланысты екеніне талдау жүргізеді және қорытынды шығарады.
7.1.2.2 Фотосинтезге қажетті жағдайларды зерттеу.	Фотосинтез түсінігіне анықтама береді. Фотосинтездің жарық және қараңғы фазасын сипаттайды.	Фотосинтез үдерісін сызба түрінде көрсетеді. Фотосинтез үдерісіндегі хлорофилл мен жарықтың рөліне талдау жасайды. Органикалық заттың пайда болу шарттарын атайды.	Фотосинтезге қажетті жағдайларды анықтайды. Өз пікірін жазады, қорытынды шығарады.
«Тыныс алу» бөлімі			
7.1.4.3 Өсімдіктердегі тыныс алуды зерттеу.	Өсімдіктер мен жануарлардың тыныс алу үдерістерінің	Фотосинтез және тыныс алу барысында оттек,	Тәжірбиенің нәтижесін қорытындылайды.

	ұқсастығы мен айырмашылығын көрсетеді. Ауа тамырларының маңызын атайды. Өсімдіктердегі тыныс алуды түсінуі керек.	көмірқышқыл газы мен энергия сіңіру әрі бөлу үдерісіндегі өсімдіктің рөлін анықтайды. Өсімдіктердегі тыныс алуды зерттеп үйренуі қажет.	Өсімдіктердің тыныс алу үдерісін сипаттайды (өскіндер, жемістер, тұқымдар). Қорытынды шығарады.
7.1.4.4 Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыру.	Суреттер арқылы тыныс алу түрлерін анықтайды Суретте бейнеленген тыныс алу жүйелеріне сәйкес жануарлардың тізімін жасайды; Құстардың тыныс алу органын анықтайды. Тірі ағзалардың тыныс алу органдарын анықтай алуы керек.	Кеңірдек, гемолимфа, демдүдік, желбезектер, ауа өтетін жол, өкпе қапшықтары, қосарлы тыныс алу ұғымдарын түсіндіреді. - тірі ағзалардың тыныс алу органдарын анықтайды, - жануарлардың тыныс алу жүйесі құрылысының басты ерекшелігін атайды. Жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстыра үйренуі қажет.	Бір жасушалы организмдердің тыныс алу маңызын көрсетеді. Көпжасушалы организмдердің тыныс алу маңызын көрсетеді. Жануарлардың тыныс алу жүйесінің эволюциясының сызбасын құрастырады және түсіндіреді. Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың тыныс алу мүшелерін салыстырады.
7.1.4.5 Адамның тыныс алу мүшелерінің құрылыс ерекшеліктерін танып білу.	Адамның тыныс алу жүйесін сурет арқылы түсіндіреді. Ауа өтетін жол, мұрын қуысы, ауыз қуысы, жұтқыншақ, көмей. Кеңірдек, бронхылар, бронхиолалар, диафрагма ұғымдарына түсініктеме береді. Өкпенің ішкі және сыртқы құрылысын талдай алуы қажет.	Тыныс алу жолдарын құрайтын әртүрлі мүшелердің қызметін сипаттайды. Өкпенің ішкі және сыртқы құрылысын талдайды. Ағзаның дұрыс тыныс алуын қамтамасыз ететін ережелер құрастырады.	Адамның тыныс алу мүшелерінің құрылыс ерекшеліктерін анықтайды. Тыныс алу жолдарын құрамындағы әртүрлі мүшелердің құрылысы мен қызметін өзара байланысын салыстырады.
7.1.4.6 Тыныс алу мүшелерінің ауруларының себептері мен алдын алу жолдарын түсіндіру.	Тыныс алу мүшелерінің ауруларын атайды. Өкпе обыры, бронхы демікпесі, бронхит, тұмау.	Тыныс алу мүшелерінің ауруларын пайда болу себепін және ең қауіптісін анықтайды. Мысалдар	Тыныс алу мүшелері ауруларының сызбасын құрастырады. Сыртқы және ішкі себептерін және алдын

	Тыныс алу мүшелерінің ауруларын пайда болу себебін анықтай білуі керек.	келтіреді. Аурулардың алдын алу тәсілдерін түсіндіре білуі керек.	алу тәсілдерін атайды. Тыныс алу мүшелерінің саулығын сақтау үшін қажет гигиеналар ережесін талдайды және баға береді.
«Бөліп шығару» бөлімі			
7.1.5.1 Ағзалардың тіршілік әрекетінде бөліп шығарудың маңыздылығын түсіндіру.	Жануарлармен өсімдіктердің бөліп шығару мүшелерін атайды. Зиянды заттар ұғымына анықтама береді. Бір-бірімен байланысын сипаттай алуы керек.	Тыныс алу, зәр шығару және энергия алу үдерістерінің бір-бірімен байланысын сипаттайды. Жануарлармен өсімдіктердің зәр шығару үдерісін талдай білуі қажет.	Жануарлармен өсімдіктердің зәр шығару үдерісін талдайды. Олардың айырмашылығы мен ұқсастығын анықтайды және маңыздылығын түсіндіреді.
7.1.5.2 Өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін зерттеу.	Өсімдіктердегі зат алмасудың соңғы өнімдерін атайды. Өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін білуі керек.	Тыныс алу және фотосинтез үдерістерінде қандай элементтер сіңіріледі және бөлінетінін анықтайды. Өсімдіктер үшін бөліп шығару ұлпаларының маңызын анықтап үйренуі қажет.	Өсімдіктердегі бөліп шығару ерекшеліктерін талдайды. Өсімдіктер үшін бөліп шығару ұлпаларының маңызын анықтайды.
7.1.5.3 Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстыру.	Жануарлардың бөліп шығару жүйелерін атайды. Терминдерге анықтама береді. Жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің ұқсастығы мен айырмашылығын талдай білуі керек.	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің ұқсастығы мен айырмашылығын талдайды. Бөліп шығару мүшелерінің эволюциясы тұрғысынан жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің сызбасын құрастырады. Жануарлардың ағзасы үшін бөліп шығару жүйелерінің маңызына баға беріп үйренуі	Жануарлар ағзасы үшін бөліп шығару жүйелерінің маңызына баға береді. Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың бөліп шығару жүйелерінің құрылысын салыстырады.

		керек.	
«Қозғалыс» бөлімі			
7.1.6.1 Өсімдіктердің қозғалысы себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттау.	Өсімдіктерге тән қозғалу типін атайды. Тропизм, таксис, экологиялық топтар ұғымдарын түсіндіреді. Өсімдіктер мен жануарлардың қозғалуын салыстыра алуы керек.	Өсімдіктер мен жануарлардың қозғалуын салыстырады. Өсімдіктерге жағымды және жағымсыз тропизмнің қажет екенін көрсететін мысалдар келтіреді. Өсімдіктер қозғалу және тітіркендіргіш арасындағы байланысты сипаттайды және түсіндіреді. Қозғалыстың маңызын сипаттап үйренуі қажет.	Өсімдіктердің қозғалысы себептерін түсіндіріп, қозғалыстың маңызын сипаттайды. Таксисті, жағымды және жағымсыз тропизмді, өсімдіктің енжар қозғалысын көрсетеді, сызба құрастырады.
7.1.6.2 Жарықтың өсімдіктердің дамуына әсерін түсіндіру.	Фотопериодизм және фотосинтез деген түсініктерді сипаттайды және салыстырады. Фотопериодизм ғаламшарлардағы ағзалар тіршілігінде қалай қолданылуын түсіндіре білуі керек.	Фотопериодизм ғаламшарлардағы ағзалар тіршілігінде қалай қолданылуын түсіндіреді. Күннің ұзақтығына бейімделген өсімдіктерді топтарға бөледі. Мысалдар келтіреді. Өсімдіктер тіршілігіндегі жарықтың рөлі туралы қорытынды жасай алуы қажет.	Биоырғақтың пайда болу себепін жүйелейді. Өсімдіктер тіршілігіндегі жарықтың рөлі туралы қорытынды жасайды.
7.1.6.4 Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың қозғалыс мүшелерін салыстыру.	Жануарлардың қозғалу ерекшеліктерін сипаттайды. Олардың қозғалу мүшелерін атайды. Қозғалу әдістері бойынша жануарларды топтастыра білуі қажет.	Қозғалу әдістері бойынша жануарларды топтастырады. Жануарларға тән қозғалу мүшелерін атайды және қандай ортада қолданатынын көрсетеді.	Омыртқасыз және омыртқалы жануарлардың қозғалыс мүшелерін талдайды және салыстырады.

		Жануарлардың қозғалыс мүшелерін талдап және салыстырып үйренуі керек.	
«Көбею. Өсу және даму» бөлімі			
7.2.1.1 Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюін сипаттау.	Өсімдіктердің көбеюінің негізгі типтерін атайды. Көбею не үшін қажет екенін біледі. Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюдің ерекшеліктерін түсіндіре білуі керек.	Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюдің ерекшеліктерін түсіндіреді және сызба құрастырады. Мысал келтіреді. Жынысты және жыныссыз көбеюдің биологиялық маңыздылығын түсіндіріп үйренуі қажет.	Өсімдіктердің жынысты және жыныссыз көбеюдің биологиялық маңыздылығын түсіндіреді. Қорытынды шығарады.
7.2.1.2 Өсімдіктердің өсімді көбею тәсілдерін салыстыру.	Вегетативтік көбеюге анықтама береді. Вегетативтік көбею түрлерін сипаттайды. Вегетативтік көбею әдістерін сипаттай білуі керек.	Вегетативтік көбею әдістерін сипаттайды (бағаналы кесу, қабаттар, тамыр кесу, жапырақтары, тамырлары). Вакцинацияны вегетативтік көбею әдістерінің бірі ретінде бағалай алуы қажет.	Вакцинацияны вегетативтік көбею әдістерінің бірі ретінде бағалайды.
7.2.1.3 Өздігінен және айқас тозаңданудың шамалы артықшылықтарын сипаттау.	Гүлдің басты бөліктерін, олардың функцияларын тізеді. Тозаңдану және ұрықтануға анықтама береді. Тозаңдану тәсілдерін білуі керек.	Тозаңдану тәсілдері мен өзін-өзі тозаңдаудың артықшылықтарын сипаттайды. Айқас тозаңдаудың артықшылықтарын түсіндіре алуы керек.	Айқас тозаңдаудың артықшылықтарын түсіндіреді және желді тозаңдататын өсімдіктердің белгілерін атайды.

Биология			
8 сынып			
«Жасушалық биология» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
8.4.2.2 Прокариот және эукариот жасушалардың құрылысын салыстыру.	Прокариот және эукариот жасушаларды таниды оларға анықтама бере алады. Суреттен құрам бөліктерін белгілей алуы керек.	Прокариот және эукариот жасушаларды таниды және суреттен олардың құрам бөліктерін белгілейді. Айырмашылықтарын мен ұқсастықтарын салыстырып үйренуі қажет.	Прокариот және эукариот жасушаларының құрылысын дұрыс нақты атап және олардың айырмашылықтарын мен ұқсастықтарын салыстырады.
8.4.2.1 Өсімдіктер мен жануарлардың ұлпаларын классификациялау.	Өсімдіктер мен жануарлардың ұлпаларын жіктейді.	Өсімдіктер мен жануарлардың ұлпаларын классификациясын топтастырады және суреттер арқылы көрсетеді.	Өсімдіктер мен жануарлардың ұлпаларын құрылысын жеке - жеке сипаттайды, олардың қызметтерін ажыратады.
«Молекулалық биология»			
8.4.1.1 Биологиялық мысалдарды пайдаланып, полимерлер мен мономерлер арасындағы айырмашылықты ажырату.	Полимерлер мен мономерлердің аталуын біледі. Жалпы қасиеттерін анықтай алуы керек.	Полимерлер мен мономерлердің арасындағы биологиялық мысалдар арқылы сипаттайды және жалпы қасиеттерін анықтайды. Полимерлер мен мономерлердің арасындағы айырмашылықтарды ажыратып дағдылануы керек.	Полимерлер мен мономерлердің арасындағы айырмашылықтарды ажыратады. Биологиялық мысалдар келтіреді.
8.4.1.3 Нәруыздардың биологиялық құрылымы мен қызметін талдайды.	Нәруыздардың күрделі қосылысты органикалық заттар тобы екенін біледі. Нәруыздардың қасиеттерін	Нәруыздардың қасиеттерін анықтайды олардың жалпы химиялық құрылымын жазады.	Нәруыздардың химиялық құрылымын дұрыс атап олардың реттік құрылымын ажыратады ..

	анықтай алуы керек.	Нәруыздардың қасиеттерін және биологиялық маңызын сипаттап үйренуі қажет.	Нәруыздардың қасиеттерін және биологиялық маңызын сипаттайды.
«Тірі ағзалардың көптүрлілігі» бөлімі			
8.1.1.1 Балдырлар, мүктер, қырықжапырақ тәріздестер, ашық және жабықтұқымдылар мысалында өсімдіктердің ерекшеліктерін сипаттайды.	Балдырлар, мүктер, қырықжапырақ тәріздестер, ашық және жабықтұқымдылар мысалында өсімдіктерді суреттер арқылы тани біледі. Құрылысын талдап үйренуі керек.	Балдырлармен мүктердің құрылысын салыстыруда / мүк / қырықжапырақ тәріздестер / ашықтұқымдылар / жабықтұқымдылардың құрылыс талдайды. Ұқсастықтары мен айырмашылықтарын ажыратып, салыстыра білуі керек.	Балдырлар, мүктер, қырықжапырақ тәріздестер, ашық және жабықтұқымдылар мысалында өсімдіктердің ерекшеліктерін анықтап олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын ажырата алады және салыстырады. Биологиялық маңызын сипаттайды.
8.1.1.4 Буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын ерекше белгілері бойынша тану.	Буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын суреттер мен бейне көріністі көру арқылы атауларын тани алады. Сыртқы белгілеріне анықтама бере білуі керек.	Буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарын сыртқы белгілеріне анықтама бере алады. Жануарлардың құрылыс ерекшеліктерін анықтап талдау жүргізе білуі керек.	Буынаяқтылар мен хордалы жануарлар кластарына жататын жануарлардың құрылыс ерекшеліктерін анықтап талдап салыстырады.
«Қоректену» бөлімі			
8.1.2.1 Омыртқасыз (жауынкұрт), күйіс қайыратын (сиыр) жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын салыстыру.	Омыртқасыз (жауынкұрт), күйіс қайыратын (сиыр) жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесін суреттер арқылы тани біледі. Ас қорыту жүйесінің құрылысын суреттер арқылы талдай білуі керек.	Омыртқасыз (жауынкұрт), күйіс қайыратын (сиыр) жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын суреттер арқылы талдап белгілейді. Құрылыс ерекшеліктерін салыстырып талдап үйренуі керек.	Омыртқасыз (жауынкұрт), күйіс қайыратын (сиыр) жануарлар мен адамның ас қорыту жүйесінің құрылысын суреттер арқылы талдап дұрыс толық белгілейді және олардың құрылыс ерекшеліктерін салыстырып талдай алады.
8.1.2.3 Адамның ас қорыту жүйесінің құрылысы мен қызметтері арасындағы	Ас қорыту жолын атай алады. Асқорыту бездерін атап	Адамның ас қорыту жүйелері мүшелерін суреттен анықтап	Адамның ас қорыту жүйелері мүшелерінің құрылысын

өзара байланысты анықтау.	көрсетуі керек.	белгілейді. Аскорыту бездерін атап көрсетеді. Аскорыту бездерін құрылысын және қызметтерін байланыстырып талдап үйренуі қажет.	талдап олардың қызметтерімен байланыстырады. Аскорыту бездерін құрылысын және қызметтерін байланыстырып талдайды.
«Заттардың тасымалдануы» бөлімі			
8.1.3.5 Лимфа жүйесін және қан, ұлпа сұйықтығы мен лимфа арасындағы өзара байланысты сипаттау.	Ағзаның ішкі ортасы сұйық күйінде болатындығын біледі және қан арқылы қоректік заттар арқылы тасымалданатынын түсінеді. Суреттер арқылы лимфа айналым мен қан айналым жүйесін белгілей алуы керек.	Ағзаның ішкі ортасы лимфа, қан, жасуша аралық сұйықтық туралы түсінеді. Суреттер арқылы лимфа айналым мен қан айналым жүйесін белгілейді. Өзара байланысты сипаттап үйренуі керек.	Ағзаның ішкі ортасы лимфа, қан жасуша аралық сұйықтықтың химиялық құрам бөліктерін дұрыс толық жазады. Лимфа, қан, жасуша аралық сұйықтықтың ағзадағы атқаратын қызметтерін байланыстырады. «Гомеостаз» үдерісін толық сиппатайды. Лимфа мен жасуша аралық сұйықтық және қан айналым жүйесі арасындағы байланысты анықтайды және ағзаның ішкі ортасы механизмін нақты түсіндіреді.
8.1.3.1. Қан құрамы мен қызметтерін сипаттау. 8.1.3.2. Дайын микропрепарат арқылы әртүрлі ағзалардың қан жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттеу.	Қан ағза сұйықтығы, қанның тасымалдау қызметін түсінеді. Қан құрамы мен қызметтерін сипаттап үйренуі керек.	Қан жасушаларын жеке – жеке атап суреттер арқылы талдайды олардың қызметтерін атайды. Бақа мен адамның қан жасушасын микроскоп арқылы көріп ажыратады. Қан жасушаларының құрылыс ерекшеліктерін зерттей алуы қажет.	Қанның химиялық құрамы мен қызметтерін түсіндіреді. Қан плазмасы мен формалы элементтерін толық сипаттайды. Қаназдық (анемия) ауруы себебін түсініп оның алдын алу жолдарын түсіндіре алады. Адам және жануарлар (бақа) қанының құрамын зерттейді олардың ерекшеліктерін ажыратып

			салыстырады.
«Тыныс алу» бөлімі			
8.1.4.1 Өкпе мен ұлпадағы газ алмасу механизмдерін сипаттау.	Өкпеде газ алмасу жүретіндігін біледі. Таблица арқылы тыныс алу мүшелерін көрсете білуі керек.	Таблица арқылы тыныс алу мүшелерін көрсетеді. Тыныс алу кезіндегі ауа жолын көрсетеді. Газ алмасу механизмдерін сипаттап үйренуі қажет.	Өкпедегі және ұлпадағы газ алмасу механизмін сипаттайды. Тыныс алу мен тыныс шығару процесі кезіндегі ауа құрамын талдайды. Тыныс алу механизмін үлкен қанайналым шеңберімен байланыстырып тасипаттайды.
8.1.4.2 Тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіру.	Тыныс алу және тыныс шығару барысында газ алмасу процесін біледі. Тыныс алуды жүзеге асыратын құрылымдарды атай білуі керек.	Тыныс алуды жүзеге асыратын құрылымдарды атайды. Тыныс алу кезіндегі ауа жолын сызба түрінде көрсетеді. Тыныс алу және тыныс шығару механизмін түсіндіріп үйренуі қажет.	Тыныс алу, тыныс шығару механизмін толық түсіндіреді. Кеуделік және құрсақтық тыныс алуды ажыратып салыстырады. Тыныс алу тыныс шығару процессін тынысалу орталығы қызметімен байланыстырады.

Биология			
9 сынып			
«Жасушалық биология және тірі ағзалардың көптүрлілігі, экология және биосфера» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу деңгейінің жетістігі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
9.1.1.2 Өсімдіктер мен жануарлардың түрлерін ерекшелік белгілері бойынша танып білу (анықтағыш бойынша).	Ағзаларды анықтауда өсімдіктер жануарлардың ерекше белгілерін қолдануды біледі. Ағзалардың морфологиялық белгілерін анықтауы керек.	Ағзалардың морфологиялық белгілерін оларды анықтауда, теза, антитезаларды қолдануда, А/В/С/ D/E ағзаларын анықтайды. Өсімдіктер жануарлардың ерекше белгілерін дұрыс қолдана білуі керек	Ағзаларды анықтауда өсімдіктер жануарлардың ерекше белгілерін дұрыс қолданады.
9.3.1.4 Азот пен көміртектің табиғаттағы айналымының сызбасын құру.	Азот пен көміртектің табиғаттағы айналымының сызбасын түсінеді. Жануар ағзасындағы көмірқышқыл газының атмосфераға өту үрдісін анықтай білуі керек.	Табиғатта көміртегі айналымы барысында жүретін А/В/С/D үрдістерін, өсімдік және жануар ағзасындағы көміртекті қосылысты анықтағанда, жануар ағзасындағы көмірқышқыл газының атмосфераға өту үрдісін анықтайды. Азот пен көміртектің табиғаттағы айналымының сызба түрінде дұрыс сызып, талдай алуы қажет.	Азот пен көміртектің табиғаттағы айналымының сызба түрінде дұрыс сызып, талдайды.
«Адам қызметінің қоршаған ортаға әсері» бөлімі			
9.3.2.1 Пайдалы қазбалар өндірудің және қайта өңдеудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіру.	Пайдалы қазбаларды өндіру мен өңдеудің қоршаған орта мен адам денсаулығына әсерін	Кескін картада Қазақстанның аймақтарындағы қазба өндіретін өндіріс орындарын	Пайдалы қазбаларды өндіру мен өңдеудің қоршаған ортаға әсерін дұрыс сипаттайды, өз

	сипаттауда, біреуіне қысқаша түсінік береді. Өндірілген қазбаның қоршаған ортаға әсерін сипаттап үйренуі керек.	белгілеуде, шартты белгілерді қолдануда, өндірілген қазбаның қоршаған ортаға әсерін сипаттауда толық сипаттайды. Өндірудің және қайта өңдеудің қоршаған ортаға әсерін түсіндіре алуы қажет.	ойын тұжырымдайды.
9.3.2.3 Парниктік эффектiнiң тiрi ағзаларға әсерiн түсiндiру.	Парниктік эффектiнiң тiрi ағзаларға әсерiн бiледi. Ағзаларға әсерiн сипаттай бiлуi керек.	Парниктік эффектiнi туындататын газдардың CO ₂ , NO; NO ₂ пайда болу жолдарын анықтауда, өсiмдiк/жануар ағзаларына әсерiн сипаттайды. Парниктік эффектiнiң тiрi ағзаларға әсерiн түсiндiрiп үйренуi қажет.	Парниктік эффектiнiң тiрi ағзаларға әсерiн дұрыс түсiндiрiп, өз пiкiрiн келтiрiп талдайды.
«Қоректену» және «Заттардың тасымалы» бөлiмдерi			
9.1.2.2 Ас қорыту үдерiсiндегi органикалық заттар мен сәйкесi ферменттердiң арасындағы байланысты орнату.	Ас қорыту үдерiсiндегi органикалық заттар мен ферменттердiң арасындағы байланысты түсiнедi. Ферменттердiң қызметiн сипаттай алуы қажет.	Көмiрсуларды, майларды ыдырататын ферменттер ажыратып, ферменттердiң қызметiн сипаттайды. Органикалық заттар мен ферменттердiң арасындағы байланысты талдап үйренуi керек.	Ас қорыту үдерiсiндегi органикалық заттар мен ферменттердiң арасындағы байланысты талдайды.
9.1.2.4 Өтгiң әсерiнен майлардың эмульгациялануы үдерiсiн зерттеу.	Өтгiң бауырдан бөлiнетiнiн, майды ыдарататын бiледi. Өтгiң әсерiнен майлардың эмульгациялануы үдерiсiн түсiнуi қажет.	Өтгiң әсерiнен майлардың эмульгациялануы үдерiсiн түсiнiп сипаттайды. Майлардың эмульгациялануы үдерiсiн	Өтгiң әсерiнен майлардың эмульгациялануы үдерiсiнiң ерекшелiгiн айқын ажыратады.

		зерттей алуы керек.	
«Тыныс алу» бөлімі			
9.1.4.1 Тыныс алу реакциясының химиялық теңдеуін пайдалана отырып, анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыру.	Анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыруды біледі. АТФ санын табу, үрдістің ПӘК-ін анықтауды біледі. Тыныс алудың берілген анаэробты және аэробты теңдеулерді анықтай алуы керек.	Тыныс алудың берілген анаэробты және аэробты теңдеулерді анықтауда, аэробты анаэробты тыныс алу үрдістерін салыстыруда жасушада жүретін орнын анықтайды. АТФ санын табу мен үрдістің ПӘК-ін анықтайды. Анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстыра білуі қажет.	Анаэробты және аэробты тыныс алуды салыстырады, АТФ санын тауып, үрдістің ПӘК-ін есептеп шығарып, талдайды.
9.1.4.2 Бұлшықет қажуы және аэробты, анаэробты тыныс алу үдерістері арасындағы байланысты қарастыру.	Аэробты және анаэробты тыныс алу үрдістерімен бұлшықеттің қажуы арасындағы байланысты біледі. Тыныс алу үрдістерімен бұлшықеттің қажуы арасындағы байланысты анықтай алуы қажет.	Аэробты жаттығулардың анаэробты жаттығуларға қарағанда қарқындылығы төмен болу себебін түсіндіреді. Анаэробты және аэробты тыныс алу үрдістерімен бұлшықеттің қажуы арасындағы байланысты анықтайды. Бұлшықеттің қажуы арасындағы байланысты сипаттап, талдай алуы керек.	Аэробты және анаэробты тыныс алу үрдістерімен бұлшықеттің қажуы арасындағы байланысты сипаттап, талдайды.
«Бөліп шығару» бөлімі			
9.1.5.2 Фильтрация және несептің түзілу үрдістерін сипаттау.	Фильтрациялау дегенімізді түсінеді. Несептің зәр түзетінін біледі. Фильтрация және несептің түзілу үрдістерін түсінуі керек.	Нефронның реабсорбция үрдісі жүретін бөлігін көрсетеді. Реабсорбция үрдісінің механизмін сипаттайды. Фильтрация және несептің	Фильтрация және несептің түзілу үдерісін толық схема арқылы тұжырымдайды.

		түзілу үрдістерін сипаттай алуы қажет.	
9.1.5.4 Бүйрек және зәр шығару жүйесі ауруларының алдын алу жолдарын түсіндіру.	Зәр шығару жүйесі мүшелерінің жұмысын біледі, бүйрек ауруларының атын жазады. Зәр шығару жүйесі мүшелері мен бүйрек ауруларын атауы қажет.	Зәр шығару жүйесі мүшелері мен бүйрек ауруларын атайды, себебін анықтайды. Аурулардың алдын алу жолдарын толық саралай білуі қажет.	Зәр шығару жүйесі мүшелері мен бүйрек ауруларының алдын алу жолдарын толық саралайды.
9.1.5.5 Өртүрлі ағзалардың мекен ету ортасы мен зат алмасудың соңғы өнімдері арасындағы байланысты орнату.	Өртүрлі ағзалардың мекен ету ортасын біледі. Зат алмасудың соңғы өнімдерінің ағалар арасындағы байланысты біледі. Несепнәрдің адамның зат алмасуының соңғы азоттық өнімі болуындағы артықшылықтарын дәлелдей білуі керек.	Несепнәрдің адамның зат алмасуының соңғы азоттық өнімі болуындағы артықшылықтарын дәлелдейді. Шаян мен жәндіктердің азоттық өнімдерінің әр түрлі болуының биологиялық мәнін айқындайды. Соңғы өнімдері арасындағы байланысты зерделей алуы қажет.	Өртүрлі ағзалардың мекен ету ортасы мен зат алмасудың соңғы өнімдері арасындағы байланысты зерделейді.
«Координация және регуляция» бөлімі			
9.1.7.2 Жүйке ұлпалары мен оның құрылымдық бөліктерінің қызметтерін талдау.	Жүйке ұлпасының құрылысы мен қызметі арасында байланысты түсіндіреді. Құрылымдық бөліктерінің қызметтерін талдау үйренуі керек.	Нейронның құрылымдық элементін атауда/атқаратын қызметін көрсетуде/ қызметі мен құрылысы арасындағы байланысты сипаттап көрсетеді. Жүйке ұлпасының құрылысы мен атқаратын қызметі арасында байланысты тұжырымдап, бағалай алуы қажет.	Жүйке ұлпасының құрылысы мен атқаратын қызметі арасында байланысты тұжырымдап, бағалайды.

9.1.7.5 Ағзаның ішкі ортасының тұрақтылығын ұстаудағы гомеостазды сақтаудың механизмін түсіндіру.	Ағзаның ішкі ортасының тұрақтылығын сақтау-гомеостаз механизмін түсінеді. Ағзаның ішкі орта тұрақтылығын сақтауда қандағы глюкозаның деңгейінің реттелуін саралай алуы қажет.	Ағзаның ішкі орта тұрақтылығын сақтауда қандағы глюкозаның деңгейінің реттелуін саралайды. Гомеостаз механизміне тоқталып, талдай алуы қажет.	Ағзаның ішкі ортасының тұрақтылығын сақтау-гомеостаз механизміне тоқталып, талдайды.
«Қозғалыс» бөлімі			
9.1.6.1 Қол бұлшық еттерінің максималды жұмыс күшін және күшке төзімділігін зерттеу.	Қол бұлшық еттерінің максималды жұмыс күшін және күшке төзімділігін біледі. Бұлшықеттерді энергиямен қамтамасыз ету үдерісін анықтап үйренуі керек.	Бұлшықеттерді энергиямен қамтамасыз ету үдерісін анықтайды. Оттегі жетіспеу жағдайында бұлшықеттерді энергиямен қамтамасыз етудің үдерісін талдай алуы қажет.	Оттегі жетіспеу жағдайында бұлшықеттерді энергиямен қамтамасыз етудің үдерісін талдайды.
«Жасушалық цикл» және «Молекулалық биология» бөлімдері			
9.2.2.3 Мейоз кезеңдерін сипаттау.	Мейоздың кезеңдерінің жыныс жасушаларының бөлінуі екендігін және оның төрт фазадан тұратынын біледі. Жасушаларының бөлінуінің маңызын анықтай алуы қажет.	Өсімдік пен жануар үшін мейоздың жыныс жасушаларының бөлінуінің маңызын анықтап, әрбір кезеңнің атауын атап, айырмашылықтарын анықтайды. Кроссенговер мен конюгацияның болу кезеңдерін дұрыс сипаттай алуы керек.	Мейоздың кезеңдерін әрбір фазаларының айырмашылықтарын нақты атап, кроссенговер мен конюгацияның болу кезеңдерін дұрыс сипаттайды.
9.2.2.4 Митоз және мейоз үдерістерін салыстыру.	Мейоз - жыныс жасушаларының бөлінуі, ал митоз - дене жасушаларының бөлінуі екендігін біледі.	Мейоз бен митоздың бірнеше (профаза/метафаза/анафаза/телофаза) кезеңдерін бір-	Мейоз бен митоздың әрбір фазаларының әртүрлілігін анықтап, салыстырып, талдайды.

	Митоз және мейоз үдерістерін түсіне білуі керек.	бірінен салыстырып, айырмашылықтарын анықтайды. Мейоз бен митоздың әрбір фазаларының әртүрлілігін анықтап, салыстырып үйренуі қажет.	
«Тұқым қуалаушылық пен өзгергіштік заңдылықтары» бөлімі			
9.2.4.4 Толық және толымсыз доминанттылықты салыстыру.	Толық және толымсыз доминантылықтың түсініктемесін біледі. Ерекшеліктерін салыстырып анықтай алуы қажет.	Толық және толымсыз доминантылықты ажыратып, ерекшеліктерін салыстырып анықтайды. Толық және толымсыз доминантылықты ажыратып, талдап үйренуі керек.	Толық және толымсыз доминантылықты мысалдар арқылы ажыратып, талдайды.
9.2.4.7 Жынысты анықтау кезінде хромосомалардың рөлін түсіндіретін сызба жасау.	Жынысты анықтау кезіндегі хромосомалардың рөлін біледі. Дальтонизм немесе гемофилия ауруларының сызбасын құрастыра алуы керек.	Жынысты анықтау кезінде, дальтонизм немесе гемофилия ауруларының сызбасын құрастырады. Хромосомалардың рөлін түсіндіретін сызба жасап үйренуі қажет.	Жынысты анықтау кезінде хромосомалардың рөлін түсіндіретін сызба жасап, мысалдармен анықтап, талдайды, болу себептеріне өз ойын қосады.

География			
7 сынып			
«Картографиялық және географиялық деректер базасы» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
7.1.1.2 Саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттайды және баға береді.	Жеке саяхатшылардың зерттеу бағыттарын анықтай отырып, ғылымға қосқан үлесін талдайды. Картадан және атластан саяхатшылар жүріп өткен жолдарын көрсете алуы керек.	Саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлестерін даму кезеңдері бойынша толық сипаттайды. Картадан және атластан саяхатшылар жүріп өткен жолдарын көрсете алады. Қазақ география қоғамының жұмысына баға бере білуі қажет.	Саяхатшылар мен зерттеушілердің географиялық зерттеу жұмыстарын сипаттап, баға береді. Ұлы географиялық ашулар заманының саяхатшылары жүріп өткен бағытын атластан, картадан анықтай отырып, кескін картаға түсіреді. Қазақ география қоғамының жұмысына баға береді.
7.1.1.5 Географиялық далалық зерттеу әдістерін қолданады, көрсеткіштерді тіркейді жинақтайды, өңдейді талдайды.	Далалық зерттеу әдістері арқылы жинақталған жаңа деректерді тіркейді. Жаңа деректерді тіркеп, оларды өңдей алуы керек.	Далалық зерттеу әдістері арқылы жинақталған жаңа деректерді тіркеп, оларды өңдейді.	Далалық зерттеу әдістері арқылы көрсеткіштерді жинайды, өңдейді және оларды талдайды. Болашақта бұл деректердің қолдану мүмкіншіліктерін біледі.
«Картаграфиялық және географиялық деректер базасы» бөлімі			
7.2.1.2 Қосымша ақпарат көздері арқылы Географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.	Географиялық нысандарды ажыратады. Картаны оқып және шартты белгілерді ажырата алуы керек.	Номенклатура негізінде географиялық нысандарды картадан көрсетеді, олардың координатасын анықтай алады. Атлас және кескін картамен жұмыс жасайды. Географиялық нысандарды картадан көрсетіп үйренуі керек.	Номенклатура негізінде географиялық нысандарды картадан көрсетеді. Картаны оқиды және шартты белгілерді ажыратады. Оларды топтастырады.

«Физикалық география. Литосфера» бөлімі			
<p>7.3.1.1 Литосфераның құрылысы мен заттық құрамын анықтайды.</p>	<p>Литосфера ұғымына анықтама береді. Сызбанұсқа арқылы жер қыртысының құрылысын және оның құрамын сызады. Материктік және мұхиттық жер қыртысының басты айырмашылықтарын көрсетіп үйренуі керек.</p>	<p>Литосфераның құрылысы мен тау жыныстарының түрлерін, пайда болу жолына қарай ажыратады. Материктік және мұхиттық жер қыртысының басты айырмашылықтарын көрсетеді. Сурет, сызбалар арқылы литосфера және жер қыртысының айырмашылығын сипаттай білуі керек.</p>	<p>Сурет, сызбалар арқылы литосфера және жер қыртысының айырмашылығын сипаттайды. Тау жыныстарының ерекшеліктерін сипаттайды. Жер бетіндегі эндогендік және экзогенді процесстерді сипаттайды.</p>
<p>7.3.1.2 Жердің тектоникалық құрылымы мен литосфералық плиталардың орналасуын картадан көрсетеді және сипаттайды.</p>	<p>Платформа, геосинклиналь, материктік, мұхиттық, тектоника терминдеріне анықтама береді. Литосфералық плиталар түрлерін ажыратып, картадан көрсетеді. Ірі литосфералық плиталарды анықтап және картаға түсіре алуы керек</p>	<p>Литосфералық плиталардың шекаралық жерін геологиялық құрылымын байланыстырып, тұрақты және қозғалмалы бөліктерін анықтайды. Ірі литосфералық плиталарды анықтап және картаға түсіреді. Литосфералық плиталардың шекараларын және негізгі қатпарлы аймақтарын кескін картаға түсіріп үйренуі қажет.</p>	<p>Материктік және мұхиттық литосфералық плиталардың айырмашылығын сипаттап, талдайды. Атлас карталары бойынша литосфералық плиталарды анықтап, литосфералық плиталардың шекараларын және негізгі қатпарлы аймақтарын кескін картаға түсіреді.</p>

<p>7.3.1.3 Жер қыртысының тектоникалық қозғалыстарын талдайды: дрейф, коллизия, субдукция, спрединг.</p>	<p>Жер қыртысының тектоникалық қозғалыс түрлерін біледі. Жер қыртысының тектоникалық қозғалыс түрлерін ажыратып сипаттай алуы керек.</p>	<p>Жер қыртысының тектоникалық қозғалыс түрлерін ажыратып сипаттайды. Литосфералық тақталар қозғалысы теориясын сипаттайды. Сызбаларды, карталарды және мәтінді қолдана отырып, литосфералық тақталардың қозғалыс түрлерін ажырата алады және салдарын түсіндіреді. Карта бойынша бір аймақтың жер бедерінің қалыптасуын талдап, зерттеулер жүргізе білуі керек.</p>	<p>Литосфералық тақталардың қозғалысына байланысты пайда болатын жер бедерінің түрлерін картадан көрсетеді, себебін, салдарын анықтайды. Карта бойынша бір аймақтың жер бедерінің қалыптасуын талдап, зерттеулер жүргізеді. Жер қыртысының тектоникалық қозғалыс түрлеріне мысалдар келтіріп талдайды.</p>
<p>«Физикалық география. Атмосфера» бөлімі</p>			
<p>7.3.2.2 Атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін графикалық түрде бейнелеп, түсіндіреді.</p>	<p>Атмосфераның құрылысы мен қабаттарының ерекшеліктерін сипаттайды. Атмосфера, азот, оттегі, көмірқышқыл газы, тропосфера, стратосфера, озон газы, радиозонд, зонд ғымдарын түсіндіреді. Атмосфераның құрылысы мен қабаттарының маңыздылығын суреттер арқылы ажырата білуі керек.</p>	<p>Атмосфераның құрылысы мен қабаттарының маңыздылығын суреттер арқылы ажыратады. Әр қабаттың жер бетіндегі тіршілік үшін ерекшелігін талдайды. Әрбір атмосфера қабаттарының құрлымын талдап және олардың тіршілікте алатын орындарын бағалай алуы қажет.</p>	<p>Атмосфералық қабаттардың шекарасын графикалық түрде көрсетеді, қабаттардың маңыздылығын дәлелдейді. Әрбір атмосфера қабаттарының құрлымын талдайды және олардың тіршілікте алатын орындарын бағалайды.</p>
<p>7.3.2.6 Жергілікті жер мүмкіндігі бойынша температура, қысым, жел, бұлттылық, жауын-шашын, ылғалдылық метеорологиялық элементтерінің</p>	<p>Жергілікті жердің ауа райы элементтерінің ерекшеліктерін анықтайды және олардың өзара байланысын</p>	<p>Жергілікті жердің ауа райы элементері негізінде синоптикалық карта жасайды. Температура</p>	<p>Жергілікті жердің синоптикалық картасын салып, ылғалдылық коэффициентін есептеп, жел</p>

көрсеткіштері бойынша синоптикалық графикалық материалдарды жасайды.	сипаттайды. Температура, қысым, жел, бұлтылық, жауын-шашын, ылғалдылық ұғымдарын түсіндіреді. Синоптикалық карта жасап үйренуі керек.	қысым, жел, жауын-шашын, ылғалдылық, климаттық картаны пайдалана отырып есептер шығарып анықтайды. Метеорологиялық элементерді түсініп, құрал жабдықтарды қолдана білуі қажет.	өрнегін сызып, жобалау жұмыстарын жүргізе алады. Жергілікті жердің ауа райының қайталану құбылыстарын талдайды және ауа райына болжам жасайды. Метеорологиялық элементерді түсініп, құрал жабдықтарды қолданады.
7.3.2.7 Жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде қолайсыз атмосфералық құбылыстарды талдай отырып, сақтану шараларын ұсынады.	Қолайсыз атмосфералық құбылыстардың түрлерін ажыратады. Жергілікті жердің қолайсыз жиі қайталанатын атмосфералық құбылыстарын анықтайды, сипаттайды. Атмосфералық құбылыстарының шаруашылыққа тигізетін әсерін бағалап үйренуі керек.	Атмосфералық құбылыстардың шығу себебін, таралуын дәлелдер келтіріп түсіндіреді. Жергілікті жердің қолайсыз қайталанатын әрбір атмосфералық құбылыстарының шаруашылыққа тигізетін әсерін бағалайды. Зардаптарды азайтуда өз ұсыныстарын келтіре білуі қажет.	Жергілікті жердің қолайсыз қайталанатын атмосфералық құбылыстарының адам өміріне, жергілікті жердің шаруашылығына әсеріне болжам жасап, олардан сақтану жолдарын ұсынады. Зардаптарды азайтуда өз ұсыныстарын келтіреді.
«Физикалық география. Гидросфера» бөлімі			
7.3.3.1 Гидросфера және оның құрамдас бөліктерін сипаттайды.	Гидросфера ұғымы мен оның құрамдас бөліктерін оқып, анықтама береді. Табиғаттағы су айналымының түрлерін атауы қажет.	Судың қасиеттерін, табиғаттағы су айналымының түрлерін атайды, картадан гидросфераның құрамдас бөліктерін көрсетеді. Судың табиғаттағы маңызын сипаттай алуы керек.	Гидросфераның құрамдас бөліктерін картаға түсіреді. Судың табиғаттағы маңызын сипаттайды.
7.3.3.6 Мұхит суының қозғалыстарын жіктеп, түсіндіреді.	Мұхит суының қозғалыстарының түрлерін анықтап, сипаттайды.	Мұхит суының қозғалыстарын жіктейді және толқынның сызбасын	Мұхит суы қозғалысының адам өміріне, жер бетінде, климатқа әсерін әсерін

	Мұхит суының қозғалыстарын жіктеп және толқынның сызбасын құра білуі қажет.	сызады. Мұхит суында ағыс пен толқын түрін ажыратып, бағытын кескін картадан көрсетеді. Ағыстардың түрлерін, туындау себептерін біледі. Дүниежүзілік мұхиттағы ағыстарды картадан тауып үйренуі керек.	анықтап, баға береді. Тұрақты жел әсерінен түзілетін ағыстардың орналасу себепін және өзгешелігін сипаттай алады. Дүниежүзілік мұхиттағы ағыстарды картадан табады.
7.3.3.7 Мұхитар мен теңіздермен байланысты апаттарды топтастырып, сақтану шараларын ұсынады.	Мұхитар мен теңіздермен байланысты апаттардың түрлерін біледі. Апаттар, тропиктік циклондар, цунами, торнадо, ураган, құйын, ұғымдарын түсіндіреді. Табиғи апаттар жиі болатын аймақтарды картадан көрсетіп және оның салдарын түсіндіре алуы керек.	Табиғи апаттар жиі болатын аймақтарды картадан көрсетеді және оның салдарын түсіндіреді. Мұхитар мен теңіздермен байланысты апаттарды топтастырады. Тропиктік циклондардың басты пайда болатын аудандарын картадан көрсетеді. Мысалдар келтіреді. Табиғи апаттардың пайда болу себепін және одан келетін зардаптардан сақтану шараларын ұсына білуі қажет.	Мұхитар мен теңіздермен байланысты табиғи апаттардың пайда болу себепін және одан келетін зардаптардан сақтану шараларын ұсынады. Шағын жоба түрінде көрсетеді.
«Физикалық география. Биосфера» бөлімі			
7.3.4.1 Биосфераның құрамын, құрылымын, шекаралары мен қасиеттерін анықтайды	Биосфера, зат алмасу, продуценттер, редуценттер, консументтер, биоценоз ұғымдарын түсіндіреді. Тіршілік қабаты екенін нақты мысалдар келтіру арқылы түсіндіреді.	Биосфераның шекаралары мен қасиеттеріне сипаттама беріп, сызба түрінде көрсетеді. Қорытынды жасайды. Биосфера зерттеумен айналысқан ғалымдарды атайды.	Биосферадағы ағзалардың көптүрлілігін сипаттайды. Заттардың биологиялық айналымына мысалдар келтіріп, маңыздылығын анықтайды. Әрбір қабаттың биосфераға қатысы барые

	Биосфераның шекаралары мен қасиеттеріне сипаттама беріп, сызба түрінде көрсете алуы керек.	Заттардың биологиялық айналымының маңыздылығын анықтай алуы қажет .	дәлелдейді, мсыалдар келтіреді.
7.3.4.3 Қазақстанда топырақ түрлерінің таралуын анықтайды.	Қазақстан аумағына тән топырақ түрлерін атайды. Физикалық картадан зона бойынша топырақтардың таралуын көрсетеді. Топырақтың құрлымы мен құрамын талдап, карта сызбасын құрастыра алуы керек.	Қазақстан аумақтарындағы топырақтың құрлымы мен құрамын талдап, карта сызбасын құрастырды. Топырақ түрлерінің аймақ бойынша таралу ерекшелігін, себебін анықтайды. Картаға түсіреді. Қазақстан аумағында ендік және биіктік бойынша топырақ түрлерінің өзгеру заңдылықтарын түсіндіре білуі қажет.	Қазақстан аумағында ендік және биіктік бойынша топырақ түрлерінің өзгеру заңдылықтарын түсіндіреді. Ауыл шаруашылығында өсімдіктерді егіп- өсіру тікелей топырақтың түрлері мен құрлымына байланысты екенін дәлелдеп, баға береді. Топырақтың құнарлығын бірқалыпты ұстап тұру мүмкіндіктерін талдайды.
«Физикалық география. Табиғи-аумақтық кешендер» бөлімі			
7.3.5.1 Географиялық қабық, мұхиттар және материктер, зоналар және белдеулер, ландшафтар табиғи-аумақтық кешендерінің қалыптасуын түсіндіреді.	Табиғи-аумақтық кешендерінің құрылу жағдайын анықтайды. Географиялық қабық, табиғат зонасы, табиғат кешені, ландшафт, ұғымдарын түсіндіреді. Географиялық қабықтағы зат айналымының мәнін түсіндіре алуы керек.	Табиғи-аумақтық кешендерінің заңдылықтары, ерекшеліктеріне сипаттама береді. Географиялық қабықтағы зат айналымының мәнін түсіндіреді. Табиғат кешендерінің адамзат үшін маңыздылығын бағалай білуі қажет.	Табиғи-аумақтық кешендерінің барлық компоненттерін қамтитын, қасиеттерін көрсететін кесте толтырады. Табиғат кешендерінің адамзат үшін маңыздылығын бағалайды. Аймақтағы табиғат кешендерін тиімді пайдалану және қалпына келтіру жолдары жөнінде өз ұсыныстарын келтіреді.
7.3.5.2 Туған өлкенің табиғи-аумақтық кешендерін жоспар бойынша сипаттайды және өлкетану деректер базасын әртүрлі формада ұсынады.	Әртүрлі деңгейдегі табиғи-аумақтық кешендерді жоспар бойынша сипаттау ретін біледі.	Әртүрлі деңгейдегі табиғи-аумақтық кешендерді ерекшеліктеріне жоспар бойынша рет-ретімен	Әртүрлі деңгейдегі табиғи-аумақтық кешендерді /аумақты қамту негізінде/өз жоспары бойынша талдайды.

	Туған өлкесі туралы деректерді базасын жинақтай алуы керек.	сипаттама береді. Туған өлкесі туралы деректерді базасын жинақтайды. Жоспары бойынша талдап үйренуі қажет.	Қорытынды шығарады.
«Әлеуметтік география» бөлімі			
7.4.1.1 Дүниежүзі халқытарының этнолингвистикалық жіктелінуін түсіндіреді.	Дүниежүзі халқытарының тілдік әулеттерін анықтайды. Тіл, тіл әулеті, этнос, халық, ұлт ұғымдарына түсініктеме береді. Дүниежүзіне кең таралған тіл әулеттерін атайды. Дүниежүзі халқытарының тілдік әулеттерін топтастырып, сызбасын сыза алуы керек.	Дүниежүзі халқытарының тілдік әулеттерін топтастырып, сызбасын сызады. Алтай тіл тобын түсіндіреді. Қазақстандағы этностардың орналасуына мысалдар келтіреді, этностардың таралуын түсіндіреді. Дүниежүзі халқытарының тілдік әулеттерінің таралу заңдылықтарын талдап, орналасуына баға бере білуі қажет.	Дүниежүзі халқытарының тілдік әулеттерінің таралу заңдылықтарын талдап, орналасуына баға береді. Біртілді және екітілді елдерді салыстырады. Тіл тобы мен шығу тегінің ерекшеліктерінің басты себептерін анықтайды.
7.4.1.2 Дүние жүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралу аймақтарын анықтайды.	Дін, діни бірлестік ұғымындарына анықтама береді. Әлемдік және ұлттық діндерді атайды. Діндердің таралу аймақтарын картадан көрсете алуы қажет.	Діндердің таралу аймақтарын тарихи шығу тегін талдап және діндердің таралу аймақтарын картадан көрсетеді. Дүниежүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралуын талдап, бағалай білуі керек.	Қазіргі кезде дүниежүзі халқының діни құрамы мен діндердің таралуын талдап, бағалайды. Әлемдік діндердің қоғамдағы рөлі туралы талдайды.
7.4.1.4 Қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ұлтаралық және дінаралық келісімнің қажеттілігін дәлелдейді және қалыптастыру жолдарын ұсынады.	Адамзаттың ғаламдық проблемаларын айтады. Әлемдегі және Қазақстандағы ұлтаралық мәселелерді көрсетеді. Қазақстан халқы	Қазақстандық ұлтаралық және дінаралық келісімін моделін талдайды. Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдағы рөлін анықтайды.	Қазақстандық ұлтаралық және дінаралық келісімнің қазіргі жағдайына баға береді. Ғаламдық проблемалардың алдын алу немесе болдырмау

	Ассамблеясы ұғымына анықтама береді. Қазақстандық ұлтаралық және дінаралық келісімін моделін талдай білуі керек.	Ғаламдық проблемалардың алдын алу немесе болдырмау мақсатында шаралар тізімін ұсына алуы қажет.	мақсатында шаралар тізімін ұсынады.
«Экономикалық география» бөлімі			
7.5.1.1 Табиғи ресурстарды жіктейді.	Табиғи ресурстардың түрлерін анықтайды және сызба түрінде көрсетеді. Табиғи ресурстар, қалпына келетін және қалпына келмейтін табиғи ресурстар, ресурспен қамтамасыз етілуі ұғымдарына анықтама береді. Табиғи ресурстардың таралу заңдылықтарын сипаттайды, шығу тегі бойынша жіктей алуы қажет.	Табиғи ресурстардың таралу заңдылықтарын сипаттайды, шығу тегі бойынша жіктейді. Ресурстардың сарқылатын және сарқылмайтын болып бөліну себебін түсіндіреді. Картадан дүниежүзінің табиғи ресурстары орналасқан ірі аймақтарды көрсетіп үйренуі керек.	Картадан дүниежүзінің табиғи ресурстары орналасқан ірі аймақтарды көрсетеді. Ресурстардың таралу заңдылықтарына баға береді.
7.5.1.2 Жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде табиғи ресурстардың таралу заңдылықтарын талдайды.	Суреттер арқылы табиғат ресурстарының атын, өндірілетін жерін, қолданылуын сипаттай алады. Картадан табиғат ресурстарының таралу аймақтарын анықтай алуы қажет.	Тақырыптық карталарды қолдану арқылы табиғат ресурстарының таралу аймақтарын анықтай алады. Табиғат ресурстарының әрқелкі таралу себептерін аргументтер келтіру арқылы талдап үйренуі керек.	Шартты белгілерді пайдалана отырып, табиғат ресурстарын кескін картаға түсіре алады. Табиғат ресурстарының әрқелкі таралу себептерін аргументтер келтіру арқылы талдайды.
7.5.2.1 Қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде көлік инфрақұрылымының элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді.	Көлік және оның түрлері, көлік жүйесі туралы біледі, Қазақстандағы және көлік саласы құрылымының бөліктерін, даму ерекшелігі және тенденциясы қажеттілігін түсіндіреді. Қазақстандағы жетекші көлік	Дүниежүзілік көліктің даму тенденциясын атайды. Қазақстанның дүниежүзінің көлік жүйесіндегі орнын анықтайды. Көлік түрлерін салыстырады және көлік желісінің таралау аймағын картадан көрсете алады.	Қазақстанның экономикасын дамытудағы көлік жүйесінің рөліне баға береді. Географиялық картадан байланысқан көлік жолдарын ажыратып, картамен жұмыс жасай алады. Көлік салаларының ерекшеліктерін,

	түрін көрсетеді. Қазақстанның дүниежүзінің көлік жүйесіндегі орнын анықтай алуы керек.	Көлік салаларының ерекшеліктерін, маңыздылығын талдап үйренуі қажет.	маңыздылығын талдайды.
7.5.2.2 Қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде әлеуметтік инфрақұрылым элементтерін сипаттап, маңыздылығына баға береді.	Қызмет көрсету саласының ерекшелігін анықтайды. Қызмет көрсету жақсы дамыған елдерді анықтайды. Көлік жүйесі, ақпарат, байланыс, туризм дамыған аймақтардың экономикалық жағдайының жақсы болу себебін түсіндіреді. Артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтай білуі керек.	Қазақстанның әлеуметтік инфрақұрылым жүйесінің экономикалық артықшылықтары/ кемшіліктерін анықтайды. Туризмін дамытудағы мүмкіншілігіне баға береді, қорытынды жасайды. Қазақстанның әлеуметтік инфрақұрылым элементтеріне баға беріп және дамыту жолдарын көрсете білуі қажет.	Қазақстанның әлеуметтік инфрақұрылым элементтеріне баға береді және дамыту жолдарына ұсыныс айтады. Өз аймағыңызда экономикалық инфрақұрылым саласын сапалы жүргізу үшін ұсыныстар айтады.
7.5.3.1 Ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын жіктеу арқылы маңыздылығын түсіндіреді.	Ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын анықтап, түсіндіреді. Шаруашылықтың қоршаған орта үшін маңыздылығын айқындауы қажет.	Дүниежүзілік шаруашылықтың өндіруші салаларын зерттеп, оған әсер ететін факторларды түсіндіреді. Шаруашылықтың қоршаған орта үшін маңызы туралы түсінеді. Ауылшаруашылығы мен өнеркәсіп салаларалық түрлерін кескін картаға түсіре білуі керек.	Ауылшаруашылығы мен өнеркәсіп салаларалық түрлерін кескін картаға түсіреді. Ауыл шаруашылық, өнеркәсіп шаруашылық салаларын жіктеу арқылы маңыздылығын талдайды. Мысалдар келтіреді.
«Елтану және саяси география негіздері» бөлімі			
7.6.1.1 Қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді географиялық орнына байланысты топтастырады.	Дүниежүзі елдерінің географиялық орналасуын біледі және картадан көрсетеді. Елдердің	Қазақстанның географиялық орнына байланысты талдайды. Еуропа және Азия елдерімен географиялық	Дүниежүзі саяси картасына талдау жүргізіп Қазақстанның географиялық орнына баға береді, қорытынды шығарады.

	географиялық жағдайына байланысты жіктелуін атайды. Еуропа және Азия елдерімен географиялық жағдайындағы ұқсастығы мен айырмашылығын салыстыра білуі керек.	жағдайындағы ұқсастығы мен айырмашылығын салыстырады. Қазақстанның географиялық орнына баға беріп үйренуі қажет.	ТМД елдерінің географиялық жағдайы бойынша жіктейді, елімізді орнын анықтайды.
--	---	--	--

Қосымша 28

География			
8 сынып			
«Географиялық зерттеу әдістері» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу деңгейінің жетістігі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
8.1.1.4 Қазақстандық компонентті қосымша қамтумен сандық және сапалық географиялық деректерді өңдеп, талдайды.	Далалық және арнайы зерттеулер барысында жиналған материалдар жүйелеп, жинақтайды. Сандық және сапалық деректерді топтастырып нәтижесін кесте түрінде рәсімдей алуы керек.	Географиялық нысандардың қасиеттері сандық және сапалық деректерді топтастырып нәтижесін кесте түрінде рәсімдейді. Географиялық деректерді өңдеу нәтижесінде ақпараттың жаңа формасын ұсына білуі қажет.	Географиялық деректерді өңдеу нәтижесінде ақпараттың жаңа формасын ұсынып бірыңғай стильде баяндайды.
8.1.1.5 Географиялық нысандардың, құбылыстардың және үдерістердің модельдерін түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау арқылы ерекшеліктері мен қасиеттерін түсіндіреді.	Географиялық нысандарды, құбылыстарды, үдерістерді түрлі басылымдарды зерделеу барысында әдіс-тәсілдерін анықтап таңдаған тақырыбына байланысты ғалымдардың еңбектерін сұрыптайды. Түрлі материалдардан немесе түрлі техникаларда жасау	Географиялық нысандарды, құбылыстарды, үдерістерді зерттеу барысында, мақсаттың негізінде міндеттерін нақтылайды, тұжырымдама жасайды. Қасиеттерін түсіндіре білуі қажет.	Таңдаған тақырып негізінде құбылыстарды, үдерістердің нәтижесін ГАЖ ды қолданып инфографика тәсілін ұсынады, эссе жазады.

	арқылы ерекшеліктерін білуі керек.		
«Картография және географиялық деректер базасы» бөлімі			
8.2.1.2 Географиялық шартты белгілер мен карталарды сипаттайтын қосымша элементтерді қолдана отырып, тақырыптық карталарды оқиды.	Тақырыптық карталарды ажыратады, шартты белгілер мен қосымша элементтерді қолдана отырып кесте, диаграмма құрастырады. Салыстырмалы сипаттама береді, профиль сыза алуы керек.	Картаның тақырыбына қатысты түрлі графиктерді, блок-диаграммаларды, ойым-карталарды қолданып салыстырмалы сипаттама береді, профиль сызады. Қосымша сипаттау элементтерін ұсына алуы қажет.	Картаның тақырыбына қатысты өздерінің қалаулары бойынша қосымша сипаттау элементтерін ұсынады.
«Физикалық география» бөлімі			
8.3.1.1. Жер бедерінің қалыптасу және таралу заңдылықтарын зерттейді.	Жер қыртысының құрлымдық элементерінің ерекшеліктерін анықтап, тауларды, жазықтарды картада көрсетілген биіктік шкала негізінде оқиды. Жер қыртысының ерекшеліктерін талдай алуы қажет.	Геосинклинальды белдеулер мен платформаларға сәйкес келетін жер қыртысының ерекшеліктерін талдайды. Материктер бойынша таулар мен жазықтардың қалыптасу заңдылықтарын саралап, болжам жасап үйренуі керек.	Материктер бойынша таулар мен жазықтардың қалыптасу заңдылықтарын саралап, болжам жасайды.
8.3.1.9. Геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кестені талдап, жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдерімен геологиялық оқиғаларды ажырата алады.	Геологиялық жыл санау мен геохронологиялық кестенің құрлымын сипаттайды. Таулар мен жазықтарды талдап, картасызбасын сызып үйренуі керек.	Геохронологиялық кестенің негізінде әр дәуірде пайда болған қатпарлықтарды анықтап, оларға сәйкес келетін тауларды мен жазықтарды талдап, картасызбасын сызады. Жер қыртысының және тіршіліктің дамуындағы ірі кезеңдерімен геологиялық оқиғаларды ажырата алуы қажет.	Жердің геологиялық даму тарихында тіршіліктің даму кезеңдерімен сәйкес келетін пайдалы қазбаларды талдайды.

8.3.2.1 Климат түзуші факторларды талдайды.	Климат түзуші факторларды анықтайды және түсіндіреді. Күн сәулелерінің жер бетіне түсу бұрышының сызбасын сызып, сипаттай алуы керек.	Климат түзуші факторларды жіктейді және күн сәулелерінің жер бетіне түсу бұрышының сызбасын сызып, сипаттайды. Климат түзуші факторларды жер бетіне ықпалын талдап үйренуі қажет.	Бір параллельде орналасқан әртүрлі нүктелердегі нысандардың не себептен әр түрлі бұрыш жасайтынын есептейді.
8.3.2.2 Атмосфераның ғаламдық циркуляциясын талдап, түсіндіреді.	Атмосфераның ғаламдық циркуляциясын түсінеді, циклон мен антициклонның айырмашылықтарын анықтайды. Атмосфераның ғаламдық циркуляциясын түсіндіре алуы керек.	Атмосферамен жылу мен ылғал ауыстыруды жүзеге асыратын, жердің беткі қабатының компоненттерін талдайды. Атмосфераның ғаламдық циркуляциясын талдап, жергілікті жердің климатына әсерін анықтап үйренуі қажет.	Атмосфералық фронттардың қалыптасуына жергілікті компонент негізінде мысалдар келтіреді.
8.3.2.3 Климаттық белдеулерді талдайды.	Климаттық белдеулердің ерекшеліктерін картадан анықтап, сипаттайды. Климаттық белдеулерді талдап үйренуі керек.	Климаттық белдеулерді талдайды, алынған мәліметтер бойынша кесте құрастырады. Ұқсастығы мен айырмашылықтарын салыстыра алуы қажет.	Әртүрлі материктерде орналасқан климаттық белдеулердің ұқсастары мен айырмашылықтарын салыстырып, баға береді.
8.3.3.5 Дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарын жоспар бойынша сипаттайды.	Дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарын жоспар бойынша түсіндіреді. Дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарының қалыптасуын талдау жүргізе білуі керек.	Дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарының қалыптасуын талдап, жіктеп, картасызбасын құрастырады. Жоспар бойынша сипаттап үйренуі қажет.	Дүние жүзінің және Қазақстанның көлдері мен мұздықтарының қоректену ерекшеліктерін талдап, болжам жасайды.
8.3.4.1. Табиғат зоналары мен биіктік	Табиғат зоналары мен биіктік	Табиғат зоналары мен	Жоспар бойынша бір табиғат

белдеулердің қалыптасуын түсіндіреді.	белдеулердің қалыптасуын түсіндіреді. Географиялық таралу заңдылықтарын талдай алуы керек.	биіктік белдеулердің географиялық таралу заңдылықтарын талдайды. Жоспар бойынша бір табиғат зонасының ерекшелігін салыстырып, баға бере білуі қажет.	зонасының ерекшелігін салыстырып, баға береді.
8.3.4.4. Мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын анықтайды.	Планктон, нектон, бентос–тірі ағзалардың тереңдіктер бойынша таралу заңдылықтарын түсіндіреді. Мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын талдай алуы керек.	Мұхиттағы тіршілік дүниесінің таралуын талдайды және картасызбасын құрастырады. Таралу заңдылықтарын салыстырып, баға беріп үйренуі қажет.	Мұхиттардың тіршілік дүниесінің таралу заңдылықтарын салыстырып, баға береді.
8.3.4.5. Өсімдік әлемінің жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдейді, қорғау жолдарын ұсынады.	Өсімдік әлемінің жануарлар дүниесін қорғау шараларын біледі, табиғатты қорғау ұйымдарының іс-әрекеттерін түсіндіреді. Өсімдік әлемінің жануарлар дүниесін қорғау қажеттілігін дәлелдей алуы керек.	Әрбір табиғатты қорғау ұйымдарының мақсат-міндеттерін талдайды және ұйымдардың іс-әрекетін кесте түрінде көрсетеді. Қорғау жолдарын ұсына білуі қажет.	Өсімдік әлемінің жануарлар дүниесін қорғау шараларын ұсынады.
«Әлеуметтік география» бөлімі			
8.4.1.1. Халық санының анықтау әдістерін түсіндіреді.	Статистикалық мәліметтер негізінде халық санының жылдар арасындағы көбею немесе кемуін анықтайды. Халықтың географиялық таралу заңдылығын талдай алуы қажет.	Халықтың географиялық таралу заңдылығын талдайды және орташа тығыздығын есептейді. Аймақтар бойынша халықтың географиялық орналасу ерекшелігін салыстырып, баға бере беруі керек.	Аймақтар бойынша халықтың географиялық орналасу ерекшелігін салыстырып, баға береді.
8.4.1.2. Дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша жіктейді.	Дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу типтерін	Халықтың ұдайы өсуіне қатысты берілген кестеге	Дамыған және дамушы елдердің ұдайы өсу типтерінің

	анықтайды. Демография, халық санағы, ұдайы өсу, абсолютті демографиялық көрсеткіштер, салыстырмалы демографиялық көрсеткіштер, депопуляция, табиғи өсу, механикалық өсу терминдеріне анықтама береді. Жеке елдердің ұдайы өсін сипаттау үшін абсолютті және салыстырмалы көрсеткішіне талдау жасай алуы керек.	дүниежүзі аймақтарындағы жеке елдердің ұдайы өсін сипаттау үшін абсолютті және салыстырмалы көрсеткішіне талдау жасайды. Елдердің демографиялық жағдайларына сүйеніп, демографиялық көрсеткіштерді анықтап үйренуі қажет.	ерекшеліктерін салыстырып, бағалайды және болжам жасайды Дүниежүзі елдерін халықтың ұдайы өсу түрі бойынша топтастырады. Елдердің демографиялық жағдайларына сүйеніп, демографиялық көрсеткіштерді анықтайды.
8.4.3.1. Елдердің демографиялық жағдайын талдап, демографиялық көрсеткіштерді есептейді: халық саны, туу және өлу коэффициенттері табиғи және механикалық өсім, жалпы өсім жас жыныстық көрсеткіштер ұлттық және діни құрамы.	Елдердің демографиялық жағдайын анықтап, демографиялық көрсеткіштерді есептейді. Статистикалық мәліметтер негізінде елдердің демографиялық көрсеткіштерін талдай алуы керек.	Статистикалық мәліметтер негізінде елдердің демографиялық көрсеткіштерін талдап, график түрінде көрсетеді. Дамыған және дамушы елдердің демографиялық көрсеткіштерін салыстырып үйренуі қажет.	Дамыған және дамушы елдердің демографиялық көрсеткіштерін салыстырып, болашағына болжам жасайды.
8.4.1.5. Дүниежүзі елдерінің демографиялық проблемалары бойынша жіктейді.	Дүниежүзі елдерінің демографиялық проблемаларын анықтайды. Дүниежүзі елдерінің демографиялық проблемаларын көрсетуі қажет.	Дүниежүзі елдерінің демографиялық проблемалары бойынша талдап жіктейді. Дүниежүзі елдерінің демографиялық проблемалары бойынша жіктей алуы керек.	Дамыған және дамушы елдердің демографиялық проблемаларын салыстырып, баға береді.
8.4.1.6. «Демографиялық саясат» ұғымын түсіндіре отырып жекелеген дүниежүзі елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік моделін ұсынады.	«Демографиялық саясат» ұғымын сипаттайды. Демографиялық саясат, белсенді саясат, шектеулі	«Демографиялық саясат» ұғымын түсіндіре отырып жекелеген дүниежүзі елдеріне қатысты	Оқулықтағы демографиялық саясат мәтінін оқып, талдайды, бір-бірлерінің пікірлерін тыңдайды,

	саясат, экономикалық, әкімшілік – құқықтық, тәрбиелік және үгіт – насихат жүргізілу шаралары ұғымдарын түсіндіреді. Демографиялық саясат жүргізілетін елдерді білуі керек.	демографиялық саясат жүргізілетін елдерді анықтап, сипаттайды. Дүниежүзі елдеріне қатысты демографиялық саясаттың өзіндік модельін ұсына алуы қажет.	мәтіндегі демографиялық саясат үрдісін ауызша және жазбаша сипаттайды. Қалауы бойынша бірнеше елдердің халықтың ұдайы өсу типтеріне байланысты демографиялық саясат үрдістерін салыстырып, бағалайды.
«Экономикалық география» бөлімі			
8.5.3.1 Өндіруші және өңдеуші, қызмет саласы шаруашылық түрлерін жіктейді.	Шаруашылық салаларын анықтайды. Өндіруші және өңдеуші, қызмет көрсету салаларын талдай алуы керек.	Белгілі бір аймақтағы өндіруші және өңдеуші, қызмет көрсету салаларын талдап, жіктейді. Дамушы және дамыған елдердің шаруашылық салаларының даму деңгейлерін салыстыра білуі қажет.	Дамушы және дамыған елдердің шаруашылық салаларының даму деңгейлерін салыстырып, бағалайды.
8.5.3.3 Қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналастыру факторларын талдайды.	Ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет көрсету салаларын анықтайды. Ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналастыру ерекшеліктерін білуі керек.	Қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналасу факторларын талдайды және карта сызбасын құрастырады. Ауыл шаруашылық және өнеркәсіп өндірісін, қызмет саласын орналасу факторларын талдай алуы керек.	Еліміздің өндірістік және өндірістік емес салаларын салыстырып, экономикада алатын орнын бағалайды.
«Елтану және саяси география негіздері» бөлімі			

8.6.1.1 Саяси картаның басты нысандарын сипаттайды.	Саяси картаның басты нысандарын анықтайды. Саяси картаның басты нысандарын талдап, картасызбасын құрастыра білуі керек.	Саяси картаның басты нысандарын талдап, картасызбасын құрастырады. Саяси картаның басты нысандарын сипаттай алуы қажет.	Саяси картаның басты нысандарының түрлері мен ерекшеліктеріне баға беріп, дәлелдей алады.
8.6.1.2 Елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастырады.	Елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша анықтайды. Елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымын түсіне алуы қажет.	Елдерді басқару формасы және мемлекеттік құрылымдарын талдайды, топтастырып жіктейді, картасызбасын сызады. Басқару формасы және мемлекеттік құрылымы бойынша топтастыра білуі керек.	Елдердің басқару формалары негізінде экономикалық жағдайларын салыстырып баға береді.

Қосымша 29

География			
9 сынып			
«Географиялық зерттеу әдістері» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу деңгейінің жетістігі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
9.1.1.1 География ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандықтардың зерттеулері туралы баяндайды.	География ғылымының дамуына қосқан қазақстандықтардың зерттеулерін зерделеп, жетекші ұғымдарға анықтама береді. Қазақстанның физикалық географиясының дамуына өзіндік үлес қосқан ғалымдары білуі керек.	Қазақстанның физикалық географиясының дамуына өзіндік үлес қосқан ғалымдарың еңбектері жайлы кесте толтырады. Қазақстандықтардың зерттеулері туралы баяндай алуы қажет.	Ақпарат көздерін пайдаланып: 1. «Ш. Уалиханов- саяхатшы және этнограф-ғалым» 2. «Қ. Сәтбаевтың Қазақстан ғылымы мен металлургия өнеркәсібіндегі рөлі» атты ақпарат дайындайды /таңдау бойынша/.

9.1.1.4 Қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді.	Берілген мәтіннен Қазақ халқының, халықтық терминмен аталған жер -су аттарын сипаттайды. Қазақ халқының халықтық географиялық терминдерін анықтауы керек .	Нысандардың топонимдерінің мағынасын талдап, топтастырып , кесте сызады. Терминдердің мағынасын түсіндіре білуі қажет.	Айтылуы бірдей нысандардың неге әртүрлі топонимге жататынын дәлелдейді
9.1.1.5 Зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынып, жинақтайды.	Зерттеу нәтижелерін түрлері сигналдық, анықтамалық формаларға анықтама береді. Зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсына алуы керек.	Зерттеу нәтижелеріне ұсынуға қойылатын талаптарды талдап, тақырыпқа жоспар құрады /мұғалімнің ұсынған тақырыптары бойынша/ Зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсына білуі керек.	Ғылыми зерттеулерде эмпирикалық және теориялық әдістерді қолдану аясын зерделеп, мысал келтіреді.
«Картография және географиялық деректер базасы» бөлімі			
9.2.1.1 Маңызды географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды.	Картамен жұмыс барысында үш мақсатты атап, жетекші ұғымдарға сипаттама береді Картамен жұмыс жасай білуі керек.	Кестеден физикалық және әлеуметтік-экономикалық нысандар мен құбылыстарды бейнелеу, кескіндеу тәсілін пайдаланып картасызба жасайды. Карталардан көрсету барысында сипаттай алуы керек.	Жоспар бойынша таулардың орналасқан материктен , өздері тұратын жерден қашықтығын есептейді, ұқсастық, айырмашылықтарын салыстырады.
9.2.2.2 Шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпарат технологияларын қолдану маңыздылығын сипаттайды.	Жерді қашықтықтан зерделеу әдісінде қолданатын құралдарды анықтап, сәйкестендіреді. Геоақпарат технологияларын қолдану аясын түсіндіреді.	Жерді бақылаудың жерсеріктік жүйесі пайдаланып әлем елдерінің жерсеріктерінің мақсаты мен қызметтерін талдап, ақпарат дайындайды. Геоақпарат технологияларын қолдану маңыздылығын	Жерсеріктер көмегімен алынған ақпаратты ГАЗ дың негізінде әр түрлі салаларда қолдану жолдарын саралап, баға береді.

		сипаттауы қажет.	
«Физикалық география» бөлімі			
9.3.1.1 Жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтайды.	Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын атластан анықтап, кескін картаға түсіреді. Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын білуі керек.	Қазақстанның жер бедеріндегі платформалар мен қатпарлы аймақтарды талдайды. Қазақстанның жер бедерінің тектоникалық құрылымын анықтап үйренуі қажет.	Тектоникалық құрылым мен жер бедері пішіндер арасындағы сәйкестіктерді дәлелдеп, академиялық формада көрсетеді.
9.3.1.4 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын анықтайды.	Қазақстанның минералды ресурстарының таралу аймақтарын анықтап, кескін картаға түсіреді. Қазақстанның минералды ресурстарының таралуын картадан көрсете білуі керек.	Қазақстандағы пайдалы қазбалардың шығу тегі бойынша түрлерін топтастырып, кесте түрінде көрсетеді. Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын білуі қажет.	Минералды шикізат ресурстарын тиімді және үнемді қолдану жолдарын ұсынады.
9.3.2.3 Қазақстанның климаттық ресурстарын бағалайды.	Қазақстанның климаттық ресурстарын анықтайды. Қазақстанның климаттық ресурстарын анықтауы қажет.	Климаттық қорларды шаруашылыққа пайдалану мақсатында топтастырып, жіктейді және картасызбасын құрастырады. Қазақстанның климаттық ресурстарын бағалап үйренуі қажет.	Еліміздегі адам денсаулығына пайдалы климаттық санаторийлерді саралап, бағалайды.
9.3.2.4 Қазақстанда атмосфералық қолайсыз және қауіпті құбылыстардың қалыптасуын, таралу аумақтарын картада көрсетіп, сақтану шараларын ұсынады.	Қазақстанда атмосфералық қолайсыз және қауіпті құбылыстардың қалыптасуын климаттық картадан көрсетіп, сипаттайды. Қолайсыз және қауіпті құбылыстардың қалыптасуын климаттық картадан көрсетіп	Қауіпті құбылыстардың табиғатқа, адамның денсаулығына, шаруашылықтың түрлеріне әсерін анықтап, сақтану шараларын ұсынады. Аумақтарын картада көрсетіп, сақтану шараларын	Қауіпті құбылыстардың әлеуметтік-экономикаға тигізетін шығындарын бағалайды және есептейді /берілген ақпараттың негізінде/.

	үйренуі керек.	ұсынабілуі керек.	
9.3.3.1 Қазақстанның ішкі суларын топтастырады, көрсеткіштерін талдайды және сипаттайды: өзендер мен көлдер, мұздықтар мен мәңгі тоң, жерасты сулары.	Құрлық суларының қалыптасу жолдарын және қоректену түрлерін анықтайды, түсіндіреді. Қазақстанның ішкі суларын топтастыра алуы керек.	Қазақстанның ішкі суларын топтастырады, көрсеткіштерін талдайды. «Қазақстан өзендерінің жіктемесіне» кластер құрастырады. Көрсеткіштерін талдап және сипаттап үйренуі қажет	Қазақстанның ішкі суларының аймақтар бойынша таралу ерекшеліктерін саралап, өзен торларының жиілігін солтүстіктен, оңтүстікке қарай өзгеруіне баға береді.
9.3.4.1 Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне салыстырмалы талдау жасайды.	Қазақстанның табиғат зоналарын анықтап, кескін картаға түсіреді. Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулерін анықтай алуы керек.	Қазақстанның екі табиғат зонасының ұқсастығы мен айырмашылық -тарын «ВЕНН» диаграммасында салыстырады. Қазақстанның табиғат зоналары мен биіктік белдеулеріне салыстырмалы талдау жүргізе білуі керек	Қазақстанның биік тауларының биіктік белдеуліктерін салыстырып, профилін сызады.
9.3.4.2 Қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар ерекше қорғалатын аумақтардың құрылу мақсатын түсіндіреді.	Қазақстандағы қорықтардың географиялық орналасуын анықтап, кескін картаға түсіреді. Географиялық нысандарды картадан көрсете алуы керек.	Қазақстандағы қорықтар, қорықшалар, ұлттық саябақтар және ерекше қорғалатын аумақтардың құрылу мақсаттарын талдап, оларға сәйкес келетін нысандарды кесте түрінде көрсетеді. Құрылу мақсатын түсіндіре білуі қажет.	ХТТРҚҰ /Халықаралық табиғат және табиғи ресурстарды қорғау ұйымы/ мақсат, міндеттерін саралап, осы ұйымдағы Қазақстанның рөліне баға беру .
«Әлеуметтік география» бөлімі			
9.4.1.1 Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамын анықтайды.	Қазақстан халқының ұлттық құрамын атласты пайдаланып анықтап, таралу аймағына сипаттайды. Қазақстан халқының ұлттық	Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамын талдап, статистикалық мәліметтерді пайдаланып, академиялық формада	Дінаралық және ұлтаралық келісім түрткі жайттарын саралап, халықтар арасында өзара түсіністікті нығайту идеяларын әзірлейді.

	және діни құрамын талдай білуі керек.	көрсетеді Қазақстан халқының ұлттық және діни құрамын анықтап үйренуі керек.	
9.4.1.5 Қазақстандық көрсеткіштерді басқа елдердің көрсеткіштері мен салыстыру негізінде . еңбек ресурстарының сандық, сапалық құрамына баға береді.	Статистикалық мәліметтерді пайдаланып еңбек ресурстарының сандық көрсеткіштерін анықтап, график түрінде көрсетеді. Қазақстандық көрсеткіштерді басқа елдердің көрсеткіштерімен салыстыра білуі қажет.	Ресей мен Қазақстан арасындағы еңбек ресурстарының сандық және сапалық көрсеткіштерін «Венн» диаграммасында салыстыру. Еңбек ресурстарының сандық, сапалық құрамына баға беріп үйренуі керек.	Қазақстанның еңбек ресурстарының сандық, сапалық құрамының артықшылықтары мен кемшіліктеріне баға береді.
«Экономикалық география» бөлімі			
9.5.2.1 Ғылыми-техникалық революция үдерісін, даму бағыттарын талдайды.	Ғылым, техника, революция ұғымына анықтама береді. Ғылыми-техникалық революция үдерісін анықтай білуі керек.	Ғылыми-техникалық революцияның басты белгілері мен және құрамдас бөліктерін талдап, кестесызбасын құрастырады. Ғылыми-техникалық революцияның даму бағыттарын талдап үйренуі қажет.	Қазіргі заманда биотехнологияның қолдану аясын саралап, өсімдік және малшаруашылығы-ның қарқынды дамуына баға береді.
9.5.4.4 Дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштерін сипаттайды: жалпы ішкі өнім, жалпы ұлттық өнім оның ішінде жан басына шаққанда.	Жалпы ішкі өнім, жалпы ұлттық өнім жан басына шаққандағы өнім ұғымдарына анықтама береді. Терминдердің мағынасын түсіне білуі қажет.	2018 жылы. Қазақстанның ЖІӨ-нің құрылымын талдап, диаграмма түрінде көрсетеді. Дүниежүзілік шаруашылықтың даму көрсеткіштерін сипаттай алуы керек.	Даму деңгейі бойынша Қазақстанның экспорт және импорт құрылымы басқа мемлекеттермен салыстырып, баға береді.
«Елтану және саяси география негіздері» бөлімі			
9.6.1.1 Қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде елдерді	Мәтінді пайдаланып елдерді экономикалық даму деңгейі	Елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша	Қазақстанның экономикасының даму

экономикалық даму деңгейі бойынша топтастырады.	бойынша анықтап, кескін картаға түсіреді. Елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша анықтайды.	топтастырып, салыстырмалы сипаттама береді. Елдерді экономикалық даму деңгейі бойынша топтастыра білуі қажет	деңгейін ТМД –ды елдерімен салыстырып, баға береді.
9.6.1.2 Қазақстандық компонентті қосымша қамту негізінде халықаралық ұйымдарды деңгейі және мақсаты бойынша топтастырады.	Халықаралық ұйымдардың деңгейі мен мақсатын анықтап, олардың штаб пәтерлерін кескін картаға түсіру. Қазақстан мүше халықаралық ұйымдарды білуі керек.	Қазақстан көптеген халықаралық ұйымдардың белсенді мүше болу себебін талдап, халықаралық ұйымдарға мүше кестесін құру. Халықаралық ұйымдарды деңгейі және мақсаты бойынша топтастырып үйренуі керек.	ОБСЕ-ге төрағалық ету ұранын атап, маңыздылығына баға береді.

Қосымша 30

Жаратылыстану			
5 сынып			
«Ғалам. Жер. Адам» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
5.2.1.1 Макро- және микроәлем нысандарын ажырата білу және мысалдар келтіру .	Ұсынылған нұсқалардан мега, макро және микроәлем нысандарын таңдайды. Таңдаған нұсқасын түсіндіре алады. Мысалдар келтіре білуі керек.	Мега-, макро- және микроәлем терминдеріне анықтама береді. Мега, макро және микро әлем нысандарының мысалдарын келтіреді. Объектілер параметрлерін анықтайтын кластерді жасай алуы қажет	Мысалдарда мега-, макро және микроәлем нысандарын зерттейді. Объектілер параметрлерін анықтайтын кластерді жасайды және мысалдар келтіреді

5.2.2.2 Жердің құрылысы мен құрамын атау.	Сурет бойынша Жердің ішкі құрылысының 3 қабатын көрсетеді және атайды. Бір қабатқа қысқаша сипаттама береді. Жердің ішкі қабатын сипаттай алуы керек.	Жердің әрбір ішкі қабатын сипаттайды. Жердің ішкі құрылысын зерттеудің маңыздылығын көрсетеді. Жердің құрылысы мен құрамын атап үйренуі қажет.	Жердің ішкі құрылысының қабаттарын сипаттайды: жер қабығы, мантия және ядро (қалыңдығы, температурасы, қабаттың құрамы). Қалыңдығын, қабаттардың құрамын салыстырады. Тақырып бойынша кластер құрастырады.
5.2.6.2 Мұхиттарды зерттеу тарихын сипаттау.	Географиялық картадан 4 мұхитты көрсетеді және оларды атайды. Бұл мұхиттармен шектесетін материктерді көрсетеді. Мұхиттарға зерттеу жүргізген зерттеушілердің үлесі туралы әңгімелей алуы керек.	Мұхиттарға қысқаша сипаттама береді (ауданы, географиялық орналасуы, шектесетін материктер). Мұхиттарға зерттеу жүргізген зерттеушілердің үлесі туралы әңгімелейді. Мұхиттарды зерттеу тарихын сипаттай білуі қажет.	Мұхиттарды сипаттайды. Мұхиттарды зерттеуге үлес қосқан зерттеушілерді атайды. Олардың үлесін бағалайды.
5.2.7.2 Нәсілдік белгілердің қалыптасу факторларын анықтау.	Суретке қарап, әрбір нәсілдің бір ерекше белгісін атайды. Осы белгінің қалыптасу себебін түсіндіреді. Нәсілдік белгілердің қалыптасуына факторлардың әсерін түсіндіре білуі керек.	Сурет бойынша әрбір нәсілдің ерекше белгілерін атайды. Нәсілдік белгілердің қалыптасуына факторлардың әсерін түсіндіреді. Климаттың нәсілдік белгілердің қалыптасуына әсерін дәлелдей алуы қажет.	Нәсілдік белгілердің қалыптасу факторларын зерттейді. Климаттың нәсілдік белгілердің қалыптасуына әсерін дәлелдейді.
«Заттар және материалдар» бөлімі			
5.3.1.1 Бөлшектердің сұйық және газтекес заттарда таралуын түсіндіру.	Алгоритмді қолдана отырып, қарапайым тәжірибе жүргізеді (суды қантпен немесе тұзбен араластырады). «Диффузия» ұғымына анықтама береді. Диффузия қалай жүретінін көрсетіп, түсіндіре алуы	Тәжірибелік жолмен сұйықтықтарда, газдарда және қатты заттарда диффузия қалай жүретінін көрсетеді және түсіндіреді. Мысалы, сұйықтықтағы, газдардағы және қатты	Сұйықтықтар мен газтекес заттарда таралуын тәжірибе жасау арқылы зерттейді. Сұйықтықтың температурасының жоғарылауы кезінде бөлшектердің таралу

	қажет.	заттардағы диффузия жылдамдығы әртүрлі екенін дәлелдейді. Бөлшектердің сұйық және газтекес заттарда таралуын түсіндіре білуі керек.	жылдамдығын салыстырады. Сұйықтық температурасының диффузия жылдамдығына әсерін дәлелдейді. Қорытынды жасайды.
5.3.2.2 Қоспалардың түрлерін сипаттау және бөлу әдістерін ұсыну.	Ұсынылған заттардан алгоритм бойынша біртекті емес қоспа дайындайды (құммен су). Бұл қоспаны бөлу әдісін ұсынады. Біртекті және біртекті емес қоспалардың қасиеттерін анықтай білуі керек.	Біртекті және біртекті емес қоспалардың қасиеттерін атайды. Қоспаны дайындайды және оны бөлу тәсілін ұсынады. Біртекті (қанпен су) және біртекті емес (құммен су) қоспаны салыстырады. «Қоспа түрлері» бойынша кластер құрайды. Қоспаларды бөлу бойынша эксперименттер жүргізіп үйренуі қажет	Қоспаларды бөлу бойынша эксперименттер жүргізеді. Әртүрлі қоспаларға тәсілдер таңдайды. Бір әдіс қоспалардың барлық түрлерін бөлу үшін қолайлы емес екендігі туралы қорытынды жасайды.
«Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер» бөлімі			
5.4.1.1 Өлі табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер).	Тау түзілу үрдісі анықтама береді. Тау жыныстарының бұзылуына әсер ететін күштерді атайды. Өсімдіктер мен жануарлардың тау жыныстарын бұзу процесіне әсерін түсіндіре алуы керек.	Тау түзілу процесін түсінеді және айтады. Жел түрлерін біледі. Өсімдіктер мен жануарлардың тау жыныстарын бұзу процесіне әсерін түсіндіреді. Тау түзілу процесіндегі ішкі және сыртқы күштердің рөлін анықтып үйренуі қажет.	Тау түзілу процесіндегі ішкі және сыртқы күштердің рөлін анықтайды. Ішкі және сыртқы күштердің әсерін салыстырады. «Желденудің түрлері» кластерін құрайды. Щучье-Бурабай курорттық аймағы тауларының мысалында желденудің жер бедеріне әсерін дәлелдейді.
5.4.2.1 Тірі ағзалардың ортақ қасиеттерін сипаттау.	Тірі және өлі денелерді ажыратады. Тірі ағзалардың ерекше қасиеттерін атайды (тамақтану, өсу, көбею және	Түсініктердің мағынасын ашып, тірі организмдердің әрбір қасиеттері туралы айтады. «Тірі ағзалардың	Амеба және жылқы (қайың және ит) мысалында жасушалық құрылым, тамақтану, тыныс алу, бөлу,

	т. б.). Тірі ағзалардың қасиеттері тақырыбы бойыншы сызба құрастыра алуы керек.	қасиеттері» тақырыбы бойыншы сызба құрастырады. Тірі организмдердің қасиеттерін зерттеп және салыстырып үйренуі қажет.	көбейту, өсу сияқты тірі организмдердің қасиеттерін зерттейді және салыстырады.
«Энергия және қозғалыс» бөлімі			
5.5.1.1 Энергия түрлерін ажырату.	Энергия түрлерін атайды. Сурет бойынша энергия түрін анықтайды (электр, жылу). Энергия түрлерін ажыратып және энергия түрлерін анықтап беруі керек.	Энергия түрлерін ажыратады және энергия түрлері туралы айтады. Энергия түрін салыстырады және мысалдар келтіреді. Энергияның бір түрін таңдап зерттей білуі керек.	Энергияның бір түрін таңдап зерттейді. Зерттеу нәтижелерін кластер түрінде ұсынады.
5.5.1.2 Температура мен жылу энергиясын ажырату. 5.5.1.3 Термометрді пайдалана отырып температураны өлшеу.	Жағу кезінде жылу энергиясын беретін отын түрлерін атайды. Стакандағы су температурасын өлшейді. Температура мен жылу энергиясын ажыратып үйренуі керек.	«Температура», «жылу» ұғымдарына анықтама береді. Кабинеттегі ауа температурасын өлшейді, деректерді жазады, температураның өлшем бірлігін атайды. Термометрді пайдалана отырып температураны өлшеуді білуі қажет.	Таңертеңгі және түстегі ауа температурасын өлшейді. Жылу энергиясының көзін атайды. Температураның жоғарылау себебін түсіндіреді
«Экология және тұрақты даму» бөлімі			
5.6.1.1 Экожүйенің құрамдас бөліктерін анықтау.	Біздің аймаққа тән жануарлар мен өсімдіктерді атайды. «Биотоп», «биоценоз», «экожүйе» ұғымдарын түсінеді. Тропикалық шөл мен арктикалық шөлдің биоценозын салыстыра алуы қажет.	«Биотоп», «биоценоз», «экожүйе» ұғымдарына анықтама береді. Тропикалық шөл мен арктикалық шөлдің биоценозын салыстырады. Экожүйенің биоценоз бен биотоптан айырмашылықтарын көрсете білуі керек.	Экожүйенің биоценоз бен биотоптан айырмашылықтарын атайды. Жеміс бағы мен дәнді алқап экожүйесін салыстырады.

5.6.1.2 Экожүйе түрлерін жіктеу; 5.6.1.4 Табиғи және жасанды экожүйелерді салыстыру.	Экожүйелердің түрлерін атайды: табиғи және жасанды. Суреттен табиғи және жасанды экожүйелерді айырады. Экожүйелерге сипаттама бере білуі керек.	Жергілікті аймақтағы жасанды экожүйелерді атайды. Экожүйелердің сипаттамасын жасайды. Табиғи және жасанды қоғамдастықтардың айырмашылықтарын таба білуі қажет.	Адам үшін жасанды экожүйелердің мәнін түсіндіреді. Венн диаграммасы түрінде табиғи және жасанды қоғамдастықтардың айырмашылықтарын табады.
---	---	--	--

Қосымша 31

Жаратылыстану			
6 сынып			
«Ғылым әлемі» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу деңгейінің жетістігі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
6.1.3.1 Жоспар бойынша зерттеу жұмысын жүргізу. 6.1.3.2 Қауіпсіз жұмыс жүргізудің жағдайларын анықтау.	Қауіпсіздік техникасы ережелерін біледі. Тәжірибе жүргізіп және қауіпсіздік ережелерін сақтап дағдыланы керек.	Тәжірибе жүргізеді және қауіпсіздік белгілерін ажыратады. Жоспар бойынша қауіпсіз зерттеу жүргізе білуі қажет.	Жоспар бойынша зерттеу жүргізу кезінде және зерттеуді қауіпсіз жүргізу шарттарын анықтай біледі және талдайды.
6.1.4.1 Халықаралық бірліктер жүйесінің өлшем бірліктерін пайдалану .	Қазақ халқы мен әлем халықтарының ежелгі заманнан бері қолданылған ұзындық пен салмақ өлшем бірліктерінен мысалдар келтіреді. Халықаралық бірліктер жүйесінің өлшем бірліктерін білуі қажет.	Өлшем бірліктерін ажыратады және тізімдейді. Өлшем бірліктерін пайдаланып үйренуі керек.	Бірліктердің халықаралық жүйесінде өлшем бірлігін қолдану мысалдарын және Бірліктердің Халықаралық жүйесін пайдалана отырып есептер мен мысалдарды есептеу жолдарын біледі.
6.1.6.1 Алынған қорытындыларды түрлі формада көрсету.	Мәтінді баяндауды, суреттерді, символдарды және шартты белгілерді оқиды және түсінеді. Зерттеу нәтижелерін	Зерттеу нәтижелерін рәсімдеудің бірнеше нұсқаларын қолдана алады және мысалдар келтіреді. Алынған қорытындыларды	Талдау жасайды, алынған қорытындыларды әртүрлі формада ұсынады, графикалық бейнелерді оқиды және оларды бейнелейді.

	рәсімдеудің бірнеше нұсқаларын қолдана алуы қажет.	әртүрлі формада ұсынып дағдылануы керек.	
«Ғалам. Жер. Адам» бөлімі			
6.2.5.1 Географиялық карталар мен шартты белгілерді жіктеу.	Жергілікті жердің планын және шартты белгілерді оқиды және түсінеді, «карта» ұғымына анықтама береді. Географиялық карталарды оқи білу керек	Шартты белгілерді пайдалана отырып, географиялық карталарды оқиды және жіктейді Шартты белгілерді ажырата білуі қажет	Карта атауына, аумақтық қамту бойынша, мазмұны бойынша, ауқымы бойынша жазбаша сипаттама береді Шартты белгілерді жіктейді
6.2.5.3 Масштабты пайдаланып, арақашықтықты есептеу.	Масштабты және оны белгілеудің формаларына анықтама береді. Масштаб арқылы картадан немесе планнан қашықтықты есептеп үйренуі керек.	Масштаб арқылы картадан немесе планнан қашықтықты есептейді. Түрлі масштабтағы карталарды салыстырып, қорытынды жасай алуы қажет.	Карталардың масштабын және қашықтықты есептейді, түрлі масштабтағы карталарды салыстырады, қорытынды жасай алады, компьютерде "Google. Земля" бағдарламын қолдана алады.
«Заттар және материалдар» бөлімі			
6.3.1.1 Атом мен молекулаларды, қарапайым және күрделі заттарды айыра білу.	Атомдар мен молекулалардың, қарапайым және күрделі заттарға анықтама береді және қысқаша баяндайды. Терминдерге анықтама бере алуы қажет.	Атомдар мен молекулаларды, қарапайым және күрделі заттарды ажыратады және мысалдар келтіреді. Атом мен молекулаларды, қарапайым және күрделі заттарды айыра үйренуі керек.	Күрделі заттардың қарапайым заттардан айырмашылығын және атомның молекуладан айырмашылығы неде екенін талдайды және салыстырады.
6.3.2.1 Заттарды органикалық және бейорганикалық заттар күйінде жіктеу.	Органикалық және бейорганикалық заттарды анықтайды және салыстырады. Заттарды органикалық және бейорганикалық заттарға бөле алуы қажет.	Заттарды органикалық және бейорганикалық заттарға бөледі және жіктейді. Ерекшеліктеріне байланысты жіктей алу керек.	Органикалық заттардың ерекшеліктерін және олардың қасиеттерін түсіндіреді, Бейорганикалық заттардың ерекшеліктерін біледі.

«Тірі және өлі табиғаттағы үдерістер» бөлімі			
6.4.2.2 Тірі ағзаларға тән үдерістерді түсіндіру.	Тірі организмдерге тән процестерді қысқаша айтады және зат алмасуға, көбеюге, өсуге, қозғалуға, дамуға, тітіркендірушілікке анықтама беру. Тірі ағзаларға тән үдерістерді анықтай алуы керек.	Тірі организмдерге тән процестерді зерттейді және схемалық бейнелейді, зат алмасуын, көбеюін, өсу, қозғалыс, даму, тітіркендірушілік сипаттайды. Тірі ағзаларға тән үдерістерді түсіндіре білуі қажет.	Тірі организмдерге тән процестерді түсіндіреді және модель жасайды, тірі организмдерге тән процестерді салыстырады.
6.4.2.3 Ағзалардың қоректену типтерін ажырату.	Организмдердің қоректену түрлерін анықтайды және ажыратады, сондай-ақ автотрофты қоректену, гетеротрофты қоректену, фотосинтез, сапрофиттер, паразиттер, жыртқыштар, өсімдік қорек рационы, рационалды қоректену терминдеріне анықтама береді. Организмдердің қоректену түрлерін сипаттай алуы керек.	Организмдердің қоректену түрлерін сипаттайды, схема түрінде бейнелейді және ажыратады. Ағзалардың қоректену типтерін ажыратып үйренуі тиіс.	Ағзалардың қоректену түрлерін салыстырады және ажыратады, тамақтанудың теңдестірілген рационын құрайды, тірі организмдердің қалай тамақтануын түсіндіреді, рационалды тамақтанудың не екеніне қорытынды жасайды.
«Энергия және қозғалыс» бөлімі			
6.5.1.2 Энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атау және мысалдар келтіру.	Энергияны бөлу және жұту арқылы өтетін процестерді қысқаша баяндайды және қыздыруға, балқытуға, салқындатуға, катаюға, конденсацияға, булануға анықтама береді. Энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атай	Энергияны бөлу және жұту арқылы өтетін процестерді көрсетеді. Күнделікті өмірден мысалдар келтіру қажет.	Энергияны шығарумен және оның жұтылуымен байланысты үдерістерді атайды және мысалдар келтіреді.

	алуы керек.		
6.5.1.4 Электр энергиясының құнын есептеу.	Электр энергиясының құнын есептеуге мысалдар келтіреді және электр энергиясын, ватт, электр энергиясын тұтынуды есепке алатын құралдарға анықтама береді. Электр энергиясының құнын есептеу жолдарын білуі керек.	Электр энергиясының құнын есептеу бойынша жұмыс істеуді зерттейді және схемалық түрде бейнелейді. Электр энергиясының құнын есептеп үйренуі керек.	Электр энергиясының бірлігін атайды, электр энергиясының құнын есептейді, электр энергиясын есептеу жолдарын ұсынады, өз пайымдаулары мен электр энергиясын есептеу тәсілдерін айтады.
«Экология және тұрақты даму» бөлімі			
6.6.1.1 Экожүйе құрамдас бөліктерінің өзара байланысын график түрінде көрсету және түсіндіру.	Экожүйе компоненттерінің өзара байланысын қысқаша түсіндіреді және экожүйе, биоценоз, экотоп, продуценттер, консументтер, редуценттер анықтамаларын береді. Экожүйе құрамдас бөліктерінің өзара байланысын анықтау керек.	Экожүйе компоненттерінің өзара байланысын зерттейді және сызбалық бейнелейді, мысалдар келтіреді. Өзара байланысын график түрінде көрсетіп және түсіндіре алуы қажет.	Экожүйе компоненттерінің өзара байланысын бекітеді, графикалық түрде көрсетеді және түсіндіреді, экожүйенің қандай компоненттерден тұратынын түсіндіреді, экожүйенің компоненттерінің өзара байланысын біледі.
6.6.1.3 Экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын түсіндіру.	Энергия мен заттардың экологиялық пирамидаға өту тәртібі бойынша орналастырады, азық-түлік тізбегін, экологиялық пирамидаға анықтамасын береді. Экологиялық пирамидада энергия мен заттардың өтуін зерттеуі керек.	Экологиялық пирамидада энергия мен заттардың өтуін зерттейді және схемалық бейнелейді, мысалдар келтіреді және түсіндіреді. Экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын графикалық түрде бекітіп және түсіндіре білуі қажет.	Экологиялық пирамидада энергия мен заттардың ауысуын графикалық түрде бекітеді және түсіндіреді, экологиялық пирамидада заттар мен энергия алмасуының қандай тәсілі бар екенін дәлелдейді.

Информатика			
5 сынып			
«Компьютер және қауіпсіздік» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістігінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
5.1.1.1 Процессор мен қатты дискінің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіру.	Жүйелік блоктың ішкі құрылғыларын атайды. Процессордың қызметін қысқаша сипаттайды, негізгі анықтамасын түсінеді. Қатты дискінің қызметін қысқаша сипаттайды, негізгі анықтамасын түсінеді. Процессор мен қатты дискінің қызметін түсіне білуі керек.	Тактілік жиіліктің компьютердің қызметіне әсерін түсіндіреді, тактілік жиіліктің өлшем бірлігі анықтайды. Процессор мен қатты дискінің қызметін қарапайым деңгейде түсіндіре алуы қажет.	Берілген процессорлардың моделін, ядро санын, тактілік жиілігіне қарай жіктейді. Қызметі мен жалпы параметрлері бойынша қатты дискінің толық анықтайды.
«Интернеттегі қауіпсіздік» бөлімі			
5.4.2.1 Біреудің жұмысын көшіріп алудың заңсыздығын талқылау.	Біреудің жұмысын көшіру заңсыз екенін түсінеді. «Плагиат» ұғымын өз сөзімен жеткізеді. Заңсыз көшірудің салдарын саралай білуі қажет.	Заңсыз көшірудің салдарын саралайды. Оларға нақты қоғамда кездесетін мысалдар келтіреді. Келесі мысалдарды келтіруі мүмкін: музыкалық шығармалар, кино қойылымдар, әдеби шығармалар, өлең жолдары және т.б. Заңсыз көшірудің алдын-алу шараларын ұсына алуы керек.	Заңсыз көшірудің алдын-алу шараларын талқылайды. «Авторлық құқық» ұғымын қолданады.
5.4.2.2 Құжатқа құпиясөз орнату.	Әңгімелесу арқылы, «Қандай жағдайда құпия сөз орнатамыз?» сұрағына жауап береді.	Құпия сөз орнатудың маңыздылығы мен мақсатын айқындайды. Құпия сөз орнату	Құпия сөз орнату алгоритмін дұрыс сипаттайды. Тәжірбиелік жұмыста қолданады.

	Құпия сөз орнатудың маңыздылығы мен мақсатын айқындай алуы керек.	алгоритімін дұрыс сипаттай үйренуі қажет.	
«Ақпарат және оны өңдеу» бөлімі			
5.2.1.1 Өртүрлі ақпаратты атап шығу және көрсету.	«Ақпарат» сөзіне анықтама береді. Ақпаратты беретін құрылғыларды атайды. Күнделікті өмірде ақпарат беретін құрылғылардың қайсысымен кездесіп жүргенін баяндайды. Ақпаратты беретін құрылғылардың қызметін сипаттай білуі керек.	Ақпаратты беретін құрылғылардың қызметін сипаттайды. Құрылғылардың жұмыс жасау принциптерін түсіндіреді. Ақпаратты беретін құрылғыларды қолдана алуы қажет.	Ақпаратты беретін құрылғыларды қолдана алады, мысал келтіреді. Мысалы, ұялы телефонның көмегімен ақпаратты қалай беруге болатынын айтуға болады.
«Біздің өміріміздегі алгоритм» бөлімі			
5.3.2.1 Алгоритм анықтамасын тұжырымдау.	Қоршаған ортада болып жататын құбылыстардың белгілі бір алгоритмге байланысты іске асатынын түсіндіреді. Алгоритм анықтамасын анықтайды. Алгоритмдердің қасиеттерін анықтай білуі керек.	Алгоритмдердің қасиеттерін анықтайды және соған сәйкес мысалдар келтіреді, өмірмен байланыстырады. Алгоритм ретін тәжірбие жүзінде құрастыра алуы қажет.	Алгоритм ретін тәжірбие жүзінде құрады.
«Талқылау және программалау» бөлімі			
5.3.3.1 Тармақталу және цикл командаларын ойын ортасындағы программалау кезеңінде қолдану.	Орындалатын алгоритмнің қадамдар ретін анықтайды. Блоктарды өзара сәйкестендіре білуі керек.	Блоктарды өзара сәйкестендіреді. Берілген тапсырмаға сәйкес бағдарлама кодын құруады. Командаларының қызметтерін дұрыс қолданып үйренуі қажет.	«Өрқашан» / «егер» / «қайталау» командаларының қызметтерін дұрыс қолданады.

«Жобаны құру және оны ұсыну» бөлімі			
5.2.2.1 Құжатты баспаға дайындау (парақ өлшемдерін өзгерту, бет өлшемедерін қою, алдын ала көру және т.б).	Мәтіндік құжаттың қолдану мақсатын түсіндіреді. Мәтіндік құжатпен жұмыс жасайтын бағдарламаларды атап көрсетеді. Мәтіндік құжатпен жұмыс жасайтын бағдарламаларды іске қоса білуі керек.	Мәтіндік құжатпен жұмыс жасайтын бағдарламаларды іске қосады, мәтін жазу ережелерін ескереді. Құжатты баспаға дайындап үйренуі қажет.	Дайындалынған құжатты өңдейді, баспаға жіберуге дайындайды. Нәтижесін талқылайды.

Қосымша 33

Информатика			
6 сынып			
«Компьютерлік жүйелер және желілер»			
Оқу мақсаты	Оқу деңгейінің жетістігі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
6.1.3.1 Сымсыз байланыстың артықшылықтарын түсіндіру.	Сымсыз байланыстың анықтамасын және олардың түрін қалыптастырады. Желілер мен байланыс мысалдарын келтіреді (Wi-Fi; Bluetooth; ИК-порт) Сымсыз байланыс тарихының дамуын анықтай алуы керек.	Сымсыз байланыс тарихының дамуын анықтайды және сымды және сымсыз және олардың мақсатын жіктейді. Сымсыз байланыстың артықшылықтарын түсіндіруі қажет.	Сымсыз байланыстың артықшылықтарын түсіндіреді және сымсыз байланыс түрлері туралы ақпарат береді. "Wi-Fi сымсыз желісін қолданудың зияны мен пайдасы"мысалдар келтіреді
6.1.1.1 Есептеу техникасының даму тарихы мен келешегін баяндау.	I, II, III, IV буындағы есептеу техникасының тарихы мен даму перспективалары туралы талқылайды. Есептеу техникасының даму тарихы білуі қажет.	ЭЕМ-нің I, II, III, IV буынын құрастырады. Кезеңдердің бір-бірінен айырмашылығын біледі. Есептеу техникасының даму келешегін баяндай білуі	Есептеу техникасының даму тарихы мен келешегін бағалайды. Қорытынды жасайды. Мысалдар келтіреді.

		керек.	
«Ақпарат беру»			
6.2.1.2 Компьютер үшін барлық ақпарат екілік түрде ұсынылады.	Екілік түрде берілген компьютер үшін ақпарат тәртібін салыстырады. Еркін таңбаны екілік кодқа аудару үшін сызба жасай алуы керек.	Еркін таңбаны екілік кодқа аудару үшін сызба жасап, қорытынды жасайды. Компьютер үшін барлық ақпарат екілік түрде берілетіндігін білуі керек.	Компьютер үшін барлық ақпарат екілік түрде берілетіндігін тексереді және қорытынды жасайды.
6.2.1.1 Мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтау біледі.	Халықаралық таңбаларды кодтау дегеніміз не екенін біледі. Орыс тілді таңбалар үшін кодтау кестелерінің атауын көрсетеуі керек.	Орыс тілді таңбалар үшін кодтау кестелерінің атауын көрсетеді. Мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтауды түсіндіре білуі қажет.	Мәтіндік ақпаратты кодтау және декодтауды түсіндіреді және кодтау шифрын ойлап табады.
6.2.1.3 Байланыс арналарының, ақпарат көздері мен қабылдағыштарының мысалдарын келтіру.	Байланыс арналарының, ақпарат көздері мен қабылдағыштардың мысалдарын есептейді. Адамның бес сезім органы арқылы ақпаратты берудің әртүрлі тәсілдерінің мысалдарын келтіреді. Ақпаратты беру жүйесінің үш бағытына мысал келтіре алуы қажет.	Ақпаратты беру процесін талдау бір жақты немесе екі жақты болады. Ақпаратты беру жүйесінің үш бағытына мысал келтіреді. Техникалық және дәстүрлі байланыс құралдарын түсіндіре білуі керек.	Техникалық және дәстүрлі байланыс құралдарын түсіндіреді. Ақпаратты сақтауға және өндеуге қатысты әрекеттерді біледі.
«Компьютерлік графика»			
6.2.2.3 Векторлық графиканың артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалайды.	Векторлық графиканың артықшылықтары мен кемшіліктерін анықтаңыз. Артықшылықтары мен кемшіліктерін салыстыра білуі керек.	Векторлық графиканың артықшылықтары мен кемшіліктерін салыстырады. Артықшылықтары мен кемшіліктерін бағалай алуы қажет.	«Күн батуы» иллюстрациясының артықшылықтары мен кемшіліктерін келесі тәртіпте жасайды: 1) Аспан; 2) су; 3) таулар; 4) жер; 5) пальма; 6) күн; 7) күннің суда

			шағылысуы.
«Компьютерлік ойындар қалай жасалады»			
6.3.2.1 Тапсырма шешімін кезең-кезеңмен таңдау.	Біртіндеп бөлшектеуге шешу анықтау идеялары. Ойынның блок-сызбасын кезең-кезеңімен жасай білуі керек.	Идеяларды анықтау үшін кез келген ойынның блок-сызбасын кезең-кезеңімен жасау. Компьютерде тапсырма шешімін кезең-кезеңімен ажырата алуы қажет.	Блок-схемаларды дәлелдейді, ойларды анықтау бойынша компьютерде тапсырма шешімін кезең-кезеңімен ажыратып, қорытынды жасайды.
6.3.2.1 Тапсырма шешімін кезең-кезеңмен талдау.	Сценарийлердің кезеңдерін сипаттайды. Компьютерде тапсырма шешімін кезең-кезеңмен шешу жолдарын ұсына алуы қажет.	Сценарий мен таңбаларды салу және қорытынды жасау арқылы компьютерде тапсырма шешімін кезең-кезеңмен шешу жолдарын ұсынады. Сценарийлерді кезең-кезеңмен салыстырып үйренуі керек.	Сценарийлерді кезең-кезеңмен салыстырады. Қорытынды жасайды. Мысалдар келтіреді.
6.3.2.2 Блок-схемалар түрінде алгоритмді ұсыну.	Тапсырмаларды шешу алгоритмі идеяларын анықтау арқылы блок-схеманы құрайды. Блок-сызбаны топтастыра алуы керек.	Алгоритм идеяларын және бағдарлама кодын анықтау арқылы блок-сызбаны топтастырады. Мультфильм мен ойын арасындағы айырмашылығын анықтайды. Компьютерлік ойындарды дайындау кезеңдерін атайды. Логика мен ойлауды дамыту үшін жаңа ойын идеясын ұсына алуы қажет.	Ойнаған ойындарды бағалайды. Логика мен ойлауды дамыту үшін жаңа ойын идеясын ұсынады. Ойын идеясының таңдауына не себеп болғанын түсіндіреді.
«Компьютерлік ойын құру»			
6.3.1.1 Бағдарламалау ойын ортасында сценарийлерді әзірлеу және жүзеге асыру.	Бағдарламалау ойын ортасында сценарийлерді әзірлеу және іске асыру салыстырады.	Scratch ойын бағдарламалау ортасында бағдарламаны құрастырып және эксперимент жасайды.	Ойын бағдарламалау ортасында сценарийді дамыту және іске асыру бойынша қорытынды жасайды.

	Бағдарламалау ойын ортасында сценарийлерді әзірлей білуі керек.	Қателерді іздегенде жалпы кенестерді қолданады. Сценарийді дамыту және іске асыру бойынша қорытынды жасай алуы қажет.	
6.3.1.1 Бағдарламалау ойын ортасында сценарийлерді әзірлеу және жүзеге асыру.	Ойын бағдарламалау ортасында дыбыстық сүйемелдеуді жасау және жасау жолдарын салыстырады. Аркадий ойынына негізделген компьютерлік ойынды құрастыра алуы қажет.	Rong классикалық Аркадий ойынына негізделген компьютерлік ойынды құрастырады және ойынға дыбыс қосады. Ойын бағдарламалау ортасында дыбыстық сүйемелдеуді дамыта білуі керек.	Ойын бағдарламалау ортасында дыбыстық сүйемелдеуді дамыту және жасау бойынша қорытынды жасайды.
«Құжатпен жұмыс»			
6.2.2.1 Сілтеме ұғымының анықтамасы (гиперсілтемелер, мазмұны, атаулары, сілтемелер).	Сілтемелерді анықтаудағы түсініктерді түсіндіреді (гиперсілтеме, мазмұны, атауы, түсіндірмесі) Ұғымдарға анықтама бере алуы керек.	Гиперсілтемелер, мазмұндар, атаулар, түсініктеме алгоритмінде командалардың дұрыс тәртібін әзірлейді. Сілтемені практикалық жұмыстарда қолдана алуы қажет.	Сілтеме ұғымын анықтау (гиперсілтемелер, мазмұны, атаулары, сілтемелері) және практикалық жұмыстарды қолданады.
6.4.2.1 «Авторлық құқық», «плагиат» ұғымдарын түсіндіреді.	«Авторлық құқық» және «плагиат» ұғымын анықтайды. Авторлық құқық және плагиат ұғымын нақты жағдайда қолданып үйренуі керек	«Авторлық құқық» және «плагиат» ұғымын нақты жағдайда қолданады, мысалдар келтіреді. «Авторлық құқық», «плагиат» ұғымдарын түсіндіре білуі қажет.	Жобаны әзірлеу кезінде авторға сілтемелерді жасайды. Болашақта деректерді пайдалану мүмкіндіктері туралы біледі.

Қосымша 34

Информатика
8 сынып
«Компьютер мен желілердің техникалық сипаттамалары»

Оқу мақсаты	Оқу деңгейінің жетістігі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
8.2.1.1 Ақпарат көлемін анықтауда алфавиттік (әліпби) тәсілін қолдану.	Алфавиттік тәсілді қолдану қажеттілігін түсіндіреді. Негізгі ұғымдарды қолдана білуі қажет.	Негізгі ұғымдарды қолданады: алфавит қуаты және символдың ақпараттық салмағы. Ақпарат көлемін анықтауда алфавиттік тәсілді қолданып үйренуі керек.	Хабарламаның ақпараттық көлемін жіктейді және формулаларды пайдалана отырып стандартты емес міндеттерді шешеді.
8.1.1.1 Қарапайым деңгейінде процессордың қызметін және оның негізгі сипаттамасын түсіндіру.	Микропроцессордың мақсатын, процессорға кіретін компоненттерді және процессордың сипаттамасын түсіндіреді. Қарапайым деңгейінде процессордың қызметін түсіндіре алуы керек.	"АЛУ", "УУ", "тактикалық жиілік", "регистрлер", "Разрядтылық" терминдерін қолданады және қорытынды жасау. Оның негізгі сипаттамасын түсіндіре білуі қажет.	Процессордың әлеуетті проблемаларын анықтайды және шешу жолдарын сипаттайды.
«Денсаулық және қауіпсіздік»			
8.4.1.1 Адам ағзасына түрлі электронды құрылғылардың әсері туралы мысал келтіру және қорғану тәсілдерін тиімді қолдану.	Адам ағзасына түрлі электрондық құрылғылардың әсер ету мысалдарын келтіреді. Адам ағзасына түрлі қауіп-қатерлердің жұмыс істеу принципін түсіндіре алуы керек.	Адам ағзасына түрлі қауіп-қатерлердің жұмыс істеу принципін және олардан қорғану жолдарын түсіндіреді. Қорғану тәсілдерін тиімді қолдана білуі қажет.	Әр түрлі электрондық құрылғылардың әсерінен қорғанудың тиімді әдістеріне баға береді.
«Ақпаратты электрондық кестелерде өңдеу» бөлімі			
8.2.2.2 Абсолюттік және салыстырмалы сілтемелерді қолдану.	Абсолюттік және салыстырмалы сілтеме түсінігін береді. Абсолюттік және салыстырмалы сілтемелерді ажырата білуі керек.	Ұяшықтардың абсолюттік және салыстырмалы мекенжайын қалай дұрыс жазуды жоспарлайды. Абсолюттік және салыстырмалы сілтемелерді қолдана алуы қажет.	Практикалық жұмыстарда электрондық кестелерді қолданады және өз ұсыныстарын білдіреді.

8.2.2.1 Электронды кестеде есептерді шешу үшін мәліметтердің әртүрлі пішімдерін қолдану.	Деректер пішімдерін қолданады және түсінік береді. Деректер пішімдерін әзірлей білуі керек.	Деректер пішімдерін әзірлейді және мысалдар келтіреді. Мәліметтердің әртүрлі пішімдерін қолдана алу қажет.	Деректер пішімдерін қолдануды болжайды, бірнеше мысал келтіреді және қорытынды жасайды.
8.2.2.3 Электронды кестені қолдана отырып есептерді шешуде кірістірілген функцияларды қолдану.	Енгізілген функциялардың көмегімен есептеу нәтижесінде алынған ұяшықтың мәнін анықтайды. Электронды кестені қолдана отырып есептерді шешу білу керек.	Электрондық кестеде деректер базасын ойлап табады және кіріктірілген функциялардың тағайындалуын жасайды. Кесте деректерін шартты форматтауды пайдалана отырып дәлелдей алуы қажет.	Кесте деректерін шартты форматтауды пайдалана отырып дәлелдейді және есептерді сомалардың (), ОСТАТ (), дөңгелектелген (), түбірі (), дәрежесі (), бүтін (), жеке (), сомалар (), шот () функцияларының көмегімен шешеді.
«Программаларды құрудың кіріктірілген орталары»			
8.1.2.1 Жүйелік, қолданбалы программалық қамтамасыз ету және программалау жүйесін ажырату.	Программалық қамтамасыз ету түрлерін және олардың мақсатын атап көрсетеді. Әртүрлі программалық қамтамасыз ету және бағдарламалау жүйелерін жіктеп үйренуі керек.	Әртүрлі программалық қамтамасыз ету және бағдарламалау жүйелерін жіктейді. Программалау жүйесін ажырата білуі қажет .	Белгілі бір мақсаттар үшін бағдарламалау жүйесінің мысалдарын келтіреді, олардың классификациясына сәйкес программалық қамтамасыз ету түрлері мен бағдарламалау жүйелерін салыстырады.
«Интеграцияланған ортада міндеттерді шешу»			
8.3.1.1 Бағдарламаларды әзірлеудің біріктірілген ортасында есептер моделін құру (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).	Бағдарламалау тілдерін пайдалана отырып, әзірленетін шешімнің блок-сызбасын жасайды, бағдарламалау ортасын таңдау себебін негіздейді. Белгілі бір ақпараттан негізгі деректерді ала білуі қажет.	Деректерді салыстырады, қойылған жағдайдан мәселені анықтайды, белгілі бір ақпараттан негізгі деректерді алады. Есептер моделін құрып үйренуі керек.	Жобаны әзірлеу кезеңдерін жақсарту үшін жиналған деректерді талдайды және жоба үшін пайдаланылатын ақпараттың сапасын бағалайды.
8.3.1.1 Бағдарламаларды әзірлеудің	Алгоритмдік құрылымдардың	Бағдарламаларды жасаудың	Эксперименталды

біріктірілген ортасында есептер моделін құру (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).	негізгі түрлерін атайды, алынған білімді, іскерлікті және дағдыларды жобалау жұмыстарында қолданады. Бағдарламаларды жасаудың негізгі тәсілдерін қолдана алуы керек.	негізгі тәсілдерін қолданады, түрлі объектілермен жұмыс істейді, жобаларды ретке келтіреді және сақтайды. Эксперименталды деректердің көмегімен бағдарламаны тексеруді жүзеге асырып үйренуі қажет.	деректердің көмегімен бағдарламаны тексеруді жүзеге асырады, қосымшаны орындауға жібереді және нәтиженің дұрыстығын тексереді.
--	--	---	--

Қосымша 35

5 сынып			
Қазақстан тарихы			
«Қазақстан аумағындағы ежелгі адамдардың өмірі» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
5.1.1.1 Алғашқы қауымдық адамдардың антропологиялық белгілерін сипаттайды.	Алғашқы қауымдық адамдар жайлы айтады. Антропология ұғымын түсінуі керек.	Антропология ұғымын түсінеді. Алғашқы қауымдық адамдардың антропологиялық белгілерін сипаттай алуы қажет	Өз көзқарасын дәлелдейді. Алғашқы қауымдық адамдардың антропологиялық белгілерін сипаттайды.
5.2.2.1 Археологиялық ескерткіштерді сипаттайды.	Ескерткіштер жайлы тыңдайды. Қазақстан аумағындағы ескерткіштер жайлы түсіндіре білуі керек.	Қазақстан аумағындағы ескерткіштер жайлы мәлімет қосады. Археологиялық ескерткіштерді сипаттай алуы қажет.	Дәлелдер арқылы ойын қорытады. Археологиялық ескерткіштерді сипаттайды.

5.4.2.1 Еңбек құралдарын және қару түрлерін сипаттайды.	Ежелгі адамдар туралы мәліметті тыңдап, түсінгенін жеткізеді. Мысалы: Ежелгі адамдар топ-топ болып өмір сүріп, еңбек етіп, тамағын тауып жеген. Қолданған еңбек құралдарын атауы қажет.	Қолданған кейбір еңбек құралдарын атап өтеді. Мысалы: Ертеде адамдар қолдарына шапқы, қырғыш, шоқпар жасап алып еңбекке араласқан. Еңбек құралдарын және қару түрлерін сипаттай алуы қажет.	Тақырып мағынасын ашып, өз көзқарасын айтады. Еңбек құралдарын және қару түрлерін сипаттайды.
5.4.1.1 Ежелгі адамның кәсібін сипаттайды.	Ежелгі адамның негізгі кәсібін анықтайды: терушілік, аң аулаушылық. Ежелгі адамның негізгі кәсібін түсіндіре білуі керек.	Ежелгі адамның негізгі кәсібін түсіндіреді: терушілік, аң аулау, балық аулау, егіншілік, мал шаруашылығы). Ежелгі адамдардың кәсібіндегі өзгерістерді түсіндіре алуы қажет.	Тас дәуірінің әр кезеңінде орын алған ежелгі адамдардың кәсібіндегі өзгерістерді түсіндіреді.
«Ежелгі көшпенділер өмірі» бөлімі			
5.4.2.2 Metallургияның дамуының шаруашылықтың түрлі салаларына әсерін түсіндіреді.	Шаруашылық саласын анықтайды: 1.егіншілік 2.Ірі қара, мал шаруашылығы 3.қолөнер 4.құрылысы 5.metallургия Металдарды өндіру және өңдеу процесін сипаттай білуі керек.	Металдарды өндіру және өңдеу процесін сипаттайды. Әр шаруашылық саласында еңбек өнімділігіне металдың әсері туралы қорытынды жасап үйренуі қажет.	Әр шаруашылық саласында еңбек өнімділігіне металдың әсері туралы қорытынды жасайды. Metallургияның шаруашылықтың түрлі салаларына әсерін талдайды.
5.2.2.2 Андронов және Беғазы-Дәндібай мәдениеттерінің белгілерін анықтайды.	Андронов және Беғазы-Дәндібай мәдениетінің басты белгілерін атайды: - көшпелі мал шаруашылығына біртіндеп көшу,	Андронов және Беғазы-Дәндібай мәдениетінің басты белгілерін артефактар негізінде түсіндіреді және контурлық картада олардың таралу аумағын белгілейді.	Андронов және Беғазы-Дәндібай мәдениетінің басты белгілерін археологиялық дереккөздерге сүйене отырып салыстырады.

	<p>- металлургияның пайда болуы, - әлеуметтік теңсіздіктің пайда болуы, - жерлеу салтының ерекшелігі Андронов және Беғазы-Дәндібай мәдениетінің басты белгілерін артефактар негізінде түсіндіре алуы қажет.</p>	<p>Археологиялық дереккөздерге сүйене отырып салыстыра білуі керек</p>	
<p>5.2.2.6 Көшпенділердің әлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесі туралы біледі.</p>	<p>Көшпелі мал шаруашылығының дамуымен адамдарда пайда болған мүмкіндіктерді (азық-түліктің тұрақты көзі, алыс қашықтыққа және т. б. қозғалу мүмкіндігін атап көрсетеді.). Көшпелі мал шаруашылығының әртүрлі түрлерін анықтай алуы керек.</p>	<p>Көшпелі мал шаруашылығының әртүрлі түрлерін анықтайды және олар таралған аумақ картасында (Батыс және Орталық Қазақстан – көшпелі жыл бойы, Оңтүстік Қазақстан – отырықшы, Оңтүстік – Шығыс – жартылай көшпелі екенін) белгілейді. Көшпелі мал шаруашылығының пайдасын және көшпенділердің әлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесін түсіндіре білуі қажет.</p>	<p>Көшпелі мал шаруашылығының пайдасын және көшпенділердің әлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесін түсіндіреді (жылжымалы тұрғын үй, ат жабдықтары, дөңгелек және т. б.).</p>
<p>5.2.2.3 Ежелгі тайпалардың қолданбалы өнерінің ерекшеліктерін сипаттайды.</p>	<p>Көшпенділер үйінің негізгі түрлерін (киіз үй, жиек) және киіз үйдің (мысық, ағаш, сүйек және т.б.) құрастырылуын жасаған материалдарды біледі. Киіз үй мысалында көшпенділердің қолданбалы өнерінің ерекшеліктерін білуі қажет.</p>	<p>Киіз үй мысалында көшпенділердің қолданбалы өнерінің ерекшеліктері мен мәнін анықтайды: киіз үйдің нысаны мен негізгі бөліктері, ішкі жасақтама. Ежелгі тайпалардың қолданбалы өнерінің ерекшеліктерін сипаттай</p>	<p>Көшпенділердің әлемдік өркениетке қосқан үлесі туралы білімді қолданады (киіз үйдің макеті).</p>

		алуы керек.	
5.2.1.2 Ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттайды.	Көшпенділердің дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын атайды. Көшпенілердің салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын сипаттай алуы қажет.	Көшпенілердің салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын сипаттайды. біздің күнімізге дейін (от тұтылу, тәңірге тағзым ету, күн, өз ата-бабаларына). Көшпенділердің салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарының маңызын бағалай білуі керек.	Қазіргі кезеңде көшпенділердің салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарының маңызын бағалайды.
«Сақтар» бөлімі			
5.3.1.1 Картада асыл тұқымды одақтардың орналасуын көрсетеді.	Тайпалық одақтарды мына топтар бойынша атап көрсетеді: сақ - тиграхауда, сақ - хаомаварга, сақ-парадарайя Картада асыл тұқымды одақтардың орналасуын көрсете алуы керек.	Картада асыл тұқымды одақтардың орналасуын көрсетеді. Асыл тұқымды одақтардың қоныстануына факторлардың әсерін түсіндіре білуі қажет.	Асыл тұқымды одақтардың қоныстануына факторлардың әсерін түсіндіреді: Экономикалық фактор Географиялық фактор, Климаттық фактор.
5.3.1.2 Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің қалыптасуын түсіндіреді.	Ежелгі мемлекеттік бірлестіктерді (сақ, үйсіндер, қаңлылар, ғұндар, сарматтар) атайды. Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің қалыптасу себептерін білуі қажет.	Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің қалыптасу себептерін (Әлеуметтік және мүліктік теңсіздіктің пайда болуы) атап көрсетеді және мемлекеттің белгілерін (аумақ, заңдар, басқару аппараты, әскер, әдет-ғұрыптар, дәстүрлер) Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің қалыптасуын түсіндіре алуы қажет.	Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің (әлеуметтік-экономикалық, саяси) қалыптасу себептерін түсіндіреді.
5.2.1.2 Ежелгі тайпалардың дүниетанымын	Ежелгі тайпалардың көріністерін атайды (отқа,	Ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттайды	Ежелгі тайпалар мен қазақ халқының салт-дәстүрлері

сипаттайды.	аспанға және ата-бабаларға тағзым). Көшпенділерде болған әдет-ғұрыптар мен дәстүрлерді (отпен тазарту, Наурыз, құрбандық шалу және т. б.) атап көрсетеді.). Ежелгі тайпалардың дүниетанымын сипаттай алуы керек.	және қазіргі замандағы көшпенділердің әдет-ғұрпы мен дәстүрлерін(отпен тазарту, Наурыз, құрбандық шалу және т. б.) сақтауларына байланысты мысалдар келтіреді.) Ежелгі тайпалар мен қазақ халқының салт-дәстүрлері арасындағы байланысты түсіндіре білуі қажет.	арасындағы байланысты түсіндіреді.
5.2.2.3 Ежелгі тайпалардың қолданбалы өнерінің ерекшеліктерін сипаттайды.	Қолданбалы өнердің анықтамасын береді. Ежелгі тайпалардың қолданбалы өнерінің түрлерін (ат жабдықтары, киіз үй, киім, зергерлік бұйымдар) Ежелгі тайпалардың қолданбалы өнерінің ерекшеліктерін сипаттай білуі керек.	Ежелгі тайпалардың қолданбалы өнерінің ерекшеліктерін сипаттайды (көшпелі өмір салтымен байланыс) Ежелгі көшпенділер үйінің ерекшеліктері мен эволюциясы туралы қорытынды жасай алуы қажет.	Ежелгі тайпалардың қолданбалы өнерінің моделін жасайды және ежелгі көшпенділер үйінің ерекшеліктері мен эволюциясы туралы қорытынды жасайды.
5.3.2.1 Халықаралық аренада Қазақстанның ерте көшпенділерінің орнын анықтайды (сақ тайпаларының мысалында).	Сақ тайпаларының күресімен байланысты оқиғаларды көрсетеді : -парсы патшасы Даримен -парсы патшасы Кирмен; -Александр Македонскиймен. Ежелгі тайпалардың басқыншыларға қарсы күресін сипаттай алуы қажет.	Ежелгі тайпалардың басқыншыларға қарсы күресін сипаттайды. Сақ (ежелгі) тайпаларының әскери өнерінің ерекшеліктерін анықтайды. Ежелгі тайпалардың өзге аймақтың басқыншыларымен тарихи маңызы зор күресін айқындай білуі керек.	Ежелгі тайпалардың өзге аймақтың басқыншыларымен тарихи маңызы зор күресін айқындайды.(көрсету дағдыларын, байланыс, қазіргі заманғы тарихы).
«Үйсіндер мен қаңлылар» бөлімі			
5.3.1.2 Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің қалыптасуын түсіндіреді.	Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің пайда болу	Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің (аумақ,	Мемлекеттік бірлестіктердің білім беру алғышарттарын

	уақытын атайды. Картада асыл тұқымды одақтардың орналасуын көрсетеді. Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің белгілерін білуі керек.	заңдар, мәдениет, әскер және т. б.) белгілерін сипаттайды. Ежелгі мемлекеттік бірлестіктердің қалыптасуын түсіндіре алуы қажет.	салыстырады, қалыптасуын түсіндіреді.
5.3.2.2 Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен өзара қарым-қатынасын айқындайды.	Көрші асыл тұқымды бірлестіктерді картада атайды және көрсетеді (сақтар, ғұндар, үйсіндер, қаңлылар, сарматтар). Бірлестіктердің көрші елдермен өзара қарым-қатынасын айқындай алуы қажет.	Қазақстан аумағындағы алғашқы мемлекеттік бірлестіктердің көрші елдермен (сауда, дипломатиялық, әскери, династиялық) өзара қарым-қатынастарын айқындайды. Асыл тұқымды бірлестіктің басқа асыл тұқымды одақтармен өзара қарым-қатынас тарихын талдай білуі керек.	Тарихи дереккөздің интерпретациясы (Бехистун жазуы, "Авеста", антикалық авторлардың шығармалары) негізінде аталған асыл тұқымды бірлестіктің басқа асыл тұқымды одақтармен өзара қарым-қатынас тарихын талдайды.
5.4.2.3 Ұлы Жібек жолының пайда болуын түсіндіреді.	Ұлы Жібек жолы ұғымының мәнін анықтайды. Негізгі алғышарттарын түсіндіре алуы керек.	Ұлы Жібек жолының пайда болуының негізгі алғышарттарын түсіндіреді (әлеуметтік, экономикалық және саяси). Ұлы Жібек жолы өткен Қазақстанның негізгі қалаларын білуі қажет.	Контурлық картада Ұлы Жібек жолы өткен Қазақстанның негізгі қалаларын атап өтеді.
5.2.2.6 Көшпенділердің әлемдік өркениеттің дамуына қосқан үлесі туралы біледі.	Ежелгі тайпалардың зергерлік өнерінің стилін анықтайды. (аңшылық, жартыхромдық). Көшпенділердің мал шаруашылығының (көшпелі, жартылай көшпелі, отырықшы) түрлерін және маусымдық жайылымдарды	Картада көшпенді мал шаруашылығының аймақтарын көрсетіп, жайылымның атауын көшпенділер қызметінің түрлерімен салыстырады. Көшпенділердің әлемдік өркениеттің дамуына қосқан	Қазақстанның ежелгі тұрғындары үшін көшпелі мал шаруашылығының тиімділігін дәлелдейді (экономикалық, географиялық факторды көрсетеді). Қазіргі кезеңде

	атайды (жайлау, күзеу, қыстау, көктеу) Көшпенді мал шаруашылығының аймақтарын көрсете білуі керек.	үлесі туралы айтуы қажет.	пайдаланылатын көшпенділердің жетістіктерін атап көрсетеді (әбзелдер, дөңгелекті, шалбар, қару-жарақ).
«Өлкетану» бөлімі			
5.3.1.3 Туған өлке тарихындағы тарихи тұлғалардың рөлін түсіндіреді.	Туған өлкенің тарихи тұлғаларын атайды және оның қызметінде көрініс тапқан тарихи тұлғаның (Қабанбай батыр, Ж. Тәшенов, Т. Бегельдинов, Қ. Мұңайтпасов және т. б.) қасиеттерін атап көрсетеді. Тарихи тұлғалардың жеке қасиеттерін анықтай алуы керек.	Тарихи тұлғалардың жеке қасиеттерін анықтайды (мақсаткерлік, Отанға деген сүйіспеншілік, рух пен т. б.) және олардың қызметінің нәтижелерін атайды (Қабанбай батыр - жоңғарлармен және т. б. күреске қатысушы). Тарихи тұлғаны сызба бойынша бағалай алуы қажет.	Тарихи тұлғаны сызба бойынша бағалайды: 1. Қалыптастыру шарттары: тарихи жағдай, жақын орта; 2. Жеке қасиеттері (адамгершілік ұстанымдары, мінез-құлықтары). 3. Қоғам және қоршаған ортаның жақындығы қызметінің нәтижелері мен мәні.
«Ежелгі Қазақстан тарихына шолу» бөлімі			
5.1.1.2 Ежелгі Қазақстан халқының антропологиялық бейнесін анықтайды.	Адамның негізгі нәсілдік ерешеліктерін атайды (монғолоидтық, европоидтық, негроидтық) Ежелгі тайпалардың ішкі және сыртқы келбетін сипаттай білуі керек.	Ежелгі тайпалардың (сақ, үйсін, қаңлы, ғұндар, сарматтар) ішкі және сыртқы келбетін сипаттайды. Тайпаны нәсілдік белгілері бойынша салыстыра алуы қажет.	Тайпаны нәсілдік белгілері бойынша салыстырады.

Қосымша 36

Қазақстан тарихы			
6 сынып			
«VI - IX ғасырлардағы Қазақстан» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары

6.3.1.2 VI-IX ғасырлардағы түркі мемлекеттерінің даму ерекшеліктерін, олардың ұқсастықтары мен айырмашылықтарын анықтай отырып түсіндіреді.	Түркі мемлекеттерінің билеушілерін біледі: Батыс Түрік қағанаты, Түркі қағанаты. Түркі мемлекеттерінің ішкі және сыртқы саясатын анықтай алуы қажет.	VI-IX ғасырлардағы түркі мемлекеттерінің ішкі және сыртқы саясатын анықтайды. Түркі мемлекеттерінің ұқсастығы мен айырмашылықтарын түсіндіре білуі керек.	VI-IX ғасырлардағы түркі мемлекеттерінің ұқсастығы мен айырмашылықтарын түсіндіреді, олардың ұқсастығы мен айырмашылықтарын анықтайды (халық, басқару жүйесі, тұрғындардың кәсіптері, мәдениеті).
6.2.2.3 Көшпенділердің әскери өнердегі жетістіктерін сипаттайды.	Көшпенділердің әскери өнердегі жетістіктерін атайды (колесница, кавалерия, пияз және жебелер) Әскери өнердегі көшпенділердің жетістіктерін анықтай алуы керек.	Әскери өнердегі көшпенділердің жетістіктерін анықтайды. Көшпенділердің әскери өнердегі жетістіктерін талдай білуі қажет.	Көшпенділердің әскери өнердегі жетістіктерін талдайды (дөңгелекті пайдалану әлем картасын өзгертуі).
«X ғасыр - XIII ғасырдың басындағы Қазақстан» бөлімі			
6.3.1.7 Ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының басты және екінші дәрежелі себептерін анықтайды.	Ортағасырлық мемлекеттердің ыдырау себептерін (өзара соғыстар, билік үшін күрес, орталық биліктің әлсіздігі) Басты және екінші дәрежелі ортағасырлық мемлекеттердің ыдырау себептерін айтуы керек.	Басты және екінші дәрежелі ортағасырлық мемлекеттердің ыдырау себептері (басты: өзара соғыстар, билік үшін күрес, орталық биліктің әлсіздігі; екінші-билеушілердің жеке амбициялары) Ортағасырлық мемлекеттердің ыдырауының басты және екінші дәрежелі себептерін анықтай білуі қажет.	Негізгі және екінші дәрежелі ортағасырлық мемлекеттердің ыдырау себептері (барлық мемлекеттер үшін ортақ).
6.3.1.4 Тарихи ұғымдарды пайдалана отырып, Қараханид мемлекетінде жер иелену ерекшеліктерін түсіндіреді.	Қарахан мемлекетіндегі жер иелігінің ерекшеліктерін тарихи ұғымдарды	Қараханид мемлекетінде жер иелену ерекшеліктерін тарихи ұғымдарды	Қараханид мемлекеттеріндегі жер иелену ерекшеліктерін ортағасырлық басқа

	(коммендация, икта, мульк, вакф) айтады. Қараханид мемлекетінде жер иелену ерекшеліктерін тарихи ұғымдарды пайдалана отырып түсіндіре алуы керек.	(коммендация, икта, мульк, вакф) пайдалана отырып түсіндіреді). Басқа мемлекеттердегі жер иелену ерекшеліктерімен салыстырып үйренуі керек.	мемлекеттердегі жер иелену ерекшеліктерімен салыстырады.
6.2.2.4 М. Қашқари, Ю. Баласағұн және А. Яссауи еңбектерінің түркі кезеңін сипаттау үшін тарихи маңыздылығын түсіндіреді.	М. Қашқари, Ю. Баласағұн және А. Яссауи шығармаларын атайды. Шығармаларды тарихи кезеңдер бойынша жіктей білуі керек.	М. Қашқари, Ю. Баласағұн және А. Яссауи шығармаларын тарихи кезеңдер бойынша жіктейді. Еңбектердің түркі кезеңін сипаттау үшін тарихи маңыздылығын түсіндіре алуы қажет.	М. Қашқари, Ж. Баласағұн және А. Яссауи жұмыстарының түркі қоғамы сипаттамасында тарихи құндылығын ашады.
«XIII - XV ғасырдың бірінші жартысындағы Қазақстан» бөлімі			
6.3.1.6 Картаны пайдалана отырып, XIII-XV ғасырлардағы мемлекеттердегі саяси процестерді түсіндіреді.	XIII-XV ғғ. мемлекеттердегі негізгі саяси процестерді (мемлекеттердің құрылуы, билеушілердің аттары, этникалық құрамы) Саяси үдерістерді анықтай алуы керек.	Саяси үдерістерді анықтайды және мемлекетті контурлық картада көрсетеді (Моңғол империясы, Алтын Орда, Ақ Орда, Моғулистан, Әбілхайыр хандығы) Мемлекеттердің пайда болуының әлеуметтік-саяси процестерінің себептерін түсіндіре білуі қажет.	Мемлекеттердің пайда болуының әлеуметтік-саяси процестерінің себептерін түсіндіреді.

<p>6.3.1.8 Қазақстан аумағында мемлекеттерді басқару жүйесінің ерекшеліктерін анықтайды.</p>	<p>Негізгі сөздерді (уәзірлер, бектер, басқақтар, дәругтер және т. б.) пайдалана отырып, мемлекеттегі басқару жүйесі туралы әңгімелейді.) Көшпелі мемлекетте басқару жүйесін қалыптастыру ерекшеліктерін анықтай білуі қажет.</p>	<p>Көшпелі мемлекетте (әскери және азаматтық билік) үлестік-асыл тұқымды басқару жүйесін қалыптастыру ерекшеліктерін айқындайды) Қазақстан аумағында мемлекеттерді басқару жүйесінің ерекшеліктерін талдай алуы керек.</p>	<p>Қазақстан аумағында мемлекеттерді басқару жүйесінің ерекшеліктерін талдайды, қорытынды жасайды.</p>
<p>«Қазақ халқының қалыптасуы» бөлімі</p>			
<p>6.1.1.3 Ежелгі және орта ғасырлардағы тарихи оқиғалар арасында байланыс орната отырып, қазақ халқының қалыптасуының негізгі кезеңдерін анықтайды.</p>	<p>Ежелгі тайпалардағы қазақ этносы туралы әңгімелейді. «Қазақ» этнонимінің мәнін түсінеді. Даму кезеңдерінің (эволюциясының) хронологиялық дәйектілігін анықтай алуы керек.</p>	<p>Қазақстан мен Орта Азия аумағында әртүрлі этникалық топтардың даму кезеңдерінің (эволюциясының) хронологиялық дәйектілігін анықтайды. Қазақ халқының қалыптасуының негізгі кезеңдерін анықтай алуы қажет.</p>	<p>Қазақстан аумағында жүздің пайда болу себептерін анықтайды.</p>
<p>«Біртұтас қазақ мемлекетінің құрылуы» бөлімі</p>			
<p>6.3.1.9 Қазақ хандығы құрылуының тарихи мәнін анықтайды.</p>	<p>Қазақ хандығының негізін қалаушылары мен қазақ хандығының аумағын картадан көрсете біледі. (Керей мен Жәнібек). Қазақ хандығының құрылу себептері мен салдарын білуі керек.</p>	<p>Қазақ хандығының құрылу себептері мен салдарын анықтайды. Қазақ хандығы құрылуының тарихи мәнін анықтай алуы қажет.</p>	<p>Өз білімдерін қолдана отырып, Қазақ мемлекетінің құрылу ерекшелігін көрсетеді және Керей мен Жәнібек сияқты тарихи тұлғаларының мемлекет құру процесіндегі рөлін бағалайды.</p>
<p>6.2.3.4 Еңбек мәнін түсіндіреді М. Х. Дулати.</p>	<p>Қазақ халқының тарихтағы еңбек көзін атайды.</p>	<p>Дерек көзінде ұсынылған мәліметтерді айтады (қазақ хандығының құрылған күні, Қазақ хандығының негізін</p>	<p>Қазақ хандығының пайда болуы туралы М. Х. Дулати "Тарихи Рашиди" еңбегінің мәнін анықтайды.</p>

		қалаушы, сыртқы саясат).	
6.3.1.10 Қазақ хандарының шежіресі.	Қазақ хандарының аттарын атайды, (тарихи оқиғалар мен фактілерді ішкі, сыртқы саясат, қазақ хандары туралы).	Қазақ хандарының саясатының негізгі бағыттары мен нәтижелерін анықтайды.	Қазақ хандарының ішкі және сыртқы саясатын салыстыра отырып, оның бағыттарының тиімділігін анықтайды.
«Қазақ хандығының XVI - XVII ғасырлардағы дамуы» бөлімі			
6.3.2.7 Орбұлақ шайқасындағы қазақ әскерлерінің әскери тактикасы мен батырлығын бағалайды.	Орбұлақ шайқасына қатысушылардың күнін, барысын біледі.	Жоңғар және Қазақ хандығының шекарасын картада көрсетеді.	Соғыс қатысушыларының әскери шеберлігі мен батырлығын сипаттайды. Мемлекеттің саяси өміріндегі батырлардың рөлін сипаттайды
6.1.2.1 Қазақ хандығындағы әлеуметтік топтардың рөлін анықтайды.	Қазақ қоғамының әлеуметтік топтарын(ақсүйек және қарасүйек) айтады.	Қоғамдағы әлеуметтік топтардың рөлін анықтайды (басқару, сот, қорғау функциясы).	Қазақ қоғамындағы әрбір тектілік (ақсүйек және қарасүйек) функцияларын жіктейді.

Қосымша 37

Физика			
7 сынып			
«Физика – табиғат туралы ғылым» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістігінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
7.1.1.1 Физикалық құбылыстарға мысалдар келтіру.	Физикалық құбылыстардың түрлерін ажырата алады, мысалдар келтіреді. Олардың өзара байланыстарын сипаттай білуі керек	Табиғатты зерттейтін ғылымдарды ажыратады. Олардың өзара байланыстарын сипаттайды. Ғылым мен техниканың даму тарихын айтуы қажет.	Табиғатты зерттейтін ғылымдардың өзара байланыстарын толық сипаттайды. Ғылым мен техниканың даму тарихын айтады, өз пікірін ұсынады.
7.1.1.2 Табиғатты зерттеудің ғылыми	Табиғатты зерттеудің ғылыми	Табиғатты зерттеудің ғылыми	Физикалық құбылысқа

әдістерін ажырату.	әдістерін ажырата алады. Табиғатты зерттеудің ғылыми әдістеріне сипаттама бере білуі керек.	әдістеріне сипаттама береді. Физикалық құбылысқа ғылыми әдісті таңдай алады. Физикалық құбылысқа ғылыми әдісті дұрыс таңдап, қолдануды үйренуі керек.	ғылыми әдісті дұрыс таңдап, қолданады. Ғылым мен техниканың даму тарихын айтады, өз пікірін ұсынады.
«Физикалық шамалар мен өлшеулер» бөлімі			
7.1.2.2 Скаляр және векторлық физикалық шамалар ажырату және мысалдар келтіру.	Скаляр және векторлық физикалық шамаларды ажыратады. Физикалық шаманың мәнін таба алуы керек.	Скаляр және векторлық физикалық шамаларға мысалдар келтіреді. Физикалық шаманың мәнін, векторларды біледі. Теңәрекетті векторлардың модулі мен бағытын анықтап үйренуі қажет.	Теңәрекетті векторлардың модулі мен бағытын анықтайды. Модульді белгілейді, қарапайым түрде жазады.
7.1.3.1 Дененің ұзындығын, көлемін, температурасын және уақытты өлшеу, өлшеу нәтижелерін аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып жазу.	Физикалық шамаларды өлшейтін аспаптарды ажыратады. Физикалық шаманың мәнін таба алуы керек.	Аспап шкаласының бөлік құнын/ Физикалық шаманың мәнін анықтайды. Дененің ұзындығын, көлемін және ауданын анықтап үйренуі керек.	Аспаптардың қателіктерін есепке ала отырып, дененің ұзындығын, көлемін және ауданын анықтайды, қорытынды жасайды, өз пікірін ұсынады.
«Механикалық қозғалыс» бөлімі			
7.2.1.4 Қозғалыстағы дененің жылдамдығы мен орташа жылдамдығын есептеу.	Қозғалысты сипаттайтын физикалық шамаларды белгілейді. жылдамдықтың формуласын жазады. Жүрген жолын және уақытын есептей алуы керек.	Жылдамдықтың формуласын қолданып, дененің жылдамдығын, жүрген жолын және уақытын есептейді. Қозғалыстағы дененің орташа жылдамдығын есептеп үйренуі керек.	Орташа жылдамдықтың формуласын қолданып, қозғалыстағы дененің орташа жылдамдығын есептейді.
«Тығыздық» бөлімі			

7.2.2.13 Тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіру.	Тығыздықтың анықтамасын, белгіленуін, өлшем бірлігін біледі. Тығыздықтың формуласын жазады. Заттың тығыздығын, дененің массасы мен көлемін анықтай алуы керек.	Тығыздықтың формуласын қолданып заттың тығыздығын, дененің массасы мен көлемін анықтайды. Тығыздықтың физикалық мағынасын түсіндіре білуі қажет.	Тығыздықтың физикалық мағынасын түсінеді. Теориялық зерттеулер жүргізеді. Тығыздықты анықтаудың басқа да тәсілдерін ұсынып, талқылайды. Орташа тығыздықты анықтайды.
7.2.2.14 Сұйықтар мен қатты денелердің тығыздығын тәжірибе арқылы анықтау.	Таразы көмегімен дененің массасын анықтайды. Сызғыштың көмегімен дұрыс пішінді денелердің көлемін анықтайды. Өлшем бірліктерді ХБЖ-не келтіреді. Тығыздықтың формуласын қолданып, заттың тығыздығын анықтап үйрену керек.	Пішіні күрделі денелердің көлемін мензурканың көмегімен анықтайды. Тығыздықтың формуласын қолданып, заттың тығыздығын анықтайды. Тәжірибені сипаттап, қорытынды жасайды, өз пікірін ұсына білуі қажет.	Таразы мен мензурканы пайдаланып сұйықтың көлемі мен массасын анықтайды. Формуланы қолданып, тығыздықты есептейді. Тәжірибені сипаттап, қорытынды жасайды, өз пікірін ұсынады.

Қосымша 38

Физика			
8 сынып			
«Жылу құбылыстары» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
8.3.2.5 Жылу алмасу процесі кезінде алған немесе берген жылу мөлшерін анықтау.	Тапсырма шарттарын орындау кезінде тапсырмадағы мөлшердің әріптік белгілеуінің тізімін жасайды, тапсырма шарттарында сипатталған процесті көрсетеді. Негізгі өлшем бірліктеріне түрлендіре алуы керек.	Көп және бөлшек өлшем бірліктерін осы шамалардың негізгі өлшем бірліктеріне түрлендіреді. Жылу мөлшерін табуға байланысты мәселелерді шеше білуі қажет.	Жылу мөлшерін табуға байланысты мәселелерді шешеді, дене салмағын, температураны және нақты жылуды есептеу формулаларын алады. Жылу балансының теңдеуін қолданады.
8.3.2.7 Отынның жануы кезінде бөлінген	Тапсырма шартын	Бөлшектерді негізгіге	Жанармайдың жануы,

жылу мөлшерін анықтау.	құрастырады, тапсырма жағдайында сипатталған процестерді анықтайды. Бөлшектерді негізгіге түрлендіру үшін префикстерді қолдана алуы қажет.	түрлендіру үшін префикстерді қолданады, жанармайдың жану формуласынан қажетті мәнді білдіреді. Жылу мөлшерін табу проблемаларын шеше білуі керек.	жылыту және салқындату кезіндегі жылу мөлшерін табу проблемаларын шешеді.
«Заттың агрегаттық күйлері» бөлімі			
8.3.2.11 Заттың балқу және қатаю үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау.	Тапсырма шартын құрастырады, тапсырма жағдайында сипатталған процестерді анықтайды. Өлшем бірліктерін негізгі өлшемге аудару үшін префиксті қолданып үйренуі керек.	Ол өлшем бірліктерін негізгі өлшемге аудару үшін префиксті қолданады, денені балқыту (кристалдану) формуласынан қажетті мәнді білдіреді. Жылу мөлшерін табу проблемаларын шеше білуі керек.	Денені балқыту (кристалдану), қыздыру (салқындату) кезіндегі жылу мөлшерін табу проблемаларын шешеді.
8.3.2.12 Эксперимент көмегімен мұздың меншікті балқу жылуын анықтау.	Денені қыздыруға, салқындатуға және балқытуға қатысты графика бөліктерін жазады.. Кесте бойынша балқыту температурасын анықтай алуы қажет.	Кесте бойынша балқыту (кристалдау) температурасын анықтайды. Сұйық немесе қатты күйдегі қыздыру (салқындату) процесін, балқыту процесін кесте бойынша түсіндіреді. Процестерінің айырмашылықтарын анықтап және графигін құрып үйренуі керек.	Қатты және сұйық күйдегі қыздыру (суыту), балқыту (қатаю) процестерінің айырмашылықтарын анықтайды және графигін құрады.
8.3.2.13 Заттың булану және конденсация үдерісі кезіндегі температураның уақытқа тәуелділік графигін талдау.	Кесте бойынша қайнау температурасының мәнін пайдалана отырып, дененің бу түзілуіне қатысты графика бөліктерін жазады.	Кесте бойынша бу түзілу (конденсация) температурасын анықтайды. Бу түзілу (конденсация) процесінің ерекшеліктерін	Қатты және сұйық күйдегі қыздыру (суыту), балқыту (қатаю) процестерінің айырмашылықтарын анықтайды және графигін

	Кесте бойынша бу түзілу температурасын анықтайалуы керек.	кесте бойынша түсіндіреді. Балқыту процестерінің айырмашылықтарын анықтап және графигін құрып үйренуі қажет.	құрады.
«Термодинамика негіздері» бөлімі			
8.3.2.1 Әр түрлі температуралық шкалада температураны ұсыну.	Температураны термометр көрсеткіштері бойынша Цельсий градустарында жазады. Кельвинадағы температураны анықтай алуы керек.	$T=t+273$ формуласын пайдалана отырып, Кельвинадағы температураны анықтайды. Температура мәнін жіктей білуі қажет.	Цельсия, Кельвин және Фаренгейт шкалалары үшін температура мәнін жіктейді.
8.3.2.17 Термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіру.	Термодинамиканың бірінші заңының мағынасын түсіндіреді. Жұмыс, жылу мөлшері және ішкі энергияның өзгеруі Джоуляда өлшенеді. Термодинамика заңының дұрыс жазбасын көрсете алуы керек.	Есеп шартын пайдалана отырып, Q , U мән белгісін көрсетеді. Берілген шамаларды салыстырады және есептерде осы жағдай үшін термодинамика заңының дұрыс жазбасын көрсетеді. Есепті шешуде іздестірілетін шаманың өзгеруін бейнелей алуы қажет.	Есепті шешуде іздестірілетін шаманың өзгеруін бейнелейді, өз қорытындыларын негіздейді.
«Электростатика негіздері» бөлімі			
8.4.2.2 Электр схемасын графикалық бейнелеуде электр тізбегі элементтерінің шартты белгілерін қолдану.	Электр тізбектерінің барлық элементтерінің белгіленуін көрсетеді. Қарапайым электр тізбектерінің элементтерін анықтайды. Вольтметрдің параллельді ретінде көрсете білуі керек.	Амперметрдің тізбегіне қосылу тізбекті ретінде, ал вольтметрдің параллельді ретінде көрсетеді. Электр тізбектерінің сұлбаларын құрастыра алуы қажет.	Ұсынылған элементтерден Электр тізбектерінің сұлбаларын құрастырады.
8.4.2.12 Жұмыс және қуат формулаларын есептер шығаруда қолдану 8.4.2.13 Джоуль-Ленц заңын есептер	Токтың күші мен жұмысының бағытын, проблема жағдайындағы жылу	Қуатты, токты және Джоуль-Ленц заңын есептерді шығаруда формулаларды	Ол мәндерді есептеу үшін есептеулер жүргізеді, қуаттылықты, ағымдық

шығару үшін қолдану.	мөлшерін көрсетеді, осы шамалардың өлшем бірліктерін анықтайды. Есептерді шығаруда формулаларды қолданады үйренуі керек.	қолданады. Қуаттылықты, ағымдық жұмысты және жылу мөлшерін есептей алуы қажет.	жұмысты және жылу мөлшерін есептейді, шешім кезінде өлшем бірлігін көрсетеді.
«Тұрақты электр тогы» тогы			
8.4.3.1 Магниттердің негізгі қасиеттеріне сипаттама беру және магнит өрісін күш сызықтары арқылы бейнелеу.	Тұрақты магниттің солтүстік және оңтүстік полюстерінің болуын көрсетеді. Өзара әрекеттесудегі тұрақты магниттердің полюстерін анықтайды. Тұрақты магниттердің өзара әсерлесу кезіндегі сызықтарын бейнелей алуы керек.	Ол магнит өрістерін сипаттайды, тұрақты магниттердің өзара әсерлесу кезіндегі сызықтарын бейнелейді. Магнит өрістерінің барлық қасиеттерін негіздей білуі қажет.	Бұл магнит өрістерінің барлық қасиеттерін негіздейді және осы қасиеттер негізінде магнит полюстерінің орналасуын түсіндіреді.
8.4.3.3 Тогы бар тұзу өткізгіштің және соленоидтің айналасындағы өріс сызықтарының бағытын анықтау.	Әр түрлі конфигурациядағы өткізгіштердің магнит сызықтарының бағытын анықтайды. Оң жақ ережені қолдануды үйренуі керек.	Ток өткізгіштің айналасындағы ток және магнит өрісі сызықтарының бағытын анықтау үшін оң жақ ережені қолданады. Магнит өрісі мен электр тогының бағыттарының ерекшеліктерін қарастыру қажет.	Ток пен соленоидты өткізгіштің оң қол ережесін салыстырады және өткізгіштегі және соленоидтағы магнит өрісі мен электр тогының бағыттарының ерекшеліктерін қарастырады.
«Электромагниттік құбылыстар» бөлімі			
8.5.1.4 Жазық айнада дененің кескінін алу және оны сипаттау.	Жазық айнаға объектінің кескінін салу кезінде шағылысу заңдылықтарын қолданады. Суретті тегіс айнада жасау керек.	Суретті тегіс айнада жасайды. Суреттер айна бетінен шағылысқан. Жалпақ айнадағы зат бейнесінің ерекшеліктерін тізімдей алуы қажет.	Тақырыптың құрылысын талдап, жалпақ айнадағы зат бейнесінің ерекшеліктерін тізімдейді.

<p>8.5.1.5 Дененің кескінін алу үшін сфералық айнада сәуленің жолын салу және алынған кескінді сипаттау.</p>	<p>Сфералық айна түрін анықтайды (жинау немесе шашырау), айнадағы екі фокустың орналасуын, кескін салу кезінде сәуленің бағытын көрсетеді. Сфералық айнада алынған кескіннің ерекшеліктерін тұжырымдай білуі керек.</p>	<p>Сурет салуды орындайды. Сфералық айнада алынған кескіннің ерекшеліктерін тұжырымдайды. Сфералық айнадағы құрылыс ережелерін түсіндіре алуы қажет.</p>	<p>Сфералық айнадағы құрылыс ережелерін түсіндіреді және тапсырма жағдайында объектив параметрлерін табады.</p>
<p>8.5.1.13 Жұқа линзада сәуленің жолын салу және кескінге сипаттама беру.</p>	<p>Линзаның түрін анықтайды (жинау немесе шашырау), кескінді салу кезінде линзаның екі ошағының орналасуын, екі сәуленің бағытын көрсетеді.</p>	<p>Сурет салуды орындайды. Алынған суреттің ерекшеліктерін объективте қалыптастырады. Тапсырма жағдайында қажетті объектив параметрлерін таба алуы керек.</p>	<p>Жіңішке линзада конструкция ережелерін түсіндіреді және тапсырма жағдайында қажетті объектив параметрлерін табады.</p>

Физика			
9 сынып			
«Кинематика негіздері» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
<p>9.2.1.1 Материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіру, жылдамдықтарды қосу және орын ауыстыру теоремаларын қолдану.</p>	<p>Материялық нүкте, санақ жүйесі, механикалық қозғалыстың салыстырмалылығы ұғымдарының мағынасын түсіндіреді, мысалдар келтіреді ұшақтың бір нүктеден екіншісіне қозғалысы немесе ұшақтың әуежайдағы тұрағы. Барлық қозғалмайтын заттардың жермен бірге айналуы. Ұғымдардың физикалық мәнін, есептеу жүйесін түсіндіре алуы керек.</p>	<p>Материалдық нүкте болып табылатын денелердің мысалдарын көрсетеді. «Материалдық нүкте» ұғымының физикалық мәнін, есептеу жүйесін түсіндіреді, жол және қозғалу, жылдамдық ұғымын ажыратады. Есептерді шешуде жылдамдықтар мен орын ауыстыруларды қосу теоремаларын қолданып үйренуі қажет.</p>	<p>Материалдық нүктенің қозғалысы, оның траекториясы туралы мәлімет келтіреді және өмірден мысалдар келтіреді. Есептерді шешуде жылдамдықтар мен орын ауыстыруларды қосу теоремаларын қолданады. Дене қозғалысының траекториясын бейнелейді, қозғалыс кестесін құрастырады және нәтижелі жылдамдық пен жылжуды анықтайды.</p>

<p>9.2.1.3 вектордың координаталар осіне проекциясын анықтау, векторды құраушыларға жіктеу.</p>	<p>Вектордың белгіленуін есте сақтайды, векторлық және скалярлық шамаларды ажыратады, оның бағытын көрсеткімен көрсетеді</p> <p>Вектордың координаттық оське проекциясын вектордың көлденең және тік құрамдастарға ыдырауын тауып үйренуі керек.</p>	<p>Вектордың координаттық оське проекциясын вектордың көлденең және тік құрамдастарға ыдырауын табады және оның координаттарын табады</p> <p>Дененің соңғы жағдайының координаттарын таба білуі қажет.</p>	<p>Векторларды қосу және азайту, санға көбейту кезінде білімді қолданады, дененің соңғы жағдайының координаттарын табады</p>
<p>9.2.1.5 Түзу сызықты теңайнымалы қозғалыс кезіндегі жылдамдық және үдеу формулаларын есептер шығаруда қолдану.</p>	<p>Физикалық шамалардың, олардың өлшем бірліктерінің белгіленуі мен айтылуын есте сақтайды V (м/с)-жылдамдық, a (м / с²) жеделдету. Формула арқылы бастапқы және соңғы жылдамдықты көрсете алуы керек.</p>	<p>ӨҚ жүйесіндегі жылдамдық пен үдеуді өлшеу бірліктерін түрлендіреді, олардың формулаларын жазады. Жылдам қозғалысты баяулатудан ажыратады, формула арқылы бастапқы және соңғы жылдамдықты көрсетеді (V₀ және V) Жылдамдық және жылдамдату формулаларын қолданып үйренуі қажет.</p>	<p>Есептерді шешуде тең уақыттық тік сызықты қозғалыс кезінде жылдамдық және жылдамдату формулаларын қолданады, осы формулалардан басқа физикалық шамаларды (уақыт, орын ауыстыру) шығарады.</p>
<p>9.2.1.14 Сызықтық және бұрыштық жылдамдықты байланыстыратын өрнекті есептер шығаруда қолдану.</p>	<p>Физикалық шамалардың белгіленуі мен айтылуын сызықтық және бұрыштық жылдамдық, олардың өлшем бірліктері ретінде таниды V (м/с)-сызықтық</p>	<p>ӨҚ жүйесіндегі сызықтық және бұрыштық жылдамдықтардың өлшем бірліктерін түрлендіреді, олардың формулаларын жазады.</p>	<p>Есептерді шешуде бұрыштық және сызықтық жылдамдықтардың өзара байланыс формулаларын қолданады, формулалардың деректерінен басқа</p>

	жылдамдық, W(рад/с)- бұрыштық жылдамдық), олардың формулаларын жазады: $V=2rW=V/R$ Бұрыштық жылдамдықтардың өлшем бірліктерін түрлендіре алуы керек.	Сызықтық жылдамдықтардың өзара байланыс формулаларын қолданып үйренуі қажет.	физикалық шамаларды (кезең, жиілік, радиус) шығарады).
«Динамика негіздері» бөлімі			
9.2.2.10 үдеумен қозғалған дененің салмағын анықтау.	Физикалық шаманың белгіленуі мен айтылуын салмағы –P(N), үдеуі-a(м/с ²), жылдамдығы –v(м/с)және олардың өлшем бірліктерін біледі. Үдеумен қозғалатын $P=m(g-a)$ дене салмағының формуласын жаза білуі керек.	ӨҚ жүйесіндегі салмақ, жылдамдық және жылдамдықтың өлшем бірліктерін ауыстырады, жоғары бағытталған және төмен бағытталған үдеумен қозғалатын $P=m(g-a)$ дене салмағының формуласын жазады. Есептерді шешуде салмақты есептеу формулаларын қолдана алуы қажет.	Есептерді шешуде салмақты есептеу формулаларын қолданады. Жоғары бағытталған және төмен бағытталған жылдамдығымен тік қозғалатын дене салмағын анықтайды. Салмақ салмағының ауырлық күшінен айырмашылығы мен жеңіл жағдайын түсіндіреді.
9.2.2.6 Бүкіләлемдік тартылыс заңын тұжырымдау және оны есептер шығаруда қолдану.	Дүниежүзілік тартылыс заңының формуласын, физикалық шамалары мен өлшем бірліктерін белгілейді және айтады $F = \frac{Gm_1m_2}{r^2}$ F-күш G-гравитациялық тұрақты m1, m2-өзара әрекеттесетін денелердің массасы R-қашықтық m-кг, G-Н*м ² /кг ² ,r-м, F-Н	Заңды құрастырады, күш, масса, жер радиусы және ӨҚ жүйесіндегі гравитациялық тұрақты өлшем бірліктерін түрлендіреді, олардың формулаларын жазады, тартылу күшін анықтайды. Заңның математикалық жазбасы бойынша білімдерін көрсетеді. Есептерді шешуде Дүниежүзілік тартылыс	Есептерді шешуде Дүниежүзілік тартылыс заңының формулаларын қолданады, формулалардың деректерінен басқа іздестірілетін физикалық шамаларды шығарады: $m1=F*r^2/G*m2$ немесе $r^2=G*m1*m2/F$ (масса, радиус). Күштің радиусқа кері тәуелділігін анықтайды (радиус - r неғұрлым көп болса, тартылыс күші - F

	Өлшем бірліктерін түрлендіріп, олардың формулаларын жазып, тартылу күшін анықтай алуы қажет.	заңының формулаларын колданып үйренуі керек	соғұрлым аз болса, гравитациялық тұрақты еркін құлаудың жылдамдауынан (G және g).
«Сақталу заңдары» бөлімі			
9.2.3.1 Дене импульсі мен күш импульсін ажырату.	Дененің импульсі мен күш импульсі үшін формулаларды есте сақтайды, олардың өлшем бірліктерін жазады, өзара әрекеттесетін денелердің соқтығысуы мысалында импульс түсінігін түсіндіреді, оның бағытын көрсетеді. Өлшеу бірліктеріне сүйене отырып, күш импульсі шамасын анықтай алуы қажет.	Өлшеу бірліктеріне сүйене отырып, күш импульсі шамасын анықтайды және импульстерін салыстырады. Дене импульсі мен күш импульсі арасындағы тәуелділікті көрсетеді, яғни дене импульсінің өзгеруі күш импульсіне тең. Ньютонның екінші заңын импульстік түрде жазады. Дене импульсі мен күш импульсін ажыратып үйренуі керек.	Дене импульсін және күш импульсін есептеу туралы білімді көрсетеді, импульстің теріс мәнінің физикалық мағынасын түсіндіреді. Графика деректерін пайдалана отырып, импульс мәнін табады. Өлшеу бірліктері бойынша күш импульсін анықтайды және иллюстрациялаушы мысалдарда денелердің импульстерін салыстырады (дөңестен сырғанайтын жеңіл арба және жолда баяу жүріп келе жатқан жеңіл машина).
9.2.3.5 механикалық жұмысты аналитикалық және графиктік тәсілдермен анықтау.	Механикалық жұмыстың формуласын жазады. Өмірден механикалық жұмыс жасау мысалдарын келтіреді (күш пен қозғалысқа тәуелділік). Графикте денелердің қозғалысын көрсете алу қажет.	Есеп шартына жазба жасайды, өлшем бірліктерін СИ жүйесіне ($MДЖ=106Дж$, $кДж=103Дж$ және т.б.) ауыстырады. Механикалық жұмыстың жолдан тәуелділігін түсіндіреді. Графикте денелердің қозғалысын көрсетеді. Тұрақты күшпен жүргізілетін	Тұрақты күшпен жүргізілетін жұмыстың есебін орындайды. Кесте бойынша дененің орнын ауыстыру бойынша күштің жұмысын анықтайды. Басқа ізделінетін шамалардың формулаларын шығарады және оларды математикалық жазбаға түрлендіреді.

		жұмыстың есебін орындай білуі керек.	
9.2.3.7 Энергияның сақталу заңын тұжырымдау және есептер шығаруда қолдану.	Энергия түрлерін тізімдейді, олардың әріптік белгілерін есеп шартына жазады. Допты лақтыру немесе кітапты көтеру мысалында энергияның өзгеруін түсіндіреді. Толық энергияны есептей алуы керек.	Энергияны сақтау заңының формуласын жазады, ол бойынша толық энергияны есептейді, шамаларды стандартты түрге аударады. Есептерді шешуде энергияны сақтау заңының формуласын қолданып үйренуі қажет.	Есептерді шешуде энергияны сақтау заңының формуласын қолданады. Тапсырмаларды шешу барысын түсіндіреді. Энергияны сақтау заңынан жылдамдық, салмақ, биіктік формуласын шығарады.
9.2.5.2 Эксперименттік әдіспен амплитуда, период, жиілікті анықтау	Есептер шарттарынан физикалық шамаларды жазып береді, олардың өлшем бірліктерін атайды. Тербелмелі қозғалыстардың мысалдарын келтіреді. Мысалы (әткеншек, бесік, сағат маятнігі, ит серіппесіндегі шар.д) Шеңбер бойынша дене қозғалысының мерзімділігін және тербеліс қозғалысын, олардың амплитудасы көрсетуі қажет.	Есептер шартын, амплитудалар формуласын, кезеңді, жиілікті жазады. СИ жүйесінде өлшем бірліктерін білдіреді. Осы шамалардың анықтамаларын дыбыстайды және оларды есептер мәтінде табады, шеңбер бойынша дене қозғалысының мерзімділігін және тербеліс қозғалысын, олардың амплитудасы бойынша көрсетеді. Тербелмелі денелердің периоды мен жиілігінің мәнін таба алуы керек.	Эксперименталды амплитуданы, кезеңді, тербеліс жиілігін анықтайды. Тербелмелі дене траекториясының максималды нүктелерін табады. Дене координатасының уақытпен тәуелділігінің графигі бойынша тербелмелі денелердің периоды мен жиілігінің мәнін табады. Бұл шамалардың өзара қалай байланысты екенін көрсетеді.
«Тербелістер және толқындар» бөлімі			
9.2.5.2 эксперименттік әдіспен амплитуда, период, жиілікті анықтау.	Есептер шарттарынан физикалық шамаларды жазып береді, олардың өлшем бірліктерін атайды. Тербелмелі қозғалыстардың мысалдарын	Есептер шартын, амплитудалар формуласын, кезеңді, жиілікті жазады. СИ жүйесінде өлшем бірліктерін білдіреді. Осы	Эксперименталды амплитуданы, кезеңді, тербеліс жиілігін анықтайды. Тербелмелі дене траекториясының

	келтіреді. Мысалы (әткеншек, бесік, сағат маятнигі, ит серіппесіндегі шар.д). Дене қозғалысының мерзімділігін және тербеліс қозғалысын, олардың амплитудасы бойынша көрсете білуі қажет.	шамалардың анықтамаларын дыбыстайды және оларды есептер мәтінінде табады, шеңбер бойынша дене қозғалысының мерзімділігін және тербеліс қозғалысын, олардың амплитудасы бойынша көрсетеді. Эксперименталды амплитуданы, кезеңді, тербеліс жиілігін анықтай білуі керек.	максималды нүктелерін табады. Дене координатасының уақытпен тәуелділігінің графигі бойынша тербелмелі денелердің периоды мен жиілігінің мәнін табады. Бұл шамалардың өзара қалай байланысты екенін көрсетеді.	
9.2.5.3	Формулаларды қолданып, период, жиілік, циклдік жиілікті анықтау.	Суреттердің көмегімен циклдық жиілігі мен тербеліс қозғалыстарының фазасын көрсетеді. Олардың әріптік белгісі мен айтылуын атайды және жазады. Есеп шартын жазып және стандартты түрде шамаларды білдіріп үйрену керек.	Периодты, циклдік жиілік пен фазаны анықтауды тұжырымдайды, олардың формулаларын жазады. Есеп шартын жазады және стандартты түрде шамаларды білдіреді. Есепті шешуде периодты, циклдік жиілікті және фазаны есептеу формулаларын қолдана алуы қажет.	Есепті шешуде периодты, циклдік жиілікті және фазаны есептеу формулаларын қолданады. Серіппедегі жүктің тербелу кезеңінің серіппенің қаттылығы мен жүк салмағына эксперименталды тәуелділігін түсіндіреді.
«Атом құрылысы. Атомдық құбылыстар» бөлімі				
9.6.1.2	Планк формуласын есептер шығаруда қолдану.	Е0 шағын және үлкен бөліктерді шығаратын немесе сіңіретін квант, энергия ұғымдарын, тыныштық нөлдік массасымен фотон-элементарлық бөлшектерді түсінеді. Планк формуласы мен есептер шарттарын жаза білуі керек.	Планк гипотезасын құрастырады, Планк формуласы мен есептер шарттарын жазады. СИ халықаралық жүйесінде барлық физикалық шамаларды білдіреді. Шығару мысалдарын келтіреді. Планк формуласын есептер	Жауаптарды негіздеумен тапсырмаларды шешуде Планк формуласын қолданады. Планк формуласы арқылы басқа іздестірілетін шамаларды (жиілігі, фотондар саны, толқын ұзындығы) білдіреді. Энергияның өзгеру түрін анықтайды.

		шығаруда қолданады.	
9.6.1.4 фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын есептер шығаруда қолдану.	Эйнштейн формуласындағы физикалық шамалардың әріптік өрнектерінің белгілерін, фотоэффект терминдерін және фотоэффекттің қызыл шекарасын есте сақтайды. Эйнштейн өмірбаянымен, оның зерттеулерімен танысады. Фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын қолданып үйрену керек.	Фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын және оған есептер шартын жазады және оқиды. Жарық қасиетін атайды-Жарық дуолизмі (табиғат заңы). Фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын есептер шығаруда пайдалана алу қажет.	Есептерді шешу кезінде Фотоэффект үшін Эйнштейн формуласын қолданады, электрондардың максималды кинетикалық энергиясын есептейді. Осы формулалар шамасына қалай массасын, жылдамдығын, фотон жиілігін есептейді. Фотореле құрылымы бойынша білімді демонстрациялайды.

Қосымша 40

Химия			
7 сынып			
«Химия пәніне кіріспе. Таза заттар және қоспалар» бөлімі			
Оқу мақсаты	Оқу жетістігінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
7.4.1.3 Элемент (жай зат), қосылыс, қоспа арасындағы айырмашылықты ажырата алу.	Элемент (жай зат), қосылыс, қоспа түсініктері ішінен біреуін қысқаша анықтайды. Молекулалар бойынша элементтерді, қосылыстар мен қоспаларды дұрыс ажырата білуі керек.	Берілген молекулалар бойынша элементтерді, қосылыстар мен қоспаларды дұрыс ажыратады, физикалық қасиеттердің белгілерін түсіндіреді. Барлық элементтерді анықтайды және физикалық қасиеттеріне сүйеніп белгісіз затты ажырата алуы қажет.	Заттардың әрбір класын анықтау кезінде өз таңдауын түсіндіреді, барлық элементтерді анықтайды және физикалық қасиеттеріне сүйеніп белгісіз затты ажыратады.

7.4.1.5 Қоспалардың түрлерін және оларды бөлу әдістерін білу.	Гомогенді немесе гетерогенді қоспа түрлерін айтады. Таза зат пен қоспанын салыстырмалы сипаттамасын білуі керек.	Гомогенді және гетерогенді қоспалардың түрлерін толық біледі және мысалдар келтіре алады, таза зат пен қоспанын салыстырмалы сипаттамасын біледі. Таза зат пен қоспа айырмашылықтарын жаза алуы қажет.	Қоспалардың түрлерін және оларды бөлу әдістерін толықтай біледі, мысалдар келтіре алады(мыс. су мен құмды сүзгі арқылы), таза зат пен қоспа айырмашылықтарын жаза алады.
7.4.1.6 Қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені жоспарлау және өткізеді.	Қоспаны бөлуге негізделген тәжірибені қысқаша жоспарлайды. Тәжірибені толықтай жоспарлап үйренуі қажет.	Біртекті және әртекті қоспаларды бөлуге негізделген тәжірибені толықтай жоспарлайды және топта, нұсқамаға сүйеніп үйлесімді жұмыс жасайды. Өз бетімен үйлесімді жұмыс жасайды, қорытындылай алуы керек.	Біртекті және әртекті қоспаларды бөлуге негізделген тәжірибені толықтай жоспарлайды және өз бетімен үйлесімді жұмыс жасайды, қорытындылайды.
«Заттардың агрегаттық күйінің өзгеруі» бөлімі			
7.1.1.3 Физикалық және химиялық құбылыстарды ажырату.	Физикалық және химиялық құбылыстардың анықтамасын айтады. Физикалық және химиялық құбылыстарды ажырата білуі керек.	Химиялық реакциялардың белгілерін біледі, физикалық және химиялық құбылыстарды ажыратады. Химиялық құбылыстарды зерттеу белгілері" бойынша зертханалық жұмыс жасап үйренуі қажет.	Негізгі белгілері бойынша физикалық және химиялық құбылыстарды толықтай ажыратады, "Химиялық құбылыстарды зерттеу белгілері" бойынша зертханалық жұмыс жасап, қорытындылайды.
7.1.1.4 Заттың агрегаттық күйлерінің түрлерін білу және бөлшектердің кинетикалық теориясы тұрғысынан қатты, сұйық, газ тәріздес заттардың құрылымын түсіндіру.	Қатты, сұйық, газ тәріздес заттарға мысал келтіре алады. Заттың кейбір күйлерін бөлшектер теориясы тұрғысынан түсіндіре алуы қажет.	Заттың агрегаттық күйлерінің түрлерін біледі және заттың кейбір күйлерін бөлшектер теориясы тұрғысынан түсіндіреді. Заттың күйі өзгерген кезде	Заттың агрегаттық күйлерінің түрлерін біледі, заттың күйлерін бөлшектер теориясы тұрғысынан және заттың күйі өзгерген кезде энергияның өзгерісін түсіндіре алады.

		энергияның өзгерісін түсіндіре білуі керек.	
7.1.1.5 Салқындау үдерісін зерделеу, салқындау қисығын салу және оны талдау, бөлшектердің кинетикалық теориясына сай, өз бақылауларын түсіндіру.	Салқындау үдерісін қысқаша түсіндіреді, ҚТ ережелерді сақтайды. Процесті толық сипаттайтын график сызып үйренуі керек.	Салқындау үдерісін түсіндіреді және термометр көрсеткіштерінің өзгерісін дұрыс әрбір минут сайын өлшеп жазады, осьтерді дұрыс таңдап процесті толық сипаттайтын график сызады. Жұмыстарын бөлшектер теориясы тұрғысынан түсіндіріп, дәйекті аргументтер келтіру арқылы қорытындылай алуы қажет.	Зат күйінің өзгерісінің «салқындау қисығы» графигін салады, графикте салқындау қисығының бөліктерін, кристаллдану үрдісінің, бөліктерін анықтайды, өз жұмыстарын бөлшектер теориясы тұрғысынан түсіндіреді, дәйекті аргументтер келтіру арқылы қорытындылай алады.
«Атомдар.Молекулалар.Заттар» бөлімі			
7.1.2.5 Протон, электрон, нейтронды және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын, зарядың білу.	Протон, электрон, нейтронның біреуін біледі. Атом құрылысын дұрыс анықтай білуі керек.	Атом құрылысын дұрыс анықтап, элементар бөлшектердің таңбаларын толықтай біледі. Олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын, зарядың білуі қажет.	Атомды құрайтын бөлшектерді және олардың атомдағы орналасу тәртібін, массасын, зарядың біледі және әр элементке жаза алады.
7.1.2.7 «Изотоп» түсінігін білу.	«Изотоп» ұғымына анықтама құра алады. Көміртегі, сутегі мысалында изотоп ұғымын түсіндіре білуі керек.	Көміртегі, сутегі мысалында изотоп ұғымын түсінеді. Элементті анықтауға арналған есептерді шығара алуы қажет.	Элемент изотоптары бойынша элементті анықтауға арналған есептерді шығара алады.
7.1.2.2 Әрбір элементтің химиялық таңбамен белгіленетіндігін және белгілі атом түрі екенін білу.	Химиялық элементтердің символдарын біледі. Периодтық кестеден элементтерді оқи алауы керек.	Периодтық кестеден элементтерді оқи алады. Метал және бейметалдарға дұрыс жіктей алу қажет.	Элементтердің символдарын дұрыс жазады, метал және бейметалдарға дұрыс жіктейді.
«Ауа. Жану реакциясы» бөлімі			

7.3.1.4 Затты жағуға қажетті жағдайларды және жану реакциясының өнімдерін білу.	Жану үрдісін сипаттайды, жанудың басталуын және тоқтату шараларын айтады. Заттың жануына қажетті жағдайларды айтуы керек.	Заттың жануына қажетті жағдайларды және өнімдерін, өртті болдырмау шараларын біледі. Жану реакциясының өнімдерін білуі қажет.	Жану процесіне оттек газы қатысатынын түсінеді, жұмсалған газбен не болатынын болжай алады, металдар мен бейметалдардың жануы туралы біледі.
7.3.1.1 Ауа құрамын білу.	Ауаның газдар қоспасы екенін түсінеді. Ауаның сапалық және сандық құрамын сәйкестендіре алуы қажет.	Ауаның сапалық және сандық құрамын сәйкестендіре алады. Ауа құрамындағы кездейсоқ газдардың болу себебін түсіндіреді, оның қауіптілігін атау қажет.	Ауа құрамындағы кездейсоқ газдардың боу себебін түсіндіреді, оның қауіптілігін атайды.
«Химиялық реакциялар» бөлімі			
7.3.4.1 «Қышқылдық» және «сабындылық» қасиеттер кейбір табиғи қышқылдар мен сілтілердің белгілері болуы мүмкін екендігін білу.	Орта реакциясын зерттейді. (қышқылды, сілтілік, бейтарап). Индикатор көмегімен табиғи қышқылмен сілтіні айыра білуі керек.	Индикатор көмегімен табиғи қышқылмен сілтіні айыра алады. Бейтараптану реакциясына мысалдар келтіреді. (хлорсутек + ас содасы немесе «Ренни» таблеткасы) Реакциялардың салыстырмалы сипаттамасын бере алуы қажет.	Әр түрлі индикаторлармен қышқыл және сілті реакцияларының салыстырмалы сипаттамасын бере алады.
7.2.2.2 Сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын зерттеу және сутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру.	Сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларын өнімдерін атайды. Әртүрлі металдармен реакцияларының теңдеулерін жаза білу керек.	Сұйылтылған қышқылдардың әртүрлі металдармен реакцияларының теңдеулерін сөзбен жазады өнімдерін атайды. Сутек газының сапалық реакциясын жүзеге асыру қажет.	Сұйылтылған қышқылдардың кейбір металдармен реакциясы кезінде сутегі пайда болатынын қорытынды жасайды, сутек газының сапалық реакциясын сипаттайды.

<p>7.2.2.4 Кейбір карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакцияларын зерттеу және көмірқышқыл газының сапалық реакциясын жүзеге асыру.</p>	<p>Реакцияны зерттейді (тұз қышқылы мен натрий карбонаты). Қорытынды шығарады. Карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакциясын жаза алуы қажет.</p>	<p>Карбонаттардың сұйылтылған қышқылдармен реакциясын жаза алады. (натрий карбонаты+ тұз қышқылы=тұз + су + көмірқышқыл газы) Газды қалай анықтағанын жаза алуы керек.</p>	<p>Газды қалай жинау керектігін түсіндіре алады (ауаны ығыстыру), Газды қалай анықтағанын жаза алады.</p>
<p>«Химиялық элементтердің периодтық кестесі» бөлімі</p>			
<p>7.2.1.2 Периодтық кестенің құрылымын білу және сипаттау: топтар мен периодтар.</p>	<p>Периодтық кестенің құрылымын қысқаша біледі. Периодтық кестенің құрылымын білуі керек.</p>	<p>Периодтық кестенің құрылымын біледі және сипаттайды. Топтар мен периодтарды периодтық жүйеден көрсете алуы қажет.</p>	<p>Периодтық кестенің құрылымын біледі және сипаттайды, топтар мен периодтарды периодтық жүйеден көрсете алады.</p>
<p>«Салыстырмалы атомдық масса және қарапайым формула» бөлімі</p>			
<p>7.1.2.8 Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсіну. 7.1.2.9 Табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын түсіну.</p>	<p>Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсінеді. Табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын білуі керек.</p>	<p>Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсінеді және табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын біледі. Қорытынды шығарып дәлелдей алуы қажет.</p>	<p>Жердегі элементтердің басым бөлігі планеталардың қалыптасу кезінде пайда болған изотоптар қоспасы түрінде кездесетіндігін түсінеді және табиғи изотоптары бар химиялық элементтердің атомдық массалары бөлшек сан болатындығын біледі, қорытынды шығарып дәлелдейді.</p>

Химия			
8 сынып			
«Ерітіндідегі заттардың молярлық концентрациясы»			
Бағалау критерийі	Оқу жетістіктерінің деңгейі		
	Бастапқы	Орта	Жоғары
<p>Пайыздық және молярлық концентрациялы ерітінділерді дайындай біледі.</p>	<p>Ерітінділердің еріткіш және еріген заттан тұратын гомогенді жүйе екендігін біледі. Ерігіштікке әсер ететін факторларды ажырата алады. Дисперсты ортамен дисперсты фазаны сипаттай алуы керек.</p>	<p>Дисперсты ортамен дисперсты фазаны сипаттайды. Кесек дисперсті жүйелерді сипаттай білу қажет.</p>	<p>Кесек дисперсті жүйелерді сипаттайды. А) суспензиялар Б) эмульсиялар Ұсақ дисперсті жүйелерді пайымдайды. А) коллоидты ертінділер .</p>
<p>Затты еріткіште ерітеді, ерітіндіні сұйылтады, ерітіндіні суалтып қойылтады, түрлі ерітінділерді араластырады.</p>	<p>Ерітінділерді қандай әдістермен сұйылтуға және қойылтуға болады, күнделікті тұрмыстан мысал келтіре алады. Ертіндінің пайыздық концентрациясын молярлық концентрациямен өрнектей білу керек.</p>	<p>Ертіндінің пайыздық концентрациясын молярлық концентрациямен өрнектейді. Нағыз ертінділерді ажыратып, тұжырымдай білу қажет.</p>	<p>Нағыз ертінділерді ажырата біледі, тұжырымдай біледі.</p>
«Отынның жануы және энергияның бөлінуі»			
<p>Эндотермиялық және экзотермиялық реакцияларды ажыратады.</p>	<p>Қауіпсіздік техникасы біледі. Қатты, сұйық және газ тәріздес заттардың жануын білуі. Улану, иіс тию, күйю, қопарылыс, кесіп алу, жарақат, өрт қауіпсіздігі алдын ала нұсқау алады. Қатты отындар мен сұйық отындарды ажырата алуы керек.</p>	<p>Қатты отындар мен сұйық отындарды ажыратады. Тәжірибе немесе практикалық жұмыс кезінде нұсқау. Эндотермиялық және экзотермиялық реакцияларды ажырата білу керек.</p>	<p>Тарптпалы жәшікті пайдаланады. Жекелей қорғаныш көзілдірігін қолғап, халатпен жұмыс істеу технологиялық пайдалануын біледі. Су, топырақ, резина төсеніш, күрек, көсеу т.б. заттар мен өрт сөндіргішті пайдалана біледі. Метан, этан, пропан, бутан,</p>

			пентан, гексан т.б. заттардың физикалық және химиялық қасиеттерін біледі, тұжырымдайды.
«Термохимиялық реакциялар»			
Термохимиялық реакциялар біледі.	Химиялық реакциялардың жүру барысын түсінеді. Молекулалардағы байланыстың үзілуін ажыратады. Реакция өнімдерінің молекуласындағы жаңа байланыстың түзілуін сипаттай алуы қажет.	Реакция өнімдерінің молекуласындағы жаңа байланыстың түзілуін сипаттайды. Лавуазье-Лаплас заңын түсінеді, пайымдай алуы керек.	Түзілу жылуы мен оның айырылу жылуының абсолюттік мәнін, таңбалары қарама-қарсы Лавуазье-Лаплас заңын түсінеді, пайымдайды.
Энергия өзгерісін, бөлшектердің кинетикалық теориясын тұжырымдайды.	Энергия сақталу заңын біледі, сипаттайды. Энергия өзгерісін тұжырымдай білуі керек.	Энергия сақталу заңына сәйкес заттың түзілу жылуымен оның айырылу жылуының абсолюттік мәндерін ұғынады, сипаттайды. Гесс заңын пайымдайды, өз ұсынысын жеткізе алуы керек.	Гесс заңын пайымдайды, өз ұсынысын жеткізеді.
«Химиялық реакция типтері» бөлімі			
Химиялық реакциялардың типтерін біледі.	Атомдық масса, салмақты дөңгелектеу, заттың сандық құрамын, пайыздық ұғымына анықтама береді. Химиялық теңдеулерді құра білуі керек.	Химиялық теңдеулерді құра біледі. Заттардың формуласын жазады. Теңдеулерді теңестірудегі коэффициенттерді есептей алуы қажет.	Теңдеулерді теңестірудегі коэффициенттерді есептей біледі. Теңдік белгісін қоя біледі.
Бастапқы және түзілген заттар бойынша химиялық реакцияларды ажыратады.	Қосылу реакциясының өту механизмін талдайды. Айырылу реакциясының өту	Шығатын заттың формуласын жаза біледі. Айырылу реакциясының өту	Орынбасу мен алмасу реакцияларының ерекшеліктерін түсіндіреді.

	механизмін талдай алуы керек.	механизмін талдайды. Орынбасу мен алмасу реакцияларының ерекшеліктерін түсіндіре алу керек.	
«Экзотермиялық және эндотермиялық реакциялар» бөлімі			
Эндотермиялық және экзотермиялық реакцияларды ажыратады.	Эндотермиялық реакциялар мен экзотермия реакцияларын сипаттай алады. Ішкі энергия, потенциалды энергия және кинетикалық энергия анықтай алады. Атомдардың байланысы, ішкі энергия шамасының артуын сипаттай білу керек.	Жай зат, күрделі заттың 1 молінің бөлінуі немесе сіңірілуіне жылу түзілу жылуын, молекулалық әсерін, ондағы атомдардың байланысы, ішкі энергия шамасының артуын сипаттай біледі. Эндотермиялық және экзотермиялық реакцияларды ажыратып үйренуі керек.	Жану реакциясын, жану жылуын тұжырымдайды. Реакциялардың жылу эффектісін пайымдайды. Гесс заңын тұжырымдайды. Заттың бастапқы және соңғы күйіне тәуелділігін түсінеді. Ядродағы нуклондар байланысын сипаттайды. Энтальпия және энтропияны сипаттайды.

МАЗМҰНЫ

Кіріспе	3
1 Табысты оқыту шарттарының бірі ретінде кері байланысты ұйымдастыру	5
2 5-9 сыныптардың оқу пәндері бойынша оқыту мақсаттарына сәйкес рубрика құру бойынша әдістемелік ұсынымдар	12
Қорытынды	23
Пайдаланылған әдебиеттер тізімі	25
Қосымша	28

ВВЕДЕНИЕ

В современной педагогической науке и практике вопросы оценочной деятельности находятся под пристальным вниманием общества. Оценка всегда была и будет. Оценочный компонент обучения всегда обеспечивался для подтверждения усвоенных знаний обучающегося. Каждая система оценивания ставила разные задачи. Тем не менее психоэмоциональное состояние учащегося стояло в центре внимания педагогов.

Казахстанское образование несколько лет в рамках обновленной программы находится на этапе внедрения критериальной системы оценивания. Общество, в лице родителей и педагогов, которые работали и учились в другой системе, недостаточно воспринимает и принимает эту систему, что, в свою очередь, вызывает неоднозначную реакцию.

Прежде чем принять или не принять критериальную систему оценивания необходимо изучить процедуру оценивания, определить насколько она позволяет мотивировать учащихся, способствовать интериоризации ценностей с целью педагогического общения. Миссия обновленной программы заключается в реализации личностно-ориентированного подхода через гармоничное развитие личности, не унижая и не акцентируя на его ошибках, а акцентировать нужно на достижениях и перспективах развития.

Международные ученые и практики в области образования придерживаются парадигмы «оценивания для обучения» (assessment for learning) вместо традиционного «оценивание обучения» (assessment of learning). Обратная связь в обучении (feedback) оказывает огромное влияние на формирование личности и сильное положительное или отрицательное отношение к обучению. В данном методическом пособии рассматривается механизм составления рубрик в помощь учителю.

Рубрика - это форма обратной связи, которая предоставляется родителю или ученику по результатам обучения, что предполагает понимание учащимися конструкта, целей, формата и критериев оценивания. Рубрика как неотъемлемая составляющая педагогического общения, которая влияет на осознание учащимся собственных образовательных успехов и ошибок, взаимоотношения учащегося с педагогом, мотивацию к обучению и лучшее усвоение содержания обучения при помощи эксплицитного соотнесения видимых результатов деятельности учения с идеализированными представлениями о целевом уровне знаний, навыков и умений. Посредством применения рубрики не только по результатам СОР и СОЧ, но и чаще переведет оценивание на конструктивный диалог между педагогом и учащимся.

Целью данного методического пособия является изучение сущности обратной связи и разработка рекомендаций для учителей по составлению рубрик.

Задачи:

- Определить условия для организации обратной связи в обучении;
- Провести психолого-педагогический анализ обратной связи в обучении;

- Разработать алгоритм разработки рубрик в помощь учителям;
- Разработать методические рекомендации для учителей по составлению рубрик согласно целям обучения по учебным предметам 5-9 классов;
- Разработать образцы рубрик по учебным предметам 5-9 классов.

Работа по разработке данного пособия проходила поэтапно:

1 этап - сбор и изучение психолого-педагогической литературы по особенностям организации обратной связи в обучении;

2 этап – организация деятельности рабочей группы из числа ученых и учителей;

3 этап – обсуждение разработанных материалов на заседании рабочей группы и составление аналитического отчета с исходными материалами.

1 ОРГАНИЗАЦИЯ ОБРАТНОЙ СВЯЗИ КАК ОДНО ИЗ УСЛОВИЙ УСПЕШНОГО ОБУЧЕНИЯ

Успешное обучение, которое обуславливается высокой результативностью педагогического процесса, невозможно без обеспечения активного взаимодействия между обучающим и обучаемым. На основе их совместной деятельности формируются знания, умения и навыки обучающихся. Ключевым показателем успешности обучения на уроке является активное взаимодействие учителя и обучающегося, которое эффективно при проведении обратной связи. Обратная связь в переводе от английского «feedback» означает «обратное питание» и в широком смысле означает отзыв, отклик, ответную реакцию на какое-либо действие или событие. Обратная связь в казахстанских школах проводится в рамках политики критериального оценивания.

Содержание системы критериального оценивания регламентируется следующими инструктивно-методическими документами:

- Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 14 июня 2018 года № 272 «О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 марта 2008 года № 125 «Об утверждении Типовых правил проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся» [1];

- Инструктивно-методическое письмо «Об особенностях организации образовательного процесса в общеобразовательных школах Республики Казахстан в 2019-2020 учебном году» [2];

- Инструкция по процедурам критериального оценивания и документированию для средней школы в рамках обновления содержания образования [3];

- Руководство по критериальному оцениванию для учителей начальной школы [4];

- Руководство по критериальному оцениванию для учителей основной и общей средней школы: учебно-методическое пособие [5];

- сборники заданий по формативному оцениванию в разрезе классов, предметов и языков [6];

- сборники заданий по суммативному оцениванию в разрезе классов, предметов и языков [7];

- Методические рекомендации по суммативному оцениванию в разрезе классов, предметов и языков [8].

Ожидаемые результаты по предметным областям, являющиеся стандартами для оценивания, представлены в *ГОСО* с использованием таксономического подхода. На основе таксономического подхода определяется, что обучающийся должен знать, понимать, применять, анализировать, синтезировать и оценивать по завершении уровней образования [9].

В учебном плане по предмету представлены рекомендации преподавания содержания учебной программы по классам. Учителя могут использовать виды деятельности, описанные в учебном плане, чтобы убедиться, что обучающиеся достигли всех целей обучения и освоили содержание учебной программы.

Важно, чтобы у учителей и обучающихся было единое понимание целей обучения, которые должны быть достигнуты в процессе обучения. Для поддержки единого понимания учителя могут применять различные стратегии, представленные в учебном плане.

Учебная программа устанавливает ценности и цели для каждого предмета и кратко описывает соответствующие педагогические подходы, которые должны быть в арсенале учителя. Этот документ включает информацию о содержании и структуре каждого предмета, а содержание представлено по разделам, подразделам и сквозным темам.

В документе определяется *порядок проведения критериального оценивания* учебных достижений обучающихся в организациях образования, реализующих общеобразовательные учебные программы. В настоящее время в Казахстане апробируются и внедряются учебные программы среднего образования в соответствии с ГОСО и практикуются следующие процедуры оценивания:

- формативное;
- суммативное;
- модерация суммативного оценивания за четверть;
- выставление оценок за четверть и учебный год.

Руководство по критериальному оцениванию определяет теоретические и практические основы для внесения изменений в деятельность учителя по оцениванию учебных достижений обучающихся в рамках внедрения обновленного содержания образования. Рекомендации позволяют обеспечить качество процедур оценивания, их соответствие установленным стандартам и потребностям обучения каждого обучающегося.

В *Руководстве по критериальному оцениванию для региональных и школьных координаторов* представлена информация о назначении ответственных лиц в отделах образования города/района и школах. В руководстве представлены ключевые направления деятельности по организации процесса оценивания и практические рекомендации в помощь координаторам.

Сборники заданий для формативного оценивания содержат образцы заданий с дескрипторами для проведения формативного оценивания по всем целям обучения учебной программы. Задания носят рекомендательный характер и могут быть адаптированы с учетом потребностей и возможностей обучающихся.

Методические рекомендации по суммативному оцениванию отражают подходы к организации и проведению суммативного оценивания за разделы/сквозные темы и четверти. Документ содержит следующую информацию:

- рекомендации по разработке заданий для суммативного оценивания за раздел/сквозную тему;
- образцы заданий по суммативному оцениванию за раздел/сквозную тему с дескрипторами и баллами;
- спецификации суммативного оценивания за четверть для разработки

заданий и проведения процедуры;

- образцы заданий для суммативного оценивания за четверть со схемами выставления баллов [10].

Развитие педагогической науки и практики показывает, что обратная связь в образовательном процессе определилась как процесс получения информации о состоянии самого образовательного процесса и его участников. Проведенный контент-анализ (рисунок 1.2.) проблемы обратной связи в обучении показал, что этим вопросом занимались ряд ученых (Б.Ф.Скиннер, Э.Торндайк, Briggs L.J., И. Голдштейн Р.Ф. Магер, А.Густафсон, Л.А. Петровская и др.).

В 50-х- 60-х годах ученые США (Р.Ф.Магер (1962), Briggs L.J. (1974), И.Голдштейн (1993) и А.Густафсон (1997) рассматривали оценивание как завершающую стадию обучения [11].

В 60-х годах XX века изучению обратной связи уделяли внимание зарубежные ученые Б.Ф.Скиннер, Э.Торндайк, разрабатывающие основы программированного обучения. По мнению ученых, понятие «обратная связь» необходимо связывать с развитием кибернетики и, прежде всего, с работами Норберта Винера, согласно концепции которого информация, исходящая от первого звена, проходит через все элементы цепи и возвращается к первому, влияя на него [12].

Понятие обратной связи, применяемое в кибернетике, было ассимилировано другими науками, в частности, науками о человеке, социальной психологией.

В социальной психологии феномен обратной связи рассматривается в контексте межличностного общения, т.е. в контексте субъектно-субъектного отношения. Кроме того, в социальной психологии обратная связь стала использоваться в контексте **коррекции поведения, учета мотивации участников диалога** [13].

Ученые Великобритании, представленные как Assessment Reform Group разработали концепцию «Оценивание для обучения», которая получила известность в 1999 году. Основная идея авторов была представлена в форме взаимодополняющего круга: постановка целей – взаимодействие – сбор данных о достижениях - выводы – обратная связь с каждым учеником. Нам импонирует позиция английских ученых, которые считают, что **оценивание должно поддерживать учение, укреплять мотивацию, акцентируя прогресс и достижения, а не неудачи**. Сравнение ученика с теми, кто более успешен, чем он сам снижает его учебную мотивацию. Это может приводить к тому, что ученик отдаляется и выпадает из учебного процесса в тех сферах, в которых он начинает чувствовать себя несостоятельным» [14].

Труды П.Блэка и Д.Уильяма(1989 г) явились основой Концепции английских ученых, которые считают, что эффективное обучение зависит от правильно организованной обратной связи учителя и ученика, так как от оценивания зависит мотивация и самооценка учеников [15].

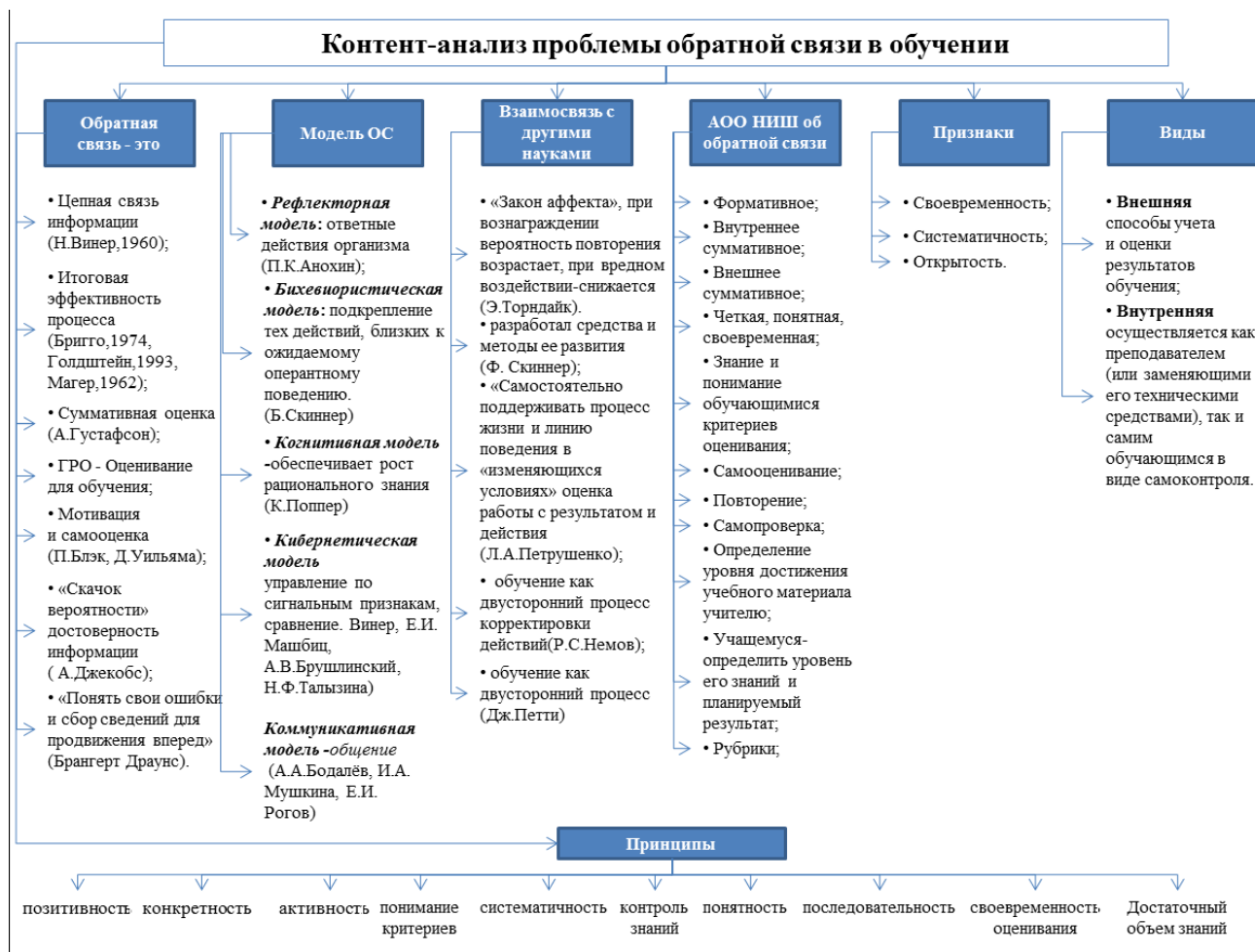

Рисунок 1.1

Формативное оценивание (оценивание для обучения) – направления, основным результатом которых является развитие ученика, улучшение уровня усвоения учебного материала, разработанного педагогами [13].

Группа американских исследователей во главе с А.Джекобсом исследовала явление, получившее название "скачок вероятности". По мнению А.Джекобса, **положительная обратная связь всегда оценивается как более достоверный**, чем отрицательный. Положительная оценочная обратная связь выполняет функцию поддержки "Я-концепции" обучающегося и межличностных отношений с ним [16, 17].

Изучение вопросов организации обратной связи в обучении определило жизнедеятельность 5 моделей:

- Рефлекторная (И.П.Павлов, И.М.Сеченов, П.К.Анохин, Н.А.Бернштейн),
- Бихевиористическая (Б.Ф.Скиннер, Э.Торндайк, Э.Толиен и др.),
- Когнитивная (К.Поппер),
- Кибернетическая (А.В.Брушлинский, Н.Винер, Е.И.Машбиц, Н.Ф.Талызина),
- Коммуникативная (Е.Н.Матвеева, И.В.Еськова А.А.Бодалев, И.А.Мушкина, Е.И.Рогов) [18, 19, 20].

Рефлекторная модель обратной связи характеризуется как основной

принцип процесса отражения в живой материи и построения деятельности биологических систем. С позиций физиологии обратная связь рассматривается как **информация об ответных действиях организма**.

Согласно бихевиористической модели обратная связь рассматривается как **«метод успешного приближения или формирования поведения»**. Основная миссия бихевиористов – положительное подкрепление тех действий, которые наиболее близки к ожидаемому оперантному поведению.

Когнитивная модель характеризует обратную связь как **получение информации о соответствии выполняемого действия заданному**.

Кибернетическая модель характеризует обратную связь как способ управления, основанный на заранее заданных сигнальных признаках, устанавливающих **прямое сравнение промежуточных и конечных состояний регулируемого процесса**.

Коммуникативная модель, с точки зрения педагогической психологии, определяет обратную связь как **средство общения, как операцию, с помощью которой осуществляется действие общения** [18].

Выдающиеся педагоги, психологи уделяли внимание развитию обратной связи как устойчивому и динамично развивающемуся процессу взаимодействия – «учитель - ученик – учитель».

Р.С.Немов в "Психологическом словаре" даёт понятие обратной связи:

- получение источника информации и сведений о том, дошел ли посланный сигнал до адресата и какой эффект этот сигнал, в конечном счёте, произвёл в психологии;

- в управлении организмом обратная связь означает физиологический процесс или механизм, который используется для того, чтобы корректировать, исправлять предпринимаемые организмом физические или физиологические действия, делать их более точными и эффективными;

- обратная связь в социальной психологии означает получение одним человеком от другого информации о том, как он воспринимается этим человеком;

- обратная связь отрицательная - характеристика обратной связи, которая не улучшает, а напротив, ухудшает процесс, в управлении которым она принимает участие [21].

Л.С.Выготский в своих трудах даёт описание генетически исходной форме обратной связи для человека, на основании которой изначально формируется сознание ребенка – обратная связь от матери. Такая связь формирует в дальнейшем собственные стратегии обратной связи и ожидания обратной связи от других людей. Любой опыт дальше находит отражение [22, 23, 24].

Если проецировать материнскую обратную связь на педагогическую, то можно процитировать Р.Кулхави (1977), который отмечал, что изучаемый материал должен быть понятным и только в этом случае будет происходить глубокое осознание допущенных пробелов в познании. Развивая мысли ученого можно сказать, что обратная связь сама по себе не обязательно ведет к какому-то действию, все зависит от качества и характеристик обратной связи в каждом

случае [25]. Следовательно, из вышеизложенного следует сказать, что в педагогической науке обратная связь подразумевает регулятор межличностных отношений между педагогом и обучающимися. С.Ф.Касаткин считает, что «Обратная связь – фиксирование внешних проявлений (сигналов) реагирования сознания слушателей на излагаемую информацию, определение их причин и в соответствии с ними, корректировка речи» [26].

В настоящее время в Казахстане разработана Концепция внедрения системы критериального оценивания учебных достижений учащихся (Автономная организация образования «Назарбаев Интеллектуальные школы»), которая способствует эффективной организации обратной связи и позволяет учителям:

- объективно оценить учебные достижения учащихся;
- определять индивидуальную траекторию развития каждого учащегося с учетом его индивидуальных способностей;
- повысить мотивацию учащихся на развитие умений и навыков для достижения ожидаемых результатов:
- улучшить качество преподавания и обучения;
- разработать систему работы по осуществлению взаимосвязи учитель – родитель – ученик для выявления качества усвоения учебного материала и особенностей организации учебного процесса.

Обратная связь должна быть:

- четкой, понятной, своевременной и по теме изучаемого учебного материала на уроке;
- организованной в атмосфере взаимоуважения, взаимопонимания;
- предусматривающей активное участие обучающихся в процессе собственного познания.

Обратная связь, умело организованная на уроке, позволяет:

- *учителям* улучшить качество образования, применять эффективные методы и приемы, инструменты оценивания; ***корректировать подходы к преподаванию с учетом результатов оценивания.***

- *учащимся* знать и понимать критерии оценивания и способы достижения лучших результатов в учебной деятельности; участвовать в рефлексии, развивать способность к самооценке, взаимооцениванию; использовать знания для решения реальных задач, выражать разные точки зрения, критически мыслить.

- *родителям учащихся* устанавливать обратную связь с учителями и администрацией школы; видеть результаты учебных достижений школьников и сравнивать с четко определенными, коллективно выработанными и известными всем участникам образовательного процесса критериями.

По результатам обратной связи учителя планируют профессиональную деятельность по совершенствованию образовательного процесса, обеспечивая качество знаний учащихся. Для обучающихся обратная связь является стимулом для углубления полученных знаний, умений и компетенций, достижения лучших результатов по усвоению учебного материала по предметам [27].

Таким образом, обратная связь влияет и на развитие психических процессов: памяти, мышления, воображения, речи, а также является одним из основных условий успешного обучения и мотивации к достижению лучших результатов у обучающихся при выполнении определенных заданий, формирования устойчивого интереса к обучению. Обратная связь является одним из условий успешного обучения учащихся, эффективности организации учебного процесса и направлена на активное участие учащихся в процессе собственного познания, возможность и умения учащихся анализировать собственную работу.

Информация для родителей по итогам суммативного оценивания за раздел/сквозную тему (рубрики)

ФИО учащегося	<i>Баламов Д.</i>		Предмет	Математика
			Класс	5
Четверть 4 Суммативное оценивание за раздел «Углы. Многоугольники»				
Критерий оценивания	Уровень учебных достижений			
	Низкий	Средний	Высокий	
Распознает виды углов по чертежу.	Затрудняется в определении видов углов. ☐	Допускает ошибки при определении тупого / острого / прямого / развернутого углов. ☐	Верно распознает виды углов (острый, тупой, прямой, развернутый) по чертежу. ☒	
Решает задачи на нахождение градусной меры угла.	Затрудняется в нахождении неизвестного угла. ☐	Допускает ошибки при использовании свойств развернутого / <u>полного угла</u> для определения градусной меры. ☒	Верно использует свойства углов, находит все неизвестные углы. ☐	

ФИО учителя: *Яминский Б.Н.*

Рисунок 1.2

Матрица по рубрике включает определение критерия оценивания и уровни учебных достижений (низкий, средний, высокий). При описании каждого используются глаголы действия «затрудняется», «допускает». (Рисунок 1.2)

2 МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО СОСТАВЛЕНИЮ РУБРИК СОГЛАСНО ЦЕЛЯМ ОБУЧЕНИЯ ПО УЧЕБНЫМ ПРЕДМЕТАМ 5-9 КЛАССОВ ДЛЯ ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ОБРАТНОЙ СВЯЗИ

Одной из форм обратной связи, которая предоставляется родителю или ученику по результатам обучения является рубрика. Рубрика как неотъемлемая составляющая педагогического общения, которая влияет на осознание учащимся собственных образовательных успехов и ошибок, взаимоотношения учащегося с педагогом, мотивацию к обучению и лучшее усвоение содержания обучения при помощи эксплицитного соотнесения видимых результатов деятельности учения с идеализированными представлениями о целевом уровне знаний, навыков и умений. Посредством применения рубрики не только по результатам СОР и СОЧ, но и при выполнении заданий переведет оценивание на конструктивный диалог между педагогом и учащимся.

Рубрикаторы - это подробное описание уровней достижений обучающихся по четким критериям. Обычно рубрикаторы представляются в виде таблиц (матриц), где для каждого критерия предложены индикаторы (важные показатели, по которым можно конкретизировать критерии).

Рубрикатор – это инструмент оценивания в форме матрицы, который используется, чтобы оценить прогресс обучающегося, основываясь на критериях. Он состоит из рядов, описывающих характеристики, которые будут оцениваться (критерии) и колонок, показывающих качество каждой характеристики по уровням усвоения учебного материала (начальный, средний, высокий).

На основе изученного опыта по составлению рубрикаторов представляем **алгоритм разработки рубрик** по учебным планам с 5 по 9 классы общеобразовательных школ.

1 шаг. Определить дифференцированные уровни достижения обучающихся по предмету (Таблица 2.1.). Учитель реализует дифференцированный подход, тщательно подбирая материал, формы и способы учебной деятельности, разбивая материал на отдельные логически завершенные учебные элементы с определением цели каждого из них.

Таблица 2.1. Характеристика уровневой дифференциации обратной связи в обучении [28].

Уровни	Процент выполнения заданий	Описание
Начальный уровень	0%-39%	<ul style="list-style-type: none">• демонстрирует элементарные знания и понимание предметных терминов и понятий,• выполняет простые задания и следует процедурам выполнения в соответствии с прямыми

		указаниями формулирует простые выводы на основе различных форм представления информации (таблицы, графики и диаграммы), <ul style="list-style-type: none"> • распознает шаблоны в простых заданиях.
Средний уровень	40%-84%	<ul style="list-style-type: none"> • демонстрирует достаточное знание и понимание предметных терминов и понятий, • выполняет типичные задания и умеет успешно применять знания в знакомых и некоторых незнакомых ситуациях, • обобщает информацию и формулирует выводы с частичным обоснованием, может приводить аргументы к полученным результатам, • распознает шаблоны в типичных заданиях, предлагает и использует стандартные пути решения, • интегрирует знания, умения и навыки из других областей учебной программы для решения фиксированного набора задач
Высокий уровень	85%-100%	<ul style="list-style-type: none"> • демонстрирует глубокие знания и понимание предметных терминов и понятий, • выполняет сложные задания и успешно применяет знания в широком диапазоне ситуаций, • обобщает информацию из различных источников и формулирует выводы с полным обоснованием, приводит четкие, логически последовательные аргументы к полученным результатам, • распознает шаблоны в сложных заданиях, предлагает и

		использует альтернативные и нестандартные пути решения, <ul style="list-style-type: none"> • интегрирует знания, умения и навыки из других областей учебной программы для решения широкого спектра задач, • использует различные стратегии, оценивает значимость и обоснованность полученных результатов
--	--	---

2 шаг предполагает изучение Типового учебного плана и учебной программы и анализ целей обучения. На этом этапе необходимо определить цели обучения, которые вызывают особые трудности в процессе получения знания, составить критерии оценивания.

3 шаг. Изучение глаголов-действий в соответствии с пирамидой Блума. (Таблица 2.2.).

Таблица 2.2. – Уровни мыслительных действий и глаголы-действия для составления рубрик

Уровни мыслительных действий	Конкретные действия обучающихся, свидетельствующие о достижении данного уровня
1.Знание (запоминание и воспроизведение изученного материала - от конкретных фактов до целостной теории).	- воспроизводит термины, конкретные факты, методы и процедуры, основные понятия, правила и принципы.
2.Понимание (преобразование материала из одной формы выражения - в другую, интерпретация материала, предположение о дальнейшем ходе явлений, событий).	- объясняет факты, правила, принципы; - преобразует словесный материал в математические выражения; - предположительно описывает будущие последствия, вытекающие из имеющихся данных.
3.Применение (использование изученного материала в конкретных условиях и новых ситуациях).	- применяет законы, теории в конкретных практических ситуациях; - использует понятия и принципы в новых ситуациях.
4.Анализ (умение разбить материал на составляющие).	- вычленяет части целого; - выявляет взаимосвязи между ними; - определяет принципы организации целого;

	<ul style="list-style-type: none"> - видит ошибки и упущения в логике рассуждения; - проводит различие между фактами и следствиями; - оценивает значимость данных.
5.Синтез (умение комбинировать элементы).	<ul style="list-style-type: none"> - пишет сочинение, выступление, доклад, реферат; - предлагает план проведения эксперимента или других действий; - составляет схемы задачи.
6.Оценка (умение оценивать значение предмета).	<ul style="list-style-type: none"> - оценивает логику построения письменного текста; - оценивает соответствие выводов имеющимся данным; - оценивает значимость того или иного продукта деятельности.

4 шаг. Рубрика должна включать познания, понятные учащемуся, стимулировать его на дальнейшее обучение. С учетом природной характеристики обратной связи в рубрике должна быть конструктивная связь, которая достаточно полно отображает уровни достижения обучающимися определенных знаний, умений с учетом рекомендаций программ. Конструктивная обратная связь предполагает отказ от применения глаголов с частицей НЕ. Неконструктивная связь указывает на ошибки ученика, тем самым подавляя на него и его родителя.

5 шаг. Рубрика как эффективный способ оценивания должна применяться не только по результатам суммативного оценивания разделов/четверти, но после письменных работ. Рубрики должны быть известны ученикам до того, как они приступят к выполнению работы, также должны содержать разъяснение по дальнейшей работе ученика.

Рабочей группой, в состав которой были включены педагоги высшей и первой категории г.Нур-Султан, разработано 1741 рубрик по 16 учебным предметам на казахском и русском языках. С учетом языков 57 предметов. (Таблица 2.3).

Таблица 2.3 - Информация о разработанных рубриках по учебным предметам 5-9 классов общеобразовательных школ

№ п/п	Наименование учебного предмета	Класс	Язык обучения	Количество разделов по учебной программе	Количество целей обучения	Количество разработанных рубрик	%
58.	Казахский язык	5	каз	10	74	40	54
59.	Казахский язык	6	каз	10	70	40	57

60.	Казахский язык	7	каз	10	71	41	57,7
61.	Казахский язык	8	каз	9	66	33	50%
62.	Казахский язык	9	каз	9	71	36	50,7
63.	Казахская литература	5	каз	4	41	12	29,2
64.	Казахская литература	6	каз	6	57	12	21
65.	Казахская литература	8	каз	4	44	12	27,2
66.	Русский язык в русских классах	5	рус	9	97	55	56,7
67.	Русский язык в русских классах	6	рус	9	107	60	56
68.	Русский язык в русских классах	7	рус	9	94	30	32
69.	Русский язык в русских классах	8	рус	9	98	26	26,5
70.	Русский язык в казахских классах	5	рус	9	55	32	58
71.	Русский язык в казахских классах	6	рус	9	74	18	24,3
72.	Русский язык в казахских классах	7	рус	9	69	20	29
73.	Русский язык в казахских классах	8	рус	9	67	20	29,8
74.	Русский язык в казахских классах	9	рус	8	62	31	50
75.	Английский язык	5	каз	10	274	22	8
76.	Английский язык	6	рус	9	232	48	20,7
77.	Английский язык	7	каз	9	251	40	16
78.	Английский язык	8	рус	9	308	40	13
79.	Английский язык	9	каз	9	270	16	6,0
80.	Математика	5	каз	11	99	34	34,3
81.	Математика	6	каз	11	105	41	39,0

82.	Математика	5	рус	11	99	41	41,4
83.	Математика	6	рус	11	105	40	38
84.	Алгебра	7	каз	6	62	46	74,1
85.	Алгебра	8	каз	6	36	21	58,3
86.	Алгебра	9	каз	5	28	28	100
87.	Алгебра	7	рус	6	62	20	32,2
88.	Алгебра	8	рус	6	36	18	50
89.	Геометрия	7	каз	4	51	40	78,4
90.	Геометрия	8	каз	4	37	16	43,2
91.	Геометрия	9	каз	4	39	20	51,2
92.	Физика	7	каз	10	67	38	56,7
93.	Физика	8	рус	7	91	28	30,7
94.	Физика	9	каз	8	88	20	22,7
95.	Химия	7	каз	9	48	28	58,3
96.	Химия	8	каз	13	72	21	29,1
97.	Химия	9	каз	12	109	48	44
98.	Биология	7	рус	12	67	50	74,6
99.	Биология	8	рус	14	73	28	38,3
100.	Биология	8	каз	14	73	73	100
101.	Биология	9	каз	16	73	24	32,8
102.	География	7	каз	6	98	31	31,6
103.	География	8	каз	6	125	39	31,2
104.	География	9	каз	6	119	41	34,4
105.	Естествознание	5	рус	7	63	25	39,6
106.	Естествознание	6	рус	7	66	31	47,0
107.	История Казахстана	5	рус	7	65	28	43,1
108.	История Казахстана	6	рус	7	80	20	25,0
109.	История Казахстана	8	рус	6	38	38	100
110.	Информатика	5	каз	6	32	12	37,5
111.	Информатика	6	рус	6	28	19	68,0
112.	Информатика	7	каз	6	32	15	46,8
113.	Информатика	8	рус	5	27	21	77,8
114.	Информатика	9	каз	5	29	14	48,2
	ИТОГО:					1741	

В соответствии с рисунком 2.1 по учебным предметам по конструктивному алгоритму разработки рубрик определена следующая картина:

- Казахский язык (190);
- Биология (175);
- Русский язык Я1 (171);
- Английский язык (166);
- Математика (156);
- Алгебра (133);
- Русский язык Я2 (121);
- География (111);

- Химия (97);
- Физика (86);
- История Казахстана (86);
- Информатика (81);
- Геометрия (76);
- Естествознание (56);
- Казахская литература (36).

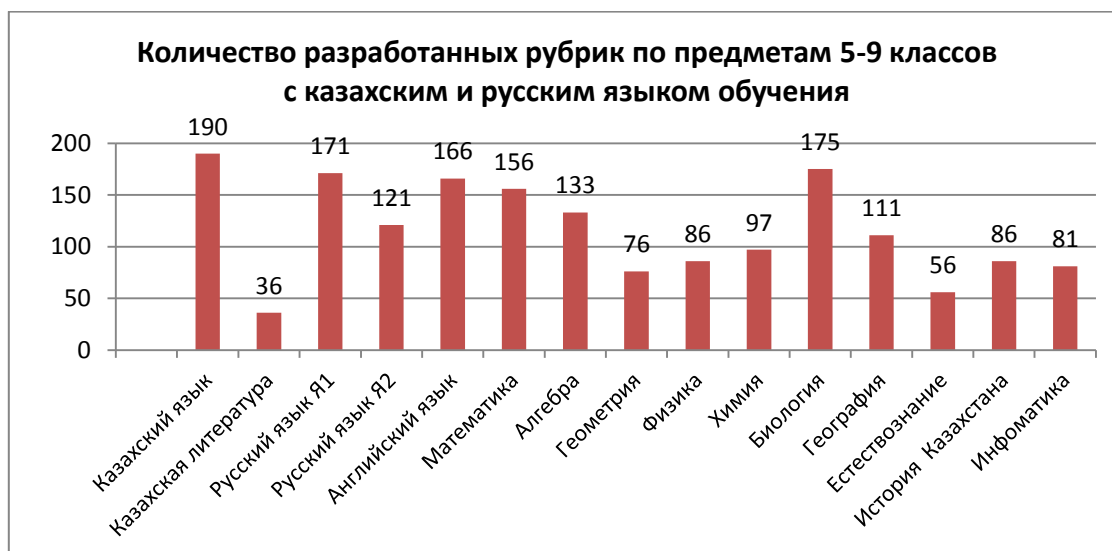

Рисунок 2.1.

По учебному предмету «Русский язык» (Я2) для учащихся 5 класса в качестве примера можно описать раздел «Семья», по которому разработаны критерии оценивания, соответствующие целям обучения 5.3.6.1 «Анализировать содержание небольших произведений фольклора и литературы, определяя тему и основную идею» (Приложение 1). При разработке рубрики были приведены различные виды работ для достижения планируемых результатов обучения, с учетом психоэмоционального состояния ребенка. Воспроизведение содержания предлагаемого текста на начальном уровне предполагает пересказ содержания предлагаемого текста, составление текста – повествования, описание и рассуждение, используя простые предложения. На среднем уровне ученик должен определить тему и основную идею. На высоком уровне должно проанализировать содержание предлагаемого текста, употреблять в речи жанры фольклора, определять тему и основную идею обосновывая свой выбор.

По разделу «Каникулы и отдых» по цели обучения 5.1.4.1 «Писать творческие работы на литературные темы, выражая свое отношение к героям художественных произведений или их поступкам с использованием эпитетов и сравнений» разработаны следующие критерии:

- создает эссе объемом 60-80 слов,
- выражает свое отношение к героям художественного произведения и к их поступкам, используя эпитеты и сравнения,
- соблюдает речевые нормы языка.

В критериях дана полная информация о том, что ученик должен знать для повышения успешности учебной деятельности и достижения определенных уровней.

На начальном уровне предполагается наличие у ученика навыков написания творческой работы, стремление раскрыть характеры и поступки героев с использованием эпитетов и сравнений. На среднем уровне ученик должен написать эссе объемом 60-80 слов, выразить свое мнение характеризую героев художественного произведения их поступков, используя эпитеты и сравнения (изложение текста связное и логичное), соблюдает речевые нормы языка. На высоком уровне - выполнять исследовательскую работу (используя информацию про героев и их поступки) сравнивая и анализируя их действия с использованием эпитетов и сравнений.

По учебному предмету «Русский язык» (Я1) (Приложение 7) для 6 класса рубрика разработана в соответствии с целью 6.1.7.1 - строить монолог описательного или повествовательного характера с элементами рассуждения с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики; соблюдать орфоэпические нормы. К цели обучения были составлены критерии оценивания, в которых выстроена индивидуальная траектория обучения каждого ученика с учетом его индивидуальных способностей и особенностей. Например: Строит монолог описательного или повествовательного характера с элементами рассуждения с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики; соблюдать орфоэпические нормы. Начальный уровень предполагает составление монолога повествовательного характера с элементами рассуждения с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики. Средний уровень - создание монолога описательного или повествовательного характера с элементами рассуждения с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики. Высокий уровень – построение монолога описательного или повествовательного характера с элементами рассуждения с опорой на план, схему, иллюстрации, рекламные ролики; соблюдать орфоэпические нормы.

По учебному предмету «Иностранный язык» для учащихся 6-х классов (Приложение 10) за основу рубрики по разделу: Драма и комедия» взята цель обучения 6.4.2.1 - независимо понимать конкретную информацию о литературном элементе и детали в коротких, простых текстах по типам фильмов. При составлении рубрики выстроена индивидуальная траектория обучения каждого ученика с учетом его индивидуальных способностей и особенностей, и учтена работа в парах. Начальный уровень предполагает понимание и чтение текстов о литературном элементе «трагедия», «драма», «комедия» с опорой. Владеет навыками ответа на вопросы «Да» и «Нет», поиска 2-3 ответа на вопросы с текста, формулированием 3-4 правильных ответа на задания True/False. Средний уровень предполагает самостоятельное определение жанров «трагедия», «драма», «комедия» и литературных элементов, соотнесение их с текстом, принимает участие в работах в паре. Высокий уровень направлен на сравнительную характеристику персонажей фильмов, на самостоятельное распределение всех жанров и литературных элементов, на соотносении их со всеми текстами, указывая причинно-

следственные связи.

По учебному предмету «Алгебра» (6 класс) по разделу «Линейное уравнение с одной переменной» (Приложение 14) при разработке рубрик взята цель 6.2.2.14 - решать системы линейных неравенств с одной переменной.

Рубрика составлена для оценивания уроков повторения и закрепления изученного материала, выработке навыков и умений в решении систем линейных неравенств, понятий пересечения числовых промежутков, как геометрической модели решения системы линейных неравенств. Виды работ направлены на формирование умения работать с числовыми промежутками; изображать на координатной прямой промежутки, находить пересечение числовых промежутков на координатной прямой; прививать навыки графической культуры. Начальный уровень предполагает приведение неравенства с помощью алгебраических преобразований к неравенству вида $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$, изображение решения неравенств на координатной прямой. Средний уровень предполагает изображение решения неравенств на координатной прямой. Приводит неравенства с помощью алгебраических преобразований к неравенству вида $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$. Находит пересечения числовых промежутков и записывает ответ. Высокий уровень направлен на поиск и запись пересечения числовых промежутков и целых решений системы неравенств.

По предмету «Естествознание» для учащихся 6 класса с русским языком обучения в разделе «Мир науки» с учетом образовательной учебной программы определен критерий оценивания - использует единицы измерения в Международной системе единиц (Приложение 16). На начальном уровне - учащийся называет меры длины и веса, применяемые с древних времен у казахского народа и народов мира; на среднем уровне - различает и перечисляет существующие единицы измерения; на высоком уровне - приводит примеры применения единицы измерения в Международной системе единиц; демонстрирует умения вычислять задачи и примеры с использованием Международной системе единиц.

По предмету «География» по образовательной программе для учащихся 7 класса с обучением на русском языке в разделе: «Методы географических исследований» определен критерий оценивания: 7.1.1.3 – обучающийся работает с источниками географической информации: карты, рисунки, тексты, фотографии, графические материалы. На начальном уровне учебных достижений обучающийся описывает порядок работы с географическими источниками информации; на среднем уровне - знает особенности работы с каждым источником географической информации; на высоком уровне - умеет работать с каждым источником географической информации и применяет в жизни. Различает преимущества и недостатки каждого источника. (Приложение 17)

По предмету «История Казахстана» для учащихся 8 класса школ с русским языком обучения в разделе «Казахско-джунгарские войны» рубрика разработана в соответствии с целью 7.3.1.2 – анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства. На начальном уровне ученик

должен назвать политическую раздробленность Казахского ханства как причину поражения в казахско-джунгарских войнах; на среднем - описать борьбу за власть между Абулхаиром, Болатом, Семеке, Кушиком и Жолбарысом как источник внешнеполитических неудач в начале XVIII века; определить четкое разграничение между понятиями «ақ суйек» (Абулхаир) и «қара суйек» (Богенбай), на высоком - анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства в начале XVIII века, оценить итоги 1 и 2 курултаев, рассказывать об ополчении, которое возглавляет батыр Богенбай в 1710, а в 1726 – хан Абулхаир. (Приложение 20)

Для учащихся 8 класса школ с русским языком обучения *по предмету «Биология»* в разделе «Наследственность и изменчивость» выбрана цель обучения 8.2.4.1 - аргументировать роль наследственности и изменчивости в эволюции. Описаны следующие уровни учебных достижений обучающихся: начальный - указывает виды изменчивости, перечисляет аргументы о роли наследственности и изменчивости в эволюции; средний – называет аргументы о роли наследственности и изменчивости в эволюции, сравнивает виды изменчивости, указывает факторы их возникновения; высокий - сопоставляет виды изменчивости, объясняет факторы их возникновения, называет аргументы и поясняет роль наследственности и изменчивости в эволюции, сравнивает признаки (наследственные и приобретенные, мутации и модификации), определяет связь между полезными и вредными изменениями и вероятностью выживания и приумножения особей в природе. (Приложение 22)

Для обучающихся 7 класса школ с русским языком обучения *по предмету «Физика»* в разделе «Физические величины и измерения» за основу взята цель обучения 7.1.2.2 - различать скалярные и векторные физические величины и приводить примеры. На начальном уровне школьники должны различать скалярные и векторные физические величины; на среднем - приводить примеры скалярных и векторных физических величин; знать значение физической величины и векторы; на высоком - определять модуль и направление равновесных векторов, обозначать модуль, записывать в простом виде. (Приложение 27)

По предмету «Физика» в разделе «Основы динамики» для учащихся 9 класса школ с русским языком обучения рубрика разработана в соответствии с целью обучения 9.2.2.4 формулировать второй закон Ньютона и применять при решении задач. Начальный уровень направлен на обозначение и произношение физических величин; их единиц измерений в уравнении кинематики: сила $F(N)$, ускорение- a (m/c^2), масса- $m(kg)$; средний – преобразование единицы измерения силы, ускорения и массы в системе СИ, запись их формулы, демонстрируя их направления $mH=10^{-3}H, MH=10^6H, kH=10^3H$; высокий уровень – демонстрацию знания по формулировке второго закона Ньютона и применение в решении задач, вывод из формул искомые величины $a=F/m$ (H/kg) или (m/c^2); $m=F/a$ (kg). (Приложение 29)

С целью определения уровня усвоения учебного материала обучающимися, учителем *по предмету «Химия»* для учащихся 8 класса школ с русским языком обучения разработан критерий в разделе «Типы химических

реакций»: знать типы химических реакций. Начальный уровень ставит перед учеником умения определять количественный состав вещества (Атомная масса, округление веса, процентного понятия); средний – умение строить химические уравнения, знание формулы предметов; высокий – умение вычислять коэффициенты уравнений; знак равенства (Приложение 31).

Таким образом, рубрики, представленные в приложениях, разработаны по единой концепции, сущность которой является в предоставлении полной информации по учебным достижениям учащихся не применяя глаголов действия с частицей НЕ и перспективы развития ребенка.

Методические рекомендации:

1) Рубрика должна быть фокусированной (внимание уделяется только одному аспекту выполнения задания, например, структуре текста или следованию определенному алгоритму), а нефокусированной (когда обратная связь стремится оценить все знания, навыки и умения в рамках выполнения задания). Фокусированная обратная связь позволяет сконцентрировать внимание учащегося на целевом содержании обучения в рамках конкретной темы или модуля, а также способствует развитию уверенности в себе на начальных этапах обучения, когда исправление всех ошибок и неточностей может иметь негативное влияние на самооценку и мотивацию учения.

2) Важным для качества рубрики становится понимание учащимися цели обучения и критериев оценивания. Необходимо заранее знакомить учащихся с критериями оценивания и идеальными (хорошими) образцами выполнения задания. Это позволит им лучше соотнести собственную работу с данными критериями и образцами и лучше систематизировать полученную обратную связь.

3) Рубрика должна быть конструктивной, вместо неконструктивной. В рубриках не должно быть указания на недостатки или похвала без предложения путей улучшения и закрепления успеха, так как такой подход не повысит эффективность обучения, а мотивирующий потенциал ученика будет достаточно ограничен. Соблюдение одной из правил обратной связи в обучении – наличие указаний к дальнейшим действиям., т.е. должны быть предложены действия по отработке проблемных навыков и умений для преодоления данных ошибок в дальнейшем. Необходимо избегать слов «неверно», «неправильно» без пояснения того, что выполнено неправильно.

4) Рубрика не должна быть шаблонной, т.е. использование одних и тех же фраз или структурных моделей.

5) Для поддержания мотивирующей функции рубрики важно соблюдать сбалансированность ее элементов, что предполагает балансировать корректирующую и позитивную обратную связь.

Вместе с тем, педагог должен учитывать развитие психических процессов: памяти, мышления, воображения, речи и влияние рубрики на мотивацию к достижению лучших результатов у обучающихся, формирования устойчивого интереса к обучению.

Невозможно прогрессировать в обучении, если у ребенка или его родителя нет понимания в правильном ли направлении он движется. Без

конструктивного отклика и наставления, возможности совершенствоваться просто нет. И задача педагога - не просто оценивать, хвалить, критиковать, а подставить дружеское плечо в виде своевременной, объективной и развернутой обратной связи.

Деятельность учителя по разработке рубрик должна основываться на следующих принципах: конкретность, конструктивность, искренность, оригинальность, личностная ориентация, сбалансированность и диалогический характер.

Таким образом, рубрика предоставляется родителю или ученику по результатам обучения и предполагает понимание учащимися конструкта, целей, формата и критериев оценивания. Рубрика как неотъемлемая составляющая педагогического общения, которая влияет на осознание учащимся собственных образовательных успехов и ошибок, взаимоотношения учащегося с педагогом, мотивацию к обучению и лучшее усвоение содержания обучения при помощи эксплицитного соотнесения видимых результатов деятельности учения с идеализированными представлениями о целевом уровне знаний, навыков и умений. Посредством применения рубрики не только по результатам СОР и СОЧ, но и чаще переводит оценивание на конструктивный диалог между педагогом и учащимся.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Парадигма «оценивания для обучения» вместо традиционного «оценивание обучения» предполагает обратную связь в обучении, оказывая положительное влияние на формирование личности и сильное положительное/отрицательное отношение к обучению.

В данном методическом пособии представлен алгоритм составления рубрик в помощь учителю. Рубрику мы рассматриваем как форму обратной связи, которая предоставляется родителю или ученику по результатам обучения, что предполагает понимание учащимися конструкта, целей, формата и критериев оценивания. Рубрика как неотъемлемая составляющая педагогического общения, которая влияет на осознание учащимися собственных образовательных успехов и ошибок, взаимоотношения учащегося с педагогом, мотивацию к обучению и лучшее усвоение содержания обучения при помощи эксплицитного соотнесения видимых результатов деятельности учения с идеализированными представлениями о целевом уровне знаний, навыков и умений. Посредством применения рубрики не только по результатам СОР и СОЧ, но и чаще переведет оценивание на конструктивный диалог между педагогом и учащимся.

На основе изученного опыта по составлению рубрикаторов представляем алгоритм разработки рубрик по учебным планам с 5 по 9 классы общеобразовательных школ.

1 шаг. Определить дифференцированные уровни достижения обучающихся по предмету. Учитель реализует дифференцированный подход, тщательно подбирая материал, формы и способы учебной деятельности, разбивая материал на отдельные логически завершённые учебные элементы с определением цели каждого из них.

2 шаг. Изучение Типового учебного плана и учебной программы и анализ целей обучения, что предполагает определение целей обучения, которые вызывают особые трудности в процессе получения знания, и составление критериев оценивания на основе целей обучения согласно учебной программе.

3 шаг. Изучение глаголов-действий в соответствии с пирамидой Блума.

4 шаг. Рубрика должна включать познания, понятные учащемуся, стимулировать его на дальнейшее обучение. С учетом природной характеристики обратной связи в рубрике должна быть конструктивная связь, которая достаточно полно отображает уровни достижения обучающимися определенных знаний, умений с учетом рекомендаций программ. Конструктивная обратная связь предполагает отказ от применения глаголов с частицей НЕ. Неконструктивная связь указывает на ошибки ученика, тем самым подавляя на него и его родителя.

5 шаг. Рубрика как эффективный способ оценивания должна применяться не только по результатам суммативного оценивания разделов/четверти, но после письменных работы. Рубрики должны быть известны ученикам до того, как они приступят к выполнению работы

Рабочей группой, в состав которой были включены педагоги высшей и

первой категории, разработано 1741 рубрик по 16 учебным предметам на казахском и русском языках. С учетом языков охвачено 57 учебных предметов. Результатом деятельности рабочей группы являются представленные методические рекомендации.

Таким образом, рубрика - это подробное описание уровней достижений обучающихся по четким критериям. Обычно рубрикаторы представляются в виде таблиц (матриц), где для каждого критерия предложены индикаторы (важные показатели, по которым можно конкретизировать критерии). В работе рубрика состоит трех уровней учебных достижений: начальный, средний, высокий.

В представленных рубриках по учебным предметам для 5 по 9 классы соблюдена главная миссия – указывать на достижения учащегося, а не недостатки.

Список используемой литературы

16. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 14 июня 2018 года № 272 «О внесении изменений и дополнений в приказ Министра образования и науки Республики Казахстан от 18 марта 2008 года № 125 «Об утверждении Типовых правил проведения текущего контроля успеваемости, промежуточной и итоговой аттестации обучающихся».
17. Инструктивно-методическое письмо «Об особенностях организации образовательного процесса в общеобразовательных школах Республики Казахстан в 2019-2020 учебном году»: Инструктивно-методическое письмо. – Астана: Национальная академия образования им. И.Алтынсарина, 2018. – 388 с.
18. Инструкция по процедурам критериального оценивания и документированию для средней школы в рамках обновления содержания образования. <https://cloud.mail.ru/public/Hz4p/8ATa2pRf5/> И Портал «Системно-методический комплекс» (smk.edu.kz).
19. Руководство по критериальному оцениванию для учителей начальной школы-Учебно-метод.пособие/АОО Назарбаев Интеллектуальные Школы» под редакцией О.И.Можаевой, А.С.Шимбековой, Д.Б.Зиеденовой. - Астана,2016. - 48 с.
20. Руководство по критериальному оцениванию для учителей основной и общей средней школы: учебно-методическое пособие. / Под ред. О.И.Можаевой, А.С.Шилибековой, Д.Б.Зиеденовой. – Астана: АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016. - 56 с.
21. Сборник заданий формативного оценивания по физике 7-11 класс, г.Нур-Султан, 2019, с. 16(русский язык обучения).
22. Задания для внутреннего суммативного оценивания - Всемирная история - 9 класс, Астана, 2016, с 26.
23. Методические рекомендации по суммативному оцениванию в разрезе классов, предметов и языков.Портал «Системно-методический комплекс» (smk.edu.kz).
24. Приказ Министра образования и науки Республики Казахстан «Об утверждении государственных общеобязательных стандартов образования всех уровней образования» от 31 октября 2018 года № 604.
25. Руководство по критериальному оцениванию для региональных и школьных координаторов. Учебно-методическое пособие - Астана, 2016.
26. Кохаева Е. Н. Формативное (формирующее) оценивание: методическое пособие/ Е.Н. Кохаева.-Астана: АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» Центр педагогического мастерства. 2014.- 66 с.
27. Винер Н. Кибернетика, или управление и связь в животном и машине. -М: Наука, 1983. - с. 29-78.
28. Арутюнян М.Ю., Петровская Л.А. Обратная связь в системе понимания человека человеком. – М., 1981. – 61 с.
29. Группа Реформы Оценивания. (2002) Оценивание для обучения: 10 принципов, Кембриджский университет, факультет образования.
30. Блэк П. и Уильям Д. Внутри черного ящика. – М., 1998.

31. Эдмунд Джекобсон книга: «Прогрессирующая релаксация», 1929.

18 Камнева А.М. Технология повышения психологической устойчивости у студентов – будущих спортивных менеджеров на основе применения традиционных и нетрадиционных средств физической культуры. - Монография. - Министерство спорта, туризма и молодежной политики Российской Федерации. - Волгоград, 2012. – с.150.

51. Стариченко Б.Е., Коротаева Е.В., Сардак Л.В., Егоров А.Н. Методика использования информационно-коммуникационных технологий в учебном процессе. - Ч. 4. Проектирование методов управления учебной деятельностью. Учебное пособие/ Под ред. Б.Е. Стариченко/ Урал. гос. пед. ун-т. Екатеринбург, 2013. – с. 17-22).

52. Статья: Когнитивная активность в условиях действия обратной связи различного типа, 2013 год, А.Ю.Агафонов, Р.А.Сханов, М.Г.Филлипова Самарский ГУ. - 7.08.2013 г. - с. 667-668.

53. Сханов Р.А., Макаров А.В. Когнитивные ошибки и способы их исправления. - Самарский Государственный университет, 2013.

54. Немов Р.С. Психологический словарь. - М.:Владос, 2007. - с.248.

55. Выготский Л.С. Мышление и речь. Избранные психологические исследования. Изд.: Академия педагогических наук РСФСР. - Москва, 1934.

56. Выготский Л.С. Мышление и речь. Психологические исследования, Издательство: Национальное образование, 2019/ www.labirint.ru/books/505750/.

57. Выготский Л.С.: Педагогическая психология //Под редакцией В.В.Давыдова. - М.: Педагогика 1991. - 480 с.- ISBN 5-7155-0358-2.

58. Коренев А.А.Обратная связь в обучении и педагогическом общении. - М.МГУ им.Ломоносова Российской Федерации. - с. 118.

59. Касаткин С.Ф. Техника обратной связи в аудитории//Новые знания, 2002 г. - № 4 – с. 31-35.

60. Концепция внедрения системы критериального оценивания учебных достижений учащихся – Астана: Автономная организация образования «Назарбаев интеллектуальные школы», 2012. – 8 с.

61. Методология системы критериального оценивания учебных достижений учащихся. - Учебно методическое пособие АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2017. – с. 31.

62. Советова Е.В. Педсовет//Практическое руководство для директора школы. - Издание второе. Ростов-на-Дону». Феникс», 2006 г. – с. 108.

63. Методология системы критериального оценивания учебных достижений учащихся. - Учебно методическое пособие. - АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2017. – с. 31.

64. Анохин П.К. Очерки по физиологии функциональных систем. - М.: Медицина, 1975. - 448 с.

65. Анохин П.К. Узловые вопросы теории функциональной системы. - М.: Наука, 1980.

66. Бёррес Фрédерик Скíннер. Оперантное поведение/Непредвиденные обстоятельства и «суеверное» поведение. – М., 2012 - с. 3-4.

67. Блум. Таксономия образовательных целей. - Нью-Йорк.

http://www.seua.am/eng/new_edu_technol/BloomElicit.htm.

68. Брушлинский А.В. Проблемы психологии субъекта - М.: Институт психологии РАН, 1994 - 109 с.

69. Ганье Р., Бриггс Л. Основы педагогического дизайна. - Нью-Йорк, 2000.

70. Гольдштейн И. Обучение в организациях: по оценке потребностей, разработка и оценка / Training in organizations: Needs assessment, development, & evaluation. – Monterey, CA: Brooks-Cole.

71. Густафсон К., Брэнч Р. Обзор учебных моделей развития. – М., 2001

72. Магер Р.Ф. Подготовка цели программированного обучения / Сан-Франциско, Калифорния: издательство Fearon, 1960.

73. Петти Д. Современное обучение. Практическое руководство. М.Ломоносов, 2010. – с.56-57.

74. Петрушенко Л.А. Принцип обратной связи. – М., Мысль, 1967 - 277 с.

75. Рогов Е.И. Психология общения, 2018 г.

76. Скиннер Б.Ф. Наука об учении и искусство обучения //Программированное обучение за рубежом. Под редакцией И.И.Тихонова М.:Высшая школа, 1968. – с. 8.

77. Skinner,1961 –Skinner B.F/ The control of human behavior(abstract), Нью-Йорк, 1961. P. 18-23.

78. Талызина Н.Ф. Бихевиоризм как психологическая основа программированного обучения // Управление процессом усвоения знаний. - М., 1984. - с. 251-259.

79. Талызина Н.Ф. Управление процессом усвоения знаний - М., 1984.(Торндайкт, Скиннер).

80. Талызина Н.Ф. Основные принципы советской психологии // Управление процессом усвоения знаний. - М., 1984. - с. 29-44.

81. Талызина Н. Ф. Т16 Педагогическая психология: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений. - М.: Издательский центр «Академия», 1998. - 288 с.

82. Торндайк Э. Принципы обучения, основанные на психологии. Пер. с англ. Е.А.Герье. Со вступит. статьей Л.С.Выготского. Изд.3-е. М., Работник просвещения, 1930.

83. Торндайк Э. Процесс учения у человека. - М., 1935.- с. 135.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1

Русский язык (Я2)			
5 класс			
Цели обучения/критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
<p>5.1.4.1 Определять основную мысль текста на основе вопросов.</p> <p>Критерии оценивания: Понимает и формулирует основное содержание текста. Определяет главную и второстепенную информацию. Разграничивает стили речи. Делает анализ языковых средств.</p>	<p>Рассказывает содержание художественного текста при помощи наводящих вопросов</p> <p>Понимать и последовательно рассказывать содержание учебного текста.</p>	<p>Находит главную и второстепенную информацию в художественном произведении.</p> <p>Разграничивает стили речи: разговорный, художественный</p> <p>Уметь определять основной смысл текста художественного произведения, ключевые слова, выражения; знать и определять стили речи : разговорный, художественный.</p>	<p>Объясняет основную мысль текста на основе уточняющих вопросов. Для выражения своих мыслей использует выразительные средства языка.</p> <p>Уметь не только последовательно, лаконично выражать свои мысли по содержанию художественного произведения, но и уметь делать анализ применяемых автором языковых средств .</p>
<p>5.2.1.1 Владеть словарным запасом, включающим синонимы, антонимы, омонимы.</p> <p>Критерии оценивания: Владеет словарным запасом. Находит в художественном тексте синонимы, антонимы, омонимы и определяет их лексическое значение.</p>	<p>Показывает глубокое понимание художественного текста, применять в речи при изложении учебного материала несколько синонимов и антонимов.</p>	<p>Владеет хорошим словарным запасом. Определяет лексическое значение слов и приводит примеры.</p> <p>Уметь составлять полный и правильный ответ на основе изученного материала, владеет активным словарем.</p> <p>Умеет определять лексическое значение слов и</p>	<p>Оперировать большим словарным запасом. Находит в художественном тексте синонимы, антонимы, омонимы и объясняет их лексическое значение. Связывает с практической жизнью.</p> <p>Излагать последовательно, чётко, связно учебный материал. Отвечать в логической последовательности с использованием синонимов,</p>

		приводить примеры.	антонимов, омонимов, применять выражения из практики, действительности.
Раздел: «Ценности: дружба и любовь»			
<p>5.3.2.1 Определять стилистические особенности текстов художественного стиля (стихотворение); определяет принадлежность текста к типу повествования на основе характерных признаков.</p> <p>Критерии оценивания: Определяет стилистические особенности стихотворения. Раскрывает основную мысль. Называет художественно-образительные средства языка.</p>	<p>Умеет выразительно читать стихотворение. Высказывать свое мнение о содержании стихотворения.</p>	<p>Раскрывает основную мысль текста. Определяет стилистические особенности стихотворения.</p> <p>Раскрывать основное содержание стихотворения, отвечать на заданные вопросы. Умеет называть выразительные средства языка, применяемые автором.</p>	<p>Классифицирует текст по принадлежности к одному из функциональных стилей. Выявляет тип текста. Раскрывает основную мысль, тему и идею стихотворения.</p> <p>Уметь выделять главные положения, самостоятельно подтверждать ответ конкретными примерами.</p>
<p>5.4.5.1 Писать эссе (объем 60-80 слов) по данному началу/концу, учитывая особенности текста повествования.</p> <p>Критерии оценивания: Выдерживает структуру эссе, учитывая особенности текста повествования. Использует хороший словарный запас.</p>	<p>Выдерживает структуру эссе, учитывая особенности текста повествования. Использует элементарный словарный запас.</p> <p>Понимать и соблюдать структуру написания эссе. Уметь за определенное время подготовить текст с использованием слов и выражений, соответствующих тематике.</p>	<p>Учитывая особенности текста-повествования, выдерживает структуру текста. Достаточно хороший словарный запас.</p> <p>Присутствуют незначительные ошибки, не затрудняющие передачу смысла.</p> <p>Соблюдать структуру подготовки эссе, учитывать особенности текста-повествования. Применять активный словарный запас, эпитеты, лаконичные выражения, используемые автором произведения.</p>	<p>Использует богатый словарный запас. Свободное и выразительное изложение мыслей. Высокий уровень грамотности по написанию эссе.</p> <p>Уметь излагать материал литературным языком, соблюдая структуру и последовательность изложения.</p> <p>Проявить творчество и самостоятельность в оценивании сюжета произведения (в зависимости от учебного материала).</p>

Предмет: Русский язык (Я2)			
6 класс			
Раздел: «В человеке все должно быть прекрасно»			
Цель обучения	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
6.3.2.1 Определять стилистические особенности текстов художественного стиля (басня), официально-делового стиля (поздравление).	Знает характеристику стилей. Понимать стиль басни, официально- деловой стиль и умеет определять в тексте. Выразительное чтение и воспроизведение басни с учетом программы, умеет отвечать на вопросы конкретно, с опорой на текст. При выполнении практической работы- распознает языковые и жанровые особенности текстов художественного и официально- делового стиля (мораль, аллегория).	Понимает и описывает стилистические особенности художественного и официально- делового стиля. Умеет подготовить небольшой текст официально- делового стиля.	Использует понятие аллегория, мораль. Определяет все ключевые слова. Демонстрирует глубокое понимание прочитанного текста; точно и ясно формулирует основную мысль.
6.4.1.1 Создавать тексты художественного стиля (стихотворение) и официально-делового стиля (поздравление).	Знает правила и принципы определения стилей текстов. При выполнении практической работы смешивает стили. Последовательно, чётко, связно, обоснованно и безошибочно излагать учебный материал.	Понимает принцип построения художественного и официально-делового стилей. Знать особенности построения художественного и официально- делового стилей.	Создает тексты художественного стиля (стихотворение) и официально-делового стиля (поздравление).

Предмет: Русский язык (Я2)			
7 класс			
Раздел: «Путешествия и достопримечательности»			
Цели обучения/критерии обучения	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
<p>7.4.1.1 Создавать тексты публицистического стиля (заметка) и официально-делового стиля (доверенность, заявление).</p> <p>Критерии оценивания: Создаёт тексты публицистического и официально-делового стилей.</p>	<p>Составляет тексты, но затрудняется при определении стилей текста.</p> <p>Необходимо повторить стили речи; знать порядок оформления различных документов официально-делового стиля; уметь применять на практике полученные знания.</p>	<p>Пишет тексты лишь одного из двух предложенных стилей речи: публицистического стиля (заметка) и официально-делового стиля (доверенность, заявление).</p>	<p>Создает тексты публицистического стиля (заметка) и официально-делового стиля (доверенность, заявление).</p>
Раздел: «Жара и холод: страна и образ жизни»			
<p>7.2.4.1 Создавать аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания) на основе личных впечатлений и наблюдений.</p> <p>Критерии оценивания: Создаёт аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания) на основе личных впечатлений и наблюдений.</p>	<p>Строит высказывание на основе личных впечатлений и наблюдений.</p> <p>Необходимо научиться излагать собственное рассуждение, аргументируя на основе наблюдения.</p>	<p>Создает высказывание с элементами описания на основе личных впечатлений и наблюдений.</p> <p>Необходимо озвучивать аргументированное рассуждение, применяя элементы описания, на основе личных впечатлений и наблюдений.</p>	<p>Аргументированно рассуждает, применяя элементы описания, на основе личных впечатлений и наблюдений.</p> <p>Например: Тезис: Дятел — это лесной лекарь, потому что он лечит деревья.</p> <p>Доказательства: Большую часть времени дятел проводит в поисках пищи. Питаются дятлы насекомыми, живущими в коре и под корой деревьев, в древесине. Дятел клювом быстро определяет по звуку дерева, где находятся насекомые, и извлекает их оттуда. Дятел не успокоится, пока не выберет всех вредителей. Стучит</p>

			<p><i>дятел, значит, будут уничтожены насекомые - и лес будет жить.</i></p> <p>Вывод: Вот почему называют дятла лесным лекарем.</p>
<p>7.3.5.1 Составлять сложный план.</p> <p>Критерии оценивания: Составляет сложный план.</p>	<p>Составляет простой план.</p> <p>Необходимо составлять сложный план с раскрытием темы, соблюдая правила оформления плана.</p>	<p>Составляет сложный план, раскрывая тему и оформляет план.</p> <p>Необходимо анализировать текст и составлять сложный план:</p> <p>Структура сложного плана:</p> <p>V. Введение</p> <p>VI. Основная часть:</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>III. Заключение.</p>	<p>Планирует текст в сложной форме.</p> <p>Структура сложного плана:</p> <p>VII. Введение</p> <p>VIII. Основная часть:</p> <p>1.</p> <p>2.</p> <p>3.</p> <p>III. Заключение.</p>
<p>7.4.5.1 Писать эссе (объем 100-120 слов) на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами описания.</p> <p>Критерии оценивания: Пишет эссе (объем 100-120 слов) на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами описания.</p>	<p>Пишет эссе, используя пословицы и поговорки (объем не более 60 слов).</p> <p>Необходимо развивать познавательные процессы (память, воображение, мышление, внимание, речь).</p>	<p>Рассуждает и описывает заданную тему эссе на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений (объем не более 80 слов).</p> <p>Применять творческий подход к написанию эссе на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами описания, отстаивает свою точку зрения (объем 100-120 слов)</p>	<p>Применяет творческий подход к написанию эссе на основе цитат, пословиц, поговорок, крылатых выражений, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами описания, отстаивает свою точку зрения (объем 100-120 слов).</p>

<p>7.4.7.1 Применять знаки препинания в предложениях с вводными словами и конструкциями.</p> <p>Критерии оценивания: Применяет знаки препинания в предложениях с вводными словами и конструкциями.</p>	<p>Пишет предложения без вводных слов и конструкций.</p> <p>Необходимо повторить правила постановки знаков препинания при обращениях, вводных словах и вставных конструкций, опознавать вводные слова в предложении, различать группы вводных слов по значению, графически обозначать вводные слова.</p>	<p>Составляет предложения с вводными словами и конструкциями.</p> <p>Необходимо совершенствовать умение применять полученные знания на практике. Употреблять вводные слова в речи в соответствии с ситуацией общения. Наблюдать за использованием вводных слов в текстах разных стилей.</p>	<p>Применяет знаки препинания в предложениях с вводными словами и конструкциями.</p> <p>Применяет при необходимости, конструкции.</p>
<p>Раздел «Культура: характер и личность»</p>			
<p>7.1.3.1 Понимать содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов, определяя сюжетную линию или настроение стихотворения.</p> <p>Критерии оценивания: Понимает содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов, определяя сюжетную линию или настроение стихотворения.</p>	<p>Воспринимает содержание небольших прозаических произведений/ фрагментов.</p> <p>Необходимо развивать навыки по извлечению необходимой информации, соотносительности последовательности событий</p>	<p>Интерпретирует содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов.</p> <p>Необходимо создавать аргументированное высказывание на основе личных впечатлений и наблюдений.</p>	<p>Понимает содержание небольших прозаических и поэтических произведений/ фрагментов, определяя сюжетную линию или настроение стихотворения.</p>
<p>Раздел: «Здоровый образ жизни: спорт и здоровое питание»</p>			
<p>7.3.2.1 Определять стилистические особенности текстов публицистического стиля (репортаж о событии, заметка); определять принадлежность текста к типу рассуждение на основе характерных признаков.</p>	<p>Перечисляет стили речи.</p> <p>Необходимо формировать умение доказывать принадлежность текста к типу репортажа к публицистическому стилю (определять речевую</p>	<p>Различает стили речи и типы текстов, называя характерные признаки и особенности.</p> <p>Например, стили речи: 1.научный 2.деловой</p>	<p>Правильно выбирает тексты публицистического стиля: репортаж о событии/заметку, текст-рассуждение, называя составные части.</p> <p>Например, репортаж: <i>В своём репортаже я хочу</i></p>

<p>Критерии оценивания: Определяет публицистический стиль (репортаж о событии, заметка) и текст-рассуждение.</p>	<p>ситуацию, условия общения, функции общения).</p>	<p>3.публицистический 4.разговорный 5.художественный Типы тексты: 1.описание 2.повествование 3.рассуждение</p>	<p>ознакомить вас с погодными условиями. В текущем году в селе Буланды необычайно жаркое лето. Синоптики передают температуру воздуха от 37°С до 45°С. Столбик термометра показывает 42°С. Воздух сухой и горячий. По прогнозам синоптиков, только в августе температура воздуха пойдет на резкое падение. Организована медицинская помощь пострадавшим от жары людям. С Вами был репортер Кадыр Орынбек! До скорых встреч! Текст-рассуждение: I.Тезис II.Доказательства тезиса III.Вывод.</p>
<p>Раздел «Национальные традиции и праздники»</p>			
<p>7.5.2.2 Использовать сложные предложения, выражающие условные отношения. Критерии оценивания: Формулирует свою мысль на основе прослушанного текста, используя сложные предложения, выражающие условные отношения.</p>	<p>Отбирает информацию и демонстрирует понимание текста. Необходимо повторить правила по определению смысловых отношений между частями сложных бессоюзных предложений разных видов; моделировать и употреблять в речи сложные бессоюзные предложения с разными смысловыми отношениями</p>	<p>Выделяет известную и неизвестную информацию, используя сложносочиненные предложения, выражающие условные отношения. Предоставлять информацию в виде таблицы/схемы и аргументированно доказывает свою позицию, используя сложносочинённые и сложноподчинённые</p>	<p>Предоставляет информацию в виде таблицы/схемы и аргументированно доказывает свою позицию, используя сложносочинённые и сложноподчинённые предложения, выражающие условные отношения.</p>

	между частями.	предложения, выражающие условные отношения.	
Раздел: «Музыка в нашей жизни»			
<p>7.2.4.1 Создавать аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе личных впечатлений и наблюдений.</p> <p>Критерии оценивания: Аргументированно высказывает своё мнение (рассуждение с элементами описания и/или повествования).</p>	<p>Воспринимает и пересказывает услышанную информацию с элементами описания без доказательств.</p> <p>Необходимо понимать значения слов учебно-образовательной тематики, содержание текста, составить вопросы и давать полные ответы.</p>	<p>Запоминает услышанную информацию и высказывает своё мнение, используя при доказательстве элементы описания.</p> <p>Необходимо участвовать в диалоге, определять основную мысль произведения, создавать аргументированное высказывание, опираясь на опорные слова и схемы.</p>	<p>Аргументированно рассуждает и доказывает свою точку зрения, используя элементы описания и повествования.</p>
<p>7.3.6.1 Анализировать содержание художественных произведений (поэтических, прозаических), определяя жанровые особенности и художественно-изобразительные средства.</p> <p>Критерии оценивания: Составляет вопросы высокого порядка по содержанию поэтических и прозаических произведений, определяет жанровые особенности и художественно-изобразительные средства.</p>	<p>Составляет вопросы низкого порядка.</p> <p>Необходимо развивать навыки для составления вопросов высокого порядка по содержанию текста.</p>	<p>Демонстрирует знания по составлению вопросов высокого порядка по содержанию прозаических произведений, жанров, определяет художественно-изобразительные средства.</p>	<p>Анализирует и составляет вопросы высокого порядка по содержанию поэтических и прозаических произведений, определяя жанровые особенности и художественно-изобразительные средства.</p>

Предмет: Русский язык (Я2)			
8 класс			
Раздел: «Семья и подросток»			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
8.5.1.2. Образовывать действительные и страдательные причастия. Критерии оценивания: Образовывает действительные и страдательные причастия.	Называет действительные и страдательные причастия. Необходимо выучить правила графического обозначения суффиксов причастий.	Использует действительные и страдательные причастия, графически обозначая суффиксы. Необходимо научиться создавать и группировать действительные и страдательные причастия, графически обозначая суффиксы.	Образовывает и группирует действительные и страдательные причастия, графически обозначая суффиксы.
Раздел: «Спорт и отдых»			
8.2.4.1. Создавать аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков. Критерии оценивания: Создает аргументированное высказывание на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков.	Определяет при помощи ключевых слов аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков. Необходимо уметь излагать свою позицию на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков.	Демонстрирует аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков. Необходимо выстраивать собственное рассуждение на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков.	Создает и модифицирует аргументированное высказывание (рассуждение с элементами описания и/или повествования) на основе таблиц, схем, диаграмм, графиков.
8.5.2.1 использовать причастные обороты и заменять их синонимичными конструкциями. Критерии оценивания: Использует причастные обороты и	Называет причастные обороты в тексте, находит 1-2 примера. Необходимо сформировать умения устанавливать связь	Определяет причастные обороты и заменяет их частично синонимичными конструкциями.	Использует и графически определяет причастные обороты и заменяет их синонимичными конструкциями.

заменяет их синонимичными конструкциями.	причастия с определяемым и зависимым словом; правильно определять границы причастного оборота.		
Раздел: «Мир труда»			
8.3.2.1. Определять стилистические особенности текстов официально-делового стиля (резюме). Критерии оценивания: Определяет стилистические особенности текста официально-делового стиля (резюме).	Перечисляет структуру составления резюме и его оформление. Структура резюме и его оформление: - Имя и контактные данные - Цель поиска - Опыт работы - Образование - Дополнительные знания и навыки - Дополнительные сведения Называет 2-3 пункта. Распознает 1 или 2 стилей речи (художественный, официально-деловой). Необходимо изучить особенности всех стилей речи (художественный, официально-деловой, научный, разговорный и публицистический).	Находит стилистические особенности текста официально-делового стиля на примере резюме. Указывает все стили речи (художественный, официально-деловой, научный, разговорный и публицистический) Необходимо создавать резюме с указанием особенностей стиля, определять и анализировать тексты различных стилей речи (художественный, официально-деловой, научный, разговорный и публицистический)	Создает резюме и презентует документ официально-делового стиля. Определяет и анализирует тексты различных стилей речи (художественный, официально-деловой, научный, разговорный и публицистический).
8.4.5.1 Писать эссе (объем 120-140 слов) по предложенной проблеме, выражая свое согласие/несогласие с позицией автора, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования.	Составляет эссе по предложенной проблеме объемом более 65 слов. Необходимо выучить правила написания эссе объемом более	Составляет эссе по предложенной проблеме объемом более 85 слов. Выражает свое согласие с позицией автора.	Представляет аргументированное эссе (объем 120-140 слов) по предложенной проблеме, выражая свое согласие/несогласие с позицией автора, соблюдает особенности текста рассуждения,

<p>Критерии оценивания: Пишет эссе по предложенной проблеме, выражает свое согласие/несогласие с позицией автора, соблюдает особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования.</p>	<p>80 слов и правописания предложения различного характера.</p>	<p>Необходимо написать аргументированное эссе более 140 слов, выражая свое согласие\несогласие с позицией автора, применять особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования.</p>	<p>рассуждения с элементами повествования.</p>
<p>Раздел: «Через тернии к звездам»</p>			
<p>8.3.2.1 Определять стилистические особенности текстов публицистического стиля (интервью), официально-делового стиля (автобиография); определять принадлежность текстов к смешанному типу на основе характерных признаков. Критерии оценивания: Определяет стилистические особенности текстов публицистического стиля (интервью), официально-делового стиля (автобиография); определяет принадлежность текстов к смешанному типу на основе характерных признаков.</p>	<p>Перечисляет жанры публицистического стиля речи (заметка, интервью, репортаж, очерк, статья, фельетон и др), называя более 2 жанров. Распознавать жанр автобиографии среди других жанров официально-делового стиля.</p>	<p>Показывает стилистические особенности текста публицистического стиля на примере интервью. Составлять автобиографию, называя стилистические особенности официально-делового стиля.</p>	<p>Определяет и различает стилистические особенности текстов публицистического стиля (интервью), официально-делового стиля (автобиография); определяет принадлежность текстов к смешанному типу на основе характерных признаков.</p>
<p>8.5.2.2 Использовать деепричастные обороты и заменять их синонимичными конструкциями. Критерии оценивания: Использует деепричастные обороты и заменяет их синонимичными конструкциями.</p>	<p>Перечисляет деепричастия в тексте, находит 1-2 примера. Необходимо повторить сведения о деепричастном обороте и правилах его выделения на письме.</p>	<p>Определяет деепричастные обороты и заменяет их частично синонимичными конструкциями. Необходимо повторить сведения о деепричастии, деепричастном обороте; формирование умений: 1) находить деепричастный</p>	<p>Составляет и графически выделяет деепричастные обороты, заменяет их синонимичными конструкциями.</p>

		оборот, определять его границы; 2) правильно ставить знаки препинания при обособлении обстоятельств, выраженных одиночными деепричастиями, деепричастными оборотами; 3) правильно использовать в речи деепричастные обороты, уметь заменять их синонимическими конструкциями.	
Раздел: «Вода – источник жизни»			
8.2.3.1 Соблюдать синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления, употребления причастных и деепричастных оборотов. Критерии оценивания Соблюдает синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления, употребления причастных и деепричастных оборотов.	Пересказывает текст без причастных и деепричастных оборотов. Необходимо уметь находить примеры ошибочного построения синтаксической конструкции с причастными и деепричастными оборотами.	Использует причастный оборот при изложении текста, включающие правила согласования и управления. Модифицировать и последовательно излагать текст, соблюдая синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления, употребления причастных и деепричастных оборотов.	Модифицирует и последовательно излагает текст, соблюдая синтаксические нормы, включающие правила согласования и управления, употребления причастных и деепричастных оборотов.

Предмет: Русский язык (Я2)			
9 класс			
Раздел «Культура народов мира»			
Цели обучения	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
9.1.1.1 Анализирует информацию, делает выводы, соблюдает речевые нормы.	<p>Понимает основную и детальную информацию сообщения, определяет подтекст, цель высказывания и отношение говорящего к событиям и героям.</p> <p>Необходимо соблюдать речевые нормы, включать в высказывание лексические и синтаксические единицы, соответствующие стилю.</p>	<p>Демонстрирует усвоение основной и детальной информации сообщения, определяет подтекст, цель высказывания и отношение говорящего к событиям и героям, делает выводы.</p> <p>Необходимо широко применять речевые нормы, употреблять лексические и синтаксические единицы в соответствии стиля и формулировать выводы.</p>	<p>Демонстрирует осмысленную основную и детальную информацию сообщения, определяет подтекст, цель высказывания и отношение говорящего к событиям и героям, делает выводы, соблюдает речевые нормы, включает в высказывание лексические и синтаксические единицы, соответствующие стилю.</p>
2. 9.3.6.1 Составляет эссе, соблюдая особенности текста.	<p>Составляет эссе (объем 100-120 слов) по предложенной проблеме, обосновывая свое мнение и предлагая пути решения проблемы.</p> <p>Необходимо анализировать содержание художественных произведений, выявляя авторскую позицию и оценивая содержание произведения.</p> <p>Необходимо формулировать выводы и давать оценку</p>	<p>Составляет эссе (объем 120-140 слов) по предложенной проблеме, обосновывает свою позицию.</p> <p>Необходимо в ходе обоснования мнения предлагать пути решения проблемы, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования/описания.</p>	<p>Обосновывает свое мнение и предлагает пути решения проблемы, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования/описания; пишет эссе (объем 140-160 слов) по предложенной проблеме.</p>

	событийной цепочке.		
Раздел: «Природные ресурсы планеты Земля»			
9.1.3.1 Составляет высказывание, используя приемы привлечения и учитывая целевую аудиторию.	Понимает содержание прозаических, драматических, поэтических произведений/фрагментов . Необходимо определять слова автора, выражающие эмоционально-оценочное отношение к героям.	Демонстрирует усвоенное содержание прозаических, драматических, поэтических произведений/ фрагментов, определять слова, с помощью которых автор выражает эмоционально-оценочное отношение к героям. Необходимо адаптировать содержание произведений к потребностям целевой аудитории.	Создает высказывание (рассуждение, убеждение), использует приемы привлечения внимания, учитывая целевую аудиторию.
9.3.2.1 Определить стилистические особенности текстов научного стиля; правильно применяет знаки препинания в сложноподчиненных предложениях.	Знает стилистические особенности текстов научного стиля (аннотация, тезисы). Необходимо анализировать тексты научного стиля и применять соответствующие знаки препинания.	Демонстрирует стилистические особенности текстов научного стиля (аннотация, тезисы), принадлежность текста к различным типам на основе характерных признаков. Необходимо изучить стилистические особенности текстов научного жанра и правила применения знаков препинания в сложноподчиненных предложениях.	Определяет стилистические особенности текстов научного стиля (аннотация, тезисы), принадлежность текста к различным типам на основе характерных признаков; правильно применяет знаки препинания в сложноподчинённых предложениях. Необходимо составлять аннотацию или тезисы неучебного текста.
Раздел: «Реальность и фантазия»			
9.2.4.1 Выразить(выражать) собственное мнение, использовать приемы привлечения информации.	Применяет высказывание (рассуждение, убеждение), используя приемы привлечения внимания и	Создает высказывание (рассуждение, убеждение), используя приемы привлечения внимания и	Формулирует высказывание (рассуждение, убеждение), используя приемы привлечения внимания и учитывая целевую

	<p>учитывая целевую аудиторию.</p> <p>Необходимо развивать навыки успешного речевого умения в условиях межкультурной коммуникации. Формировать коммуникативные умения, научить высказывать свое мнение, используя ключевые слова информации.</p>	<p>учитывая целевую аудиторию; извлекает и синтезирует информацию</p> <p>Умеет высказывать свое мнение(расуждение, убеждение) не отклоняясь от темы.</p> <p>Необходимо продемонстрировать навыки работы с информацией.</p>	<p>аудиторию;</p> <p>извлекает и синтезирует информацию, делает выводы на основе полученных сведений, выражает собственное мнение.</p> <p>Умеет отстаивать свое мнение, убеждение в официальной/неофициальной обстановке, владение правилами культуры речи.</p>
9.4.7.1 Расставить знаки препинания в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными. При этом правильно применять глаголы в соответствующих формах.	<p>Применяет знаки препинания (1-2) в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными.</p> <p>Знает правила применения глаголов в соответствующих формах.</p>	<p>Расставляет знаки препинания в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными. Соблюдает правила пунктуации в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными.</p>	<p>Использует знаки препинания в сложноподчиненных предложениях с несколькими придаточными; использует глаголы в соответствующих формах.</p> <p>Применяет глаголы в соответствующих формах.</p>
Раздел: «Реальность и фантазия»			
9.2.5.1 Участвовать в дискуссии, анализировать содержание, определять авторскую позицию.	<p>Принимает участие в дискуссии по предложенной проблеме, описывает различные точки зрения авторов.</p> <p>Необходимо формировать навыки работы с текстовой информацией; использовать умение читать и интерпретировать информацию текста; представлять информацию текста в различной форме.</p>	<p>Участвует в дискуссии по предложенной проблеме, определяет различные точки зрения и формулирует пути решения проблемы.</p>	<p>В дискуссии по предложенной проблеме синтезирует различные точки зрения и формулирует пути решения проблемы; анализирует содержание, определяет авторскую позицию.</p>
9.4.5.1 Написать эссе с элементами	Пишет эссе (объем 100-120	Пишет эссе (объем 120-140	Пишет эссе (объем 140-160 слов) по

рассуждения, рассуждения с элементами повествования/описания; правильно применять знаки препинания в сложных предложениях с разными видами связи.	слов) по предложенной проблеме. Необходимо формирование учебно-языковых, речевых и правописных умений и навыков, необходимых для того, чтобы правильно, точно и выразительно говорить, читать и писать.	слов) по предложенной проблеме, обосновывает свое мнение и предлагает пути решения проблемы. Необходимо овладение навыками и умениями понимания и анализа текстов разных видов.	предложенной проблеме, обосновывает свое мнение и предлагает пути решения проблемы; соблюдает особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования/описания; применяет знаки препинания в сложных предложениях с разными видами связи в предложениях.
Раздел: «Молодёжь и средства массовой информации»			
9.2.3.1 Определить стиль текста, анализировать высказывание и выразить свое мнение.	Соблюдает речевые нормы, включает в высказывание лексические и синтаксические единицы, соответствующие стилю. Необходимо определить стиль текста. Дать пояснение.	Извлекает и синтезирует информацию, делает выводы на основе полученных сведений. Определяет стиль речи и сферы применения текста и его основных функций.	Делает выводы на основе полученных сведений, выражает собственное мнение.
9.4.2.1 Определить знаки препинания в бессоюзных сложных предложениях, пересказать основное содержание текста.	Понимает информацию прослушанного, прочитанного и/или аудиовизуального текста. Необходимо развитие умения логически излагать свои мысли, используя литературный язык; развитие умения аргументировать, доказывать; развитие умения слушания и распределения внимания во время слушания.	Излагает информацию прослушанного, прочитанного и/или аудиовизуального текста, творчески интерпретирует содержание. Необходимо развитие умения применять полученные знания в нестандартных ситуациях; развития умения выделять главное, сравнивать, обобщать.	Анализирует информацию прослушанного, прочитанного и/или аудиовизуального текста, творчески интерпретирует содержание, правильно применяет знаки препинания в бессоюзных сложных предложениях.
9.2.4.1 Анализировать текст, дать оценку содержанию произведения.	Понимает содержание художественных	Передаёт содержание художественных	Анализирует содержание художественных произведений,

	<p>произведений.</p> <p>Необходимо развитие монологической речи учащихся; обучение анализу публицистического текста.</p>	<p>произведений, выявляет авторскую позицию.</p> <p>Необходимо работать по плану, сверяя свои действия с целью, прогнозировать, корректировать свою деятельность.</p>	<p>выявляет авторскую позицию и оценивает содержание произведения.</p>
Раздел: «Мир един: глобализация»			
<p>9.4.2.1 Написать эссе по предложенной теме, соблюдая особенности текста рассуждения, рассуждения с элементами повествования/ описания.</p>	<p>Пишет эссе (объем 100-120 слов) по предложенной проблеме.</p> <p>Необходимо повторить типы речи, их признаки, повторить пройденный материал по теме текст-рассуждение, построение рассуждения.</p>	<p>Пишет эссе (объем 120-140 слов) по предложенной проблеме, обосновывает свое мнение.</p> <p>Научиться видеть в данном типе текста тезис, доказательства и вывод; научить включать в рассуждение специальные слова (во-первых, во-вторых, значит, следовательно...).</p>	<p>Пишет эссе (объем 140-160 слов) по предложенной проблеме, обосновывает свое мнение и предлагает пути решения проблемы, соблюдает особенности текста -рассуждения, рассуждения с элементами повествования/ описания.</p>
Раздел: «Мы выбираем спорт»			
<p>9.2.5.1 Составить диалог, определить стилистические особенности текстов.</p>	<p>Участвует в диалоге, правильно понимает реплики.</p> <p>Необходимо повторить типы текстов; рассмотреть стили речи ; особенности стили речи в русском языке, а также стилистический анализ текста. Необходимо развивать умение строить диалог и оформлять реплики; владение элементами анализа текста.</p>	<p>Принимает участие в диалоге, правильно понимает реплики и предоставляет обратную связь. Умеет вести диалог, соблюдает культуру речевого поведения.</p>	<p>Правильно понимает реплики в диалоге, предоставляет обратную связь и определяет стилистические особенности текстов разговорного стиля (письма, дневники), принадлежность текста к типу повествование на основе характерных признаков.</p>

<p>9.1.1.1 Написать письмо, используя элементы стилей.</p>	<p>Пишет письмо, стихотворение, использует элементы разговорного и художественного стилей Владеет достаточным объемом словарного запаса для написания письма, умеет логически и последовательно излагать свою мысль Необходимо формировать умение создавать связные высказывания различных стилей.</p>	<p>Пишет письмо, использует необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения, сомнения, просьбы, уверенности/ Пишет письмо с соблюдением правил грамматики, пунктуации, синтаксического строя предложения.</p>	<p>Использует необходимые синтаксические конструкции для выражения своего мнения, сомнения, просьбы, уверенности/ согласия/несогласия, побуждения собеседника к высказыванию. Пишет текст письма с использованием элементов стилей.</p>
<p>Раздел: «Знаменитые люди»</p>			
<p>9.2.3.1 Определяет принадлежность текста к различным типам.</p>	<p>Соблюдает речевые нормы, включает в высказывание лексические и синтаксические единицы, соответствующие стилю. Необходимо формирование умения создавать связный текст различных типов, стилей и жанров речи.</p>	<p>Определяет стилистические особенности текстов публицистического стиля (проблемная статья), научного стиля (аннотация, тезисы, статья), официально-делового стиля (инструкция, правило, отчет, закон).</p>	<p>Использует стилистические особенности текстов публицистического стиля (проблемная статья), научного стиля (аннотация, тезисы, статья), официально-делового стиля (инструкция, правило, отчет, закон); определяет принадлежность текста к различным типам на основе характерных признаков.</p>
<p>9.4.4.1 Создает творческие работы с использованием художественно-образительных средств.</p>	<p>Пишет творческие работы (в том числе на литературные темы), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся контрастными по содержанию. Пишет фрагмент текста на литературные темы.</p>	<p>Составляет творческие работы (в том числе на литературные темы), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся контрастными по содержанию, с использованием в письме образительно-выразительных средств. Пишет творческую работу с</p>	<p>Создает творческие работы (в том числе на литературные темы), фрагмент/фрагменты текста, являющиеся контрастными по содержанию, с использованием в письме образительно-выразительных средств; использует глаголы в соответствующих формах.</p>

		использованием изобразительно- выразительных средств.	
--	--	---	--

Приложение 6

Предмет: Русский язык (Я1)			
5 класс			
Раздел: Культура: язык и общение. Морфология. Синтаксис и пунктуация			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
<p>5.1.3.1 Пересказывать содержание текстов (повествование, описание)</p> <p>Критерии оценивания: Создает тексты - повествование и описание в различных стилях речи. Пересказывает и оценивает содержание предлагаемого текста. Определяет тип и стиль текста, обосновывая свой выбор.</p>	<p>Воспроизводит содержание предлагаемого текста. Определяет тип и стиль текста.</p> <p>Необходимо осуществлять информационную переработку текста, передавая его содержание в виде плана, ключевых слов, воспроизводить прослушанный и прочитанный текст в устной и письменной форме.</p>	<p>Умеет пересказать содержание предлагаемого текста. Различает тип и стиль текста. Составляет тексты - повествование и описание, используя простые предложения.</p> <p>Необходимо развивать навыки по редактированию вторичного текста.</p>	<p>Создает тексты - повествование и описание в различных стилях речи.</p> <p>Пересказывает и оценивает содержание предлагаемого текста. Определяет тип и стиль текста, обосновывая свой выбор.</p>
<p>5.2.1.1 Понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, определяя тему.</p> <p>Критерии оценивания: Соотносит основную информацию сплошных и несплошных текстов, особенности структуры текста, распознает открытую и скрытую (подтекст) информации, раскрывающие основную мысль. Соблюдает речевые нормы языка.</p>	<p>Умеет определять основную информацию сплошных и несплошных текстов, раскрывающую основную мысль.</p> <p>Необходимо формировать умения работы с несплошным текстом как с источником информации.</p>	<p>Определяет основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекает открытую и скрытую (подтекст) информации, раскрывающие основную мысль.</p> <p>Необходимо определять тему сплошных и несплошных текстов, использовать именные части</p>	<p>Соотносит основную информацию сплошных и несплошных текстов, особенности структуры текста, распознает открытую и скрытую (подтекст) информации, раскрывающие основную мысль. Соблюдает речевые нормы языка.</p>

		речи при составлении предложений, согласуя слова в роде, числе и падеже.	
5.2.2.1 Определять основную мысль на основе содержания и композиции. Критерии оценивания: Излагает композицию текста, указывая все элементы композиции (вступление, завязка, развитие событий, кульминация, развязка, заключение) формулирует основную мысль текста.	Формулирует основную мысль, определяет кульминацию событий. Необходимо самостоятельно определить основную мысль, тему и композицию различных текстов.	Определяет композицию текста, основные его элементы (завязка, развитие событий, кульминация, развязка), высказывает основную мысль.	Излагает композицию текста, указывая все элементы композиции (вступление, завязка, развитие событий, кульминация, развязка, заключение) формулирует основную мысль текста.
5.3.1.1 Составлять простой план. Критерии оценивания: Разбирает текст и определяет все элементы композиции прослушанного текста, составляет тезисный план, используя в речи слова различных частей речи.	Умеет работать с текстом, составляет простой план. Необходимо развивать умение составлять простой план текста. Восстановление текста из разрозненных элементов.	Работает с текстом, определяет композицию текста, составляет простой тезисный план. Уметь определять микротемы текста.	Разбирает текст и определяет все элементы композиции прослушанного текста, составляет тезисный план, используя в речи слова различных частей речи.
5.3.4.1 Создавать тексты-повествование и описание в художественном и разговорном стилях (письмо, рекламный текст, объявление) с учетом целевой аудитории. Критерии оценивания: Демонстрирует умение составления текстов - повествование и описание в художественном и разговорном стилях (письмо, рекламный текст, объявление) с учетом целевой аудитории. Выполняет требуемый объем (100-120 слов).	Показывает знания создания текста в разговорном стиле (письмо, рекламный текст, объявление). Выполняет требуемый объем (70-90 слов). Необходимо знать и определять тему и основную мысль, опираясь на вопросы.	Создает тексты повествование и описание в художественном и разговорном стилях (письмо, рекламный текст, объявление) с учетом целевой аудитории. Выполняет требуемый объем (90-110 слов).	Демонстрирует умение составления текстов - повествование и описание в художественном и разговорном стилях (письмо, рекламный текст, объявление) с учетом целевой аудитории. Выполняет требуемый объем (100-120 слов).
Раздел: Мир вокруг нас: транспорт и инфраструктура. Морфология и орфография			
5.4.3.1 Использовать имена существительные, прилагательные, согласуя слова в роде, числе и падеже.	Определяет имена существительные и прилагательные, согласуя	Использует в устной и письменной речи имена существительные,	Знает и применяет в устной и письменной речи имена существительные,

<p>Критерии оценивания: Знает и применяет в устной и письменной речи имена существительные, прилагательные, согласуя слова в роде, числе и падеже, соблюдая речевые нормы русского языка.</p>	<p>слова в роде, числе и падеже. Необходимо формировать навык правильного, грамотного письма.</p>	<p>прилагательные, согласуя слова в роде, числе и падеже Необходимо формировать умение делать самостоятельные выводы.</p>	<p>прилагательные, согласуя слова в роде, числе и падеже, соблюдая речевые нормы русского языка.</p>
<p>5.4.4.1 Использовать знаки препинания в предложениях с обращениями. Критерии оценивания: Правильно применяет обращение в устной и письменной речи, объясняя расстановку знаков препинания в предложениях с обращениями.</p>	<p>Умеет находить обращение в тексте и использовать его в речи. Необходимо повторить и обобщить знания, полученные при изучении темы "Обращение" общие сведения об обращении; постановку знаков препинания при обращениях; роли обращения в предложении.</p>	<p>Находит обращение в тексте и расставляет знаки препинания в предложениях с обращениями. Необходимо соблюдать в практике речевого общения основных орфоэпических, лексических, грамматических, стилистических норм языка.</p>	<p>Правильно применяет обращение в устной и письменной речи, объясняя расстановку знаков препинания в предложениях с обращениями.</p>
<p>5.1.5.1 Участвовать в диалогерасспросе, меняя позицию «говорящий» на «слушающий» и учитывая возрастные особенности исполняемой роли. Критерии оценивания: Демонстрирует умение составлять диалог, соблюдая речевые нормы. Участвует в диалогерасспросе, меняя позицию «говорящий» на «слушающий», учитывая возрастные особенности исполняемой роли.</p>	<p>Умеет составлять диалог, участвовать в диалогерасспросе, меняя позицию «говорящий» на «слушающий». Необходимо понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, определяя тему.</p>	<p>Составляет диалог, участвует в диалогерасспросе, меняя позицию «говорящий» на «слушающий», учитывая возрастные особенности исполняемой роли.</p>	<p>Демонстрирует умение составлять диалог, соблюдая речевые нормы. Участвует в диалогерасспросе, меняя позицию «говорящий» на «слушающий», учитывая возрастные особенности исполняемой роли. Грамотно использует заимствованные слова, эмоционально-окрашенные слова; гиперболы, эпитеты, сравнения использовать заимствованные слова при составлении текстов.</p>

<p>5.2.4.1 Определять типы текстов: описание, повествование и рассуждение, различать книжный и разговорный стили по основным признакам (дневник, стихотворение, сказка).</p> <p>Критерии оценивания: Создает тексты - повествование и описание в художественном и разговорном стилях (дневник, стихотворение, сказка) с учетом целевой аудитории. Умеет самостоятельно дополнить или создать новый текст на основе предлагаемого.</p>	<p>Определяет типы текста: описание, повествование и рассуждение.</p> <p>Необходимо самостоятельно анализировать прочитанный отрывок, понимать основную информацию. Понимать содержание текста; находить ключевые слова в тексте; определять типы текстов по основным признакам.</p>	<p>Классифицирует типы текста: описание, повествование и рассуждение, различает книжный и разговорный стили по основным признакам (дневник, стихотворение, сказка).</p>	<p>Создает тексты - повествование и описание в художественном и разговорном стилях (дневник, стихотворение, сказка) с учетом целевой аудитории. Умеет самостоятельно дополнить или создать новый текст на основе предлагаемого.</p>
<p>5.2.6.1 Использовать ознакомительный вид чтения.</p> <p>Критерии оценивания: Осуществляет работу с текстом, используя разные виды чтения, в том числе ознакомительный вид чтения. Выражает собственное мнение на основе прочитанного текста, соблюдая речевые нормы языка.</p>	<p>Умеет работать с текстом, использует ознакомительный вид чтения.</p> <p>Необходимо определять тему и основную мысль, опираясь на вопросы; излагать основное содержание текста; использовать ознакомительный вид чтения согласовывать слова в роде, числе, падеже.</p>	<p>Демонстрирует умение работать с текстом, использует ознакомительный вид чтения. Умеет выражать собственное мнение на основе прочитанного текста.</p>	<p>Осуществляет работу с текстом, используя разные виды чтения, в том числе ознакомительный вид чтения. Выражает собственное мнение на основе прочитанного текста, соблюдая речевые нормы языка.</p>
<p>Раздел: Жизненные ценности. Морфология</p>			
<p>5.4.3.1 Использовать имена существительные, прилагательные, согласуя слова в роде, числе и падеже, склонять имя существительное тексту.</p> <p>Критерии оценивания: Применяет в устной и письменной речи имена существительные, прилагательные, согласуя слова в роде,</p>	<p>Определяет имена существительные и прилагательные, согласуя слова в роде, числе и падеже.</p> <p>Необходимо повторить правила о правописании падежных окончаний имен</p>	<p>Использует в устной и письменной речи имена существительные, прилагательные, согласуя слова в роде, числе и падеже.</p> <p>Необходимо развивать умение находить сочетания</p>	<p>Применяет в устной и письменной речи имена существительные, прилагательные, согласуя слова в роде, числе и падеже.</p>

числе и падеже.	существительных ед., и мн., числа. Развивать навыки правильного согласования имени прилагательного с именем существительным в роде, числе, падеже.	прилагательных с существительными в тексте, ставить вопросы от существительных к прилагательным, правильно употреблять в речи.	
5.1.2.1 Определять тему и основную мысль, опираясь на вопросы. Критерии оценивания: Исследует текст, извлекая главную и второстепенную информацию. Определяет тему и основную мысль, опираясь на содержание прочитанного, формулирует различные вопросы, обосновывая аргументами свой выбор.	Умеет работать с текстом. Определяет тему и основную мысль, опираясь на поставленные вопросы. Необходимо на практическом уровне определять тему и основную мысль текста, опираясь на вопросы, осознавать значения слов-синонимов, слов с прямым и переносным значением, сравнения.	Работает с текстом, извлекает главную и второстепенную информацию. Определяет тему и основную мысль, опираясь на содержание прочитанного, формулирует различные вопросы.	Исследует текст, извлекая главную и второстепенную информацию. Определяет тему и основную мысль, опираясь на содержание прочитанного, формулирует различные вопросы, обосновывая аргументами свой выбор.
5.2.5.1 Формулировать вопросы, отражающие отношение к тексту. Критерии оценивания: Создает свой текст на основе предложенного, формулирует «тонкие» и «толстые» вопросы, отражающие отношение к прочитанному тексту.	Умеет работать с текстом, формулирует простые вопросы по содержанию прочитанного. Необходимо уметь определять тему и основную мысль, опираясь на вопросы, находить ключевые слова.	Работает с текстом, формулируя вопросы, отражающие отношение к прочитанному тексту.	Создает свой текст на основе предложенного, формулирует «тонкие» и «толстые» вопросы, отражающие отношение к прочитанному тексту.
5.4.2.1 Использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова. Критерии оценивания: Использует слова с прямым и	Находит в тексте слова с прямым и переносным значением, антонимы, омонимы. Необходимо закрепить	Составляет текст, используя слова с прямым и переносным значением, антонимы, омонимы, многозначные слова.	Использует слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова в составлении простых и сложных предложений.

переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова в составлении простых и сложных предложений.	понятия прямого и переносного значения слова, умения определять лексическое значение слова.		
5.1.4.1 Прогнозировать содержание по отрывкам текста. 5.3.3.1 представлять информацию в виде рисунков. Критерии оценивания: Прогнозирует содержание по отрывкам текста, передает полное его содержание. Представляет информацию в виде рисунков и проектов.	Передает содержание прочитанного, представляет информацию в виде рисунков. Необходимо представлять ответы в виде описания по прочитанному произведению. Использовать в речи знакомую лексику, создавать вопросы и высказывания	Умеет пересказать содержание по отрывкам текста. Передает содержание прочитанного и представляет информацию в виде рисунков.	Прогнозирует содержание по отрывкам текста, передает полное его содержание. Представляет информацию в виде рисунков и проектов.
Раздел: Мир профессий. Синтаксис и пунктуация.			
5.2.3.1 Понимать применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов, использованных автором в тексте для различных целей. Критерии оценивания: Объясняет лексическое значение слов, использует в речи слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы, многозначные слова, использованные автором в тексте для различных целей.	Понимает лексическое значение слов, умеет применять слова с прямым и переносным значением, антонимы, омонимы, многозначные слова. Необходимо повторить, систематизировать теоретический материал по теме, актуализировать знания при работе с языковым материалом, совершенствовать навыки грамотного письма.	Определяет лексическое значение слов, применяет слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы, многозначные слова, использованные автором в тексте для различных целей.	Объясняет лексическое значение слов, использует в речи слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы, многозначные слова, использованные автором в тексте для различных целей.
5.4.2.1 Использовать слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова.	Находит в тексте слова с прямым и переносным значением, антонимы, омонимы.	Составляет текст, используя слова с прямым и переносным значением, антонимы, омонимы,	Использует слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова в составлении

<p>Критерии оценивания Использует слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова в составлении текстов различных типов речи.</p>	<p>Необходимо повторить лексические понятия: синонимы, антонимы, омонимы; научиться различать данные понятия.</p>	<p>многозначные слова.</p>	<p>текстов различных типов речи.</p>
<p>Раздел: Мир фантазий. Синтаксис и пунктуация</p>			
<p>5.1.6.1 Оценивать звучащую речь с позиции «нравится /не нравится», «правильно/неправильно», аргументируя свою позицию. Критерии оценивания: Модифицирует звучащую речь, оценивает с позиции «нравится /не нравится», «правильно/неправильно», аргументируя и формулируя собственную точку зрения.</p>	<p>Слушает звучащую речь, оценивает с позиции «нравится /не нравится», «правильно/неправильно». Уметь оценивать звучащую речь с позиции «нравится/не нравится», «правильно/неправильно», аргументируя свою позицию.</p>	<p>Умеет внимательно слушать звучащую речь, оценивать с позиции «нравится /не нравится», «правильно/неправильно», аргументировать свое решение.</p>	<p>Модифицирует звучащую речь, оценивает с позиции «нравится /не нравится», «правильно/неправильно», аргументируя и формулируя собственную точку зрения.</p>
<p>5.2.3.1 Понимать применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов, использованных автором в тексте для различных целей. Критерии оценивания: Объясняет применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов, использованных автором в тексте для различных целей.</p>	<p>Понимает применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов, использованных автором в тексте. Необходимо повторить правила по применению применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов.</p>	<p>Применяет слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова, использованные автором в тексте для различных целей.</p>	<p>Объясняет применение прямого и переносного значения слов, синонимов, антонимов, омонимов и многозначных слов, использованных автором в тексте для различных целей.</p>
<p>Раздел: Живые организмы: растения. Синтаксис и пунктуация</p>			
<p>5.2.7.1 Извлекать информацию для выполнения конкретной задачи.</p>	<p>Умеет работать с текстом, извлекать информацию.</p>	<p>Работает с текстом, извлекая информацию для</p>	<p>Анализирует текст, выделяя нужную информацию для</p>

<p>Критерии оценивания: Анализирует текст, выделяя нужную информацию для выполнения конкретной задачи.</p>	<p>Необходимо извлекать информацию для выполнения конкретной задачи; корректировать текст, исправляя орфографические ошибки и редактируя предложения с помощью словаря; писать эссе-рассуждение, используя опорные материалы.</p>	<p>выполнения поставленной задачи. Необходимо извлекать информацию для выполнения конкретной задачи из различных источников; корректировать текст, исправляя орфографические ошибки и редактируя предложения.</p>	<p>выполнения конкретной задачи.</p>
<p>5.3.5.1 Писать эссе-повествование, эссе-рассуждение. Критерии оценивания: Создает эссе-повествование, эссе-рассуждение в различных стилях речи с использованием полных распространенных предложений.</p>	<p>Умеет писать эссе-повествование, эссе-рассуждение. Необходимо писать эссе-рассуждение, соблюдая его структуру.</p>	<p>Пишет эссе-повествование, эссе-рассуждение с использованием распространенных предложений.</p>	<p>Создает эссе-повествование, эссе-рассуждение в различных стилях речи с использованием полных распространенных предложений. Пишет эссе-рассуждение, используя различные аргументы.</p>
<p>5.4.4.1 Использовать тире между подлежащим и сказуемым. Критерии оценивания: Разрабатывает полные распространенные предложения с главными членами, выраженными различными частями речи. Расставляет и объясняет постановку тире между подлежащим и сказуемым.</p>	<p>Строит полные распространенные предложения с главными членами предложения, выраженными различными частями речи. Необходимо развитие навыков и умений правильно писать эссе, развитие орфографической грамотности, познавательной деятельности, развитие логической мысли, обогащение словарного запаса.</p>	<p>Составляет предложения с главными членами, выраженными различными частями речи. Умеет расставлять тире между подлежащим и сказуемым.</p>	<p>Разрабатывает полные распространенные предложения с главными членами, выраженными различными частями речи. Расставляет и объясняет постановку тире между подлежащим и сказуемым.</p>
<p>Раздел: Каникулы и отдых. Синтаксис и пунктуация</p>			

<p>5.3.7.1 Корректировать текст, исправляя, орфографические ошибки с помощью словаря, редактируя предложения.</p> <p>Критерии оценивания: Соотносит ошибки в тексте с орфограммами с помощью словаря, редактируя предложения.</p>	<p>Исправляет орфографические ошибки с помощью словаря, редактируя предложения.</p> <p>Необходимо научиться корректировать текст, исправляя орфографические ошибки с помощью словаря, редактируя предложения.</p>	<p>Корректирует текст, исправляя орфографические ошибки с помощью словаря, редактируя предложения.</p> <p>Необходимо выделять композиционные особенности текста, корректировать текст.</p>	<p>Соотносит ошибки в тексте с орфограммами с помощью словаря, редактируя предложения</p> <p>Корректирует тексты, используя дополнительные источники (интернет-ресурсы, СМИ, знания, полученные на уроках).</p>
<p>5.4.4.1 Использовать знаки препинания в предложениях с однородными членами.</p> <p>Критерии оценивания: Строит предложения с однородными членами предложения, выраженными различными частями речи. Расставляет и объясняет постановку знаков препинания при однородных членах предложения.</p>	<p>Находит предложения с однородными членами предложения. Умеет расставлять знаки препинания при однородных членах предложения.</p> <p>Необходимо повторить правила с с однородными членами предложения.</p>	<p>Отбирает предложения с однородными членами предложения, выраженными различными частями речи. Расставляет знаки препинания при однородных членах предложения.</p>	<p>Строит предложения с однородными членами предложения, выраженными различными частями речи. Расставляет и объясняет постановку знаков препинания при однородных членах предложения.</p>
<p>Раздел: Астрономия: звезды и созвездия. Морфология и орфография</p>			
<p>5.1.7.1 Строить высказывание определенного типа последовательно, с четкой структурой, с опорой на наглядные материалы; соблюдать орфоэпические нормы .</p> <p>Критерии оценивания: Строит высказывание определенного типа последовательно, с четкой структурой, с опорой на наглядные материалы; соблюдает орфоэпические нормы.</p>	<p>Изменяет предложенное высказывание определенного типа с опорой на наглядные материалы; соблюдает орфоэпические нормы.</p> <p>Необходимо соблюдать орфоэпические нормы; использовать знаки препинания в предложениях с однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения.</p>	<p>Экспериментирует построение высказывания определенного типа последовательно, с опорой на наглядные материалы; соблюдает орфоэпические нормы.</p> <p>Необходимо создавать собственный текст по данным ключевым словам; анализировать чужие тексты, исправляя ошибки и аргументируя свои замечания, использовать</p>	<p>Строит высказывание определенного типа последовательно, с четкой структурой, с опорой на наглядные материалы; соблюдает орфоэпические нормы.</p>

		предложенные алгоритмы для построения собственных умозаключений на данную тему.	
5.2.2.1 Определять основную мысль на основе содержания и композиции. Критерии оценивания: Определяет основную мысль прочитанного текста на основе содержания и композиции, пересказывает текст и делает выводы, определяя актуальность поставленной проблемы.	Находит основную мысль прочитанного текста на основе содержания и композиции, пересказывает текст. Необходимо повторить правило использовать знаки препинания при прямой речи и обращении, тире в простом предложении, в предложениях с однородными членами, а также с обобщающим словом при однородных членах предложения.	Устанавливает основную мысль прочитанного текста на основе содержания и композиции, пересказывает текст и делает выводы.	Определяет основную мысль прочитанного текста на основе содержания и композиции, пересказывает текст и делает выводы, определяя актуальность поставленной проблемы.
Раздел: Астрономия: звезды и созвездия. Морфология и орфография			
5.2.8.1 Сравнить темы и композиции различных текстов (письмо, рекламный текст, объявление). Критерии оценивания: Сравнивает темы и композиции различных текстов (письмо, рекламный текст, объявление). Самостоятельно составляет письма, рекламные тексты и объявления, с применением языковых и жанровых особенностей публицистического стиля.	Группирует темы и композиции различных текстов (письмо, рекламный текст, объявление). Необходимо определять основную мысль на основе содержания и композиции.	Выделяет темы и композиции различных текстов (письмо, рекламный текст, объявление). Составляет письма, рекламные тексты и объявления. Необходимо сравнивать темы и композиции различных текстов (письмо, рекламный текст, объявление, дневник, стихотворение, сказка).	Сравнивает темы и композиции различных текстов (письмо, рекламный текст, объявление). Самостоятельно составляет письма, рекламные тексты и объявления, с применением языковых и жанровых особенностей публицистического стиля.
5.3.6.1 Писать творческие работы (65-85слов), представляя себя на месте героя, используя жизненный опыт.	Выполняет творческие работы (45-65слов), представляя себя на месте героя.	Пишет творческие работы (55-75слов), представляя себя на месте героя,	Создает творческие работы (65-85слов), представляя себя на месте героя, используя жизненный опыт.

<p>Критерии оценивания: Создает творческие работы (65-85слов), представляя себя на месте героя, используя жизненный опыт.</p>	<p>Необходимо понимать основное содержание текста, определяя главную информацию.</p>	<p>используя жизненный опыт.</p>	
<p>Раздел: Астрономия: звезды и созвездия. Морфология и орфография.</p>			
<p>5.4.1.1 Правильно писать <i>НЕ</i> с отрицательными местоимениями, глаголами, а также окончания в разных частях речи. Критерии оценивания: Правильно пишет <i>НЕ</i> с отрицательными местоимениями, глаголами, а также окончания различных частей речи. Различает частицу и приставку <i>НЕ</i> в местоимениях и глаголах.</p>	<p>Применяет правила правописания <i>НЕ</i> с отрицательными местоимениями, глаголами. Необходимо повторить понятие отрицательных местоимений, выделить их лексико-грамматические признаки и формировать умение слитного и раздельного написания <i>НЕ</i> и <i>НИ</i> в отрицательных местоимениях.</p>	<p>Пишет слова с частицей и приставкой <i>НЕ</i> в отрицательных местоимениях, глаголах, а также окончания различных частей речи.</p>	<p>Правильно пишет <i>НЕ</i> с отрицательными местоимениями, глаголами, а также окончания различных частей речи. Различает частицу и приставку <i>НЕ</i> в местоимениях и глаголах.</p>
<p>Раздел: Чудеса света. Синтаксис и пунктуация</p>			
<p>5.2.2.1 Определять основную мысль на основе содержания и композиции. Критерии оценивания: Формулирует основную мысль прочитанного текста на основе содержания и композиции, восстанавливает прочитанное и делает выводы, определяя актуальность поставленной автором проблемы.</p>	<p>Определяет основную мысль прочитанного текста на основе содержания и композиции, пересказывает текст, делает выводы. Необходимо восстанавливать текст по предложенной схеме.</p>	<p>Устанавливает основную мысль прочитанного текста на основе содержания и композиции, пересказывает текст по отдельным элементам структуры текста, делает выводы.</p>	<p>Формулирует основную мысль прочитанного текста на основе содержания и композиции, восстанавливает прочитанное и делает выводы, определяя актуальность поставленной автором проблемы.</p>
<p>5.2.8.1 Сравнить темы и композиции различных текстов (дневник, стихотворение, сказка). Критерии оценивания: Демонстрирует работу с текстами разных стилей и типов. Сравняет</p>	<p>Умеет работать с текстами разных стилей и типов речи, сравнивая темы и композиции различных текстов (дневник, стихотворение, сказка).</p>	<p>Работает с текстами разных стилей и типов. Сравняет темы и композиции различных текстов (дневник, стихотворение, сказка). Придумывает собственные</p>	<p>Демонстрирует работу с текстами разных стилей и типов. Сравняет темы и композиции различных текстов (дневник, стихотворение, сказка). Придумывает тексты собственного сочинения,</p>

темы и композиции различных текстов (дневник, стихотворение, сказка). Придумывает тексты собственного сочинения, формулирует вопросы и интересные идеи.		сочинения.	формулирует вопросы и интересные идеи.
5.4.4.1 Использовать знаки препинания в предложениях с обобщающими словами при однородных членах. Критерии оценивания Составляет предложения с однородными членами и обобщающими словами при них. Использует знаки препинания в предложениях с обобщающими словами при однородных членах, выраженных различными частями речи.	Находит в тексте предложения с однородными членами и обобщающими словами при них. Использует знаки препинания в предложениях с однородными членами предложения.	Различает в тексте предложения с однородными членами и обобщающими словами при них. Умеет расставлять знаки препинания в предложениях с обобщающими словами при однородных членах.	Составляет предложения с однородными членами и обобщающими словами при них. Использует знаки препинания в предложениях с обобщающими словами при однородных членах, выраженных различными частями речи.

Приложение 7

Предмет: Русский язык (Я1)			
6 класс			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровни учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел: Путешествия и достопримечательности. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация.			
6.2.6.1 Использовать виды чтения: ознакомительный. Критерии оценивания: Пересказывает и оценивает содержание текста, используя ознакомительный вид чтения. Определяет тип и стиль текста, обосновывая свой выбор.	Читает, используя ознакомительный вид чтения. Необходимо определять тему и основную мысль, опираясь на вопросы; излагать основное содержание текста, использовать ознакомительный вид чтения согласовывать слова в роде, числе, падеже.	Умеет пересказать содержание предлагаемого текста после ознакомительного чтения.	Пересказывает и оценивает содержание текста, используя ознакомительный вид чтения. Определяет тип и стиль текста, обосновывая свой выбор.

<p>6.2.1.1 Понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая известную и неизвестную информацию.</p> <p>Критерии оценивания: Обосновывает основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая известную и неизвестную, главную и второстепенную информации.</p>	<p>Понимает основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая известную информацию.</p> <p>Необходимо представлять информацию в виде различных схем, таблиц, диаграмм.</p>	<p>Определяет основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая известную и неизвестную информацию.</p>	<p>Обосновывает основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая известную и неизвестную, главную и второстепенную информации.</p>
<p>6.4.1.1 Правильно писать разделительные Ъ и Ь знаки, сложные имена существительные.</p> <p>Критерии оценивания: Соблюдает орфографические нормы правописания разделительных Ъ и Ь знаков, сложных имен существительных.</p>	<p>Распознает правописание разделительных Ъ и Ь знаков, сложных имен существительных.</p> <p>Необходимо правильно писать разделительные Ъ и Ь знаки, сложные имена существительных.</p>	<p>Правильно пишет разделительные Ъ и Ь знаки, сложные имена существительных.</p> <p>Должен приводить примеры сложных имен существительных с разделительными Ъ и Ь знаками.</p>	<p>Соблюдает орфографические нормы правописания разделительных Ъ и Ь знаков, сложных имен существительных.</p>
<p>6.4.4.1 Использовать знаки препинания в предложениях с вводными словами</p> <p>Критерии оценивания: Строит предложения с вводными словами, соблюдая и разъясняя правила постановки знаков препинания.</p>	<p>Умеет находить вводные слова в предложении</p> <p>Формировать навыки выделения вводных слов и предложений в устной и письменной речи</p>	<p>Находит и расставляет знаки препинания в предложениях с вводными словами</p> <p>Необходимо разработать алгоритм нахождения вводных слов в предложении; формировать умение находить вводные слова в предложении, определять их значение</p>	<p>Строит предложения с вводными словами, соблюдая и разъясняя правила постановки знаков препинания.</p>
Раздел: Образ жизни и культура: древние цивилизации. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация			
<p>6.4.1.1 Правильно писать сложные имена прилагательные, числительные,</p>	<p>Умеет писать сложные имена прилагательные,</p>	<p>Записывает сложные имена прилагательные,</p>	<p>Правильно записывает сложные имена прилагательные,</p>

<p>неопределенные местоимения.</p> <p>Критерии оценивания: Правильно записывает сложные имена прилагательные, числительные, неопределенные местоимения, соблюдая орфографические нормы.</p>	<p>числительные, неопределенные местоимения</p> <p>Необходимо повторить разряды изученных местоимений, формирование умения отличать неопределённые местоимения-прилагательные и местоимения-числительные от других разрядов местоимений.</p>	<p>числительные, неопределенные местоимения, соблюдая речевые нормы.</p>	<p>числительные, неопределенные местоимения, соблюдая орфографические нормы.</p>
<p>6.1.4.1 Прогнозировать развитие сюжета по ключевым словам.</p> <p>Критерии оценивания: Прогнозирует развитие сюжета по ключевым словам, внося изменения в сюжет, опираясь на собственный жизненный опыт.</p>	<p>Наблюдает развитие сюжета по ключевым словам.</p> <p>Необходимо исследование развития сюжета с помощью определения ключевых слов.</p>	<p>Исследует развитие сюжета по ключевым словам.</p> <p>Анализ сюжетной линии и приложение на собственный жизненный опыт.</p>	<p>Прогнозирует развитие сюжета по ключевым словам, внося изменения в сюжет, опираясь на собственный жизненный опыт.</p>
<p>6.3.3.1 Представлять информацию в виде иллюстраций, в том числе с использованием информационно-коммуникационных технологий.</p> <p>Критерии оценивания: Представляет информацию в виде иллюстраций с использованием информационно-коммуникационных технологий.</p>	<p>Находит информацию в виде иллюстраций, используя Интернет-ресурсы.</p> <p>Необходимо подбирать иллюстрации к тексту с применением информационно-коммуникационных технологий.</p>	<p>Создает иллюстрации к тексту при помощи информационно-коммуникационных технологий.</p> <p>Необходимо создавать и представлять презентацию с иллюстрациями о себе.</p>	<p>Создает и представляет презентацию с иллюстрациями о себе.</p>
<p>6.4.4.1 Использовать знаки препинания в предложениях с прямой речью.</p> <p>Критерии оценивания: Разрабатывает предложения с прямой</p>	<p>Использует знаки препинания в предложениях с прямой речью.</p>	<p>Находит предложения с прямой речью, соблюдает постановку знаков препинания.</p>	<p>Разрабатывает предложения с прямой речью, соблюдая постановку знаков препинания.</p>

речью, соблюдая постановку знаков препинания.	Необходимо закрепить представление о прямой речи и словах автора, об условиях выбора знаков препинания в предложениях с прямой речью.	Необходимо формировать умения правильно пунктуационно оформлять предложения с прямой речью.	
Раздел: Структура семьи и семейные ценности. Морфология и орфография.			
6.4.3.1 Использовать правильно падежные формы имени числительного, имени прилагательного, местоимений; образовывать степени сравнения имен прилагательных. Критерии оценивания: Использует в словосочетаниях и предложениях правильные падежные формы имени числительного, имени прилагательного, местоимений; образовывает степени сравнения имен прилагательных.	Выбирает правильное написание падежных форм имени числительного, имени прилагательного, местоимений; образовывает степени сравнения имен прилагательных. Необходимо повторить правила по формам имени числительного, имени прилагательного, местоимений.	Классифицирует правописание падежных форм имени числительного, имени прилагательного, местоимений; образовывает степени сравнения имен прилагательных.	Использует в словосочетаниях и предложениях правильные падежные формы имени числительного, имени прилагательного, местоимений; образовывает степени сравнения имен прилагательных.
Раздел: Традиции празднования Нового года в Казахстане и за рубежом. Морфология			
6.2.3.1 Понимать применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и восклицательных, побудительных предложений. Критерии оценивания: Объясняет применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и восклицательных, побудительных предложений.	Определяет применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и восклицательных, побудительных предложений. Необходимо знать правила применения фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и восклицательных,	Применяет фразеологизмы, обращения, однородные члены предложения, вопросительные и восклицательные, побудительные предложения. Необходимо научиться объяснять правила применения фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и	Объясняет применение фразеологизмов, обращений, однородных членов предложений, вопросительных и восклицательных, побудительных предложений.

	побудительных предложений и составлять предложения с ними.	восклицательных, побудительных предложений.	
6.3.6.1 Писать творческие работы (90-110слов), представляя себя в предлагаемой ситуации и описывая собственные ощущения. Критерии оценивания: Использует слова с прямым и переносным значением, синонимы, антонимы, омонимы и многозначные слова в составлении текстов различных типов речи.	Делает наброски творческих работ (70-90слов), описывая собственные ощущения. Необходимо написание творческой работы на примере собственного опыта.	Пишет творческие работы (80-100слов), представляя себя в предлагаемой ситуации. Необходимо создавать творческую работу, излагая авторскую ситуацию и описывая собственные ощущения.	Создает творческие работы (90-110 слов), представляя себя в предлагаемой ситуации и описывая собственные ощущения.
6.4.2.1 Использовать метафору, использовать слова в свойственном им значении. Критерии оценивания: Использует метафоры, слова в свойственном им значении в словосочетаниях и предложениях.	Соотносит метафору со свойственным значением слов. Необходимо формировать умение использовать и применять знания о загадках по данной теме; формировать умение отличать загадку от других фраз на основе метафоры.	Группирует метафоры, использует слова в свойственном им значении. Необходимо развивать умение анализировать готовые и составлять собственные загадки.	Использует метафоры, слова в свойственном им значении в словосочетаниях и предложениях.
Раздел: Выдающиеся личности народа Казахстана. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация.			
6.4.1.1 Правильно писать суффиксы наречий Критерии оценивания: Соблюдает правописание суффиксов наречий в письменной речи.	Использует правила написания суффиксов наречий. Необходимо повторить правила орфографические правила, систематизировать знания о наречиях, как неизменяемой части речи.	Пишет суффиксы наречий, соблюдая орфографические правила. Необходимо совершенствовать орфографические навыки; применять алгоритмы, работать со словарем;	Соблюдает правописание суффиксов наречий в письменной речи. Необходимо планирование учебных действий, рефлексия полученного результата, самоконтроль и самооценка своих действий.

		работать над орфоэпическими нормами.	
--	--	---	--

Предмет: Русский язык (Я1)			
7 класс			
Цели обучения/критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел: Климат и изменения климата. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация			
<p>7.2.1.1 Понимать основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая главную и второстепенную информацию.</p> <p>Критерии оценивания: Понимает основную информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая главную и второстепенную информацию.</p>	<p>Объясняет и отмечает тегами информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая главную и второстепенную информацию; Какие факты и понятия показывают...? Как можно распределить ...? Подготовить рисунки, схемы, проиллюстрировать, сделать запись в дневнике и т.д.</p>	<p>Классифицирует и обобщает информацию сплошных и несплошных текстов, извлекая главную и второстепенную информацию. Как можно распределить? Как можно обобщить ...? Представить доклад, сделать подкаст.</p>	<p>Демонстрирует понимание информации сплошных и несплошных текстов, извлекая главную и второстепенную информацию через организацию, сравнение, передачу, пояснения, описание и выделение главного. Как можно сравнить? Противопоставить? Перефразировать...? Отразить в интеллект - карте, подготовить совместный гугл-документ.</p>
Раздел: Обычай и традиции. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация			
<p>7.3.1.1 Составлять простой и сложный план, собирать материал к сочинению и организовывать его в соответствии с планом.</p> <p>Критерии оценивания: Составляет простой и сложный план, собирает материал к сочинению и организовывает его в соответствии с планом.</p>	<p>Изображает схематически простой и сложный план, собирает материал к сочинению Как ты можешь показать свое понимание ...? Как можно представить...? Построить схему, делать запись в дневнике, отразить в рисунках.</p>	<p>Отбирает и редактирует простой и сложный план, собирает материал к сочинению и организовывает его в соответствии с планом; Как по другому можно спланировать.? Можно ли это применить к...? Какие элементы следует выбрать, чтобы изменить...? Отредактировать запись, подготовить презентацию.</p>	<p>Решает проблемы в новых условиях, применяя имеющиеся знания, факты, приемы по составлению простого и сложного плана, сбору материала к сочинению и организовывая его в соответствии с планом Как можно решить, используя..? Что можно изменить, чтобы...? Какие факты можно отобрать, чтобы показать? Составить карты, решить в новой ситуации, 3D изображении.</p>

<p>7.4.4.1 Использовать знаки препинания в простых осложненных предложениях с обособленными обстоятельствами.</p> <p>Критерии оценивания: Использует знаки препинания в простых осложненных предложениях с обособленными обстоятельствами.</p>	<p>Распознает знаки препинания в простых осложненных предложениях с обособленными обстоятельствами. Как ты можешь показать свое понимание ...? Как можно представить...? Построить схему, кластер, сделать запись в дневнике.</p>	<p>Применяет правила использования знаков препинания в простых осложненных предложениях с обособленными обстоятельствами Как можно применить эти знания, чтобы развить? Как можно решить, используя..? Отредактировать запись, подготовить презентацию.</p>	<p>Использует знаки препинания в простых осложненных предложениях с обособленными обстоятельствами Что можно изменить, чтобы ...? Что изменится, если..? Провести эксперимент, подготовить альбом, составить карты.</p>
<p>Раздел: Знания: Мир и изучение иностранных языков. Морфология и орфография</p>			
<p>7.1.7.1 Строить аргументированный монолог (описание, повествование), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы.</p> <p>Критерии оценивания: Строит аргументированный монолог (описание, повествование), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы Как ты можешь показать свое понимание ...? Как можно представить...? Составить план, схему монолога, сделать запись в дневнике.</p>	<p>Готовит монолог на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов. Как ты можешь показать свое понимание ...? Как можно представить...? Составить план, схему монолога, сделать запись в дневнике.</p>	<p>Воспроизводит монолог (описание, повествование), включающий не менее 1 микротемы, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы. Как по-другому можно спланировать? Какие факты можно отобрать? Отредактировать и отобрать материал для монолога, составить план произведения монолога.</p>	<p>Строит аргументированный монолог (описание, повествование), включающий не менее 2 микротем, на основе плана, схем, иллюстраций, рекламных роликов; соблюдать орфоэпические нормы. Как по-другому можно спланировать? Какие факты можно отобрать, чтобы показать ...? Решить в новой ситуации, отразить в 3D изображении, составить карты, чтобы поделиться.</p>
<p>7.2.2.1 Выявлять структурные части и их элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль.</p> <p>Критерии оценивания: Выявляет структурные части и их</p>	<p>Изучает материал, вычлняя его части, устанавливает взаимосвязи между частями предложений с целью раскрыть основную мысль</p>	<p>Соотносит структурные части и их элементы (предложения, абзацы), делает выводы, обобщения Перечислить части ... Можешь</p>	<p>Выдвигает гипотезы и находит доказательства для их подтверждения. Что можно предположить...? Каковы причины...? Каковы функции?</p>

<p>элементы (предложения, абзацы), раскрывающие основную мысль.</p>	<p>Каковы составляющие...? Как взаимосвязаны ...? Что ты думаешь о ...? Какова тема?</p> <p>Создать подборку, построить диаграммы, схемы.</p>	<p>ли ты определить...?. Какие доказательства можно привести....?</p> <p>Написать резюме, сделать обзор, подготовка презентаций.</p>	<p>Какие факты подтверждают...?</p> <p>Подготовить реферат, разработать анкету, интеллект-карту, работа с электронными таблицами.</p>
<p>Раздел: Времена года. Морфология орфография</p>			
<p>7.2.3.1 Понимать применение и объяснять явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использование паронимов, вводных слов, повторов, прямого и обратного порядка слов в предложении.</p> <p>Критерии оценивания: Понимает применение и объясняет явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использует паронимы, вводные слова, повторы, прямой и обратный порядок слов в предложении.</p>	<p>Распределяет, заносит в дневник, обсуждает и объясняет явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте. Вырази своими словами. Какие факты и понятия показывают...? Какова главная мысль...? Приготовить рисунки, схемы, иллюстрировать, делать записи в дневнике.</p>	<p>Демонстрирует понимание и объясняет явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использует паронимы, вводные слова, повторы, прямой и обратный порядок слов в предложении. Какие утверждения подтверждают? Объясни, что происходит ...? Что означает ...? Что можно сказать о...? Представить доклад, сделать подкаст.</p>	<p>Понимает применение и объясняет явное и скрытое (подтекст) значение отдельных слов и выражений в тексте, использует паронимы, вводные слова, повторы, прямой и обратный порядок слов в предложении. Что можно сказать о...? Какой ответ наиболее точный...? Как можно обобщить...? Отредактировать запись, отразить в интеллекткарте, подготовить совместный гугл-документ, отразить в простой веб – странице.</p>
<p>Раздел: Молодежная культура. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация</p>			
<p>7.3.5.1 Писать разные виды эссе, в том числе аргументированное эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции.</p> <p>Критерии оценивания: Пишет разные виды эссе, в том числе аргументативное эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или</p>	<p>Подготовить план эссе поставить/построить, решить проблему, Какие факты можно объединить...? Построй модель, которая изменит ... Разработать план эссе на основе текста, создать</p>	<p>Структурировать, сформулировать план эссе, в том числе аргументированное эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской позиции; Придумай, сконструируй.... Как можно</p>	<p>Компилирует информацию разными способами, создает новые модели, предлагает альтернативные решения при написании эссе, в том числе аргументированное эссе на основе текста, выражая свое отношение к проблеме и/или авторской</p>

авторской позиции.	подкаст, сочинить историю.	применить ..., чтобы создать...? сделать по-другому...? Как можно изменить сюжет/план...? Что нужно для того, чтобы уменьшить/увеличить...? Создать текст, альбом для записи эссе, карту маршрута, схему.	позиции Какие изменения нужно внести, чтобы разрешить проблему...? Как можно улучшить ...? Что произойдет, если...? Приведи аргументы, конкретизируй... Что еще можно предложить...? Создать новые модели, предлагать оригинальные решения при написании эссе, создать подкаст, фильм, презентацию
7.3.7.1 Корректировать текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактировать текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста. Критерии оценивания: Корректирует текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактирует текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста.	Готовит текст, решает проблему, формулирует мнение. Какие изменения нужно внести, чтобы разрешить проблему...? Как можно улучшить ...? Приведи аргументы, конкретизируй.. Составить подкаст, схему, план коррекции.	Комментирует коррекцию, критикует, модерирует обосновывает, обсуждает оспаривает, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактирует текст. Что можно объединить/сочетать, чтобы улучшить/изменить...? Как можно проверить ...? Создать карту коррекции, схему, алгоритм коррекции.	Представляет и аргументирует свое мнение, вынося суждения об информации, корректирует текст, исправляя смысловые, фактические, логические недочеты; редактирует текст, изменяя структуру отдельных предложений или фрагментов текста Если б ты мог..., что бы ты сделал...? Какие факты можно объединить...? Построй модель, которая изменит ... Придумай свой способ для... Спрограммировать интерактивную модель, интеллект-карту по коррекции текста.
Раздел: Проблемы социальной защиты бездомных граждан. Морфология			
7.1.6.1 Оценивать прослушанный материал с точки зрения содержания, использования языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения	Комментирует, обсуждает оценивает прослушанный материал с точки зрения содержания, использования	Представляет и аргументирует свое мнение, вынося суждения об информации с точки зрения содержания,	Выдвигает гипотезу, выносит на суждение прослушанный материал с точки зрения содержания, использования

<p>материала</p> <p>Критерии оценивания: Оценивает прослушанный материал с точки зрения содержания, использования языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала.</p>	<p>языковых средств</p> <p>Согласен ли ты с действиями...результатами...? Каково твое мнение...? Как можно определить...объяснить?</p> <p>Вынести суждение, выразить мнение, сделать резюме, обсудить/прокомментировать написать доклад.</p>	<p>использования языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала;</p> <p>Каково твое мнение...? Как можно доказать/опровергнуть...? По каким признакам можно понять...? Какие аргументы могут подтвердить...? Как можно обосновать?</p> <p>Подготовить отчет, доклад, обсудить/прокомментировать на форуме, написать критическую статью, отзыв.</p>	<p>языковых средств для привлечения внимания, структуры и логики изложения материала;</p> <p>Оценивает значение полезность...? Было бы лучше, если...? Что бы ты порекомендовал...?. Какое суждение можно вынести...?</p> <p>Написать рецензию, вынести суждение, выразить мнение, сделать резюме, подготовить рекомендации, обзор, выдвинуть гипотезу.</p>
<p>7.2.4.1 Определять смешанные типы текстов и различать характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов официально-делового стиля (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция).</p> <p>Критерии оценивания: Определяет смешанные типы текстов и различает характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов официально-делового стиля (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция).</p>	<p>Сравнивает и объясняет смешанные типы текстов и различает характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов официально-делового стиля</p> <p>Как можно распределить...? Как можно сравнить...? Противопоставить ...?</p> <p>Подготовить шаблоны, схемы, объяснительных записок, расписок, правил, инструкций.</p>	<p>Демонстрирует понимание понятий смешанных типов текста и различает характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов официально-делового стиля. Вырази своими словами. Какие факты и понятия показывают...?</p> <p>Работать сообща, отразить в интеллектуальной карте, подготовить подкаст о смешанных типах текстов с учетом различных характерных черт, языковых и жанровых особенностей официально-делового стил</p>	<p>Определяет смешанные типы текстов и различает характерные черты, языковые и жанровые особенности текстов официально-делового стиля (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция)</p> <p>Что означает...? Что можно сказать о...? Какой ответ наиболее точный...? Как можно обобщить...?</p> <p>Подготовить совместный гугл-документ, представить доклад о смешанных текстах с учетом языковых и жанровых особенностей.</p>
<p>Раздел: Здоровое питание. Морфология и орфография</p>			
<p>7.3.4.1 Создавать тексты- описание с элементами повествования, повествование</p>	<p>Придумывает план по созданию текста – описания с</p>	<p>Создает тексты- описание с элементами повествования,</p>	<p>Компилирует информацию разными способами, создает</p>

<p>с элементами рассуждения и создавать тексты публицистического стиля (заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение.</p> <p>Критерии оценивания: Создает тексты- описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создает тексты публицистического стиля (заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение.</p>	<p>элементами повествования повествование с элементами рассуждения и создает тексты публицистического стиля Какие изменения нужно внести, чтобы разрешить проблему...? Как можно улучшить...? Что произойдет, если...? Придумай, сконструируй... Написать заметки, составить интервью, письма: просьбы, приглашения с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создает тексты публицистического стиля с учетом целевой аудитории.</p>	<p>повествование с элементами рассуждения и создает тексты публицистического стиля (заметка, интервью, дневник, блог, письма: просьбы, приглашения) с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение Что нужно для того, чтобы уменьшить/ увеличить...? Как можно разработать..? Что можно объединить/ сочетать, чтобы улучшить/изменить...? Создать тексты - описание с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и создать тексты публицистического стиля с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение.</p>	<p>новые модели, предлагает альтернативные решения по созданию текстов - описания Если б ты мог..., что бы ты сделал...? Построй модель, которая изменит ... Придумай свой способ для... Разработать интеллект-карту, алгоритм по созданию текстов - описаний с элементами повествования, повествование с элементами рассуждения и текстов публицистического стиля с учетом целевой аудитории, выражая собственное мнение.</p>
--	---	--	--

Раздел: День Победы. Синтаксис и пунктуация

<p>7.2.8.1 Сравнивать стилистические особенности различных текстов с учетом композиции и языковых особенностей, цели и целевой аудитории (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление, инструкция, заметка).</p> <p>Критерии оценивания: Сравнивает стилистические особенности различных текстов с учетом композиции и языковых особенностей, цели и целевой аудитории (объяснительная записка, расписка, правило, поздравление,</p>	<p>Сопоставляет стилистические особенности различных текстов с учетом композиции и языковых особенностей, цели и целевой аудитории Каковы составляющи...? Как ...взаимосвязаны ...? Что ты думаешь о ...? Какова тема...? Каковы причины...? Перечислить части ... Составить объяснительную записку, расписку, правило,</p>	<p>Классифицирует стилистические особенности различных текстов с учетом цели и целевой аудитории Как можно классифицировать/ распределить ...? разбить на категории ...? Что можно предположить...? Какой вывод можно сделать...? Создать подборку, построить схемы классификаций, придумает рекламу, пишет</p>	<p>Изучает материал, вычленяя его части, устанавливает взаимосвязи; делает выводы, обобщения. Выдвигает гипотезы и находит доказательства для их подтверждения. Какова взаимосвязь ...? Можно ли выделить отличия между...? Каковы функции? Какие факты подтверждают...? Подготовить реферат, разработать анкету, интеллект-карту, работа с</p>
---	---	---	--

инструкция, заметка).	поздравление, инструкцию, заметку.	резюме.	электронными таблицами, подготовка презентаций.
Раздел: Если бы я правил миром... Синтаксис и пунктуация			
7.3.6.1 Писать творческие работы (200-250 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение. Критерии оценивания: Пишет творческие работы (200-250 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение.	Отбирает, редактирует материал для творческой работы (100-150 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение. Как можно решить, используя...? Что можно изменить, чтобы? Как ты можешь показать свое понимание ...? Какие факты можно отобрать, чтобы показать ...? Изобразить схематически план творческой работы, определить тип письма, отобрать материал, отредактировать, подготовить текст.	Пишет творческие работы (200-250 слов), выбирая определенную социальную роль и речевое поведение. Какие операции нужно выполнить, чтобы...? Можно ли это применить к...? Сделать запись в дневнике, отредактировать запись, выполнить объем работы.	Решает проблемы в новых условиях, применяя имеющиеся знания, факты, приемы, правила разными способами. Какой подход можно использовать ...? Как можно применить эти знания, чтобы развить ...? Что изменится, если..? Как по другому можно спланировать? Отредактировать творческую работу, подготовить презентацию, провести опрос, решить в новой ситуации.

Предмет: Русский язык (Я1)			
8 класс			
Цели обучения/критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел 1. Семья: права и обязанности. Синтаксис и пунктуация			
<p>8.1.1.1 Понимать содержание текста, определяя открытую и скрытую (подтекст) информацию, цель высказывания.</p> <p>Критерии оценивания: Понимает содержание текста, определяет открытую и скрытую (подтекст) информацию, цель высказывания.</p>	<p>Объясняет, отмечает тегами, комментирует, предполагает понимание содержание текста, определяет открытую и скрытую (подтекст) информацию, цель высказывания; Вырази своими словами. Какие факты и понятия показывают...? Подготовить рисунки, схемы, проиллюстрировать, сделать запись, отражающую открытую и скрытую (подтекст) информацию, цель высказывания.</p>	<p>Понимает содержание текста, определяет открытую и скрытую (подтекст) информацию, цель высказывания Как можно распределить ...? Как можно сравнить ...? Противопоставить...? Представить краткий доклад, сделать подкаст, отражающий открытую и скрытую (подтекст) информацию, цель высказывания.</p>	<p>Демонстрирует понимание фактов и понятий через организацию, сравнение, передачу, пояснения, описание и выделение главного при определении открытой и скрытой (подтекст) информации Что означает...? Что можно сказать о...? Какой ответ наиболее точный...? Подготовить совместный гугл-документ, содержащий алгоритм решения задачи по определению открытой и скрытой (подтекст) информации, цели высказывания.</p>
<p>8.3.1.1 Составлять цитатный план (простой и сложный), учитывая жанровое своеобразие текста.</p> <p>Критерии оценивания: Составляет цитатный план (простой и сложный), учитывая жанровое своеобразие текста.</p>	<p>Определяет, отбирает и редактирует материал при составлении цитатного плана. Какие элементы следует выбрать, чтобы изменить...? Как ты можешь показать свое понимание? Сделать записи по составлению цитатного плана (простой и сложный), учитывая жанровое своеобразие текста.</p>	<p>Составляет цитатный план (простой и сложный), учитывая жанровое своеобразие текста Какие факты можно отобрать, чтобы показать ...? Как можно решить, используя...? Подготовить презентацию по составлению цитатного плана (простой и сложный), тезисы, учитывая жанровое своеобразие текста.</p>	<p>Решает проблемы в новых условиях, применяя имеющиеся знания, факты, приемы, правила разными способами при составлении цитатного плана Как можно применить эти знания, чтобы развить ...? Что изменится, если...? Как по-другому можно спланировать? Решить в новой ситуации, составить интеллект – карту по составлению цитатного плана</p>

			(простой и сложный), подготовить презентацию.
Раздел: Развлечения и спорт. Синтаксис и пунктуация			
<p>8.1.5.1 Участвовать в дискуссии по предложенной проблеме, аргументируя собственные утверждения, убеждая оппонента в правильности своей позиции, делать выводы.</p> <p>Критерии оценивания: Участвует в дискуссии по предложенной проблеме, аргументируя собственные утверждения, убеждая оппонента в правильности своей позиции, делать выводы.</p>	<p>Принимает участие в обсуждении, аргументируя собственные утверждения, учится защитить свою позицию. Согласен ли ты с действиями...? результатами...? Каково твое мнение...? Как можно доказать/опровергнуть...? Оцени значение/полезность... Вынести суждение, выразить мнение, обсудить/ прокомментировать свое мнение.</p>	<p>Участвует в дискуссии по предложенной проблеме, аргументируя собственные утверждения, делает выводы, оценивает ответы других, пересматривает свое суждение Как можно определить.. объяснить? Какое суждение можно вынести...? По каким признакам можно понять...? Какие аргументы могут подтвердить...? В чем преимущества...? Составить резюме, подготовить сюжет, репортаж, отчет, доклад.</p>	<p>Выдвигает гипотезу, выносит вопрос для суждения, представляет и аргументирует свое мнение, вынося суждения об информации, обоснованности идей, качестве работы, делает заключение. Что бы ты порекомендовал...? Как можно оценить/расположить...? Какими цитатами можно подтвердить...? Как можно сравнить понятия/пресонажи.. и т.п.? Написать рецензию, сделать резюме, подготовить рекомендации, обзор, выдвинуть гипотезу, написать критическую статью, отзыв, подготовить список критериев.</p>
Раздел: Мир профессий. Синтаксис и пунктуация			
<p>8.2.3.1 Понимать применение и объяснять подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально окрашенных и профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости.</p> <p>Критерии оценивания: Понимает применение и объясняет подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально окрашенных и</p>	<p>Объясняет, описывает, отмечает тегами, характеризует, комментирует подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте Как можно распределить...? Как можно сравнить ...? противопоставить...? перефразировать...? Вырази своими словами.</p>	<p>Понимает применение и объясняет подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально окрашенных и профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости Какие факты и понятия показывают...? Какие</p>	<p>Показывает высокий уровень понимания и применения отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально окрашенных и профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости Что означает...? Что можно сказать о...? Какой ответ наиболее точный...? Как можно обобщить...?</p>

<p>профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости.</p>	<p>Подготовить рисунки, схемы, проиллюстрировать понимание применения отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально окрашенных и профессиональных слов, неологизмов.</p>	<p>утверждения подтверждают? Как можно обобщить ...? Подготовить совместный кластер, отражающий применение и объясняет подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально окрашенных и профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости.</p>	<p>Отредактировать текст, запись, отразить в интеллект-карте понятия, доказывающие подразумеваемый смысл отдельных слов, словосочетаний и предложений в тексте, эмоционально окрашенных и профессиональных слов, неологизмов, окказионализмов с учетом лексической сочетаемости.</p>
<p>8.3.4.1 Создавать тексты- описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания; и создавать тексты научного стиля (аннотация, тезисы, реферат, доклад) с учетом целевой аудитории. Критерии оценивания: Создает тексты- описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания; и создает тексты научного стиля (аннотация, тезисы, реферат, доклад) с учетом целевой аудитории.</p>	<p>Планирует, сравнивает, структурировать тексты- описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания; и создает тексты научного стиля. Каковы составляющие...? Как ...взаимосвязаны ...? Что ты думаешь о ...? Какова тема...? Каковы функции...? Создать подборку, схемы, придумать рекламу, написать резюме.</p>	<p>Классифицирует, объясняет противопоставляет тексты- описание с элементами рассуждения, повествования с элементами описания и создает тексты научного стиля. Какой вывод можно сделать...? Как можно классифицировать/ распределить...? разбить на категории...? Построить диаграммы, придумать рекламу, написать резюме, сделать обзор, подготовить доклад.</p>	<p>Изучает материал, вычлняя его части, устанавливает взаимосвязи; делает выводы, обобщения по созданию текста- описания с элементами рассуждения, повествование с элементами описания; и текста научного стиля. Что можно предположить...? Какие доказательства можно привести...? Какова взаимосвязь...? Можно ли выделить отличия между...? Какие факты подтверждают...? Написать аннотацию, тезисы, доклад подготовить реферат, разработать анкету, с учетом целевой аудитории.</p>
<p>Раздел: Космос. Синтаксис и пунктуация</p>			
<p>8.1.4.1 Прогнозировать содержание по названию текста или началу</p>	<p>Планирует, сравнивает, структурировать тексты-</p>	<p>Классифицирует, объясняет противопоставляет тексты-</p>	<p>Изучает материал, вычлняя его части, устанавливает взаимосвязи;</p>

<p>Критерии оценивания: Прогнозирует содержание по названию текста или началу.</p>	<p>описание с элементами рассуждения, повествование с элементами описания; и создает тексты научного стиля. Каковы составляющие...? Как ...взаимосвязаны ...? Что ты думаешь о...? Какова тема...? Каковы функции...? Создать подборку, схемы, придумать рекламу, написать резюме.</p>	<p>описание с элементами рассуждения, повествования с элементами описания и создает тексты научного стиля. Какой вывод можно сделать...? Как можно классифицировать/распределить...? разбить на категории...? Построить диаграммы, придумать рекламу, написать резюме, сделать обзор, подготовить доклад.</p>	<p>делает выводы, обобщения по созданию текста-описания с элементами рассуждения, повествование с элементами описания; и текста научного стиля. Что можно предположить...? Какие доказательства можно привести...? Какова взаимосвязь...? Можно ли выделить отличия между...? Какие факты подтверждают...? Написать аннотацию, тезисы, доклад, подготовить реферат, разработать анкету с учетом целевой аудитории.</p>
---	--	---	--

Раздел: Разнообразие форм жизни. Морфология и орфография. Синтаксис и пунктуация

<p>8.1.6.1 Оценивать прослушанный материал с точки зрения темпа речи и соответствия целевой аудитории. Критерии оценивания: Оценивает прослушанный материал с точки зрения темпа речи и соответствия целевой аудитории.</p>	<p>Представляет и аргументирует свое мнение, вынося суждения об информации, обоснованности идей, качестве работы, участвует при обсуждении, оценивает работу. Согласен ли ты с действиями...? Результаты...? Каково твое мнение...? Как можно доказать/опровергнуть...? Оцени значение/полезность...? Было бы лучше, если...? Выразить мнение, принять участие в обсуждении, оценить материал с точки зрения темпа речи и</p>	<p>Выносит вопрос на суждение, оценивает свою работу и работу других с точки зрения темпа речи и соответствия целевой аудитории, комментирует, делает заключение, обзор. Какое суждение можно вынести...? По каким признакам можно понять...? Какие аргументы могут подтвердить...? Как можно обосновать...? На основании чего можно сделать вывод...? Вынести вопрос на суждение, выразить мнение, подготовить доклад, обзор материала.</p>	<p>Выдвинуть гипотезу, оценивает свою работу и работу других с точки зрения темпа речи и соответствия целевой аудитории, критикует, рекомендует, рецензирует. Что бы ты порекомендовал...? Как можно оценить/расположить...? Какими цитатами можно подтвердить...? Как можно определить, объяснить? Написать рецензию, сделать резюме, подготовить рекомендации, провести обзор, выдвинуть гипотезу, обсудить/прокомментировать,</p>
--	---	--	---

	соответствия целевой аудитории.		написать критическую статью, отзыв, подготовить список критериев оценки, написать обращение...
Раздел: Вода в жизни человека. Синтаксис			
8.2.7.1 Извлекать и синтезировать информацию из различных источников, определяя ее актуальность, противоречивость, достоверность, целевую аудиторию. Критерии оценивания: Извлекает и синтезирует информацию из различных источников, определяя ее актуальность, противоречивость, достоверность, целевую аудиторию.	Находит информацию, разделяет, разбирает ее, рассматривает, делает выводы. Каковы составляющие.....? Как ...взаимосвязаны ...? Что ты думаешь о ...? Создать подборку, построить схемы, подготовить текст на основе из различных источников, определяя ее актуальность.	Извлекает и синтезирует информацию из различных источников, сравнивает, структурирует, определяя ее актуальность, достоверность, целевую аудиторию. Как можно классифицировать/ распределить ...? разбить на категории ...? Придумать рекламу, написать резюме, сделать обзор, подготовить реферат на основе из различных источников, определяя ее актуальность.	Выделяет основные признаки, выстраивает текст, классифицировать информацию, объяснить источники, противопоставляет информацию, делает выводы, связывает/ делает ссылки. Какие доказательства можно привести...? Какова взаимосвязь? Можно ли выделить отличия между...? Каковы функции ...? Какие факты подтверждают...? Разработать анкету, интеллектуальную карту, электронную таблицу подготовка презентаций на основе информации из различных источников, определяя ее актуальность, противоречивость, достоверность, целевую аудиторию.
Раздел: Еда: необходимость или роскошь Синтаксис и пунктуация			
8.2.2.1 Выявлять особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль. Критерии оценивания: Выявляет особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль.	Обсуждает в группе, объясняет, предполагает, отмечает тегами, комментирует, делает выводы. Как можно распределить...? Как можно сравнить...? противопоставить ...? перефразировать...? Вырази	Характеризует текст, предполагает его структуру, основные части, раскрывающие основную мысль, делает вывод. Какие факты и понятия показывают...? Какова главная мысль...?	Анализирует структуру текста, сравнивает, группирует части текста, выявляя особенности структуры текста, раскрывающие основную мысль. Какой ответ наиболее точный...? Как можно обобщить...?

	своими словами. Подготовить рисунки, схему, кластер, работать сообща. Проиллюстрировать текст.	Отразить в простой веб-странице, используя соцсети, Представить доклад, сделать подкаст.	Отразить в интеллект-карте, подготовить совместный гугл-документ.
--	--	--	---

Приложение 10

Предмет: Иностранный язык			
6 класс			
Раздел: Наш класс, Помощь и герои			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
6.3.9.1 Установить разницу между фактом и мнением в коротких, простых текстах по данной теме. Критерий оценивания: Определяет разницу между фактами и мнением в коротких, простых предложениях.	Находит соответствие фактов и мнений по опорным карточкам Необходимо развивать речевые способности, способность логически излагать.	Отличает мнения и факты по прочитанным текстам, выражая свои личные чувства. Необходима активизация грамматических и лексических навыков по теме.	Выбирает и противопоставляет мнения и факты по прочитанным текстам, дает оценку своим личным мыслям и чувствам.
6.3.6.1 Четко выразить свою мысль в предложении при работе парами, группами. Критерии оценивания: Выражает свою мысль при составлении предложений, при работе в группах.	Выбирает лексические фразы с картинками, используя вопросы по теме составляет 1-2 предложения.	Соотносит лексические фразы с картинками, используя вопросы по теме составляет 3-4 предложения.	Четко находит соответствие лексических фраз с картинками, используя вопросы по теме, составляет рассказ.
Раздел: Драма и комедия			
6.4.2.1 Независимо понимать конкретную информацию о литературном элементе и детали в коротких, простых текстах по типу фильмов. Критерии оценивания: Самостоятельно понимает информацию.	Понимает и читает тексты о литературном элементе «трагедия», «драма», «комедия» с опорой. Отвечает на вопросы Да и Нет. Находит 2-3 ответа на вопросы с текста. Назовет 3-4	Самостоятельно определяет жанры «трагедия», «драма», «комедия» и литературные элементы и соотнесет их к текстам. Работает и управляет в паре очень хорошо.	Самостоятельно распределяет все жанры и литературные элементы. Соотносит их ко всем текстам и объясняет причину. Рассматривает персонажи фильмов и сравнивая дает характеристику.

	правильных ответа на задания <i>True/False</i> .		
6.2.5.1 Понять наиболее конкретную информацию и детали поддерживаемых, расширенного разговора по ряду общих и учебных тем. Критерии оценивания: Определяет факты и подробности в расширенной беседе с поддержкой.	Перечисляет название фильмов. Назовет 3-4 правильных ответа на задания <i>True/ False</i> . Отвечает на вопросы « <i>Что?Где?когда?</i> » Находит типы фильмов и описывает словами: « <i>ужасная, интересная, веселая</i> ».	Вычисляет название фильмов и назовет 5-6 правильных ответа на задания <i>True/ False</i> . Отвечает на вопросы « <i>какой?что случилось?</i> » Подразделяет тип фильмов и описывает словами: « <i>захватывающая, ужасная, интересная, веселая, скучная</i> ».	Описывает все фильмы и дает им оценку. Устанавливает все ответы на задания <i>True/ False</i> и объясняет свои ответы полным, описывает фильм словами: « <i>захватывающая, ужасная, интересная, веселая, скучная, страшная, жестокая, быстрая, романтическая</i> ».
6.3.7.1 Использовать соответствующий предметный словарь и синтаксис для обсуждения ограниченного круга общих тем и некоторых учебных тем. Критерии оценивания: Поддерживают разговор со сверстниками, соглашаются, не соглашаются и обсуждают его.	Обсуждает в парах о фильме и отвечает на вопросы « <i>Какой любимый фильм?Кто персонаж?</i> И называет по именам. Использует в разговоре соответствующие фразы «согласен» и «не согласен». Проверяет произношение слов.	Готовит диалог о фильме. Отвечает на вопросы « <i>Какие фильмы нравятся? Почему любишь смотреть фильмы?</i> ». Экспериментирует в разговоре соответствующие фразы « <i>соглашается и не соглашается с мнением других</i> ». Проверяет предоставлять идеи. Использует правильные актуальные слова « <i>I agree with you. I disagree . I don't agree with you</i> » Старается говорить с правильным произношением слов.	Сравнивает фильмы и организует рассказ о них. Отвечает на вопросы « <i>Как долго? Почему? Что ты думаешь?</i> » Предложит в разговоре соответствующие фразы «соглашается и не соглашается с мнением других и » объясняет четко свою точку зрения. Рассмотрит правильные актуальные слова « <i>I agree with you I also think so That's just how I see it I disagree I don't agree with you</i> » Говорит с правильным произношением слов.
6.6.7.1 Используйте простые совершенные формы, чтобы выразить неопределенное и незаконченное прошлое [с тех пор] на растущем диапазоне знакомых общего и	Повторяет правила вместе с учителем или партнером; Отличает совершенные формы <i>for and since</i> и подчеркивает 3-	Запоминает правила. Старается формировать совершенные формы <i>for and since</i> и определяет 5-6	Формирует совершенные формы <i>for and since</i> и составляет предложения правильных форм чтобы завершить предложения.

<p>учебные темы.</p> <p>Критерии оценивания: Формирует простые совершенные формы для недавних, неопределенных и незавершенных прошлые действия с <i>for and since</i>.</p>	<p>4 правильных форм чтобы завершить предложения. Например: <i>I have lived in London for 6 months</i> <i>I have danced since I was small.</i></p>	<p>правильных форм чтобы завершить предложения. Приводит примеры используя правила грамматики. Например: <i>She hasn't seen her jacket since yesterday, I think she lost it.</i> <i>She hasn't had a day off for three months.</i></p>	<p>Например: <i>They have all improved in attitude ___ the headmaster talked to them.</i> <i>Wars have been happening ___ centuries, it won't ever change.</i> <i>I haven't been on holiday ___ ages.</i> Дает оценку другим.</p>
Раздел: Our neighbourhood			
<p>Listening 6.2.5.1 Понять наиболее конкретную информацию и детали поддерживаемых, расширенного разговора по ряду общих и учебных тем.</p> <p>Критерии оценивания: Определяет подробную информацию в расширенном разговоре с поддержкой над темой «Места в городе» .</p>	<p>Пробует заполнять пропуски правильными словами. Старается правильно произносить слова. Слушая диалог, выбирает 2-3 правильных ответа. Запоминает и называет места в городе. Например: «<i>Аптека, почта, школа, магазин, театр, игрушечный магазин, Фаст Фуд ресторан, банк</i>».</p>	<p>Заполняет пропуски правильными словами. Правильно произносит слова. Определяет и указывает их места в городе: Например: <i>Аптека находятся напротив магазина,рядом с почтой есть школа. Театр находится на правой стороне улицы, Перед Фаст Фуд ресторанам есть банк.</i></p>	<p>Распределяет все пропуски правильными словами. Определяет ударные слоги. Организует мини диалог со своим собеседником. <i>Используя WH вопросы: По какой улице находится аптека?Почему тебе нравится Фаст Фуд рестораны?</i></p>
<p>Speaking 6.3.2.1 Задайте простые вопросы, чтобы получить информацию о растущем диапазоне общих тем.</p> <p>Критерии оценивания: Составляет простые и сложные вопросительные предложения, чтобы получить информацию по теме.</p>	<p>Готовит вопросы с помощью словаря. Задаёт 1-2 простые вопросы такие как: Где живешь? Тебе нравятся? отвечает на вопросы кратко. Старается дать информацию о себе. Над произношением надо усердно работать .</p>	<p>Готовит интервью в группах или в парах. Старается высказать мнение по теме. Задаёт и отвечает на вопросы. Дает информацию о себе. Произносит слова хорошо. Использует правильный тематический словарь.</p>	<p>Взаимодействует в групповом обсуждении. Высказывает мнение по теме очень хорошо. Составляет четко вопросы и самостоятельно отвечает на них. Готовит информацию о себе в виде эссе, слайду. Произносит слова четко. Использует правильный тематический словарь. Использует связующие слова, чтобы говорить</p>

<p>writing 6.5.8.1 Точно записать наиболее высокочастотный словарь для некоторых общих тем и некоторых учебных тем. Критерии оценивания: Применяет правильное написание наиболее высокочастотного словаря.</p>	<p>Работает в группе. Помогает создать презентацию / постер по теме «Мой дом». Пишет короткий абзац, сравнивая свой город, село, используя слова: <i>улицы, магазины, здания парки, дома</i>. Пишет письмо (20-30 слов) о новом доме или районе используя образец данного письма.</p>	<p>Умеет анализировать написанную работу. Работает хорошо в группе. Создает презентацию / постер по теме «Мой район». Правильно пишет в презентации / плакате. Пишет письмо (40-50 слов) о новом доме или районе.</p>	<p>связно. Обсуждает тему Распределяет роли при работе в группах. Готовит презентацию / постер по теме «Мой город». Грамотно составляет презентации, плакаты. Оценивает свою работу. Использует актуальный словарный запас в речи. Пишет письмо (60-80 слов) о новом доме или районе.</p>
<p>6.6.14.1 Использовать расширенное разнообразие предлогов времени, местоположения и направления; использование и агент; использовать предлоги, предлоги и обобщения. Критерии оценивания: Демонстрирует правильное использование предлогов перед существительными и прилагательными в выражениях предлогов. Использует предлоги времени, места и направления.</p>	<p>Выбирает соответствующий предлог <i>behind, under, between, near, next to</i>; 1. <i>The school is _____ the restaurant.</i> 2. <i>The baker's is _____ the school.</i> 3. <i>The cinema is _____ the church and the library.</i> 4. <i>The park is _____ bank.</i> Из них находит 1-2 правильных предлогов.</p>	<p>Указывает соответствующий предлог <i>behind, under, between, near, next to</i>; 1. <i>The school is _____ the restaurant.</i> 2. <i>The baker's is _____ the school.</i> 3. <i>The cinema is _____ the church and the library.</i> 4. <i>The park is _____ bank.</i> Из них определяет 2-3 правильных предлога.</p>	<p>Пишет все соответствующие предлоги <i>behind, under, between, near, next to</i>; завершает предложения без ошибок. Предлагает свою версию предложений используя предлоги времени, места и направления. Демонстрирует правильное использование предлогов перед существительными и прилагательными в выражениях предлогов.</p>
<p>6.6.6.1 Использовать различные личные, демонстративные и количественные местоимения, включая, <i>кто-то, все, никто, всех, никого</i>, по растущему кругу общих и учебных тем. Критерии оценивания: Различать личные и демонстративные местоимения и количественные местоимения, включая <i>кто-то, все, никто, всех, никого</i>.</p>	<p>Повторяет правила вместе с напарником. Приводит примеры с 2-3 предложениями. Находит соответствующую форму местоимений чтобы заполнить пробелы. Например: <i>Do you know Samat? Yes, _____ knows Samat.</i></p>	<p>Использует соответствующую форму местоимений к примеру <i>I think there is _____ at the door. Do you know Samat? Yes, _____ knows Samat.</i> Самостоятельно заполняет пробелы. Старается использовать правильные произношения для</p>	<p>Определяет форму местоимений. Приводит свои примеры и демонстрирует все виды местоимения. Рассмотрит негативные предложения и свяжет их с примерами. Различает все виды местоимения, использует правильные произношения для завершения предложений.</p>

		завершения предложений.	
Раздел: Transport			
6.4.2.1 Самостоятельно понимать конкретную информацию и детали в коротких, общих и учебных темах. Критерии оценивания: идентифицировать конкретные факты и части в чтении отрывка.	Старается читать текст, использует словарь, чтобы понять перевод. Отвечает на вопросы <i>Что?</i> И дает краткий ответ. Правильно отмечает предложения 2-3 из пяти. используя информацию из текста.	Читает текст хорошо, понимает смысл текста. Вычисляет вид транспортов такие как: длиннохвостый лодка, корабль, рикша и сравнивает их. Правильно отмечает предложения 3-4 из пяти, используя информацию из текста. Определяет предложения «Правильно» или «Не правильно».	Самостоятельно читает текст, объясняет и рассказывает о видах транспорта. Приводит конкретные факты. Отвечает на вопросы <i>Почему? Как? Как долго?</i> Обширно и конкретно. Предложить тему для дискуссий .
6.3.8.1 Пересказать некоторые расширенные истории и события по ограниченному кругу общих и учебных тем. Критерии оценивания: Пересказать расширенные истории и эпизоды на заданную тему.	Выбирает основную мысль события текста и старается рассказывать краткие и конкретные события. Перефразирует текст. Редактирует определения к словам « <i>Транспорт</i> ». Сообщает классу какими транспортными средствами пользуется. Перечисляет название.	Читает диалоги с партнерами. Понимает перевод текста. Может инсценировать диалог. Частично пересказывает текст самостоятельно. Дает некоторые определения к словам: <i>прибыть, резерв, багаж, график</i> .	Самостоятельно читает диалоги и рассказывает основные события текста. Дает определения к словам и объясняет их значения <i>прибыть, резерв, багаж, график</i> . Описывает свой путь в школу. Отвечает на все вопросы обширно. Произношение очень хорошее.
6.5.8.1 Точно записать наиболее высокочастотный словарь для ограниченного круга знакомых общих тем и некоторых учебных тем. Критерии оценивания: Применяет правильное написание слов, используя высокочастотный словарь.	Выбирает тему для постера, хорошо работает в группе. Выделяет несколько идей о том, что будет в постере. Помогает создать постер. Проверяет использовать правильный тематический словарь « <i>Транспорт в моем городе</i> ». Воспроизводит слова	Решает тему для постера. « <i>Транспорт в Казахстане в целом.</i> », « <i>Транспорт в вашем городе</i> ». Пишет несколько идей о том, что будет в постере; пробует создать постер. Пишет частично тематический словарь и грамматически	Определяет тему постера; « <i>История из железные дороги</i> », « <i>История любого типа с поезда</i> ». Готовит постер и приводит конкретные факты. Выберет несколько идей о том, что будет в постере. Использует правильный тематический словарь и грамматически правильно

	с опорой. Выберет 2-3 правильных слов из 6.	правильно строит предложения.	строит предложения. Представляет плакат к классу; Оценивает постеры других, используя лист оценки сверстников; Дает обратную связь одноклассникам.
6.6.2.1 Использовать квантификаторы, включающие больше, меньше, не так много, на растущем диапазоне знакомых общих и учебных тем. Критерии оценивания: Применяет правильные квантификаторы в контексте и использует <i>больше, немного, немного меньше, меньше, не так много.</i>	Старается использовать <i>much, many, a lot of</i> правильно; Пробует использовать <i>few, little, a few, a little</i> правильно; Например: <i>There are too _____ people. I've got too _____ work to do. We've got _____ cakes. With _____ training Bob could do very well.</i>	Заполняет пробелы соответствующими квантификаторами: <i>much, many, a lot of, few, little, a few, a little</i> правильно; <i>There are too _____ people in this library. I can't go for a walk. I've got too _____ work to do. We've got _____ cakes left over from the party. With _____ training Bob could do very well.</i>	Отличает и определяет <i>much, many, a lot of, few, little, a few, a little</i> правильно; Предлагает свою версию примера используя правильно. Сравнивает их и пишет предложения.
6.2.4.1. Понимать и обсуждать общие и учебные темы Критерии оценивания: Идентифицировать подробную информацию в расширенном разговоре с поддержкой.	Пробует заполнять пропуски правильными словами. <i>changed; 2) airplanes; 3) 50; 4) service; 5) persona</i> Старается правильно произносить слова. Слушая диалог, выбирает 2-3 правильных ответа. Запоминает и называет места в городе. Например: « <i>названия транспорта</i> ».	Заполняет пропуски правильными словами. <i>changed; 2) airplanes; 3) 50; 4) service; 5) persona.</i> Правильно произносит слова. Определяет и указывает их места в городе.	Распределяет все пропуски правильными словами. <i>changed; 2) airplanes; 3) 50; 4) service; 5) persona</i> Определяет ударные слоги. Организует мини диалог со своим собеседником.
Раздел: «Наше здоровье»			
6.4.5.1 Чтение Чтение коротких текстов с детальным пониманием прочитанного.	Распознает основную идею текстов «Транспортный сервис медицинского	Определяет идею и детали текстов. Выделяет 5-6 «верных» и «неверных»	Четко формулирует идею и детали текстов. Сравнивает работу служб с медсервисом обслуживания в

<p>Критерии оценивания: Идентификация основной идеи и деталей текстов, определение «верных» и «неверных» утверждений к тексту, сравнение данных служб.</p>	<p>обслуживания» при помощи картинок и названия текстов. Указывает 3-4 «верных» и «неверных» утверждений по текстам. Приводит 3-4 сравнения данных служб, опираясь на тексты.</p>	<p>утверждений по текстам. Приводит 5-6 сравнений работы транспортных служб по вопросам.</p>	<p>Казахстане, обобщает и дает оценку этим службам.</p>
<p>6.5.7.1 Письмо Планирование и написание текста в жанре письма по учебной теме «Здоровье» о рекомендациях по снижению веса. Критерии оценивания: Составление плана содержания письма; следование формату письма; написание грамматически правильных предложений; использование лексики по теме «Здоровье».</p>	<p>Воспроизводит план содержания письма по образцу, дублирует письмо, данное в учебнике. Перефразирует 3-4 рекомендации по снижению веса, используя лексические фразы: <i>Тебе следует заниматься спортом, есть здоровую пищу, ложиться пораньше спать, придерживаться диеты.</i></p>	<p>Редактирует опорный план письма. Перечисляет проблемы, планирует возможное решение, намечает результаты, предлагает 5-6 рекомендаций по снижению веса, используя лексические фразы: <i>Занимаясь спортом регулярно... Это была бы хорошая идея... Ты мог бы... Я надеюсь...</i></p>	<p>Определяет четкий план письма. Противопоставляет проблемы, предлагает решение, объясняет ожидаемые результаты с использованием лексических фраз: <i>Почему бы тебе не... Это была бы хорошая идея... Другая идея... Если ты это сделаешь, ... Я могу тебе помочь...</i></p>
<p>6.6.13.1 Грамматика Использование модальных глаголов: <i>не должен (запрет), потребность (необходимость), должен (для совета)</i> по учебной теме. Критерии оценивания: Правильное применение модальных глаголов: <i>не должен (запрет), потребность (необходимость), должен (для совета)</i> по учебной теме.</p>	<p>Выбирает правильно 4-5 модальных глаголов в грамматическом упражнении: <i>Мне следует/не должен завтракать по утрам. Когда у тебя простуда, ты должен/не должен обратиться к врачу.</i> Указывает необходимый модальный глагол в таблице «Правила здоровья»: <i>Если ты хочешь быть здоровым, ты должен/ не должен пить напитки с большим содержанием сахара (есть здоровую пищу,</i></p>	<p>Дополняет таблицу «Правила здоровья» и обосновывает свое мнение. Указывает необходимый модальный глагол в 7-8 предложениях: <i>Чтобы чувствовать себя лучше, ему следует/не следует обратиться к врачу. Если ты болен, тебе следует/не следует включить в рацион больше фруктов и овощей. Я думаю ты (не) следует/(не) должен есть фастфуд.</i></p>	<p>Заменяет фразы на модальные глаголы: <i>Тебе запрещают плавать сразу после приема пищи- Ты не должен плавать после приема пищи. Я советую тебе быть внимательным при приеме пищи. – Тебе следует быть внимательным при приеме пищи.</i> Собирает сведения у одноклассников путем интервью, структурирует и создает «Правила здоровья» класса.</p>

	<i>заниматься спортом, есть жареную пищу).</i>		
<p>6.2.7.1 Аудирование</p> <p>Идентифицировать недомогание говорящего и определить доврачебную помощь.</p> <p>Критерии оценивания:</p> <p>Определяет недомогание говорящего и соответствующую доврачебную помощь перед прослушиванием текста. Выбирает подходящий вариант в предложениях во время прослушивания текста. Отмечает «верные» и «неверные» утверждения по прослушанному тексту.</p>	<p>1.Выполняет задание в парах перед прослушиванием текста: Находит соответствие картинки с лексическими фразами: -<i>Что случилось с Сауле?</i> - <i>У нее ангина</i> -<i>Что случилось с Санжаром?</i> -<i>У него кашель.</i></p> <p>2.Во время прослушивания выбирает 4-5 правильных ответа: <i>Лимон помогает облегчить/устранить головную боль. Ванилин облегчает зубную боль/ушную боль.</i></p> <p>3. После прослушивания отмечает 3-4 «верных» и «неверных» утверждений по прослушанному тексту.</p>	<p>1.Определяет соответствие картинок и лексических фраз в парах.</p> <p>2. Во время прослушивания выбирает 6-7 правильных вариантов: <i>Лимон помогает облегчить/устранить головную боль. Ванилин облегчает зубную боль/ушную боль.</i></p> <p>3. После прослушивания отмечает 6-7 «верных» и «неверных» утверждений по прослушанному тексту: <i>Если у тебя болит желудок, следует выпить имбирный чай. (верно/неверно)</i> <i>Мед может помочь при ангине. (верно/неверно).</i></p>	<p>1. Определяет соответствие картинок и лексических и фраз самостоятельно.</p> <p>2. Во время прослушивания выбирает все правильные варианты ответов: <i>Лимон помогает облегчить/устранить головную боль. Ванилин облегчает зубную боль/ушную боль.</i></p> <p>3. После прослушивания отмечает правильно все «верные» и «неверные» утверждения по прослушанному тексту и отвечает на вопросы типа: <i>Какие домашние средства доврачебной помощи ты знаешь? Какие из них ты считаешь странными и почему?</i></p>
Раздел: Наш класс			
<p>6.3.8.1 Использовать навыки чтения текстов для творческого и совместного решения проблем в группах.</p> <p>Критерий оценивания:</p> <p>Самостоятельно понимать конкретную информацию и детали в простых текстах (5 текстов) по учебной теме.</p>	<p>Понимает общую информацию текстов, правильно соотносит 3-4 микротекста с данными рисунками, составляет свои примеры по образцу: <i>Она из ... (Лондона); Мой любимый школьный предмет... Его любимый вид</i></p>	<p>Понимает общую информацию текстов, правильно соотносит 3 - 4 микротекста с данными рисунками. <i>Она из ... (Лондона); Мой любимый школьный предмет... Его любимый вид спорта ...</i></p>	<p>Понимает общую информацию текстов, правильно соотносит все микротексты с данными рисунками. <i>Она из ... (Лондона); Мой любимый школьный предмет... Его любимый вид спорта ...</i></p>

	<i>спорта ...</i>		
Использовать навыки аудирования текстов для творческого и совместного решения проблем в группах. Критерий оценивания: Самостоятельно понимать и применять конкретную информацию и детали в простых текстах по учебной теме.	Понимает текст, дополняет 3-4 предложения и составляет 3-4 предложения о себе по опорным вопросам: <i>Как тебя зовут? Откуда ты? Сколько тебе лет? Какой твой любимый предмет в школе? Какой твой любимый спорт?</i>	Понимает текст, дополняет 5-6 предложений и составляет 5-6 предложений о себе по опорным вопросам: <i>Как тебя зовут? Откуда ты? Сколько тебе лет? Какой твой любимый предмет в школе? Какой твой любимый спорт?</i>	Понимает текст, дополняет все предложения и составляет все предложения о себе по опорным вопросам: <i>Как тебя зовут? Откуда ты? Сколько тебе лет? Какой твой любимый предмет в школе? Какой твой любимый спорт?</i>
6.3.1.1 Предоставлять основную информацию о школе и классном кабинете в дискуссии. Критерий оценивания: Дать информацию о школе и классном кабинете в беседе. Обсудить проблему о школе в группе (используя лексику по теме) и предложить решение проблемы.	Грамматически правильно задает 3-4 вопроса по теме и дает краткие ответы: <i>В каком классе ты учишься? Кто твой учитель? Где находится ваш кабинет?</i> Пробует правильно произношение. Уважает мнения других участников.	Грамматически правильно задает 5-6 вопросов по теме и ответить на вопросы в беседе: <i>В каком классе ты учишься? Кто твой учитель? Где находится ваш кабинет?</i> Демонстрирует частично правильное произношение.	Грамматически правильно строит все предложения с правильным произношением по теме. Умеет рассуждать во время беседы и обосновать свою точку зрения: <i>В каком классе ты учишься? Кто твой учитель? Где находится ваш кабинет?</i>
6.5.6.1 Составить рассказ о себе при помощи союзов because, but, that't why, and, so по данной теме. Критерий оценивания: Составляет логически связанные предложения о себе при помощи союзов because, but, that't why, and, so по данной теме.	Составляет 3-4 предложения с опорой на тематическую лексику. Дополняет предложения с опорными фразами: <i>Школа хорошая, потому что.</i> Мне нравится литература потому что... <i>Мне нравится бегать на уроке физкультуры, но ...</i>	Использует тематическую лексику, приводит 5-6 примеров, используя готовые фразы. Выражает свои идеи по теме: <i>Школа хорошая, потому что</i> <i>Мне нравится литература потому что...</i> <i>Мне нравится бегать на уроке физкультуры, но ...</i>	Использует тематическую лексику, приводит все обоснованные примеры. Оспаривает свои идеи по теме: <i>Школа хорошая, потому что</i> <i>Мне нравится литература потому что...</i> <i>Мне нравится бегать на уроке физкультуры, но ...</i>
6.2.2.1 Понять и дать ответ на предложенные, сложные вопросы о личной информации. Критерий оценивания:	Воспроизводит 3-4 вопроса по образцу с целью получения информации об учебном кабинете ученика, используя	Демонстрирует и поддерживает разговор при помощи 5 - 6 вопросов с целью получения	Моделирует и поддерживает разговор при помощи вопросов с целью получения информации об учебном кабинете ученика,

Демонстрирует способность по составлению вопросов и отвечать правильно на вопросы.	предлоги направления и движения: <i>Как мне пройти в лабораторию? Идите прямо по коридору, поверните налево, идите вверх/вниз по лестнице.</i>	информации об учебном кабинете ученика, используя предлоги направления и движения: <i>Как мне пройти в лабораторию? Идите прямо по коридору, поверните налево, идите вверх/вниз по лестнице.</i>	используя все предлоги направления и движения: <i>Как мне пройти в лабораторию? Идите прямо по коридору, поверните налево, идите вверх/вниз по лестнице.</i>
6.3.9.1 Установить разницу между фактами и мнениями в коротких, простых текстах по данной теме. Критерий оценивания: Определяет разницу между фактами и мнениями в коротких, простых предложениях.	Находит соответствие фактов и мнений по опорным карточкам. <i>Я из Италии. (факт)</i> <i>Мне нравится моя школа. (мнение).</i>	Отличает мнения и факты по прочитанным текстам, выражая свои личные чувства. <i>Я из Италии. (факт)</i> <i>Мне нравится моя школа. (мнение).</i>	Выбирает и противопоставляет мнения и факты по прочитанным текстам, дает оценку своим личным мыслям и чувствам. <i>Я из Италии. (факт)</i> <i>Мне нравится моя школа. (мнение).</i>
Раздел: Помощь и герои			
6.2.1.1 Понимать и следовать последовательности инструкции в классе и в быту. Критерии оценивания: Понимает и следует последовательности инструкции в классе и в быту.	Выполняет инструкции, перефразирует инструкции одноклассников: <i>Откройте книги! Вынесите мусор! Полейте цветы в классе! Задайте вопросы одноклассникам!</i> <i>Спроси кто из ребят помогает родителям по дому!</i>	Поддерживает и отличает инструкции одноклассников. Предлагает варианты примеров: <i>Откройте книги! Вынесите мусор! Полейте цветы в классе! Задайте вопросы одноклассникам!</i> <i>Спроси кто из ребят помогает родителям по дому!</i>	Формулирует и дает инструкции одноклассникам: <i>Откройте книги! Вынесите мусор! Полейте цветы в классе! Задайте вопросы одноклассникам!</i> <i>Спроси кто из ребят помогает родителям по дому!</i>
6.4.2.1 Самостоятельно понимать конкретную информацию и находить детали в коротких, простых текстах по учебной теме. Критерии оценивания: Самостоятельно выделяет конкретную информацию и находит детали в коротких,	Приводит 3 - 4 примера конкретных фактов и находит детали из прочитанного отрывка. Пробует рассуждать о культурном наследии: <i>Пол Маккартни родился в Англии в 1940 году. Он хотел</i>	Приводит 5 - 6 примеров конкретных фактов и находит детали из прочитанного отрывка. Выражает свое мнение о культурном наследии: <i>Пол Маккартни родился в</i>	Выделяет конкретные факты и находит детали из прочитанного отрывка. Рассуждает о культурном наследии. Выражает свое мнение: <i>Пол Маккартни родился в Англии в 1940 году. Он хотел быть художником. В 1962 году создал</i>

простых текстах по учебной теме.	<i>быть художником. В 1962 году создал группу «Beatles».</i>	<i>Англии в 1940 году. Он хотел быть художником. В 1962 году создал группу «Beatles».</i>	<i>группы «Beatles» .</i>
6.4.4.1 Самостоятельно прочесть художественные и научно-популярные тексты в коротких отрывках. Составить вопросы, используя вопросительные слова <i>whose, how often, how long</i> , Tag- question; Критерии оценивания: Определяет общую информацию о прочитанном, составляет вопросы, используя вопросительные слова.	Пытается продемонстрировать правильное произношение при чтении текста. Пытается использовать вопросительные слова при составлении вопросов: <i>Как часто ты моешь полы в своей комнате? Как долго ты моешь машину папы? Как часто ты помогаешь маме? Чьи игрушки ты убираешь? Как долго мама готовит обед?</i>	Пробует продемонстрировать правильное произношение при чтении текста. Использует определенные вопросительные слова при составлении вопросов: <i>Как часто ты моешь полы в своей комнате? Как долго ты моешь машину папы? Как часто ты помогаешь маме? Чьи игрушки ты убираешь? Как долго мама готовит обед?</i>	Демонстрирует правильное произношение при чтении текста. Грамматически правильно выбирает вопросительные слова при составлении вопросов: <i>Как часто ты моешь полы в своей комнате? Как долго ты моешь машину папы? Как часто ты помогаешь маме? Чьи игрушки ты убираешь? Как долго мама готовит обед?</i>
6.5.1.1 Спланировать, написать, редактировать и корректировать работу по составлению текста по теме. Выразить личные чувства и мнения по теме. Критерии оценивания: Перефразирует, редактирует и выражает личные чувства и мнения в письменной форме по теме.	Изменяет и составляет 3 - 4 грамматически правильных предложений по тексту, используя лексику по теме. Пробует сообщить о своих личных чувствах и мнениях: <i>Могут ли подростки вести волонтерскую работу помогая престарелым людям? Что они могут делать утром, днем и вечером. Назовите места где они могут предложить помощь?</i>	Дублирует и составляет 5 - 6 грамматически правильных предложений по тексту, используя лексику по теме. Сообщает о своих личных чувствах и мнениях: <i>Могут ли подростки вести волонтерскую работу помогая престарелым людям? Что они могут делать утром, днем и вечером. Назовите места где они могут предложить помощь?</i>	Планирует, редактирует, и составляет грамматически правильный текст, используя лексику по теме. Сообщает о своих личных чувствах и мнениях: <i>Могут ли подростки вести волонтерскую работу помогая престарелым людям? Что они могут делать утром, днем и вечером. Назовите места где они могут предложить помощь?</i>
6.4.1.1 Понять основное содержание коротких, простых текстов по теме. Критерии оценивания:	Ищет соответствие основных идей в коротких текстах. Пробует ответить на вопросы	Классифицирует основные идеи в коротких текстах. Решает выбрать правильные	Определяет и выделяет основные идеи в коротких текстах. Указывает на правильный выбор

<p>Определяет основные идеи в коротких, простых текстах. Выбирает правильный ответ.</p>	<p>по тексту: <i>С какой целью мистер Браун идет в парк?</i> <i>A) для развлечения</i> <i>B) для прогулки</i> <i>C) для отдыха</i> <i>D) для выгула собаки</i></p>	<p>ответы на вопросы по тексту: <i>С какой целью мистер Браун идет в парк?</i> <i>A) для развлечения</i> <i>B) для прогулки</i> <i>C) для отдыха</i> <i>D) для выгула собаки</i></p>	<p>ответа на вопросы по тексту: <i>С какой целью мистер Браун идет в парк?</i> <i>A) для развлечения</i> <i>B) для прогулки</i> <i>C) для отдыха</i> <i>D) для выгула собаки</i></p>
<p>6.4.6.1 Узнать мнение автора по содержанию коротких текстов по теме. Критерии оценивания: Определить позицию или мнение автора в коротких текстах по учебной теме.</p>	<p>Пытается распознать мнение автора в тексте. Дополняет предложения по содержанию текста: <i>Когда друзья в трудном положении Животные в природе тоже... Автор приводит пример Эта история об одном дельфине, который</i></p>	<p>Определяет мнение автора в тексте. Дополняет предложения по содержанию текста: <i>Когда друзья в трудном положении Животные в природе тоже... . Автор приводит пример Эта история об одном дельфине, который</i></p>	<p>Точно выделяет мнение автора в тексте. Дополняет предложения по содержанию текста: <i>Когда друзья в трудном положении Животные в природе тоже... Автор приводит пример Эта история об одном дельфине, который</i></p>
<p>6.5.2.1 Написать о реальных и воображаемых прошлых событиях, действиях по теме. Критерии оценивания: Описывает о реальных и воображаемых прошлых событиях, действиях по теме.</p>	<p>Пробует выбрать предложения о реальных и воображаемых прошлых событиях и действиях по теме. Необходимо повторить правило формы инфинитива и герундия после различных глаголов: <i>Он не любит заправлять постель. Она любит гладить одежду. Они любят пылесосить в доме. Он не любит вытирать пыль.</i></p>	<p>Выбирает предложения о реальных и воображаемых прошлых событиях и действиях по теме. Находит соответствие между формами инфинитива и герундия после различных глаголов: <i>Он не любит заправлять постель. Она любит гладить одежду. Они любят пылесосить в доме. Он не любит вытирать пыль.</i></p>	<p>Отбирает предложения о реальных и воображаемых прошлых событиях и действиях по теме. Находит соответствие между формами инфинитива и герундия после различных глаголов: <i>Он не любит заправлять постель. Она любит гладить одежду. Они любят пылесосить в доме. Он не любит вытирать пыль.</i></p>
<p>6.2.6.1 Составить и расширить диалог (разговор, беседу) с помощью наводящих вопросов по учебной теме. Критерии оценивания:</p>	<p>Перепарафразирует 3 - 4 предложения из диалога с помощью наводящих вопросов. Дополняет</p>	<p>Перепарафразирует 5 - 6 предложений из диалога с помощью наводящих вопросов. Дополняет</p>	<p>Перепарафразирует все предложения из диалога с помощью наводящих вопросов. Дополняет предложения после</p>

<p>Составление и расширение диалога (разговор,беседу) с помощью наводящих вопросов по учебной теме.</p>	<p>предложения после прослушивания диалога: <i>Дети должны _____ убирать в доме. Мать должна вымыть и высушить _____. Трейси должна подмести и протереть _____. 5. Эван должен очистить _____ Папа должен очистить_____.</i></p>	<p>предложения после прослушивания диалога: <i>Дети должны _____ убирать в доме. Мать должна вымыть и высушить _____. Трейси должна подмести и протереть _____. Эван должен очистить _____ Папа должен очистить_____.</i></p>	<p>прослушивания диалога: <i>Дети должны _____убирать в доме. Мать должна вымыть и высушить _____. Трейси должна подмести и протереть _____. Эван должен очистить _____ Папа должен очистить_____.</i></p>
<p>Раздел: Наша деревня</p>			
<p>Спланировать, написать, редактировать и корректировать текст (в письменной форме) по учебной теме. Критерии оценивания: Планирует, перефразирует, редактирует текст по теме в письменной форме.</p>	<p>Составляет 3 - 4 предложения в коротких, связанных текстах по данной теме. Выбирает 3 - 4 определения и выделяет правильный ответ. Предлагает вопросы по описанию своего сада: <i>Что ты обычно делаешь в своем саду? Какие растения сажают в саду? Кто поливает цветы? Кто поливает деревья?</i></p>	<p>Составляет 5 - 6 коротких, связанных текстов по данной теме. Выбирает 5 - 6 определений и выделяет правильный ответ. Предлагает вопросы по описанию своего сада: <i>Что ты обычно делаешь в своем саду? Какие растения сажают в саду? Кто поливает цветы? Кто поливает деревья?</i></p>	<p>Составляет все короткие, связанные тексты по данной теме. Находит все определения и выделяет правильный ответ. Предлагает вопросы по описанию своего сада: <i>Что ты обычно делаешь в своем саду? Какие растения сажают в саду? Кто поливает цветы? Кто поливает деревья?</i></p>
<p>6.4.5.1 Выделить смысл прочитанного текста и находить детали из прочитанного текста. Критерии оценивания: Выделяет смысл прочитанного текста и находит детали из прочитанного текста.</p>	<p>Выделяет смысл и находит детали из прочитанного текста. Приводит примеры 3–4 ответов на вопросы после текста. <i>Где живет Питер? Где находится коттедж? Почему Питеру нравится жить в сельской местности? Что делают люди в конце дня? Когда люди ложатся</i></p>	<p>Выделяет смысл и находит детали из прочитанного текста.Приводит примеры 5 - 6 ответов на вопросы после текста. <i>Где живет Питер? Где находится коттедж? Почему Питеру нравится жить в сельской местности?Что делают люди в конце дня?</i></p>	<p>Выделяет смысл и находит все детали из прочитанного текста. Приводит все примеры ответов на вопросы после текста. <i>Где живет Питер? Где находится коттедж? Почему Питеру нравится жить в сельской местности? Что делают люди в конце дня?Когда люди ложатся спать?</i></p>

	<i>спать? Почему люди рано ложатся спать?</i>	<i>Когда люди ложатся спать? Почему люди рано ложатся спать?</i>	<i>Почему люди рано ложатся спать?</i>
<p>6.5.8.1 Записать лексику в словарь, обращая внимание на орфографию по теме.</p> <p>Критерии оценивания: Записывает лексику в словарь по образцу, обращая внимание на орфографию по теме.</p>	<p>Записывает новую лексику в словарь. Вставляет 3 - 4 новых слов в текст.</p> <p><i>Люди много работают - они работают в _____, в _____, в лесу. Они выращивают овощи, выращивают урожай и ухаживают за _____</i></p> <p><i>На ферме предстоит проделать огромную работу: доить коров, ухаживать за домашним скотом, убирать мусор, вспахать поле, сеять семена, удобрять, собирать урожай. Говорят, что фермер работает с утра до _____.</i></p> <p><i>Люди используют сельхозтехнику и ездят на _____ т.д.</i></p>	<p>Записывает новую лексику в словарь. Вставляет 5 - 6 новых слов в текст.</p> <p><i>Люди много работают - они работают в _____, в _____, в лесу. Они выращивают овощи, выращивают урожай и ухаживают за _____</i></p> <p><i>На ферме предстоит проделать огромную работу: доить коров, ухаживать за домашним скотом, убирать мусор, пахать поля, сеять семена, удобрять, собирать урожай. Говорят, что фермер работает с утра до _____.</i></p> <p><i>Люди используют сельхозтехнику и ездят на...</i></p>	<p>Записывает новую лексику в словарь. Вставляет все новые слова в текст.</p> <p><i>Люди много работают - они работают в _____, в _____, в лесу. Они выращивают овощи, выращивают урожай и ухаживают за _____</i></p> <p><i>На ферме предстоит проделать огромную работу: доить коров, ухаживать за домашним скотом, убирать мусор, пахать поля, сеять семена, удобрять, собирать урожай. Говорят, что фермер работает с утра до _____.</i></p> <p><i>Люди используют сельхозтехнику и ездят на _____.</i></p>
<p>6.5.2.1 Написать о реальных и воображаемых событиях по теме, используя союзы <i>если(if), когда(when), где(when), так(so), и(and), или(or), но(but), потому что(because), до(before), после(after)</i> и соединить части предложений.</p> <p>Критерии оценивания: Соединение и написание предложений о реальных и воображаемых событиях по теме, используя союзы <i>если (if), когда</i></p>	<p>Составляет 3 - 4 предложения о реальных и воображаемых событиях и связывает их с союзами <i>если(if), когда(when), где(when), так(so), и(and), или(or), но(but), потому что(because), до(before), после(after)</i>.</p> <p><i>Я буду помогать бабушке, если поеду в деревню.</i></p> <p><i>Я люблю гостить у бабушки,</i></p>	<p>Составляет 5 - 6 предложений о реальных и воображаемых событиях и связывает их с союзами <i>если(if), когда(when), где(when), так(so), и(and), или(or), но(but), потому что(because), до(before), после(after)</i>.</p> <p><i>Я буду помогать бабушке, если поеду к бабушке в</i></p>	<p>Составляет все предложения о реальных и воображаемых событиях и связывает их с союзами <i>если(if), когда(when), где(when), так(so), и(and), или(or), но(but), потому что(because), до(before), после(after)</i>.</p> <p><i>Я буду помогать бабушке, если я поеду к бабушке в деревню. Я люблю гостить у бабушки,</i></p>

<i>(when), где (where), так (so), и (and), или(or), но (but), потому что (because), до (before), после(after).</i>	<i>потому что у него есть ферма. Мы ходим на ферму, после обеда. Я буду купаться в речке, когда наступят каникулы.</i>	<i>деревню. Я люблю гостить у бабушки, потому что у него есть ферма. Мы ходим на ферму, после обеда. Я буду купаться в речке, когда наступят каникулы. и т.д.</i>	<i>потому что у него есть ферма. Мы ходим на ферму, после обеда. Я буду купаться в речке, когда наступят каникулы. и т.д.</i>
--	--	---	---

Приложение 11

Предмет: Английский язык			
7 класс			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: Communication and Technology			
<p>W6 link with little or no support, sentences into coherent paragraphs using a variety of basic connectors on a range of familiar general topics and some curricular topics.</p> <p>W6 Связывать предложения в логически организованные абзацы с использованием различных базовых коннекторов по ряду знакомых общих тем с небольшой поддержкой или без.</p>	<p>Использует простые времена заменяет простое совершенное время на простое прошедшее использует 1-2 единицы лексики по теме.</p> <p>Может организовать текст логически, при помощи слов коннекторов, написанные предложения соответствуют теме в тексте используются повторения предложения простые.</p>	<p>Употребляет простое совершенное время однократно, но правильно применяет простое, прошедшее время употребляет лексику по теме более 2 единиц есть повторения использует слова коннекторы единожды текст логически организован большинство предложений простые, но есть и 1-2 развернутых предложения соответствуют теме.</p>	<p>Показывает хороший уровень владения грамматикой употребляет простое, совершенное время, также как и простое, прошедшее время употребляет лексику по теме более 3-4 единиц текст логически организован, избегает повторений использует слова коннекторы, свезует каждую часть. Предложения развернутые и соответствуют теме.</p>
<p>7.R2 understand specific information and detail in texts on a range of familiar general and curricular topics.</p> <p>7.R2 Понимать конкретную информацию и детали в текстах по ряду знакомых общих и учебных тем.</p>	<p>Понимает информацию в тексте и может работать с содержанием со значительной поддержкой (словари, гаджеты) но распознает активную лексику по теме.</p>	<p>Понимает информацию в тексте и может работать с содержанием с небольшой поддержкой или без распознает активную лексику по теме может понимать значения</p>	<p>Понимает информацию в тексте и может работать с содержанием без поддержки распознает активную лексику по теме понимает значения слов, используя контекст.</p>

		слов, используя контекст.	
Раздел: Holidays and Travel			
<p>7.S7 use appropriate subject-specific vocabulary and syntax to talk about a range of general topics, and some curricular topics</p> <p>7.S7 Использовать соответствующий предметный словарь и синтаксис, чтобы говорить о целом ряде общих тем и некоторых учебных темах.</p>	<p>Воспроизводит отдельные фразы или простые не распространение предложения воспроизводит последовательно организованную монологическую речь, хотя некоторые логические части монолога можно поменять местами использует соответствующую лексику 1-2 единицы активного вокабуляра в речи есть повторения.</p>	<p>Демонстрирует контроль простых грамматических форм воспроизводит последовательно организованную монологическую речь простыми предложениями. Использует соответствующую лексику, 2-3 единицы активного вокабуляра в речи есть повторения.</p>	<p>Показывает хорошую степень контроля простых грамматических форм может использовать более сложные грамматические формы (условные предложения, страдательный залог) может воспроизводить последовательно организованную монологическую речь использует диапазон соответствующей лексики старается избегать повторений.</p>
Раздел: Space and Earth			
<p>7.R7 recognise typical features at word, sentence and text level in a range of written genres.</p> <p>7.R7 Распознает типичные особенности на уровне слов, предложений и текста в ряде письменных жанров (для достижения этой цели рекомендуется работа с текстами, насыщенными специальной лексикой, по определённой теме или терминами, использование отрывков оригинальных литературных текстов разных жанров).</p>	<p>Распознает простую повседневную лексику, может работать со специальной лексикой со словарем.</p> <p>Необходимо развивать навыки по выделению первостепенной и второстепенной информации.</p>	<p>Распознает простую повседневную лексику, может пояснить значения слова, работать со специальной лексикой со словарем, выполняет задания с заданными лексическими единицами или предложениями. Определяет проблематику текста, его первостепенную идею, формирует ключевые тезисы и выделяет второстепенную информацию.</p>	<p>Распознает простую повседневную лексику и специальную может пояснить значения слова может работать со специальной лексикой, выполняет задания с заданными лексическими единицами или предложениями. Определяет проблематику текста, его первостепенную идею, формирует ключевые тезисы и выделяет второстепенную информацию.</p>
Раздел: Reading for Pleasure			
7.R5 Deduce meaning from context in short	Понимает информацию из	Использует лексику текста	Формирует ключевые тезисы и

<p>texts on a growing range of familiar general and curricular topics</p> <p>7.R5 Делать вывод из контекста в коротких текстах по ряду знакомых общих и учебных тем.</p>	<p>текста может сделать обобщения или ответить на вопросы короткими фразами, используя повседневную лексику.</p>	<p>определяет проблематику текста, его первостепенную идею. Понимает информацию из текста может ответить на вопросы простыми предложениями формирует ключевые тезисы и выделяет второстепенную информацию.</p>	<p>выделяет второстепенную информацию. Понимает информацию из текста может ответить на вопросы развернутыми предложениями выражает свое мнение о прочитанном тексте определяет проблематику текста, его первостепенную идею.</p>
<p>Раздел: Natural Disasters</p>			
<p>7.C9 use imagination to express thoughts, ideas, experiences and feelings.</p> <p>7.C9 Использовать воображение, чтобы выражать мысли, идеи, переживания и чувства.</p>	<p>Выполняет творческие задания (придумать продолжения истории, дополнить события рассказа, разыграть диалог по заданной теме) использует простые предложения и грамматику на уровне простых времен воспроизводит устные и письменные высказывания по заданной теме на уровне 4-5 предложений.</p>	<p>Использует лексику по теме 2-3 единицы использует распространенные предложения и грамматику на уровне простых времен воспроизводит устные и письменные высказывания по заданной теме на порядка 6-7 предложений. Выполняет творческие задания (придумать продолжения истории, дополнить события рассказа, разыграть диалог по заданной теме).</p>	<p>Использует распространенные предложения и грамматику на уровне простых, совершенных и продолженных времен в устной и письменной речи употребляет условные предложения I и II типа. Воспроизводит устные и письменные высказывания по заданной теме порядка 8-10 предложений выполняет творческие задания (придумать продолжения истории, дополнить события рассказа, разыграть диалог по заданной теме) использует лексику по теме (4 и более единиц).</p>
<p>7.W1 plan, write, edit and proofread work at text level with some support on a range of general and curricular topics.</p> <p>7.W1 Планировать, писать, и корректировать работу на текстовом уровне с некоторой поддержкой по ряду общих и учебных тем.</p>	<p>Выполняет письменную работу, используя опорные слова, предложения, готовый план или шаблон. Использует простые времена предложения простые или словосочетания.</p>	<p>Использует простые времена предложения распространенные пользуется активной лексикой, выполняет письменную работу, используя опорные слова,</p>	<p>Выполняет письменную работу, используя опорные слова, предложения, готовый план или шаблон использует распространенные предложения и грамматику на уровне простых, совершенных и</p>

		предложения, готовый план или шаблон.	продолженных времен, пользуется активной лексикой, может дополнить работу своими мыслями.
Раздел: Clothes and Fashion			
<p>7.C1 use speaking and listening skills to solve problems creatively and cooperatively in group.</p> <p>7.C1 Использовать навыки говорения и слушания для творческого решения проблем в группах.</p>	<p>Может работать в группе занимает ведомое положение может делать высказывания на уровне простых подготовленных предложений. Понимает 1-2 ключевых момента из услышанного нужна поддержка группы.</p>	<p>Может делать высказывания на уровне простых подготовленных предложений может работать в группе занимает ведомое положение, также при поддержке группы может быть лидером. Понимает информацию из услышанного текста.</p>	<p>Может работать в группе проявляет лидерские качества организует работу в группе. Может делать высказывания на уровне распространённых предложений, понимает информацию из услышанного текста.</p>

Предмет: Математика			
5 класс			
Цели обучения/критерии оценивания	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Десятичные дроби и действия над ними»			
5.1.2.26 Сравнивать десятичные дроби.	Сравнивает дроби с разной целой частью. Необходимо научиться сравнивать две десятичные дроби. Изучить правила сравнения. Сформировать умение находить большую (меньшую) дробь.	Определяет большую или меньшую дробь среди заданных дробей с одинаковой целой частью. Необходимо развивать навыки реализации теоретических знаний в практической деятельности.	Располагает десятичные дроби в порядке возрастания или убывания; подбирает недостающие цифры, сохраняя отношения между десятичными дробями.
5.1.2.30 Выполнять деление десятичной дроби на натуральное число и на десятичную дробь. Делит десятичные дроби на натуральное число и на десятичную дробь.	Знает правило деления десятичной дроби на натуральное число и на десятичную дробь. Необходимо закрепить умения, навыки вычислительной техники в выполнении действий с дробями, умение применять их в решении задач.	Выполняет деление десятичной дроби на натуральное число и на десятичную дробь, используя алгоритм; понимает и применяет математические термины при делении десятичных дробей. Необходимо исследовать возможные решения для восстановления числа при делении десятичных дробей, выполнять проверку.	Исследует возможные решения для восстановления числа при делении десятичных дробей, выполняет проверку.
5.1.2.29 Применять правила умножения десятичной дроби на 10, 100, 1000 и 0,1; 0,01; 0,001. Умножает десятичные дроби на разрядные единицы 10, 100, 1000 и 0,1; 0,01; 0,001.	Выполняет умножение на разрядные единицы. Необходимо повторить запись и чтение десятичных дробей; закрепить алгоритм умножения и деления десятичной дроби на 10, 100,	Сравнивает уменьшение и увеличение десятичных дробей при умножении их на разрядные единицы; перечисляет методы и приемы решений примеров.	Объясняет свои шаги при умножении на разрядные единицы; составляет алгоритм последовательных действий

	1000.		
5.1.2.31 Применять правила деления десятичной дроби на 10, 100, 1000 и 0,1; 0,01; 0,001. Делит десятичные дроби на разрядные единицы 10, 100, 1000 и 0,1; 0,01; 0,001.	Выполняет деление на разрядные единицы. Необходимо формировать практические навыки деления десятичных дробей.	Сравнивает уменьшение и увеличение десятичных дробей при делении их на разрядные единицы; перечисляет методы и приемы решений примеров.	Объясняет свои шаги при делении на разрядные единицы; составляет алгоритм последовательных действий.
5.1.2.32 Округлять десятичные дроби до заданного разряда Округляет десятичные дроби.	Понимает приближённое значение числа; знает правило округления; находит округляемую цифру; округляет десятичные дроби до заданного разряда. Необходимо определять различия между понятиями приближенное значение с недостатком от приближенного значения с избытком.	Объясняет процесс округления десятичных дробей до заданного разряда; дает характеристику числу; выполняет более сложные задания на округление десятичных дробей до заданного разряда.	Доказывает правильность округления десятичных дробей до заданного разряда.
Раздел: «Множество»			
5.4.1.1 Усвоить понятия множества и его элементов, пустого множества; Определяет множество и его элементы, определяет пустое множество.	Знает определение множества, видов множества; умеет обозначать множества, элементы множества; определяет принадлежность числа заданному множеству. Необходимо повторить правила по теме «Множество», обобщить знания, полученные по этой теме, научиться применять их при решении задач.	Составляет множества с заданными элементами, распределяет элементы по множествам. Развивать логическое мышление через решение нестандартных задач, систематизацию и обобщение.	Самостоятельно задает элементы для множества.

5.5.1.7 Решать задачи, используя диаграмму Эйлера-Венна. Применяет диаграмму Эйлера-Венна при решении задач.	Описывает элементы множеств с помощью заданной диаграммы Эйлера-Венна. Необходимо формировать умение использовать знаки для обозначения принадлежности элемента множества.	Использует диаграммы Эйлера-Венна для представления множеств и количества элементов множеств.	Показывает пересечение/объединение множеств с помощью диаграммы Эйлера-Венна; решает задачи на пересечение и объединение множеств с помощью диаграммы Эйлера-Венна.
5.1.1.16 Усвоить понятие процент; 5.1.2.33 Переводить дроби в проценты и проценты в дроби Определяет понятие «Процент» Переводит дроби в проценты Представляет дробь в виде процента	Знает понятие - процент; переводит дроби в проценты и проценты в дроби опираясь на заданный алгоритм Необходимо повторить правила деления и умножения на 100, закрепить умение читать и сравнивать дроби, находить части от числа.	Переводит дроби в проценты и проценты в дроби формулируя алгоритм самостоятельно; использует понятие процент для определения истинности утверждений.	Выполняет устные операции при переводе дроби в проценты и процентов в дроби; анализирует задачи на перевод дроби в проценты и проценты в дроби, составляет алгоритм действий применяя знания по данной теме.
Раздел: «Проценты»			
5.1.2.34 Находить процент данного числа; Находят число по его проценту; решают текстовые задачи на нахождение числа по его проценту. Находит проценты от числа; решает задачи на нахождение процентов от числа.	Знает правило нахождения процента от числа; составляет выражение и находит процент от данного числа. Необходимо повторить тему процент, закрепить знания, умения.	Комментирует процесс нахождения процента от числа; определяет тип задачи, описывает решение, выполняет вычисления. Необходимо находить процент чисел и единиц измерения некоторых величин, формировать навыки решения задач на проценты.	Анализирует комбинированные задачи на нахождение процента данного числа, составляет краткую запись к задаче, выполняет действия, записывает ответ.
5.1.2.36 Находить число по данному проценту. Находит число по данному проценту.	Знает правило нахождения числа по его процентам; составляет выражение и находит число по его	Комментирует процесс нахождения числа по данному проценту; определяет тип задачи,	Анализирует комбинированные задачи на нахождение числа по данному проценту, составляет краткую запись к задаче,

	проценту. Необходимо повторить понятие процента, закрепить навыки нахождения % от числа.	описывает решение, выполняет вычисления. Необходимо обобщить и систематизировать знания по изученной теме.	выполняет действия, записывает ответ.
5.5.1.6 Решать текстовые задачи на проценты. Решает текстовые задачи на проценты.	Определяет тип задачи; решает задачи на проценты с помощью или по образцу. Необходимо повторить правила перевода процентов в десятичную дробь, уметь объяснять, что такое процент.	Применяет проценты в решении практических задач. Необходимо повторить правила нахождения процентов от числа и числа по его процентам.	Проводит исследование комбинированных задач; составляет краткую запись; составляет выражение; выполняет решение.
Раздел: «Натуральные числа и ноль»			
5.3.1.1 Знать различные единицы длины и понимать, что такое единичный отрезок на координатном луче; изображать натуральные числа на на координатном луче. Определение координатного луча.	Понимает определение координатного луча, расставляет числа на координатном луче. Необходимо понимать, что такое единичный отрезок на координатном луче; изображать натуральные числа на координатном луче.	Самостоятельно строит координатный луч, изображает единичный отрезок и расставляет числа. Необходимо повторить приемы перевода одних единиц измерения в другие.	Анализирует расположение натурального числа на координатном луче и записывает координату точки.
5.5.2.7 Исследовать ситуацию, требующую сравнения и упорядочивания натуральных чисел. Сравнивает числа на координатном луче, записывает сравнения с помощью неравенств.	Имеют представление о сравнении чисел, способен к фиксации отношений равенства и неравенства с помощью знаков = и \neq ; Необходимо знать различные единицы длины.	Понимает и применяет сравнение чисел на координатном луче Необходимо сравнивать натуральные числа с помощью координатного луча. Записывать результат сравнения. Исследовать ситуацию, требующую сравнения чисел.	Оценивает расположение чисел на координатами луче и записывает неравенство например 5 меньше 6.
5.2.1.2 Находить значения буквенного выражения по заданным значениям букв	Понимать и читать запись выражений, называет	Самостоятельно находить значение буквенного	Анализировать правильность выполнения действий, и вносит

Развитие вычислительных навыков, внимания.	компоненты при вычитании и сложении. Необходимо знать определения числового и буквенного выражения; алгоритм нахождения значения числового и буквенного выражения.	выражения по заданным значениям букв. Необходимо находить значение числового выражения..	необходимые коррективы.
5.2.3.2 Находить недостающие элементы в последовательностях из натуральных чисел; Определение последовательности.	Понимает, что последовательность это ряд чисел Необходимо повторить материал для установления закономерности в последовательности из натуральных чисел Уметь находить недостающие элементы в последовательностях из натуральных чисел.	Применяет определение последовательности и записывает последовательности и придумывать закономерности и составлять последовательности из натуральных чисел.	Устанавливает закономерность и записывает последующий член последовательности, например 2,4,8,...найдите закономерность и запишите еще три последующих члена.
Раздел: «Делимость натуральных чисел»			
5.1.2.10 Анализировать делимость произведения на данное натуральное число; умение различать произведение делимости.	Понимает определение делимое и делитель, компоненты произведения Необходимо формулировать основные свойства делимости. Объясняет, почему произведение, сумма, разность делится на данное натуральное число.	Использует правило деления произведения на данное натуральное число Объясняет решение примеров, используя термины: множитель, произведение, делитель, частное.	Доказывает делимость произведения на данное натуральное число, например, делится ли произведение $169 \cdot 23$ на 13?
5.1.2.7 Раскладывать составные числа на простые множители уметь раскладывать натуральные числа на простые множители.	Понимать, что простые числа имеют два делителя 1 и само число, например 2,3,5,..	Использовать алгоритм разложения натурального числа на простые множители.	Анализировать процесс разложения составного числа на простые множители и записывает составное число в виде

	Необходимо сформировать представление о разложении чисел на простые множители, способность к практическому использованию соответствующего алгоритма.	Необходимо повторить и закрепить понятия простого и составного числа, признаки делимости.	произведения простых чисел.
5.1.2.12 Находить наибольший общий делитель и наименьшее общее кратное двух и более чисел.	Определять кратные числа, делители числа . Необходимо повторить теоретический материал по темам: «Наибольший общий делитель. Наименьшее общее кратное. Закрепить навыки решения типичных заданий по данным темам.	Применять алгоритм нахождения НОД, НОК двух чисел. Необходимо закрепить навыки решения типичных заданий по данным темам. Систематизировать знания по темам “Нахождение НОД и НОК» ”, применение знаний в незнакомой и несколько изменённой ситуации.	Классифицировать числа, используя признаки делимости находит НОД и НОК двух и более чисел.
Раздел: «Обыкновенные дроби»			
5.1.2.14 Применять основное свойство дроби при сокращении обыкновенных дробей; Знают основное свойство дроби.	Понимать, что и числитель и знаменатель обыкновенной дроби можно разделить на одно и тоже число. Необходимо повторить формулы по применению основного свойства дроби.	Применять основное свойство дроби, делит числитель и знаменатель на одно и тоже число. Необходимо повторить формулу по применению алгоритма приведения дроби к новому знаменателю.	Анализировать и выбирать рациональный способ сокращения дроби, ответ записывает в виде несократимой дроби.
5.1.2.15 Приводить обыкновенные дроби к новому знаменателю.	Понимать различие между одинаковые знаменатели и разные знаменатели. Повторить правило, чтобы уметь приводить дроби к новому знаменателю, определять дополнительный	Самостоятельно приводит дроби к новому знаменателю. Находить дополнительный множитель. Приводить обыкновенные дроби к общему	Обобщать понятие наименьшее общее кратное и общий знаменатель приводит дроби к новому знаменателю.

	множитель, применять алгоритм приведения дробей к новому знаменателю.	знаменателю.	
--	---	--------------	--

Приложение 13

Предмет: Математика			
6 класс			
Раздел: «Отношения и пропорции»			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
6.1.1.1 Отношение двух чисел. Процентное отношение двух чисел.	Усвоит понятие отношения чисел. Необходимо повторить правила преобразования обыкновенной дроби в десятичную Сформировать навык применения процентного отношения для решения задач.	Находить отношение чисел и определяет насколько одно число в разы больше/в разы меньше другого числа Следует подробно рассмотреть текстовые задачи, в которых рассматривается процентное отношение смесей и его изменение вследствие изменения количества компонентов смеси (процессы высушивания, смешивания смесей с разной концентрацией и т.п.), ознакомить учащихся с понятием «концентрация раствора».	Анализирует и находит наибольшее и наименьшее число.
6.5.1.1 Прямая пропорциональная зависимость. Обратная пропорциональная зависимость.	Определяет вид зависимости величин (прямая пропорциональность и обратная пропорциональность).	Составляет верную пропорцию и применяет основное свойство пропорции. Продолжить формирование навыков составления	Распознает и решает задачи, в которых величины связаны прямой и обратной пропорциональностями.

	Необходимо приводить примеры прямо пропорциональных и обратно пропорциональных величин.	пропорций с краткой записью условия задачи Решать задачи на прямую и обратную пропорциональные зависимости.	
Раздел: «Рациональные числа и действия над ними»			
6.1.2.11 Целые числа и рациональные числа	Определяет принадлежность числа к множеству целых чисел; к множеству натуральных чисел. Необходимо повторить правила выполнения арифметических действий с рациональными (положительными и отрицательными числами) Научиться выполнять арифметические действия с числами разных и одинаковых знаков.	Определяет множество натуральных чисел; целых чисел; рациональных чисел Образовательная. Развивать навык использования правил знаков при вычислении.	Определяет принадлежность числа заданному множеству и изображает числа на диаграмме Эйлера-Венна.
6.1.2.13 Сложение отрицательных рациональных чисел. Сложение рациональных чисел с разными знаками.	Знает правила сложения отрицательных рациональных чисел; правила сложения рациональных чисел с разными знаками. Необходимо повторить правила сложения рациональных чисел с одинаковыми и разными знаками; объяснять устно и письменно выбор знака суммы, используя термины «модуль», «слагаемое», «отрицательные и	Применяет алгоритм сложения рациональных чисел с разными знаками; Применять алгоритм сложения рациональных чисел с одинаковыми знаками знаками.	Выполняет сложение с одинаковыми знаками и с разными знаками рациональных чисел. Вычислять значение данного выражения.

	положительные числа», фразы «Чтобы сложить числа с разными знаками, надо...», «Чтобы сложить числа с одинаковыми знаками, надо...».		
Раздел: «Действия над рациональными числами»			
6.5.1.4 Решать текстовые задачи с рациональными числами.	Составляет уравнения по условию задачи Необходимо совершенствовать навыки выполнения действий с рациональными числами, применение рациональных приёмов вычислений.	Выполняет вычисления применяя алгоритм вычисления рациональных чисел. Необходимо продолжить самостоятельную работу над текстовыми задачами.	Находит неизвестное Выполнять действия с рациональными числами числа, используют свойства умножения, деления, сложения, вычитания, применяют рациональные приёмы для вычислений, формируют внимательность и аккуратность в вычислениях требовательное отношение к себе и к своей работе.
Раздел: «Алгебраические выражения»			
6.2.1.7 Приводит подобные слагаемые в алгебраических выражениях.	Знает определения понятий коэффициента, подобных слагаемых. Знает правила раскрытия скобок. Необходимо повторить определения, правила, формулы, упрощать выражения, находить значения выражений, развивать самостоятельность в выполнении заданий.	Раскрывает скобки и приводит подобные слагаемые в алгебраическом выражении. Закрепить умение выполнять раскрытие скобок в алгебраических выражениях, приводить подобные слагаемые, упрощать выражения.	Приводит подобные слагаемые в алгебраических выражениях. Раскрывает скобки и приводит подобные слагаемые.
Раздел: «Линейное уравнение с одной переменной»			
6.2.2.2 Знать определения линейного уравнения с одной переменной, равносильных уравнений.	Знает определения линейного уравнения с одной переменной, равносильных уравнений.	Решает линейные уравнения с одной переменной Необходимо повторить правила решения линейных	Применяет определения равносильных уравнений и делает вывод.

	Необходимо повторить правила для самостоятельного решения линейных уравнений, содержащих переменную под знаком модуля.	уравнений со знаком модуля для положительного и отрицательного чисел и равно нулю.	
6.2.2.6 Понимать и применять сложение, вычитание, умножение и деление неравенств.	Знает свойства верных числовых неравенств. (свойства сложения неравенств/умножения неравенства на число/умножение неравенств/деление неравенств) Необходимо закрепить понятие числового промежутка, изучение операций объединения и пересечения числовых промежутков.	Применяет свойства сложения / вычитания/ умножения/ деления неравенств. Выполняет действия с неравенствами. Определяет равносильные неравенства.	Применяет комбинированные свойства неравенств и выполняет действия с неравенствами.
6.2.2.13 Записывать решения неравенств в виде числового промежутка и записывать заданный числовой промежуток в виде неравенства.	Изображает числовые промежутки на координатной прямой, но при этом допускает ошибки в записи решения неравенств в виде числового промежутка и числового промежутка в виде неравенства.	Учитывает принадлежность концов числового промежутка. Необходимо повторить правила по решению неравенств в виде числового промежутка, изображенного на координатной прямой.	Умеет записывать решения неравенства с модулем. Записывает решения неравенств в виде числового промежутка и записывает числовой промежуток в виде неравенства.
6.2.2.14 Решать системы линейных неравенств с одной переменной.	Приводит неравенства с помощью алгебраических преобразований к неравенству вида $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$. Изображает решения неравенств на координатной прямой. (Допускает ошибки в	Приводит неравенства с помощью алгебраических преобразований к неравенству вида $kx > b$, $kx \geq b$, $kx < b$, $kx \leq b$. Изображает решения неравенств на координатной	Находит и записывает пересечение числовых промежутков. Находит целые решения системы неравенств.

	решении первого/второго неравенства в системе и в нахождении решения системы).	прямой. Находит пересечения числовых промежутков и записывает ответ (при этом допускает ошибки в записи в виде неравенства / в виде числового промежутка.	
Раздел: «Координатная плоскость» «Фигуры в пространстве»			
6.3.1.4 Строит точку в системе координат по ее координатам и находит координаты точки, заданной на координатной плоскости.	Знает определения пересекающихся, параллельных, перпендикулярных прямых. Распознавать перпендикулярные, параллельные прямые и отрезки. Усвоить понятие координатной плоскости. Строить прямоугольную систему координат. Понимать, что упорядоченная пара чисел (x,y) задает точку в прямоугольной системе координат и каждой точке соответствует единственная упорядоченная пара чисел.	Строит точку в системе координат по ее координатам и находит координаты точки, заданной на координатной плоскости. И при этом допускает ошибки. Определять по координатам расположения точек по координатным осям.	Определяет в какой координатной четверти расположена точка. Строить точку в системе координат по ее координатам и находит координаты точки, заданной на координатной плоскости.
Раздел: «Статистика. Комбинаторика»			
6.4.2.1 Решать комбинаторные задачи методом перебора.	Знает метод решения комбинаторных задач с помощью построения дерева вариантов. Необходимо знать как найти среднюю скорость движения и как решать задачи на нахождение средней скорости	Определяет количество уровней для дерева вариантов. Необходимо повторить правила по построению некоторых ветвей дерева вариантов / вычислении количества вариантов	Имеет четкое представление о статистических данных, находит верный метод исследования и решает комбинаторные задачи с помощью построения дерева вариантов.

	движения.		
Раздел: «Зависимости между величинами»			
6.5.2.9 Строить графики зависимостей, заданных формулой и таблицей	Знает способы задания зависимости между величинами; аналитический (с помощью формулы, табличный, графический). Необходимо повторить правила зависимости величин задач на движение, отрабатывать умение составлять и решать обратные задачи.	Решает задачи на зависимость между величинами. Записывать формулу зависимости по ее описанию Составлять таблицу для зависимостей, заданных формулой или графиком и при этом допускает вычислительные ошибки.	Анализирует и выбирает зависимости являющиеся прямой пропорциональностью / обратной пропорциональностью. Строить графики зависимостей, заданных формулой и таблицей.
Раздел: «Линейные уравнения с двумя переменными и их системы»			
6.2.2.16 Знать определения линейного уравнения с двумя переменными и его свойства.	Различает линейные уравнения с двумя переменными. Знать формулу линейного уравнения. Необходимо закрепить понятие линейного уравнения с двумя переменными, решения уравнения с двумя переменными; узнавать, является пара чисел решением уравнения, составлять линейные уравнения по данному решению.	Умеет выразить одну переменную через другую. Определять равносильные уравнения. Преобразовывать линейные уравнения с двумя переменными.	Доказывает равносильность линейных уравнений. Определять количество решений с двумя переменными.
6.2.2.18. Понимать, что решением системы линейных уравнений с двумя переменными является упорядоченная пара чисел.	Знает, что решением линейного уравнения является пара чисел. Знает равносильность системы уравнений. Необходимо знать алгоритм метода подстановки при	Определяет пару чисел удовлетворяющих системе уравнений. Определяет систему линейных уравнений, имеющие бесконечное множество решений.	Доказывает равносильность систем уравнений. Решать систему линейных уравнений методом подбора. Находить коэффициенты при переменных для которых пара чисел является решением системы

	решении систем двух уравнений с двумя переменными.		уравнений.
6.2.2.19 Решать системы уравнений способом подстановки и способом сложения.	Знает способ сложения в решении систем линейных уравнений. Знать способ подстановки решения систем линейных уравнений Учащиеся должны уметь: при решении систем уравнений применять метод подстановки и метод алгебраического сложения.	Применяет алгоритм решения систем линейных уравнений способом сложения/способом постановки. Находить решения систем линейных уравнений.	Применяет комбинированный метод решения систем линейных уравнений. Составлять систему линейных уравнений с двумя переменными .Решать одну и ту же систему линейных уравнений с двумя переменными способом сложения, способом подстановки.

Предмет: Алгебра			
7 класс			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Элементы статистики»			
7.3.3.1 Усвоить понятия генеральной совокупности, случайной выборки, вариационного ряда, варианты.	Находит объем и размах выборки. Составляет таблицу данных выборки в порядке возрастания или убывания. Записывать варианты и абсолютную частоту в таблицу. Необходимо повторить правила нахождения элементов статистики; правила для нахождения среднеарифметического.	Использует и отбирает данные для таблицы относительных частот вариационных рядов, находит среднее арифметическое значение. Необходимо повторить правила моды и размаха, медианы и моды ряда чисел медиану выборки.	Обосновывает и обобщает умение построения вариационного ряда. Уметь работать с таблицей случайной выборки. Выписывать правильные ответы с таблицы.
7.3.3.3 Собирать статистические данные и представлять их в табличном виде.	Представляет и находит способы, как собирать статистические данные и представлять их в табличном виде. Строить полигон частот. Необходимо уметь анализировать статистическую информацию, представленную в виде таблицы или полигона частот.	Разбивает при сборе статистические данные и соотносит их в табличный вид. Необходимо излагать знания при сборе статистических данных и отображать их в таблице.	Излагает знания при сборе статистических данных и отображает их в таблице.
7.3.3.7 Анализировать статистическую информацию, представленную в виде таблицы или полигона частот.	Называет и выделяет статистическую информацию, представленную в виде таблицы или полигона частот. Необходимо уметь анализировать статистическую	Исследует и проводит расширенный поиск по статистической информации, представленной в виде полигона частот.	Строит точечную диаграмму полигона частот и полигон относительных частот в процентах. Обработка данных по программе Excel. Находить размах выборки по точечной диаграмме.

	информацию, представленную в виде таблицы или полигона частот.	Подсчитывать относительную частоту в процентах.	
Раздел: «Формулы сокращенного умножения»			
7.2.1.10 Знать и применять формулы сокращенного умножения $a^2 - b^2 = (a-b)(a+b)$, $(a^2 \pm b^2) = a^2 \pm 2ab + b^2$	Запоминает и записывает формулы сокращенного умножения $a^2 - b^2 = (a-b)(a+b)$ $(a^2 \pm b^2) = a^2 \pm 2ab + b^2$ Применяя вторую формулу представляет выражение в виде многочлена.	Выделяет, применяет формулы сокращенного умножения для вычисления и упрощения выражений $a^2 - b^2 = (a-b)(a+b)$ $(a^2 \pm b^2) = a^2 \pm 2ab + b^2$ Представлять трехчлен в виде квадрата двучлена.	Излагает и разбирает задания с помощью формул сокращенного умножения $a^2 - b^2 = (a-b)(a+b)$ $(a^2 \pm b^2) = a^2 \pm 2ab + b^2$ Выполнять умножение двучленов. Разлагать двучлен на множители.
7.2.1.11 Знать и применять формулы сокращенного умножения $a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \pm ab + b^2)$ $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$	Находит, выбирает и показывает формулы сокращенного умножения $a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \pm ab + b^2)$ $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ Разлагать многочлен на множители.	Выдвигает, демонстрирует и показывает применение формул сокращенного умножения $a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \pm ab + b^2)$ $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ Представлять в виде многочлена.	Выделяет, разбирает и объясняет упражнения с помощью формул сокращенного умножения $a^3 \pm b^3 = (a \pm b)(a^2 \pm ab + b^2)$ $(a \pm b)^3 = a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3$ Выполнять возведение в степень. Доказывает тождества.
Раздел «Алгебраические дроби»			
7.2.1.17 Находить область допустимых значений переменных в алгебраической дроби.	Выявляет и выделяет ограничения для нахождения области допустимых значений переменных в алгебраической дроби.	Разъясняет и изображает на числовой прямой найденную область допустимых значений переменных в алгебраической дроби.	Излагает и обосновывает способ построения нахождения области допустимых значений переменных в алгебраической дроби. Записывать ответ в виде множеств.
7.2.1.19 Выполнять сложение и вычитание алгебраических дробей.	При выполнении сложения и вычитания алгебраических дробей показывает общий знаменатель и	Определять общий знаменатель и показывает дополнительные множители. Демонстрировать	Подбирать рациональный способ и вычисляет результат сложения и вычисления алгебраических дробей.

	<p>дополнительные множители. Сокращать дроби применяя формулы сокращенного умножения.</p> <p>Необходимо повторить формулы преобразовывания степени, дроби, приводить две и три дроби к наименьшему общему знаменателю, доказывать тождества с алгебраическими дробями, складывать и вычитать алгебраические дроби.</p>	<p>вычислительные навыки и умения в числителе при сложении и вычитании алгебраических дробей.</p>	
<p>7.2.1.20 Выполнять умножение и деление, возведение в степень алгебраических дробей.</p>	<p>При делении алгебраических дробей заменять деление на умножение обратной дроби, использует сокращение дробей. Осуществлять возведение в степень алгебраических дробей.</p> <p>Необходимо знать правила свойств алгебраической дроби, метод решения задач с использованием математического моделирования.</p>	<p>Применяет сокращение дробей при умножении и делении, и возведении в степень. выводит результат вычисления.</p> <p>Необходимо применять основное свойство алгебраической дроби для преобразования дробей, выполнять сложение и вычитание с алгебраическими дробями.</p>	<p>Осуществляет выбор рационального способа решения, использует свойства степени, выполняет арифметические действия и обосновывает значение выражения. Выполнять действия в многоэтажных дробях.</p>

7.2.1.21 Выполнять преобразования алгебраических выражений.	При выполнении преобразования алгебраических выражений вспоминать основное свойство дроби, делает подборку преобразований. Необходимо использовать формулы сокращённого умножения для рационального счёта.	Выбирает, иллюстрирует умения и навыки при преобразовании алгебраических выражений. Решать уравнения. Необходимо повторить формулы для выполнения тождественных преобразований алгебраических выражений с помощью формул сокращённого умножения.	Выстраивает схему выполнения действий и выводит правильный результат, преобразовывая алгебраическое выражение.
---	--	--	--

Предмет: Алгебра			
8 класс			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел «Квадратичная функция»			
8.4.1.2 Знать свойства и строить графики квадратичной функции вида $y = a(x-m)^2$, $y = ax^2 + n$, $y = a(x-m)^2 + n$	Определяет вид функции. Необходимо повторить правила для самостоятельного применения алгоритмов построения графика функции при выполнении упражнений.	Знает правила перемещения функции. Необходимо повторить правила для закрепления ранее приобретенные знания о квадратичной функции, навыков построения ее графиков, умения применять свойства функции при решении задач.	Использует правила перемещения графика функции, строить график применяя знания с алгоритмом построения графика функции.
8.4.1.3 Знать свойства и строить график квадратичной функции вида $y = ax^2 + bx + c$, $a \neq 0$	Распознает вид функции, знает свойства квадратичной функции. Необходимо научиться	Использует свойства квадратичной функции, находит координату вершины параболы.	Применяет свойства квадратичной функции и строит ее график

	строить схематически графики функций $y = ax^2 + bx + c$. Необходимо повторить свойства квадратичной функции.	Необходима выработка навыка анализа условия задачи на необходимость и достаточность данных для её решения.	
Раздел: «Квадратные корни и иррациональные выражения»			
8.1.2.1. Применять свойства арифметического квадратного корня.	Определяет арифметический квадратный корень. Необходимо повторить формулы по нахождению значений арифметического квадратного корня, в извлечении квадратного корня из степени с четными, нечетными показателями.	Умеет определять квадратный корень и применяет свойства квадратного корня. Необходимо выполнить самостоятельную работу; зафиксировать задания, вызвавшие затруднение.	Анализирует и преобразовывает выражения, содержащие квадратные корни.
8.1.2.3 Выносить множитель из-под знака корня и вносить множитель под знак корня.	Знает как вносить множитель под знак корня и выносит множитель из-под знака корня. Необходимо повторить определение арифметического квадратного корня, свойства арифметического квадратного корня.	Умеет как вносит множитель под знак корня и выносить множитель из-под знака корня. Необходимо закрепить навыки и умения решения примеров на тождественные преобразования выражений, содержащих арифметические квадратные корни.	Использует вынесение из под знака корня и внесение множителя под знак корня при преобразовании выражений.
8.4.1.4 Находить значение функции по заданным значениям аргумента и находить значение аргумента по заданным значениям функции.	Определяет вид функции. Необходимо повторить определение арифметического квадратного корня и основные свойства арифметических корней.	Знает свойство функции $y = \sqrt{x}$, определяет четверть, в котором расположен график и умеет строить график Закрепить навыки решения примеров на тождественные преобразования выражений, содержащих квадратные корни.	Строит график функции, находит значение функции по заданным значениям аргумента, и находит значение аргумента по заданным значениям функции.

Предмет «Естествознание»			
5 класс			
Критерии оценивания	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: Вселенная. Земля. Человек			
Различает и приводит примеры объектов мега-, макро- и микромира.	Выбирает из предложенных варианты объекты мега-, макро- и микромира. Объясняет сделанный выбор. Учится определять отличительные особенности объектов мега-макро- и микромира, объяснять и выбирать из предложенных вариантов.	Дает определение мега-, макро- и микромиру. Описывает поэтапно, детально мега-, макро- и микромир с указанием характерных признаков.	Исследует на примерах объекты мега-, макро и микромира.
Называет строение и состав Земли.	Понимает особенности внутреннего строения Земли. Показывает по рисунку 3 слоя внутреннего строения Земли. Закрепляет умения, навыки работы со схемами и картами атласа и учебника.	Объясняет схожесть строения яблока и внутреннего строения Земли. Обозначает важность изучения внутреннего строения Земли. Классифицирует слои Земли по свойствам и составу. Определяет и подписывает каждый внутренний слой Земли.	Характеризует слои внутреннего строения Земли: земную кору, мантию и ядро (толщина, температура, состав слоя). Сравнивает и объясняет разную толщину, состав слоев строения Земли. Составляет кластер по теме.
Объясняет понятия «план» и «условные знаки». Читает планы местности, используя условные знаки.	Знает несколько условных знаков плана местности. Читает эти условные знаки на плане местности. Выполняет задание по изучению плана местности,	Дает определение понятиям «план местности», «условные знаки». Знает значение условных знаков. Читает с помощью условных знаков план местности.	Читает план местности по представленному чертежу. Определяет свое местоположение относительно сторон горизонта и отдельных объектов. Читает план местности по чертежу. Объясняет

	предложенного учителем, составляет маршрут экскурсии, используя условные знаки.	Умеет составлять рассказ по плану изображенной местности, используя условные знаки.	важность условных знаков, применяемых при разметке карты местности. Решает задачи по нахождению объектов по плану местности.
Характеризует историю изучения океанов.	Называет и показывает на карте 4 океана. Показывает материки, которые омываются данными океанами. Углубляет навыки работы с картой, расширяет знания по истории исследования океана мореплавателями. Умеет работать с текстом учебника по предложенной теме изучения океанов.	Рассказывает о вкладе исследователей, изучавших океаны. Дает краткую характеристику океанам (площадь, географическое положение, омываемые материки). Развивает умение анализировать, сопоставлять и оценивать содержащуюся информацию.	Называет исследователей, внесших вклад в изучение океанов. Дает характеристику океанам-географическое положение, природа, освоение человеком. Знает об исследователях, внесших вклад в изучение океанов. Понимает их вклад в истории изучения океанов. Аргументирует фактами.
РАЗДЕЛ: «Вещества и материалы»			
Описывает виды смесей и предлагает способы их разделения.	Различает виды смесей и проводит эксперимент: приготавливает из предложенных веществ по алгоритму неоднородную смесь – вода с песком. Предлагает и обсуждает способы разделения смесей. (Лабораторная работа).	Называет свойства однородных и неоднородных смесей. Готовит смесь с учетом применения различных способов ее разделения. Учится составлять кластер «Виды смесей».	Проводит эксперименты по разделению смесей. Умеет подбирать варианты применения различных способов для разделения всех видов смесей. Проводит эксперименты по разделению смесей. Описывает собственные наблюдения, различает в них цель, условия проведения, полученные результаты.
Раздел «Энергия и движение»			
Различает виды энергии.	Называет виды энергии. По предложенному рисунку умеет определять вид энергии (электрическая, тепловая).	Необходимо различать виды энергии и их применение в быту, в промышленности и сельском хозяйстве.	Выполняет элементы исследовательской деятельности: готовит кластер (по выбору) по определенному виду энергии и

	Знает значение применяемых видов энергии в деятельности человека, в социально-экономическом развитии города, села, страны.	Рассказывает о впечатлениях, полученных при посещении выставки «ЭКСПО-2017». Приводит примеры о «зеленой» энергии. Умеет демонстрировать способность грамотно передавать информацию.	результаты в виде кластера. Умеет правильно выполнять задание, грамотно записывать результат.
--	--	--	---

Раздел «Экология и устойчивое развитие»

Классифицирует виды экосистем. Сравнивает естественные и искусственные экосистемы.	Называет виды экосистем: природная и искусственная. Умеет выбирать природные и искусственные экосистемы по определенным признакам из предложенного списка.	Называет искусственные экосистемы в регионе. Составляет характеристику экосистем (на выбор из списка). Понимает значение «устойчивость экосистем» и на примере влияния насекомых (саранча).	Определяет значение искусственных экосистем для человека. Находит различия естественных и искусственных сообществ, обобщая в виде диаграммы Венна. Раскрывает значение искусственных экосистем для человека и его роль в их развитии (к примеру, применение агротехнических технологий). Определяет различия естественных и искусственных сообществ и объясняет результаты исследования в виде диаграммы Венна.
--	--	---	---

Приложение 16

Предмет «Естествознание»

6 класс

Критерии оценивания	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Мир науки»			
Проводит исследование по плану и определяет условия безопасного	Объясняет и перечисляет правила техники безопасности	Различает знаки безопасности при	Демонстрирует основные навыки исследования.

проведения исследования.	Соблюдает правила техники безопасности при проведении исследовательских работ. Знает правила поэтапного проведения исследования.	проведении опытов. Проводит опыт в соответствии с заданием и соблюдением времени выполнения. Демонстрирует оптимальные навыки исследования.	Проводит исследование по заданному параметру с соблюдением правила техники безопасности. Умеет обсуждать результаты выполненной работы, аргументировать.
Использует единицы измерения в Международной системе единиц.	Называет и приводит примеры меры длины и веса, использованные с древних времен у казахского народа и народов мира. Приводит примеры, применяя информацию ранее изученного материала.	Различает и перечисляет единицы измерения, используемых в настоящее время и умеет применять при проведении практической работы.	Приводит примеры применения единицы измерения в Международной системе единиц и демонстрирует умения вычислять задачи.
Раздел: «Вселенная. Земля. Человек»			
Классифицирует географические карты и условные знаки.	Знает программный материал: умеет читать и понимать «план местности» и «условные знаки». Знает свойства и виды карт по масштабу. Необходимо научиться определять масштаб географических карт.	Понимает, классифицирует и читает географические карты, используя условные знаки. Решает задачи по топографической карте в атласе. (Определять расстояние между станцией и железнодорожным мостом, к примеру).	Умеет применять терминологию, анализировать. Дает определение карте по территориальному охвату, содержанию и масштабу. Проявляет творческие способности при анализе теоретического материала. Классифицирует условные знаки. Знает сферы применения карт и выполняет чертеж школы, расставляя условные знаки.
Рассчитывает расстояния, используя масштаб.	Дает определение масштабу и существующим формам обозначения масштаба. Умеет ориентироваться на местности и по плану.	Рассчитывает расстояние, используя масштаб. Опирается знаниями в письменных проверочных работах, умеет записывать	Определяет масштабы карт и расстояние; сравнивает карты разных масштабов; умеет делать выводы; работает на компьютере в программе «Google. Земля».

		данные и правильно рассчитать расстояние, используя масштаб. Умеет определять расстояние между объектами.	Применяет знания в решении задач разного уровня сложности. Определяет масштабы карт и расстояние. Сравнивает карты разных масштабов. Умеет запускать и работать в программе «Google. Земля».
Определяет географические координаты.	Дает определение параллелям, меридианам, градусной сетке, полюс, экватор, Гринвичский меридиан, географические координаты, географическая широта, географическая долгота.	Различает и приводит примеры: градусной сетке, полюс, экватор, Гринвичский меридиан, географические координаты, географическая широта, географическая долгота по карт.	Знает алгоритм определения географических координат; находит географическую широту точки; определяет географическую долготу точки.
Определяет особенности природы материков и их физико-географических регионов по плану.	Дает определение материка, океана, полушарию, крайним точкам. Учиться отвечать с учетом программного материала, умеет пользоваться картой. Развитие пространственного мышления и речи.	Различает и приводит примеры материка, океана, полушарию, крайним точкам по карте. Умеет сравнивать, делать выводы Называет материки, океаны. Работает по карте.	Определяет особенности природы материков и их физико-географических регионов по плану; знает алгоритм определения физико-географического положения материков и океанов; основные особенности материков и океанов.
Определяет закономерности размещения населения.	Объясняет и дает определения демографии, размещению населения и плотности населения Демонстрирует понимание учебного материала и умение приводить выводы.	Различает и приводит примеры. Знает первоначальные факторы размещения населения; влияние социально-экономического фактора на размещение населения.	Определяет расовый состав населения мира и регионы распространения основных рас и межрасовых групп; определяет закономерности размещения населения, оценивает показатели плотности населения; определяет регионы с высокой и низкой плотностью населения и объясняет причины.
Раздел: «Вещества и материалы»			

Различает атомы и молекулы, простые и сложные вещества.	Кратко излагает и дает определения атомам и молекулам, простым и сложным веществам. Необходимо научить формулировать понятия о сложных и простых веществах, неорганических и органических веществах. Закрепление усвоенного материала в процессе проведения активных форм на уроке.	Различает и приводит примеры атомам и молекулам, простым и сложным веществам. Используя набор моделей атомов, построить молекулу углекислого газа и записать в тетради, из атомов каких химических элементов она состоит.	Анализирует и сопоставляет чем отличается простое от сложного вещества и в чем отличие атома от молекулы. Формирование логического мышления, закрепление умений сравнивать, сопоставлять.
Классифицирует вещества на органические и неорганические.	Сравнивает и дает определения органическим и неорганическим веществам. Умеет составить полный и правильный ответ на основе изученного материала.	Различает и классифицирует вещества на органические и неорганические. Умеет приводить примеры применяя терминологию при объяснении учебного материала.	Рассуждает об особенностях органических веществ и их свойствах; объясняет особенности неорганических веществ. Умеет выделять главное, самостоятельно подтверждать ответ конкретными примерами.
Различает кислые, щелочные и нейтральные среды в живой и неживой природе и определяет среду с помощью универсального индикатора.	Расставляет по порядку и дает определения кислым и щелочным веществам, универсальному индикатору. Закрепление учебных умений при выполнении задания.	Описывает: что такое среда раствора и какой она бывает; что такое индикаторы, как определить среду с помощью универсального индикатора. Умеет логично, последовательно объяснять материал, приводить определенную терминологию по теме.	Делает выводы и различает кислую, щелочную и нейтральную среды в живой и неживой природе и определяет среду с помощью универсального индикатора; готовит растворы с определенным составом; вычисляет массовую долю растворенного вещества.
Определяет преимущества и недостатки природных и искусственных материалов.	Описывает и дает определения природным и искусственным материалам:	Делит на категории и приводит примеры природным и искусственным	Рассуждает и определяет преимущества и недостатки природных и искусственных

	<p>полимеры, натуральное (природное волокно), искусственное волокно, синтетическое волокно. Умеет приводить примеры, использовать дополнительную информацию.</p>	<p>материалам. Формирование умения точно и полно давать ответ при объяснении выполненного задания. Развитие и совершенствование познавательных умений.</p>	<p>материалов (в чем преимущество природных материалов перед искусственными, в чем недостатки природных материалов). Готовит кластер на тему «Природные и искусственные материалы, применяемые в быту».</p>
<p>Объясняет области применения продуктов бытовой химии и правила безопасного обращения с ними.</p>	<p>Расставляет по порядку и дает определения бытовой химии, продукции бытовой химии, правилам безопасного обращения с ними; (относительно безопасные, опасные для глаз и кожи, огнеопасные, ядовитые) Знает и понимает понятия «бытовая химия», «продукты бытовой химии». Использует усвоенную терминологию в соответствии с требованием. Знает области применения продуктов бытовой химии. Понимает важность соблюдения правил безопасности при обращении с ними.</p>	<p>Называет области применения продуктов бытовой химии и продукции. Демонстрирует полное понимание учебного материала. Умеет представлять собственную точку зрения, приводить примеры при раскрытии проблемы.</p>	<p>Дает рекомендации и объясняет области применения продуктов бытовой химии и правила безопасного обращения с ними, а также дает определение понятию «бытовая химия» и какие ее продукты мы используем; правила безопасного обращения с продуктами бытовой химии. Знает продукты бытовой химии, используемые в быту, вызывающие негативные реакции у человека (аллергия, насморк, травмы при неосторожном обращении). Умеет приводить примеры химического воздействия на человека при неосторожном обращении с продуктами бытовой химии. Знает правила оказания первой доврачебной медицинской помощи и умеет применять их в нестандартных ситуациях.</p>
Раздел. 4. «Процессы в живой и неживой природе»			
<p>Моделирует процессы, происходящие в</p>	<p>Приводит примеры модели и</p>	<p>Изображает схематически и</p>	<p>Высказывает и моделирует</p>

неживой природе (горообразование, выветривание, круговорот веществ в природе).	моделированию, дает краткое определение процессам: горообразование, выветривание, круговорот веществ в природе.	описывает при моделировании процессы, происходящие в неживой природе (горообразование, выветривание, круговорот веществ в природе).	процессы, происходящие в неживой природе: горообразование, выветривание, круговорот веществ в природе; делает выводы о необходимости моделирования и сообщает какие виды моделирования существуют.
Объясняет химическое превращение веществ в природе.	Приводит примеры химическим превращениям веществ в природе и дает краткое определение фотосинтезу, гниению, дыханию, озону, горению.	Исследует и схематически изображает химическое превращение веществ в природе. Умеет самостоятельно подтверждать ответ конкретными примерами.	Объясняет химическое превращение веществ в природе; утверждает: какие виды химических превращений существуют; высказывает свои суждения по вопросу: в чем заключаются особенности химических превращений в природе.
Определяет основные компоненты клетки.	Представляет основные компоненты клетки и дает кратко определения клетки, ядру, оболочке, вакуоль, цитоплазме, пластиды. Показывает знания изученного программного материала.	Описывает основные компоненты клетки; исследует при помощи микроскопа клетку, ядро, оболочку, вакуоль, цитоплазму, пластиды. Умеет самостоятельно выделять главные положения в изученном материале.	Высказывает свои суждения и определяет основные компоненты клетки, аргументирует: из каких органоидов состоят клетки и объясняет: какие функции выполняют органоиды.
Объясняет процессы, присущие живым организмам.	Кратко излагает процессы, присущие живым организмам и дает определения обмену веществ, размножению, росту, движению, развитию, раздражимости.	Исследует и схематически изображает процессы, присущие живым организмам. Умеет описывать последовательно обмен веществ, размножение, рост, движение, развитие, раздражимость.	Создает модели и объясняет процессы, присущие живым организмам, сопоставляет какие процессы характерны для живых организмов. Знает основное содержание теоретических знаний по тематике. Самостоятельно и аргументировано делает анализ,

			обобщения, выводы.
Различает типы питания организмов	Распознает и различает типы питания организмов, а также дает определения: автотрофное питание, гетеротрофное питание, фотосинтез, сапрофиты, паразиты, хищники, растительоядные; рацион питания, рациональное питание.	Описывает, схематически изображает и различает типы питания организмов. Умеет рассказать о способах питания растений, животных и грибов. Формирование навыков письма и устной речи.	Сопоставляет и различает типы питания организмов, составляет сбалансированный рацион питания, объясняет как питаются живые организмы; делает выводы о рациональном питании.
Называет продукты выделения у организмов	Определяет и называет продукты выделения у организмов и дает определения выделению (мочевая кислота, аммиак, мочевины). Учащийся умеет излагать, пересказывать доступный по объему текст естественно-научного характера и выделять его главную мысль.	Рассуждает, схематически изображает и называет продукты выделения у организмов. Изучает способы удаления продуктов распада растений и животных. Умеет схематически изображать процесс жизнедеятельности живых организмов. Объясняет роль процесса выделения в жизни организмов.	Высказывает свои суждения и характеризует продукты выделения у организмов; делает выводы о конечных продуктах, образующихся в процессе обмена веществ; как они выводятся из организма. Умеет высказывать свое мнение, делать вывод о важности процесса выделения веществ в жизни организмов. Использует дополнительные источники информации для выполнения учебной задачи. Передает научную информацию логично, последовательно.
Раздел: «Энергия и движение»			
Приводит примеры и поясняет относительность движения.	Кратко излагает и поясняет относительность движения, а также дает определение относительности движения, путь, виды относительности движения, траекторий,	Умеет схематически изображать и пояснять относительность движения. Исследует процесс относительности движения и описывает его.	Утверждает и делает выводы, приводит примеры и поясняет относительность движения, рассматривает виды относительности движения. Умеет решать задачи на

	перемещению. Формирование способностей к исследованиям, воспитание ответственного отношения к учебной деятельности.	Формирование умения приводить примеры, проводить наблюдения для решения практических задач.	относительность движения. Умеет применять закон сложения скоростей, определить скорости движения автомобилей относительно: а) первого автомобиля; б) третьего автомобиля
Описывает строение скелета человека.	Называет функции скелета человека: движение, опора, защита. Правильно дает определение скелету, мышцам, рычагам и видам рычагов. Понимает значение опорно-двигательной системы человека.	Исследует и схематически изображает, приводит примеры и описывает строение скелета человека. Демонстрирует понимание изучаемого материала по теме. Применяет терминологию при описании скелета человека.	Описывает строение мышц. Умеет объяснить и различать организацию движения человека. Понимает и объясняет особенности скелета человека, связанные с прямохождением и трудовой деятельностью (<i>4 главных изгиба позвоночника, широкая грудная клетка, массивность костей нижних конечностей, широкие кости таза, сводчатая стопа, преобладание мозгового отдела черепа над лицевым</i>). Необходимо воспитывать у учащихся бережное отношение к своему здоровью и формировать здоровый образ жизни.
Раздел: «Экология и устойчивое развитие»			
Графически представляет и объясняет взаимосвязь компонентов экосистем.	Кратко излагает и поясняет взаимосвязь компонентов экосистем и дает определение экосистема, биоценоз, экотоп, продуценты, консументы, редуценты. Формирование умения графически представлять взаимосвязь	Исследует и схематически изображает, приводит примеры и взаимосвязь компонентов экосистем. Умеет составлять полный и правильный ответ на основе изученного материала; выделять главные	Утверждает и графически представляет и объясняет взаимосвязь компонентов экосистем; объясняет из каких компонентов состоит экосистема; сообщает о взаимосвязи компонентов экосистемы между собой.

	компонентов экосистем.	положения, самостоятельно подтверждать ответ конкретными примерами.	Закрепляет навыки работы с приборами, схемами и таблицами, сопутствующими ответу; делать записи, сопровождающие ответ. Утверждает, делает выводы, логически рассуждает по теме урока, графически показывает взаимосвязь компонентов экосистем.
--	------------------------	---	--

Приложение 17

Предмет: «География»			
7 класс			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Физическая география»			
7.3.2.7 Предлагать пути защиты от неблагоприятных атмосферных явлений (с дополнительным охватом местного компонента) на основе анализа.	Выявляет, характеризует неблагоприятные, часто повторяющиеся атмосферные явления местности. Знает и понимает основные определения: «облака», «атмосферные осадки», раскрывает причины их образования, понимает их значение.	Выявляет, характеризует неблагоприятные, часто повторяющиеся атмосферные явления местности. Знает классификацию атмосферных явлений. Понимает влияние атмосферных явлений на состояние человека. Последовательно, чётко, связно, обоснованно и безошибочно излагает учебный материал.	Прогнозирует влияние неблагоприятных повторяющихся атмосферных явлений местности на жизнь человека, в целом на местность и предлагает пути принятия мер предосторожности. Может описать влияние неблагоприятных повторяющихся атмосферных явлений на состояние человека определенного региона, местности. Самостоятельно и аргументировано делает анализ, обобщение, выводы. Умеет разрабатывать и защищать проект «Влияние погоды на здоровье человека» или на тему: «Схемы образования природных

			атмосферных явлений- осадков и ветра».
7.1.1.4 Определять свойства географических объектов экспериментальным путем.	свойства объектов	Объясняет цель применения измерительных приборов, изучающих свойства географических объектов, процессов и явлений. Умеет определять свойства географических объектов. Необходимо научиться работать с неполной информацией, выявлять ключевые слова и делать выводы.	Проводит эксперимент с измерительными приборами, изучающими свойства географических объектов, процессов и явлений, демонстрирует результаты.
7.3.4.4 Оценивать почвенные ресурсы с дополнительным охватом местного компонента.		Знать понятие «почвенные ресурсы» и определять зону распространения на основе содержания местного компонента. Умеет работать с тематическими картами. Необходимо уметь используя различные источники знаний оценивать возможные варианты применения почвы. Объяснять значение почвенных ресурсов в жизни и деятельности населения.	Дает характеристику почвенным ресурсам на основе охвата местного компонента. Умеет отбирать ключевую информацию из текста, анализировать географические карты с учетом задания. Дает оценку почвенным ресурсам на основе охвата местного компонента. Расценивает роль почвы для развития экономики региона. Умеет оценивать значение почвенных ресурсов в жизни и деятельности населения. По таблице может заполнять информацию по обеспеченности выбранного региона основными видами природных ресурсов. Может оценить роль региона в решении продовольственной программы страны. Обобщает и доказывает на основании фактов и примеров роль почвы для развития экономики региона.

			Составляет постеры, переносит текстовый материал в табличный. Умеет последовательно, аргументированно обосновывать свой ответ, защищать постер по тематике.
Раздел: «Социальная география»			
7.4.1.1 Объяснять этнолингвистическую классификацию народов мира.	Дает определение терминам «язык», «народ», «этнос», «нация», «национальность». Определяет факторы, влияющие на формирование классификацию народов мира.	Знает и понимает особенности языкового состава населения Земли. Умеет логично и последовательно объяснять материал. Характеризует по плану различные классификацию народов мира.	Объясняет этнолингвистическую классификацию народов мира. Понимание общности истории, культуры, языка. Сформирован навык работы с презентацией Power Point для демонстрации материала темы.
7.4.1.2 Определять религиозный состав населения мира и распространение религий.	Знает религиозный состав населения. Формирование представлений о мировых религиях, распространении народов, проповедующих различные религии. Необходимо дать характеристику религиозному составу населения мира и распространению религий.	Определяет религиозный состав населения мира и показывает по карте распространение религий. Необходимо определить причины распространения мировых религий, привести примеры религиозных конфликтов мира.	Анализирует и оценивает религиозный состав населения мира и распространение религий. Приводит примеры.
7.4.1.3 Объяснять формирование историко-культурных цивилизационных регионов мира в связи с этническим и религиозным составом населения.	Определяет формирование и разделение историко-культурных зон мира в зависимости от этнического и религиозного состава населения. Необходимо определять	Анализирует и обобщает пути развития историко-культурных цивилизационных зон мира в зависимости от этнического и религиозного состава населения, отражает схему	В связи с этническим и религиозным составом населения выявляет и оценивает соответствие между историко-культурными цивилизационными зонами мира.

	причины разнообразия и особенностей Историко-культурных регионов.	карты. Необходимо уметь анализировать и оценивать значимость сохранения историко-культурных ценностей для будущих поколений.	
7.4.1.4 Доказывать необходимость межнационального и межконфессионального согласия и предлагать пути их формирования с дополнительным охватом казахстанского компонента.	Кратко излагает материал о межнациональном и межконфессиональном согласии в Казахстане. Знает о народах, населяющих Республику Казахстан. Понимает, что казахская нация является единственным государствообразующим народом с высокой миссией консолидации вокруг себя представителей других национальностей, проживающих на территории республики.	Анализирует межнациональные и межрелигиозные согласие народа Казахстана. Понимает и раскрывает понятия: «казахстанская идентичность» путем консолидации этносов Казахстана, межнациональное согласие, укрепление и сохранение дружбы народов, развитие языка и культуры народов, проживающих в нашей республике. Знает исторические факты и умеет их применять.	Доказывает необходимость межнационального и межконфессионального согласия. Понимает и ценит роль Н.А.Назарбаева в организации Ассамблеи народа Казахстана. Необходимо углубить знания о деятельности Ассамблеи народа Казахстана, ее деятельности в сохранении мира и культурного развития народов; формирование толерантности, взаимоуважения. Рассказывает о празднике «День благодарности» в Казахстане.
Раздел: «Экономическая география»			
7.5.2.1 Оценивать важность элементов транспортной инфраструктуры на основе их характеристики с дополнительным охватом казахстанского компонента.	Кратко излагает важность элементов транспортной инфраструктуры Казахстана на основе их характеристики. Углубление знаний о развитии местной транспортной инфраструктуры в регионах.	Разбирает элементы транспортной инфраструктуры Казахстана на основе их характеристики. Демонстрирует знания о реализации транспортного потенциала путем развития транспортных коридоров внутри страны.	Оценивает важность элементов транспортной инфраструктуры Казахстана на основе их характеристики. Знает о развитии транспортной инфраструктуры в Казахстане и приводит примеры.

Предмет: «География»			
8 класс			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
«Физическая география»			
8.3.2.2 Объяснять глобальную циркуляцию атмосферы на основе анализа.	<p>Дает определение понятию «циркуляция атмосферы» как об одном из климатообразующих факторов.</p> <p>Определяет различия циклона и антициклона.</p> <p>Умеет объяснять причины возникновения общей циркуляции атмосферы.</p>	<p>Анализирует компоненты поверхностного слоя земли, осуществляющие обмен теплом и влагой с атмосферой.</p> <p>Формирование навыков работы с различными источниками информации.</p>	<p>Формирование атмосферных фронтов на основе местного компонента, приводит примеры.</p> <p>Знает о формировании атмосферных фронтов на основе местного компонента; приводит примеры.</p> <p>Умеет сопоставлять, анализировать, работать с текстом и рисунками учебника, таблицами, схемами, картами.</p> <p>Работает с картой: показывает и поясняет области высокого и низкого давления, направление ветров общей циркуляции атмосферы, климатические пояса.</p> <p>Умеет объяснять глобальную циркуляцию атмосферы на основе анализа.</p>
8.2.1.1 Составлять элементы дополнительной характеристики тематических карт: профиль, диаграммы, графики, таблицы.	<p>Знает программу Microsoft Excel. Умеет редактировать, запускать программу и составлять график с использованием статистических данных по погоде определенного объекта</p>	<p>Делает выводы на основе разработанного графика.</p> <p>Знает некоторые виды графика и способы их применения при анализе погоды. Умеет показать результаты исследований в разработанном графике и сделать вывод.</p>	<p>Создает «синоптическую» карту на основе текста с использованием информационно-коммуникационных технологий.</p> <p>Умеет выполнять графические методы обработки информации.</p> <p>Составляет элементы дополнительной характеристики тематических карт: профиль,</p>

			диаграммы, графики, таблицы.
Раздел: «Социальная география»			
Предмет: «География»			
9 класс			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Физическая география»			
9.3.1.1 Определять геологическую историю и тектоническое строение Казахстана с дополнительным охватом местного компонента.	Изучает геологическую историю и тектоническое строение рельефа Казахстана. Умеет работать с картой, справочной литературой.	Анализирует платформы и складчатые зоны на рельефах Казахстана. Отвечает убедительно на дополнительные вопросы учителя. Приводит доказательства.	Доказывает соответствие тектонической структуры и рельефа местности и отражает в академической форме Самостоятельно и рационально использует наглядные пособия, справочные материалы, учебник, дополнительную литературу, применяет систему условных обозначений при ведении записей, сопровождающих ответ.
9.3.4.1 Составлять сравнительный анализ природных зон и высотных поясов Казахстана.	Определяет природные зоны Казахстана и обозначает на карте. Закрепляет умения работать с картой, справочной литературой. Необходимо уметь составлять сравнительную характеристику природных зон Казахстана, обозначая их на контурной карте.	Сравнивает сходство и различия двух природных зон Казахстана в виде диаграмм. Умеет последовательно описывать отличительные особенности двух природных зон Казахстана и строить диаграммы. Необходимо оценивать влияние деятельности человека на природные зоны.	Сравнивает высотные пояса высотных гор Казахстана и составляет профиль. Применяет полученные знания на практике, умело пользуется терминами, наглядными пособиями.
9.3.4.2 Объяснять цели создания особо охраняемых природных территорий: заповедники, заказники, национальные парки.	Определяет географическое положение заповедников в Казахстане и обозначает на карте.	Анализирует цели создания заповедников, заказников, национальных парков и особо охраняемых	Дает оценку роли Казахстана в организации, проанализировав цели и задачи МСОП /международная организация по

	Понимает проводимые мероприятия по охране природных территорий: заповедников, национальных парков.	территорий в Казахстане и показывает соответствующие им объекты в виде таблиц.	охране природы и природных ресурсов.
9.3.5.1 Характеризовать по плану крупные природно-территориальные комплексы Казахстана.	Определяет границы физико-географических районов Казахстана и обозначает на карте. Необходимо формировать знания об особенностях природно-территориальных комплексов.	9 Анализирует и представляет в виде графика крупные природные комплексы Казахстана.	Сравнивает различия и сходства природных комплексов по Венн-диаграмме. Применяет полученные знания в решении проблем на уроке.
9.3.5.4 Предлагать пути улучшения антропогенных ландшафтов: рекультивация, мелиорация, ландшафтный дизайн.	Дает определение понятиям рекультивация, мелиорация, ландшафтный дизайн, приводит примеры. Умеет составить полный и правильный ответ на основе изученного материала.	Анализирует влияние антропогенных факторов на изменение ландшафтов местности и предлагает пути улучшения. Умеет делать выводы, приводит примеры	Создает свою модель на основе антропогенных ландшафтов на местности. Применяет полученные знания при выполнении практических заданий.
Раздел: «Социальная география»			
9.4.1.1 Определять национальный и религиозный состав населения Казахстана.	Определяет национальный состав народа Казахстана с использованием атласа и описывает зону распространения. Умело применяет учебно-вспомогательный материал и поясняет свой ответ.	Анализирует национальный и религиозный состав населения Казахстана, и показывает в академической форме, используя статистические данные.	Анализирует причины межрелигиозного и межнационального согласия; разрабатывает идеи укрепления взаимопонимания между народами.
9.4.1.5 Оценивать количественный и качественный состав трудовых ресурсов на основе сравнения казахстанских показателей с данными других стран.	Определяет и графически, показывает количественные показатели трудовых ресурсов с использованием статистических данных.	Сравнивает количественные и качественные показатели трудовых ресурсов между Россией и Казахстаном в Венн - диаграмме	Дает оценку преимуществ и недостаткам количественного, качественного состава трудовых ресурсов Казахстана. Формирование географического

	Умеет пользоваться данными, отвечать на вопросы с применением дополнительной информации, касающейся основной темы.	Применяет полученные знания при выполнении практических заданий.	мышления для определения социально-экономических, политических процессов в Казахстане и их влиянии на количественный и качественный состав трудовых ресурсов.
9.4.1.10 На основе классификации проблем населенных пунктов Казахстана предлагать пути их решения.	Определяет проблемы населенных пунктов Казахстана. На примере определенного населенного пункта Казахстана рассматривает вопросы социально-экономического характера, требующих решения.	Анализирует деятельность сельских населенных пунктов в Казахстане. Определяет проблему развития населенных пунктов в Казахстане и предлагает пути их решения.	Исследует резкий рост численности населения в крупных городах Казахстана и находит пути их решения. Умеет применять информацию при рассмотрении проблемы, приводить аргументы, делать выводы.
Раздел: «Экономическая география»			
9.5.2.1 Анализировать процесс и направления научно-технической революции.	Дает определение понятиям: наука, техника, революция. Приводит примеры по определенной выбранной области (промышленность, сельское хозяйство). Необходимо формировать навыки познавательного мышления; познавательных умений, работая с главной мыслью в содержании, уметь схематически составлять конспект.	Описывает основные признаки и составные части научно - технической революции и составляет картосхему.	Анализирует сферы применения биотехнологии в современном мире; дает оценку динамичному развитию растениеводства и животноводства.
9.5.2.2 Определять показатели индекса развития человеческого капитала и сравнивать по ним страны с дополнительным охватом казахстанского компонента.	Кратко излагает индекс развития человеческого капитала. Дает правильный ответ на основе изученного материала.	Описывает структуру и особенности человеческого капитала. Предлагает пути повышения качества человеческого капитала в	Определяет показатели индекса развития человеческого капитала и сравнивает по ним страны. Делает выводы. Приводит примеры по

	Необходимо стимулировать способность учащихся анализировать, выделять главное, доказывать, определять и объяснять понятия, ставить и разрешать проблемы.	Казахстане.	наибольшим и наименьшим показателям по развитию индекса человеческого развития (ИЧР) - средняя продолжительность жизни, уровень образованности, ВВП на душу населения.
9.5.3.1 Характеризовать по плану отрасли хозяйства Казахстана.	<p>Определяет отрасли сельского хозяйства Казахстана по планам.</p> <p>Знает текущую ситуацию в Республике по развитию сельского хозяйства и приводит примеры.</p> <p>Необходимо развивать умение и навыки работать с картосхемами, анализировать и делать выводы.</p>	<p>Анализирует особенности отрасли сельского хозяйства Казахстана, составляет картосхему.</p> <p>Имеет навыки работы с картой атласом, картосхемами учебника.</p>	<p>Сравнивает и оценивает уровень развития отраслей хозяйства страны.</p> <p>(к примеру, какая культура занимает 1-е место в Казахстане по сбору среди зерновых культур: – Назовите технические культуры, выращиваемые в Казахстане).</p> <p>Понимает и объясняет важность применяемых мер по развитию сельского хозяйства на современном этапе.</p>
9.5.3.2 На основе определения отраслей хозяйства экономических районов Казахстана объяснять их специализацию.	<p>Определяет экономические районы Казахстана и обозначает на карте</p> <p>Умеет работать с картой и информацией.</p> <p>Необходимо развивать умение воспринимать наглядную и словесную информацию, познавательный интерес, речь, формировать умение анализировать, сравнивать, обобщать, работать с географическими картами.</p>	<p>Показывает в виде таблиц причинно-следственные последствия специализации экономических районов Казахстана по отраслям хозяйства.</p> <p>Обосновывает ответ.</p> <p>Приводит аргументы.</p>	<p>Анализирует и оценивает роль отраслей хозяйств в экономике Казахстана (и в экономических районах).</p> <p>Умеет применять при ответе дополнительную информацию; владеет знаниями по политике государства в развитии экономики в Республике.</p>

Раздел: «Экономическая география»				
9.5.4.4	Характеризовать показатели развития мирового хозяйства, валовый внутренний продукт, валовый национальный продукт, в том числе на душу населения.	Дает определение понятиям валовой внутренней продукт, валовой национальный продукт, продукции на душу населения. Умеет последовательно и логично раскрывать учебный материал.	Анализирует структуру ВВП Казахстана и отражает в виде диаграммы. Материал излагает в определенной логической последовательности.	По уровню развития структуры экспорта и импорта Казахстана сравнивает и оценивает с другими государствами. Умеет самостоятельно выделять главные положения в изученном материале.
9.5.4.5	Анализировать модели и территориальную структуру мирового хозяйства.	Дает определение понятию мировое хозяйство. Умеет составить полный и правильный ответ на основе изученного материала. Необходимо уметь охарактеризовать три типа структуры мирового хозяйства. Рассмотреть воздействие НТР на отраслевую структуру материального производства.	Рассуждает и описывает двухмерные, трехмерные, одномерные модели мирового хозяйства. Необходимо уметь рассмотреть возможные варианты основных моделей мирового хозяйства.	Анализирует модели и территориальную структуру мирового хозяйства. Самостоятельно и аргументировано делает анализ, обобщение.
Раздел: «Страноведение с основами политической географии»				
9.6.1.1	Группировать страны по уровню экономического развития с дополнительным охватом казахстанского компонента.	Определяет страны по уровню экономического развития Владеет учебным материалом и умеет применять знания и умения при выполнении заданий.	Группирует страны по уровню экономического развития. Приводит примеры. Развитие исследовательских, аналитических качеств у учащихся.	Сравнивает и оценивает уровень развития экономики Казахстана со странами СНГ. Понимает динамику и происходящие процессы, протекающие в географическом пространстве. Владеет знаниями по развитию экономики в Казахстане.
9.6.1.2	Группировать международные организации по уровню и целям деятельности с дополнительным охватом	Перечисляет международные организации по уровню и целям деятельности с	Делает выводы, рассуждает о членстве Казахстана в международных	Исследует председательство Казахстана в ОБСЕ. Оценивает важность и делает выводы.

казахстанского компонента.	дополнительным охватом казахстанского компонента. Понимает содержание деятельности международных организаций.	организациях; описывает виды и функции международных отношений.	Выделяет стратегическую роль Казахстана в проводимой политической, экономической деятельности с участием международных организаций.
----------------------------	---	---	---

Приложение 18

Предмет: «История Казахстана»			
5 класс			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Жизнь древних людей на территории Казахстана»			
5.1.1.1 Описывать антропологические признаки первобытных людей.	Называет антропологические признаки первобытных людей и основные этапы развития человека Освоение определения понятий по теме «Жизнь первобытных людей». Формирование навыков планирования ответа, умение устанавливать существенные признаки и черт наблюдаемых предметов. Формирование навыков планирования ответа. Установление существенных признаков и черт наблюдаемых предметов и явлений, связей и отношений между ними.	Описывает поэтапно антропологические признаки первобытных людей (внешний вид, объем мозга и т.д) и основные этапы эволюции человека (человек умелый, австралопитек, питекантроп, неандерталец, кроманьон).	Высказывает своё мнение о происхождении человека и сравнивает с мнением ученых Формирование умений анализировать, сопоставлять и оценивать информацию о событиях и явлениях прошлого и настоящего, способностей определять и аргументировать своё отношение к ней.
5.2.2.1 Описывать археологические памятники.	Называет и показывает на карте стоянки эпохи камня на территории Казахстана: Бориказган, Танирказган,	Описывает стоянки эпохи камня на территории Казахстана: 1.Палеолита	Определяет сходства и отличия археологических памятников-поэтапно на основе найденных артефактов.

	Шакпаката. Узнает об археологических открытиях казахстанских ученых и приводит примеры	2.Мезолита 3.Неолита Демонстрирует способность описывать археологические памятники,орудия труда.	Формирование умений анализировать, делать выводы, обобщать.
5.4.2.1 Описывает орудия труда и виды оружия.	Называет основные орудия труда и виды оружия каждого периода каменного века: 1.Палеолита 2.Мезолита 3.Неолита Умеет применять полученные знания в процессе изложения учебного материала.	Определяет названия и сферу применения каждого орудия труда и видов оружия в разные периоды каменного века (рубило, палка-копалка, лук, стрелы, копья и т.д.) Показывает глубокое и полное знание и понимание всего объема программного материала.	Объясняет изменения в орудиях труда и видах оружия каждого периода каменного века: 1.Палеолита 2.Мезолита 3.Неолита Умеет сопоставлять, сравнивать Сравнивает археологические памятники каменного века,расположенные на территории Казахстана.
5.4.1.1 Описывать занятия древнего человека.	Определяет основные занятия древнего человека: собирательство, охота. Умеет связно объяснять учебный материал. Умеет проследить эволюцию человека и отвечает на вопросы.	Объясняет основные занятия древнего человека: собирательство, охота, рыболовство, земледелие, скотоводство. Умеет давать ответ в логической последовательности с использованием принятой терминологии.	Объясняет изменения в занятиях древних людей ,которые имели место на каждом этапе каменного века. Отличное знание учебного материала и умекние применять их на уроке. Умеет применять справочную, учебную литературу для расширения и углубления знаний по занятиям древнего человека. Формирование умений анализировать, логически выстраивать ответ.
Раздел: «Жизнь древних кочевников»			
5.4.2.2. Объяснять влияние развития	Определяет сферы хозяйства:	Описывает процесс добычи и	Делает вывод о влиянии металла

<p>металлургии на различные сферы хозяйства.</p>	<p>1.Земледелие 2.Скотоводство 3.Ремесло 4.Строительство 5.Металлургия Умение выделять главные положения, самостоятельно подтверждать ответ конкретными примерами, фактами.</p>	<p>обработки металлов (способы добычи руды) Определяет древние центры металлургии Восточного и Центрального Казахстана, используя учебник, описывает занятия людей в эпоху бронзы.</p>	<p>на производительность труда в каждой сфере хозяйства; Опираясь на имеющиеся знания и информацию в учебнике, умеет составить таблицу, в которой записывает информацию об особенных признаках эпохи камня и бронзы.</p>
<p>5.2.2.2 Определять признаки андроновской и бегазы-дандыбаевской культур, опираясь на археологические источники.</p>	<p>Называет главные признаки андроновской и бегазы-дандыбаевской культуры: - постепенный переход к кочевому скотоводству, - зарождение металлургии, -зарождение социального неравенства, -особенности проведения погребального обряда.</p>	<p>Объясняет главные признаки андроновской и бегазы-дандыбаевской культуры на основе артефактов и на контурной карте отмечает территорию их распространения.</p>	<p>Сравнивает главные признаки андроновской и бегазы-дандыбаевской культуры, опираясь на археологические источники Составляет таблицу и объясняет основные признаки культур.</p>
<p>5.2.2.5 Определять вклад А. Маргулана в развитие казахстанской археологии.</p>	<p>Называет основные этапы становления А. Маргулана как ученого-археолога. Последовательно рассказывает о его основных биографических фактах и его интересе к изучению эпохи поздней бронзы.</p>	<p>Описывает открытие А.Маргулана (изучение эпохи поздней бронзы).- им были открыты уникальные археологические памятники эпохи бронзы и раннего железа - Бегазы, Сангуыр, Беласар и др. Рассказывает о том, что результаты археологических исследований территории Центрального Казахстана были обобщены в фундаментальных</p>	<p>Оценивает вклад А. Маргулана в развитие казахстанской археологии. Знает об наследии А.Маргулана - докторской диссертации на тему: «Эпические сказания казахского народа». Формирование умений логично и последовательно описать вклад ученого в историю казахстанской археологии.</p>

		монографиях: "Древняя культура Центрального Казахстана", "Бегазы дандыбаевская культура Центрального Казахстана", "История Казахской ССР".	
5.2.1.1 Описывать верования первобытных людей.	Называет виды первых религиозных верований (тотемизм, анимизм, магия, фетишизм). Знает и называет причины появления религии у первобытных людей.	Объясняет причины возникновения первых религиозных верований Умение составлять хронологию событий, использовать дополнительный материал.	Описывает и сравнивает древние религиозные верования. Демонстрирует умение сравнивать и выделять общие черты и различия.
5.4.1.2 Объяснять формирование кочевого скотоводства и земледелия.	Называет основные причины перехода к кочевому скотоводству и земледелию (засушливость климата, появление конского снаряжения, увеличение поголовья скота). Необходимо уметь объяснить причины возникновения кочевого скотоводства и земледелия.	Определяет основные факторы формирования кочевого скотоводства и земледелия (географический, климатический, экономический). Необходимо уметь привести доводы в пользу эффективности кочевого скотоводства.	Анализирует влияние основных факторов на формирование кочевого скотоводства и земледелия (географический, климатический, экономический).
5.2.2.6 Знать о вкладе кочевников в развитие мировой цивилизации.	Перечисляет возможности, появившиеся у людей с развитием кочевого скотоводства (постоянный источник продовольствия, возможность передвижения на дальние расстояния и т.д).	Определяет разные виды кочевого скотоводства и отмечает на карте территории, где они были распространены (Западный и Центральный Казахстан – кочевание круглый год, Южный Казахстан – оседлое, Юго – Восточный – полукочевое).	Объясняет пользу кочевого скотоводства и вклад кочевников в развитие мировой цивилизации (переносное жилище, конское снаряжение, колесница и т.д.).

Раздел: «Саки»			
5.3.1.1 Показывать расселение племенных союзов на карте.	Перечисляет племенные союзы по группам: саки-тиграхауда, саки-хаомаварга, саки-парадарайя Умение называть правильно и объяснять значение расселения племенных союзов.	Показывает на карте расселение племенных союзов Демонстрирует умение работать с картой, логически и последовательно объяснять учебный материал.	Объясняет влияние факторов на расселение племенных союзов: -экономический фактор -географический фактор, -климатический фактор Демонстрирует понимание учебного материала.
5.3.1.2 Объяснять формирование древних государственных объединений.	Называет древние государственные объединения (саки, усунь, кангюи, гунны, сарматы) Показывает понимание учебного материала и умение четко, последовательно рассказывать по теме урока.	Перечисляет причины формирования древних государственных объединений (появление социального и имущественного неравенства) и называет признаки государства (территория, законы, аппарат управления, войско, обычаи, традиции).	Объясняет причины формирования древних государственных объединений (социально-экономические, политические). Знает и рассказывает об общественном устройстве, занятии населения и других вопросах деятельности древних государственных объединений.
5.2.2.4 Определять особенности археологической находки «Золотой человек» из Иссыкского кургана.	Составляет список предметов, найденных в Иссыкском кургане (головной убор воина, одежда, оружие, чаша), называет имя археолога, обнаружившего этот курган (Акишев К.).	Описывает искусство и мировоззрение саков по находкам в Иссыкском кургане (головной убор воина, одежда, оружие, чаша). Закрепление учебных умений в раскрытии хронологических событий, формирование интереса к культуре изучаемой эпохи.	Обобщает значимость археологического памятника «Золотой человек» (символ Независимости Казахстана). Формирование навыков анализа и обобщения исторических фактов и явлений. Уменет определять сущность исторических событий, и оценивать их значение.
5.2.1.2 Описывать мировоззрение древних племен Критерии оценивания:	Называет представления древних племен Умеет работать с различными	Описывает мировоззрение древних племен Формирование	Раскрывает мировоззрение древних племен Формирование навыков устной

<p>Определяет мировоззрение древних племен.</p>	<p>источниками информации. Необходимо знать какие обычаи и традиции существовали у кочевников. Уметь рассказать об обычаях и традициях кочевников.</p>	<p>познавательного интереса к истории, процессу научного познания. Необходимо дать оценку роли и значению обычаев и традиции в духовно-нравственном воспитании молодого поколения.</p>	<p>коммуникации, высказывание своего мнения, участие в диалоге.</p>
<p>5.2.2.3 Описывать особенности прикладного искусства древних племен. Критерии оценивания: Знает особенности прикладного искусства древних племен.</p>	<p>Дает определение «прикладное искусство». Перечисляет виды прикладного искусства древних племен. Необходимо уметь описать особенности ювелирного искусства и керамической посуды у кочевников.</p>	<p>Называет особенности прикладного искусства древних племен. Последовательно, чётко, связно, обоснованно и безошибочно излагает учебный материал. Необходимо уметь изобразить особенности полихромного стиля</p>	<p>Создает модель прикладного искусства древних племен. Сравнивает особенности прикладного искусства древних племен. Развитие творческого отношения к выполнению задания, умение работать в группе</p>
<p>5.3.2.1 Определять место ранних кочевников Казахстана на международной арене (на <i>примере сакских племен</i>). Критерии оценивания: Определяет роль племенных объединений на международной арене.</p>	<p>Определяет события, связанные с борьбой сакских племен с: -персидским царем Дарием; -персидским царем Киром; -Александром Македонским (события, связанные с историей существования племенного объединения).</p>	<p>Выявляет особенности военного искусства сакских (древних) племен. Приводит аргументы, подтверждающие значение подвига Ширака.</p>	<p>Определяет преимущества тактики ведения боя сакских (древних) племен. Анализирует место сакских (древних) племен на международной арене (может составить рассказ или сценарий о подвиге Томирис или другого политического деятеля).</p>
<p>5.3.1.2 Объяснять формирование древних государственных объединений. Критерии оценивания: Объясняет предпосылки формирования древних государственных объединений.</p>	<p>Знает, когда образовались древние государственные объединения. Показывает на карте расселение племенных союзов.</p>	<p>Описывает черты древних государственных объединений Объясняет предпосылки формирования древних государственных</p>	<p>Классифицирует предпосылки формирования древних государственных объединений по степени важности.</p>

<p>5.3.2.2 Определять взаимоотношения первых государственных объединений на территории Казахстана с соседними странами.</p> <p>Критерии оценивания: Называет соседние племенные объединения.</p>	<p>Называет соседние племенные объединения. Показывает на карте соседние племенные объединения. Необходимо знать об основных источниках о ранних государственных образованиях; различать общественно-хозяйственное разнообразие ранних государственных образований.</p>	<p>объединений. Умеет описывать историческую карту. Определяет направления взаимоотношений первых государственных объединений на территории Казахстана с соседними странами. Необходимо различать своеобразие взаимоотношений ранних племенных союзов.</p>	<p>Анализирует историю взаимоотношений указанного племенного объединения с другими племенными союзами на основе интерпретации исторического источника; выявляет изменения на политической карте мира, произошедшие в результате активной внешней политики.</p>
<p>5.4.2.3 Объяснять возникновение Великого Шелкового пути.</p> <p>Критерии оценивания: Обозначает на контурной карте трассы великого Шелкового пути.</p>	<p>Называет основные трассы/ветви Великого Шелкового пути и обозначает их на контурной карте. Объясняет предпосылки возникновения Великого Шелкового пути.</p>	<p>Определяет социальные, экономические и политические предпосылки возникновения Великого шелкового пути. Отмечает на контурной карте ветви Великого Шелкового пути, проходившие по территории Казахстана.</p>	<p>Отмечает на контурной карте основные города, по которым проходил Великий Шелковый путь. Знает причины и последствия возникновения и функционирования Великого шелкового пути.</p>
<p>5.2.2.6 Знать о вкладе кочевников в развитие мировой цивилизации.</p> <p>Критерии оценивания: 1. Определяет стили искусства древних кочевников 2. Делает вывод о вкладе кочевников в мировую цивилизацию.</p>	<p>Знает стили в ювелирном искусстве древних племен. Изучает вклад кочевников в развитие мировой цивилизации. Умеет пользоваться справочной литературой и приводить примеры на знание стилей в ювелирном искусстве древних племен.</p>	<p>Определяет стили в ювелирном искусстве древних племен на основе приведенных примеров Демонстрирует знания древнего декоративного искусства; может назвать особенности искусства. Развитие творческой активности у учащихся при изложении учебного материала.</p>	<p>Знает различия в стилях ювелирного искусства древних кочевников Раскрывает вклад кочевников в мировую культуру Самостоятельно и рационально использует наглядные пособия, справочные материалы, учебник, дополнительную литературу Делает вывод о вкладе кочевников в мировую цивилизацию</p>

<p>5.3.1.3 Объяснять роль исторических личностей в истории развития родного края.</p> <p>Критерии оценивания: Выявляет личные качества исторических личностей.</p>	<p>Знает исторические личности родного края.</p> <p>Перечисляет качества развития исторической личности, проявившиеся в её деятельности.</p>	<p>Выявляет личные качества исторических личностей.</p> <p>Называет результаты деятельности на определенном примере исторической личности.</p>	<p>Дает характеристику исторической личности по схеме:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Условия формирования: <ul style="list-style-type: none"> - историческая обстановка; - принадлежность к определённому классу; - ближайшее окружение 2. Пути формирования личности человека; направленность деятельности и развитие личных качеств. 3. Свойства личности, проявившиеся в её деятельности: <ul style="list-style-type: none"> - нравственные принципы, - черты характера. 4. Оценка роли исторической личности: результаты и значение ее(личности) деятельности для общества и ближайшего окружения.
<p>5.1.1.3 Показывать на исторической карте направления переселения гуннов.</p> <p>Критерии оценивания: Отмечает на карте направления двух волн переселения гуннов на территорию Казахстана.</p>	<p>Использует термин «миграция» при описании исторических событий</p> <p>Указывает на карте направления миграции древних племен.</p> <p>Необходимо определять причины переселения гуннов на запад, развивать умения анализировать, устанавливать причинно-следственные связи, работать с картой.</p>	<p>Умеет описывать историческую карту.</p> <p>Указывает на контурной карте направления миграции древних племен.</p> <p>Определяет причины миграции гуннов.</p> <p>Необходимо определять особенности «Великого переселения народов».</p>	<p>Анализирует причины миграции гуннов.</p> <p>Описывает изменения на исторической карте, произошедшие в результате переселения гуннов.</p>
<p>5.1.1.2 Определять антропологический облик людей древнего Казахстана.</p>	<p>Имеет представление о расовой принадлежности,</p>	<p>Описывает внешний облик представителей древних</p>	<p>Определяет расовую принадлежность древних племен</p>

<p>Критерии оценивания: Сравнивает племена по признакам расовой принадлежности.</p>	<p>указывает черты рас. Необходимо уметь сравнивать племена по расовой принадлежности. Уметь описывать внешний облик представителей древних племен. Определять расовую принадлежность древних племен.</p>	<p>племен. Умеет пользоваться справочной литературой.</p>	<p>Показывает на карте расселение древних племен. Сравнивает племена по признакам расовой принадлежности.</p>
--	---	---	---

Предмет: «История Казахстана»			
6 класс			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Казахстан в X – начале XIII веков»			
6.3.1.7 Определять главные и второстепенные причины распада средневековых государств.	Называет причины распада средневековых государств (междоусобные войны, борьба за власть, слабость центральной власти). Умеет по схеме- плану кратко раскрыть содержание темы.	Объясняет главные и второстепенные причины распада средневековых государств (главные: междоусобные войны, борьба за власть, слабость центральной власти; второстепенные- личные амбиции правителей).	Анализирует главные и второстепенные причины распада средневековых государств (общность для всех государств).
6.2.1.2 Определять влияние ислама на общественную жизнь.	Называет начало распространения ислама на территории Казахстана и его влияние на жизнь общества и хозяйственную деятельность Государства.	Определяет влияние ислама на общественную жизнь в X – начале XIII веков (поднял уровень экономической, культурной жизни общества, способствовал объединению страны).	Объясняет значимость ислама в экономической, политической, духовной жизни кочевников. Способствовать умению анализировать и отличать ценности ислама от других религий.
6.3.1.6 Объяснять политические процессы в государствах в XIII-XV веках, используя карту. Критерии оценивания: Определяет социально-политическую историю возникновения государств.	Называет основные политические процессы в государствах в XIII-XV вв. (образование государств, имена правителей, этнический состав). Умеет выделять главное в теме, понимает исторические процессы.	Определяет политические процессы и отмечает государства на контурной карте (Монгольская империя, Золотая Орда, Ак Орда, Могулистан, ханство Абулхаира). Закрепление навыка поиска исторической информации и умения работать с картой.	Объясняет причины социально-политических процессов возникновения государств Умение анализировать основные причины социально-политических процессов возникновения государств.

<p>6.1.1.2 Определять этносоциальную структуру государств в XIII-XV веках.</p> <p>Критерии оценивания: Определяет этно-социальную структуру государств на территории Казахстана в XIII-XV вв.</p>	<p>Называет народы, входившие в состав населения государств и представителей верховной власти государств.</p> <p>Необходимо уметь определять этносоциальную структуру государства. Уметь делать выводы, сравнивая источники информации, объясняя сходства и различия.</p>	<p>Сравнивает особенности этно-социальной структуры государств на территории Казахстана.</p>	<p>Применяет знания для обобщения материала этнического состава и социальной структуры государств.</p>
<p>6.3.1.8 Определять особенности системы управления государств на территории Казахстана.</p> <p>Критерии оценивания: Описывает особенности системы управления государств на территории Казахстана.</p>	<p>Рассказывает о системе управления в государстве, используя ключевые слова (визирь, беки, баскаки, даруги и т.д).</p> <p>Необходимо совершенствовать умения работы с исторической картой и историческими источниками; развивать навыки сравнительного анализа и самостоятельной работы на уроке.</p>	<p>Определяет особенности формирования системы удельно-племенного правления в кочевом государстве (военная и гражданская власть).</p>	<p>Анализирует особенности системы управления государств на территории Казахстана; делает выводы.</p>
<p>6.3.2.5 Объяснять внешнюю политику государств, образованных в XIII - XV вв. на территории Казахстана, определяя взаимосвязи между историческими событиями.</p> <p>Критерии оценивания: Определяет внешнеполитическое положение государств, объясняет взаимосвязь исторических событий.</p>	<p>Перечисляет государства, с которыми взаимодействовали (воевали) правители, даты и результаты военных толкновений (Мавераннахр, государство Тимура)</p> <p>Формирование умений работать с картой и литературой.</p>	<p>Определяет главное направление внешней политики государств (отделение от Золотой Орды и т.д).</p> <p>Умеет характеризовать исторические события.</p>	<p>Делает вывод о последствиях проводимой внешней политики</p> <p>Оценивает роль средневекового государства в истории Казахстана. (политические процессы в ханстве Абулхаира привели к образованию Казахского ханства).</p>

<p>6.2.2.1 Определять значимость кюев, легенд, шежиры и эпосов как исторических источников.</p> <p>Критерии оценивания: Показывает значимость средневековых исторических произведений как исторических источников.</p>	<p>Знает значение понятий: кюй, легенда, шежира и эпос и называет произведения устного народного творчества. Расширение знаний учащихся о культуре казахского народа.</p>	<p>Приводит документальные факты, описывающие историческую эпоху («Аксак кулан»). Понимает значимость средневековых исторических произведений как исторических источников.</p>	<p>Определяет значимость кюев, легенд, шежиры и эпосов как исторических источников и приводит доказательства своего мнения. Формирование общечеловеческих ценностей посредством изучения культурных традиций.</p>
<p>6.1.1.3 Определять основные периоды формирования казахского народа, устанавливая связи между историческими событиями древности и средневековья.</p> <p>Критерии оценивания: Выявляет взаимосвязь древних и средневековых племен в процессе возникновения казахского народа средневековых племен в процессе возникновения казахского народа (и как этноса).</p>	<p>Рассказывает о древних племенах и родах, составивших основу казахского этноса. Понимает значение этнонима «казах». Необходимо уметь определять основные периоды формирования казахского народа, объясняют значение этнонима казах, этнос, жуз, алаш.</p>	<p>Выявляет хронологическую последовательность периодов развития (эволюции) различных этнических групп на территории Казахстана и Средней Азии. Владеет элементами сопоставительного анализа событий и умеет последовательно излагать материал, применяя терминологию. Необходимо устанавливать связи между историческими событиями древности и средневековья, установить причины и предпосылки формирования казахской народности.</p>	<p>Объясняет существующие точки зрения в исторической науке об этногенезе казахов, этнониме «казах» и определяет причины появления жузов на территории Казахстана. Формирование умений работать с различными типами исторических источников.</p>
<p>6.3.2.7 Оценивать военную тактику и героизм казахского войска в Орбулакской битве.</p> <p>Критерии оценивания: Описывает военную тактику, героизм казахского войска, военный талант</p>	<p>Знает дату, ход, участников Орбулакской битвы. Описывает Орбулакскую битву. Умеет последовательно излагать учебный материал, приводить термины, относящиеся к тематике</p>	<p>Обозначает на карте границы Джунгарского и Казахского ханства. Демонстрирует умение пользоваться картой. Необходимо описывать военное искусство</p>	<p>Описывает военное мастерство и героизм участников битвы. Характеризует роль батыров в политической жизни государства.</p>

<p>казахских полководцев. Приводит примеры и описывает героические подвиги воинов в Орбулакском сражении.</p>	<p>урока. Необходимо уметь характеризовать роль батыров в политической жизни государства;оценивать действия казахских воинов и описывать подвиги в Орбулакской битве.</p>	<p>кочевников.</p>	
<p>6.1.2.1 Определять роль социальных групп в Казахском ханстве. Критерии оценивания: 1. Перечисляет сословия и социальные группы, характеризует их функции и роль в казахском обществе. 2. Определяет принципы деления казахского общества на группы и социальные слои.</p>	<p>Называет два основных сословия и перечисляет социальные группы казахского общества(аксуйкек и карасуйек). Хорошее понимание изучаемого материала. Необходимо знать определения <i>социальная структура, сословие и социальная группа</i>, характеризовать роль социальных групп в казахском обществе.</p>	<p>Определяет роль социальных групп в обществе (управленческая, судебная, защитная функция) Умеет выделять главное в информации, работать с учебником и справочной литературой по теме урока. Необходимо характеризовать и сравнивать функции социальных групп в казахском обществе. Определять принципы деления казахского общества на группы и социальные слои.</p>	<p>Классифицирует функции каждого сословия (аксуйкек и карасуйек) в казахском обществе. Формирование исторического сознания, умения последовательно и логично раскрывать учебный материал.</p>

Предмет: «История Казахстана»			
8 класс			
Цели обучения	Уровень достижений учащихся		
	начальный	средний	высокий
Раздел: Казахско-джунгарские войны			
7.1.1.1 Объяснять демографические изменения и миграционные процессы в период джунгарского нашествия.	Называет изменения в численности казахов в годы джунгарской агрессии, не объясняя их причин и последствий. Знает направления откочевки во время Актабаң шұбырынды.	Описывает изменения численности казахов в годы джунгарской агрессии, объясняет 1 причину катастрофического снижения численности казахов. Показывает на карте пути миграции во время Актабаң шұбырынды.	Анализирует причины и последствия снижения численности казахов в начале XVIII века. Проводит взаимосвязь между голодом на территориях, пострадавших от нашествия джунгар и голодом на территории Туркестана. Рассказывает о влиянии трагических событий на демографию.
7.2.2.1 Понимать ценность народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников.	Перечисляет произведения народного фольклора, относящиеся к периоду джунгарского нашествия. Знает период создания жоқтау «Елім-ай».	Перечисляет авторов: Шакарима и Ақтамберды-жырау, писавших о трагедии Актабаң шұбырынды. Выделяет исторические факты из дастана Шакарима «Қалқаман - Мамыр», из жоқтау «Елім-ай».	Соотносит топонимы с теми историческими событиями, которые происходили в данной местности: -«Қара сиыр» -«Қалмақ қырылған» -«Алқакөл сұлама» -«Жаудың аңырай қашқан жері». Показывает на карте данные места.
7.3.1.2 Анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства.	Называет политическую раздробленность Казахского ханства как причину поражения в казахско-джунгарских войнах. Умеет анализировать информацию.	Описывает борьбу за власть между Абулхайром, Болатом, Семеке, Кушиком и Жолбарысом как источник внешнеполитических неудач в начале XVIII века. Делает четкое разграничение между понятиями «ақ суйек»	Анализирует внутреннее политическое положение Казахского ханства в начале XVIII века. Дает оценку итогов 1 и 2 курултаев, рассказывает об ополчении в 1710, которое возглавляет батыр Богенбай, в

		(Абулхаир) и «кара суйек» (Богенбай).	1726 – хан Абулхаир.
7.3.2.1 Объяснять роль ханов и батыров в борьбе против джунгарского нашествия.	Знает имена батыров, султанов и ханов, прославившихся в войнах с Джунгарией: Богенбай, Кабанбай, Наурызбай, Райымбек, Абулхаир, Абылай. Формирование интереса к истории изучаемого периода.	Описывает факты из биографии батыров, султанов и ханов Демонстрирует умения сопоставительного анализа деятельности батыров, султанов и ханов.	Квалифицирует роль представителей «кара суйек» в организации отпора джунгарам Формирование способности описывать действия и деятельность представителей «кара суйек» в организации отпора джунгарам.
Раздел: «Казахское ханство в XVIII веке»			
7.3.1.2 Анализировать внутреннюю политику Казахского ханства.	Называет политическую раздробленность Казахского ханства как причину слабости государства в начале XVIII века. Развитие системного мышления у учащихся и навыков самостоятельной работы на уроке.	Описывает значение контактов приграничного населения и казаков во взаимоотношениях при проведении торговли. Демонстрирует умение последовательно по плану описывать значение контактов приграничного населения и казахов.	Классифицирует последствия казахско-русских отношений: экономические, земельные, торговые, военные. Развитие умения составлять план ответа, последовательно раскрывая экономические, земельные, торговые и военные отношения.
7.3.2.2 Определять результаты внешней политики Казахского ханства.	Называет причины интереса царского правительства к Казахскому ханству и казахов к России через: - проход на рынки Средней Азии; - помощь в борьбе с джунгарами.	Применяет знания по определению причин неудач посольств Тауке в начале XVIII века: - Северная война России и Швеции; - отдалённость Казахского ханства от Российской империи; - отсутствие общей границы между Казахским ханством и Российской империей.	Анализирует причины и последствия нападений башкиров, калмыков, казаков на земли Казахского ханства. Владение системными знаниями о результатах внешней политики Казахского ханства.

7.3.1.2	Анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства.	Знает причины, побудившие Абулхаира обратиться к Анне Иоанновне с просьбой о принятии Младшего жуза в подданство России; - помощь в борьбе с джунгарами; - борьба за власть.	Различает экономические, военные и личные причины, которыми руководствовался Абулхаир при принятии подданства.	Обобщает роль Абулхаира в процессе присоединения Младшего жуза к России. Обосновывает необходимость присоединения Младшего жуза к России.
7.3.2.2	Определять результаты внешней политики Казахского ханства.	Знает время, место, персоналии, относящиеся к процессу присоединения: - Абулхаир; - Анна Иоанновна; - А.Тевкелев; - 1731, ставка хана Абулхаира.	Описывает отношение казахов Младшего жуза к поступку Абулхаира; - батыра Богенбая; - султана Барака.	Даёт оценку внешнеполитической деятельности хана Абулхаира как ключевой фигуры, сыгравшей главную роль в присоединении Младшего жуза к России.
Раздел: «Культура Казахстана в XVIII веке»				
7.2.2.1	Оценивать значимость народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников.	Использует опорные слова <i>акын, жырау, шежире, кюй, Ақтамберды, Умбетей, Бухар, исторические источники</i> при характеристике казахского фольклора XVIII века.	Различает разные виды музыкальных произведений: - кюй; - жыр; Различает звучание народных музыкальных инструментов.	Характеризует исторический персонаж или событие примерами из народного фольклора - Абылая; - Богенбая. Сравнивает творчество жырау и акынов.
7.2.1.1	Определять ценность и значимость обычаев и традиций.	Перечисляет обычаи и традиции гостеприимства, уважения старших, бата, любви к родной земле Формирование умения работать с различными источниками информации и демонстрировать знание обычаев и традиций казахского народа.	Применяет творческий подход в демонстрации казахских обрядов с объяснением действий обряда. Формирование гражданской ответственности, патриотизма и систематизации знаний о значимости обычаев и	Доказывает практическое значение обряда, связывая элементы обряда с особенностями жизни кочевников. Демонстрирует собственную точку зрения по культурному наследию казахских обрядов, чувство уважения и гордости за историческое наследие.

<p>7.2.2.4 Оценивать достижения прикладного искусства</p>	<p>Перечисляет казахские ремёсла: - домашние ремёсла; - работа с деревом; - кузнечное; - ювелирное; - войлочное; - кожевенное; - ткачество. Знает изготавливаемые изделия и перечисляет некоторые из них. Делает выводы, сравнивая развитие производства.</p>	<p>традиций в жизни народа</p> <p>Прослеживает связь между кочевым образом жизни и уникальностью казахской материальной культуры Развитие познавательного интереса у учащихся, умение грамотно излагать свои мысли на поставленные вопросы.</p>	<p>Сравнивает и описывает виды прикладных искусств разных народов. Определяет достижения и роль прикладного искусства в материальной жизни кочевников. Например: значение элементов орнамента в одежде, посуде, в ювелирных изделиях.</p>
<p>Раздел: «Колонизация и народно-освободительная борьба»</p>			
<p>7.3.1.3 Определять причины и последствия колониальной политики Российской империи.</p>	<p>Определяет местоположение 4-х казачьих войск на территории Казахстана: - Уральское казачье войско; - Оренбургское казачье войско; - Сибирское казачье войско; - Семиреченское казачье войско Выполняет задание с применением карты и определяет местоположение казачьих войск на территории Казахстана.</p>	<p>Выделяет положительные и отрицательные стороны проникновения казаков на территорию Казахстана. Понимает и объясняет изменения, которые произошли после проникновения казаков на территорию казахов. Умеет делать выводы, рассуждает.</p>	<p>Анализирует причины и последствия проникновения казачьих войск на территорию Казахстана: - охрана границ; - экспансия на территорию Казахстана; - земельные конфликты; - подавление НОД; Определяет изменения в хозяйственной жизни Казахского ханства периода 18 века.</p>
<p>7.3.1.5 Определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики.</p>	<p>Знает лидера, время, место, причины и последствия НОД 1783-1797 годов - С.Датов;</p>	<p>Объясняет связь между экспансией России на территории Казахстана: - изъятие земель;</p>	<p>Определяет причины НОД через поступки Абулхаира (принятие подданства), Нуралы (постройка Оренбургской крепости),</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - 1783-1797; - Младший жуз; - колониальное давление; - поражение восстания. 	<ul style="list-style-type: none"> - повышение налогов; - запрет кочевать на правом берегу Урала; и первым НОД в Казахстане. Умеет определять причинно-следственные связи между экспансией России на территории Казахстана (изъятие земель; - двойное налогообложение и национально-освободительное движение в Казахстане. 	<ul style="list-style-type: none"> -получение денег из российской казны, -рост налогов, -и царского правительства (запрет кочевать на правом берегу Урала, изъятие земель, нарушение маршрутов кочевков), приведших к НОД. Проводит связь между итогом восстания и созданием Букеевской орды.
7.1.2.1 Определять изменения в традиционном казахском обществе на основе сравнений с предыдущими периодами.	<p>Называет новые повинности, которые были введены по реформам 1822-24 годов. Отмечает их влияние на казахов.</p> <p>Необходимо уметь описывать не менее 3-х изменения в сфере образования, здравоохранения и религии.</p>	<p>Прогнозирует последствия появления выборных должностей для традиционного общества. Описывать не менее 3-х изменений в сфере судебной власти, пограничного управления и повинностей; описывать не менее 3-х последствий уставов 1822-1824 годов.</p>	<p>Определяет положительные и отрицательные изменения в степи, произошедшие после реформ Демонстрирует хорошее знание учебного материала.</p>
7.3.1. Определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики.	<p>Знает и называет исторические факты, основные даты и терминологию, лидеров национально-освободительного движения 1836-1838 годов, причины и последствия НОД. (И.Тайманов и М.Утемисов; - 1836-1838</p>	<p>Объясняет связь между экспансией России на территории Казахстана:</p> <ul style="list-style-type: none"> - изъятие земель; - двойное налогообложение и национально-освободительное движение в Казахстане. <p>Умеет определять причинно-следственные связи между</p>	<p>Определяет причины НОД через поступки Жангира (получение денег из российской казны, рост налогов) и царского правительства (изъятие земель, нарушение маршрутов кочевков), приведших к НОД.</p> <p>Классифицирует причины поражения восстания по признакам:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Букеевская орда; - колониальное давление; - поражение восстания). <p>Раскрывает тему, используя факты и события.</p>	<p>экспансией России на территории Казахстана (изъятие земель;</p> <p>- двойное налогообложение и национально-освободительное движение в Казахстане).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - военные; - экономические <p>Знает особенности национально-освободительного движения. Раскрывает роль Жангира-получение денег из российской казны, рост налогов) и царского правительства (изъятие земель, нарушение маршрутов кочевков), приведших к НОД.</p> <p>Умеет анализировать информацию, обсуждать, делать выводы. Использует историческую терминологию, последовательность при изложении учебного материала. Классифицирует причины поражения восстания. Умеет приводить доказательства и выражать свое мнение.</p>
7.3.1.6 Оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний.	<p>Перечисляет действия И.Тайманова и М.Утемисова во время восстания.</p> <p>Умеет связно отвечать на вопросы, перечисляет действия руководителей национально-освободительных восстаний и дает свою оценку событиям.</p>	<p>Соотносит мотивы и поступки И.Тайманова и М.Утемисова с причинами восстания</p> <p>Называет крупнейшие центры восстания.</p>	<p>Даёт оценку поступкам лидеров восстания</p> <p>Подтверждает ответ конкретными примерами, фактами; самостоятельно и аргументировано делает анализ, обобщения, выводы.</p>
7.3.1.5 Определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики.	<p>Знает лидера, время, место, причины и последствия НОД 1837-1847 годов</p> <ul style="list-style-type: none"> - К.Касымов - 1837-1847; 	<p>Объясняет связь между экспансией России на территории Казахстана:</p> <ul style="list-style-type: none"> - отмена ханской власти; - изъятие земель; 	<p>Определяет причины НОД через действия царского правительства (отмена ханской власти, изъятие земель, нарушение маршрутов кочевков, строительство военных</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Средний жуз, затем вся территория Казахстана; - колониальное давление; - поражение восстания. 	<ul style="list-style-type: none"> - строительство военных линий и НОД в Казахстане. 	<ul style="list-style-type: none"> линий), приведших к НОД Классифицирует причины поражения восстания по признакам: - военные - экономические.
7.3.1.6 Оценивать роль руководителей национально-освободительных восстаний.	<ul style="list-style-type: none"> Перечисляет действия К.Касымова во время восстания Умеет дать характеристику К.Касымову и его участие в национально-освободительном восстании. 	<ul style="list-style-type: none"> Соотносит мотивы и поступки К.Касымова с причинами восстания. Умеет последовательно раскрывать материал и пользоваться справочной литературой при подготовке ответа. 	<ul style="list-style-type: none"> Даёт оценку действиям К.Касымова (восстановление ханской власти, введение смертной казни, занятие земледелием), киргизских манапов (убийство К.Касымова, отправка головы К.Касымова царскому правительству).
7.3.1.5 Определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной политики.	<ul style="list-style-type: none"> Знает время, место, причины и последствия НОД: -Е.Котибарова, -Ж.Нурмухамедова Применяет полученные знания на уроке. Демонстрирует умение работать по карте. Конкретно называет причины и последствия национально-освободительного движения. 	<ul style="list-style-type: none"> Объясняет связь между экспансией России (постройка крепостей, рост налогов, мобилизация) и среднеазиатских ханств (рост налогов) на территории Казахстана и НОД в Казахстане Понимание учащимися причинно-следственных связей при объяснении учебного материала. 	<ul style="list-style-type: none"> Определяет причины НОД через действия царского правительства (строительство военных линий), приведших к НОД. Прогнозирует последствия НОД для Старшего жуза: - облегчение проникновения царских войск на территорию Старшего жуза; - захват среднеазиатских государств царскими войсками.
7.3.1.2 Анализировать внутреннее политическое положение Казахского ханства.	<ul style="list-style-type: none"> Знает и поясняет хронологическую последовательность присоединения Старшего жуза к России Умеет составить полный и правильный ответ на основе изученного материала. 	<ul style="list-style-type: none"> Раскрывает положительные и отрицательные последствия присоединения Казахстана к России, приводит примеры Умеет самостоятельно выделять главные положения в изученном материале. 	<ul style="list-style-type: none"> Выделяет причины (колонизация территории Средней Азии, получение рынков сбыта, противостояние с Великобританией) и последствия завершения присоединения Казахстана к России (полная потеря независимости).

7.3.2.2 Определять результаты внешней политики Казахского ханства.	Может показать на карте Сырдарьинскую военную линию - Раим – Казалинск – Перовск – Ак-Мечеть. Объясняет теоретический материал последовательно с учетом содержания программы.	Сравнивает процесс присоединения Младшего, Среднего и Старшего жузов. Дает оценку процессу присоединения.	Называет изменения, которые произойдут в Старшем жузе после принятия подданства.
Раздел: «Казахстан в составе Российской империи»			
7.3.1.3 Определять причины и последствия колониальной политики Российской империи.	Показывает на карте территорию Западно-Сибирского, Туркестанского и Оренбургского генерал-губернаторств, 6 областей Казахстана. Дает определение колониальной политике Российской империи.	Сравнивает реформы 1822-24 и 1867-68 годов. Умеет выделять главные положения, самостоятельно подтверждать ответ конкретными примерами, фактами.	Определяет причины (отмена ханской власти, присоединение Средней Азии) и последствия (объявление земли государственной собственностью России); реформ 1867-1868 годов.
7.3.1.4 Объяснять административно-территориальные изменения в результате реформ царской власти.	Знает время проведения реформ, генерал-губернаторства, области и центры областей. Последовательно, чётко, связно, обоснованно и безошибочно излагает учебный материал.	Выделяет экономические, политические и социальные последствия реформ 1867-68 годов. Умеет делать выводы, заключения.	Дает оценку изменениям, произошедшим в Казахстане в результате реформ 1867-68 годов. Умеет делать выводы, проводить анализ и объяснить административно-территориальные изменения, произошедшие в результате реформ царской власти.
7.1.2.1 Определять изменения в традиционном казахском обществе на основе сравнений с предыдущими периодами.	Называет новые повинности, которые были введены по реформам 1867-68 годов.	Прогнозирует последствия объявления земель собственностью государства для кочевого общества.	Определяет положительные и отрицательные изменения в степи, произошедшие после реформ.
7.3.1.5 Определять причины и последствия национально-освободительной борьбы казахского народа против колониальной	Знает время, место, причины и последствия НОД 1860-1870-х годов	Объясняет связь между реформами 1867-68 годов и НОД в Казахстане	Определяет колониальную политику России как основную причину восстания.

политики.	Самостоятельно подтверждать ответ конкретными примерами, фактами.	Аргументировано делать анализ, обобщения, выводы.	Выделяет особенности восстания на Мангыстау по сравнению с предыдущими восстаниями; - появление казахского пролетариата; - участие казахского пролетариата в восстании.
7.1.2.1 Определять изменения в традиционном казахском обществе на основе сравнений с предыдущими периодами.	Может подобрать факты, подтверждающие негативное отношение местного населения к аграрной реформе. Демонстрирует понимание программного материала.	Объясняет снижение роли чингизидов в казахском обществе, опираясь на знание новой системы управления. Самостоятельно и аргументировано делат анализ.	Определяет положительные и отрицательные изменения в степи, произошедшие после аграрной реформы. Отвечает в логической последовательности с использованием принятой терминологии.
7.4.2.1 Определять влияние развития капиталистических отношений на экономику Казахстана.	Показывает на карте железные дороги, места добычи полезных ископаемых в Казахстане. Подтверждает ответ конкретными примерами.	Сравнивает положение и оплату труда русских и казахских рабочих и может объяснить разницу - несправедливым отношением к местному населению; - разным уровнем квалификации рабочих.	Прогнозирует экономические и социальные последствия проникновения капиталистических отношений для Казахстана - урбанизация; - появление казахской буржуазии; - разорение мелких и средних скотоводов; - появление новых отраслей экономики (банки, добывающие предприятия).
Раздел: «Культура Казахстана в XIX- начале XX веков»			
7.2.1.1 Определять ценность и значимость обычаев и традиций.	Описывает обычаи гостеприимства, уважения старших, любви к родной земле Подчеркивает ценность и значимость обычаев и традиций.	Инсценирует казахские обряды с объяснением действий обряда Демонстрирует знания по истории и традициях казахского народа. Формирование любви к	Доказывает значимость народной культуры. При описании традиций использует факты, приведенные исследователями Казахстана Т.Аткинсом, А.Бремом, Т.Шевченко, В.Верещагиным,

		своему народу, к культурному достоянию и ценностям.	Б.Залесским.
7.2.2.1 Оценивать ценность народного фольклора и музыкальных произведений как исторических источников.	Использует опорные слова <i>акын, кюйши, айтыс</i> при характеристике казахского фольклора XIX века. Умеет пользоваться справочной литературой, каталогом, библиотекой.	Объясняет популярность музыкального искусства у жителей степи Формирование интереса к народному фольклору и музыкальных произведений. Воспитание уважительного отношения к культурному наследию.	Характеризует исторический персонаж или событие примерами из народного фольклора. Определяет на слух кюи Курмангазы .
7.2.3.3 Оценивать вклад Ы. Алтынсарина в развитие просвещения.	Знает основные факты биографии Ы.Алтынсарина. Материал излагает в определенной логической последовательности. Развитие у школьников эмоционально-ценностных ориентиров через осмысление истории и культуры своего государства.	Анализирует значимость научной и литературной деятельности Ы.Алтынсарина. Соблюдает основные правила культуры устной речи и сопровождающей письменной, использует научные термины.	Даёт оценку вклада Ы.Алтынсарина в развитие казахстанской педагогики (Ы. Алтынсариным создано более ста больших и малых литературных произведений. Среди них 35 стихотворений, 50 рассказов и много других образцов казахского фольклора).
7.2.2.2 Оценивать деятельность А. Кунанбаева как акына, мыслителя, общественного деятеля.	Знает основные факты биографии А.Кунанбаева Демонстрирует знания творчества А.Кунанбаева.	Анализирует значимость Абая как поэта, мыслителя, переводчика Умеет раскрыть роль Абая в развитии казахской культуры и умеет лаконично описать его творчество.	Даёт оценку вклада Абая в развитие казахской философии, поэзии Показывает глубокое и полное знание и понимание всего объёма программного материала. Подчеркивает важность наследия Абая в развитии культуры казахского народа.
7.2.3.4 Определяет значение трудов Ш. Кудайбердиулы, М. Копеева и К. Халида как исторических источников.	Знает основные факты биографии Шакарима, М.Копеева и К.Халида Умеет составить полный и	Объясняет значение записи Шакаримом устных преданий, передаваемых из поколения в поколение	Противопоставляет труды Шакарима, М.Копеева и К.Халида официальной истории царского и советского правительств

	правильный ответ на основе изученного материала; выделять главные положения, самостоятельно подтверждать ответ конкретными примерами.	Раскрывает поэтическое наследие выдающегося казахского поэта-мыслителя Шакарима Кудайбердиева.	Последовательно, чётко, связно, обоснованно и безошибочно излагать учебный материал.
--	---	--	--

Приложение 21

Предмет: «Биология»			
7 класс			
Цели обучения/ Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел «Экосистемы»			
7.3.1.1 Исследовать влияние факторов окружающей среды местной экосистемы на жизнедеятельность и распространение живых организмов. Критерий оценивания: Определяет влияние факторов окружающей среды местной экосистемы на жизнедеятельность и распространение живых организмов.	Перечисляет экологические факторы среды. Определяет влияние экологических факторов на жизнедеятельность живых организмов.	Описывает и анализирует влияние факторов окружающей среды местной экосистемы на жизнедеятельность и распространение живых организмов; описывает пользу или вред биотических отношений.	Определяет влияние экологических факторов на распространение живых организмов. Доказывает, что каждая экосистема отличается значениями абиотических факторов. Устанавливает чёткую зависимость между количеством осадков и типом растительности в каждой экосистеме и приводит доказательный пример. Даёт полный развёрнутый ответ о разном значении температуры в трех экосистемах.
7.3.1.3 Составлять пищевые цепи и пищевые сети. Критерий оценивания: Определяет отличие пищевой цепи от пищевой сети. Показывает схематично передачу веществ	Определяет отличие пищевой цепи от пищевой сети. Умеет применять терминологию при ответе. Знает учебный теоретический материал.	Определяет отличие пищевой цепи от пищевой сети; -составляет пищевые цепи, используя рисунок пищевых сетей;	Использует примеры растений и животных для составления пищевых цепей и пищевых сетей; объясняет значение продуцентов в пищевой цепи. Составляет последовательную

и энергии. Использует примеры растений и животных для составления пищевых цепей и пищевых сетей.		<ul style="list-style-type: none"> - указывает компоненты пищевой цепи, делая подписи внизу каждого компонента; - расставляет стрелки, показывая переход энергии. 	развёрнутую пищевую цепь, называя каждое звено.
<p>7.3.2.1 Описывать взаимодействие человека и экосистемы.</p> <p>Критерий оценивания: Описывает влияние человека на различные компоненты экосистемы Описывает влияние экосистемы на человека.</p>	<p>Описывает, как человек влияет на экосистему;</p> <ul style="list-style-type: none"> - приводит примеры влияния человека на экосистему при выпасе скота; - приводит примеры влияния экосистемы на самого человека при данном виде деятельности. <p>Умеет работать с текстом учебника, анализировать, выделять главное, сравнивать, обобщать, делать выводы.</p>	<p>Описывает, как человек влияет на экосистему;</p> <p>Необходимо обобщить, расширить, систематизировать знания учащихся об экосистемах, причинах их устойчивости и смены, а также влияния человека на экосистемы.</p> <p>Умеет обобщать и представлять информацию в виде таблиц, схем; навыков работы с текстом (устным, экранным) и изображениями как основой для самостоятельного решения задач.</p>	<p>Описывает, как человек влияет на экосистему; приводит примеры влияния экосистемы на самого человека при определенном виде деятельности.</p> <p>Развитие экологической грамотности.</p>
<p>7.3.2.2 Приводить примеры отраслей деятельности человека, негативно влияющих на экосистемы.</p> <p>Критерий оценивания: Описывает влияние различных отраслей деятельности человека на компоненты экосистемы на примерах.</p>	<p>Приводит примеры отраслей деятельности человека, влияющих на экосистему для каждого компонента окружающей среды.</p> <p>Называет последствия влияния приведенных примеров отраслей деятельности человека на экосистему.</p>	<p>Называет вид деятельности, указанном на рисунке;</p> <p>описывает, как человеческая деятельность изменила экосистему степи в перечислении улучшений в жизни людей, произошедших благодаря освоению степей.</p>	<p>Называет вид деятельности человека, описывает двустороннюю связь между экосистемой и человеком.</p>
Раздел: «Классификация живых организмов»			

<p>7.1.1.1 Объяснять значение систематики. Критерий оценивания: Объясняет значение систематики.</p>	<p>Дает определение понятию «Систематика». Формирование учебных умений и навыков. Знает основные таксономические единицы классификации животных и растений.</p>	<p>Дает определение понятию «систематика»; описывает значение систематики; описывает признаки разных таксономических групп.</p>	<p>Описывает значение систематики; указывает значимость двойного названия организмов в систематике. Формирование умений обсуждать проблему, систематизировать, строить схемы современной классификации.</p>
<p>7.1.1.2 Определять систематическое положение живых организмов. Критерий оценивания: Перечисляет царства живых организмов Определяет систематическое положение живых организмов.</p>	<p>Определяет царства животных по рисунку; -описывает строение тела насекомых; -описывает строение тела паукообразных и ракообразных.</p>	<p>Называет отличительные признаки классов пресмыкающихся и земноводных; указывает значение систематики при определении отдельных видов на конкретных примерах; по рисунку определяет тип, к которому относят предложенные организмы; различает по количеству пар конечностей насекомых; различает по количеству пар конечностей паукообразных.</p>	<p>Соотносит названия с таксономическими группами. Распределяет предложенные организмы по пяти царствам.</p>
<p>7.1.1.3 Описывать отличительные признаки беспозвоночных и позвоночных животных. Критерии оценивания: Определяет особенности внутреннего строения беспозвоночных и позвоночных животных. Сравнивает и описывает отличительные признаки беспозвоночных и позвоночных животных.</p>	<p>Перечисляет особенности позвоночных и беспозвоночных животных. Знает внутреннее и внешнее строение беспозвоночных и позвоночных животных.</p>	<p>Определяет беспозвоночных и позвоночных животных. Умение применять знания при выполнении заданий.</p>	<p>Определяет беспозвоночных и позвоночных животных; перечисляет особенности позвоночных и беспозвоночных животных; описывает отличительные признаки беспозвоночных и позвоночных животных.</p>
<p>Раздел: «Транспорт веществ»</p>			

<p>7.1.3.1 Объяснять значение транспорта питательных веществ в живых организмах.</p> <p>Критерий оценивания: Перечисляет органы, участвующие в транспорте веществ. Перечисляет транспортируемые вещества Объясняет значение транспорта питательных веществ в живых организмах.</p>	<p>Перечисляет органы, участвующие в транспорте веществ. Перечисляет транспортируемые вещества.</p>	<p>Объясняет на примере, какое значение для транспорта веществ (кислорода, питательных веществ, углекислого газа и продуктов метаболизма) имеет циркуляторная система.</p>	<p>Объясняет на примере, какое значение для транспорта веществ (кислорода, питательных веществ, углекислого газа и продуктов метаболизма) имеет циркуляторная система; объясняет значение внутренней среды организма на примере крови, лимфы и тканевой жидкости.</p>
<p>7.1.3.2 Распознавать органы, участвующие в транспорте веществ у растений.</p> <p>Критерии оценивания: Перечисляет органы, участвующие в транспорте веществ растений.</p>	<p>Перечисляет органы, участвующие в транспорте веществ растений.</p>	<p>Указывает органы, участвующие в транспорте веществ растений; подписывает эти органы на рисунке; называет ткани растений, участвующих в транспорте веществ.</p>	<p>Описывает результат наблюдения опытов; определяет ткань, способствующую окрашиванию жилок; определяет органы, участвующие в транспорте веществ у растений.</p>
<p>7.1.3.4 Описывать взаимосвязь строения стебля и корня с их функциями.</p> <p>Критерий оценивания: Описывает функции стебля и корня в растении. Описывает значение каждой ткани для обеспечения корнем и стеблем функций.</p>	<p>Называет функции стебля и корня в растении; называет ткани стебля; перечисляет функции, соответствующие каждой зоне корня.</p>	<p>Описывает значение каждой ткани для стебля. Последовательно называет зоны корня; объясняет, какую функцию для корня выполняет ткань, изображенная на рисунке поперечного разреза.</p>	<p>Описывает значение каждой ткани для обеспечения корнем и стеблем функций. Отличает вещества, передвижение которых осуществляет ксилема и флоэма. Показывает взаимосвязь строения стебля и корня с их функциями.</p>
<p>7.1.3.5 Сравнить строение элементов ксилемы и флоэмы.</p> <p>Критерий оценивания: Перечисляет вещества, транспортируемые ксилемой и флоэмой. Умеет составить полный и правильный ответ на основе изученного материала.</p>	<p>Перечисляет вещества, транспортируемые ксилемой и флоэмой. Умеет составить полный и правильный ответ на основе изученного материала.</p>	<p>Устанавливает основные проводящие элементы, отличающие флоэму от ксилемы. Сравнивает строение элементов ксилемы и флоэмы, находя сходства и отличия; определяет движение</p>	<p>Определяет по каким сосудам движутся органические и минеральные вещества; Объясняет схему передвижения минеральных (красные стрелки) и органических (синие стрелки) веществ по растению. Сопоставляет строение ксилемы с возможностью проведения воды и</p>

		веществ по ксилеме; определяет движение веществ по флоэме.	растворов минеральных солей от корней к листьям и другим органам.
Раздел «Дыхание»			
7.1.4.1 Описывать значение дыхания в живых организмах. Критерий оценивания: Описывает значение дыхания в живых организмах.	Указывает, какой газ для дыхания используют животные; - Указывает, какой газ для дыхания используют растения Демонстрирует хорошее знание учебного материала.	Находит и выделяет различия в способе дыхания животных и растений; объясняет, какой процесс способствует поддержанию жизнеспособности при низких температурах.	Описывает значение дыхания для растений и животных. Последовательно, чётко, связно, обоснованно и безошибочно излагать учебный материал; давать ответ в логической последовательности с использованием принятой терминологии; делать собственные выводы; формулировать точное определение и истолкование основных понятий, законов, теорий.
7.1.4.2 Различать анаэробное и аэробное типы дыхания. Критерий оценивания: Перечисляет условие аэробного дыхания Описывает отличие аэробного дыхания от Анаэробного.	Указывает не менее трех отличительных признаков различных типов дыхания. Воспроизводит термины аэробное анаэробное дыхание.	Указывает отличительные признаки различных типов дыхания; называет главный отличительный признак.	Описывает эффективность разного типа дыханий. Описывает отличие аэробного дыхания от анаэробного.
Раздел «Движение»			
7.1.6.1 Описывать значение и объяснять причины движений растений (тропизмы, таксисы). Критерии оценивания: Дает определение понятиям «тропизмы», «таксисы». Описывает значение движения растений; Объясняет причины движений растений	Определяет виды движения; кратко излагает понятия: «тропизмы», «таксисы».	Описывает способность растений реагировать на прикосновение, ветер, освещение, температуру; - определяет причины движения растений (тропизмы, настии) по	Объясняет причины движений растений (тропизмы, таксисы); оценивает значение движения для растений.

(тропизмы, таксисы).		рисункам и отмечает неверные утверждения; - определяет соответствие описанных реакций понятиям настии, тропизмы.	
<p>7.1.6.2 Объяснять влияние света на развитие растений</p> <p>Критерии оценивания: Перечисляет основные экологические факторы. Описывает влияние света как экологического фактора. Объясняет влияние света на развитие растений.</p>	<p>Перечисляет основные экологические факторы; приводит примеры экологических факторов; описывает рост и развитие растения при различных условиях освещённости; описывает способность к меньшему нагреву комнатных растений. Описывает условия, необходимые для светолюбивых растений.</p>	<p>Распределяет примеры сезонных изменений в соответствии с изменениями длины светового дня; выделяет общую причину приспособлений для разных растений (испарение воды).</p>	<p>Объясняет собственный выбор о принадлежности местных представителей к растениям определенного длинного (короткого) дня. Объясняет влияние избытка солнечного света на развитие растений. Выбирает верные суждения о влиянии света; Объясняет, почему растение называют оконным; Приводит пример благоприятных условий для тенелюбивых растений; Рассматривает листовую мозаику как приспособление к освещению.</p>
<p>7.1.6.4 Сравнивать органы движения у беспозвоночных и позвоночных.</p> <p>Критерий оценивания: Перечисляет органы движения различных групп позвоночных и беспозвоночных. Находит отличительные особенности движения у беспозвоночных и позвоночных животных в связи со средой обитания.</p>	<p>Перечисляет способы передвижения животных; связывает движение с разной средой обитания; указывает черты сходства и отличия беспозвоночных на примере медузы, гидры и дождевого червя с движением позвоночных животных.</p>	<p>Устанавливает взаимосвязь между средой обитания и способами передвижения организма. Определяет характеристику движения для медузы/кошки/ дождевого червя/медведя.</p>	<p>Приводит примеры животных по способу движения; записывает животных, которые умеют плавать; - указывает органы движения плавающих животных; - объясняет особенность органов движения животных в соответствии со средой обитания.</p>
Раздел: «Клеточная биология. Вода и органические вещества»			

7.4.2.1.Объяснять понятия «клетка», «ткань», «органы» , «система органов».	Перечисляет органоиды клетки, тканей и различает по строению. Понимание сущности рассматриваемых понятий, явлений и закономерностей, теорий, взаимосвязей.	Сравнивает органоиды растительной и животной клетки. Применяет знания по определению видов тканей и органов, сообщает их функции.	Анализирует и объясняет функцию растительной и животной клетки. Рассуждает о пластидах и запасных питательных веществах каждой клетки и их значении для растения.
7.4.2.2. Различать растительную и животную клетку.	Описывает виды клеток и перечисляет их органоиды Последовательно раскрывает учебный материал. Необходимо уметь показать многообразие форм клеток; рассмотреть строение растительной и животной клеток под микроскопом.	Сравнивает растительную и животную клетку; находит особенности в строении ядра Дает пояснение в логической последовательности с использованием принятой терминологии; делает собственные выводы; формулирует точное определение и истолкование основных понятий, законов, теорий.	Рассуждает о видах клеток и органоидах и н видах пластид в растительной клетке, и объясняет от чего зависят разные виды пластид; рассуждает: почему в составе животной клетки нет пластид; сравнивает чем отличаются вакуоли клеток растений и животных. Дает оценку о важности клеток как о необходимом для жизни организма.
7.4.1.1 Описывать свойства воды и значение воды для живых организмов.	Перечисляет свойства воды Приводит примеры о значении воды для живых организмов.	Описывает значение воды в жизни живых организмов и делает выводы. Приводит примеры экологических проблем (засухи) и последствий отсутствия воды на все живое.	Объясняет регуляции водного обмена у наземных животных.. Исследует свойства и значение воды для живых организмов. Приводит доводы, рассуждает.
7.4.1.2.Описывать роль микро –и макроэлементов в жизнедеятельности организмов.	Перечисляет макроэлементы и называет их биологическое значение. Называет их влияние на жизнедеятельность организма.	Подбирает микроэлементы, необходимые для жизнедеятельности организма Умеет объяснить их назначение и роль в жизнедеятельности организма.	Рассуждает о потребности макро - и -микроэлементов для растений и животных. Готовит практическое задание о роли микро – и макроэлементов в жизнедеятельности организмов.

7.4.1.3. Доказывать наличие углеводов, белков, жиров в продуктах питания.	Перечисляет продукты с содержанием углеводов, белков и жиров и называет в каком процентном соотношении находятся эти вещества в организме человека.	Подбирает важные факторы (недостаток жиров, белков углеводов), влияющие на здоровье и работоспособность человека.	Анализирует значение углеводных, белковых и жировых веществ и важности этих веществ для организма.
7.4.1.4. Изучать значение азота, калия и фосфора в минеральных удобрениях.	Перечисляет питательные вещества в виде удобрения и необходимые для растений. Знает и описывает питательные вещества в виде удобрений, необходимых для питания растений. Формирование навыков ухода за растениями.	Понимает о важности питания для растений (азот калии фосфор) На примере растений определяет и называет внешние признаки нехватки азота, калия и фосфора. Понимает необходимость питания для растений (азот, калий, фосфор).	Рассуждает о важности каждого элемента; объясняет к чему приводят их недостаток в питании. Знает и приводит примеры: как восполнить нехватку недостающих элементов в питании растений (азот, калий, фосфор). Понимает внешние признаки дефицита удобрений, необходимых для растений.
Раздел: «Дыхание»			
7.1.4.3 Исследовать дыхание у растений.	Рассказывает о процессе дыхания у растений и животных Приводит примеры. Необходимо уметь перечислять структуры растения, участвующие в дыхании, перечислять продукты дыхания растений.	Осуществляет подготовку и проводит опыт и демонстрацию выполненной работы. Умеет проводить работу поэтапно, последовательно.	Рассуждает о результатах опыта : на что затрачивается энергия дыхания. Делает выводы, обобщения.
7.1.4.4 Сравнить строение органов дыхания беспозвоночных и позвоночных животных.	Перечисляет виды беспозвоночных и позвоночных животных и	Объясняет о строении органов дыхания беспозвоночных (жабры,	Анализирует строение органов дыхания позвоночных животных; У птиц (двойное дыхание);

	рассказывает о диффузном дыхании.	легкие, трахея) и позвоночных животных(водной среды)	млекопитающих (диафрагма) делает выводы. Аргументированно отвечает
7.14.5 Изучать особенности строения органов дыхания у человека.	Перечисляет органы дыхательной системы человека и значения дыхания для человека. Объясняет учебный материал последовательно, конкретно с опорой на теорию.	Описывает об особенностях строения и функции носовой полости, гортани где образуются голосовые связки Последовательно, чётко, связно, обоснованно и безошибочно излагает учебный материал.	Анализируя свои знания о строении трахеи, бронхов, легких(альвеол) рассуждает о важности процессе дыхания Самостоятельно и рационально использует наглядные пособия, справочные материалы, учебник, дополнительную литературу, первоисточники.
7.1.4.6 Объяснять причины и меры профилактики заболеваний органов дыхания.	Перечисляет причины заболевания органов дыхания Понимает учебный материал, лаконично определяет ключевую информацию.	Называет болезни органов дыхания Материал излагает в определенной последовательности. Знает и перечисляет заболевания органов дыхания Приводит статистические данные.	Применяя свои знания рассуждает о возникновении болезни органов дыхания; перечисляет меры профилактики заболевания органов дыхания.
Раздел: «Размножение.Рост и развитие»			
7.2.1.1 Описывать бесполое и половое размножения у растений.	Называет основные формы размножения у растений. Умеет самостоятельно выделять главные положения в изученном материале.	Описывает биологическое значение бесполого размножения и называет формы бесполого размножения.	Анализирует о смысле полового размножения. Учится приводить аргументы, доводы.
7.2.3.1 Описывать процессы роста и развития организмов.	Предварительно организует и проводит опыт, демонстрирует проделанную работу(сделать рисунок семядолей фасоли и пшеницы).	Используя опыт рассказывает, с чего начинается индивидуальное развитие организма от: 1) зародышевого этапа - до формирования семени. 2 период молодости: от	Объясняет онтогенез животных. Излагает, какие стадии проходит зародыш животных в своем развитии. Обобщает материал развития организма растения и животных.

		прорастания семени - до первого цветения; 3) от развития растений – до периода зрелости.	
7.2.3.2 Исследовать процесс роста растения в длину и толщину.	Исследуя спил дерева объясняет, что такое годичные кольца и что можно определить с помощью этих колец. Необходимо знать, что рост древесного стебля в длину и в толщину происходит за счет деления клеток образовательной ткани.	Пересказывает процесс роста растения в длину и толщину. Последовательно рассказывает об итогах наблюдений за ростом растения.	Объясняет, с чего начинается рост корня, верхушка побега и чем заканчивается индивидуальное развитие растения.

Приложение 22

Предмет: «Биология»			
8 класс			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел «Питание»			
8.1.2.3 Объяснять взаимосвязь структуры пищеварительной системы человека с ее функциями. Критерий оценивания: Объясняет взаимосвязь структуры пищеварительной системы человека с ее функциями.	Называет в верной последовательности отделы пищеварительной системы человека. Знает учебный материал.	Указывает в верной последовательности отделы пищеварительной системы человека. Определяет на рисунке структуру и описывает функции пищеварительной системы человека.	Указывает пищеварительные железы человека. Соотносит органы пищеварения и происходящие в них процессы. Аргументирует связь между строением и функциями органов пищеварения у человека.
8.1.2.4 Выявлять причины болезней пищеварительного тракта и пищевых отравлений. Критерий оценивания: Выявляет причины болезней	Называет причины болезней пищеварительного тракта и пищевых отравлений.	Описывает процессы оказания первой помощи и меры профилактики заболеваний пищеварительного тракта.	Объясняет процессы оказания первой помощи и меры профилактики заболеваний пищеварительного тракта. Анализирует и описывает общие

пищеварительного тракта и пищевых отравлений.			правила гигиены питания.
<p>8.1.2.5 Описывать значение витаминов в организме человека.</p> <p>Критерий оценивания: Описывает значение витаминов в организме человека.</p>	<p>Указывает значение витаминов в организме человека.</p> <p>Последовательно раскрывает материал.</p> <p>Необходимо называть группы витаминов, продукты их содержащие; определять понятия по теме урока; описывать симптомы и последствия гиповитаминоза и авитаминоза основных групп витаминов;</p> <p>Объяснять необходимость полноценного, сбалансированного питания.</p>	<p>Перечисляет типы витаминов и продукты их содержащие. Называет витамины, необходимые для нормального функционирования организмов.</p>	<p>Определяет значение витаминов в организме человека. Перечисляет типы витаминов и продукты их содержащие.</p> <p>Называет витамины необходимые для нормального функционирования организмов.</p> <p>Описывает последствия недостатка или избытка витаминов в организме. Объясняет технологию сохранения витаминов в пищевых продуктах.</p> <p>Определяет связь между употреблением витаминов и здоровьем организма.</p> <p>Анализирует причины авитаминозов и необходимости витаминов организму.</p>
<p>8.1.2.6 Составлять список продуктов питания со значительным содержанием витаминов.</p> <p>Критерий оценивания: Составляет список продуктов питания со значительным содержанием витаминов.</p>	<p>Называет водорастворимые и жирорастворимые витамины. Подчеркивает значение основных витаминов для организма человека.</p> <p>Необходимо сформировать представление о витаминах и их роли в обмене веществ в организме, о многообразии витаминов, понятие об авитаминозах, гиповитаминозах, гипервитаминозах и мерах профилактики.</p>	<p>Указывает водорастворимые и жирорастворимые витамины. Отмечает значение основных витаминов для организма человека. Называет соотношения продуктов питания с витаминами.</p> <p>Необходимо называть последствия нарушения сбалансированного поступления витаминов в организм, приводить примеры; Характеризовать</p>	<p>Перечисляет значение основных витаминов для организма человека. Анализирует и устанавливает зависимость нарушений здоровья вследствие недостатка витаминов в организме. Объясняет значение и функции водорастворимых и жирорастворимых витаминов.</p> <p>Составляет список продуктов питания со значительным содержанием витаминов.</p> <p>Соотносит витамины с продуктами питания. Сравняет и</p>

		витамины, выяснять их роль в регуляции процессов жизнедеятельности в организме.	находит сходство и отличие витаминов и гормонов.
Раздел «Клеточная биология»			
8.4.2.2 Сравнить строение клеток эукариот и прокариот. Критерий оценивания: Сравнивает строение клеток - эукариот и прокариот.	Различает растительную, животную и бактериальную клетки. Показывает основные части клетки. Перечисляет органоиды клетки. Необходимо уметь описать строение клеток прокариот и эукариот: наличие и расположение ядра, клеточной стенки, клеточной мембраны, пластид, митохондрий, клеточной вакуоли, рибосом.	Сопоставляет клетки эукариот и прокариот. Определяет связь между органоидами клетки. Описывает роль клеточных структур. Необходимо уметь выявить сходства и различия между клетками эукариот и прокариот.	Сравнивает строение клеток животных и растений. Анализирует формирование разных органоидов в клетках растений и животных. Сопоставляет органоиды клеток эукариот и прокариот. Устанавливает родство между клетками различных типов. Аргументирует причины формирования разных органоидов в клетках растений и животных.
8.4.2.1 Классифицировать ткани растений и животных. Критерий оценивания: Классифицирует ткани растений и животных.	Рассматривает и называет типы тканей растений и животных. Перечисляет функции тканей. Необходимо выявлять отличительные признаки тканей устанавливать взаимосвязь между строением и выполняемой функцией, устанавливать аналогии между тканями растений и животных.	Определяет местонахождение тканей в организме. Описывает особенности каждого типа тканей и их функции. Сравнивает готовые микропрепараты с рисунками.	Объясняет взаимосвязь строения и функций тканей. Анализирует ткани растений и животных, выполняющие сходные функции. Оценивает значение каждого из видов тканей в жизни организмов. Аргументирует эволюционную последовательность формирования различных типов тканей относительно появления групп живых организмов.
8.1.3.5 Описывать лимфатическую систему и взаимосвязь между кровью, тканевой жидкостью и лимфой. Критерий оценивания:	Показывает строение органов лимфатической системы человека с указанием их расположения.	Излагает связь между кровью, тканевой жидкостью и лимфой. Описывает строение	Объясняет эволюционный смысл формирования и взаимосвязи основных жидких сред в организме человека. Сравнивает

<p>Описывает лимфатическую систему и взаимосвязь между кровью, тканевой жидкостью и лимфой.</p>	<p>Необходимо знать, что такое внутренняя среда организма, лимфатическая система. Значение лимфатической системы. Уметь описывать взаимосвязь между кровью, тканевой жидкостью, и лимфой.</p>	<p>лимфатических узлов и сосудов с указанием их расположения в организме. Определяет функции лимфы. Необходимо уметь обобщать, анализировать, делать выводы.</p>	<p>состав и выполняемые функции плазмы крови и лимфы. Описывает значение тканевой жидкости. Анализирует процесс продвижения жидкостей в организме, с указанием происходящих преобразований. Оценивает значение гомеостаза для организма человека.</p>
<p>8.1.3.11 Исследовать влияние физических упражнений на работу сердца. Критерий оценивания: Исследует влияние физических упражнений на работу сердца.</p>	<p>Выполняет лабораторные задания согласно алгоритма проведения работы. Исследует влияние физических упражнений на работу сердца. Необходимо назвать 2 фактора, влияющих на работу сердца Дать оценку работе сердца и влияние физических нагрузок на сердечно-сосудистую систему.</p>	<p>Описывает влияние физических нагрузок на работу сердца и его восстановление. Объясняет теоретические обоснования и методику измерения пульса.</p>	<p>Устанавливает взаимообусловленность между изменениями частоты сердечных сокращений и физической нагрузкой. Аргументирует правильный подбор физических нагрузок, с учетом физического состояния, тренированности организма. Исследует влияние физических нагрузок на работу сердца физических нагрузок с учетом возрастных особенностей.</p>
<p>8.1.3.12 Описывать причины и симптомы заболеваний кровеносной системы. Критерий оценивания: Описывает причины и симптомы заболеваний кровеносной системы.</p>	<p>Описывает причины и симптомы заболеваний кровеносной системы Демонстрирует знания учебного материала.</p>	<p>Определяет связь между заболеваниями сердца и сосудов. Перечисляет меры предупреждения сердечно-сосудистых заболеваний.</p>	<p>Сравнивает инфаркт и ишемическую болезнь сердца. Анализирует этапы оказания первой помощи при подозрении на сердечно-сосудистые заболевания. Систематизирует причины повышения риска заболеваний сердечно-сосудистой системы.</p>
Раздел: «Выделение»			
<p>8.1.5.1 Описывать строение и функции органов мочевыделительной системы человека. Критерий оценивания:</p>	<p>Показывает строение органов мочевыделительной системы человека с указанием их расположения.</p>	<p>Описывает связь органов выделительной системы. Объясняет значение выделения для организма</p>	<p>Анализирует процесс образования конечных продуктов в результате полного разложения белков. Соотносит функции</p>

Описывает строение и функции органов мочевыделительной системы человека.		человека.	мочевыделительной системы с происходящими в них процессами.
8.1.5.2 Распознавать структурные компоненты почки. Критерий оценивания: Распознает структурные компоненты почки.	Называет структурные компоненты почек, описывает значение почек в организме человека. Необходимо уметь характеризовать и описывать органы выделительной и мочевыделительной системы, структурные компоненты почек, распознавать органы выделения на таблицах и картинках, объяснять механизмы образования мочи и регуляции мочеобразования, прогнозировать последствия влияния различных факторов на функции почек.	Определяет структурные компоненты почек. Объясняет различие между корковым и мозговым слоями почек. Описывает этапы образования и выведения мочи.	Распознает и описывает структурные компоненты почек. Объясняет различие между корковым и мозговым слоями почек. Сопоставляет половое строение выделительной системы человека, с указанием отличительных признаков. Анализирует этапы образования и выведения мочи. Сравняет эволюцию выделительной системы различных животных.
Раздел: «Наследственность и изменчивость»			
8.2.4.1 Аргументировать роль наследственности и изменчивости в эволюции. Критерий оценивания: Аргументирует роль наследственности и изменчивости в эволюции.	Указывает виды изменчивости. Перечисляет аргументы о роли наследственности и изменчивости в эволюции.	Называет аргументы о роли наследственности и изменчивости в эволюции. Сравняет виды изменчивости, указывает факторы их возникновения.	Сопоставляет виды изменчивости, объясняет факторы их возникновения. Называет аргументы и поясняет роль наследственности и изменчивости в эволюции. Сравняет признаки: наследственные и приобретенные, мутации и модификации. Определяет связь между полезными и вредными изменениями и вероятностью выживания и приумножения

			особей в природе.
8.2.4.2 Описывать значение искусственного отбора для селекции организмов. Критерий оценивания: Описывает значение искусственного отбора для селекции организмов.	Определяет значение искусственного отбора для селекции организмов Демонстрирует знание учебного материала Необходимо уметь сравнивать и анализировать примеры пород домашних животных. Употреблять определения искусственного отбора, селекции, сравнивать виды искусственного отбора. Описывать роль искусственного отбора в селекции.	Описывает виды искусственного отбора. Объясняет значение искусственного отбора для селекции организмов. Указывает эффективные виды отборов.	Указывает и анализирует эффективные виды отборов. Доказывает, что искусственный отбор - основной метод селекции. Оценивает значимость искусственного отбора для селекции организмов.
8.2.4.4 Описывать сорта значимых культурных растений и пород домашних животных. Критерий оценивания: Описывает сорта значимых культурных растений и пород домашних животных.	Указывает сорта значимых культурных растений и пород домашних животных. При ответе кратко описывает сорта растений и пород домашних животных, характерных для региона.	Называет и описывает сорта значимых культурных растений и пород домашних животных. Называет ученых-селекционеров Казахстана. Характеризует достижения современной селекции.	Характеризует процесс одомашнивания, выстроив животных в хронологической последовательности. Аргументирует достижения современной селекции. Анализирует этапы селекции в Казахстане. Описывает роль селекции в сельском хозяйстве.

Приложение 23

Предмет: «Информатика»			
5 класс			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Компьютер и безопасность»			
5.1.1.1 Объяснять на элементарном уровне	Называет внутренние	Объясняет влияние тактовой	Классифицирует модель данных

<p>назначение процессора и жесткого диска. Критерии оценивания: Объясняет деятельность процессора на простом уровне.</p>	<p>устройства системного блока. Кратко описывает деятельность процессора, понимает основное определение. Необходимо уметь объяснить на элементарном уровне назначение процессора и жесткого диска. Определять виды процессора и жесткого диска. Выполнять сравнительную характеристику процессора и жесткого диска.</p>	<p>частоты на функцию компьютера, определяет единицы измерения тактовой частоты. <i>"Тактовая частота более высокая,"</i> дополняет предложения. Подчеркивает, что главный параметр жесткого диска является совместимостью. <i>"Когда выключили компьютер, информация"</i> дополняет предложения.</p>	<p>процессоров, число ядра, тактовую частоту. Полностью определяет жесткий диск по назначению и общим параметрам.</p>
Раздел: « Информация и ее обработка»			
<p>5.1.2.1 Объяснять понятие «программное обеспечение». Критерии оценивания: Идентифицирует, определяет понятие и определение « программное обеспечение».</p>	<p>Называет типы программного обеспечения компьютера Виды: - Системное программное обеспечение; - Системы программирования; - Прикладное программное обеспечение.</p>	<p>Различает понятия» системное программное обеспечение « / » системы программирования « / » прикладное программное обеспечение".</p>	<p>Сравнивает программы, подчеркивает особенности, подводит итоги. Объясняет, какое программное обеспечение применяется на используемых ими технологических устройствах (компьютер, ноутбук, планшет, мобильный телефон).</p>
<p>5.2.2.2 Создавать и редактировать растровые изображения. Критерии оценивания: Определяет инструменты, используемые при создании (рисовании) растрового изображения.</p>	<p>Знает понятия графики, графический редактор, компьютерная графика. Проводит классификацию компьютерной графики по видам. Необходимо сформировать понятия о растровой графике, растровом графическом редакторе</p>	<p>Различает пиктограммы /программы, используемые для рисования. Правильно описывает алгоритм запуска программы.</p>	<p>Правильно определяет пиктограммы и инструменты, используемые при рисовании. Умеет использовать, изменять, обрабатывать и хранить в практической работе.</p>

Раздел: «Алгоритмы в нашей жизни»			
5.3.2.1 Формулировать определение алгоритма. Критерии оценивания: Формулирует и определяет определение алгоритма.	Объясняет, что явления, происходящие в окружающей среде, реализуются в зависимости от определенного алгоритма. Дает определение алгоритму. Необходимо освоить понятие алгоритма, свойств алгоритма	Определяет свойства алгоритмов и приводит соответствующие примеры; связывает с жизнью.	На практике строят последовательность алгоритмов.
5.3.2.3 Приводить примеры исполнителей и их системы команд. Критерий оценивания: Приводит примеры исполнителей и их команд.	Различает систему исполнителей и команд. Выполняет задание с учетом рекомендаций учителя. Необходимо уметь составлять систему команд исполнителя, составлять алгоритм в словесной форме.	При определении исполнителей из данных ситуаций выбирает истинные мнения.	С приведением примеров алгоритм правильно идентифицирует систему исполнителей и команд.
5.3.2.2 Представлять алгоритм в словесной форме. Критерии оценивания: Обсуждает представление алгоритма в виде слова.	Определяет форму подписки алгоритма Формирование логического мышления. Необходимо знать определение алгоритма и исполнителя Знать свойства алгоритма. Уметь представлять алгоритм в словесной форме. Составлять системы команд для разных исполнителей.	Сравнивает преимущества и недостатки предлагаемого алгоритма в форме слова. Разъясняет правила специального назначения. Необходимо уметь приводить алгоритмов из жизни.	Предлагает проект, основанный на словарном алгоритме, с учетом специальных применимых правил.
Раздел: «Рассуждаем и программируем»			
5.3.3.1 Использовать команды ветвления и цикла в игровой среде программирования (<i>Logo, Scratch</i>).	Определяет последовательность действий выполняемого алгоритма.	Идентифицирует блоки между собой. Создает код программы в соответствии с	Правильно используют функции команд» всегда « / » если « / » повторить".

Критерий оценивания: Эффективно использует виды алгоритмов в программе.	Демонстрирует свои знания. Выполняет упражнения. Необходимо знать блоки среды программирования Scratch. понимать назначение среды программирования <i>Scratch, Лого</i> .	заданным заданием. Необходимо составить мини – проект с различными блоками в программе <i>Scratch (Сркетч), Лого</i> .	Правильно выполняет задание. Формирование умений выполнять задания по элементам программирования.
5.2.2.1 Эффективно организовывать документ для печати (устанавливать параметры страницы, выполнять предварительный просмотр и т.д).	Объясняет цель использования текстового документа. Выделяет программы, работающие с текстовыми документами.	Запускает программы, работающие с текстовым документом; учитывает правила написания текста.	Обрабатывает изготовленный документ, подготавливает к печати. Обсуждает результаты.

Приложение 24

Предмет: «Информатика»			
6 класс			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел «Компьютерные системы и сети»			
6.1.3.1 Объяснять преимущества беспроводной связи. Критерий оценивания: Объясняет преимущества беспроводной связи.	Формулирует определение беспроводной связи и их виды. Приводит примеры сетей и связей (<i>Wi-Fi; Bluetooth; ИК-порт</i>). Необходимо уметь классифицировать беспроводные сети согласно топологиям; различать преимущества и недостатки беспроводной связи.	Определяет развитие истории беспроводной связи и классифицирует проводные и беспроводные и их назначения.	Объясняет преимущества беспроводной связи и находить информацию о видах беспроводных связях. Приводит пример « <i>Вред и польза применения беспроводной сети Wi-Fi</i> ».
6.4.1.1 Формулировать и решать задачи эргономики (для максимального комфорта и эффективности). Критерии оценивания:	Определить понятие «Эргономика», положение - и формулирует эргономические	Обобщает понятия: макроэргономика, микроэргономика,	Формулирует основные факторы, оказывающие влияние на здоровье человека при работе за

<p>Формулирует и решает задачи эргономики (для максимального комфорта и эффективности).</p>	<p>требования к применению смартфонов и планшетов. Необходимо уметь дать ключевые понятия эргономики, связанных с требованиями безопасности при эксплуатации технических систем и применение их в профессиональной деятельности.</p>	<p>мидиэргономика и приводит примеры, делает выводы. Необходимо решать задачи эргономики (для максимального комфорта и эффективности).</p>	<p>компьютером (приводит примеры)</p> <ul style="list-style-type: none"> • мерцание монитора (<i>влияет на глаза</i>) <ul style="list-style-type: none"> • электромагнитное излучение, • шум (<i>раздражает</i>), • воздействие на психику, • стесненная поза (<i>действует на позвоночник</i>), • микроклимат помещения: (<i>влажность, пыльность</i>), режим работы (<i>необходимые перерывы на отдых</i>).
<p>Раздел: «Компьютерная графика»</p>			
<p>6.2.2.2 Создавать и редактировать векторные изображения.</p> <p>Критерии оценивания: Объясняет редактирование векторных изображений.</p>	<p>Формирование умений создавать и редактировать векторные изображения (растровое изображение, векторная графика). Закрепление практических умений.</p> <p>Необходимо знать элементы окна программы; уметь создавать векторные изображения; уметь редактировать векторные изображения.</p>	<p>Формулирует методику создания и редактирования векторных изображений и применяет знания при выполнении практических работ.</p>	<p>Объясняет создание и редактирование векторных изображений и выполняет первое задание в графическом редакторе Inkscape: Устанавливает размер рабочего листа по формату бумаги и выбирает ориентацию листа.</p>
<p>6.2.2.3 Оценивать преимущества и недостатки растровой и векторной графики.</p> <p>Критерии оценивания: Создает преимущества и недостатки растровой и векторной графики.</p>	<p>Определяет преимущества и недостатки растровой и векторной графики. Необходимо расширение и систематизация представлений о растровой и</p>	<p>Сравнивает преимущества и недостатки растровой и векторной графики. Необходимо знать основные виды компьютерной графики: растровая,</p>	<p>Создает преимущества и недостатки иллюстрации «Заката солнца» - элементы рисунка в следующем порядке: 1) небо; 2) вода; 3) горы; 4) земля; 5) пальма; 6) солнце; 7) отражение солнца в</p>

	векторной графике, Повторить тему «Компьютерная графика».	векторная, 3D и фрактальная. Уметь характеризовать возможности растрового и векторного графических редакторов. Выявлять, где используются растровые и векторные редакторы.	воде. Анализирует и оценивают плюсы и минусы растровой и векторной, 3D и фрактальной графики.
Раздел: «Как разрабатываются компьютерные игры»			
6.3.2.1 Поэтапно разбирать решение задачи. Критерии оценивания: Доказывает и разбирает поэтапно решение задачи.	Объясняет, поэтапно разбирает решение задачи на определение идей. Самостоятельно подтверждает ответ конкретными примерами.	Составляет поэтапно и создает блок-схему любой игры на определение идей. Овладение навыками создания блок-схемы любой игры на определение идей.	Доказывает блок-схемы, поэтапно разбирает решение задачи на компьютере по определенной идее и делает выводы. Владение системой базовых знаний по решению задач на компьютере по определенной идее.
6.3.2.1 Поэтапно разбирать решение задачи. Критерии оценивания: Сравнивает разрабатываемый сценарии поэтапно.	Объясняет поэтапно выбор персонажей, рисуя сцены. Формирование информационной культуры обучающихся. Необходимо развивать навыки по поэтапному решению задач. Сформировать знания об основных этапов решения прикладной задачи с помощью компьютера и научить использовать на практике.	Придумывает, как поэтапно разбирать решение задачи на компьютере, рисуя сцены и персонажи и делает выводы.	Решает задачу с применением компьютерных технологий. С учетом задания разрабатывает сценарий. Сравнивает, используя диаграмму Венна, какая польза и вред от компьютерных игр? Называет причины возникновения заболеваний при постоянной игровой деятельности за компьютером и несоблюдением техники безопасности.
6.3.2.2 Представлять алгоритм в виде блок-схем.	Создает блок-схему, используя определение идей	Группирует блок-схему, используя определение идей	Оценивает игру. Предлагает идею новой игры для развития

<p>Критерии оценивания: Оценивает алгоритм в виде блок-схем на компьютере.</p>	<p>алгоритма решения задач. Определяет результат алгоритма по составленной блок-схеме. Необходимо знать формы записи алгоритмов; научиться составлять блок-схемы линейных алгоритмов; следовать правилам работы в группе.</p>	<p>алгоритм и кода программы. В чем же разница между мультфильмом и игрой? Называет этапы подготовки компьютерных игр. Необходимо уметь анализировать и сравнивать результаты деятельности друг друга.</p>	<p>логики и мышления. Объясняет свои действия Развитие алгоритмического, логического мышления.</p>
<p>6.3.2.2 Представлять алгоритм в виде блок-схем. Критерии оценивания: Доказывает разработанный сценарии алгоритма в виде блок-схем.</p>	<p>Создает блок-схему, разрабатывая сценарии алгоритм решение задач. Необходимо уметь сформулировать свойства алгоритма; Научиться правилам записи алгоритмов на алгоритмическом языке.</p>	<p>Группирует блок-схему, разрабатывая сценарии алгоритм и код программы. Необходимо вырабатывать умение построение и записи простейших алгоритмов.</p>	<p>Доказывает, разрабатывая сценарии алгоритма и код программы, решая задачи на компьютере.</p>
<p>Раздел: «Создание компьютерной игры»</p>			
<p>6.3.1.1 Разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования. Критерии оценивания: Делает вывод по разработке и реализовывании сценария в игровой среде программирования.</p>	<p>Сравнивает, как разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования. Применяет знания в практической деятельности.</p>	<p>Составляет программу в среде программирования игры Scratch и экспериментирует. Если программа работает некорректно, то, возможно, в программе нужно искать ошибки. И это непростая задача. При поиске ошибок применяет общие советы.</p>	<p>Делает вывод в разрабатывании и реализовывании сценария в игровой среде программирования. Последовательное выполнение блок-схем и сценария в игровой среде программирования. Демонстрирует отличное выполнение заданий.</p>
<p>6.3.1.1 Разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования. Критерии оценивания:</p>	<p>Сравнивает, как разрабатывать и создавать звуковое сопровождение в игровой среде</p>	<p>Составляет компьютерную игру, основанную на классической аркадной игре Pong, и добавляет звук в</p>	<p>Делает вывод в разрабатывании и создании звукового сопровождения в игровой среде программирования.</p>

<p>Делает вывод по разработке и создании звукового сопровождения в игровой среде программирования.</p>	<p>программирования. Необходимо знать способы реализации сценария игровой ситуации в игровой среде программирования.</p>	<p>игру. Необходимо уметь разрабатывать алгоритм и реализовать сценарий игровой ситуации. Уметь находить и исправлять ошибки в программе.</p>	
<p>6.3.1.1 Разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования. Критерии оценивания: Создает заставку сценария в игровой среде программирования.</p>	<p>Сравнивает, как разрабатывать и создавать заставку в игровой среде программирования.</p>	<p>Определяет и представляет эффективный алгоритм и пути его совершенствования для игры по схеме.</p>	<p>Создает заставку сценария в игровой среде программирования, придерживаясь следующих этапов: 1. Выбирает фон. 2. Пишет название игры. 3. Записывает имена авторов игры. 4. Размещает в меню кнопки: – Начало игры; – Инструкция; – Выбор уровня игры и другие. Подбирает звуковое сопровождение.</p>
<p>6.3.1.1 Разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования. Критерии оценивания: Делает вывод по улучшению собственного проекта в игровой среде программирования.</p>	<p>Сравнивает, как улучшить собственный проект в игровой среде программирования.</p>	<p>Составляет варианты по улучшению собственного проекта в игровой среде программирования.</p>	<p>Делает вывод по улучшению собственного проекта в игровой среде программирования.</p>
<p>6.3.3.1 Находить и исправлять ошибки в программе. Критерии оценивания: Убеждает, как находить и исправлять ошибки в программе, делать выводы.</p>	<p>Объясняет, как находить и исправлять ошибки в программе. Демонстрирует понимание учебного материала.</p>	<p>Придумывает пример, как находить и исправлять ошибки в программе. Закрепление технических навыков, формирование критического мышления.</p>	<p>Убеждает, как находить и исправлять ошибки в программе, делать выводы. Демонстрирует умение выполнять сложные задания .</p>
<p>6.3.3.1 Находить и исправлять ошибки в программе</p>	<p>Объясняет, как улучшить собственный проект в</p>	<p>Придумывает пример, как улучшить собственный</p>	<p>Убеждает, как улучшить собственный проект в программе,</p>

<p>Критерии оценивания: Убеждает, как улучшить собственный проект в программе, сделать выводы.</p>	<p>программе. Проявляет творчество, навыки программирования.</p>	<p>проект в программе. Демонстрирует разработанный проект в программе и обосновывает свои действия при выполнении задания.</p>	<p>сделать выводы Готовит презентацию по проблеме проекта и умеет защитить проект.</p>
<p>6.3.1.1 Разрабатывать и реализовывать сценарии в игровой среде программирования. Критерии оценивания: Создает заставку сценария в игровой среде программирования.</p>	<p>Сравнивает, как разрабатывать и создавать заставку в игровой среде программирования. Знает последовательность выполнения задания в программе.</p>	<p>Определяет и представляет эффективный алгоритм и пути его совершенствования для игры по схеме. Выполняет действия по совершенствованию алгоритма для игры по схеме.</p>	<p>Создает заставку сценария в игровой среде программирования, придерживаясь следующих этапов: 1. Выбирает фон. 2. Записывает название игры. 3. Пишет имена авторов игры. 4. Размещает в меню кнопки: – Начало игры; – Инструкция; – Выбор уровня игры и другие. 5. Подберете звуковое сопровождение. Презентует заставку сценария.</p>
<p>Раздел «Работа с документом»</p>			
<p>6.2.2.1 Определять понятия ссылки (гиперссылки, оглавление, названия, сноски).</p>	<p>Объясняет понятия в определении ссылок (гиперссылок, оглавления, названия, сносок). Привитие навыков программирования в области выполнения действий: ссылки, гиперссылки, оглавление, названия, сноски).</p>	<p>Разрабатывает правильный порядок команд в алгоритме гиперссылок, оглавления, названия, сносок. Имеет навыки работы в программе по созданию ссылок, гиперссылок, названий и сносок</p>	<p>Определяет понятия ссылки (гиперссылки, оглавления, названия, сноски) и применяет на практических работах. Умеет создавать правильно гиперссылки, использовать дизайн и макеты программы при создании презентации; правильно их форматировать и редактировать, соблюдая все правила.</p>
<p>6.4.2.1 Объяснять понятия «авторское право», «плагиат».</p>	<p>Определяет понятие «авторское право» и «плагиат» Формирование правовой культуры.</p>	<p>Применяет понятие «авторское право» и «плагиат» в конкретной ситуации, приводит</p>	<p>Объясняет ссылки на автора при разработке проекта. Необходимо углублять знания о возможностях использования данных.в</p>

		примеры.	конкретной ситуации. Соблюдает навыки этических и правовых норм информационной деятельности.
--	--	----------	---

Предмет: «Информатика»			
7 класс			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Измерение информации и компьютерная память»			
7.2.1.1 Называть единицы измерения информации. Критерии оценивания: Показывает единицы измерения информации.	Знает порядок присвоения единиц измерения Байт, Килобайт, мегабайт, гигабайт Выполняет задания.	Показывает информационный объем слова в компьютера и подводит итоги.	Знает единицы измерения информации- Петабайт, Эксабайт, Зеттабайт, Йоттабайт и приводит примеры, делает выводы, высказывает свое предложение.
7.1.1.1 Описывать назначение видов памяти компьютера (оперативные запоминающие устройства, постоянные запоминающие устройства, внешние запоминающие устройства, кэш-память.	Объясняет значение функции видов памяти(устройства оперативного хранения). Выполняет задания по теме урока.	Имеет представление о понятиях: постоянное хранилище, внешнее хранилище, кэш-память; объясняет и делает выводы.	Объясняет функции внутреннего и внешнего вида памяти и подводит итог; применяет на практике.
7.1.2.3 Сравнить размеры файлов разных форматов, хранящих одинаковую информацию. Критерий оценивания: Сравнивает размер файлов разных форматов, в которых хранится одинаковая информация.	Сопоставляет объем файлов разных форматов, в которых хранится информация. Формирование навыков работы с информационными технологиями по обработке информации.	Описывает объем файлов разных форматов и рассуждает. Развитие алгоритмического и операционного мышления, интеллектуальных и творческих способностей.	Полностью описывает размер двух графических файлов и предлагает собственные обоснования. Сравнивает размер файлов разных форматов, в которых хранится одинаковая информация.
Раздел: «Решение задач с помощью электронных таблиц»			
7.2.2.2 Форматировать элементы электронной таблицы. Критерии оценивания: Форматирует элементы электронной таблицы.	Интерпретирует элементы таблицы. Формирование знаний по решению задач с помощью электронных таблиц.	Определяет, как объединять ячейки в Excel и их назначение. Выполняет практические задания.	Знает о значении данных, видах расчетов, которые можно производить с данными. Применяет в практике.
7.2.2.4 Использовать условное форматирование в электронной таблице. Критерий оценивания: Применяет условное форматирование в	В таблице определяет, для каких целей используется условное форматирование. Формирование	Знает какие действия выполняются с диапазонами ячеек для применения условного форматирования.	Характеризует, что можно использовать данные в различных ячейках в условном форматировании. Приводит

электронной таблице.	информационной компетентности у учащихся и умение работать с таблицами.	Закрепление навыков работы по обработке информации	примеры.
7.2.2.3 Создавать диаграммы в электронной таблице. Критерии оценивания: В электронной таблице составляет диаграммы.	Описывает создание диаграммы в таблице Ехсел. Умеет применять программу, строить диаграммы в электронной таблице.	Знает виды гистограмм и приводит примеры. Выполняет задание и демонстрирует информационно-коммуникационные умения и навыки при обсуждении выполнения задания.	При обозначении диаграммы уточняет, какие дополнительные страницы открываются в электронной таблице и объясняет, как ее удалить. Умеет оперировать данными и в совершенстве владеет информацией по тематике.
Раздел: «Программирование решений»			
7.1.2.1 Различать понятия «система программирования» и «языки программирования».	Разделяет все языки программирования на группы и описывает их.	Различает причины разделения языков программирования на машинно-зависимые и независимые.	Используя определенные закономерности, алфавитный, слоган языка программирования, самостоятельно отбирает правила написания слов.
7.3.3.2 Записывать линейные и разветвляющиеся алгоритмы в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus, Pascal ABC). Критерии оценивания: Записывает линейные и разветвляющиеся алгоритмы в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus, Pascal ABC).	Описывает этапы написания программы. Понимает линейные и разветвляющиеся алгоритмы в интегрированной среде разработки программы.	Называет структуру полных условных операторов.	Показывает как записывать переменные в языке программирования Python. Записывает линейные и разветвляющиеся алгоритмы в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus, Pascal ABC).
7.4.1.1 Выполнять требования к созданию интерфейса разрабатываемого проекта. Критерии оценивания: Выполняет требования к созданию интерфейса создаваемого проекта.	Знает процедуру создания интерфейса разрабатываемого проекта. Описывает аспекты, применяемых пользователем в проектировании интерфейса.	Различает процедурно-ориентированные интерфейсы. Знает их типы.	Уметь разделять и объяснять оценочные показатели интерфейса. Знать и создавать пользователю функции, необходимые для выполнения задач. Соблюдает требования при разработке интерфейса

			создаваемого проекта..
Раздел: «Моделирование объектов и событий»			
7.3.1.1 Создавать модели объектов и событий в 3D редакторах. Критерии оценивания: Создает 3D- модель объектов и событий.	Описывает 3D- моделирование. Необходимо знать назначение и основные элементы 3D редактора SketchUp; знать интерфейс программы.	Объясняет пути создания и редактирования трехмерного моделирования. Необходимо уметь использовать и редактировать 3D объекты, и смоделировать простейшие объекты.	Объясняет возможности программы Sketch Up, оценивает и делает выводы. Создает 3D- модель объектов и событий.

Приложение 26

Предмет: «Информатика»			
8 класс			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел «Технические характеристики компьютера и сетей»			
8.2.1.1 Применять алфавитный подход при определении количества информации. Критерии оценивания: Применение алфавитного подхода при определении количества информации.	Объясняет необходимость использования алфавитного подхода при определении количества информации.	Применяет основные понятия: «мощность и алфавита» и «информационный вес символа».	Классифицирует информационный объем сообщения и решает нестандартные задачи с использованием формул. Применяет алфавитный подход при определении количества информации.
8.1.1.1 Объяснить на элементарном уровне функции процессора и его основные характеристики. Критерии оценивания: Объяснение на элементарном уровне функции процессора и его основные характеристики.	Объясняет назначение микропроцессора, компоненты, входящие в процессор, и характеристики процессора. Объясняет назначение комплектующих частей.	Использует термины «АЛУ», «УУ», «Тактовая частота», «Регистры», «Разрядность» и сделать выводы.	Определяет потенциальные проблемы процессора и описывает возможные пути решения Правильно подбирает комплектующие согласно их совместимости.
8.1.3.1 Определять пропускную способность сети.	Знает определение пропускной способности и	Демонстрирует схему передачи информации и	Вычисляет пропускную способность сети, используя

<p>Критерии оценивания: Определение пропускной способности сети.</p>	перечисляет назначение каналов связи.	формулы расчета пропускной способности в локальной сети.	формулу и конвертирует единицы измерения количества информации при вычислении пропускной способности сети.
Раздел «Здоровье и безопасность»			
<p>8.4.1.1 Приводить примеры влияния различных электронных устройств на организм человека и эффективно использовать методы защиты.</p> <p>Критерии оценивания: Использует примеры влияния различных электронных устройств на организм человека и эффективное использование метода защиты.</p>	Приводит примеры влияния различных электронных устройств на организм человека.	Объясняет принцип работы различных угроз на организм человека и принцип защиты от них.	Эффективно оценивает методы защиты от влияния различных электронных устройств.
<p>8.4.1.1 Соблюдать правила обеспечения безопасности пользователя в сети (мошенничество и агрессия в интернете).</p> <p>Критерии оценивания: Соблюдение правила обеспечения безопасности пользователя в сети (мошенничество и агрессия в интернете).</p>	Знает опасности глобальной сети и правила безопасной работы в сети Интернет.	Объясняет виды угроз в сети Интернет и выявляет мошеннические манипуляции над пользователями.	Устанавливает надежный пароль на документы содержащие конфиденциальную информацию, выявлять угрозы в описанных ситуациях и применяет меры защиты при работе в сети Интернет.
Раздел «Обработка информации в электронных таблицах»			
<p>8.2.2.2 Использовать абсолютную и относительную ссылки.</p> <p>Критерии оценивания: Использование абсолютной и относительные ссылки.</p>	Дает понятие абсолютной и относительной ссылки.	Планирует, как правильно записать абсолютный и относительный адрес ячеек.	Применяет в практических работах электронные таблицы и выражает свои предложения.
<p>8.2.2.1 Использовать различные форматы данных для решения задач в электронных таблицах.</p> <p>Критерии оценивания: Использование различных форматов данных для решения задач в электронных таблицах.</p>	Использует форматы данных и дает понятие. Умеет работать с таблицами.	Разрабатывает формат данных и приводит примеры.	Прогнозирует применение формата данных, приводит несколько примеров и делает заключение. Использует различные форматы данных для решения задач в электронных таблицах.

Раздел «Интегрированные среды разработки программ»			
<p>8.1.2.1 Различать системное, прикладное программное обеспечение и системы программирования.</p> <p>Критерии оценивания: Умеет различать системные, прикладные программные обеспечения и системы программирования.</p>	<p>Перечисляет виды программного обеспечения и их назначение.</p>	<p>Классифицирует различные ПО и системы программирования.</p>	<p>Приводит примеры системы программирования для определенных целей, сравнивает виды ПО и системы программирования согласно их классификациям.</p>
<p>8.3.3.2 Знать и использовать компоненты интегрированной среды разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p> <p>Критерий оценивания: Умение переводить математические выражения на языке программирования и составлять блок – схемы.</p>	<p>Знает раздел программы для описания переменных, постоянных величин, правила обозначения идентификатора, последовательность использования разделов программы.</p>	<p>Умеет использовать целые и вещественные типы данных для описания переменных.</p>	<p>Переводит математическое выражение на язык программирования (и наоборот), составляет блок-схему линейного алгоритма.</p>
<p>8.3.3.1</p> <p>Использовать операторы выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p> <p>Критерии оценивания: Использование операторов выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>	<p>Использует блок – схему алгоритма для написания программного кода.</p>	<p>Умеет применять условный оператор при написания программного кода.</p>	<p>Использует оператор выбора switch и решает задач на языке C++</p>
<p>8.3.3.1</p> <p>Использовать операторы выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p> <p>Критерии оценивания: Использование операторов выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>	<p>Умеет правильно определить типы данных: double, int.</p>	<p>Правильно решает жизненные задачи, используя цикл с постусловием.</p>	<p>Использует программный код последовательно по алгоритму на языке C++ Использует операторы выбора и циклов в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>
Раздел «Решение задач в интегрированной среде разработки»			

<p>8.3.1.1 Создавать модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p> <p>Критерии оценивания: Создание модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>	<p>Создает блок-схему разрабатываемого решения, используя языки программирования, обосновывает причину выбора среды программирования.</p>	<p>Сравнивает данные, определяет проблему из поставленной ситуации, отбирает ключевые данные из определенной информации.</p>	<p>Анализирует собранные данные для улучшения этапов разработки проекта и оценивает качество информации, используемой для проекта.</p> <p>Закрепление навыков по созданию модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>
<p>8.3.1.1 Создавать модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p> <p>Критерии оценивания: Создание модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>	<p>Создает модели задач в интегрированной среде разработки программ.</p>	<p>Анализирует блок – схему алгоритма решения задач.</p>	<p>Составляет блок – схему алгоритма решения задач линейной, разветвляющейся и циклической .</p> <p>Закрепляет навыки по созданию модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>
<p>8.3.1.1 Создавать модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus)</p> <p>Критерии оценивания: Создание модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>	<p>Умеет применять оператор ввода – вывода данных при выполнении практических заданий.</p>	<p>Определяет условие для цикла Применяет учебный материал последовательно при выполнении практических работ.</p>	<p>Анализирует операторы для телодвижения цикла и строковый тип данных Необходимо закрепить навыки по созданию модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>
<p>8.3.1.1 Создавать модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus)</p> <p>Критерии оценивания: Создание модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>	<p>Называет основные типы алгоритмических структур, применяет полученные знания, умения и навыки в проектных работах.</p>	<p>Использует основные приемы создания программ, работает с различными объектами, отлаживает и сохраняет проекты.</p>	<p>Осуществляет проверку программы с помощью экспериментальных данных, запускает приложение на выполнение и проверяет правильность результата Создает модели задач в интегрированной среде разработки программ (C/C++, Python, Delphi, Lazarus).</p>

Предмет: «Физика»			
7 класс			
Цели обучения/Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Давление»			
Решение формулы гидростатического давления в жидкости и его применение при решении задач.	Понимает, что при падении давления со стороны силы тяжести на жидкость-давление верхнего слоя действует на давление нижнего слоя. Закрепление физических терминов.	Выводит формулу гидростатического давления в жидкости Необходимо создать условия для овладения учащимися формулы для расчета давления жидкости на дно и стенки сосуда.	Используя формулу гидростатического давления при решении задач, доказывает, что гидростатическое давление зависит не от плотности жидкости, а от высоты площади.
Применение закона Архимеда при решении задач.	Знает закон Архимеда Развивает навыки в самостоятельном приобретении информации, в умении выделять главную мысль.	Знает формулу закона Архимеда, использует при решении задач. Напрмиер, в каком объеме тело погружено в жидкость может объясняться вытеснением жидкости в таком объеме. Развитие интерес к познанию законов природы и их применению.	Определяет разницу веса тела в воздухе и веса в жидкости. Решает задачи определения плотности тела путем измерения массы в воздухе и внутри жидкости. Выполнение заданий самостоятельно Применяет полученные знания на практике при проведении самостоятельных исследований, выполняя экспериментальную работу, решая качественных и расчетных задач.
Раздел: «Энергия»			
Применение формулы кинетической энергии при решении задач.	Знает формулу кинетической энергии. $E_k = \frac{mv^2}{2}$	Способен использовать формулу кинетической энергии при решении задач. Понимает физический смысл	Приводит в систему МСУ. Доказывает, что кинетическая энергия является энергией движения тела.

	Применяет формулу кинетической энергии при решении задач.	взаимосвязи кинетической энергии с величинами определяющих их численное значение.	Использует формулу кинетической энергии в конкретных практических ситуациях.
Применение формулы потенциальной энергии и упругого тела для высоко поднятого тела.	Знает формулы потенциальной энергии. $E_n = mgh$ $E_n = \frac{kx^2}{2}$ Выполняет задания с применением формулы потенциальной энергии.	Способен различать потенциальную энергию от воздействия силы тяжести и силы упругости Применяет формулу при выполнении практических заданий.	Применяет формулу потенциальной энергии при решении задач, в конкретных практических ситуациях. Совершенствует умения, навыки логического мышления, умение обосновывать свои высказывания, делать выводы, выделять главное, представлять информацию в различных знаковых системах.
Приводит примеры преобразования энергии.	Знает, что энергия - это способность производить работу. Дает определение энергии.	Способен привести примеры кинетической и потенциальной энергии. Демонстрирует понимание и применение учебного материала.	С помощью примеров разрабатывает концепцию закона об обращении и сохранении энергии. Решает задачи самостоятельно.
Применение закона сохранения механической энергии при решении задач.	Знает формулы кинетической и потенциальной энергии. $E_k = \frac{mv^2}{2}$; $E_n = \frac{kx^2}{2}$; $E_n = mgh$ Применяет на уроках.	Формулирует закон сохранения энергии, который передается из одного тела в другое или преобразуется из одного вида в другой, т. е. является законом сохранения энергии.	Основываясь на законах сохранения, кинетическую энергию и потенциальную энергию использует при решении уравновешивающих задач.
Раздел: «Земля и Космос»			
Сравнивает геоцентрические и гелиоцентрические системы.	Имеет первые представления о геоцентрических и гелиоцентрических системах.	Может различать геоцентрические и гелиоцентрические системы.	Описывает геоцентрические и гелиоцентрические системы.
Систематизирует объекты Солнечной системы.	Знает некоторые из планет, входящих в Солнечную	Перечисляет планеты, входящие в Солнечную	Систематизирует объекты Солнечной системы. Комплексно

	систему. Закрепляет знания о космосе	систему. Расширяет знания о Солнечной системе и ее планетах	сравнивает по собственному основанию. Делает выводы.
Объясняет смену времен года в зависимости от широт и продолжительность дня и ночи.	Понимает, что изменение времен года происходит за счет движения Земли вокруг Солнца по орбите. Развивает устойчивый и познавательный интерес к теме.	Объясняет, что смена дня и ночи происходит за счет вращения Земли вокруг своей оси. Умеет формулировать точное определение и истолкование основных понятий, законов, теорий.	Делает вывод, аргументирует, что изменение сезонов года происходит за счет движения Земли по орбите вокруг Солнца. Объясняет, что смена дня и ночи происходит за счет вращения Земли вокруг своей оси. Осознанно и произвольно строит речевое высказывание в устной и письменной форме; делает анализ и отбор информации, перерабатывает информацию для получения необходимого результата.
Раздел: «Физические величины и измерения»			
7.1.2.1 Соотносить физические величины с их единицами измерения Международной системы единиц.	Знает физические величины и их единицы измерения в SI-системе. Понимает учебный материал, знает единицы измерения Международной системы единиц.	Физические величины идентифицирует их с единицами измерения в SI-системе.	Излагает историческое развитие МСА/историю развития науки и техники, высказывает свое мнение.
7.1.2.2 Различать скалярные и векторные физические величины и приводить примеры.	Различает скалярные и векторные физические величины.	Приводит примеры скалярных и векторных физических величин. Знает значение физической величины и Векторы.	Определяет модуль и направление равновесных векторов. Обозначает модуль, записывает в простом виде.
7.1.3.1 Измерять длину, объем тела,	Различает приборы для	Определяет значение	Определяет длину, объем и

температуру и время, записывает результаты измерений с учетом погрешности.	измерения физических величин.	физической величины.	площадь тела с учетом погрешностей приборов, делает выводы, высказывает свое мнение.
7.1.2.1 Соотносить физические величины с их единицами измерения Международной системы единиц.	Знает физические величины и их единицы измерения в SI-системе.	Физические величины идентифицирует их с единицами измерения в SI-системе.	Излагает историческое развитие МСА/историю развития науки и техники, высказывает свое мнение.
Раздел: «Механическое движение»			
7.2.1.1 Объяснять смысл понятий: материальная точка, система отсчета, относительность механического движения, траектория, путь, перемещение.	Знает определения терминов: материальная точка, траектории, пути, перемещения.	Различает путь, траекторию и перемещение. Знает систему учета. Знает необходимые величины для полного описания механического движения тела в пространстве.	Описывает систему подсчета, прикрепленную к Земле. Подробно излагает принцип относительности. Галилея, приводит примеры системы инерционного отсчета.
7.2.1.3 Различать прямолинейное равномерное и неравномерное движение.	Разделяет прямую линию с равномерным движением и неравномерным движением	Полностью описывает опыт управления прямолинейным равномерным движением и неравномерным движением.	Представляет свое мнение, приводя примеры равномерных движений и неравномерных движений, встречающихся в природе.
7.2.1.4 Вычислять скорость и среднюю скорость движения тел.	Определяет физические величины, характеризующие движение, записывает формулу скорости	Вычисляет скорость, путь и время движения тела, используя формулу	С использованием формулы средней скорости, вычисляет среднюю скорость движущегося тела
7.2.1.5 Строить график зависимости s от t , применяя обозначение единиц измерения на координатных осях графиков и в таблицах.	Записывает уравнение равномерного движения. Знает значение каждой буквы в Формуле.	Находит координаты тела, используя уравнение равномерного движения. Правильно обозначает единицы измерения на осях координат и в таблице. Выстраивает график зависимости времени	Правильно определяет вид движения, дорожку и скорость через график, заполняет таблицу и делает выводы.

		перемещения	
Раздел: «Плотность»			
7.2.2.11 Измерять массу тела с использованием электронных, пружинных и рычажных весов.	Различает виды весов. Знает назначение массы, единицу измерения. Необходимо знать, что массу тела определяют путем сравнения массы тела с массой условно принятой как эталон единицы массы 1 кг; измерять массу тела при помощи весов	Измеряет массу тела с помощью весов. Необходимо вычислять массу тела через плотность и объем тела.	Сравнивает массу двух тел. Объясняет принципы работы весов, делает выводы.
7.2.2.12 Использовать измерительный цилиндр (мензурка) для измерения объема жидкости или твердого тела различной формы.	Различает мензурки различной вместимости. Определяет стоимость части мензурки.	Знает, с какой мензуркой можно точно и быстро определить количество жидкости. Определяет количество жидкости с использованием мензурки.	С использованием мензурки точно определяет объем твердого тела или жидкости в различных формах. Записывает результаты измерений с учетом ошибок приборов, делает выводы.
7.2.2.13 Объяснять физический смысл плотности.	Знает определение плотности, назначение, единицу измерения. Записывает формулу плотности.	Использует формулу плотности, определяет массу и объем тела, плотность веществ.	Понимает физическое значение плотности, проводит теоретические исследования. Предлагает другие способы определения плотности, обсуждает. Определяет среднюю плотность.
7.2.2.14 Экспериментально определять плотности жидкостей и твердых тел.	С помощью весов определяет массу тела. С помощью линейки определяет объем тела правильной формы. (Система измерения единиц измерения - МКС).	Определяет с помощью мензурки объем тела сложной формы. Используя формулу плотности, определяет плотность вещества.	Определяет объем и массу жидкости с использованием весов и мензурок. Вычисляет плотность, используя формулу. Объясняет проведение опыта, составляет заключение, высказывает свое мнение.
Раздел: «Взаимодействие тел»			
7.2.2.1 Объяснять явление инерции и	Знает значение слова –	Излагает концепцию	Приводит примеры движущихся

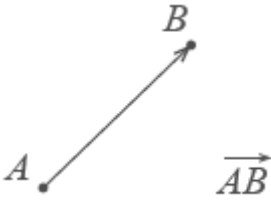
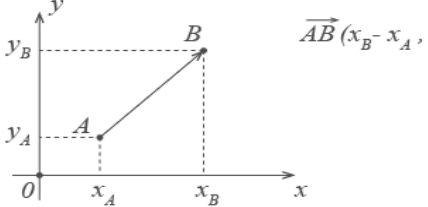
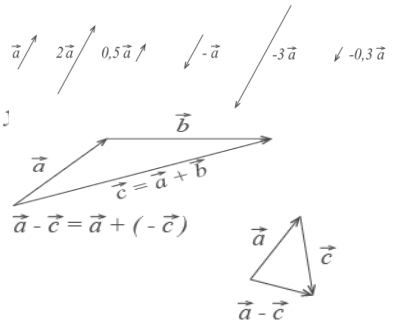
приводит примеры.	инерция; приводит пример из повседневной жизни.	Г. Галилея. Понимает инертность тел.	тел по инерции в микромире, в космосе и описывает их, предлагает свое мнение.
7.2.2.10 Различать вес и силу тяжести.	Понимает значение слова «сила». Знает определение понятия силы, обозначение и единица измерений. Знает силу притяжения.	Различает понятие массы, веса и силы тяжести. Знает понятия гравитационного взаимодействия, гравитационного поля и гравитационной силы. Применяет формулу силы тяжести при вычислении. Знает значение g .	Характеризует разницу между силой тяжести и массой тела. Излагает вес и несовместимость. Проводит теоретические исследования. Характеризует силу тяжести на других планетах, высказывает свое мнение.
7.2.2.3 Различать и приводит примеры пластических и упругих деформаций.	Знает значение термина «деформация». Различает виды .	Приводит примеры видов «упругой деформации». Характеризует силу упругости.	Характеризует силу упругости, которая называется силой реакции тела, приводит примеры, высказывает свое мнение.
7.2.2.9 Графически находить равнодействующую сил, действующих на тело и направленных вдоль одной прямой.	Формулирует определение равноправной силы.	Показывает силы, лежащие вдоль одной прямой, через график/усиливает равное действие.	Определяет модуль и направление равновесной силы. Если равновесная сила равна нулю, то организм характерно состояние покоя или равновесия, характеризует плавное движение; приводит пример, высказывает свое мнение.

Предмет: «Физика»			
8 класс			
Цели обучения	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел «Тепловые явления»			
8.3.2.1 Описывать способы изменения внутренней энергии.	Записывает способы изменения внутренней энергии.	Приводит примеры для способов изменения внутренней энергии.	Соотносит особенности двух способов изменения внутренней энергии.
8.3.2.2 Сравнивать различные виды теплопередачи.	Перечисляет все виды теплопередачи.	Приводит примеры в природе и технике видов теплопередач.	Указывает особенности каждого вида теплопередачи.
8.3.2.5 Определять количество теплоты, полученное и отданное в процессе теплопередачи.	Составляет список буквенных обозначений величин в задаче при оформлении условия задачи, указывает процесс, описанный в условии задачи.	Переводит кратные и дольные единицы измерения величин в основные единицы измерения данных величин.	Решает задачи для нахождения количества теплоты, выводит формулы для вычисления массы тела, температуры и удельной теплоемкости. Использует уравнение теплового баланса.
8.3.2.7 Применять формулу количества теплоты, выделяемого при сгорании топлива, при решении задач.	Оформляет условие задачи, определяет процессы, описанные в условии задачи.	Использует приставки для перевода единиц измерения в основные, выражает искомую величину из формулы для сгорания топлива.	Решает задачи для нахождения количества теплоты при сгорании топлива, нагревании и охлаждении.
Раздел «Агрегатные состояния вещества»			
8.3.2.11 Применять формулу количества теплоты, поглощаемого (выделяемого) при плавлении и кристаллизации.	Оформляет условие задачи, определяет процессы, описанные в условии задачи.	Использует приставки для перевода единиц измерения в основные, выражает искомую величину из формулы для плавления (кристаллизации) тела.	Решает задачи для нахождения количества теплоты при плавлении(кристаллизации), нагревании(охлаждении) тела.
8.3.2.12 Анализировать график	Записывает участки графика,	Определяет по графику	Устанавливает различия

зависимости температуры от времени при плавлении и кристаллизации тела.	относящиеся к нагреванию, охлаждению и плавлению тела.	температуру плавления (кристаллизации). Объясняет по графику процесс нагревания (охлаждения) в жидком или твердом состоянии, процесс плавления.	процессов нагревания (охлаждения) в твердом и жидком состоянии, плавления (отвердевания) и оформляет построение графика.
8.3.2.13 Анализировать график зависимости температуры от времени при парообразовании (конденсации) тела.	Записывает участки графика, относящиеся к парообразованию тела, используя значение температуры кипения по таблице.	Определяет и объясняет по графику особенности процесса парообразования (конденсации).	Устанавливает различия процессов нагревания (охлаждения) в твердом и жидком состоянии, плавления (отвердевания) и оформляет построение графика.
8.3.2.15 Определять количество теплоты при парообразовании.	Оформляет условие задачи, определяет процессы, описанные в условии задачи	Использует приставки для перевода единиц измерения в основные, выражает искомую величину из формулы для процесса парообразования (конденсации)	Решает задачи для нахождения количества теплоты при плавлении(кристаллизации), нагревании(охлаждении) и парообразования (конденсации) тела.
Раздел «Основы термодинамики»			
8.3.2.1 Представлять температуру в разных температурных шкалах.	Записывает температуру в градусах Цельсия по показаниям термометра.	Соотносит и определяет температуру в Кельвинах, используя формулу $T=t+273$	Классифицирует значение температуры для шкалы Цельсия, Кельвина и Фарингейта
8.3.2.17 Объяснять 1 закон термодинамики	Использует формулу 1 закона термодинамики. Запоминает, что работа, количество теплоты и изменение внутренней энергии измеряются в Джоулях.	Показывает знак величин А, Q, U, используя условие задачи. Соотносит данные величины и указывает в задаче верную запись 1 закона термодинамики для данного случая.	Отображает в решении задачи изменения искомой величины, обосновывает свои выводы.
8.3.2.19 Определять КПД теплового	Указывает обозначение КПД,	Определяет из формулы для	Вычисляет количество теплоты и

двигателя.	представляет условие задачи; использует формулу для вычисления КПД.	вычисления КПД другие величины, распознает понятия работы, нагревателя и холодильника.	температуру нагревателя или температуру холодильника из формулы для КПД.
8.3.2.20 Описывать принцип работы ДВС.	Описывает все составляющие двигателя внутреннего сгорания.	Описывает принцип работы двигателя внутреннего сгорания. Умеет распознавать 4 такта движения поршня. Определяет рабочее тело двигателя.	Описывает принцип работы двигателя внутреннего сгорания. Отслеживает особенности каждого такта движения. Понимает влияние выхлопных газов на организм человека.
Раздел «Основы электростатики»			
8.4.1.5 Применять закон Кулона при решении задач.	Оформляет условие задачи, записывает формулу закона Кулона и указывает значение коэффициента k .	Использует свойства степени при вычислениях силы притяжения.	Решает задачу для вычисления силы, массы тела, расстояние между телами, выводит массу и расстояние между телами из формулы закона Кулона.
8.4.1.6 Определять силовую характеристику электрического поля.	Определяет силовую характеристику электрического поля как напряженность электрического поля. Записывает значение элементарного электрического заряда.	Показывает при решении задач формулу для вычисления силы, действующей на электрический заряд. Указывает единицы измерения заряда, напряженности в условии задач.	Вычисляет напряженность электрического поля, значение силы, действующей на электрический заряд, используя свойства степени для вычисления данных физических величин.
8.4.1.9 Объяснять физический смысл потенциала.	Определяет физический смысл потенциала как энергетическую характеристику электрического поля, в условии задачи отмечает Вольт как единицу измерения потенциала.	Рассчитывает потенциал электрического поля с использованием формулы для его вычисления.	Распознает потенциал и напряженность электрического поля как характеристики поля, рассматривает взаимосвязь данных величин, выводит формулу $U=Ed$.

Раздел «Постоянный электрический ток»			
8.4.2.2 Применять условные обозначения элементов электрической цепи при графическом изображении электрических схем.	Указывает обозначение всех элементов электрических цепей. Определяет элементы простых электрических цепей.	Показывает подключение в цепь амперметра как последовательное, а вольтметра как параллельное.	Составляет схемы электрических цепей из предложенных элементов.
8.4.2.6 Применять закон Ома при решении задач. 8.4.2.8 Применять формулу удельного сопротивления проводника при решении задач.	Записывает обозначения единицы измерения силы тока, напряжения и сопротивления при оформлении условия задачи.	Показывает знание формул для вычисления силы тока, напряжения и сопротивления по их определению, а также использует формулу закона Ома при решении задачи.	Определяет удельное сопротивление материала по таблице. Рассчитывает неизвестную величину, анализируя формулы, записанные в решении задачи.
8.4.2.11 Рассчитывать электрические цепи, используя закон Ома для участка цепи в последовательном и параллельном соединении проводников.	Записывает обозначения единицы измерения силы тока, напряжения и сопротивления при оформлении условия задачи. Определяет вид соединения проводников.	Показывает знание формул для вычисления сопротивления, силы тока и напряжения при последовательном и параллельном соединении проводников.	Выводит формулы для вычисления сопротивления при смешанном соединении проводников. Рассчитывает неизвестные величины, анализируя формулы в решении задачи.
8.4.2.12 Применять формулы мощности и работы тока при решении задач. 8.4.2.12 Применять формулу закона Джоуля-Ленца при решении задач.	Указывает обозначение мощности и работы тока, количества теплоты в условии задачи, определяет единицы измерения этих величин.	Применяет формулы для вычисления мощности, работы тока и закона Джоуля-Ленца при решении задач.	Производит расчеты по вычислению величин, рассчитывает мощность, работу тока и количество теплоты, указывая при решении единицы измерения.

Предмет: Физика			
9 класс			
Цели обучения/ Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел: Основы кинематики			
<p>9.2.1.1 Объяснять физический смысл понятий: материальная точка, система отсчета, относительность механического движения; применять теоремы сложения скоростей и перемещений.</p> <p>Критерии оценивания: Применяет определение материальной точки, системы отсчета и относительности механического движения, теоремы сложения скоростей и перемещений.</p>	<p>Распознает понятия «материальная точка», система отсчета, относительность механического движения, например движение самолета из одной точки в другую, либо стоянка самолета в аэропорту (на каких еще примерах можно объяснить?) Вращение всех неподвижных предметов вместе с Землей.</p>	<p>Демонстрирует примеры тел, являющихся материальной точкой Объясняет физический смысл понятия «материальная точка», система отсчета, отличает понятия путь и перемещение, скорость Автомобиль дважды проехал по кольцевой дороге длиной 120 км, чему равны его путь и перемещение?</p>	<p>Демонстрирует знания о движении материальной точки, ее траектории и приводит примеры из жизни. Применяет теоремы сложения скоростей и перемещений в решении задач. Изображает траекторию движения тела, строит график движения и определяет результирующую скорость и перемещение.</p>
<p>9.2.1.3 Находить проекцию вектора на координатную ось, раскладывать вектор на составляющие.</p> <p>Критерии оценивания: Раскладывает вектор на составляющие, находит проекцию вектора на координатную ось, производит действия векторов.</p>	<p>Запоминает обозначение вектора, отличает векторные и скалярные величины, демонстрирует его направление стрелкой</p> <p>Объясняет пример из басни «Лебедь, рак и щука».</p>	<p>Находит проекцию вектора на координатную ось разложении вектора на горизонтальные и вертикальные составляющие и находит его координаты</p> 	<p>Применяет знания при сложении и вычитании векторов, умножении его на число, находит координаты конечного положения тела</p>

<p>9.2.1.5 Применять формулы скорости и ускорения при равнопеременном прямолинейном движении в решении задач.</p> <p>Критерии оценивания: Применяет формулы скорости и ускорения при равнопеременном прямолинейном движении.</p>	<p>Запоминает обозначение и произношение физических величин, их единиц измерений V (м/с)-скорость, a(м/с²)-ускорение.</p>	<p>Преобразовывает единицы измерения скорости и ускорения в системе СИ,записывает их формулы. Отличает ускоренное движение от замедленного,выражает через формулу ускорения начальную и конечную скорости (V_0 и V).</p>	<p>Применяет формулы скорости и ускорения при равнопеременном прямолинейном движении в решении задач,выводит из данных формул другие физические величины (время,перемещение).</p>
<p>9.2.1.14 Применять формулу взаимосвязи линейной и угловой скорости при решении задач.</p> <p>Критерии оценивания: Использует понятия линейных и угловых величин для описания равномерного движения тела по окружности.</p>	<p>Распознает обозначение и произношение физических величин, как линейная и угловая скорости,их единиц измерения V (м/с)-линейная скорость,W(рад/с)-угловая скорость),записывает их формулы: $V=2\pi Rv$ $W=V/R$</p>	<p>Преобразовывает единицы измерения линейной и угловой скоростей в системе СИ,записывает их формулы</p>	<p>Применяет формулы взаимосвязи угловой и линейной скоростей в решении задач,выводит из данных формул другие физические величины (период, частоту, радиус).</p>
Раздел «Основы динамики»			
<p>9.2.2.6 Формулировать закон Всемирного тяготения и применять его в решении задач.</p> <p>Критерии оценивания: Формулирует и применяет закон Всемирного тяготения при решении задач.</p>	<p>Понимает и применяет формулу закона Всемирного тяготения: обозначение и произношение физических величин и единицы измерений</p> $F = \frac{Gm_1m_2}{r^2}$ <p>F - сила G - гравитационная постоянная m_1, m_2 - массы взаимодействующих тел r – расстояние m-кг, G-Н*м²/кг² ,r-м, F-Н</p>	<p>Формулирует закон,преобразовывает единицы измерения силы,массы,радиуса Земли и гравитационной постоянной в системе СИ,записывает их формулы,определяет силу притяжения.Демонстрирует знания по математической записи закона.</p>	<p>Применяет формулы закона Всемирного тяготения в решении задач,выводит из данных формул другие искомые физические величины: $m_1=F*r^2/G*m_2$ или $r^2=G*m_1*m_2/F$ (массу,радиус).Определяет обратную зависимость силы от радиуса(чем больше радиус- r,тем меньше сила тяготения- F, объясняет отличие гравитационной постоянной от ускорения свободного падения (G).</p>

Раздел «Законы сохранения»			
<p>9.2.1.1 Различать понятия «импульс тела» и «импульс силы».</p> <p>Критерии оценивания: Различает понятия «импульс тела» и «импульс силы», применяет в решении задач.</p>	<p>Запоминает формулы для импульса тела и импульса силы, записывает их единицы измерения, объясняет понятие импульса на примере столкновения взаимодействующих тел, указывает его направление.</p>	<p>Определяет: какая величина является импульсом силы, опираясь на единицы измерения, сравнивает импульсы тел. Показывает зависимость между импульсом тела и импульсом силы, т.е. изменение импульса тела равно импульсу силы. Записывает второй закон Ньютона в импульсной форме $\Delta p = F \cdot \Delta t$</p>	<p>Демонстрирует знания о вычислении импульса тела и импульса силы, объясняет физический смысл отрицательного значения импульса. Находит значения импульса, используя данные графика. Определяет импульс силы по единицам измерения и сравнивает импульсы тел на иллюстрирующих примерах (легкая тележка, катящаяся с горки и легковая машина медленно едущая по дороге).</p>
<p>9.2.3.5 Определять механическую работу аналитически и графически.</p> <p>Критерии оценивания: Определяет работу аналитически и графически и применяет при решении задач.</p>	<p>Записывает формулу механической работы. Приводит примеры совершения механической работы из жизни (зависимость от силы и перемещения).</p>	<p>Делает запись условия задачи, переводит единицы измерения в систему СИ ($МДж = 10^6 Дж$, $кДж = 10^3 Дж$ и т.д.). Объясняет зависимость механической работы от пути. Показывает на графике движения тел.</p>	<p>Выполняет расчет работы, совершаемой постоянной силой. Определяет по графику работу силы по перемещению тела. Выводит формулы других искомых величин и преобразовывает их в математическую запись.</p>
<p>9.2.3.7 Применять закон сохранения энергии при решении задач.</p> <p>Критерии оценивания: Применяет закон сохранения энергии при решении задач, объясняет взаимосвязь работы и энергии.</p>	<p>Перечисляет виды энергий, записывает их буквенные обозначения в условие задачи. На примере бросания мяча или поднятии книги объясняет об изменении энергии.</p>	<p>Записывает формулу закона сохранения энергии, вычисляет по ней полную энергию, переводит величины в стандартный вид. Объясняет физический смысл работы, опираясь на закон сохранения энергии.</p>	<p>Применяет формулу закона сохранения энергии в решении задач. Объясняет ход решения задач. Из закона сохранения энергии выводит формулу скорости, массы, высоты).</p>
Раздел «Колебания и волны»			
<p>9.2.5.2 Экспериментально находить амплитуду, период, частоту.</p>	<p>Выписывает физические величины из условия</p>	<p>Записывает условие задачи, формулы</p>	<p>Определяет экспериментально амплитуду, период, частоту</p>

<p>Критерии оценивания: Определяет амплитуду, период, частоту и применяет при решении задач.</p>	<p>задач, называет их единицы измерения. Приводит примеры колебательных движений, например (качели, колыбель, маятник часов, шарик на пружине и т.д).</p>	<p>амплитуды, периода, частоты. Выражает единицы измерения в системе СИ. Озвучивает определения этих величин и находит их в текстах задач, указывает на периодичность движения тела по окружности и колебательного движения, их амплитуду.</p>	<p>колебаний. Находит максимальные точки траектории колеблющегося тела. Находит значение периода и частоты колеблющихся тел по графику зависимости координаты тела от времени. Указывает, как связаны между собой эти величины.</p>
<p>9.2.5.3 Рассчитывать период, циклическую частоту, фазу по формуле. Критерии оценивания: Применяет формулы расчета периода, циклической частоты, фазы при решении задач.</p>	<p>С помощью рисунков показывает период, циклическую частоту и фазу колебательных движений. Называет и записывает их буквенное обозначение.</p>	<p>Формулирует определение периода, циклической частоты и фазы, записывает их формулы. Записывает условие задачи из текста и выражает запись величин в стандартном виде</p> 	<p>Применяет формулы расчета периода, циклической частоты и фазы в решении задач. Объясняет экспериментально зависимость периода колебаний груза на пружине от жесткости пружины и массы груза.</p>
<p>9.2.5.8 Находить ускорение свободного падения из формулы периода математического маятника. Критерии оценивания: Вычисляет ускорение свободного падения из формулы периода колебания математического маятника.</p>	<p>Называет, где применяется математический маятник, от чего зависит период колебаний математического маятника (от ускорения свободного падения g и длины маятника L). Показывает демонстрацию данного прибора (на штативе подвешен шарик - на нити).</p>	<p>Записывает формулу периода математического маятника, называет величины и их единицы измерения (длина маятника, период колебаний, ускорение свободного падения). Оформляет условие задачи с переводом в систему СИ. Сравнивает периоды колебаний маятника на Луне и на Земле.</p>	<p>Выполняет расчет ускорения свободного падения из формулы периода математического маятника. Сравнивает с формулой периода колебаний для пружинного маятника. Выводит из этих формул другие искомые величины: длину, массу и жесткость пружины. Выражает зависимость периода от данных величин.</p>
<p>9.2.5.12 Применять формулы</p>	<p>Запоминает произношение и</p>	<p>Формулирует определения</p>	<p>Решает задачи с применением</p>

<p>скорости, частоты и длины волны при решении задач.</p> <p>Критерии оценивания: Применяет формулы скорости, частоты и длины волны при решении задач.</p>	<p>обозначение физических величин (длина волны, частота и скорость) и их единицы измерений, записывает их в условие задачи. Приводит примеры продольных и поперечных волн (камень брошен в воду и удар по длинной пружине, закрепленной одним концом в опоре).</p>	<p>длины скорости, частоты волны. Записывает формулы и условие задач, переводит в систему СИ. По рисункам определяет вид волн, частоту и период. Объясняет возникновение волн и их распространение.</p>	<p>формулы скорости, частоты, длины волны. Демонстрирует знания о причинах изменения скорости распространения, частоты и длины волны в различных средах. Выполняет эксперимент с приборами и материалами на демонстрационном столе и объясняет ход работы.</p>
<p>9.4.4.1 Описывать качественно свободные электромагнитные колебания в колебательном контуре.</p> <p>Критерии оценивания: Описывает качественно свободные электромагнитные колебания в колебательном контуре. Применяет в задачах.</p>	<p>Запоминает виды электромагнитных колебаний в пространстве в виде волн. Рассказывает их вред и пользу в повседневной жизни; о природе света и других излучений.</p>	<p>Называет сходство и различие электромагнитных и упругих (механических) волн (видимые и невидимые), какими свойствами они обладают (виды излучений). Сравнивает длины волн из таблицы показателей преломления излучений в веществах (стекло, вода, соль).</p>	<p>Применяет формулу периода электромагнитного колебания T в колебательном контуре. Выражает его зависимость от индуктивности катушки L, емкости конденсатора C. Отмечает постоянную скорость распространения электромагнитных волн равную скорости света.</p>
Раздел: «Строение атома. Атомные явления», «Атомное ядро»			
<p>9.6.1.2 Применять формулу Планка для решения задач.</p> <p>Критерии оценивания: Формулирует гипотезу Планка о световых квантах. Применяет формулу Планка при решении задач.</p>	<p>Распознает понятия кванта, энергии, которая испускает или поглощает маленькими и большими порциями E_0, фотон-элементарная частица с нулевой массой покоя.</p>	<p>Формулирует гипотезу Планка, записывает формулу Планка и условия задач. Выражает все физические величины в международной системе СИ. Приводит примеры испускания.</p>	<p>Применяет формулу Планка в решении задач с обоснованием ответов. Выражает через формулу Планка другие искомые величины (частоту, количество фотонов, длину волны). Определяет вид изменения энергии.</p>
<p>9.6.1.4 Применять формулу Эйнштейна для фотоэффекта при решении задач.</p>	<p>Запоминает обозначение буквенных выражений</p>	<p>Записывает и читает формулу Эйнштейна для</p>	<p>Применяет формулу Эйнштейна для фотоэффекта при решении</p>

<p>Критерии оценивания: Формулирует и применяет формулу Эйнштейна для фотоэффекта при решении задач.</p>	<p>физических величин в формуле Эйнштейна, термины фотоэффекта и красной границы фотоэффекта. Знакомится с биографией Эйнштейна, его открытиями.</p>	<p>фотоэффекта и условие задач на нее. Называет свойство света-дуолизм света(закон природы).</p>	<p>задач, вычисляет максимальную кинетическую энергию электронов. Вычисляет из данной формулы искомые величины как массу, скорость, частоту поглощенного фотона. Демонстрирует знания по устройству фотореле</p>
<p>9.6.1.10 Применять формулу энергии связи атомного ядра при решении задач Критерии оценивания: Формулирует и применяет формулу энергии связи атомного ядра в решении задач</p>	<p>Запоминает обозначение и произношение физических величин, их единиц измерений. Строение атома, расщепления его ядра. Приводит примеры использования ядерных реакций в жизни (АЭС, реакторах, взрыв бомбы и т.д.).</p>	<p>Называет процессы, приводящие к выделению ядерной энергии (путем деления ядер), записывает и читает формулу, условие задач. Различает тяжелые и легкие ядра(например, водород и уран).</p>	<p>Применяет и формулирует формулы энергии связи атомного ядра в решении задач. Находит соотношение между дефектом массы и энергией связи. Объясняет физический смысл зависимости удельной энергии связи от массового числа.</p>
<p>9.6.2.3 Использовать закон радиоактивного распада при решении задач. Критерии оценивания: Использует закон радиоактивного распада при решении задач.</p>	<p>Приводит примеры распада элементов из середины таблицы Менделеева(лантан, барий, криптон и др). Называет и читает эти элементы, число их частиц.</p>	<p>Преобразовывает единицы измерения величин закона радиоактивного распада в системе СИ, записывает и читает их формулы. Называет причины и последствия полураспада, определяет число нераспавшихся атомов</p>	<p>Применяет формулу закона радиоактивного распада при решении задач, вычисляет период полураспада. Строит график зависимости количества нераспавшихся ядер от периода полураспада. Называет «медленные» нейтроны (теловые)</p>

Предмет: «Химия»			
7 класс			
Цели обучения	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Раздел: «Введение в химию. Чистые вещества и смеси»			
7.4.1.6 Уметь планировать и проводить эксперимент по разделению смесей.	Кратко планирует опыт, основанный на разделении смеси. Знает способы разделения смесей и применяет их при выполнении практических заданий.	Умеет планировать полностью опыт, основанный на разделении однородных и неоднородных примесей. Умеет работать в группе, высказывать свое мнение, совместно выполнять задания (с руководством)	Полностью планирует опыт, основанный на разделении однородных и неоднородных примесей и самостоятельно работает, делает заключение.
Раздел: «Изменения состояния веществ»			
7.1.1.4 Знать различные агрегатные состояния веществ и уметь объяснять структуру твердых, жидких и газообразных веществ согласно кинетической теории частиц.	Способен привести примеры твердых, жидких, газообразных веществ Приводит примеры агрегатных состояний веществ.	Знает виды агрегатных состояний вещества и объясняет некоторые состояния вещества с точки зрения теории деталей.	Знает виды агрегатных состояний вещества, объясняет состояние вещества с точки зрения теории частиц и описывает изменения энергии при изменении состояния вещества. Объясняет структуру твердых, жидких и газообразных веществ согласно кинетической теории частиц.
Раздел: «Химические реакции»			
7.3.4.1 Знать, что свойства «кислотность» и «мылкость» могут быть признаками некоторых природных кислот и щелочей.	Изучает реакцию среды. (кислотные, щелочные, бесспиночные)	С помощью индикатора отличает щелочь с естественной кислотой; приводит примеры реакции нейтрализации. (хлороводород + сода пищевая или таблетка)	Дает сравнительную характеристику кислотных и щелочных реакций с различными индикаторами.

		«Ренни»)	
7.2.2.4 Изучить реакции некоторых карбонатов с уксусной кислотой (углекислый газ).	Исследует реакцию (соль кислота и натрия карбонат). Выносит заключение.	Пишет реакцию карбонатов с разбавленной Кислотой. (Карбонат натрия + соляная кислота=соль + вода + углекислый газ).	Описывает, как собирается газ (смещение), Анализирует, как определяется газ.
Раздел: «Относительная атомная масса и простая формула»			
7.1.2.8 Понимать, что большинство элементов на Земле встречаются в виде смеси изотопов, образовавшихся при формировании планет. 7.1.2.9 Понимать, что атомные массы химических элементов, имеющие природные изотопы, являются дробными числами.	Демонстрирует усвоение учебного материала. Понимает, что большинство элементов на земле встречаются в виде примесей изотопов, которые образовались во время формирования планет. Логически последовательно объясняет материал.	Понимает, что большая часть наземных элементов встречается в виде смеси изотопов, образующихся при формировании планет. Знает, что атомные массы химических элементов с природными изотопами являются частицами Выполняет практические задания по доказательству, что атомные массы являются дробными числами.	Объясняет, что большая часть наземных элементов встречается в виде смеси изотопов, образующихся при формировании планет. Знает, что атомные массы химических элементов с естественными изотопами являются частицами;выводит заключение.
7.1.2.11 Уметь правильно составлять формулы биеlementных химических соединений, используя названия элементов, валентность и их атомные соотношения в соединениях.	Знает названия элементов, валентность. Необходимо знать понятие химическая формула, химические элементы с постоянной и переменной валентностью, уметь определять значение валентности в формулах бинарных соединений и составлять формулы бинарных соединений по валентности	Умеет находить общую кратность при составлении формул биеlementных химических соединений, используя названия элементов, валентность и их атомные соотношения в соединениях.	Умеет правильно составлять формулу химического соединения. Выполняет расчет относительной молекулярной массы соедения по формуле химического соединения.
7.1.2.12 Рассчитывать относительную	Знает формулу расчета	Может вычислять	Умеет рассчитать относительную

молекулярную/формульную массу по формуле химического соединения.	относительной молекулярной/формулярной массы по формуле химического соединения Применяет формулу расчета молекулярной/формульной массы по формуле химического соединения.	относительную молекулярную / формулу масс по формуле химического соединения Использует название химических элементов, валентность и их атомные соотношения в соединениях. Выполняет расчет относительной молекулярной/формульной массы по формуле химического соединения и делает заключения.	молекулярную / формулярную массу по формуле химического соединения и делает заключение Использует название химических элементов, валентность и их атомные соотношения в соединениях.
--	--	---	---

Приложение 31

Предмет «Химия»			
8 класс			
Раздел: «Молярная концентрация веществ в растворе»			
Критерии оценивания	Уровень учебных достижений		
	начальный	средний	высокий
Умеют готовить растворы процентной и молярной концентрации.	Знает, что растворы являются гомогенной системой, состоящей из растворимого и растворенного вещества. Различает факторы, влияющие на растворимость.	Характеризует дисперсную фазу с дисперсной средой.	Описывает комовые дисперсные системы. А) суспензии Б) эмульсии Рассуждает мелкие дисперсные системы. А) коллоидные растворы.
Раздел: «Горение топлива и распределение энергии»			
Различают эндотермические и экзотермические реакции.	Описывает технику безопасности. Знает горения твердых, жидких и газообразных веществ. При	Различает твердое топливо и жидкое топливо. Соблюдает инструкцию во время практики/ практической	Умеет применять воду, почву, резиновую подстилку, лопату, лопату и другие предметы и огнетушители в процессе работы(с

	отравлениях, ожогах, взрывах, разрезах, травмах, пожарах заблаговременно применяет инструктаж по пожарной безопасности.	работы.	учетом задания).. Знает физические и химические свойства метана, этана, пропана, бутана, пентана, гексана и др. Использует для работы вытяжной ящик, применяет средства защиты: (индивидуальные защитные очки для работы, перчатки, халаты).
Раздел: «Эндотермические и экзотермические реакции»			
Различают эндотермические и экзотермические реакции.	Может характеризовать эндотермические и экзотермические реакции. Определяет внутреннюю энергию, потенциальную энергию и кинетическую энергию.	Характеризует теплообразование простого вещества; знает молекулярное влияние теплообразующих веществ на деление или поглощение связь атомов в нем; увеличение внутренней величины энергии.	Формулирует реакцию горения, теплоту горения. Анализирует тепловой эффект реакций. Формулирует закон Гесса. Понимает зависимость предмета от исходного и последнего состояния. Описывает связь нуклонов в ядре. Характеризует энтальпию и энтропию.

СОДЕРЖАНИЕ

Введение	201
1 Организация обратной связи как одно из условий успешного обучения	203
2 Методические рекомендации по составлению рубрик согласно целям обучения по учебным предметами 5-9 классов для предоставления обратной связи	210
Заключение	222
Список использованной литературы	224
Приложение	227

**Кері байланыс беру үшін 5-9 сыныптар оқу пәндерінің
оқу мақсаттарына сәйкес рубрикаларды құрастыру бойынша
әдістемелік ұсынымдар**

**Методические рекомендации
по составлению рубрик согласно целям обучения
по учебным предметам 5-9 классов для предоставления обратной связи**

Басуға 05.12.2019 ж. қол қойылды. Пішімі 60×84 1/16.
Қағазы офсеттік. Офсеттік басылыс.
Қаріп түрі «Times New Roman». Шартты баспа табағы 25

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі
«Бі. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы» РМҚК
010000, Нұр-Сұлтан қ., Мәңгілік Ел 8, «Алтын Орда» БО, 15-қабат

Подписано в печать 05.12.2019 г. Формат 60×84 1/16.
Бумага офсетная. Офсетное издание.
Тип шрифта «Times New Roman». Усл.печ.л. 25.

Министерство образования и науки Республики Казахстан.
РГКП «Национальная академия образования им. И. Алтынсарина»
010000, г. Нур-Султан, пр. Мәңгілік Ел, 8, БЦ «Алтын Орда», 15 этаж